513

HADRIANI RELANDI

PALAESTINA

EX

MONUMENTIS

VETERIBUS

ILLUSTRATA.

TOMUS II.

TRAJECTI BATAVORUM,
ex libraria GUILIELMI BROEDELET.
M. D. CC. XIV.

Digitized by Google

Digitized by Google

PALAESTINAE

EX MONUMENTIS VETERIBUS

ILLUSTRATAE

LIBER TERTIUS.

IN QUO

DE URBIBUS ET VICIS PALAESTINAE AGITUR.

Digitized by Google

Digitized by Google

LIBER TERTIUS
DE URBIBUS ET VICIS PALAESTINAE.

HOc libro urbes & vicos Palaeſtinae luſtrare viſum eſt, & quidem κατὰ στοιχεῖον. Recenſebuntur ergo urbes vicique quorum in ſacro codice fit mentio, & apud ſcriptores veteres profanos. Quum autem Palaeſtina in tres partes, primam, ſecundam, & tertiam diviſa quoque fuerit, harum trium urbes ſuo loco inſerentur, licet extra fines terrae tribubus Iſraëliticis a Moſe & Joſua adſignatae fuerint. Si quae urbes ſemel tantum in codice ſacro commemorantur, praefigi curabimus aſteriſcum earum nominibus, ut primo conſpectu id appareat, & eo magis miretur lector geographorum etiam magni nominis temeritatem, qui auſi fuerunt urbibus non niſi ſemel in ſerie urbium quarundam hujus illiuſve tribus recenſitis locum in mappis ſuis concedere; quod quo colore fieri poſſit equidem non video. Diſpoſui autem nomina urbium ſecundum ordinem elementorum Latinorum, & nomina Hebraea Graeca aliaque flexi ad modum illorum, literam *Ain* more veterum negligens, & literis Hebraeis Cheth, Caph, a-

Digitized by Google

liiſque illum ſonum tribuens, quem maxime cum vera earum pronuntiatione convenire judicabam. Sic Chebron ſcribo, ad exemplum Hieronymi, quod alii Hebron & Ebron. Sed quid plura de his moneam? Qui volet pervolvat librum ipſum, & uno alterove ſpecimine docebitur, quem morem ſervaverim.

Urbes ipſae a Judaeis in majores minoreſque diſtinguuntur. כרך ipſis dicitur urbs quae aetate imperatoris Joſuae muro cincta fuit, quod convenit cum Syriaco ܟܪܟܐ quo πόλις redditur in Novo Teſtamento. עיר vero urbs quae poſt tempora Joſuae muro circumdata eſt. Urbs autem (עיר) quae muro cincta non eſt nec arce inſtructa פרוז dicitur. כפר vicus eſt, plerumque exiguus, cujus incolae ſe ad urbem (כרך vel עיר) conferre ſolebant precum publicarum fundendi cauſa in ſynagogis & litium deferendi ad judices. Quapropter dies hebdomadis ſecundus & quintus ימי הכניסה dies congregationis nuncupantur. Erant tamen & כפרים vici majores, in quibus erant ſynagogae. Hoc ipſo libro ad vocem *Caphar* plura loca notabuntur quae oppidorum magis quam vicorum nomen merentur, quod ex parvis initiis creverint & priſcum nomen retinuerint: quod & in nominibus urbium noſtrae patriae cernere eſt.

Vici & villae dicuntur, quae Graecis κῶμαι. Suberant illae urbi majori. Sic Joſephus *lib.* III. *de bello cap.* 15. memorat τὰς περιοίκους κώμας καὶ πολίχνας τῆς Ἰόππης. Sic *lib.* III. *cap.* 5. Οὐ μόνον αὐτὴν τὴν πόλιν (loquitur de Gadaris) ἀλλὰ καὶ πέριξ κώμας πάσας τε καὶ πολίχνας. *Non modo urbem ipſam, ſed & vicos circa eam & oppidula.* Originem hujus nominis notat Stephanus in Ἐθνικοῖς ad vocem κώμη. Ἐν ταῖς μακραῖς ὁδοῖς μέσα χωρία ἔκτισαν, πρὸς τὸ κοιμᾶσθαι νυκτὸς ἐπιγιγνομένης· ὅθεν καὶ ἐπικέκληται, ὡς Φιλόξενος· ὁ οἰκήτωρ ἐγκώμιος. Ἡσίοδος,

Εἰ γάρ τοι καὶ χρῆμ' ἐγκώμιον ἄλλο γένοιτο

Καὶ Κωμαῖος καὶ Κωμήτης ἀρσενικῶς &c. *In viis longis intermedia loca aptarunt capiendo ſomno nocte ingruente, unde & nomen datum eſt ei, uti ſcribit Philoxenus. Qui ea loca incolit appellatur* encomius. Heſiodus,

Si enim tibi aliquid negotium ἐγκώμιον *ſit.*

Heſy-

Heſychius. Ἐγκώμιον, ἔνδημον. Κῶμαι γὰρ τὰ τȣ̃ δήμȣ συςήματα. Ita legendum. *Κῶμαι ſunt ubi populus congregatur.* Videntur illa *χωρία* non multum diverſa fuiſſe ab iſtis *Chane*, ſive locis publicis in quibus iter facientes dormire ſolent in Palaeſtina, Perſia, Armenia & alibi. Vicos plures in Palaeſtina fuiſſe liquet ex Joſepho, qui ſoli Galilaeae fere quadringentos attribuit (verba dedimus ſupra *p.* 183.) & Zonara, qui imperante Hadriano 985 vicos Judaeorum everſos fuiſſe teſtatur, *lib.* XI. *pag.* 590. Φρȣ́ρια μὲν γὰρ αὐτῶν τὰ κρείττω πεντήκοντα κατεςράφησαν, κῶμαι δὲ πέντε καὶ ὀγδοήκοντα ἐπ' ἐννακοσίαις ὀνομαςόταται κατεσκάφησαν. *Arces eorum* L. *firmiſſimae expugnatae ſunt, pagi celeberrimi* DCCCC *&* LXXXV *everſi.* Haec Zonaras hauſit ex Dione, quem Xiphilinus in epitome ſua, *pag.* 263. *edit. Stephan.* ita loqui facit: Καὶ Φρȣ́ρια μὲν αὐτῶν πεντήκοντα τάγε ἀξιολογώτατα, κῶμαι δὲ ἐννακόσιαι καὶ ὀγδοήκοντα καὶ πέντε ὀνομαςόταται κατεςράφησαν. *Quinquaginta quidem eorum arces inſignes, vici autem nobiles nongenti octoginta & quinque everſi ſunt*: a Julio nempe Severo quem Hadrianus Imperator contra Judaeos miſerat. Horum vicorum pauci quidem nomine nobis noti ſunt: quos invenimus, loco ſuo in hac ſerie poſuimus. Inſeruimus etiam nomina locorum, quae licet certo nobis non liqueret vicos fuiſſe, vici tamen eſſe poterant. Nonnunquam & urbes & vicos commemoravimus extra fines Palaeſtinae ſitos, ideo tamen, ut urbes in Palaeſtinae ſitae inde illuſtrentur, aut aliorum errores notemus.

Videamus nunc de ſingulis aliqua. Nec enim omnia de iis, nec nihil, dicemus. Praecipue illa quae ad ſitum & rem geographicam attinent proſequemur. In reliquis non adeo religioſe ordinem ſervabimus dicendorum, ſed fere uti illa a nobis in ſchedas relata ſunt variis temporibus ea promemus, unde lector petat quae ſibi uſui futura exiſtimet. Errores omnium aliorum virorum qui ante nos ſcripſerunt indicare non conſtituimus. Id molem hujus voluminis nimium auxiſſet. Nec conſuetudinis noſtrae eſt magnam ſeriem clarorum hominum texere (quod facile potuiſſemus) quos erraſſe credimus. Malumus nos quidem

Parcere perſonis, dicere de vitiis.

Verum indagare ſtudemus, & neminem laedere. Errorem ipſum coarguere, ut ab eo homines avertantur, neceſſarium eſt: numerum errantium ſcire, non item. Poterit tamen lector, conferendo ſententiam aliorum cum noſtra, facili negotio deprehendere qui & quot viri erraverint. Sed nec nos ab erroribus magis liberi ſumus quam illi qui ante nos in hoc argumenti verſati fuerunt, & conamur quotidie proficere ac meliora edoceri. Quare uti nec ipſi iniquius nobiſcum agi volumus, ita nec alios qui in vivis ſunt laceſſere, aut mortuorum exiſtimationem violare, placuit.

ABDON.

Nomen hoc Hebraice ſcribitur עַבְדּוֹן/ Urbs erat in regione tribus Aſer, & Levitis quidem adſignata *Joſ.* 21. 30. 1 *Chr.* 6. 74. In Onomaſtico Euſebii male ſcribitur hoc nomen ΑΡΔΩΜ, quod & ipſa literarum ſeries & verſio Hieronymi oſtendit. Videtur tamen ſcripſiſſe ipſe Euſebius ΑΒΔΩΜ, vel ΑΒΔΩΝ, ſed ablato a litera Β ductu inferiore facta eſt Ρ, & hinc ΑΡΔΩΜ ſcriptum pro ΑΒΔΩΜ. Mirum ſane in ſerie urbium tribui Aſer adſignatarum *Joſ.* 29. 22. non legi hanc urbem Verum & Acco fuit urbs Aſeritarum, quod docemur *Judic.* 1. 31. & Achlab & Chelba, quae tamen nec ipſae in ſerie urbium Aſeriticarum a Joſua memorata leguntur. Ἀβδῶ & Ἀβδών, & Δαββών ſcribitur haec urbs in verſione Graeca *Joſ.* 21. 30. ſed Ῥαβώθ 1 *Chr.* 6. 74. in codicibus quibuſdam. Nec tamen invenio Graecos ipſos interpretes nomina urbium Aſeriticarum recenſentes urbis hoc nomine meminiſſe. Legitur apud illos nomen urbis Ῥαββώθ *Joſ.* 19. 21. quae *Harabbith*, הרבית, Hebraeis eſt, ſed illa erat in portione tribus Jiſſaſcar. Videtur itaque urbs haec עבדון latere in urbe עברון, quae inter Aſeriticas recenſetur *Joſ.* 19. 28. Plura de hac urbe dici vix poſſe videntur, quum nec ex ſacris literis nec aliis monumentis vetuſtis aliquid hauriri poſſit quod ad uberiorem urbis hujus deſcriptionem aut ſitum faciat. Quis ergo non miretur in mappis geographicis hanc urbem videre notatam

Digitized by Google

tatam juxta flumen non longe a Tyro, ad orientem Sarephtae? Unde haec conſtant? Quo auctore, quo teſte, hic ei locus tribuitur? Non ſcitur, niſi urbem hanc in regione tribus Aſer fuiſſe & datam Levitis. Quo loco ſita fuerit, an in limitibus ejus auſtralibus an ſeptentrionalibus, an in medio illius regionis aut alibi, quis affirmabit? Quam temere ergo collocatur illa urbs iſto loco, quo eam ſitam fuiſſe non magis eſt probabile quam triginta miliaribus ab illo? Atque utinam de ſola hac urbe conqueri poſſemus! Ita cum pleriſque aliis, quarum ſitus non magis certus eſt, actum videmus. Sed deſinimus querelarum. Nos pauca ſed certa innumeris iiſque incertis anteferimus, קב ונקי.

ABEL.

אבל / Urbs illuſtris in terra Iſraëlitica, & mater nuncupata 2 *Sam.* 20. 19. Videtur ſita fuiſſe in parte ſeptentrionali terrae Iſraëliticae, quia Joab eam obſidens dicitur per omnes tribus Iſraëlis fuiſſe progreſſus. Eadem dicitur 1 *Reg.* 15. 20. *Abel Beth Maacha* אבל בית מעכה. Fuit tamen locus Beth Maacha diſtinctus ab Abel, quod liquet ex 2 *Sam.* 20. 14. אבלה ובית מעכה *Abela & Beth Maacha*, & forſitan, ut ab aliis urbibus Abelae nomine dictis diſtingueretur, a loco vicino Bethmaacha dicta eſt urbs Abel Bethmaacha, uti Sarepta Sidonis, Thaanat Silo &c. Credidit Theodoretus *quaeſt.* 39. *in* 2 *lib. Reg.* hanc urbem ſuo tempore Abelam vocatam eſſe. Ἐις τὴν Ἀβὲλ κατέφυγε πόλιν. Ἔςι δὲ ἄυτη πόλις τῆς Παλαιςίνης, Ἀβελᾶ νῦν ὀνομασμένη. *Confugit in Abel. Eſt autem haec urbs Palaeſtinae nunc Abela appellata.* Quam Abelam intelligat incertum eſt: fuere enim loca hoc nomine plura. I. Abel, vicus 6 miliaribus a Philadelphia. II. Abel, urbs, 12 miliaribus a Gadaris ortum verſus. III. Abel inter Paneada & Damaſcum. Ita Euſebius ſcribit in Onom. Valde dubito an una ex tribus hiſce eadem fuerit ac Abela Beth Maacha. Si aliqua eligenda eſſet illam quae inter Paneada & Damaſcum eſt eligerem. Sed, ut verum fatear, quaerere eam malo in Galilaea ad occidentem vel auſtrum Paneadis, quam ad ortum boreamve

Digitized by Google

reamve in via Damaſcena. Conjungitur enim cum aliis locis Galilaeae, & in hiſtoria progreſſus Regis Benhadad collocatur inter Dan, quae erat ad occaſum Paneadis, ac tractum Kinnereth ad litus maris Galilaeae, his verbis 1 *Reg.* 15. 20. Miſit duces exercitus ſui contra urbes Iſraëlis & percuſſit Ijon, Dan, Abel Beth Maacha, & totum tractum Kinnereth & totam terram Nephtali. Eadem hiſtoria narratur 2 *Chron.* 16. 4. & illic *Abel Maim* nuncupatur. Meretur tamen notari eſſe locum מעכת Maachath in Baſan & habitaſſe מעכתי inter Iſraëlitas, nec deletos fuiſſe, *Joſ.* 13. 13. unde forſitan Abel Beth Maacha eſſe dicta poſſet. Joſepho Ἀβελμαχέα appellatur *Ant.* VII. 10. urbs munita & μητρόπολις Ἰσραηλιτῶν. Apud eundem *Ant.* VIII. 6. Ἀβελλάνη ſcribitur urbs ad regnum decem tribuum pertinens & a rege Damaſci direpta. Sed hoc nomen corruptum eſt ex Ἀβελμαχέα.

ABEL BETH MAACHA.

Eſt urbs eadem ac illa de qua mox egimus, nomine *Abel*.

ABEL HASSCHITTIM.

אבל השטים / Non longe a mari mortuo ſita in ſolo palmarum ferace: cujus meminit Joſephus *l.* IV. *c.* 7. & V. 1. ſcribens, ad Jordanem Moſes congregavit populum ὅπου νῦν πόλις ἐστὶν Ἀβίλη *ubi nunc eſt urbs Abila*. De urbe Abila dicetur infra ſuo loco. Non eſt improbabile hanc eſſe Abel haſſchittim in campeſtribus Moab. Joſephus *lib.* V. *de bell. cap.* 3. jungit Ἄβιλα, Ἰουλιάδα (haec Livias eſt) καὶ Βησιμώθ. Erant autem omnia haec loca vicina. Quidam putant hunc locum eſſe Abel Mizraim ad Jordanem *Gen.* 50. 11. de quo mox agetur: videturque fuiſſe ille ad occaſum Jordanis, quum *Abel Haſſchittim* fuerit ad ortum. Joſephus Abel Satim *in init. l.* V. *Ant.* 60 ſtadiis a Jordane removet. Et Euſebius ad vocem Σαταγεῖν ſcribit eam adſitam eſſe monti Phogor. Videtur hic locus nomen habere ab arboribus שטים *Schittim* dictis, quarum hic copia fuit major fortaſſe quam in reliquis locis, vel major pro-

Digitized by Google

proceritas. Nec enim crede nullo quam hoc loco (qui non longe a Jordane fuit, uti liquet ex *Num.* 33. 49. ubi Iſraëlitae caſtra metati leguntur *a Bethjeſimoth uſque ad Abel Schittim*, & *Mich.* 6. 5. ubi Balac rex Moabitarum dicitur conſilium contra eos cepiſſe, & in memoriam ſibi revocarent quid geſtum eſſet, *a Schittim uſque ad Gilgalem*) proveniſſe: nam *per eremum montis Sina hodie quoque gignuntur*, uti tradit Hieronymus qui ad *Mich.* 6. ita hanc arborem deſcribit : *Eſt autem genus arboris in eremo ſpinae albae ſimile, colore & foliis, non magnitudine : alioquin tam grandes arbores ſunt ut latiſſima ex illis tabulata caedantur ; lignumque fortiſſimum eſt & incredibilis levitatis ac pulchritudinis ita ut ex his etiam vaſa torculariorum quae ἄρρενας & θήλυας* (ita nunc quoque cochleas mares & faeminas dicimus) *vocant, ditiſſimi quique & ſtudioſiſſimi faciant.* Et idem ad *Joël.* 3. notat *haec ligna in locis cultis & in Romano ſolo, abſque Arabiae ſolitudine non inveniri.* Quia autem arbor haec ſpinae erat ſimilis, videtur Theodotion Schittim per ἄκανθον ſpinam reddidiſſe. Meminit etiam Plinius *lib.* XIII. *cap.* 19. & XXIV. 12. hujus ſpinae quae *in Aegypto* (nam hujus Arabicae eremi magna pars Aegypto attribuitur) *provenit, incorrupta etiam in aquis durat, & utiliſſima eſt navium coſtis.* Confer Theophraſtum *hiſtor. plantar. lib.* IV. 3. ſcribentem ἄκανθον eſſe arborem e qua δωδεκάπηχυς ὕλη caeditur, nigram, & incorruptam, quae in fabrica navium ad coſtas adhibetur.

ABEL KERAMIM.

אָבֵל כְּרָמִים / Sunt qui putent hunc locum, quo uſque Jephta dicitur Ammonitas perſecutus *Jud.* 11. 35. terrae Iſraëliticae attribuendum. Ego exiſtimo ad Ammonitas pertinuiſſe & recte Euſebium in Onomaſtico notaſſe ubi de hoc loco agit, ἡ ἐςὶ εἰς νῦν κώμη ἀμπελοφόρος Ἀβελ, ἀπὸ ϛ' σημείων Φιλαδελφίας, qui uſque in praeſentem diem vicus eſt vitifer, Abel, 6 miliaribus a Philadelphia. Eſſe autem Philadelphiam eandem quae Rabbath Ammon olim dicta eſt conſtat veterum teſtimoniis.

Digitized by Google

ABEL MAIM.

Vide Abel Beth Maacha.

ABELMEA.

Ἀβελμέα. Villula inter Neapolin & Scythopolin. Euſebius. Ibi Ἀβελνέα legitur. Sed Hieronymus legit *Abelmea*.

ABEL MECHOLA.

אָבֵל מְחוֹלָה/ *Jud.* 7. 22. patria Eliſae 1 *Reg.* 19. 16. non longe a Bethſan ſive Scythopoli. 1 *Reg.* 4. 12. Videtur haec urbs collocanda in portione dimidiae tribus Menaſſis cis Jordanem, nam ex eodem illo loco liquet eam vel in Jiſſaſcar vel in Menaſſitide fuiſſe. Atqui in Jiſſaſcar non fuit, (nam illa erat praefectura ordine decima, haec autem quinta) vel ſi fuit, poſſeſſa certe fuit a Menaſſitis, uti Bethſchean, Taanach & Megiddo quae Menaſſitarum erant *Joſ.* 17. 11. *Gen.* 50. 11. Euſebius ad hanc vocem ſcribit eſſe vicum Βηθμαελὰ in Aulone i. e. magno campo Jordanis, ſitum 16 miliaribus a Scythopoli auſtrum verſus, & eſſe Ἀβὲλ νέαν (Hieronymus legit *Abelmeam*) villulam inter Neapolin & Scythopolin. Epiphanius patriam Eliſae ſcribit fuiſſe Ἀβελμοὺθ (ita corrupte haec vox ibi legitur) oppidum γῆς Ῥουβὶμ *terrae Ruben*. Alii codices habent Ἀμεμουὴλ. In Chronico Alexandrino ſive Paſchali legitur Ἀβελμαουλ.

* ABEL MITZRAIM.

אָבֵל מִצְרַיִם/ Locus haud longe a Jordane. *Gen.* 50. 11. In *area Atad* גורן עטד quam vallem vel planitiem ſpinarum reddunt, Ἅλωνα Ἀτὰδ Graeci. Sed *Atad* interpretes vertunt *Pſ.* 58. 10. per ῥάμνον, & quia eodem commate illam diſtinguunt ab ἀκάνθαις, videtur mihi ſcriptores ſacros, qui ἐξ ἀκάνθων Chriſto coronam

* Hic aſteriſcus notat nomen hujus loci ſemel tantummodo legi in ſacro codice.

Digitized by Google

nam eſſe paratam notant, non voluiſſe ῥάμνον indicare (quod Petro Bellonio viſum eſt, quia circa Hieroſolymas non invenit alium fruticem ſpinoſum, ſi cappares paucas excipias, quam rhamnum) nam ſcripſiſſent illi ἐκ ῥάμνε, puto, non ἀκανθῶν. Vide *Matth.* 27.29. Alii putant ex arbore acacia factam hanc coronam, quia illa arbor veteribus ἀκάνθη dicitur κατ' ἐξοχήν. Sed tunc ἐξ ἀκάνθης ſcripſiſſent, non ἀκανθῶν. Fuerint itaque ſpinae aliae, & forte ipſae illae cappares ſpinoſae quas Bellonius ibi creſcere notavit: aut aliae minores, quae inter ſegetes creſcunt. Tales certe ἀκάνθαι paſſim memorantur in N. T. Ceterum ita dictus hic locus eſt a luctu Aegyptiorum. At reliquorum locorum *Abel* nuncupatorum nomen a planitie duxerim. Nam אבל Chaldaei per מישר reddunt. Hieronymus Abel Mitzraim locat ad occaſum Jordanis, dictumque poſtea Bethaglam notat. Vide eum in Onomaſtico ad voces *Area Atad*: & excerpta noſtra ea eo ſupra *pag.* 481. & ex Procopio Gazaeo, *pag.* 501. Invenio & nomen אבל *Abel* aliis locis tributum. Sic 1 *Sam.* 6. 18. אבל הגדולה ubi interpretes quidam אבן pro אבל legerunt. At hic vicus non fuit. Video & memoratum in Miſna Eruvin. VIII. 7. ſtagnum Abel, אמת של אבל ſed incertum eſt ubi ſit quaerendum.

ABELA.

Euſebius & Hieronymus in Onomaſtico commemorant Abelam urbem nobilem, οἰνοφόρον dictam, quae a Gadaris 12 miliaria aberat ortum verſus: & aliam Abelam Phoenices inter Damaſcum & Paneada (quae non eſt eadem ac Abila Lyſaniae, caput Abilenes: illa enim inter Damaſcum erat & Heliopolin: Vide ſupra *pag.* 122. & infra ad vocem *Abila*) tertiamque *Abel*, κώμην ἀμπελοφόρον, 6 miliaribus a Philadelphia, de qua vide ad voces *Abel Keramim*.

ABESAROS.

Ἀβέσαρος. Urbs patria primae conjugis Davidis. Joſephus *Antiquitat.* VI. 14.

Digitized by Google

* ABETS.

Urbs in tribu Jiſſaſcar. *Joſ.* 19. 20. אֶבֶץ Quidam putant ob accentum Abetz ſcribi quum alias Ebetz אֶבֶץ ſcribatur. Sed quis id certum eſſe dixerit? Non enim niſi hoc loco legitur.

ABILA PERAEAE.

Haec eſt quam Joſephus urbem τῆς Περαίας & ſitam κατὰ τὴν Περαίαν appellat: vide *lib.* 11. *de bell. Judaico*, & *lib.* v. *cap.* 3. jungit ibidem cum Juliade & Beſimoth: quae loca quum non longe ab influxu Jordanis in mare mortuum abfuerint, in vicinia eorum fuiſſe haec Abila cenſenda eſt. Aberat autem haec Abila a Jordane 60 ſtadia, quod colligitur ex eo quod *Antiq.* IV. 7. & V. 1. ſcribat coetum a Moſe congregatum ὅπυ νῦν πόλις ἐςὶν Ἀβίλη *ubi nunc urbs Abila eſt*, & 60 ſtadiorum intervallo a Jordane eum locum removeat. Hujus meminiſſe puto Stephanum ἐν Ἐθνικοῖς & appellaſſe urbem ſitam prope Jordanem. Ἀβίλη, πόλις ἐπὶ τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ· ἔςι δὲ καὶ ἄλλη πόλις Φοινίκης Ἄβιλα, ἐξ ἧς ἦν Διογένης ὁ διασημότατος σοφιςής. Οὐδετέρως δὲ αὕτη ἡ πόλις Ἄβιλα· τὸ Ἐθνικὸν Ἀβιληνός. *Abile. Urbs ad Jordanem fluvium. Eſt & alia urbs Phoenices Abila dicta, ex qua Diogenes, praeſtantiſſimus ille ſophiſta, traxit originem. Abila autem eſt neutrius generis. Gentile nomen eſt* Abilenus. Videtur haec Abila Peraeae interiiſſe tempore Euſebii & Hieronymi, quod nullam hujus mentionem injiciant, ſed tantum urbes duas nomine Abilae dictas commemorent, alteram Batanaeae a nobis tributam 12 miliaribus a Gadaris verſus ortum, alteram inter Paneada & Damaſcum. Quum enim agunt de Abel Haſſchittim ad voces Ἀβελσατγείν & Σταγεῖν duntaxat ſcribunt eam eſſe in ſolitudine, & adjacere monti Phogor, (quem alibi ſc. ad vocem Δαναβὰ ſcribit Esbunte abeſſe ſeptem miliaria) nulla facta Abilae mentione quae hic aut certe non longe hinc fuit. Ita nec ad vocem Ἀβελαμπελών, uti tria loca recenſent nomine Abelae dicta, hujus Abilae meminerunt.

Digitized by Google

ABILA BATANAEAE.

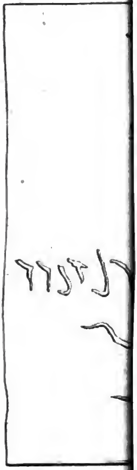
Euſebius in Onomaſtico locorum & urbium meminit hujus Abilae ad vocem Ἀσταρὼθ Καρναείν, ſcribens duos eſſe vicos in Batanaea hoc nomine *μεταξὺ Ἀδαρῶν* (forſan *Γαδάρων*) *καὶ Ἀβίλης πόλεως* inter Adara & Abilam urbes. Et, ni fallor, eadem illa Abila eſt de qua ſcribit ad voces Ἀβὲλ ἀμπέλων· *πόλις ἐπίσημος Ἀβελὰ οἰνοφόρος καλουμένη διεστῶσα Γαδάρων σημείοις ιβ´ πρὸς ἀνατολάς.* Id eſt, urbs illuſtris Abela vini fertilis dicta, diſtans Gadaris duodecim miliaribus verſus ortum. Obſerva in tranſitu ipſam vocem Ἄβελ nos ducere ad cogitationem de loco vitifero quum יבול הגפנים *proventus vitium* jungatur *Hab.* 3. 17. ejuſdem nempe originis erat אבל, & יבול, niſi quis malit a planitie (אבל) ducere. Haec etiam videtur intelligenda, quum Ἀβίλα in notitiis veteribus eccleſiaſticis recenſetur inter urbes Palaeſtinae ſecundae poſt Scythopolin, Pellam, Gadara & Capitoliſſam. Polybius quoque hujus Abilae meminit, quum *lib.* v. *hiſtoriarum* Abila (ita enim hac voce utitur in plurali numero) capta memorat ab Antiocho, poſtquam Atabyrium (Tabor in Galilaea) Pellam, Camun & Gephrun ſubegiſſet: *καὶ κατασχὼν εἰς τὴν Γαλάτιν* (intelligit, puto, Galaaditin) *κύριος γίνεται Ἀβίλων*, *in Galatin perveniens potitus eſt Abilis.* Deinde narrat Gadara fuiſſe capta & Rabbath Ammana. Ita denique Joſephus *Ant.* XII. 3. Gadara & Abila ab Antiocho capta fuiſſe narrat. De qua igitur Abila potius hic cogitaremus quam illa Batanaeae quae 12 miliaribus diſtabat a Gadaris? Nec alia eſt Abila quae Decapoli attribuitur in inſcriptione veteri, quae extat *num.* 3. inter monumenta Palmyrena, quae cum ſcholiis Eduardi Bernardi & Thomae Smithi prodierunt, ubi legitur ΑΓΑΘΑΝΓΕΛΟΣ ΑΒΙΛΗΝΟΣ ΤΗΣ ΔΕΚΑΠΟΛΕΟΣ. Ita cum *ο μικρῷ* extat, non Δεκαπόλεως, uti edita id repraeſentant: quod debeo viro mihi amiciſſimo Jano Maſſon, qui cum ex itinere Italico redux ad me viſeret inter alia λείψανα vetuſtatis hanc inſcriptionem ex ſchedis Petri della Valle hauſtam mecum communicavit, atque ſubjunctos verſus duos Palmyrenos

 quos

Digitized by Google

quos exhibet tabula adjecta in aes inciſa *num.* 1. Addidi & *num.* 2. aliam inſcriptionem Palmyrenam lapidis in villa Boſia Romae, quae inter Palmyrenas Sponii ſecunda eſt, ſed ab Maſſono noſtro accuratius deſcripta ex ipſo marmore. Haec miſi ante annos aliquot Jacobo Rhenferdio, viro quem & vivum colui & nunc ereptum rei literariae doleo, qui ſi quis alius antiquitatibus Palmyrenis illuſtrandis operam dedit, & dediſſet porro, ſi vita frui licuiſſet. Conjecerat vir egregius *in Periculo Palmyreno*, alphabetum illius linguae 22 literis conſtare. Id poſtea firmatum inveni apud Epiphanium *lib. adv. haereſes*, qui 22 literis conſtare τὴν βαθυτάτην Παλμυρηνῶν διάλεκτον ſcribit. Lingua ipſa Syriaca fuiſſe videtur. Theodoretus huc facit ſcribens *quaeſt.* 19. *ad librum Judicum*: Ὀσροηνοὶ καὶ Σύροι καὶ Εὐφρατήσιοι, καὶ Παλαιστινοὶ, καὶ Φοίνικες τῇ Συρίων χρῶνται φωνῇ. Redeamus ad Abilam. Pella, Gadara, Canatha, Philadelphia, Damaſcus aliaeque urbes huic noſtrae vicinae inter Decapolitanas recenſentur a Plinio; adeoque non videtur ſi aliqua Abila Decapolitana dici debeat, alia ab hac Abila diverſa quaerenda. Quidni ergo, dicet aliquis, Plinius hujus Abilae inter Decapolitanas meminit? Ipſe nimirum notat in numero oppidorum non omnes eadem obſervare. Si quis tamen exiſtimet Abilam hanc Decapolitanam eſſe illam quae inter Heliopolin & Damaſcum recenſetur in itinerario Antonini, fruatur, per nos licet, judicio ſuo. Habebit & Plinium faventem aliquo modo, qui ubi de urbibus Decapolitanis egiſſet, Abilae mentionem facit his aut immixtae aut vicinae *l.* v. *c.* 18. his verbis: Intercurſant cinguntque has urbes tetrarchiae, regionum inſtar ſingulae, & in regna contribuuntur, Trachonitis, Paneas, in qua Caeſarea cum ſupra dicto fonte, Abila, Arca, Ampeloeſſa, Gabe. Nimirum quia Ἀβιληνὴ fuit tetrarchia, & hic cum Paneade & Arca recenſetur, videretur Abila Libaneſia intelligenda. Obſtant tamen alia & nobis favent, quod Abila XVIII miliaribus ſeptentrionalior Damaſco non videatur Decapolitanis poſſe adnumerari, quod Ampeloeſſa & Gabe ad loca auſtraliora nos ducant, quod denique Abila noſtra regioni illi, in qua Gadara, Pella, Dion, Hippos aliaeque Decapolitanae ab ipſo Plinio recen-

Digitized by Google

[illegible]. M. P. XXXII.
Heliopoli. M. P. XXXII.
Abila. M. P. XXXVIII
Damaſco. M. P. XVIII.

Eo-

23.250

ntrionalior Damaſco non videatur Decapolitanis poſſe ad-merari, quod Ampeloeſſa & Gabe ad loca auſtraliora nos ucant, quod denique Abila noſtra regioni illi, in qua Gadara, Pella, Dion, Hippos aliaeque Decapolitanae ab ipſo Plinio re-cen-

Digitized by Google

cenſitae inveniuntur, propior ſit, aut, ut Plinii verbis utar, intercurſet vere aliquas harum urbium & cingat.

Jungimus his Abilis aliam hoc nomine apud ſcriptores Graecos cognitam, dein perrecturi ad alia ut diſtinctius liqueat quae & quot Abilae fuerint, & clarius intelligamur quum de locis Abel nuncupatis in Sacro Codice loquimur eaque cum una alterave harum Abilarum conferimus.

ABILA AD LIBANUM.

Non inſero hanc urbem huic indici quod exiſtimem eam inter urbes terrae Iſraëliticae, uti tribubus XII ſorte adſignata fuit, locum habuiſſe, ſed partim ut iis me opponam qui eam inter urbes hujus terrae recenſent, partim ut tollatur omnis confuſio & accuratius liqueat diſcrimen inter hanc & alias eodem nomine dictas, quum videam viros inſignes hanc Abilam cum aliis confundere, quod forſitan rebus gravioribus intenti tantum ſibi non conceſſerint otii ut veterum teſtimonia examinarent viderentque quid uni, quid alteri, quid denique tertiae, Abilae conveniat. Fuit itaque Abila quaedam in Libano vel ad Libanum ſita, quae vel hoc ſolo ſatis diverſa eſſe ab Abila Peraeae & Batanaeae intelligitur, quod neutra poſſit dici ſita fuiſſe ad Libanum, ſed longe inde remota auſtrum verſus. Huc facit quod in gloſſario Papiae legitur *Abila*, *Sabaci*, *Getuli*, *Libani*. Joſepho Ἄβιλλα, & Ἄβιλλα ad Libanum dicitur, & adjecta regno Agrippae *Antiq.* XIX. 4. & XX. 5. Zonarae quoque Ἄβιλλα *l.* VI. *pag.* 287. In Itinerario, quod Antonini nomine notum eſt, inter Heliopolin & Damaſcum collocatur, hoc modo

Hemiſa. M. P. XVIII.
Laudicia. M. P. XVIII.
Lybo. M. P. XXXII.
Heliopoli. M. P. XXXII.
Abila. M. P. XXXVIII
Damaſco. M. P. XVIII.

Eo-

Eodem ordine (ſi Lybum tollas) recenſetur haec inter urbes Phoenices Libaneſiac, in Notitia Graeca Epiſcopatuum ſubjuncta editioni regiae Codini Curopalatae *pag.* 360.

ΕΠΑΡΧΙΑ ΦΟΙΝΙΚΗΣ ΛΙΒΑΝΙCΙΑC

Ἔδεσα μητρόπολις.
Λαοδίκεια.
Ἡλιόπολις.
Ἄυβιλλα.
Δάμασκος.

Haec Ἄυβιλλα non eſt alia quam Abila. In tabula quoque itineraria veteri, quae vulgo Peutingeriana audit, inter Damaſcum & Heliopolin Abila interponitur. Nec eſt haec diverſa ab Ἄβιλα quae a Ptolemaeo in Coeleſyria locatur, ſeptentrionalior Damaſco, & ab eodem Ἄβιλα Λυσανίου Abila Lyſaniae dicitur, unde *Luc.* 3. 1. Lyſanias Ἀβιληνῆς tetrarcha appellatur. Suidas hanc Abilam Phoenices appellat, Ἄβιλα, πόλις Φοινίκης ἐξ ἧς ἦν Διογένης, ὁ διασημότατος σοφιστής. Τὸ ἐθνικὸν Ἀβιληνός. *Abila, urbs Phoenices, unde erat Diogenes, celeberrimus ſophiſta. Nomen gentile inde ductum eſt* Abilenus. Habet haec ex Stephano. Ex quibus perſpicuum eſſe arbitror hanc Abilam ad Libanum non pertinere ad terram Iſraëliticam ſive illam quam Deus tribubus duodecim aſſignavit, & male haberi pro eadem ac aliqua ex iis quibus in ſcriptis veteris Inſtrumenti nomen אבל *Abel* datur. Quis enim urbem ad plagam ſeptentrionalem Damaſci, urbis Syriae, & XVIII inde miliaribus diſſitam, credat ad terram Iſraëliticam pertinuiſſe? Certe non ego. Nec magis illa confundenda eſt cum Abila Batanaeae aut Peraeae, quem tamen errorem multi iique viri eximii erraruntt. Huic Abilae, vel regioni ipſi, nummum Caracallae tribuo, cui inſcriptum Ἀβιληνίων. Uti enim a Ῥήνη fit Ῥήνιος & a Πυλήνη Πυλήνιος, Πριήνη Πριήνιος, ita ab Ἀβιλήνη Ἀβιλήνιος. Nec inſolens eſt nomina gentium in nummis legere, Κομμαγηνῶν, Θεσσαλῶν, Κρήτων, & alia Non accedo itaque Holſtenio in notis ad Stephanum voc. Ἄκη monenti male ſcribi Ἀβιληνίων.

Hu-

Hujus Abilae mentio videtur fieri in actis concilii Chalcedonenſis, inter Oecumenica quarti, *tom.* IV. *Conciliorum generalium*, *p.* 80. ubi hoc ordine Jordanes Abilae epiſcopus recenſetur inter alios Phoenices epiſcopos, unde liquet nullam quam hanc Abilam intelligendam.

Πορφυρίου Βοτρύων
Φωσφόρου Ὀρθωσιάδος
Ἰωσὴφ Ἡλιουπόλεως
Ἰορδάνου Ἀβίλης
⋮ * *
Εὐφρονίου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος
τὸν τόπον Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἄρκης.

Viden, ut poſt epiſcopum Heliopolis collocetur. Pro Βοτρύων legitur in actione ſexta hujus concilii *pag.* 587. Βοτρυῶνος, ſed male. Ibidem Βίλης pro Ἀβίλης legitur, & in Latina verſione actionis ſecundae concilii Chalcedonenſis eſt *Jordane Abilae Syriae.* Pro Ἄρκης, quod nomen notiſſimum urbis eſt Phoenices, in codicibus quibuſdam Latinis *Arphis* & *Arces* legitur: ſuſpicareturque aliquis hic innui Arcen Phoenices, ſed eſt Arce Armeniae ſecundae. Erat enim Heraclius epiſcopus Arces in Phoenice (Heraclitus appellatur quoque) quum Johannes epiſcopus erat Arces in Armenia, qui ipſe ſubſcripſit epiſtolae nomine epiſcoporum Armeniae ſecundae. Vide tom. IV. conciliorum generalium *pag.* 952.

ABILA,

Sedes epiſcopalis Palaeſtinae ſaeculo aerae Chriſtianae ſexto.

Legitur & in actis concilii Hieroſolymitani habiti anno aerae Chriſtianae 536 nomen Ἀβίλη, (in epiſtola Johannis Hieroſolymitani inſerta actis concilii Conſtantinopolitani Ἀβίλη ſcribitur) uti urbs una ex urbibus Palaeſtinarum trium. Ubi fuerit, non patet. Poſſet eſſe eadem ac Abila Batanaeae. Dabimus ſeriem ur-

 bium,

Digitized by Google

bium, in qua legitur. Fuere autem hae urbes aut primae aut ſecundae aut tertiae Palaeſtinae, & quidem epiſcopales.

EXCERPTA

Ex epiſtola Johannis Hieroſolymitani inſerta actis Concilii Conſtantinopolitani Tom. V. conciliorum generalium p. 192.

Nota epiſcoporum & primae & ſecundae & tertiae Palaeſtinae nomine illam epiſtolam ſcriptam eſſe.

Ἰοάννης ἐπίσκοπος τῆς Καισαρέων.
Θεοδόσιος τῆς Σκυθοπολιτῶν.
Ζηνόβιος Ἰαμνίας.
Ἰωάννης Τιβεριάδος.
Πολυχρόνιος (1) Ἀρεοπόλεως.
Εὐστάθιος Ἀνθηδόνος.
Προκόπιος τῆς Νεαπολιτῶν.
Στέφανος τοῦ (2) Μαιοῦμαν Ἀσκάλωνος.
Πέτρος Ἐλούσης.
Μαρκελλῖνος (3) Νεοκαισαρείας.
Γρηγόριος Ἐλευθεροπόλεως.
Ἰωάννης (4) Ἱεριχούντων.
Ἀντωνῖνος Ἀσκάλωνος.
Ἰωάννης (5) Μονοΐδος.
Παῦλος Πέλλης.

Ἀλ-

(1) In quibuſdam codd. Latinis legitur *Aureliopolitanus*. An forte eo ſpectant, quae Euſebius in Onomaſtico ad vocem *Ariel* notat?

(2) In Latino eſt *Majumae Aſcalonis*. Non erat epiſcopus Aſcalonis: hic enim mox ſequetur, ſed Majuma a loco vicino cognomen accipit, uti Sarepta Sidonis. Et mox *Majuma Gazae* memorabitur. Fuere ergo duae *Majumae*. Et Majuma quidem Gazae Epiſcopum habuit ab Epiſcopo Gazae diſtinctum, uti Sozomenus tradit *lib.* v. 3. & hic quoque mox memoratur Cyrillus Gazaeorum.

(3) Forte Διοκαισαρείας.

(4) Ita infra Ἀμαθοῦντων, pro Ἀμαθοῦντος, & Ἐσβούντων in epiſtola Martini Papae ſcripta Θεοδώρῳ Ἐπισκόπῳ Ἐσβούντων.

(5) Lege Μηνοΐδος. Infra de illa vide.

(6) Fore

Ἀλφειὸς Συκαμαζῶνος.
Βάσσος Καπετωλιάδος.
Προκόπιος Μαϊυμᾶ Γάζης.
Ἰσίδωρος τῆς Ζωορηνῶν.
Οὐάλης τῶν Παρεμβολῶν.
Πέτρος Φενῦς.
Ἐπιφάνιος Ῥαφίας.
Ἠλίας Ἰόππης.
Προκόπιος Ἀμαθοῦντων.
Σολομὼν Ἀβίλης.
Κόνων Ἵππων.
Λεόντιος Σωζούσης.
Κυρίλλος Γαζαίων.
Στέφανος (6) Ὀράων.
Μέγας τῆς Μαξιμιανυπολιτῶν.
Γρηγόριος (7) Βακάθας.
Βαρώχιος Δώρων.
Ἀπολλώνιος τῆς Διοσπολιτῶν.

Pag. 201. *Quatuor epiſcoporum nomina extant, qui ſub Tyro metropoli ſunt*

Ἀνδρέας ἐπίσκοπος τῆς Σιδονίων πόλεως.
Ἰωάννης τῆς Πτολεμαίων.
Θεόδωρος τῆς (8) Πορφυρεῶνος.
Ἠλίας (9) Ζηνοπολίτων.

(6) Forte Ἀδράων. Vide infra *pag.* 532. in Concilio Hieroſolymitano Στέφανος Ἄδρων. Holſtenius in notis ad Caroli a Sto. Paulo Geographiam Sacram *pag.* 305. ſcribit Stephanum hunc Doranum non Oranum appellandum fuiſſe : quod mihi non probatur ob mox dicenda.

(7) Haec *Bacatha* ex Epiphanio nota ſunt. Vide Infra.

(8) Appellatur *pag.* 6. Πορφυρεὼν ἐπαρχίας Φοινίκης παράλου.

(9) Appellatur *pag.* 204. 209. epiſcopus τῆς Ῥαχλαιῶν & in quibuſdam codd. Latin. *pag.* 201. *Cynopolitanus.* In Concilio Conſtantinopolitano ſecundo diſtincte memorantur Gennadius Epiſcopus Zenopolitarum & Anaſtaſius epiſcopus Rachlae. Erat *Zenopolis* urbs Pamphyliae adeoque ſub Tyro metropoli non fuit & huc

EXCERPTA

ex actis concilii Hieroſolymitani anno Chriſti 536. Tom. V. Concil. pag. 284.

Omnes trium Palaeſtinarum epiſcopi.

Πέτρος Ἱεροσολύμων.
Ἠλίας Καισαρείας.
Θεοδόσιος Σκυθοπόλεως.
Ἰωάννης Τιβεριάδος.
Στέφανος (1) Σαριφαίας.
Ἀνασάσιος (2) Γαβῶν.
Ἐπιφάνειος Ῥαφείας.
Ἠλίας Ἰόππης.
Ἰωάννης Αὐγυσοπόλεως.
Νικόστρατος Ἀβίλης:
Λάζαρος Ἀζώτυ.
Λεόντιος Σαζύσης.
Στέφανος (3) Ἄρδων.
Ἀνασάσιος Ἐλευθεροπόλεως.
(4) Γρηγόριος Ἱεριχόντων.
Ἠλίας Ἀρεοπόλεως.
Ἰωάννης (5) Δοάρων.

Δη-

huc non pertinet. Ita appellatur in ſerie Epiſcoporum qui interfuerunt Concilio Conſtantinopolitano ſecundo, Tom. V. Concil. *pag.* 583. Et urbs *Rachlenorum* ſita erat in provincia Tyriorum, uti ibidem dicitur *pag.* 584. Sunt itaque loca diverſa: quare hic nomen unius epiſcopi excidiſſe ſuſpicor.

(1) In Latin. Scarphienſis & Sariphae..ſis. Mentio fit illius urbis in hiſt..ia martyrii 20 Patrum Laurae S. Sabae, quam conſcripſit ipſorum aequalis Stephanus Monachus.

(2) In Latin. Gabenorum.

(3) *Aradorum* in Lat. atqui Aradus non pertinebat ad Palaeſtinas. Sed jam ſuboluit mihi vera ſcriptio Ἀδράων. Vid. ſupra in epiſtola Johannis Hieroſolymitani, ubi eodem nomine Στέφανος Ὀράων Epiſcopus dicebatur. Ex utroque Ἄρδων & Ὀράων pellucet vera lectio Ἀδράων.

(4) Supra Gregorius dicitur eſſe epiſcopus Eleutheropoleos.

(5) F. Ζοάρων, vel Δώρων. At illud praefero. Δοάρων manere poſſet, ſi non conſtaret hos omnes fuiſſe Epiſcopos Palaeſtinarum, nam in Cappadocia ſecunda

urbs

Digitized by Google

Δημήτριος Χαρακμώβων.
Στέφανος τῆς (6) Μηνυτῶν.
Μαννήλιος τȢ̃ (7) Βιτυλίȣ.
Ἀναστάσιος Ἰωτάβης.
Ζηνόβιος Ἐλύσης.
Μαρκιανὸς Γάζης.
Θεόδωρος Πετρῶν.
Ζηνόβιος Νικοπόλεως.
Ἀράξιος Γαδάρων.
Προκόπιος (8) Ἑλενυπόλεως.
Κυριακὸς Διοκαισαρείας.
Βάραχος τῆς (9) Βακάνων.
Διονύσιος Ἀσκάλωνος.
Ἰωάννης Φαινȣ̃ς.
Μακάριος (10) Ἀρινδήλων.
Ἰωάννης Νέας πόλεως.
Βασίλειος Συκομάζονος.
Πέτρος τῶν Παρεμβολῶν.
Ζαχαρίας τῆς (11) Λιβισίων.

urbs eſt Δόαρα, unde Ἐπίσκοπος Δοάρων nuncupatur in Concilio Conſtantinopolitano tertio, Tomo VI. Concilior. Gener. *pag.* 1042. 1068. & 1102. Sed fuit tum Epiſcopus Δάρων, & *in epiſt.* IX. Martini Papae mentio fit Stephani epiſcopi τῆς Δωρητῶν πόλεως *Dorenſium urbis.*

(6) Intelligit puto Μηνοίδα.

(7) *Bethel.*

(8) De hac Helenopoli vide ſupra *pag.* 211.

(9) Credo Βακάθων legendum. Fateor illius epiſcopus mox dictus eſt Gregorius: ſed nomina aliquando loco ſuo mota ſunt. Confer, ut hoc videas, ſeriem hanc cum praecedenti. Ceterum in epiſtola quinta Martini Papae ſcripta ad Johannem Epiſcopum Philadelphiae nomen hujus loci recte ſcribitur: *hortati ſumus Deo amabiles epiſcopos, ipſum dico Theodorum Esbuntiorum & Antonium Bacatorum, adeſſe in omnibus ac pro viribus inſervire hujuſmodi ſpirituali voluntati tuae, quibuſcum & Georgium dilectum presbyterum & archimandritam & Petrum Chriſti amantem, Adraenſem nempe, ac omnino eos, qui in illis partibus fidem Dei verumque zelum habent.* In Graeco contextu eſt Ἐσβȣ́ντων & Βακαθῶν, ac Ἀδραῶν. Similiter in ejuſdem epiſtola VII. ſcripta *Antonio Bacathorum Epiſcopo.*

(10) Haec Ἀριβδήλα ante dicta ſunt.

(11) Libiadis.

(12) Me-

Δέμνος Μαξιμιανȣπόλεως.
Πελάγιος Σεβαςῆς.
Στέφανος τῆς Ἰαμνιτῶν.
Παρθένιος (12) Ἐξάλȣς.
Θεόδωρος Γαδάρων.
Παῦλος τȣ͂ Αἰλᾶ.
Θεόδωρος (13) Ἰπτηνῶν.
Θεοδόσιος Καπετωλίȣ.
Διονύσιος Ἀμαθȣ́ντων.
Δωρόθεος Ἀνθηδόνος.

(12) Meminit Euſebius in Onomaſtico, voce Ἀκσὰφ, ſed ibi male Ἐξαδȣ́ς legitur pro Ἐξαλȣ́ς.
(13) In quibuſd. Latinis *Ipſenorum*, puto pro *Hippenorum*, Ἱππηνῶν.

A B U M A.

Ἄβȣμα. Urbs e qua oriunda eſt mater regis Jojakim. Joſephus *Ant.* x. 6. 2 *Reg.* 23. 36. רומה *Ruma* appellatur.

* ACCO, quae & PTOLEMAIS.

Nomen hujus urbis non videtur legi in codice ſacro niſi *Jud.* 1. 31. & inde liquet in regione tribus Aſcher fuiſſe; notatur enim Aſcheritas non expuliſſe incolas Acco, Tzidon, Achalab, Aczib, Chelba, Aphec & Rechob. In Graeca verſione nomina illarum urbium ita ſcribuntur, inſerta urbe Dor, Ἀκχὼ, Δὼρ, Σιδῶν, Δαλαὰφ, Ἀσχαζὶ, Χεβδὰ, Ναὶ, Ἐρεώ. Inter urbes Aſcheriticas *Joſ.* 19. 25. &c. nulla fit mentio urbis hoc nomine: verum in Graeca verſione video pro nomine urbis עמה, quod commate 30 legitur poſt Ecdippam, ſcriptum Ἀρχὸβ, & in aliis codicibus Ἀκὼμ, quae non multum abeunt ab Ἀκχώ.

Suſpicor urbis hujus nomen latere in *Mich.* 1. 10. licet vulgo ibi eſſe non credatur. Frequenter eo in capite utitur Propheta paronomaſiis, בגת inquit, אל תגידו *In Gath id ne annunciate*, בכו אל תבכו id eſt, me interprete, *in Acco ne flete*, id eſt, ne indicia doloris veſtri edite in illa urbe, quae uti Gath ad auſtrum, ita ipſa ad ſeptentrionem a gentibus, hoſtibus noſtris, in-

Digitized by Google

incolitur. Inter תבכו (vel radicem ipſam בכרה) & בכו elegans eſt paronomaſia. Et quum plene ſcribendum fuiſſet בעכו, ע eliditur, uti videmus factum in voce בעלה quae & בלה ſcribitur: in ארבסר pro ארבע עשר, in מברא pro מעברא, מדנין, pro מעדנין & plurimis aliis vocibus, quae ſatis notae ſunt: quod eo minus incommodi ſecum fert quod inter pronunciationem vocum בכו & בעכו vix diſcrimen audiri queat. Et videtur quidem mihi longe elegantior ſenſus hinc emergere, *In Gath id ne nunciate, in Acco ne edite ejulatum*, quam ſi dicatur, *In Gath id ne nunciate, flendo ne flete*, maxime quum hic multa paucis complecti nervoſe ſtudeat Propheta. Confer denique haec verba cum loquendi modo ſimili qui conjecturam noſtram firmabit, 2 *Sam.* 1. 20. אל תגידו בגת *ne notum facite hoc in Gath* (eſt eadem phraſis qua noſter utitur, cui ſimilem addi & aeque emphaticam conveniens erat, ne videretur ex hoc loco libri Samuelis tantummodo hoc acumen mutuatus, quod mihi videtur obtundi aliquo modo ſi ſequatur phraſis languidior, *flendo ne flete*, ſed vim novam atque elegantiam accipit per adjectum *in Acco ne flete*) *ne annunciate in plateis Aſcalon*. Favent mihi codices Graecae verſionis quae hic habet (Hieron. legit in iis Βακεὶμ) οἱ ἐν Ἀκεὶμ, *illi qui in Acim habitant*. Lege Ἀκώ. Certe pro nomine loci acceperunt. Judithae libro *cap.* 3. 1. urbs Acco Ὀκεῖνα ſcribitur. Lectum forte & illic Ἀκεὶμ. Denique Euſebius pro me facit qui Onomaſtico urbium & locorum hanc quoque vocem inſeruit, quod docet jam olim in codicibus verſionis ſeptuaginta viralis dictae ita lectum fuiſſe uti & Theodoretus οἱ ἐνακεὶμ legit. Ita ille, Ἐναχεὶμ, ἢ Ἐμϐαχεὶμ. Μιχαίας. Ἀκ. καὶ Συμμ. ἐν κλαυθμῷ. Hieronymus. *Inachim, ſive Ibachim, pro quo Aquila & Symmachus tranſtulerunt in fletu. Meminit hujus Michaeas Propheta.* Niſi illi crediidiſſent in בכו latere nomen loci, non ita vertiſſent οἱ ἐν Ἀκεὶμ. Ita quoque *Gen.* 41. 2. באחו reddidere ἐν Ἄχει.

Huc etiam facit quod Theodoretus notat quoſdam exiſtimaviſſe voce בעכו ſive Ἐνακὶμ ſignificari urbem aliquam a Gath diſtinctam. Ita ſcribit ad hunc locum. Ἐνακὶμ δὲ ἐχ' ὥς τινες ὑπέλαϐον ἄλλη τις πόλις ἐςὶ παρὰ τὴν Γὲθ ἀλλὰ τὲς ἐνοικῦντας τὴν Γὲθ

Ἐνα-

Ἐνακὶμ ὀνομάζει ὡς Ἐνὰκ τοῦ γίγαντος ἀπογόνους ὄντας. *Enacim vero non uti quidam putarunt alia urbs eſt a Gath, ſed incolas Gath appellavit Enacim, quod ab Enac gigante genus ducerent.* Unde liquet exiſtimaſſe aliquos per voces οἱ Ἐνακὶμ vel οἱ ἐν Ἀκὶμ intelligendos eſſe incolas loci alicujus Ἀκὶμ dicti. Cyrillus verba quidem ipſa Michae citans οἱ Ἐνακεὶμ, & in commentario illuſtraturus ſcribit eſſe oppidulum in extremis Judaeae finibus ſitum ante ſolitudinem verſus auſtrum, ſacra Moabitarum colens. Fallitur tamen in ſitu aſſignando, quod plus ſemel ei contigit. Geographiae enim terrae ſanctae parum gnarus videtur fuiſſe. Sufficit nobis eum quoque crediſſe ſub hac voce עכו latere nomen urbis, & vidiſſe ſenſum poſtulare urbem iſtiuſmodi quae ſacris Gentium eſſet addicta. Deprehendi apud eundem Cyrillum vocem Ἐνακεὶμ poſitam pro eo quod in contextu Hebraeo 1 *Reg*. 15. 22. legitur אין נקי *non erat immunis*: ubi videmus adjectum Μ, quod in Hebraeo non conſpicitur: unde ferme crediderim legiſſe interpretes Graecos in Micha בעכי pro בעכו, & illud expreſſiſſe per Ἀκεὶμ, eodem modo uti אין נקי Ἐνακεὶμ. Vide Cyrillum in Commentar. ad Micham *pag*. 457.

Graeci ipſi, quamvis nomen recens Ptolemaidis frequentaverint, non ignorarunt nomen priſtinum עכו Acco, quod Ἄκη pronuntiarunt, more ſuo Graecam voci originem tribuentes. Ita legitur in Etymologico magno. Ἄκη, πόλις Φοινίκης, ἡ νῦν καλουμένη Πτολεμαΐς. Οἱ δὲ Ἀκὴν φασὶ καλεῖσθαι τὴν ἀκρόπολιν τῆς Πτολεμαΐδος, ὅτι Ἡρακλῆς δηχθεὶς ὑπὸ ὄφεως καὶ ἐν αὐτῇ θεραπευθεὶς Ἀκὴν ἐκ τοῦ ἀκεῖσθαι προσηγόρευσε τὸν τόπον. *Ace. Urbs Phoenices, quae nunc Ptolemais appellatur. Quidam dicunt arcem Ptolemaidis appellatam eſſe Acen, quod Hercules a ſerpente ictus & illic ſanatus a voce* ἀκεῖσθαι *eum locum ita nuncupaverit.* Stephanus ἐν Ἐθνικοῖς ad vocem *Ptolemais*. Πτολεμαΐς, πόλις Φοινίκης. Ἐκαλεῖτο δὲ πρότερον Ἀκή, ἀπὸ τῆς ἰάσεως τοῦ γενομένου δήγματος Ἡρακλεῖ ὑπὸ ὄφεως. *Ptolemais, urbs Phoenices. Olim Ace appellabatur a curatione plagae Herculi inflictae a ſerpente.* Mirum eſt Stephanum ibi non meminiſſe alius Ptolemaidis in Libya quae olim Βάρκη dicta fuit. Suidas. Βαρκαίοις, Λιβυκοῖς. Βάρκη γὰρ πόλις Λιβύης ἡ νῦν Πτολεμαΐς καλουμένη.

μένη. Plinius, Strabo & alii ejus meminerunt : ſed Ptolemaeus Barcen a Ptolemaïde diſtinguit, quia portus erat & urbs. Ad vocem *Ace* haec habet Stephanus. Ἄκη πόλις Φοινίκης· αὕτη Πτολεμαὶς ἐκαλεῖτο. Κοιλοσυρῖται δ' αὐτὰς ὠνόμαζον (quum poſtea incolas Ἀχαίους dictos tradat, haec mendoſa ſuſpicor & legendum Κοιλοσυρῖται δ' οὕτως ὠνόμαζον, Coeleſyrii eam ita appellarunt nempe Ptolemaïdem) Κλαύδιος δὲ Ἰούλιος ἐν πρώτῃ Φοινίκων φησὶν, ὅτι ἐκλήθη ἀπὸ Ἡρακλέους... *Ace, urbs Phoenices... illa Ptolemais appellata fuit. Coeleſyritas eos appellarunt. Claudius vero Julius l. 1. Phoenic. refert ab Hercule eam nomen accepiſſe.* Poſtea narrat Herculem oraculo monitum ut ortum verſus proficiſceretur uſque dum flumen inveniret & herbam illic creſcentem, colocaſiam, quae vulneri ejus medelam afferret; veniſſe autem ad flumen Belum, qui juxta Ptolemaïdem labitur, & illam herbam ibi inveniſſe. Multa de colocaſia ad illuſtrationem hujus loci contulit vir πολυμαθέστατος Claudius Salmaſius in exercitationibus Plinianis, & illam quam Stephanus deſcribit eſſe dracunculum oſtendit. Scripſi nuper ad quoſdam ex incolis montis Carmeli, in quorum conſpectu Belus labitur, ut viderent an hoc quoque tempore illa herba ibi creſceret. Harpocration in Lexico. Ἄκη, πόλις αὕτη ἐν Φοινίκῃ. Δημοσθένης ἐν τῷ πρὸς Κάλλιππον, ἣν Νικάνωρ ὁ μετονομασιῶν γεγραφὼς καὶ Καλλίμαχος ἐν τοῖς ὑπομνήμασι τὴν νῦν Πτολεμαΐδα καλουμένην φασὶν εἶναι. Δημήτριος δὲ ἰδίως τὴν ἀκρόπολιν τῆς Πτολεμαΐδος πρότερον Ἄκην ὀνομάσθαι φησίν. *Ace, urbs eſt in Phoenice. Demoſthenes ejus meminit in oratione contra Callippum. Nicanor qui metonomaſias ſcripſit & Callimachus in commentariis eam eſſe quae nunc Ptolemais nominatur tradunt. Demetrius autem proprie arcem Ptolemaidis olim Acen dictam ſcribit.* Suidas eadem fere habet, & compendium feciſſe videtur verborum Harpocrationis. Ἀκὴ, πόλις ἐν Φοινίκῃ, ἣν οἱ μὲν τὴν νῦν Πτολεμαΐδα καλουμένην οὕτω πάλαι φασὶν ὀνομάζεσθαι. Δημήτριος δὲ οὐ τὴν πόλιν ἀλλὰ τὴν ταύτης ἀκρόπολιν. *Ace, urbs eſt Phoenices, quam nunc quidem aliqui putant Ptolemaida appellari. Demetrius vero non urbem, ſed arcem ejus ſic vocari tradit.*

A ſcriptoribus Romanis Ptolemaïs fere dici conſuevit, (atque ita etiam *Actor.* 21. 7. dicitur) & in nummis appellatur *Colonia*

Digitized by Google

Ptolemais. Erat enim colonia Claudii Caeſaris, teſte Plinio. Nummum Caracallae, in quo caput Serapidis, & COL. PTOL. vide in Patini *Nummis aereis Impp. pag.* 239. & apud eundem nummum Getae cum inſcriptione COL. PTOL. colono boves agente. Extat & in cimeliarchio Wildiano nummus inſcriptus COL. PTOL. HΞC. i. e. *Colonia Ptolemais, anno* 268. (caput aerae eſt a. v. c. 706.) & repraeſentans Fortunam in templo, ab altera parte inſcriptus IMP. C. M. AVR. ANTONINVS. Hujus imaginem vide in Noriſii *epochis Syro Macedonum, differt.* IV. In numiſmatibus aereis coloniarum Vaillantii nummus Claudii conſpicitur cum literis COL. PTO. *Colonia Ptolemais, pag.* 100. & ſimilis Neronis *pag.* 124. qui tamen COL. PTOL. praefert & praeterea DIVOS CLAVD. At elegans inprimis nummus Trajani eſt, ab eodem *pag.* 148. & Hadriani *pag.* 160. (qui vel ſoli docent quantum nummi proſint ad ſitum urbium declarandum) depictus, ubi literae COL. PTOL. & ipſa urbs rupi inſidens mari cinctae (nam maxima ſui parte mari cingebatur, ad occaſum videlicet & auſtrum) & dextra ſpicas tres gerens, ſignum uberis ſoli in quo condita eſt, ad pedes ejus imago fluvii expanſis manibus conſpicitur, quem eſſe Belum qui juxta Ptolemaidem ſe effundit in mare dubitandum non eſt. Similis imago fluvii exigui expanſis manibus cernitur in nummis Caeſareae Palaeſtinae ad pedes genii urbis conſpicui. Vide ejuſdem Vaillantii nummos coloniarum *pag.* 155. Sed fallitur, negans fluvium circa Caeſaream fuiſſe. Qua de re infra ad vocem *Caeſarea* dicetur.

Ita nomen vetus Acco fere deletum eſt per novum Ptolemaidos. Nepos quidem *Acen* vocat. Phocas Ἀκκὴ, Anna Comnena quae eodem ſaeculo vixit, *l.* XIV. *Alexiados*, τὸ φρούριον Ἀκὴ ἐγχωρίως καλούμενον ſed plerique ſcriptores etiam medii aevi Ptolemaida. Poſtea, neglecto nomine Ptolemaidis, poſtliminio vetus nomen Acconis urbi reſtitutum eſt. Solent Mohammedani vetuſtiſſima urbium nomina pro recentibus ſubſtituere uti Aeliam pro Hieroſolymis &c. Tempore belli ſacri Acra nuncupata eſt & Accaron & Sancti Johannis de Acra, אקרי (ita enim legendum pro אקדי

אקרי) in itinerario Benjaminis. Arabes nunc illam Acca nominant. In tabulis geographicis Ulugbeigi & Nazireddini a Gravio Perſice & Latine editis non memoratur hujus urbis nomen aut quo gradu longitudinis latitudiniſve ſita ſit. Sed in manu ſcripta mea geographia Perſae Abulhaſen Saad Ibn Ali invenio eam عكا *Acca* nominatam, & locari in gradu longitudinis 53. 20. & latitudinis 33. 20. Sed numeri in eo codice ſunt corruptiſſimi.

Sita haec urbs eſt ad latus ſeptentrionale ſinus, quem mare mediterraneum efficit, ſic ut ad latus occidentale & meridianum mari cingatur. Sinus hic vulgo nunc nautis noſtris dicitur *de baay van St. Jan d'Acre*, & inter montem Carmelum atque urbem Acco eſt, olimque videtur totus in regione tribus Aſcher fuiſſe. Acco certe Aſcheritis tributa fuit. Vide *Jud.* 1. 31. Mons Carmelus ipſe quin Aſcheritarum quoque fuerit non dubito; quod ſi Aſcheritarum non fuit, fuiſſet Menaſſitarum: nam Aſcheritae ab auſtro contingebant Menaſſitas *Joſ.* 17. 10. & cum Galilaeorum montem appellet Joſephus *lib.* III. *de bell. cap.* 2. Galilaea autem partem regionis Menaſſitarum non complectatur, ſed illam quae ei erat ad ſeptentrionem, Aſcher videlicet atque alias. Praeterea Dor, urbs maritima & auſtralior ſinu urbis Acco, videtur & ipſa in portione tribus Aſcher fuiſſe, quia *Joſ.* 17. 11. dicitur Menaſſitas habuiſſe in regione Jiſſaſcar & Aſcher urbes Bethſchean, Dor & alias. Unde liquet Dor fuiſſe aut in regione Jiſſaſcar aut Aſcher. Sed quum Dor ſit in litore ad auſtrale latus Carmeli, & Jiſſaſcar illic non ſit quaerenda ſed ad ortum Menaſſitarum (vide *Joſ.* 17. 10.) clarum eſt Dor in regione Aſcher fuiſſe. Quod ſi illic fuit, videtur etiam quicquid a Dor ſeptentrionem verſus erat in litore Aſcheritarum fuiſſe. Menaſſitae enim contingebant tribum Aſcher a ſeptentrione *Joſ.* 17. 10.

Non obſtant huic ſententiae quae leguntur *Gen.* 49. 13. *Latus ejus (Zebulon) erit* על צידון verſus Tzidon *& ad portum marium habitabit. Verſus Tzidon*, non videtur aliud indicare quam in regione Palaeſtinae ſeptentrionali eam fore: haec enim non notant illam proximam futuram Tzidoni: id tribui Aſcher conveniebat, non Zebuloni. Porro ex illo *ad portum vel litus marium habita-*

bit non neceſſario efficitur ad litus duorum marium, & maris magni & lacus Geneſareth, hanc regionem fuiſſe. Notum enim eſt numerum pluralem ab Hebraeis uſurpari de re una & ſingulari, & hic ipſe loquendi modus invenitur de tribu Aſcher *Jud.* 5. 17. ישב לחוף ימים *ſedit ad litus marium.* Ergo & regio Aſcher tribus collocari deberet ita ut contingeret duo maria. Illud לחוף ימים explicatur mox ibidem והוא לחוף אניות *& illa ad portum navium erit.* Graeci ſenſum recte reddiderunt παράλιος κατοικήσει. Pertigit autem regio Zebulon ad lacum Genneſareth. Id liquet ex *Matth.* 4. 13. & is lacus mare appellatur etiam in ſimili prophetia, qua Moſes ſitum tribuum Iſraëliticarum adumbrat *Deut.* 33. 23. ים ודרום, *mare* poſſeſſio erat futura tribus Naphtali, i. e. mare Genneſareth, *&* *auſter*, id eſt, *nimirum auſtrale*, ſive mare non ad occaſum aut ſeptentrionem ejus tribus ſed ad auſtrum ſitum. *Vav* uſurpari pro *nimirum*, *apud*, *ad*, notum eſt.

Deinde Joſephus ipſe nobis haud videtur favere ſcribens (ita tradunt) Zebulonitas nactos regionem a lacu Genneſareth extenſam uſque ad Carmelum & mare. Non nego ad Carmelum uſque hanc regionem extendi. Ideo *Joſ.* 12. 22. urbs Zebulonitica Jokneam Carmeli dicitur. Sed ad ipſum litus maris eos pertigiſſe non dicit Joſephus, non ἄχρι θαλάσσης, uti de aliis ſcribit, ſed τὴν καθήκουσαν περὶ Κάρμηλον καὶ θάλασσαν, adeoque regionem Carmelo & mari vicinam obtinuerunt. Sed fac ita ſcripſiſſe Joſephum. Idem ſcripſit & Benjaminitas (*Ant.* v. 1.) regionem a Jordane ad mare, ἄχρι θαλάσσης, poſſediſſe, quod tamen falſum eſt: nam ipſe Danitis omnem oram maritimam ab Azoto uſque ad Dora tribuit, & in ſacris literis terminus occidentalis hujus tribus deſcribitur per Kiriathjearim aliaque loca mediterranea. Vide ſupra *pag.* 155.

Joſephus variis locis meminit hujus urbis. Libro *Antiquitatum* XII, *cap.* II. notat Galilaeorum nuncios conqueſtos fuiſſe ſe infeſtari ab incolis Ptolemaidis, Tyri & Sidonis. Solet autem Joſephus hanc urbem non in ipſa Galilaea, ſed ad occaſum ejus, collocare. Vide *Antiq.* XVII. 12. & *lib.* III. *de bell. cap.* 2. ubi dici-

Digitized by Google

dicitur Galilaea extendi a Tiberiade uſque ad Zabulon, cui vicina eſt Ptolemais. Sic *cap.* 5. Veſpaſianus Ptolemaide proficiſcens venit ad fines Galilaeae, ὅρους τῆς Γαλιλαίας. *Antiquitatum lib.* XIII. 3. narrat hanc urbem, quae a rege Demetrio filio Seleuci tenebatur, proditam regi Alexandro filio Antiochi Epiphanis. Poſtea rex Judaeorum Alexander urbem oppugnavit. Deinde Ptolemaeo ceſſit, & non longe poſt matri ejus Cleopatrae vide: *Ant.* XIII. 21. Tigranes rex Armeniorum hanc urbem obſediſſe legitur *Antiq.* XIII. 24. Sed luculenta eſt hujus urbis deſcriptio quam inſeruit *lib.* II. *de bello Judaico*, *cap.* 9. Πρόσεισι ἡ πόλις αὕτη τῆς Γαλιλαίας, παράλιος κατὰ τὸ μέγα πεδίον (de his vide ſupra *pag.* 366.) ἐκτισμένη, περιέχεται δὲ ὄρεσιν, ἐκ μὲν τοῦ πρὸς ἀνατολὴν κλίματος ἀπὸ σταδίων ἑξήκοντα τῷ τῆς Γαλιλαίας, ἀπὸ δὲ τοῦ μεσημβρινοῦ τῷ Καρμήλῳ διέχοντι σταδίους ἑκατὸν εἴκοσι, τῷ δὲ ὑψηλοτάτῳ κατ᾽ ἄρκτον ὃ καλοῦσι κλίμακα Τυρίων οἱ ἐπιχώριοι, καὶ τοῦτο δὲ σταδίους ἀφέστηκεν ἑκατόν. Τοῦ δὲ ἄστεως ἀπὸ δύο σταδίων ὁ καλούμενος Βήλεος ποταμὸς παραῤῥεῖ παντάπασιν ὀλίγος, παρ᾽ ᾧ τὸ Μέμνονος μνημεῖόν ἐστιν ἔχον ἐγγὺς αὐτοῦ τόπον ἑκατονταπηχυν θαύματος ἄξιον· κυκλοτερὴς μὲν γάρ ἐστι καὶ κοῖλος, ἀναδίδωσι δὲ τὴν ὑαλίνην ψάμμον, ἣν ὅταν ἐκκενώσῃ πολλὰ πλοῖα προσχόντα, πάλιν ἀναπληροῦται τὸ χωρίον. *Adjacet haec urbs Galilaeae, ad mare ſita & in magno campo exſtructa. Cingitur autem montibus, ad plagam quidem orientalem montibus Galilaeae, ad auſtralem Carmelo, inde remoto* 120 *ſtadia, ad ſeptentrionalem altiſſimo monte qui Scala Tyriorum vocatur* 100 *inde ſtadiis disjunctus. Duorum ſtadiorum intervallo ab urbe amnis Belus labitur, exiguus omnino, ad quem ſepulcrum eſt Memnonis vicinum habens locum qui nonniſi centum cubitorum ſpatium occupat & admiratione dignus eſt. Eſt enim rotundus & cavus, egerens arenam vitriariam, quam licet plurimae naves exhauriant, denuo locus repletur.*

In Libris Apocryphis mentio fit Ptolemaidis I *Macc.* 5. 15. ubi Gentes e Ptolemaide, Tyro & Sidone erupiſſe dicuntur, & *commate* 21 Simon eas perſecutus uſque ad portas Ptolemaidis. At diverſiſſima ab hac eſt Ptolemais commemorata III *Macc.* 7. 15. ad mare quidem ſita, ſed urbs Aegypti, ῥοδοφόρος appellata a qualitate ſoli.

 In

In conciliis veteribus aliquoties fit hujus Ptolemaidis mentio; & epiſcopi ejus urbis, quorum nomina in actis conciliorum notata offendi, hi quidem ſunt.

CLARUS. Memoratur in actis concilii Caeſareenſis habiti circa annum aerae Chriſtianae 198. Vide Stephani Baluzii novam collectionem conciliorum editam Pariſiis anno hujus ſaeculi ſeptimo, *pag.* 13. & 14. Illic legitur praeſediſſe ex epiſcopis Palaeſtinae Theophilus epiſcopus Caeſareae Palaeſtinae & Narciſſus epiſcopus Hieroſolymitanus. Intererant autem Caſſius epiſcopus Tyri, & Clarus epiſcopus Ptolemaidis.

AENEAS. Hic interfuit concilio Nicaeno, habito anno 325. recenſeturque inter epiſcopos Phoenices, diſtinctos ab epiſcopis Palaeſtinae. Vide *tom.* II. conciliorum generalium *pag.* 51. Interfuit etiam Concilio Antiocheno, habito anno 341. Vide *tom.* II. conciliorum generalium *pag.* 561.

NECTABUS. Hic ſubſcripſit concilio Conſtantinopolitano primo, inter Oecumenica ſecundo, habito anno 381. Vide *tom.* II. conciliorum general. *pag.* 956.

PAULUS. Interfuit concilio Chalcedonenſi, inter Oecumenica quarto, habito anno 451. Vide *tom.* IV. conciliorum generalium *pag.* 80. & *pag.* 787.

JOANNES. Vide acta concilii Hieroſolymit. ſupra *pag.* 531.

Ceterum fata hujus urbis in ſcriptoribus belli ſacri, Golii notis ad Alfraganum, Herbeloti bibliotheca orientali, aliiſque libris recentiorum deſcribuntur.

ACHABARA.

Apud Joſephum Ἀχαβάρων πέτρα in ſuperiore Galilaea recenſetur *lib.* II. *de bello cap.* 25. eadem Χαραβὴ ſcribitur mendoſe *in vita ejus pag.* 1013. In cippis Hebraicis ab Hottingero editis etiam עכברא, *Acbara*, inter alia loca Galilaeae recenſetur nempe inter Tiberiada & Zephat, dicunturque ibi ſepulti R. Doſtai, Jannai & Nehurai. Vide an non hujus loci incolae intelligendi ſint per בני עכבוריא in Gemara Bava Metzia. *fol.* 84. 2.

ACHA-

* ACHALAB.

Urbs in regione tribus Aſcher. *Jud.* 1. 31.

ACRA.

Ἄκρα. Diruta a Simone. Joſephus *de bell.* 1. 2. Alii legunt Ἀκκάρωνα, ut intelligatur urbs Ekron. Alii *arcem* reddunt. Videtur tamen eſſe nomen loci, cujus etiam 1 *Macc.* 14. 7. mentio fit una cum Gazaris & Bethzura.

ACRABBIM.

Vicus a Neapoli diſſitus ortum verſus novem miliaribus, in via quae tendit Jordanem verſus & Jerichuntem per regionem Acrabattenen. Ita ſcribit Euſebius *in Onomaſtico*.

ACSCHAPH.

אַכְשָׁף / Urbs in finibus tribus Aſcher, cujus rex a Joſua devictus eſt *Joſ.* 19. 25. *Joſ.* 12. 20. Hic Graeci eam urbem Ἀζίφ reddiderunt. Quod certo dici non poſſet quia ordinem eundem cum codicibus Hebraeis non ſequuntur, niſi conſtaret aliunde eos pro אכשף Ἀζίφ exhibere, uti *Joſ.* 11. 1. Poſſet aliquis ſuſpicari eſſe hanc Ecdippam, quod & Ἀζίφ reddatur, quod fere idem eſt ac *Ziph*, hodiernum Ecdippae nomen, nec multum ab Ecdippa recedens: ſed cum אכזיב urbs quoque ſit in finibus Aſcher & diſtincta ab אכשף (vide *Joſ.* 19. 26. & 29.) hanc potius pro Ecdippa habuerim.

ACTIPUS.

Ἀκτιπούς. Urbs in tribu Aſcher, alias Arce dicta teſte Joſepho *Antiquitat.* V. 1.

ACZIB quae & ECDIPPA.

אַכְזִיב / *Joſ.* 19. 29. Urbs in finibus tribus Aſcher, poſtea nuncupata

pata Ecdippa, Joſepho Ἐκδίππων, χωρίον παραθαλάσσιον *de bell*. 1. 11. Diſtat 9 milliaribus ab Acco Tyrum verſus ſecundum Euſebium & Hieronymum, 12 ſecundum itinerarium Hieroſolymitanum. Hodieque antiqui nominis veſtigia ſervat locus Zib dictus, itineris trium horarum ſpatio ab Acra, (ita nunc Acco dicitur) remotus verſus ſeptentrionem. Eſt haec obſervatio eruditiſſimi Maundrelli. Hunc limitem terrae Iſraëliticae faciunt Judaei, ejus videlicet quae poſſeſſa fuit ab iis qui Babylone redierunt, ita ut ab ea ſeptentrionem verſus cenſeretur terra Gentium. Hinc dicitur, ſi quis ab Acco eat ad Aczib, quod ad dextram viae ortum verſus eſt eſſe terra obligata ad decimas & jura anni ſeptimi, quia regio Iſraëlitarum cenſetur: quod ad ſiniſtram viae contra. Id legitur in Gem. Hieroſ. *Scheviith fol.* 36. *col.* 2. המהלך מעכו לאכזיב מימינו למזרח הדרך טהורה משום ארץ העמים וחייבת במעשרות ובשביעית עד שתיוודע לך שהיא פטורה · אשמאלו למערב הדרך טמיאה משום ארץ העמים ופטורה מן העשרות ומן השביעית עד שתיוודע לך שהיא חייבת עד שהוא מגיע לאכזיב & de ipſa Acco ibi diſputatur: ſunt qui dicant partim eſſe extra partim intra terram Iſraëliticam עכו יש בה ארץ ישר׳ ויש בה חוצה לארץ.

Jud. 1. 38. legitur filios Aſcher, quamvis iis haec urbs aſſignata eſſet, expellere non potuiſſe Cananaeos.

ADADA.

עַדְעָדָה, Urbs in parte auſtrali tribus Judae. *Joſ*. 15. 22. Ἀρουὴλ pro eo legitur in codicibus Graecis.

ADAM.

Urbs ad Jordanem, *Joſ*. 3. 16. Juxta Zartan collocanda eſt: ſed Cellarius *Geograph. Antiq. lib*. III. *cap*. 13. credidit eam fuiſſe prope Lacum Aſphaltiten, uti Zartan erat prope Scythopolin: vid. 1 *Reg*. IV. 12. e regione Succoth 1 *Reg*. 7. 46. ſub valle Jizraël 1 *Reg*. IV. 12.

Digitized by Google

ADAMA.

אדמה / Urbs fuit ſita בככר *in planitie* & a Deo everſa una cum Sodoma. *Deut.* 11.33. *Gen.* 19.25. Si ex ordine quo recenſetur *Gen.* 10. 19. aliquid de ſitu colligi poteſt videtur inter Gomorram & Zeboim collocanda.

* ADAMA.

Urbs tribus Nephtali. *Joſ.* 19.36. 'Αρμαὶθ Graecis, uti & urbs ejuſdem tribus *Adami* 'Αρμί.

* ADAMI.

אדמי / Urbs Naphtali. *Joſ.* 19.33. Quidam ſequentem vocem addentes nomen integrum urbis ſcribunt אדמי הנקב ſed Talmudici in Gemara Hieroſolymitana Megilla *fol.* 70. *col.* 1. utrumque docent nomen eſſe ſingulare & Adami urbem poſtea dictam דמין, *Hannekeb* vero *Tziadatha*. Et cum his faciunt interpretes Graeci, qui 'Αρμὲ καὶ Ναβὲκ uti duarum urbium nomina ſcribunt, vel 'Αρμαὶ καὶ Νακὶβ. Ita in aliis codicibus legitur.

ADARA.

Ἄδαρα. In plurali. Vicus magnus Palaeſtinae tertiae inter Characmoba & Areopolin. Stephanus in Ethnicis, *ad vocem* 'Αδάρα πόλις.

ADASA

'Αδασὰ. Urbs Judaeae non longe a Bethchoron. Joſephus *Ant.* XII.17. ibi 'Αδασὰ extat. Verum 'Αδασὰ appellatur 1 *Macc.* 7.40. & 'Ακίδωσα apud Joſephum *bell.* 1. 1. ſed Rufinus in ſuo codice ibi legit 'Αδασά. 1 *Macc.* 7.39. dicitur Judas in Adaſa caſtra metatus quum Nicanor caſtra metaretur Bethchorone, & *comm.* 45. dicitur exercitus victor hoſtes perſecutus ab Adaſa uſque ad Gazara, quod eſt ſpatium itineris diurni. Hinc collige ſitum Adaſae. Euſebius in Onomaſtico meminit vici 'Αδασὰ prope Guphnas.

Digitized by Google

ADDARA.

Ἀδδάρα. Vicus in finibus Dioſpolitanis juxta regionem Thamniticam. Euſebius.

ADIDA.

Urbs Ἀδιδὰ erat in Sephela ſive regione campeſtri. 1 *Macc.* 12.38. Urbs ipſa erat in monte ſita, ſed ſubjacebant illi Ἰουδαίας πεδία. Tryphon eo profectus eſt Ptolemaide contra Simonem. Joſephus *Antiquit.* XIII. 11. 1 *Macc.* 13. 13. & Joſeph. *Antiquit.* XIII. 23. Idem *de bell.* V. 6. narrat Veſpaſianum undique cinctum Hieroſolymitanos Jerichunte καὶ ἐν Ἀδίδοις στρατόπεδα crexiſſe. Alias etiam Ἀδδιδὰ vocat. Cellarius in *Geogr. Antiqu.* *p.* 338. ex his Joſephi verbis colligit Adida non longe ab Jerichunte fuiſſe. At ego exiſtimo id inde non effici: potuit ad occaſum Hieroſolymae fuiſſe. Ibi erat Sephela, & cum Lydda, Ono aliiſque urbibus Benjaminiticis recenſetur חדיד, quam eandem eſſe cum Ἀδιδὰ probabile eſt, ſic ut potius vicina campeſtribus locis aut in iis ſita circa Lyddam ad occaſum Hieroſolymae & circa *Gezer*, quam mox cepiſſe narratur, credi debeat, uti Jericho ad ortum fere eodem intervallo. Vide & voc. *Adithaim.*

* ADITHAIM.

עֲדִיתַיִם Urbs tribus Judae. *Joſ.* 15. 36. Euſebius duas villas memorat nomine Ἀδαθὰ vel Aditha & Adia uti legit Hieronymus quarum una circa Gazam fuerit, altera juxta Dioſpolin (i. e. Lyddam) ad ortum, dicta Ἀδιδὰ in libris Apocryphis. Nomen *Adittha*, qui locus fuit ſub diſpoſitione Ducis Arabiae in Notitia Imperii ſatis bene convenit cum *Adithaim*, ſed ſitus nequaquam.

ADMATHA.

In Notitia Imperii memoratur inter alia loca quae ſub diſpoſitione

Digitized by Google

ſitione ducis Palaeſtinae erant. Vide ſupra quae ex illa excerpſimus *pag.* 230.

ADOLLAM.

Ἀδολλάμ. Vicus praegrandis ad orientem Eleutheropolis, decem inde miliaribus. Euſebius *in Onom.* Vide vocem *Adullam.*

ADORA quae & ADORAIM.

Urbs haec fuit tribus Judae אדורים 2 *Chron.* 11. 9. quae ibi recenſetur cum Mareſcha, Ziph, & Lachis. Videtur eadem eſſe atque Ἄδωρα quam Joſephus *Ant.* XIII. 17. & fere ſemper cum Mariſſa jungit, (uti & אדרים & מרשה junguntur 2 *Chr.* 11. 9.) & collocat in Idumaea, i. e. parte auſtraliori tribus Judae, κατὰ τὴν Ἰδουμαίαν, in mediterraneo tractu, *Antiq.* XIII. 2. & 23. Δῶρα male ſcribitur pro Ἄδωρα *Antiquit.* XIII. 11. uti & 1 *Maccab.* 13. 20. Δῶρα alii, alii Ἄδωρα legunt. Joſephus eam Ἀδωραῒμ vocat *Antiq.* VIII. 3. alibi Ἄδωρα. Erit eadem quae Suidae Ἀδώρεος πόλις dicitur.

ADRAA.

Haec eadem eſſe videtur atque Edrei, אדרעי. Vide hanc vocem. Epiphanius meminit hujus urbis *lib.* 1. adverſus haereſes *pag.* 142. de Ebionitis dicens, ortos eos ἐκ Κωχάβων τῶν ἐν τῇ Βασανίτιδι γῇ ἐπέκεινα Ἀδράων, *ex Cochabis quae ſita ſunt in terra Baſanitide ultra Adraa.* Apud eundem ſcriptorem Ἐπίσκοπος Ἀδράων jungitur cum Epiſcopo Γεράσων (quamvis, ſi aliunde non liqueret, ex eo ſolo ordine ſitus locorum elici non poſſet, fateor) *lib.* III. *adv. haereſ. pag.* 874.

Miliaribus viginti quinque a Boſtris remota fuit haec urbs Ἀδραά, teſte Euſebio in Onomaſt. ad vocem Ἀσαρώθ. Idem paulo poſt inter Adraa (Ἀδάρων ibi legitur) & Abilam urbem duos vicos in Batanaea fuiſſe ſcribit 9 millibus ſeparatos a ſe invicem, &c. Ad vocem vero Ἐσδραὲ idem ſcribit Ἀδαρὰ eſſe urbem Arabiae 24 miliaribus a Boſtris remotam.

Ἀδρασὸς videtur dici in notitiis veteribus eccleſiaſticis ubi recen-

Digitized by Google

cenſetur inter urbes Arabiae, Boſtra & Dia. Ptolemaeo Ἄδρα. Vide ſupra *pag.* 459.

Urbs haec poſtea dicta fuit urbs Bernardi de Stampis: puto enim de illa loqui Gulielmum Tyrium *Hiſt. l.* XVI. ſcribentem: ad locum perveniunt qui antiquo Adratum dicitur vocabulo, nunc autem vulgari appellatione dicitur civitas Bernardi de Stampis. Eſt autem una de urbibus ſuffraganeis, quae ad Boſtrenſem metropolin habent reſpectum. In tabula veteri Peutingeriana collocatur inter Boſtra & Capitoliada, Capitolias autem inter Adraa & Gadara.

Epiſcopos Adraorum in actis conciliorum hos memoratos invenio,

ARABIONA. In conciliabulo Seleucienſi habito anno 359. fuit Ἀραβίων Ἀδράων epiſcopus. Hic poſt Exereſium Geraſorum epiſcopum recenſetur. Conſervavit nobis haec nomina, ut & aliorum qui ei concilio ſubſcripſerunt Epiphanius haereſi LXXIII. *pag.* 874. Miror haec nomina non fuiſſe inſerta ſuis locis in *tomo* II. conciliorum generalium *pag.* 804. ubi de hoc conciliabulo agitur. Sed Baluzium video haec inſeruiſſe ſupplemento ſuo *pag.* 66.

URANIUM. Memoratur Uranius epiſcopus *Adranenſis*, vel ut in aliis codicibus legitur *Adarenſis*, in actis concilii Conſtantinopolitani inter Oecumenica ſecundi habiti anno 381. vide *tomum* II conciliorum generalium *pag.* 956. Scio Adranam eſſe urbem Oſroenae, ſed haec Adraa hoc loco eſſe intelligenda patet, quod provinciae Boſtron fuerit. Ita enim illic legitur

Provinciae Boſtron.

Elpidius Dionyſienſis
Uranius Adranenſis.

At Dionyſias in actis Concilii Niceni primi jungitur uti urbs Arabiae cum Boſtris, Philadelphia aliiſque urbi Adraorum vicinis. Adde quod & alibi Ἀδράνων legatur pro Ἀδράων iis locis quibus dubitari non poteſt Adraa eſſe intelligenda.

PRO-

Digitized by Google

PROCLUM. Subſcripſit concilio Chalcedonenſi habito anno 451. vide *tomum* IV conciliorum generalium *pag.* 80. Ibi legitur

Πρόκλȣ Ἀδράνων
Εὐλογίȣ Φιλαδελφείας.

In quibuſdam codicibus Latinis legitũr *Adarae Arabiae*, vel *Adanrorum*. Sed in ſecunda actione hujus concilii, *pag.* 330. Ἀδράνων. In actione ſexta hujus concilii eſt Σαρδάων. Vide *pag.* 588. Verum Σ ex voce praecedenti πόλεως videtur adhaeſiſſe voci Ἀδράων. Non eſt dubium legendum Ἀδράων.

In actione quinta & decima ejuſdem concilii *tom.* IV. conciliorum generalium, ubi nomina epiſcoporum qui ſubſcripſerunt huic concilio a Sirmondo deſcripta ex codice antiquiſſimo Maffei leguntur appellatur

Proclus Adraonenſis,

Ridicule. Ex Ἀδράων factum eſt *Adraonenſis*, uti mox ex voce Καναύθας natus eſt *Theodoſius Canothaſienſis* quum vel pueris notum ſit Κάναθα & Ἄδραα eſſe in caſu recto, non Καναύθας & Ἀδράων. At hinc forte eſt quod antea invenerimus τὸ *Adranenſis* natum ex *Adraonenſis* & hoc ex Ἀδράων.

ADULLAM.

עֲדֻלָּם / Urbs in tribu Judae. *Joſ.* 15. 35. Euſebius vicum fuiſſe magnum ſuo tempore 10 miliaribus ab Eleutheropoli ortum verſus ſcribit, & ad vocem Ἐγλώμ, quam male ac Ὀδολλάμ (ita ſcribit ipſe auctor *libri* II. *Macc.* 12. 38. & Joſephus Ὀδολλάμ. *Antiq.* VIII. 3.) eandem facit, illam villam ibidem 10 miliaribus ab Eleutheropoli collocat, ubi tamen Hieronymus habet *in duodecimo lapide*. Joſephus hanc vocat Ἀδȣλλάμην πόλιν. *Ant.* VI. 14. Mihi tamen non videtur iſtam Adullam, cujus Joſua meminit & quae ſita dicitur *commate* 33. in regione campeſtri, eſſe quaerendam ad ortum Eleutheropolis. Ibi erant montana Judae, non campi.

Digitized by Google

AELIA, vide JERUSALEM.

AENON.

Ἀινὼν, locus ubi Johannes baptizabat, prope Salim, quod illic multae aquae eſſent, *Joh.* 3.23. Diſtabat 8 miliaribus a Scythopoli verſus meridiem juxta Salim & Jordanem, teſte Euſebio.

AGALLA.

Ἄγαλλα. Urbs trans Jordanem. Joſephus *Antiq.* XIV. 2. Una erat ex urbibus duodecim quas rex Alexander Arabibus eripuerat. Sunt autem hae Medaba, Naballo, Livias, Tharabaſa, Agalla, Athone, Zoara, Horone, Mariſſa, Rydda, Lyſſa, Oruba. Hinc non liquet an in regione Iſraëlitica, id eſt ad ſeptentrionem Arnonis fuerit, an in Moabitide ad auſtrum Arnonis. At non dubito nomen Ἄγαλλα indicare urbem Moabiticam in ſacris literis אגלים *Eglaim* dictam *Jeſ.* 15. 8. Tempore Euſebii dicebatur Ἀγαλλεὶμ aberatque octo miliaria ab Areopoli verſus auſtrum: adeoque in Moabitide fuit. In illa ſerie urbium duodecim plures erant quas Moabitidi codex ſacer attribuit, uti Medaba, Zoar, Choronaim. Vide *Jeſ.* 15. 2. 5.

AGATHOPOLIS.

Agere decrevimus non modo de illis urbibus Palaeſtinae, quas jure ei tribui putamus, verum etian de iis quae injuria. Inter has eſt Agathopolis. Lego in actis concilii Chalcedonenſis, actione quinta decima, inter nomina epiſcoporum Palaeſtinae primae, uti illa a Sirmondo ex ſcripto codice Maffaei antiquiſſimo notata ſunt

Praelius Agathopolitanus.

Ego non dubito corruptum eſſe nomen utrumque, & legendum arbitror

Heraclius Azotopolitanus.

Audax conjectura, dicet aliquis. Sed ut perſpici poſſit quam illa certa

Digitized by Google

certa ſit, videamus primum indicem epiſcoporum ex codice Maſſacano. Ibi ſic legitur

Provinciae Palæſtinae primae epiſcopi IX.
Juvenalis Hieroſolymitanus
Glucon Caeſarienſis per Sozinum
epiſcopum Edinenſem.

NB. Lege *Minoidenſem*. Nam in actis hujus concilii, *tom.* IV. conciliorum geral. *pag.* 80. *& ſeqq.* legitur in verſione Latina *Glycone Caeſarienſi per Zozimum epiſcopum Minoidenſem.*

Leontius Aſcalonitanus.
Photinus Dioſpolitanus.
Paulus Anthedonenſis.
Praelius Agathopolitanus.
Pancratius Enodenſis.

In aliis *Abiadenſis*: propius ad veram lectionem, nam legendum eſt *Libiadenſis.*

Polychronius Antipatridenſis.
Stephanus Jamnienſis.

Conferamus haec cum ſerie epiſcoporum quae legitur in nova collectione conciliorum Stephani Baluzii *pag.* 1239. ubi hoc ordine recenſentur

Leontius epiſcopus Aſcalonis.
Photinus epiſcopus Lyddae.
Paulus Anthedonis.
Heraclius Azoti.

Quis porro dubitet ita legendum eſſe uti conjecimus? Heraclium Azoti fuiſſe epiſcopum ex actis Epheſi quoque liquet inſertis

Digitized by Google

ſertis actis concilii Chalcedonenſis, *tom.* IV. conciliorum *p.* 118. Vide & eundem *tomum pag.* 80.

AGLA.

Ἄγλα. Vicus diſtans 10 miliaribus ab Eleutheropoli Gazam verſus. Euſebius ad vocem Βηθαλαίμ.

AGRIPPIAS.

Urbs Anthedon ab Herode hoc nomen accepit. Joſephus *Antiq.* XIII. 21. Vide infra ad vocem *Anthedon*. Agrippae nominis originem Gellius *lib.* XV. *c.* 16. Noctium Atticarum his verbis tradit. *Quorum in naſcendo non caput ſed pedes primi extiterant (qui partus difficillimus aegerrimuſque habetur) Agrippae appellati; vocabulo ab aegritudine & pedibus conficto.* Aliter Plinius *l.* VII. *c.* 8. *In pedes procedere naſcentem contra naturam eſt, quo argumento eos appellavere Agrippas, ut aegre partos: qualiter M. Agrippam ferunt genitum, unico prope felicitatis exemplo in omnibus ad hunc modum genitis. Quamquam is quoque adverſa pedum valetudine, miſera juventa,* &c. Reliqua huc non ſpectant Illud de *pedum valetudine* conferri cum etymologia Gelliana vocis Agrippae velim.

AI.

עי Urbs ſita prope Bethaven *Joſ.* 7. 2. Bethel erat ad occidentem, Ai ad orientem. *Gen.* 12. 8. Manebant inter Bethel & Ai ad occidentem Ai *Joſ.* 8. 9. Caſtrametabantur ad ſeptentrionem Ai, ubi inter illos & Ai vallis erat, *ibidem, commate* 11. Ai eſt ad latus Bethelis *Joſ.* 12. 9. Joſepho haec urbs Ἀῖνα dicitur pro quo Ἄννα legiſſe videtur Stephanus ἐν Ἐθνικοῖς ſcribens Ἄννα, πόλις τῆς Ἰουδαίας, ὑπὲρ Ἱεριχοῦντα. Τὸ ἐθνικὸν Ἀνναvίτης, ὡς Ἰώσηππος. *Anna, urbs Judaeae ſupra Jerichuntem ſita. Nomen gentile eſt Annanites, uti tradit Joſephus.* Zonaras eandem urbem Ναῒν vocat *lib.* 1. *pag.* 46. Ceterum Ἀῖνα, uti Joſephus ēam urbem vocat, etiam appellatur in verſione Pentateuchi Samaritana

Gen.

Digitized by Google

Gen. 12. 8. עינה *Aina.* Sed alibi *Gen.* 13. 3. *Caphra*: nam pro eo quod in contextu Hebraeo eſt בין ביתאל ובין העי *inter Bethel & As* Samaritanus interpres reddit בין ביתחילה ובין כפרה *Inter Beth Chaila & Caphra.* Videtur etiam עי fuiſſe in Ammonitide *Jerem.* 49. 3. Ruinae parvae hujus urbis monſtrabantur adhuc aetate Hieronymi: uti ipſe teſtatur ad vocem *Agai.* Nam Ἀγγαὶ ſcribunt hoc nomen οἱ ὁ.

AIALON.

Urbs in tribu Dan. *Joſ.* 19. 42. & 21. 24. Ἰαλὼ Epiphanio *l.* 11. *adv. haer. p.* 702. Ἡλὼμ Joſepho, Αἰλὼμ Euſebio in Onom. Hieron. epitaphio Paulae. *Atque inde (Nicopoli) proficiſcens aſcendit Bethoron inferiorem & ſuperiorem urbes a Salomone conditas; ſed varia poſtea bellorum tempeſtate deletas: ad dexteram aſpiciens Ajalon & Gabaon.* Situm urbis Ajalon ita deſcribit Euſebius in Onomaſtico tradens adhuc ſuo tempore ſupereſſe vicum Ajalon ad ortum Bethelis tribus inde miliaribus diſſitum, (lege illic κώμης ἔτι νῦν & mox πόλεις Σαοὺλ) non procul a Gabaa & Rama, urbibus Saulis. Hieronymus addit Hebraeos affirmare Ajalon vicum eſſe juxta Nicopolin ſecundo lapide pergentibus Aeliam. Quodque paulo poſt legitur apud eundem Hieronymum: *eſt hodie vicus alius*, corrige, *vicus Alus*, κώμη Ἄλους. Liquet ex Euſebio.

Quaeritur quae ſit Ajalon commemorata *Joſ.* 19. 42. uti oppidum tribus Dan. Certe non illa quam Euſebius ad ortum Bethelis collocat, ubi tribui Dan locus nullus erat. Ergo alia prope Nicopolin, quae & videtur intelligenda *Joſ.* 10. 12.

Ad ſitum hujus urbis etiam faciunt haec verba 2 *Chron.* 28. 18. *Philiſtaei irruerant in urbes agri depreſſi & meridianas Judae, capientes Bethſchemes, Ajalon, Gederoth, Thimnam & vicos ejus, Gimzu & vicos ejus.* Bethſchemes & Ajalon & Thimna junguntur, uti *Joſ.* 19. 41. 42. 43. urbes Dan, Ir Schemeſch (Nicopolis) Ajalon & Thimna, hae autem ſitae ſunt in regione campeſtri: at Ajalon illa quae ad ortum Bethelis erat longe diverſa eſt.

Eſt etiam urbs hoc nomine in Zabulon *Jud.* 12. 12. cujus meminit Euſebius ad vocem Αἰαλίν. Quid ſi putetur eadem ac

Digitized by Google

אלון (quae אילון ſcribitur in Gem. Hier. Megilla *fol.* 70. *col.* 1.) quae in Nephtali quidem ſita fuit: ſed quum Nephtali & Zabulon contiguae fuerint forſitan haec in confiniis fuit.

A I J A.

עַיָּה / Urbs in tribu Benjamin. *Nehem.* 11. 31.

A J I N.

עַיִן / Urbs in auſtrali parte tribus Judae *Joſ.* 15. 32. *Num.* 34. 11. Euſebius ſcribit eſſe vicum Βηθαὺν diſſitum 2 mill. a terebintho, 4 a Chebron. Nos ſuſpicamur hujus urbis mentionem fieri in libro Judithae *cap.* 1. *comm.* 8. ubi Βετάνη nuncupatur. Vide quae ad hanc opinionem firmandam facere arbitramur ad vocem Βετάνη.

A I L A.

Haec eſt urbs Idumaea in ſacris literis אילת dicta 2 *Reg.* 16. 6. a Judaeis occupata, dein a Syris. Ἐιλάνη Joſepho *Antiquit.* VIII. 2. & Ἠλὰθ *Antiq.* IX. 12. Ἐλὰς poſtea nuncupata, & tributa Palaeſtinae tertiae. Vide notitias veteres Eccleſiaſt. ſupra *pag.* 217. Theodoret. *quaeſt.* 44. *in lib.* IV. *Regum.* Ποία πόλις Ἀιλών. *Quaenam urbs eſt Ailon?* Ἣν νῦν ὀνομάζυσιν Ἀιλὰν (ita etiam Eubius καλεῖται νῦν Ἀιλὰ) κεῖται δὲ ἐν τῷ ςόματι τῦ Ἀραβικῦ κόλπυ ἔν ἐρυθρὰν προσαγορεύυσι θάλασσαν. *Ea quae nunc appellatur Aila. Sita autem eſt in oſtio Sinus Arabici quem mare rubrum nuncupant.* Idem in *Jerem.* 49. Ἀϊλὰμ πόλις ἐςὶν ἐν τῷ ςομίῳ τῆς ἐρυθρᾶς κειμένη θαλάττης. Ἐμπόριον δὲ ἦν τῦτο πάλαι λαμπρὸν καὶ νῦν οἱ πρὸς Ἰνδὺς ἀποπλέοντες ἐκεῖθεν ἀνάγονται. *Ailam urbs eſt in ore maris rubri ſita: olim erat emporium celebre, & nunc quoque hinc in Indiam navigare ſolent.* Hieron. ad *cap.* 47. *Ezech.* *Maris rubri in cujus litore Ahila poſita eſt, ubi nunc moratur legio & praeſidium Romanorum.* Idem in vita S. Hilarionis Eremitae. *Urbis Ailae, quae mari rubro imminet.* Procopius *lib.* 1. de bello Perſico *cap.* 19. τὰ Παλαιςίνης ὅρια πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον ἐς θάλασσαν τὴν ἐρυθρὰν καλυμένην

διῳ-

Digitized by Google

διῴκηνται· αὕτη δὲ ἡ θάλασσα ἐξ Ἰνδῶν ἀρχομένη, ἐνταῦθα τελευτᾷ τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς. Καὶ πόλις Αἰλὰς καλυμένη πρὸς τῇ ταύτης ἠϊόνι ἐςὶν, ἔνθα ἡ θάλασσα (ὥσπερ μοι εἴρηται) ἀπολήγυσα πορθμός τις ἐς ἄγαν ςενὸς γίνεται. Καὶ αὐτὸν ἐνθένδε ἐσπλέοντι ἐν δεξιᾷ μὲν ὄρη τὰ Αἰγυπτίων πρὸς νότον ἄνεμον τετραμμένα ἐςίν· ἐπὶ θάτερα δὲ χώρα ἔρημος ἀνθρώπων ἐπὶ πλεῖςον διήκει πρὸς βοῤῥᾶν ἄνεμον· ἥτε γῆ αὕτη τῷ ἐσπλέοντι ἑκατέρωθεν ὁρατὴ γίνεται μέχρι ἐς τὴν Ἰωτάβην καλυμένην νῆσον, Αἰλᾶ πόλεως ςαδίυς ὐχ᾽ ἧσσον ἢ χιλίυς διέχυσαν· ἵνα Ἑβραῖοι αὐτόνομοι μὲν ἐκ παλαιῦ ᾤκηντο ἐπὶ τύτυ δὲ Ἰυςινιανῦ βασιλεύοντος κατήκοοι Ῥωμαίων γεγένηνται. *Fines orientales Palaeſtinae pertinent uſque ad mare rubrum, quod ab Indorum regione incipit, & illic terminat ditionem Romanorum. Urbs autem Ailas nuncupata litori ejus adjacet, ubi mare (quemadmodum dictum eſt) in ſinum arctatur anguſtiſſimum, quem qui intrant ex illa parte a dextra quidem montes Aegyptiorum verſus meridiem procurrentes habent, a laeva ſolitudinem quae ad ſeptentrionem longiſſime patet. Porro utrinque terra conſpici poteſt, inde uſque ad inſulam Jotaben ſtadiis haud minus mille ab urbe Aila diſſitam, cujus incolae Hebraei, ſui olim juris, tempore Juſtiniani Romanorum imperio ſubjecti ſunt.* Procopius alter, Gazaeus, in comm. ad *lib.* IV. Regum *cap.* 14. Τὴν Αἰλώμ. Τὴν νῦν ὀνομαζομένην Αἰλὰν, ἐπὶ τῷ ςόματι τῦ Ἀραβικῦ κόλπυ κειμένην, ὃν ἐρυθρὰν προσαγορεύυσι θάλατταν. *Aelom. Quae nunc Aila appellatur ad oſtium ſinus Arabici ſita, quem mare rubrum appellant.* Euſebius in Onom. ad vocem *Elath* ſcribit urbem hanc decem miliaria abeſſe a Petra verſus ortum ἀπὸ ι′ σημείων Πέτρας πρὸς ἀνατολάς. Petra autem abfuit tantum 300 ſtadia a lacu aſphaltite. Ab Elath vero uſque ad Gazam ſunt 150 miliaria Romana teſte Plinio, aut 1260 ſtadia, uti alii ſcribunt.

Hanc devictis Idumaeis David poſſedit & Salomo 2 *Sam.* 8. 14. *coll.* 2 *Chron.* 8. 17. Poſtea quum eam recuperaſſent Edomaei Azarias eam imperio Judaico iterum adſcivit 2 *Reg.* 14. 22. Sed rex Syrorum Rezin denuo eam Judaeis eripuit 2 *Reg.* 16. 6. nec poſtea Judaei hac urbe potiti ſunt.

Epiphanius hujus meminit ſcribens nomen ejus Αἰλὰ, ἥτις ἐςὶν ἐν τῇ θείᾳ γραφῇ Αἰλὼν, *quae in ſacro Codice Aelon appellatur*: ad-

dit eſſe unum e tribus portubus maris rubri: reliquos duos eſſe illum qui ἐπὶ τὸ Κάστρον τοῦ Κλύσματος, *ad Caſtrum Clyſmatis eſt*, & alterum ad Berenicen. Vide eum *lib.* II. *adv. haer. p.* 618. Strabo eam Ἄιλαν nuncupat, dicitque inter Gazam & hanc urbem eſſe ſtadia 1260 quod & Marcianus Heracleota ſcribit. Id efficeret 157 millia paſſuum. Plinius ſcribit eſſe 150 M. P. Quae differentia in tam magno intervallo exigua eſt.

Ab Aila itinere dierum trium verſus orientem diſtabat oppidum פראן *Paran*, per quod iter fecerunt Iſraelitae teſte Euſebio ad vocem Φαράν. Hoc quoque illuſtrare poteſt loca manſionum Iſraeliticarum in deſertis Arabiae.

Epiſcopi hujus urbis in actis conciliorum hi commemorantur. Videamus ut ſubſcripſerint, ut & inde varians ſcriptio nominis diſcatur.

PETRUS primus eſt. Subſcripſit concilio Niceno primo inter epiſcopos provinciae Palaeſtinae ita,

Petrus Ahilae.

Vide *tom.* II. conciliorum generalium *pag.* 51. Hinc diſcimus (& id confirmant quae mox adſcribemus) jam tempore Euſebii & Hieronymi urbem hanc Ailam inter urbes Palaeſtinae locum habuiſſe adeoque non erraſſe Hieronymum ſcribentem in libro *de ſitu & nominibus urb. ac loc.* ad vocem *Ailath*, illam eſſe *in extremis finibus Palaeſtinae.* Quum vero Palaeſtina diſtinguitur in primam, ſecundam & tertiam, haec attribuitur tertiae. Vide ſupra *lib.* I. *cap.* XXXV.

BERYLLUS. Subſcripſit Concilio Chalcedonenſi inter Oecumenica quarto, habito anno 451 contra Eutychem. Vide *tom.* IV. Conciliorum generalium *pag.* 80. Illic legitur

Βηρύλλου Ἀλοῦ.

In codicibus Latinis legitur *Alalae civitatis*, in aliis *Aili*, & *Ahilae* (plane uti in actis Concilii Niceni) & in Graecis quibuſdam Ἀιλοῦ, ſic ut non videatur dubitandum eandem hic urbem

bem Ailam intelligi. In ſecunda actione hujus concilii, *tom.* IV. conciliorum *pag.* 327. legitur

Βηρύλλου Ἀιλᾶ.

Et in actione ſexta decima, ibidem, *pag.* 800.

Βηρύλλου Ἀιλᾶ.

Praeterea non tantum mentio Eluſae & Segor, urbium Palaeſtinae tertiae quae mox poſt urbis Ἀιλᾶ commemorationem ſequuntur, hanc opinionem firmat, ſed quod in actione quarta hujus concilii, *pag.* 494. appelletur idem epiſcopus Ἀιλᾶ τῆς Παλαιςίνης τρίτης. Illic autem ex ordine & adjectione vocum Παλαιςίνης πρώτης, δευτέρας &c. licet colligere has urbes fuiſſe

Palaeſtinae primae.	*ſecundae.*	*tertiae.*
Aſcalonem.	*Capitoliada.*	*Ailam.*
Lyddam.	*Pellam.*	*Eluſam.*
Anthedona.	*Tiberiada.*	*Zoaram.*
Azotum.	*Gadara.*	
Jamniam.		
Antipatrida.		
Liviada.		
Minoida.		

Nam hoc ordine ſequuntur, & *epiſcopo Aſcalonis* additur *Palaeſtinae primae* & nulli alii: deinde *epiſcopo Capitoliadis* additur *Palaeſtinae ſecundae* & nulli praeter eum: tum *epiſcopo Ailae* ſubjungitur *Palaeſtinae tertiae.*

Denique in actione XV. concilii Chalcedonenſis (*tomo* IV. conciliorum generalium *pag.* 787.) legitur

Provinciae Palaeſtinae tertiae epiſcopi VI.
Byrillus Elienſis.

In concilio Conſtantinopolitano habito anno Chriſti 536. (vide *tom.* v. conciliorum generalium *pag.* 116. & 141.) video Johan-

Digitized by Google

hannem ſubſcripſiſſe pro iis qui erant ἐν τῷ Ἀιλᾶ τῆς τρίτης Παλαιςίνης.

AITAM.

Ἀιτάμ. Alii codd. Ἀιτάν. Urbs tribus Judae quae in codicibus Hebraeis non legitur ſed extat in verſione Alexandrina *Joſ.* 15.60. Videtur eſſe eadem atque עיטם quae urbs tribus Judae memoratur 1 *Chron.* 4. 32. & Joſepho Ἠταμὲ appellatur *Antiq.* VIII. 3. & Ἤτταν capite praecedenti, uti puto. Non ſinit nos de ea re dubitare comma ſextum *c.* 11. *in lib.* 2. Chronicorum ubi Βηθλεὲμ καὶ Ἀιτὰν καὶ Θεκωὲ legitur pro Hebraeis בית לחם, עיטם, תקוע. Vide & infra *voc. Etam.*

AJALIN.

Recens nomen urbis אלון vel מאלון *Joſ.* 19. 33. Ita ſcribitur in Gemara Hieroſ. Megilla *fol.* 70. *col.* 1. Ἀιαλὼν etiam legitur apud Euſebium in Onomaſtico pro אילון *Ajalon*, urbe memorata *Jud.* 12. 11. ubi Ἐλὼμ & Ἀιλεὼμ Graeci habent.

* ALAMMELECH.

Urbs tribus Aſcher. *Joſ.* 19.26.

* ALMON.

עלמון / Urbs tribus Benjamin. *Joſ.* 21. 18.

ALULA.

Viculus juxta Chebron in regione ad Aeliam pertinente. Hieron. in Onom. ad vocem Elul.

ALUS.

Ἀλοῦς. Vicus haud procul a Nicopoli. Euſebius in Onomaſt. ad vocem Ajalon.

AMAD.

Digitized by Google

* AMAD.

עַמְעָד / Urbs in Aſcher. *Joſ.* 19. 26.

* AMAM.

אֲמָם / Urbs tribus Judae, in parte ejus auſtrali. *Joſ.* 15. 26.

AMATHA.

Ἀμαθά. Villa in vicinia Gadarorum ubi aquae calidae (inde nomen חמת) erumpunt. Euſebius ad vocem Αἰθάμ. In quo nunc Ἐμμαθὰ legitur pro Ἀμαθὰ Hieronymi.

AMATHA.

Ἄμαθα, οὐδετέρως, τῆς Ἀραβίας χωρίον ... Amatha, genere neutro Arabiae oppidum ... Sunt qui putent hoc oppidum idem eſſe ac illud quod Joſephus ad Jordanem locat & Amatha vocat: mihi non probatur, quum Stephanus mox addat a multitudine arenae ita dictam, quoniam magna pars Arabiae olim a rubro mari inundata eſt: at non legitur inundatio rubri maris unquam pertigiſſe ad Jordanem. Adde quamvis regio trans Jordanica Arabia a multis appelletur, Stephano tamen illam plerumque τῇ Παλαιστίνῃ dictam, uti in Χαραχμῶβα &c. Atque ita etiam hanc dixiſſet Palaeſtinae urbem.

AMATHUS.

Ἀμαθοῦς. Urbs munita in regione trans Jordanem cujus pars inde Ἀμαθῖτις χώρα dicitur 1 *Macc.* 12. 25. עמתו dici videtur in Talmude. Vide ſupra *p.* 308. Aberat a Pellâ meridiem verſus 21 miliaria, ſita in Peraea inferiore τῇ κατωτέρᾳ: ita ſcribit Euſebius ad vocem Αἰθάμ, cujus tempore κώμη erat. Epiſcopus Ἀμαθοῦντος memoratur in Concilio Chalcedonenſi *tom.* IV. *concil. p.* 118.

Commemoratur apud Joſephum urbs Ἀμαθοῦς, capta poſt Gadara, ἔρυμα munitiſſimum omnium quae ad Jordanem ſita erant

Antiq-

Antiq. XIII. 21. & *de bell.* I. 3. τῶν περὶ τὸν Ἰορδάνην. Sed in manuſcripto Lipſienſi eſt in ultimo loco ὑπὲρ τὸν Ἰορδάνην trans vel ultra Jordanem. Sed περὶ idem aliquando eſt quod ὑπέρ. Ita Joſephus *lib.* II. *de bell. cap.* 25. ἐκ τῆς περὶ Ἰορδάνην περαίας, quod interpres Latinus recte vertit ex regione trans Jordanem. Sic Euſebius in Onomaſtico Μαχαβὶ, πόλις περὶ τὸν Ἰορδάνην. Hieronymus reddit, *ſuper* Jordanem. Quare pro περὶ illic aliam vocem ſubſtituere non eſt neceſſarium. Diruta haec eſt ab Alexandro Jannaeo *Antiq.* XIII. 21. poſtea conſtituta una ex 5 totius terrae urbibus, in quibus Synedria eſſent. Reliquae erant Hieroſolyma, Jericho, Gadara & Sipphoris *Ant.* XIV. 10. Meminit idem & regiae ἐν Ἀμάθοις crematae, ſitae ad Jordanem *Ant.* XVII. 12. Videri poſſet haec Amathus Joſephi eſſe eadem ac Ramoth in Gilead, urbs celebris. Certe eandem urbem quam Ἀμαθὰ vocat *Antiq.* XVII. 12. alibi videlicet *lib.* II. *cap.* 2. *de bello* Βηθαραμαθὸν vocat, quae vox clara veſtigia vocis Ramoth continet.

AMERUTHA.

Ἀμήρυθα. Vicus ſuperioris Galilaeae a Joſepho munitus. Ita ſcribit in vita *pag.* 1013. Videtur eſſe Μηρὼθ & in loco parallelo *lib.* II. *de bell. c.* 25. Μηρὼ appellatur. Quia autem ſequitur illic Χαράβη, quod refingimus (vide ſupra *pag.* 182.) in Ἀχαβάρη, A ultimum ex Ἀμήρυθα tolli poteſt.

AMMAUS.

Ἀμμαοῦς. Ubi thermae ſunt, prope Tiberiada. Joſephus *Ant.* XXIII. 3. ibi caſtrametabatur Veſpaſianus πρὸ τῆς Τιβεριάδος *de bell.* IV. I. & urbs Emmaus vulgo dicta ita appellatur Joſepho. Vide *Emmaus*, & ſupra *pag.* 429.

ANAB.

ענב Urbs in montanis tribus Juda. *Joſ.* II. 21. Hanc putabat Euſebius eſſe vicum Betoannab, diſſitum 4 mill. a Dioſpoli verſus orientem: ſed Hieronymus ſcribit pleroſque affirmare eum in octavo ab ea miliario ſitum & appellari Bethannabam.

ANAE-

A N A B L A T H A.

Villa in dioeceſi epiſcopi Hieroſolymitani, non longe a Bethel. Meminit ejus loci Epiphanius epiſcopus Salaminis in Cypro in epiſtola ad Johannem epiſcopum Hieroſolymitanum, quam Hieronymus Latine reddidit. *Praeterea quod audivi quoſdam murmurare contra me quia quando ſimul pergebamus ad ſanctum locum qui vocatur Bethel, ut ibi collectam tecum ex more eccleſiaſtico facerem & veniſſem ad villam quae dicitur Anablatha, vidiſſemque ibi praeteriens lucernam ardentem & interrogaſſem quis locus eſſet didiciſſemque eſſe eccleſiam & intraſſem ut orarem, inveni ibi velum pendens in foribus ejuſdem eccleſiae tinctum atque depictum & habens imaginem quaſi Chriſti vel Sancti cujuſdam. Non enim ſatis memini cujus imago fuerit. Cum ergo hoc vidiſſem in eccleſia Chriſti contra auctoritatem ſcripturarum hominis pendere imaginem, ſcidi illud & magis dedi conſilium cuſtodibus ejuſdem loci, ut pauperem mortuum eo obvolverent & efferrent. Illique contra murmurantes dixerunt ſi ſcindere voluerat, juſtum erat ut aliud daret velum atque mutaret. Quod cum audiſſem me daturum eſſe pollicitus ſum & ilico eſſe miſſurum.*

* A N A C H A R A T H.

אנחרת / Urbs in Jiſſaſcar *Joſ.* 19. 19.

* A N A N J A.

ענניה / Urbs in Benjamin. *Neh.* 11. 32.

A N A T H O T H.

ענתות ſcribi ſolet: verum & permutatis literis ejuſdem organi ut Grammatici loquuntur, אנתות. Vide *Jerem* 29. 27. Epiphanio lib. de vitis Prophetarum *pag.* 239. Ἀναθώθ. Ita & Joſephus & III liber Ezrae *cap.* 5. *comm.* 33. Urbs erat tribus Benjamin. *Joſ.* 21. 18. diſtans Hieroſolymis ſpatio miliarium trium, teſte Euſebio ad hanc vocem. Hieronymus, ad *cap.* 1. *Jerem.*

Digitized by Google

qui habitabant contra ſeptentrionem Jeruſalem in tertio miliario & viculo Anathoth. Idem ad *cap.* 11. in viculo Anathoth *qui ab Jeroſolymis tribus diſtat millibus.* Et ad *Jerem.* 31. *A turre Anathoth, quae hodie appellatur Jeremiae, tribus a Jeruſalem millibus ſeparata.* Joſepho dicitur viginti ſtadia abeſſe Hieroſolymis, i. e. duo milliaria & dimidium *Ant.* x. 16. Quia Anathoth etiam nomen viri eſt *Neh.* 10. 19. ideo *Neh.* 7. 27. אנשי ענתות dici videtur, non בני, quia hoc ambiguum eſt. Graeci itaque male reddunt & hic & *Ezrae* 11. 23. υἱοὶ Ἀναθώθ: quod ἄνδρες eſſe debuerat, uti mox ἄνδρες Καριαθιαρὶμ &c.

Non videtur huic loco alienum, quia prima ſe nunc offert occaſio, ſi indicem qui *Nehem.* 7. 27. legitur exhibeamus. Illic enim non modo videbimus quo pacto mutatum ſit a librariis nomen urbis Anathoth, ſed & quae urbes aliis vicinae ſint, & quomodo illa nomina diverſis locis ſacri codicis ſcripta extent. Poterit hic index nobis eſſe utilis in reliquis, & ita uno obtutu oculis ſuis lectores videbunt expoſitum quo modo nomina urbium, ſeu gentilia potius aut topica inde ducta, legantur. In hac ſerie mixta ſunt nomina urbium & virorum. Urbes certe hic aliquas recenſeri patet ex praepoſito אנשי & ſubjunctis nominibus Jerichuntis, Kirjathjearim, Beeroth: aliqua tamen eſſe virorum nomina liquet ex *Nehem.* 10. 15. ubi viginti fere nomina priora illius indicis quem ex Ezrae *capite* 11, & *Nehemiae* VII, damus habentur.

NB. א׳ ſignificat אנשי
ב׳ ſignificat בני
Atque ita in Graecis Υ. indicat υἱοὺς & A. ἄνδρας.

INDEX
eorum qui cum Zerubbabele redierunt in terram Iſraëliticam.

Ezrae cap. 11. 3.	*Graeca Ezrae.*	*Nehemiae* VII. 7.	*Graeca Nehemiae.*
ב׳ פרעש	Υ. Φαρὲς.	ב׳ פרעש	Υ. Φόρος.

ב׳

Digitized by Google

ב׳ שפטיה	T. Σαφατία
ב׳ ארח	T. Ἄρες
ב׳ פחת מואב	T. Φαὰθ Μωάβ
ב׳ עילם	T. Αἰλὰμ
ב׳ זתוא	T. Σατθουὰμ
ב׳ זכי	T. Ζακχοῦ
ב׳ בני	T. Βανουὶ
ב׳ בבי	T. Βαβαὶ
ב׳ עזגד	T. Ἀσγὰδ
ב׳ אדניקם	T. Ἀδωνικὰμ
ב׳ בגוי	T. Βαγουὶ
ב׳ עדין	T. Ἀδδὶν
ב׳ אטר	T. Ἀτὴρ
לחזקיה	
ב׳ בצי	T. Βασσοῦ
ב׳ יורה	T. Ἰωρὰ
ב׳ חשם	T. Ἀσοὺμ
ב׳ גבר	T. Γαβὲρ
ב׳ בית לחם	T. Βεθλαὲμ
א׳ נטופה	T. Νετωφὰ
א׳ ענתות	T. Ἀναθὼθ
ב׳ עזמות	T. Ἀσμὼθ
ב׳ קרית ערים	T. Καριαθιαρὶμ
כפירה	Χαφιρὰ καὶ
ובארות	Βηρὼθ
ב׳ הרמה וגבע	T. Ῥαμὰ καὶ
	Γαβαὰ
א׳ מכמס	A. Μαχμὰς
א׳ בית אל	A. Βαιθὴλ καὶ
והעי	Ἀϊὰ
ב׳ נבו	T. Ναβοῦ
ב׳ מגביש	T. Μαγεβὶς
ב׳ עילם אחר	T. Ἠλαμὰρ
ב׳ חרם	T. Ἠλὰμ
ב׳ לוד חדיד	T. Λοδαδὶ καὶ

ב׳ שפטיה	T. Σαφατία
ב׳ ארח	T. Ἠρὰ
ב׳ פחת מואב	T. Φαὰθ Μωὰβ
ב׳ עילם	T. Αἰλὰμ
ב׳ זתוא	T. Ζαθουΐα
ב׳ זכי	T. Ζακχοῦ
ב׳ בנוי	T. Βανουὶ
ב׳ בבי	T. Βηβὶ
ב׳ עזגד	T. Ἀσγὰδ
ב׳ אדניקם	T. Ἀδωνικὰμ
ב׳ בגוי	T. Βαγοὶ
ב׳ עדין	T. Ἠδὶν
ב׳ אטר	T. Ἀτὴρ
לחזקיה	T. Ἠζὰμ
ב׳ חשם	T. Βεζεὶ
ב׳ בצי	T. Ἀρὶφ
ב׳ חרף	T. Ἀσὲν
ב׳ גבעון	T. Γαβαὼν
א׳ בית לחם	T. Βαιθαλὲμ
ונטופה	T. Ἀτωφὰ
א׳ ענתות	T. Ἀναθὼθ
א׳ בית-עזמות	A. Βηθασμὼθ
א׳ קרית יערים	A. Καριαθιαρὶμ,
כפירה	Καφειρὰ καὶ
ובארות	Βηρὼθ
א׳ הרמה וגבע	A. Ἀραμὰ καὶ
א׳ מכמס	Γαβαὰ
א׳ בית אל	A. Μαχεμὰς
והעי	A. Βαιθὴλ καὶ Αἰ
א׳ נבו אחר	A. Ναβία
ב׳ עילם אחר	A. Ἠλαμαὰρ
ב׳ חרם	T. Ἠρὰμ
ב׳ ירחו	T. Ἰεριχὼ
ב׳ לוד חדיד	T. Λοδαδὶδ καὶ
ואונו	Ὠνὼ

ואנו	Ὠνώ	ב׳ סנאה	Υ. Σαναὰ
ב׳ ירחו	Υ. Ἱεριχώ		
ב׳ סנאה	Υ. Σεναὰ		

Haec nomina maxima ex parte etiam leguntur *Neh.* 10. 15. & *lib.* III. Ezrae *cap.* 5. 9. quae conferri debent.

Conferamus cum his duplicem aliam ſeriem virorum in qua etiam nomen ab urbe Anathoth ductum invenitur: & inde enim nomina urbium quaedam illuſtrantur.

NB. *Compendii cauſa indicium nominis proprii una litera feci, quia de* ἐθνικοῖς *potiſſimum agitur.*

Ex 2 Sam. 23.	*Graeca ex 2 Sam. 23. 25.*
ש׳ החררי	Ῥυδαῖος
א׳ החרדי	Κελωθὶ
ח׳ הפלטי	Θεκωίτης
ע׳ התקעי	Ἀνωθίτης
א׳ הענתתי	Ἀνωθίτης
מ׳ החשתי	Ἀωίτης
צ׳ האחתי	Νετωφατίτης
מ׳ הנטפתי	Ἐκ Γαβαὶθ υἱὸς
ח׳ הנטפתי	Βενιαμὶν τῦ
א׳ מגבעת בני בנים׳	Ἐφραθαίυ
ב׳ פרעתני	
ה׳ מנחלי געש	
א׳ הערבתי	
ע׳ הברחמי	
א׳ השעלבני	Βαρδιαμίτης
ש׳ ההרדי	Σαλαβωνίτης
א׳ האררי	Ἀρωδίτης
א׳ בן המעכתי	Σαραυρίτης
א׳ הנילני	Ἀσβίτης
ח׳ הכרמלי	Μαχαχαχὶ
פ׳ הארבי	Γελωνίτης

Digitized by Google

י׳ מצובה	Καρμήλιος
ב׳ הגדי	Ουραιοερχὶ
צ׳ העמוני	Ἀμμανίτης
נ׳ הבארתי	Βηθωραῖος
ע׳ היתרי	Ἐθιραῖος
ג׳ היתרי	Ἐθεραῖος
א׳ החתי	Χετταῖος

Eadem.		*ex* 1 *Chron.* 11.27.
ש׳ ההרודי		Ἀρωρὶ
ח׳ הפלוני	idem 1 *Chr.* 27.10.	Φελωνὶ
ע׳ התקועי		Θεκωὶ
א׳ הענתותי	idem 1 *Chr.* 27.12.	Ἀναθωθὶ
ס׳ החשתי	idem 1 *Chr.* 27.11.	Ουσαθὶ
ע׳ האחוחי	idem 1 *Chr.* 27.4.	Ἀχωνὶ
מ׳ הנטופתי	idem 1 *Chr.* 27.13.	Νετωφαθὶ
ה׳ הנטופתי	idem 1 *Chr.* 27.15.	Νετωφαθὶ
א׳ מגבעת בני בנ׳		Ἐκ βουνοῦ Βενιαμὶν
ב׳ הפרעתני	idem 1 *Chr.* 27.14.	Φαραθωνὶ
ח׳ מנחלי געש		Ἐκ ναχαλὶ Γάας
א׳ הערבתי		Γαραβαιθὶ
ע׳ הבחרומי		Βαρωμὶ
א׳ השעלבני		Σαλαβωνὶ
ב׳ הגזוני		Γιζωνίτης
י׳ ההרדי		Ἀραρὶ
א׳ ההרדי		Ἀραρὶ
ח׳ המכרתי		Μεχωραθρὶ
א׳ הפלני		Φελλωνὶ
ח׳ הכרמלי		Χαρμαδαὶ
ב׳ הגרי		Ἀγαρὶ
צ׳ העמוני		Ἀμμωνὶ
נ׳ הברתי		Βηρωθὶ
ע׳ היתרי		Ἰεθρὶ
ג׳ היתרי		Ἰεθρὶ
א׳ החתי		Χεττὶ

ANEA.

Ἄνεα. Vicus grandis Judaeorum in Daroma, a Chebrone verſus auſtrum remotus miliaribus novem. Euſebius in Onom. ad vocem Ἀνάμ, & ad vocem Ἀνεὴμ tradit aliam eſſe Aneam (ita legit Hieronymus) vicinam priori, cujus omnes incolae Chriſtiani ſint, ad orientem ſita alterius. Memoratur etiam Aneas vicus in finibus Eleutheropolis in actis Sanctorum *Tome* 1. *p.* 128.

* ANEM.

עָנֵם/ Urbs in Jiſſaſſcar 1 *Chron.* 6. 73. *Joſ.* 21. 29. alio nomine venit, Engannim dicta.

* ANER.

עָנֵר/ Menaſſchitarum. Levitis data 1 *Chron.* 6. 20.

* ANIM.

עָנִים/ Urbs in montanis tribus Judae. *Joſ.* 15. 49. Hanc Ἀναίαν vocat Euſebius, ſcribitque non longe abeſſe ab altera Anea villa grandi Judaeorum ſita 9 miliaribus a Chebrone verſus auſtrum. Vide eum ad vocem Ἀνεὴμ & Ἀνάμ.

ANNA.

Alii jam obſervarunt eſſe urbem עי in V. T. & Ἄννα dictam Joſepho. Stephanus Ἄννα, πόλις τῆς Ἰουδαίας, ὑπὲρ Ἱεριχοῦντα· τὸ ἐθνικὸν Ἀνναυίτης. *Anna urbs Judaeae ſupra Jerichunta ſita. Gentile eſt Annanites.*

ANTHEDON.

Urbs haec Palaeſtinae primae (vide ſupra *pag.* 208. 215. & *ſeqq.*) ſita erat ad mare, viginti admodum ſtadiis a Gaza. Sozomenus *hiſtor.* v. *cap.* 9. Ἔφυγεν εἰς Ἀνθηδόνα, πόλιν ἐπὶ θάλασσαν ἀφεστῶσαν Γάζης ὡς εἰς σταδίους εἴκοσι παραπλησίως δὲ τηνικαῦτα τῷ Ἑλλη-

Ἑλληνισμῷ χαίρουσαν καὶ περὶ τὴν θεραπείαν τῶν ξοάνων ἐπτοημένην. *Fugit Anthedonem, urbem ad mare ſitam, a Gaza autem viginti ſtadiis diſtantem, quae illo tempore ſuperſtitioni Gentium & cultui ſimulacrorum mire erat dedita.* Inde porro auſugit ad navale Gazaeorum. Hunc ſitum ad mare confirmat Ptolemaeus (vide ſupra *pag.* 460. & 461.) qui eam recenſet inter litorales & diſtinguit ab Gaza, Jamnia, Lydda, ac Antipatride, in ora quidem maritima ſitis ſed non ad mare: etiam nummi veteres in hac urbe cuſi, inter quos unus eſt Antonini Caracallae inſcriptus

ΑΝΘΗΔονιων ΕΤ... Α. *Anno*... Deeſt prima litera index numeri. Aſtarte conſpicitur turrita, dextra caput humanum ſiniſtra haſtam tenens, pede ſupra proram, in templo tetraſtylo. Vide Vaillant *Numiſm. Graec. Impp. Augg. & Caeſ. pag.* 115. Alter eſt ejuſdem Imperatoris in quo legitur

ΑΝΘΗΔΟΝΟϹ. Imaginem ejus delineatam dedit Patinus *in Numm. aer. Impp. pag.* 245. Sed alii videntur eam non in ipſo litore collocare ſed ora maritima. Stephanus in Ethnicis, Ἀνθηδὼν πόλις πλησίον Γάζης πρὸς τῷ παραλίῳ μέρει. *Anthedon, urbs vicina Gazae in parte maritima.* Plinius *lib.* V. 12. *Rhinocolura & intus Raphea. Gaza & intus Anthedon.*

Urbs haec dicta eſt Agrippias ab Herode, uti Joſephus tradit *Antiquit.* XIII. 21. quem locum ante oculos habuit eruditus ſcholiaſtes Lycophronis Johannes Tzetzes; quamvis vulgo, ſed male, Iſacio Tzetzae fratri ejus hic liber tribuatur, quod Johannes amore ſingulari fratris ductus nomen ejus faetui huic ſuo praepoſuerit, uti ipſe fatetur in epiſtola, quam primus edidit Ludolphus Kuſterus noſter, plurimis veteris aevi monumentis editis atque illuſtratis optime de re literaria meritus, in notis ad Suidam, *tomo* II *p.* 473. Sic itaque de Anthedone Tzetzes, ad *verſ.* 754. Ἡ δὲ Ἀνθηδὼν, πόλις Βοιωτίας, ἣν ᾤκησαν Θρᾶκες· ὁ δὲ Ἰώσηπος καὶ τὴν νῦν λεγομένην Ἀγριππιάδα Ἀνθηδόνα φησὶ πρότερον καλεῖσθαι. *Anthedon eſt urbs Boeotiae, quam incoluerunt Thraces. Joſephus autem urbem quae nunc Agrippias dicitur olim Anthedona nuncupatam fuiſſe teſtatur.* Chronicon Paſchale illam Carianthedona nuncupat, voce ex Cariath (i. e. urbe) & Anthedon conflata.

ſtata. Ita illic legitur *pag.* 193. *ad annum* 742. Καριανθηδόνα ἐπιστίσας Ἀγριππειαν ἐκάλεσεν. *Inſtauratae Carianthedoni nomen Agrippiae indidit.* Videlicet Joſephus illam Ἀγριππεῖον nuncupat *lib.* I. *de bell. cap.* 16. Ex eodem diſcimus hanc urbem in tractu maritimo ἐν ἐπιθαλαττίοις μέρεσι ſitam fuiſſe & Agrippiada dictam ab Herode *Antiq.* XIII. 21. Recenſetur ab eodem inter oppida maritima gentibus erepta hoc ordine, progrediendo nempe a ſeptentrione verſus auſtrum *Antiquit.* XIII. 23. Turris Stratonis, Apollonia, Joppe, Jamnia, Azotus, Gaza, Anthedon, Raphia, Rhinocolura. Idem *Antiq.* XVIII. 8. narrat Agrippam inde navi profectum (εἰς Ἀνθηδόνα παραγενόμενος καὶ λαβὼν ναῦν) & *Antiq.* XIV. 10. eam a Gabinio inſtauratam; denique *Antiquit.* XV. 11. Herodi redditam ab Auguſto.

PAULUS Epiſcopus Anthedonis interfuit concilio Epheſino inter oecumenica tertio. Vide *tom.* III. conciliorum generalium *pag.* 448. & Baluſii novam collectionem conciliorum *pag.* 507. Interfuit & concilio Chalcedonenſi vide *tom.* IV. *pag.* 80. Memoratur idem & in actis concilii Conſtantinopolitani inſertis concilio Chalcedonenſi, *tomo* IV. conciliorum generalium *pag.* 238. hoc modo

Παύλου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς
Ἀνθηδονέων πόλεως.

EUSTATHIUM Anthedonis epiſcopum commemoratum vidémus in epiſtola Johannis Hieroſolymitani inſerta actis concilii Conſtantinopolitani, *tomo* V. conciliorum generalium *pag.* 192. vide & ſupra *pag.* 530.

ANTIOCHI PHARANX.

Ἀντιόχου Φάραγξ. Capta fuit cum Seleucia & Gaulane ab Alexandro Jannaeo. Joſephus *Ant.* XIII. 23.

ANTIPATRIS.

Ἀντιπατρίς. *Act.* 23. 31. ubi legitur Paulus Caeſaream profecturus

Digitized by Google

ɛturus Hieroſolymas venit Antipatrida. Hinc aliquo modo colligitur, non fuiſſe hanc urbem maritimam, quia alia via Hieroſolymis Caeſaream brevior fuiſſet, quam ſine ullo dubio milites eviſſent. Stephanus ἐν Ἐθνικοῖς. Ἀντιπατρὶς, πόλις, Ἡρώδȣ κτίσμα ἐπὶ Ἀντωνίȣ Καίσαρος. *Antipatris urbs, opus Herodis, Caeſare Antonio.*

Habitaſſe illic Chriſtianos plurimos ſaeculo octavo liquet ex iis quae *anno* 744 illic accidiſſe narrantur. Theophanes in Chronico ad *h. a. pag.* 358. Τȣ́τῳ τῷ ἔτει τȣ̀ς πλείȣς τῶν Χριςιανῶν, ὡς συγγενεῖς τῶν προαρξάντων, ἀνεῖλον οἱ προσφάτως κρατήσαντες, δόλῳ τȣ́τȣς κρατησάμενοι, εἰς Ἀντιπάτριδα τῆς Παλαιςίνης. *Hoc anno Arabes duces tunc rerum potiti multos e Chriſtianis fraude circumventos Antipatride Palaeſtinae occiderunt, tanquam affinitate conjunctos cum iis penes quos antea terrae illius dominium fuerat.*

Erat in via quae ex Judaea in Galilaeam ducebat. Miſna *Gittin.* VII. *m.* 7. הולך מיהודה לגליל הגיע לאנטיפטרס *ſi proficiſcatur ex Judaea Galilaeam verſus, & pervenerit uſque Antipatrida.* Obadias de Bartenora ad h. l. notat Antipatrida eſſe locum ultimum in finibus Judaeae.

Dicitur vulgo eſſe Aſſur, vel Arſuf, oppidum maritimum in loco ſylvis condenſis amoeno & paſcuis herboſis faecundo, uti ſcribit Jacobus de Vitriaco *hiſtor. Hieroſolym. c.* 23. & Gulielmus Tyrius. Sed nauci non eſt haec traditio ſtatuens Antipatrida fuiſſe urbem maritimam. Liquet illud ex Ptolemaeo (vide ſupra *pag.* 461.) qui illam recenſet non cum portu Gazaeorum, Aſcalone aliiſque urbibus ad litus ſitis, ſed Lydda, Jamnia, aliiſque mediterraneis, in regione tamen maritima. Nec eſt quod quis dicat Azotum quoque a Ptolemaeo recenſeri inter urbes litorales, quae tamen ad litus ſita non fuit: nam duplex fuit Azotus, una ad litus παράλιος dicta, quam Ptolemaeus hic Azotum portum vocat, altera mediterranea. Vide ſupra *p.* 215. Ex Joſepho demonſtratur id quoque clariſſime, qui foſſam ductam eſſe a Joppe Antipatrida ad impediendam invaſionem hoſtilem ſcribit, quae plane inutilis & inepta fuiſſet ſi ab uno loco maritimo ad alium ſe extendiſſet. Praeterea liquet ex Itinerariis veteribus quae Caeſarea

Digitized by Google

viatores ducunt Antipatrida, dein Dioſpolim, non Joppen. Adde Hieronymum in epitaphio Paulae, qui Paulam ſuam ducit Caeſarea Antipatrida, inde Dioſpolim, Arimathiam, Nobe, & Joppen. Deinde *repetito itinere* Nicopolim. Atqui ſi Antipatris ad mare ſita fuiſſet, debuiſſet eam Caeſarea per Antipatrida, Joppen, Dioſpolin, Arimathiam & Nobe Nicopolim duxiſſe viae compendia ſectatus. Nec erat cur *repetito itinere* Nicopolin tenderet. Haec ſunt verba Hieronymi. *Deinde* (ſc. a Caeſarea) *Antipatrida ſemirutum oppidulum, quod de patris nomine Herodes vocaverat & Lyddam verſam in Dioſpolim .... Haud procul ab ea Arimathiam viculum Joſeph ... & Nobe urbem quondam ſacerdotum ... Joppen quoque .... Repetitoque itinere Nicopolim, quae prius Emmaus vocabatur &c.* Si in loco Aſſur rudera urbis antiquae conſpiciuntur, crederem potius eſſe illa Apolloniae. Adrichomium male crediciſſe Antipatrida eſſe eandem atque urbem Dora jam notavit Cellarius.

Ex Joſepho diſcimus hanc urbem abfuiſſe a Joppe 150 ſtadia, & Jannaeum foſſam duxiſſe ab una urbe ad aliam ut hoſtes arceret, *Antiq.* XIII. 13. Nomen vetus ei fuiſſe Capharſabe, & in campo Capharſabae conditam *Antiq.* XIII. 23. & XVI. 9. Urbem fuiſſe παρόριον, montibus proximam *de bell.* I. 4. quapropter planities inter & illam Joppen interjecta debuit foſſa & muro muniri ut Antiochus arceretur. Idem *l.* I. *de bell. c.* 16. ſcribit ſitam fuiſſe in pulcherrimo campo ἐν τῷ καλλίςῳ τῆς βασιλείας πεδίῳ, fluviis & arboribus divitem ποταμοῖς καὶ δένδρεσι πλουσίαν. Haec omnia non conveniunt oppido poſtea dicto أرسوف *Arſuf*, ſito ad mare inter Caeſaream & Joppen 18 miliaribus Arabicis inde, 6 hinc diſtitum. Vide Golii notas in Alfraganum *pag.* 135.

Epiſcopum Antipatridis invenio Polychronium, in concilio Chalcedonenſi, inter oecumenica quarto, habito *anno* 451. Vide *tomum* IV. conciliorum generalium *pag.* 80. & 118. in actis Epheſi inſertis concilio Chalcedonenſi. Vide & eundem tomum *pag.* 787.

De ſitu ejus mill. x. a Lydda, XXVI a Caeſarea vide *lib.* II. *pag.* 417.

ANUA.

Digitized by Google

ANUA.

Ἄνυα. Vicus 15 miliaribus a Neapoli in via quae ducit Aeliam. Euſebius. Hieronymus legit 10 pro 15.

* APADNO.

Theodoretus ad *Dan.* XI. Ἀπαδανὸν δὲ τόπον τινὰ οὕτως ὠνομασμένον ὁ πόῤῥω τῶν Ἱεροσολύμων διανεῖμαι. *Apadanum locum quendam ita appellatum non longe Hieroſolymis.* Hieronymus in *Comment. ad Dan.* XI. *Figat tabernaculum ſuum in Apedno juxta Nicopolim, quae prius Emmaus vocabatur, ubi incipiunt montana Judaeae conſurgere.* אפדנו ſcribitur *Dan.* XI. 45. & Porphyrius putavit Apedno eſſe locum ſitum inter duo latiſſima flumina, ſed Hieronymus ipſum refellens dicit, *in ultimae viſionis calumniis immoratur flumina ponens pro mari: & montem inclytum & ſanctum Apedno, quem ubi legerit nullam poteſt proferre hiſtoriam.* Symmachus & Theodotion ἐν Ἀφαδανῷ reddunt: quod cum ابادان *Abadân*, loco culto & habitato, convenit, ita Perſis dicto. Procopius *lib.* II. *de aedificiis Juſtiniani cap.* IV. meminit locorum quorundam circa Amidam a Juſtiniano munitorum & inter illa *Apadnae*, his verbis. Καὶ μὴν καὶ τὰ ἀμφὶ πόλιν Ἄμιδαν φρούρια, πηλῷ τε περιβεβλημένα καὶ τοῖς πολεμίοις βάσιμα παντάπασιν ὄντα, ἐς τὸ ἀκριβὲς ἀνοικοδομησάμενος ἅπαντα, ἐς τῆς ἀσφαλείας τὸ ἀκριβέστατον μετεστήσατο. Ἐν οἷς τότε Ἀπάδνας καὶ τὸ Βυρθὶν πολίχνιόν ἐστι. *Praeterea circumpoſita Amidae caſtella quae muris tantum luteis cincta hoſtem excludere poterant, accurate refecit & praeclare munivit. In his ſunt Apadna & Byrthum oppidulum.* Idem *lib.* V. *cap.* IX. memorat μοναστήριον εἰς τὰ Ἀπάδνας ἐν Ἰσαυρίᾳ, *monaſterium Apadnenſe in Iſauria.*

APATHOS.

Ῥεγεὼν Ἀπαθῶς. Mentio ejus fit inter Sebaſten & Jerichunta in Notitiis veteribus Eccleſ. Erat in Palaeſtina prima. Vide ſupra *lib.* I. *cap.* XXXV.

APHAEREMA.

Ἀφαίρεμα. Una ex tribus toparchiis Judaeae ex Samaritide adjectis 1 *Macc.* 11. 34. Vide de ea ſupra *lib.* 1. *pag.* 178. 179.

APHEC.

Urbs tribus Aſcher *Joſ.* 19. 31. quae & Aphic אפיק dicitur, vicina regioni Sidoniorum, *Joſ.* 13. 4. Creditur quibuſdam eadem ac urbs Ἄφακα in Libano ſita ad flumen Adonim cujus meminit Sozomenus *hiſt.* II. 5. ὁ ἐν Ἀφάκοις τῆς Ἀφροδίτης περὶ τὸν Λίβανον τὸ ὄρος καὶ Ἄδωνιν τὸν ποταμόν. Meminit & Euſebius de vita Conſtantini III. 55. Theophanes in Chronico *pag.* 18. τότε κατεσκάφη ὁ ἐν Αἰγαῖς Ἀσκληπίου ναὸς καὶ ὁ ἐν Ἀφάκοις τῆς Ἀφροδίτης. *Tunc Templum Aeſculapii ad Aegas & Veneris Aphacis everſum eſt.* Verum illa urbs ultra fines terrae Iſraeliticae & urbem Sidona verſus ſeptentrionem nimis ſita fuit quam ut credi poſſit eſſe eadem iſti urbi quae a Joſua commemoratur.

Eſt etiam urbs hoc nomine prope Jizrael. 1 *Sam.* 29. 1. & alia in tribu Judae 1 *Sam.* 4. 2. quae & אפקה *Joſ.* 15. 53. Joſepho *Antiq.* V. 11. Ἄμφεκα. Sunt qui etiam in Syria urbem fuiſſe hoc nomine volunt de qua agitur 1 *Reg.* 20. 26. quam tamen Joſephus *Ant.* VIII. 8. ſcribit in campo magno ſitam fuiſſe, qui *bell.* II. 23. & Ἀφαίκα πύργον commemorat. Euſebius in Onomaſtico notat ſuo tempore vicum Apheca fuiſſe circa Hippon urbem Palaeſtinae.

APHRA.

Vicus ad ortum Bethelis, 5 miliaribus inde remotus. Hieronymus in Onomaſtico. Euſebius ſcribit hujus vici nomen Ἀφρήλ. Videtur ejus mentio fieri in Notitia Imperii his verbis, *Cohors duodecima Valeria Afro.*

APHRAIM.

Digitized by Google

APHRAIM.

Ἀφραίμ. Vicus diſtans Legione verſus boream 6 miliaria. Euſebius in Onomaſtico.

APHTHA.

Ἄφθα vicus. Patria Phani filii Samuelis, qui electus ſorte Pontifex M. neſciebat quid ipſum munus Pontificis eſſet. Joſephus *de bell.* IV. 5.

APOLLONIA.

Urbs maritima aut certe non longe a mari inter Caeſaream Palaeſtinae & Joppen. Joſephus *Antiq.* XIII. 23. eam hoc ordine recenſet. Meminit etiam Plinius hoc modo *lib.* V. 13. inter Joppen & Caeſaream: atque ita anonymus Ravennas *Caeſarea*, *Apolonia*, *Joppis*, & Ptolemaeus eodem ordine. Vide ſupra *p.* 460. In tabula veteri Peutingeriana Apollonias dicitur & inter utramque urbem modo memoratam media interponitur.

* ARAB.

ארב / Urbs tribus Juda. *Joſ.* 15. 52.

ARABA.

עֲרָבָה / Urbs tribus Benjamin. *Joſ.* 18. 18. Vide *Betharaba.* Fuit etiam vicus hoc nomine Ἀραβὰ, vel Ἀραυὰ in finibus Diocaeſareae, & alius tribus miliaribus a Scythopoli verſus occidentem. Euſebius. Forſitan haec eſt ערב *Arab*, ubi erat R. Jochanan Ben Zaccai. Vide codicem Schabbath, *cap.* XVI. 7.

ARAD.

ערד / Urbs Judae, ad cujus auſtrum eſt ſolitudo Judae *Jud.* 1. 16. Rex Arad habitabat in auſtrali parte terrae Canaan. *Num.* 33.

Digitized by Google

33. 40. Euſebius in Onomaſtico ſcribit eam *villam vicinam eſſe deſerto Cades*, *diſtantem Malathis 4 miliaribus*, *Chebrone* 20, & Hieronymus *eſſe terminum Judaeae diſtantem Chebrone* 20 *miliar. ad meridiem.*

Si eadem ſit Arad *Num.* 21. 1. videretur jam tum populus fuiſſe in terra Canaan: nam ſubvertit urbes ejus Cananaei *Num.* 21. 3. ſed Cananaei ſe diffuderant jam eo tempore extra limites terrae Canaan proprie dictae, quod & in Emoraeis trans Jordanem videri poteſt.

Hanc ſuſpicor eſſe urbem cujus epiſcopus Stephanus in actis concilii Hieroſolymitani habiti anno Chriſti 536. appellatur

Στέφανος Ἄρδων

Latini codices habent *Aradorum.* Aradus huc nil facit aut Ἄδρααι, nam ſeries illa epiſcoporum, in qua Stephanus Aradorum epiſcopus legitur, non complectitur niſi epiſcopos Palaeſtinarum, & Aradus non erat in Palaeſtinarum ulla, ſed in ἐπαρχίᾳ Φοινίκης, Adraa in ἐπαρχίᾳ Ἀραβίας.

ARAMA.

Ἀραμά. Vicus qui 4 miliaria aberat Malathis, Chebrone viginti. Euſebius. Ex Hieronymo videtur Ἀράθ legendum.

ARAMATHA.

Urbs Gileaditidis, quae Ramoth in V. T. nuncupatur 1 *Reg.* 22. 3. hoc nomine legitur apud Joſephum *Antiq.* VIII. 9. & IX. 4. Semel apud ipſum Ἀραμάθα appellatur urbs regia Ammonitidis Rabbath in ſacro codice dicta, nempe *Antiq.* VII. 7. ceteroquin eadem urbs Ῥαβάθα ei vocatur *Antiq.* IV. 5. & capite eodem 7. *lib.* VII. *Antiq.* mox citato.

ARATH.

Ἀράθ. Vicus ad occidentem Aeliae. Euſebius in Onomaſtico, ad

Digitized by Google

ad vocem Ἀρὶθ. Hieronymus ad vocem *Arath* ſcribit diſtare a Chebron millibus 20 ad meridiem.

ARBELA.

Ἄρβηλα. Urbs Galilaeae, vel vicus, ut alii, non longe a Sippori, uti Joſephus ſcribit *Am.* XII. 18. in plurali numero, ubi narrat Bacchidem Antiochia tendentem in Judaeam ibi caſtra poſuiſſe. Ex Joſepho *Antiq.* XIV. 27. licet colligere Arbela non longe a Sepphori abfuiſſe: & inde Jordanem uſque hoſtes fugientes perſecuti ſunt. Ἀρβήλων σπηλαῖον, vicum Galilaeae muniviſſe ſe narrat Joſephus in vita *pag.* 1013. & in loco parallelo *bell.* II. 25. dicitur muniviſſe τὰ περὶ Γεννησὰρ τὴν λίμνην σπήλαια κατὰ τὴν κάτω καλουμένην Γαλιλαίαν *ſpeluncas circa Lacum Genneſar in inferiore Galilaea.* Idem *Antiq.* XIV. 27. tradit non longe ab Arbelis latrones habitaſſe ſpeluncis difficillimis acceſſu, victos quidem ab Herode, ſed poſtea graves Ptolemaeo, cui Herodes illam regionem commiſerat. Similia latronum habitacula videntur deſcribi in Trachonitide *Antiq.* XV. 13. & XVI. 14. Poteſt eſſe eadem atque בית ארבאל *Hoſ.* 10. 14. & בקעת ארבאל huc forſan pertinet de qua ſupra *p.* 358. Meminit Euſebius vici Ἀρβηλὰ ſiti in magno Campo, a Legione 9 millibus, adeoque, ut videtur, ortum verſus. Et alium vicum Arbela eſſe trans Jordanem in ditione Pellae urbis ſcribit.

ARCE.

Ἄρκη. Urbs tribus Aſcher, quae & Ἀκτιπούς. Joſephus *Antiq.* V. 1. Hunc locum ante oculos habuit Stephanus in Ethnicis ſcribens Ἄρκη πόλις Φοινίκης ἡ καὶ Ἄρκαι καλουμένη. Ἰώσηππος ἐν πέμπτῳ τῆς Ἰουδαϊκῆς Ἀρχαιολογίας. *Arce, urbs Phoenices, quae & Arcae dicitur. Meminit Joſephus libro quinto antiquitatum Judaicarum.* Eadem Arce videtur intelligi *Antiquitatum lib.* VIII. ubi dicitur. Τὴν δὲ περὶ Ἄρκην παράλιαν εἶχε Βανακάτης. *Regionem vero circa Arcen maritimam habuit Banacates.* Nam & regio circa eam fuit παράλιος, & quia in tribu Aſcher a nobis collocatur, convenit illud

illud cum verbis ſacri codicis, quae cum Flavianis conferri debent 1 *Reg*.4.16. Banaa, filius Huſai praefectus erat in Aſcher. Cave credas hanc Arcen eſſe eandem atque aliam notiorem Arcen vel Ἄρκας Phoenices quae hac urbe ſeptentrionalior & extra terram Iſraeliticam fuit, ſita quippe inter Tripolin & Antaradon uti liquet ex Itinerario Antonini. Meminit quoque urbis Ἄρκης Joſephus *Antiq*. I. 7. quae in Libano fuit ſita & a Tyriis defecit ad Aſſyrios una cum Sidone & Palaetyro *Antiq*. IX. 14. ſed illa non videtur Aſcheritica fuiſſe. Apud eundem *l*. VII. *de bell. c*. 24. dicitur inter Ἀρκαῖαν & Raphanaeam labi amnis Sabbathicus, ubi Rufinus, *inter Arcas*. Haec Ἀρκαῖα non eſt Aſcheritica ſed Phoenicia illa prope Tripolin. Nec aliunde dictos eſſe Ἀρεκείας, populos Judaeis finitimos ad boream exiſtimo, quos commemorat *Ant*. V. 1. quam ab *Arcki* filio Canaanis cujus poſteri aliquando hic conſederunt. Nota in tranſitu errorem Rufini vertentis *l*. VII. *de bell. c*. 29. *Arcas & Raphanaeas regni Agrippae civitates*: debuiſſet ſcripſiſſe *Arcam civitatem regni Agrippae & Raphanaeam*. Raphanaea enim oppidum Syriae erat (vide Joſephum *de bell*. VII. 19.) non regni Agrippae. Denique meminit Joſephus urbis Ἄρκης, quae metropolis fuit Arabiae Petraeae, *Antiq*. IV. 4. ſed ſcribendum eſt Ἀρεκέμη pro Ἄρκη: nam רקם dicta eſt.

ARCHELAIS.

Inter urbes Judaeae recenſetur a Ptolemaeo: ſed Joſepho dicitur vicus conditus ab Archelao, *Antiq*. XVII. 15. non longe a Phaſaëlide *Ant*. XVIII. 3. In tabulis Peutingerianis collocatur inter Jerichunta & Scythopolin, ita, *Archelaide*. In ſexto enim caſu vetuſta itineraria locorum nomina efferunt: & ſaepe etiam in aliis ſcriptoribus ita ea leguntur, qua de re vide Salmaſium ad Vopiſcum *pag*. 434. Plinius *lib*. 13. 4. Archelaida vallem appellat, uti & Phaſelida atque Liviada, quas alii urbes vocant.

Epiſcopus Archelaidis Palaeſtinae Antiochus memoratur in actis concilii Chalcedonenſis. Vide *tomum* IV. conciliorum generalium *pag*. 80. ubi tamen in Graecis legitur

Digitized by Google

Ἀντιόχȣ Ἄρχης

Sed in Latinis *Archelaidis* &c. uti monui. In actione tamen ſecunda hujus concilii Ἄρχης quoque legitur. Vide *tom.* IV. conciliorum *pag.* 327. & in actione tertia, eodem *tomo pag.* 460. Ἀντίοχος ἐπίσκοπος Ἀλκήνων. Inter urbes quae ſedes epiſcoporum fuerunt in Palaeſtina non legitur nomen Archelaidis. Vide ſupra *lib.* I. *cap.* XXXV.

AREOPOLIS quae & AR.

ער videtur mihi urbem notare, uti & עיר, quod & viſum fuit Aquilae & Symmacho, teſte Hieronymo ad *Jeſ.* 26. Crediderim illam ſitam fuiſſe ad latus auſtrale Arnonis, quia Ar filiis Loth (Moabitis) a Deo fuit data, non poſſidenda ab Iſraëlitis *Deut.* 2. 9. At Iſraëlitarum regio erat uſque ad Arnonem. Unde liquet eos errare qui urbem Aroër Iſraëlitis aſſignatam putant eandem eſſe ac Ar.

Nomen Areopolis natum videtur ex ער *Ar* & πόλις. Theodoretus ad *Jeſ.* 15. Ἀριὴλ τοίνυν ἐςὶν ἡ νῦν καλȣμένη Ἀρεόπολις. *Ariel eſt quae nunc Areopolis nuncupatur.* Idem in Jeſaiam *cap.* 29. Ἀριὴλ ἡ Ἀρεόπολις καλεῖται· τῆς δὲ Μωαβίτιδός ἐςιν αὕτη ἐπίσημος. *Ariel appellatur Areopolis, urbs inſignis Moabitidis.* Adeoque non ab urbe ער ſed אריאל ducendum eſſet vocabulum : niſi utrumque nomen ei tribuere quis vellet. Euſebius etiam in Onomaſtico tradit quoſdam exiſtimare Areopolin eandem eſſe urbem quae in ſacro codice Ἀριὴλ dicitur, & uſque ad ſua tempora eos appellare Ἀριὴλ τὸ εἴδωλον αὐτῶν, *Ariel idolum ſuum.* Exiſtimo regionis circumjacentis nomen fuiſſe Arielitis vel Ἀριηλῖτις. Meminit illius Epiphanius *lib.* I. *adv. haereſ. pag.* 40. oriundi erant ἀπὸ τῆς Ναβατικῆς χώρας καὶ Ἰτȣραίας, Μωαβίτιδός τε καὶ Ἀριηλίτιδος τῶν ἐπέκεινα τῆς κοιλάδος τῆς ἁλυκῆς, ὅυτως ἐν τῇ θείᾳ γραφῇ καλȣμένης ὑπερκειμένης χώρας, ex *Nabataea, Ituraea, Moabitide & Arielitide, quae ſunt* (illud τῶν de ſolis regionibus ultimis Moabitide & Areilitide videtur accipiendum, nam ad omnes referri nequit, quandoquidem Ituraea certe dici non poteſt ſita ultra

mare mortuum, aut forte τῆς legendum eſt, ut de ſola Moabitide intelligatur) *ultra vallem ſalſam*, *regionem hoc nomine dictam in ſacro codice.* Huc forſitan etiam pertinent vici Aroiles & Arieles, quorum meminit Procopius Gazaeus in Comm. ad *Gen.* 47. & אריאל מואב *Ariel Moab* quod ita legitur 1 *Chron.* 11. 22. ni fallor huc quoque facit. Scio vocem Ariel per *leones* verti a quibuſdam, at vulgatus ut proprium retinet *Ariel Moab*. Et ſi vel per leones verti debeat tamen ab hoc loco alienum non eſt, ut appareat regionem ab leonibus Moab אריאל מואב *Ariel Moab* dictam. Confer de leonibus Moabiticis *Jeſ.* 15. מואב אריה & 1 *Chron.* 11. 22.

Error eſſet hanc a Marte Ἀρεόπολιν dictam credere, uti Amphipolis Thraciae urbs olim Ἄρεος πόλις nuncupata eſt, teſte Harpocratione ad vocem Ἀμφίπολις. Huc facit quod legitur apud Hieronymum in *Joſ. c.* 15. qui haec de illa habet. *Hujus* (Moabitidis) *Metropolis civitas Ar quae hodie ex Hebraeo & Graeco ſermone compoſita Areopolis nuncupatur, non ut plerique exiſtimant quod* Ἄρεος, *id eſt, Martis civitas ſit .... Audivi quendam Areopoliten, ſed & omnis civitas teſtis eſt, motu terrae magno in mea infantia, quando totius orbis littus tranſgreſſa ſunt maria, eadem nocte muros urbis iſtius corruiſſe.* Id ex Ammiano videri accidiſſe Coſſ. Valentiniano atque Valente anno 315. ſcribit Martianaeus.

Urbs haec poſtea inter urbes Palaeſtinae tertiae cenſita fuit. Vide quae de illa notavimus ſupra *pag.* 212. 215. 217. Ἀναστάσιος ἐπίσκοπος Ἀρεοπόλεως commemoratur in actis Epheſi inſertis concilio Chalcedonenſi. Vide *tom.* IV. conciliorum *pag.* 118. Πολυχρόνιος quoque in epiſtola Johannis Hieroſolymitani inſerta actis concilii Conſtantinopolitani. Vide ſupra *pag.* 530. & Ἡλίας Ἀρεοπόλεως in actis concilii Hieroſolymitani habiti anno aerae Chriſtiano 536. vide ſupra *pag.* 532.

Situs ejus haud ita certus eſt ut in mappa geographica locari queat. Euſebius & Hieronymus in Onom. ad vocem Ἀρνῶν ſcribunt ad ſeptentrionem Areopolis oſtendi locum vallis in praerupta demerſae in quo & militum praeſidia diſtributa ſunt. Πανταχόθεν, ita ſcribit Euſebius, φρούρια φυλάττει στρατιωτικά. *Militum*

Digitized by Google

litum ex omni parte praeſidia diſtributa. Inde eſt quod in Notitia dignitatum imperii legatur

Cohors tertia Alpinorum apud Arnona,
&
Cohors tertia felix Arabum in ripa vadi Apharis fluvii in caſtris Arnonenſibus,
&
Equites Mauri Illyriciani Areopoli.

Et forſitan id quod ſequitur

Equites promoti indigenae Speluncis

fuit praeſidium in iſto *ſatis horribili loco vallis in praerupta demerſae* cujus Euſebius & Hieronymus meminerunt, qui ad ſeptentrionem Areopolis erat.

Agallim (אגלים) vicus erat ad meridiem Areopolis diſtans inde octo miliaria. Euſebius ad v. Ἀγαλλείμ & ad vocem Ἀσοννιείμ. Sed hic ea loco plane alieno leguntur. Vide & ſupra vocem *Agalla*.

ARETHUSA.

Urbs vicina Mariſſae, & Azoto, uti colligitur ex Joſepho *Ant.* XIV. 8. ubi ea a Pompejo dicitur incolis ſuis reſtituta una cum Mariſſâ, Azoto & Jamnia. Sita erat ἐν μεσογείῳ, teſte eodem *lib.* 1. *de bell. c.* 5.

ARIMANON.

Ἀρίμανον urbs refugii trans Jordanem τῆς Γαλαδήνης. Joſephus *Antiquit.* IV. 7. Videtur poni pro Ramoth, urbe Gileaditidis *Joſ.* 21. 38.

ARIMATHAEA.

Ἀριμαθαία, urbs Judaeorum *Luc.* 23. 51. Paullo aliter Suidas Ἀριμαθὲμ, ὄνομα τόπυ καὶ Ἀριμαθαῖος ἀπὸ τύτυ. *Arimathem, nomen loci, quo oriundus Arimathaeus nuncupatur.* Euſebius ad vocem Ῥεμὰ in Onomaſtico ſuo ſcribit eandem illam eſſe ac Arimathaeam,

thacam, & Remphin dici vulgo: ad vocem vero Ἀρμαθὲμ σειφὰ (i.e. Ramathaim Tzophim) eam eſſe Arimathaeam unde Joſephus in Euangeliis memoratus ortum duxit. At clarum mihi eſt multa in illo Onomaſtico legi quae ab Euſebio profecta non ſunt quem ita ſibi contradixiſſe mihi non perſuadeo, & multa excidiſſe ſuo loco mota. Idem enim locus non poteſt eſſe ארומה *Jud.* 9. 41. & הרמתים 1 *Sam.* 1. 1. Quare parum abeſt quin credam male ad vocem Ῥεμμὰ illa ſubnexa eſſe καὶ ἔστιν ἐν ὁρίοις Διοσπόλεως, ἥτις ἐστὶν Ἀριμάθαια, & ante illa excidiſſe vocem Ῥαμαθέμ: nam alibi Ἀριμὰ ſive Ῥεμὰ diſtinguit a Ramathaim, uti liquet conferenti titulos Ἀριμὰ & Ἀρμαθέμ. Et profecto ſimilius veri videtur Arimathaeam eſſe Ramathaim, quam Aruma vel Ruma. In titulo autem τῆς Ῥεμμὰ aliquid eſſe alio pertinens liquet ex eo quod ibi dicatur, *quae nunc appellatur Remphis*... & mox de eadem, *a pleriſque Arimathaea nunc dicitur.* Quid? num idem locus & Remphis & Arimathaea dicitur, & illo nomine *tunc appellabatur*, hoc autem *a pleriſque tunc dicebatur*? Quid hoc rei ſit, equidem haud capio. Divelle ergo haec: & prius ad Ruma, poſterius ad Ramathem refer. Huc etiam facit patriam Eli ſacerdotis, id eſt הרמתים, dici Ἀρμαθέμ ab Epiphanio de vitis prophetarum *pag.* 236.

Hieronymus in epitaphio Paulae non longe hanc ab Dioſpoli ſive Lydda collocat his verbis, *Et Lyddam verſam in Dioſpolin Dorcadis atque Aeneae reſurrectione ac ſanitate inclytam. Haud procul ab ea Arimathiam, viculum Joſeph, qui Dominum ſepelivit, & Nobe urbem &c.* Videtur credidiſſe Hieronymus Arimathiam ſitam fuiſſe eo loco, ubi nunc Rama urbs eſt. Bonifacius initio *lib.* 2. *de perenni cultu terrae ſanctae* etiam credidit Ramam hanc ſive رمله *Ramolam*, uti nunc appellatur, eandem eſſe atque Arimathaeam. Mihi quoque videtur non incongrue dici poſſe ex vico qui tempore Hieronymi Arimathaea vocabatur & prope Lyddam erat quique Ῥαμαθέμ & Ῥαμαθὰ dicitur a Joſepho & aliis (vide loca ſupra *pag.* 179.) natam urbem nunc celebrem Ramam. Nam & Arimathaeam ita deſcribit Hieronymus ut Paulam ſuam ducat Antipatride Lyddam deinde Arimathaeam & Joppen, ſic ut videatur

deatur

Digitized by Google

deatur inter Lyddam & Joppen quaerenda, & quidem non longe a Lydda. Hic ſitus plane convenit cum ſitu Ramae prope Joppen. An vero haec Arimathaea fuerit Arimathaea patria Joſephi, & porro an eadem fuerit הרמתים צופים Samuelis diſquiri poteſt. Primum eſt veri ſimile. Ad ſecundum dico, non fuiſſe eandem quia circa Lyddam & Ramam omnia erant campeſtria, & Ramathaim Zophim erat in montanis Ephraim 1 *Sam.* I. I. Adrichomius quidem Ramam hanc in monte delineavit, *ſed non fuit oculatus inſpector*, uti obſervavit Quareſmius *lib.* IV. *cap.* 2. & nominis רמה ſignificatione deceptus fuit. Montana Ephraim quaerenda ſunt ad ſeptentrionem Hieroſolymae, circa Bethel, non ad occaſum. Vide *Jud.* 4. 5. Sic 2 *Chron.* 19. 4. dicitur a Berſabe uſque ad montana Ephraim ſe extendiſſe regnum Joſaphati. Praeterea Arimathaea appellatur *urbs Judaeorum*, quum ſi in Ephraimitide collocetur, *Samaritanorum* potius videretur fuiſſe.

ARINDELA.

Urbs Palaeſtinae, epiſcopatu inſignis. In concilio Epheſino memoratur Theodorus epiſcopus Ἀριβήλων, vel ut alii legunt, Ἀιβήλων. Non puto tamen hic de Arbelis eſſe cogitandum: ſed eſſe eandem urbem a qua Μακάριος Ἀρινδήλων in Concilio Hieroſolymitano habito anno 536. dicitur, & cujus Stephanus ἐν Ἐθνικοῖς meminit his verbis Ἀρίνδηλα τρίτης Παλαιςίνης. Γλαῦκος δὲ κώμην αὐτὴν καλεῖ. *Arindela, tertiae Palaeſtinae urbs. Glaucus eam vicum appellat.* Memoratur quoque inter urbes Palaeſtinae tertiae in Notitiis Veteribus Eccleſ. & in Notitia Imperii, ubi *Arieldelae* legitur, quod in *Arindelae* mutandum exiſtimo.

Berkelius in commentario ad Stephanum ſcribit ſe dubitare an Ἀρίνδηλα proba ſit ſcriptura, quum ex ſerie literarum legendum eo loco foret Ἀριήδηλα, & *Arieldela* legatur in notitia imperii. Sed Arindela non mutem. In ipſo Stephano alio loco etiam ita legitur, ad vocem Ἀβίλη, gentile eſſe Ἀβιληνὸς, uti Ἀρίνδηλα, Ἀρινδηληνός. Et confirmant hanc lectionem Concilia.

ARISTOBULIAS.

Vicus, non longe ut videtur a Chebrone. In vita S. Euthymii abbatis legitur μεταξὺ Βαρικῶν καὶ Ἀριστοβουλιάδος. Solitudo Ziph vico illi vicina fuiſſe dicitur. Vide vocem *Beraca*.

ARMATHEM. *Vide Arimathaeam & Ramathaim.*

AROËR.

עֲרֹעֵר / Urbs aedificata a tribu Gad. *Num.* 32.34. Sita fuit Aroër quaedam (& nil vetat hanc credere) ad ripam torrentis Arnon על שפת נחל ארנון *Deut.* 2. 36: 3. 12. & 4.48. & eadem collocatur in terminis auſtralibus terrae trans Jordanem *Joſ.* 12.2. *Deut.* 4. 48. quod convenit cum 2 *Sam.* 24. 5. ubi illi qui univerſam terram perluſtraturi eſſent, Jordanem transeunt, veniunt in Aroër ad dexteram urbis quae eſt הנחל גד *ad flumen Gad.* Flumen a Gad videtur nomen habere quod & Aroër urbs celeberrima ab iis poſſideretur & alia loca vicina: nam Beth Haran & Bethnimra non longe hinc fuerunt, uti Euſebius & Hieronymus teſtantur. Non eſt igitur neceſſe Arnonem flectere ſeptentrionem verſus, ita ut illic Aroër collocetur ubi termini ſeptentrionales ſunt tribus Ruben. Nec id fieri poteſt niſi duplex Aroër ſtatuatur ad ripam Arnonis (quod tamen fieri non ſolet) quia Aroër aliqua eſſe debet in terminis auſtralibus totius regionis transJordanicae. Non video quid obſtet aliquas urbes Gaditarum fuiſſe ad auſtrum & ortum Rubenitarum: uti quaſdam urbes Judae Simeoniticas cinxiſſe conſtat a diverſis lateribus. Una itaque Aroër mihi eſt adſita fluvio Arnon, Gaditarum illa, eaque in termino auſtrali regionis transJordanicae. Una etiam Aroër, in qua Iſraëlitae habitarunt, tantum memoratur *Jud.* 11. 26. Euſebius urbem Aroër oſtendi ſuo tempore ſcribit in vertice montis in quo urbs Aroër ſita fuit in Onomaſtico ad vocem Ἀροήρ. Bonfrerius id negat verum eſſe quoniam Aroër ad ripam fluvii ſita fuit, adeoque non in vertice montis. Sed non video quidni urbs

Digitized by Google

urbs in monte ſita, ſi ad radices montis illius flumen labatur, poſſit dici ſita ad ripam fluminis. Poteſt enim a vertice uſque ad radicem montis extendi urbs, & lateri montis incumbere, eademque ita ad ripam fluminis eſſe veluti urbs Baſilea & aliae. Euſebius quoque de ſuo tantum tempore teſtatur, eam urbem in vertice montis oſtendi, quum olim majus ſpatium occupare & ad radices uſque montis ipſumque flumen pertingere potuerit. Haec obiter dicta ſunto pro Euſebio.

Quaeritur, ſitne haec eadem ac Aroër ante conſpectum Rabbae. Videtur mihi alia Aroër Ammonitica ſtatuenda, de qua legitur *Joſ.* 13. 25. filiis Gad fuiſſe terminum Jaazer cum omnibus urbibus Gilead, & dimidiam terram Ammonitarum *uſque ad Aroër quae eſt ante conſpectum Rabbae.* Quum *commate* 16. de poſſeſſione tribus Ruben ageretur dictum erat, terminum Rubenitarum fuiſſe *ab Aroër quae eſt ad ripam fluminis Arnon*, &c. hic quum de Gad agitur, dicitur *uſque ad Aroër quae eſt ante conſpectum Rabbae.* Qui haec legit ſtatim ſuſpicari debet aliam eſſe Aroër quae *commate* 16, aliam quae *comm.* 25. deſcribitur, quia ſi eadem fuiſſet, cur non eodem modo appellaretur? Saltem hinc ſuſpicio importari alicui non eſſe hanc & illam Aroër eandem videtur. Praeterea *ante conſpectum Rabbae* (ſi vel ſtatuamus duas tum fuiſſe Rabbas, alteram Moabiticam, alteram Ammoniticam) referri non poteſt niſi ad Ammoniticam, quia mentio terrae Ammonitarum mox facta eſt. Atqui Aroër ad Arnonem non erat ante conſpectum Rabbae Ammoniticae, nam Arnon erat Moabitarum & Emorraeorum terminus, non Ammonitarum, quorum regio ab altera parte regni Sichonis circa Jabbokum fuiſſe deſcribitur *Num.* 21. 24. Hujus quoque Aroër videtur mentio fieri *Jud.* 11. 33. nec enim video quomodo illic Aroër ad Arnonem ſita poſſit intelligi: ſed commodiſſime refertur ad illam Aroër, quae ante conſpectum Rabbae Ammoniticae eſt, illinc nempe pelli Ammonitae debuerant. Alteram Aroër jam poſt terga habebat. Vide *comma* 29. Erat & Aroër in Juda. 1 *Sam.* 30. 30. ערער. In codicibus Graecis pro ערעדה legitur *Joſ.* 15. 22. Ἀρορὰ.

AROE-

AROILES.

Aroiles & Arieles vici Palaeſtinae, ſcribit Procopius Gazaeus in Comment. ad *Gen* 47. Anne dicti ſunt de nomine *Areli* אראלי filii Gad *Gen*. 46. 16. pro quo contextus Hebraeo Samaritanus habet ארולי *Aroli*, Graecus Ἀροηλεῖς. Vide vocem *Areopolis*. Memoratur quidem *Arieldela* in Notitia Imperii, ſed illa videtur eadem eſſe atque *Arindela*.

* AROR.

עָרֹעֵר / Videtur eadem eſſe ac Aroër.

ARPHA.

Ἀρφᾶ. Vicus in ultimis terminis terrae Iſraeliticae trans Jordanem, verſus orientem. Τῆς Ἀρφᾶς Joſephus ſcribit, ita ut in caſu recto *Arpha* ſit, uti Γαβᾶς idem ſcribit *pag*. 1007. in vita ſua, a Γαβᾶ. Ab hoc uſque ad oppidum Juliada longitudo extenditur regionis illius quae Gamaliticen, Gaulonitin, Batanaeam & Trachonitin comprehendit. Joſephus *de bell*. III. 2. Hegeſippus legit Ἀρθᾶς. Iſidorus autem Originum *lib*. XIV. *c*. 3. haec verba Joſephi male ad Judaeam retulit, nam de illa ita ſcribit: *Initium longitudinis ejus a vico Arfa uſque ad vicum Juliaden porrigitur, in quo Judaeorum pariter & Tyriorum habitatio communis eſt. Latitudo ejus a monte Libani uſque ad Tiberiadis lacum extenditur*. Haec Judaeae non conveniunt uti quilibet nullo negotio videt, ſed parti tantum terrae Iſraeliticae trans Jordanem, quae Iſidorus ex male intellecto Joſephi loco Judaeae tribuit. Sed non hic tantum ſed in pleriſque errat quae de terra Iſraelitica illic habet.

ARSANE.

Ἀρσάνη. Urbs in qua Rex Baeſa ſepultus eſt. Joſephus *Antiq*. VIII. 6. Liquet eſſe legendum Θαρσάνη vel Θαρσᾶ quoniam 1 *Reg*. 16. 6. Tirtza appellatur.

Digitized by Google

* ARUBBOTH.

ארבות. In Juda videtur fuiſſe, at incertum regione, urbs, an vicus. 1 *Reg*. 4. 10. Ἀραβώθ ſcribunt Graeci.

ARUIR.

Vicus diſſitus 20 miliaribus ab Aelia verſus boream. Hieronymus in Onom. Euſebius habet Ἀρυεί. Sed haec eo non pertinent. Eſt enim Aroër, ubi Jephte dimicavit, trans Jordanem longius ab Aelia. Joſephus etiam meminit loci cui nomen Ἀρυρὴ *Antiquit*. VI. 14.

* ARUMA.

Urbs circa Sichem. *Jud*. 9. 41. Ἀερμὼν (חרמון) & Ἀερμὰ in quibuſdam codicibus Graecis ſcribitur. Videtur eadem quae *verſ*. 31. תרמה appellatur. Alii exiſtimant Torma eſſe appellativum. Euſebius ad vocem Ῥυμὰ ἡ καὶ Ἄριμα notat eam poſtea dictam fuiſſe Remphin, & eſſe in finibus Dioſpoleos. Confer quae mox ad vocem *Arimathaea* notavimus.

ARUS.

Ἀρὺς. Vicus eſt prope urbem Samariam, ubi Varus caſtra metatus eſt. Joſephus *Antiq*. XVII. 12. *de bell*. I. 2. Videtur eſſe *Atharus* vicus ad ſeptentrionem Sebaſtes in quarto miliario ejus, cujus Hieronymus meminit in Onomaſtico locorum & urbium.

ASALEA.

Ἀσαλέα. Vicus Palaeſtinae, patria S. Alaphionis. Meminit Sozomenus *hiſtor*. III. 14. Ὦ δὲ γὰρ Παλαιςινοῖς ἔθος γεραίρειν τὺς παρ᾽ αὐτοῖς ἄνδρας ἀγαθὺς γενομένυς, ὥσπερ ἀμέλει καὶ Αὐρήλιον τὸν Ἀνθηδόνιον καὶ Ἀλεξίωνα τὸν ἀπὸ Βηθαγάθωνος, καὶ Ἀλαφίωνα τὸν ἀπὸ Ἀσαλέας· οἱ κατὰ τὸν αὐτὸν γενόμενοι χρόνον ἐπὶ τῆς παρύσης βασιλείας ἐυσεβῶς καὶ ἀνδρείως ἐν φιλοσοφίᾳ (μοναχικῇ videlicet, uti anteſcripſerat de aliis) ἐπολιτεύσαντο καὶ ταῖς οἰκείαις ἀρεταῖς ἐν Ἑλληνιζύσαις

ταῖς τῇδε πόλεσι καὶ κώμαις εἰς ἐπίδοσιν ἤγαγον τὴν θρησκείαν. Sic enim ſolent Palaeſtini honorare viros ſanctos qui apud ipſos ſunt: quod & Aurelio Anthedonenſi, Alexioni Bethagathonenſi atque Alaphioni Aſaleenſi accidit, qui quum eodem tempore (ſub imperio Conſtantii) viverent pie ac fortiter excoluerunt philoſophiam, & exemplo ſuarum virtutum in urbibus vicisque ſacris Gentium addictis veram religionem promoverunt. In Nicephori Calliſti *lib.* IX. *hiſtor. eccleſ. c.* 15. legitur nomen hujus loci Ἀζωλία. Ita ille. Ὥσπερ καὶ ἐπὶ Ἀβριλλῳ (hic Aurelius Sozomeno dicitur) τῷ ἐξ Ἀνθηδόνος ποιοῦσι καὶ Ἀλεξίωνι τῷ ἀπὸ Βηθαγάθωνος καὶ Ἀλαφίωνι τῷ ἀπὸ Ἀζωλίας.

ASCALON.

אשקלון *Aſchkelon* nomen eſt hujus urbis Hebraeum, Ἀσκαλὼν Graecis, & Ἀσκαλώνιον, uti Stephanus adnotat, nunc Mohammedanis عسقلون & عسقلان. Poſteriori ſcriptione utitur geographus meus Perſa Saad Ibn Ali. Urbs haec, una ex 5 regiis Philiſtaeorum (vide *Joſ.* 13. 3.) fuit in regione tribus Juda, nec tamen recenſetur inter urbes ejus tribus *Joſ.* 15. ſed *Jud.* 1. 18. legitur tribum Juda cepiſſe Aſcalonem, Gazam & Ekronem. Sed nec urbs Gath in illa urbium ſerie legitur. Memoratur & in libris Apocryphis *Judith.* 3. 2. & 1 *Maccab.* 11. 60.

Situs hujus urbis conſpici poteſt in mappa noſtra, & firmatur *lib.* 11. variis teſtimoniis veterum. Non puto mihi operoſe demonſtrandum eſſe Aſcalonem fuiſſe magis verſus ſeptentrionem ſitam Gaza: omnes enim & veteres & recentiores (ſupereſt autem in hunc uſque diem & Gaza & Aſcalon) uno ore id teſtantur. Ptolemaeum quidam ſcribunt adverſari huic poſitioni, & Gazam facere magis ſeptentrionalem Aſcalone. Sed non eſt quod hoc ullum torqueat. In codice manu ſcripto Ptolemaei Comitis Mirandulani, e quo nos excerpta dedimus ſupra *pag.* 460. legitur *Aſcalon*, *Anthedon*, *Gazaeorum portus*, progreſſione facta a ſeptentrione verſus auſtrum. Sic convenit Ptolemaeo & aliis. Quantum haec urbs abfuerit Hieroſolymis, 520 ſtadia nimirum, & quo modo id intervallum duci debeat, diſquiſivimus ſupra *p.* 443.

Joſe-

Digitized by Google

Joſephus diverſis locis meminit Aſcalonis. *Antiquit.* v. 1. & 2. eam appellat urbem tribus Judae & *cap.* 2. ſitam eam eſſe ſcribit in campeſtribus & maritimis. *Antiq.* VI. 1. unam eſſe ex quinque urbibus Palaeſtinorum. *Antiq.* XIII. 8. ita Jonathanem ducit a Joppe, Azotum per πεδίον, tum Aſcalonem. *Ant.* XIV. de Antipatro duce Idumaeae ſcribit cum amicitiam coluiſſe cum Arabibus Gazaeis & Aſcalonitis. Libro autem tertio *de bello c.* 1. diſtare eam tradit Hieroſolymis ſtadia 520. qua de re ante egimus. Ibidem dicit circa Aſcalonem campum fuiſſe magnum & latum. Denique ex *lib.* v. *de bell. cap.* 14. liquet ſitam fuiſſe Aſcalonem inter Gazam quae auſtralior eſt, & Jamniam.

Stephanus ἐν Ἐθνικοῖς. Ἀσκάλων, πόλις Συρίας πρὸς τῇ Ἰουδαίᾳ.... καὶ ἡ μὲν πόλις ἐ πρῶτον φασὶ τὰ κρόμμυα γενέσθαι καὶ κατὰ τὴν Ἀλεξανδρέων συνήθειαν Ἀσκαλωνιαῖα κρόμμυα. *Aſcalon, urbs Syriae juxta Judaeam .... Haec urbs eſt ubi primum cepas ortas eſſe ferunt: & ſecundum morem Alexandrinorum Aſcalonaea ſignificant cepas.* Suidas. Ἀσκάλων πόλις Συρίας, ἀπὸ ἀδελφȣ τȣ Ταντάλȣ· ὁ πολίτης Ἀσκαλωνίτης. *Aſcalon, urbs Syriae dicta a fratre Tantali. Incola Aſcalonita nuncupatur.*

Habitarunt illic aliquando Judaei & gentes. Midraſch Schir Haſſchirim, *fol.* 35. 4. מעשה בשני אחים עשירים שהיו באשקלן והיו להם שכנים רעים באומות העולם והון אמרין אימתי אילין יהודאין סלקין למצליירה בירושלם ואנן עלין ומקפחי ביתהון ומחרבין להון ומ' *Fratres duo Judaei divites habitabant Aſcalone, quibus vicini erant homines mali e gentibus, qui conſtituerant quum Judaei orandi cauſa adſcenderent Hieroſolymas, aedes eorum ſpoliare. Quid accidit? quum illi profecti eſſent, Deus miſit Angelos forma humana & ſimili illis Judaeis qui abierant, quos videbant gentes aedes ingredi & ex iis egredi, habentes illos pro Judaeis iſtis, adeoque exequi propoſitum non potuerunt.*

Philo l. de legatione ad Cajum, *p.* 1021. ita loquitur de Aſcalone ac ſi illo tempore non niſi a gentibus incoleretur, aut certe maximam partem. Ἀσκαλωνίταις δὲ ἀσύμβατός τις καὶ ἀκατάλλακτος δυσμένεια πρὸς τȣς τῆς ἱερᾶς χώρας οἰκήτορας Ἰȣδαίȣς ἐστὶν ὅμοροις.

Aſcalonitis autem permanens & hoſtilis eſt diſcordia cum finitimis Judaeis terrae ſanctae incolis. Memoratur etiam inter templa quinque celeberrima gentium in *Gem. Avoda Zara* צריפא שבאשקלון, quod videtur templum Veneris fuiſſe. An forte hinc lucem accipere poſſet nomen Sariphae, loci vicini ut videtur Aſcaloni, (de quo vide infra ad hanc vocem) nam & Diodorus Siculus templum Dercetus vicinum facit Aſcaloni.

Superſtitionis Ethnicae tenaciſſima fuit haec urbs, uti & vicina Gaza prae reliquis Palaeſtinae urbibus. Quum Imperator Julianus Deorum cultum poſtliminio revocaſſet, horum praecipue furor & ſaevitia in Chriſtianos memorantur. Ita legitur in Chronico Paſchali ad ann. 361. Ἐν δὲ Γάζῃ καὶ Ἀσκαλῶνι πρεσβυτέρους καὶ παρθένους ἀναιροῦντες καὶ μετὰ τοῦτο ἀναπτύσσαντες καὶ τὰ σώματα αὐτῶν κριθῶν πληρώσαντες τοῖς χοίροις παρέβαλον. *Gazae & Aſcalone presbyteros & virgines occiderunt ac aperta eorum corpora hordeo repleta porcis expoſuerunt.*

Ab Aſcalone nomen habet ſpecies quaedam ceparum. Meminit Diocles Caryſtius *lib.* I. *de tuenda valetudine* citatus Athenaeo *lib.* II. *cap.* 27. Κρόμμυον τούτου εἶδος Ἀσκαλώνιον καὶ Γήτειον. *Cepe. Species ejus ſunt Aſcalonia & Getea.* Plinius *lib.* XIX. *cap.* 6. *Caepae genera apud Graecos Sarda, Samothracia, Alſidena, Setania, Schiſta, Aſcalonia ab oppido Judaeae denominata ..... Schiſta autem & Aſcalonia condiuntur ..... Aſcaloniarum propria natura: etenim velut ſteriles ſunt ab radice & ob id ſemine ſeri illas, non deponi, juſſere Graeci. Praeterea ſerius circa ver, cum germinant, transferri: ita craſſeſcere & tunc properare praeteriti temporis penſitatione ...... Sunt in honore & Creticae de quibus dubitant an eaedem ſint quae Aſcaloniae: quoniam ſatis capita craſſeſcunt, depoſitis caules & ſemina. Diſtant ſapore tantum dulci ...... Aſcaloniam menſe Februario ſerunt noſtri.* Strabo *lib.* XVI. Κρομμύων τ' ἀγαθός ἐστιν ἡ χώρα Ἀσκαλωνιτῶν, πόλισμα δὲ μικρόν. *Ferax eſt ceparum regio Aſcalonitarum, urbs ipſa parva.* Theophraſtus *lib.* VII. *de hiſtor. plantar. cap.* 4. Πλείω δὲ τοῦ κρομμύου τὰ γένη οἷον τὰ κατὰ τὰς χώρας ἐπικαλούμενα, Σάρδια, Κνίδια, Σαμοθρᾴκια· καὶ πάλιν τὰ Σητάνια καὶ σχιστὰ Ἀσκαλώνια, καὶ ταῖς θεραπείαις διαφέροντα. Haec mox Latine apud

Plinium

Plinium legimus. Columella *de re ruſt. lib.* XII. *cap.* 10. *Pompejanam vel Aſcaloniam cepam, vel etiam Marſicam ſimplicem, quam vocant unionem ruſtici eligito: ea eſt autem quae non fruticavit nec habuit ſobolos adhaerentes.* Apicius Coelius *de arte coquinaria lib.* IV. *cap.* 2. *Piſces quales libet rades & curatos mittes, cepas ſiccas Aſcalonias vel alterius generis concides in patinam & piſces ſuper compones.* Cepae illae veteri nomine nobis *Chalotten* (Gallis *Eſcalottes*) nuncupantur, quod ab *Aſcaloniticis* ductum eſt.

Solum quoque Aſcaloniticum commendant cypri arbores, quas deſcribit Dioſcorides de re medica *lib.* 1. *cap.* 124. Γεννᾶται ἀρίςη ἐν τῇ Ἀσκάλωνι καὶ Κανώπῃ, *optima naſcitur Aſcalone & Canope.* Plinius *lib.* XII. *optimum habetur e Canopica in ripis Nili nata: ſecundum Aſcalone Judaeae.*

Vinum Aſcalonium commemoratur etiam ab Alexandro Tralliano *libro* VIII. *cap.* 3. Οἶνον δὲ προσφερέσθωσαν τὸν Τύριον ἢ Ἀσκάλωνα καὶ μάλιςα τὸν παλαιὸν καὶ γεροντίζοντα (ita legit codex MS.tus cum Alexandro meo collatus pro ἱερυλίζοντα. Unum videtur eſſe alterius gloſſema.) *Vinum aſſumant Tyrium vel Aſcaloniticum, imprimis vetus & ſenium referens.* Ceterum fertilitatem ſoli Aſcalonitici declarant quoque quae leguntur apud Albertum Aquenſem Hiſtor. Hieroſolym. *lib.* IX. 15. & 51.

Tempore Origenis putei quidam mirandi apud Aſcalonem oſtendebantur, longe aliam formam habentes ac ceteri putei, quos Abrahami aevo illic conſtructos narrant, uti teſtatur *lib.* III. contra Celſum. Ad cujus rei illuſtrationem haec conferri debent de puteis quos illic invenit Antoninus martyr in Itinerario *pag.* 24. editionis primae quae Juliomagi Andium prodiit anno 1640. *In ipſis locis ſunt putei quos foderunt Abraham & Iſaac quos appellaverunt calumniam. Inde ingreſſi ſumus Aſcalonem, ubi eſt puteus pacis in loco theatri factus, in quo requieſcunt tres fratres martyres &c.* Meminit etiam Euſebius ad vocem Φρέαρ. Καὶ πλεῖςτα ἐςὶ φρέατα ἐν τῇ γραφῇ, καὶ εἰς ἔτι νῦν ἐν τῇ Γεραριτικῇ, καὶ ἐπ' Ἀσκάλωνος δείκνυται. *Sunt & alii putei in ſanctis ſcripturis qui hodieque in Geraritica regione & juxta Aſcalonem demonſtrantur.*

Video & Majumam Aſcalonis memorari, cujus epiſcopus di-

ſtinguitur ab epiſcopo Aſcalonis in epiſtola Johannis Hieroſolymitani inſerta actis concilii Conſtantinopolitani. Vide *tom. v. concilior. pag.* 192. Illic legitur

Στέφανος τῦ Μαιῦμα Ἀσκάλωνος

In Latinis codicibus eſt *Majumae Aſcalonis*, nec dubitandum, uti Majuma Gazae dicitur portus Gazaeorum, & Majuma Jamniae λιμὴν Ἰαμνειτῶν, ſic portum Aſcalonis dici Majumam Aſcalonis. Ipſa vox מיומס non eſt ignota ſcriptoribus Hebraeis, ſed magis vera origo & vis ei ſubjecta. Verum ipſa Aſcalon ſita erat ad mare, ἐπὶ θαλάττῃ uti Philo loquitur, dicet aliquis, quomodo ergo portus ipſe diſtinguitur ab urbe? Non dicam potuiſſe & urbem dici ad mare ſitam quod portu jungatur mari, & portum tamen ab urbe diſtingui, quoniam aliquo intervallo urbs ab ipſo maris litore abſuit. Verum litus ipſum urbis Aſcalonis olim aptum portui potuit lapſu annorum reddi ineptum ſic ut aliquo inde intervallo portum ſuum Aſcalonitae conſtituere debuerint. Sic portus Caeſareae maritimae, ne excedamus Palaeſtina, olim fuit optimus (vide deſcriptionem ejus in Joſepho) nunc autem nullus eſt.

Lacus cujuſdam prope Aſcalonem meminit Diodorus Siculus *lib.* 1. in quo Derceto (Syrorum Venus) mater Semiramidis ſubmerſa in piſcem mutata eſt: quam ob cauſam Syri piſcibus abſtinent. Ita ſcribit *c.* 4. Ἔστι &c. *Eſt in Syria urbs Aſcalon, a qua non procul ingens & profundus lacus, piſcium copia abundans, & in vicinia illuſtris Deae templum quae Derceto Syris vocatur, facie mulierem & toto alio corpore piſcem referens, idque hanc ob cauſam. Accolarum hic diſertiſſimi fabulantur, Venerem ab illa offenſam acrem juvenis, in turba ſacrificantium non inelegantis, amorem Deae injeciſſe, ſuſceptaque e complexu Syri filia, cum facinoris eam puderet, juvenem necaſſe puellulamque in petroſum quendam ac deſertum locum expoſuiſſe: ipſam vero pudore & moerore compulſam in Lacum conjeciſſe, in piſcem deinde mutatam. Hinc factum, ut Syri etiam nunc ab id genus animante abſtineant, & deorum more piſces colant.* Dein narrat foetum illum, a columbis educatum & a Simma quodam ſuſceptum indito Semiramidis nomine, in cauſa fuiſſe cur Syri colum-

columbas quoque ut Deas venerentur. Meminit hujus fabulae Ovidius Metamorph. *lib.* IV. *fab.* 3.

—— & dubia eſt, de te Babylonia narret
Derceti, quam verſa ſquamis velantibus artus
Stagna Palaeſtini credunt coluiſſe figura.
An magis ut ſumtis illius filia pennis
Extremos altis in turribus egerit annos.

Neſcio ſane, an haec fabula eadem non ſit ac ea, vel una ex altera nata, qua Venus in piſcem mutata dicitur immerſa lacui Babylonico. Eſt enim Derceto Venus Syrorum & lacus hos frequenter confuderunt veteres. Adde quod mythologica miris modis turbata ad nos pervenerint. Ita Manilius Aſtron. *lib.* IV.

Scilicet in piſcem ſeſe Cytherea novavit
Quum Babyloniacas ſubmerſa profugit in undas
Anguipedem alatis humeris Typhona ferentem
Inſeruitque ſuos ſquammoſis piſcibus ignes.

Fabulam Ovidius Faſtorum *lib.* II. *verſ.* 460. narrat, ubi in Euphraten inſiliiſſe dicitur Venus & mutata in piſcem: & notatu dignum eſt, illam aquam in quam inſiluit Palaeſtinam ab Ovidio nuncupari, & inde morem quoque Syrorum repeti qui piſcibus abſtinent: ſic ut dubium non ſit eandem eſſe fabulam & confuſum eſſe lacum Palaeſtinum aut Palaeſtinae proximum cum Euphrate, aut aquis Babyloniacis. Audiamus elegantiſſimum Poëtam,

Terribilem quondam fugiens Typhona Dione,
Tunc cum pro coelo Jupiter arma tulit,
Venit ad Euphraten, comitata Cupidine parvo,
Inque Palaeſtinae margine ſedit aquae.
Populus & cannae riparum ſumma tenebant,
Spemque dabant ſalices hos quoque poſſe tegi.
Dum latet, inſonuit vento nemus. Illa timore
Pallet & hoſtiles credit adeſſe manus.

Ui-

Utque ſinu tenuit natum, ſuccurrite nymphae
Et Dis auxilium ferte duobus ait.
Nec mora, proſiluit: piſces ſubiere gemelli.
*Pro quo nunc, cernis, ſidera * numen habent.*
Inde nefas ducunt genus hoc imponere menſis.
Ne violent timidi piſcibus ora Syri.

Lacus ille Aſcaloni proximus non videtur eſſe alius a Sirbonide in quo Typhonem merſum antiqui tradidere. Tzetzes Chiliad. IX. *verſ.* 509. in lacum Μυρίδος ſe injeciſſe Dercetum narrat, eamque in piſcem mutatam, quapropter etiam Syri piſcibus non veſcantur. At λίμνη Μυρίδος erat in Aegypto. Vide Strabon. *l.* I. ubi ἀλμυρίδος λίμνης pro μυρίδος editi legunt.

Ceterum abſtinuiſſe Syros piſcibus res eſt plurium inter veteres teſtimonio firmata. Lucianus de Dea Syria. Ἰχθύας χρῆμα ἱρὸν νομίζουσι καὶ οὔκοτε ἰχθύων ψαύουσι, καὶ ὄρνιθας τοὺς μὲν ἄλλους σιτέονται, περιστερὴν δὲ μούνην οὐ σιτέονται ἀλλὰ σφίσι ἥδε ἱρή. Τὰ δὲ γιγνόμενα δοκέει αὐτοῖς ποιέεσθαι Δερκετοῦς καὶ Σεμιράμιος εἵνεκα, τὸ μὲν, ὅτι Δερκετὼ μορφὴν ἰχθύος ἔχει, τὸ δὲ ὅτι τὸ Σεμιράμιος τέλος ἐς περιστερὴν ἀπίκετο. *Piſces rem ſacram exiſtimant, nec unquam eos attingunt. Deinde alias quidem aves omnes edunt, excepta ſola columba quae ſacra illis eſt. Et quod haec ita fiant, videtur Dercetus & Semiramidis cauſa fieri, quarum illa piſcis formam habet, haec in columbam mutata eſt.* Xenophon ἀναβάσεως Κύρου *lib.* 1. *pag.* 256. Μετὰ δὲ ταῦτα Κῦρος ἐξελαύνει σταθμοὺς τέσσαρας, παρασάγγας εἴκοσιν ἐπὶ τὸν Χάλον ποταμὸν ὄντα τὸ εὖρος πλέθρου, πλήρη δ' ἰχθύων μεγάλων καὶ πραέων, οὓς οἱ Σύροι θεοὺς ἐνόμιζον, καὶ ἀδικεῖν οὐκ εἴων, οὐδὲ τὰς περιστεράς. *Poſtea Cyrus caſtris quartis paraſangas* XX. *ad Chalum fluvium progreditur, cujus latitudo erat unius plethri. Erat is refertus piſcibus magnis atque manſuetis, quos Syri pro Diis habent, uti & columbas, nec laedi patiuntur.* Clemens Alexandrinus admonit. ad Gentes *pag.* 19. τῶν τὴν Φοινίκην Σύρων κατοικούντων, ὧν οἱ μὲν τὰς περιστεράς,

οἱ

* *Nomen* eſt in codice noſtro manu ſcripto membranaceo: ſed ſexcenties *nomen* & *numen* permutari in veteribus membranis notum eſt. *Tegelant* etiam in meo legitur pro *tenelant*, & id praetulerim quia mox ſequitur, *hei quoque poſſe tegi.*

οἱ δὲ τοὺς ἰχθῦς οὕτω σέβουσι περιττῶς ὡς Ἠλεῖοι τὸν Δία. *Syrorum Phoenicen incolentium, quorum alii quidem columbas, alii piſces, tam impenſe colunt quam Elei Jovem.* Sextus Empyricus Pyrrhon. hypotheſ. *lib.* 3. *c.* 25. Σύρων δὲ τινὲς περιστερὰς ἄλλοι δὲ ἱερείων (ſcil. τῶν ἀθεσμοτάτων εἶναι δοκοῦσι) ἰχθῦς δὲ ἐν τισι μὲν ἱεροῖς θέμις ἐσθίειν, ἐν ἄλλοις δὲ ἀσεβές. *Syrorum alii columbis, alii victimis abſtinent. Piſces vero in quibuſdam templis edere licet, in aliis non.* Sed puto legendum ἰχθύων pro ἱερείων, & pro ἰχθῦς ſubſtituo ἱερεῖα. Nam hoc de Syris ſolet tradi eos columbis & piſcibus abſtinere, non victimis: & ſenſus erit reliquorum verborum in templis quibuſdam fas eſſe victimas comedere in aliis non. Vide Lucian. de Dea Syria, in fine, θύουσι οὐκ ἐν αὐτῷ τῷ ἱρῷ &c. Et quid ſi apud Ovidium, canentem

Inde nefas ducunt genus hoc imponere menſis
Ne violent timidi piſcibus ora Syri,

tumidi pro *timidi* aliquis legat? Nulla, fateor, neceſſitas cogit: Sed conſtat eos propterea ſe a piſcibus abſtinuiſſe, quia metuebant, ſi piſcibus veſcerentur, ne illis venter aut aliud membrum corporis intumeſceret: quo ſpectat illud Martialis,

Juro per Syrios tibi tumores.

& locus Menandri, quem hanc in rem citavit Scaliger in notis ad Manilium *pag.* 344. Nota obiter, capta ab iis arca, tumores quoque illis pro poena divinitus immiſſos 1 *Sam.* 5. 6.

Ad columbas autem quod attinet quum illae Aſcalonitis ſacrae fuerint, non mirum magnam earum copiam illic fuiſſe. Hoc narrat Philo apud Euſebium *de praep. Euang. lib.* VIII. Τῆς Συρίας ἐπὶ θαλάττῃ πόλις ἐστὶν, Ἀσκάλων ὄνομα· γενόμενος ἐν ταύτῃ καθ' ὃν χρόνον εἰς τὸ πατρῷον ἱερὸν ἐστελλόμην, εὐξόμενός τε καὶ θύσων, ἀμήχανόν τι πελειάδων πλῆθος ἐπὶ τῶν τριόδων, καὶ κατ' οἰκίαν ἑκάστην ἐθεασάμην· πυνθανομένῳ δέ μοι τὴν αἰτίαν, ἔφασαν οὐ θεμιτὸν εἶναι συλλαμβάνειν· ἀπειρῆσθαι γὰρ ἐκ παλαιοῦ τοῖς οἰκήτορσι τὴν χρῆσιν. *Urbs Syriae maritima eſt, Aſcalon nomine. Ibi cum verſarer & pre-*

Digitized by Google

cum ſacrificiorumque gratia templum patrium adirem, immenſa copia columbarum in triviis & aedibus mihi conſpecta eſt. Cauſam rei quaerenti narrabant, eas capere nefas eſſe & jam antiquitus incolis uſum illarum interdictum fuiſſe.

Epiſcopos Aſcalonitanos hos lego memoratos in actis conciliorum.

SABINUM. Concilio Niceno primo ſubſcripſit inter epiſcopos provinciae Palaeſtinae. Vide *tom.* II. conciliorum generalium *pag.* 51. Epiphanius *l.* II. adverſus haereſes *pag.* 730. Monginum tempore Arii epiſcopum ſcribit fuiſſe Aſcalonis.

AUXENTIUM. Concilio Conſtantinopolitano primo habito *anno* 381. interfuit. Vide *tom.* II. conciliorum general. *p.* 956.

JOVINUM. Concilio Dioſpolitano, *anno* 415. interfuit. Vide *tom.* II. concil. *pag.* 1532.

LEONTIUM. In actis concilii Chalcedonenſis hujus nomen legitur plus ſemel. Vide *tom.* IV. concil. *pag.* 80. & 118. & 717.

ANTONINUM. In epiſtola Johannis Hieroſolymitani inſerta actis concilii Conſtantinopolitani. Vide *tom.* V. concilior. *pag.* 192. Illic diſtinguitur ab epiſcopo Majumae Aſcalonis.

DIONYSIUM. In actis concilii Hieroſolymitani habiti *anno* 536.

Viros doctos Aſcalone oriundos hos numerat Stephanus ἐν Ἐθνικοῖς, Antiochum Cycnum, Soſum, Antibium & Eubium, Stoicos illuſtres, dein Grammaticos Ptolemaeum Ariſtarchi diſcipulum & Dorotheum, hiſtoricos denique Apollonium & Artemidorum qui de Bithynia ſcripſit, addens & alios eſſe. Nimirum fuit & Julianus Aſcalonites laudatus Harmenopulo, Eutochius Aſcalonites, cujus ſcriptum poſt Archimedis arenarium editum eſt, Zoſimus Sophiſta qui imperante Anaſtaſio vixit (vide Suidam ad v. Ζώσιμος) & οἱ περὶ Ἀσκάλωνα in ſcholiis veteribus ad Homerum memorantur, quo nomine Ptolemaeum & ſocios intelligimus; vide Suidam ad v. Πτολεμαῖος.

In chronico Paſchali, quod & Alexandrinum dici conſuevit, *pag.* 182. dicitur Aſcalonitas tempora ſua numerare ab Conſulatu Antonii & Albini, qui incidit ſecundum illius libri computum in annum urbis conditae 655. Ita illic legitur

Digitized by Google

ΡΞΘ' ΟΛΥΜΠΙΑΣ

ιδ' Ὑπ.' Ἀντωνίου καὶ Ἀλβίνου.

Ἀσκαλωνῖται τοὺς ἑαυτῶν χρόνους ἐντεῦθεν ἀριθμοῦσιν.

Extant varii nummi Aſcalonitarum cum aera inſcripta, quam viri docti ducunt ab A. V. *c.* 650. Vide in primis Noriſium de epochis SyroMacedonum, ubi hoc aerae initium confirmatum invenies, & imagines aliquot nummorum Aſcaloniticorum depictas, in quibus plerumque mulier turrito capite, prorae inſiſtens, dextra columbam, ſiniſtra haſtam tenens conſpicitur. Sunt aliquot ex iis ita inſcripti

ΑΣΚΑΛΩ. ΓΡ. *Aſcalonitarum*, *anno* 103. Vide Vaillant. numm. Imper. *pag.* 331. e quo & plerique ſequentes notati ſunt.

ΑCΚΑΛΩ ΓΙΡ. *anno* 113. Hic eſt & in cimeliarchio Wildiano.

ΑΣΚΑΛΩ. ΛΑΡ. *anno* 131.

ϚΝΡ. *anno* 156. ΑΟΡ. *anno* 171. ΒΟΡ. *anno* 172. ΡΟΕ. *anno* 175. ΒΠΡ. *anno* 182. ΑΡ. *anno* 190. ΕΝC. *anno* 255. ϚΝC. *anno* 256. ΒΞC. *anno* 262. ϘΤ. *anno* 301. ΑΚΤ. *anno* 321. ΒΛΤ. *anno* 332.

Vide & Patini numm. aer. Impp. *pag.* 35. 113. & 181. & Harduini nummos populorum & urbium ad hanc vocem.

Haec ita conſcripſeram quum ad me defertur geographia manu ſcripta Abulfedae Iſmaëlis, ea parte qua Syriam deſcribit. Hanc ad me tranſmiſit vir illuſtris, Richardus Bentlejus, quem ego Britanniae ſuae, Britanniae autem? immo vero rei literariae univerſae diu volo ſupereſſe, ut non ingenium modo illius & doctrina verum etiam humanitas mihi & aliis prodeſſe poſſit. In ea video nomen ſcriptum عسقلان *Askalân*, & urbem ipſam eo tempore incolis deſtitutam & ſigna antiquitatis haud obſcura continentem dici, ſitam علي جانب البحر بينها وبين غزه نحو ثلاثة فراسخ *in litore maris, ita ut inter illam & Gazam ſit intervallum trium paraſangarum*, & mox ex ſcriptore العزيز notatur ثمانية عشر ميلا بينها وبين الرمله *inter illam & Ramolam* (quae Rama nunc vulgo dicitur) *eſſe octodecim miliaria.* Arabum paraſangae tria complectuntur miliaria: miliare autem

Digitized by Google

3000 cubitos, aut nonagies ſexies mille digitos, digitum autem vocant ſpatium quod latitudo ſex granorum hordei occupat. De his videri poteſt Gravius in praefatione deſcriptioni Choraſmiae & Mawaralnahrae ex eodem Abulfeda praemiſſa.

ASCHAN.

עָשָׁן / Urbs in tribu Judae. Vide & infra כור עשן. Euſebius ad hanc vocem Ἀσάν notat eſſe vicum Bethaſan (ita enim legendum eſt pro Θηϐασά) 15 miliaribus ab Aelia diſſitum.

ASCHDOD. *Vide Azotus.*

ASCHER.

אָשֵׁר הַמִּכְמְתָת / *Aſcher Hammicmetath.* Videtur nomen urbis eſſe. Deſcribitur *Joſ.* 17. 7. eſſe על פני שכם *ante Sichem.* Nimis longe hinc abeſt tribus Aſcher quam ut de ea hic cogitari poſſit, nec illa ita deſcribenda fuiſſet ut diceretur eſſe ante Sichem. Euſebius in Onomaſtico ad vocem Ἀσὴρ notat ſuo tempore villam fuiſſe Aſcher dictam non longe a Neapoli in via quae tendit Scythopolin. Egregie haec illuſtrantur ex Itinerario veteri Hieroſolymitano, ubi eadem recenſetur inter Scythopolin & Neapolin hoc modo

> *Sciopoli.* Lege *Scythopoli.*
> *Aſcher.*
> *Neapoli.*

An haec ſit urbs Aſſur, cujus mentio in notitia Eccleſiaſtica Latina quaeri poſſet: verum putem nomine Aſſur indicari urbem أرسوف *Arſuf* dictam ab aliis, haud longe ab Jamnia, poſt quam recenſetur Aſſur: vide ſupra *pag.* 222. At forſan אשורי 2 *Sam.* 2. 8. ſignificat hujus urbis incolas. Vulgo homines tribus Aſcher eo nomine indicari putant.

Digitized by Google

ASCHNA.

אַשְׁנָה / Urbs tribus Juda in planitie ſita. *Joſ.* 15. 33. erat in eadem tribu alia urbs hoc nomine, ſed diverſa a priori. *Joſ.* 15.43.

ASER.

Ἀσὴρ. Vicus praegrandis inter Azotum & Aſcalonem. Euſebius ad vocem Ἀσὴρ.

ASOPHON.

Ἀσωφών. Locus non longe a Jordane. Joſephus *Antiq.* XIII. 21. Πειράσας δὲ Σέμφωριν μικρὸν ἄπωθεν τῆς πεπορθευμένης πολλὺς ἀποβαλὼν ἧει πολεμήσων Ἀλεξάνδρῳ· ὑπήντησε δὲ αὐτῷ πρὸς τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ Ἀλέξανδρος περί τινα τόπον λεγόμενον Ἀσωφὼν οὐ πόῤῥωθεν τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ. *Agreſſus autem* (Ptolemaeus) *Sipporin, non longe ab urbe quam ceperat* (Azochi, oppido Galilaeae) *diſtantem, multis deſideratis ivit confliĉturus cum Alexandro, cui obviam fit Alexander juxta flumen Jordanem circa locum aliquem Aſophon nuncupatum, qui haud longe erat a Jordane.*

ASOR.

Ἀσώρ. Vicus ad orientem Aſcalonis. Meminit Euſebius in Onomaſtico.

ASOROS.

Ἄσωρος. Urbs a Salomóne condita. Joſephus *Antiq.* VIII. 2. חצר 1 *Reg.* 9. 15. Eſt etiam Ἄσωρος nomen regiae Jabini, urbis ſitae ſuper lacum Samochoniten. Joſephus *Ant.* v.6. quae & ipſa חצור in Sacro Codice dicitur: & *Antiq.* XIII. 9. Πεδίον Ἀσὼρ commemoratur quo a lacu Gennaſara profectus eſt Jonathan. Et *Antiq.* IX. 11. Ἄδωρα vocat urbem חצור, cujus poſt Kadesh in Nephtali fit mentio 2 *Reg.* 15. 29. quae ſine dubio eſt חצור ſita in tribu Nephtali.

ASSAREMOTH.

Ἀσσαρημώθ. Syri ad Emmauntem caeſi fugiſſe dicuntur ad hunc locum & campos Idumaeae 1 *Macc.* 4. 15. alii Γαζήρων legunt, ut Gazara intelligatur.

ASTAROTH.

עשתרות. Urbs in Baſchan, poſtea in portione tribus Menaſſche *Joſ.* 9. 10. 1 *Chron.* 6. 71. *Joſ.* 13. 31. Videtur עשתרות קרנים dici *Gen.* 14. 5. quod nomen non niſi hoc loco legitur. עפנית קרנים in verſione Samaritana Pentateuchi *Gen.* 14. 5. Euſebius ad hanc vocem notat ſex eam miliaria abfuiſſe ab urbe Arabiae cui nomen Adraa, & Adraa ipſa à Boſtris abfuiſſe 25 miliaria: eſſe autem duos vicos hoc nomine in Batanaea inter Adara (Adraa) & Abilam urbes, novem miliarium intervallo diſcretos a ſe invicem. Idem ad Καρναΐμ notat eſſe vicum grandem in angulo Batanaeae Carneam dictam, & aliam Carneam in finibus Aeliae. In libris Apocryphis Καρναΐν & Κάρνιον haec dicitur. Vide infra *Beeſthera* & *Boſtra*.

ASTHO.

Ἀσθώ. Vicus inter Azotum & Aſcalonem. Ita Euſebius ſcribit ad vocem Ἀσθαώλ, & Hieronymus non aliter in eo videtur legiſſe. Hanc eſſe quae *Haſta* dicitur in Notitia Imperii, opinatur Pancirollus.

ASVADA.

In Notitia Imperii legitur. Vide ſupra quae nos ad Palaeſtinam facientia inde excerpſimus *pag.* 230.

ASUGANRINA.

Meminit hujus loci Itinerarium Antonini Martyris, conſcriptum circa finem ſaeculi ſexti, & editum Juliomagi Andium *anno* 1640. Ita illic legitur. *Contra Tholomaidem* (haec eſt Ptolemais)

Digitized by Google

lemais) *ſexto miliario civitas eſt quae vocatur Aſugamrina ſub monte Carmeli, ubi ſunt caſtra Samaritanorum, & ſuper ipſa caſtra miliario ſemis monaſterium eſt Helizei Prophetae, ubi occurrit ei mulier, cujus filium ſuſcitavit in monte Carmeli, ibique eſt petra modica & rotunda, quae cum agitatur ſonat, quia ſolida eſt. Talis eſt autem virtus petrae illius, ut ſi ſuſpenſa mulieri vel cuicunque animali fuerit, jactum nunquam faciet, & a civitate ſex aut duodecim millia perſonat.* Jactum facere i. e. abortum, uti ad h. l. notatum eſt. An forte ſub hac voce latet قنتين *Canin*, ſedes Samaritanorum quam commemorat Perſa meus Saad Ibn Ali in geographia manu ſcripta?

ATABYRIUM.

Oppidum in colle ſitum, cujus Polybius meminit *lib.* 1. *hiſtoriar. pag.* 413. narrans, capta Philoteria urbe ſita ad lacum quem Jordanes linquens per planitiem urbis Scythopolis labitur, Antiochum huc duxiſſe exercitum. Ἀσφαλισάμενος δὲ φρουραῖς ταύτας ὑπερέβαλε τὴν ὀρεινὴν καὶ παρῆν ἐπὶ Ἀταβύριον· ὃ κεῖται μὲν ἐπὶ λόφου μαστοειδοῦς τὴν δὲ πρόσβασιν ἔχει πλεῖον ἢ πεντεκαίδεκα σταδίων. Χρησάμενος δὲ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐνέδρᾳ καὶ στρατηγήματι κατέσχε τὴν πόλιν. *Praeſidio in has urbes* (Tyrum & Philoteriam) *inducto & ſuperatis montibus Atabyrium pervenit. Id in colle ſitum eſt ex plano leviter ſe attollente, forma uberis, adſcenſum habens ſtadiorum quindecim. Ibi Antiochus dolo atque inſidiis inimicos aggreſſus urbem occupavit.* Joſephus montem hunc vocat Ἰταβύριον. Ita quoque Euſebius in Onomaſtico. Stephanus in Ethnicis. Ἀτάβυρον, ὄρος Ῥόδου ..... ἔστι καὶ Σικελίας Ἀταβύριον, ἔστι καὶ Περσικὴ πόλις. ἔστι καὶ Φοινίκης. *Atabyrum, mons Rhodi ..... eſt & in Sicilia Atabyrium: eſt & urbs Perſica; eſt etiam Phoenices.* Sunt qui huic urbi nummum tribuant inſcriptum ΑΤΑΒΥΡΑΙΩΝ, in quo Jupiter ſedens dextra pateram ſiniſtra haſtam tenens & ante pedes ejus aquila. Vide Vaillant. numiſmata Graeca Imperatorum, Auguſtorum & Caeſarum *p.* 150. Confer illa quae ſupra de hoc monte diximus *lib.* 1. *cap.* 51. Eſt enim ὄρος Ἀταβύριον idem ac Tabor.

ATA-

* ATACH.

עתך / Non niſi ſemel in ſacris literis memoratur inter urbes Judae 1 *Sam.* 30. 30. Laterculum illarum heic diſponam, & lectionem codicum Graecorum, quod in iis longe aliter haec conſpiciantur.

Hebraei codd.		*Graeci.*
	Comm. 27.	
ביתאל		Βαιθσὺρ
רמות נגב		Ῥαμὰ νότȣ
יתר	(1)	Γεθὸρ
	Comm. 28.	
ערוער		Ἀροὴρ
שפמות	(2)	Ἀμμαδὶ
אשתמוע		Σαφὶ
	(3)	Ἐσθιὲ
	Comm. 29.	
רכל	(4)	Γὲθ
ערי הירחמאלי	(5)	Κιμὰθ
ערי הקיני	(6)	Σαφὲκ
		Θημὰθ
		Κάρμηλος
		Πόλεις τȣ̃ Ἰερεμεὴλ
		Πόλεις τȣ̃ Κενεζὶ
	Comm. 30.	
חרמה	(7)	Ἰεριμὼθ

כור-עשן

(1) Codices alii Ἐσθὶε & Γεθθὲρ, vel Ἰαθὲρ & Ἰαθθὲρ

(2) Al Σαφαμὼς & Σιφαμὼθ uti in codd. Hebraeis. Et videtur ſane Ἀμμαδὶ & Σαφὶ ortum ex Σαφιαμμὼθ pro שפמות.

(3) Al Ἐσθεμὰ

(4) Al Ῥαχὴλ & Ῥαχὰλ

(5) Al. Κινᾶν, aut Νικᾶν

(6) Al. Σαφὶχ. Hae autem urbes quatuor *Geth*, *Kimath*, *Saphec*, *Themath* nihil plane habent in codicibus Hebraeis, quod iis reſpondeat. Reliqua Κάρμηλος &c. clare cernimus poſita pro רכל & ſequentibus.

(7) Al. Ῥαμμὰ Βαρασὰν & Ἀθὰχ, propius ad ſcriptionem Codicum Hebraeorum.

Digitized by Google

כור-עשן Βηρσαβεὲ
עתך Νομβὲ
Comm. 31.
חברון Χεβρὼν

* ATAD.

עטד *Gen.* 50. 10. vide ſupra *pag.* 523. Samuel Bar Nachman in Bereſchit *fol.* 535. Rabba dicit in toto ſacro codice non inveniri alibi nomen *Atad.*

ATARGATION.

Ἀταργάτιον. 2 *Macc.* 12. 26. Judas legitur profectus ἐπὶ τὸ Κάρνιον καὶ τὸ Ἀταργάτιον. Videtur pro nomine urbis illic accipi poſſe. Commate 21 ejuſdem capitis Κάρνιον ſola memoratur, quae eſt urbs קרנים *Carnaim.* Crediderim tamen Ἀταργάτιον non eſſe urbis ſed templi nomen quod Carnii erat a numine Atargate امرخدا ita dictum, quod τόπον Θεῦ Perſice notat, uti alibi obſervimus, quamvis forſitan rectius ſcribatur ادرخدا *Adar Choda*, *Ignis Deus.* Ad illud templum hoſtes confugerant, uti ſcribitur 1 *Macc.* 5. 43.

ATAROTH.

עֲטָרוֹת / Urbs in tribu Gad. *Num.* 32. 33. Eſt & alia in finibus Ephraim, *Joſ.* 16. 7. inter Janocham & Jerichuntem. Euſebius ad hanc vocem notat eſſe vicum Ἀταρὼθ quatuor miliaribus a Sebaſte ad ſeptentrionem, ἐν βορείοις, ſed hic locus non eſt idem ac hic: meminerat paulo ante loci Ἀρχιαταρώθ, jungens nimirum voces duas lectas *Joſ.* 16. 2. הארכי עטרות.

Quum hoc nomen עטרות aptiſſime urbi conveniat, videtur inde nomen quoque accepiſſe urbs Meſopotamiae Ἄτρα in numero plurali, cujus meminit Dio Caſſius in vita Severi, & Stephanus in ἐθνικοῖς, cui ea Ἄτραι nuncupatur. Nota ἐθνικὸν hujus urbis Ἀτρηνὸς apud Dionem Caſſium ibidem legi, quod in Stephano, uti nunc eum habemus, non extat.

ATHARUS.

Vide *Arus* & *Ataroth*.

ATHONE.

'Ἀθώνη. Urbs trans Jordanem Arabibus erepta ab rege Judaeorum Alexandro. Recenſetur cum Zoar, Agalla (quam nos ſupra eſſe Eglaim conjecimus) aliiſque urbibus Moabitarum, a Joſepho *Antiquit.* XIV. 2.

ATROTH ADDAR.

עטרות אדר / Urbs in finibus Ephraim inter Bethel, quae orientalior, & oram maritimam. *Joſ.* 16. 5. & 18. 13. Euſebius credit eſſe duas urbes, quum 'Αδὰρ אדר ſcribit eſſe urbem tribus Ephraim.

* ATROTH SCHOPHAN.

עטרות שופן / Urbs tribus Gad. *Num.* 32. 35. pro שפן Samaritanus codex habet שפים. Forſitan nomen *Schophan* accepit a Scaphane qui ſecundus erat a primario viro inter Gaditas. 1 *Chr.* 5. 12.

AUGUSTOPOLIS.

Epiſcopus 'Αυγυστοπόλεως interfuit Concilio Epheſino. Erat haec urbs Palaeſtinae tertiae. Vide Notitias veteres Eccleſiaſticas.

AZANOTH.

'Αζανώθ. Vicus in ditione Diocaeſareae, in campeſtribus. Euſebius in Onomaſtico.

AZARE.

'Αζάρη & 'Αζάρυ πόλις appellatur Joſepho urbs Jizreel, *Antiq.* VIII. 7. 'Ισραήλας 'Αζάρυ πόλεως: & mox Ναβυθὸς ἀπὸ πόλεως 'Αζάρης. Erat autem Naboth ex urbe Jizreel 1 *Reg.* 21. 1. Suidas videtur

videtur ibidem in Joſepho legiſſe ἐξ Ἰζάρυ πόλεως. Vide eum in voce Ναβυθᾶς. De Joramo rege Iſraëlis idem Joſephus *Antiq.* IX. 4. ſcribit eum vulneratum in obſidione Aramathae Galaaditicae ſe recepiſſe curandi vulneris cauſa εἰς Ἀζάρην πόλιν. Sacer codex pro ea *Jizreel* יזרעאל habet 2 *Reg.* 8. 29. & ipſe mox Joſephus eodem capite ait eum in urbe Ἰεσραὴλ vulnus ſuum curaſſe καθὼς προείκαμεν. Atqui de urbe Iſraëla nihil ante dixerat, ſed de Ἀζάρη. Ergo aut vitioſi ſunt codices aut eadem eſt Ἀζάρη & Ἰεσραήλα.

A Z E C A.

עֲזֵקָה / Urbs tribus Judae Ἀζηκὼ dicta Joſepho *Ant.* VI. 10. ſita in parte ejus campeſtri, quae Σεφηλὰ dicitur, adeoque in regione occidentali inter litus maris magni & montana Judae. *Joſ.* 15. 35. De Sephela videri poſſunt quae notavimus ſupra *p.* 187. Ex ſacris porro literis haec peti queunt ad cognoſcendum ſitum Azecae, Philiſtaeos caſtra metatos fuiſſe inter Socho & Azeca 1 *Sam.* 17. 1. ita ut ipſi quidem in monte conſiſterent & vallis intermedia eos ab Iſraëlitis in monte adverſo conſtitutis diſcerneret. Ex *Joſ.* 10. 10. diſcimus poſtquam Gibeone in fugam conjeciſſet Joſua reges quinque Emoraeorum, illos perſecutum eſſe eum ultra Bethchoronem uſque ad Azecam & Makkedam.

Euſebius in Onomaſtico ad vocem Ἀζηκὰ notat, καλεῖται δὲ καὶ νῦν Ἔζηκα κώμη ἀνάμεσον Ἐλευθεροπόλεως καὶ Αἰλίας. Hieronymus. *Sed & hodie vocatur villa Azecha inter Eleutheropolin & Aeliam.* Credibile eſt hanc villam Azecham eſſe eandem ac Azecam a Joſua & ſcriptore librorum Samuelis memoratam. In primis quum Adullam & Socho *Joſ.* 15. 35. cum Azeca jungantur uti urbes ſitae in campeſtribus, & Socho collocetur ab Euſebio inter Aeliam & Eleutheropolin (vide eum ad vocem Σοχώ) & Adullam quoque ad orientem Eleutheropolis ad vocem Ἀδολλάμ. Praeterea quia Makkeda (quae jungitur *Joſ.* 10. 10. cum Azeca) erat ad ortum Eleutheropolis in octavo miliario uti ſcribit Euſebius, ad vocem Makkeda: & quia Jerimuth quae cum Adullam

Digitized by Google

Socho & Azeca jungitur *Joſ.* 15. 35. uti urbibus in campeſtribus ſitis aberat ab Eleutheropoli 14 miliaria (uti in Euſebio legit Procopius) & ſita erat juxta Eſtaol, teſte Euſebio. Praeterea ſi Azecae ſitus ab urbibus quibuſcum recenſetur definiri debet, erat in eadem regione campeſtri in qua Eſtaol & Tzora *Joſ.* 15. 33. urbes Danitis poſt datae, & Schaaraim. At 1 *Sam.* 17. 52. (eodem capite, in quo mentio fit Azecae) Schaaraim, Gath & Ekron uti loca vicina junguntur, ſic ut ab Azeca fugati ſint Philiſtaei uſque ad Ekronem &c. Obſtat tamen huic ſententiae quod שפלה id eſt regio campeſtris ab ipſo Euſebio in Onom. ad vocem Σιφηλὰ dicatur eſſe ad occaſum & ſeptentrionem Eleutheropolis, quomodo ergo urbes 8 aut 9 miliaribus ab Eleutheropoli diſſitae ortum verſus, poſſint dici eſſe in campeſtribus?

Haec non video quomodo conciliem niſi etiam pars regionis campeſtris locetur ad ortum Eleutheropolis, uti & ad auſtrum; nam Lachis & Nezib & Keila urbes erant regionis campeſtris *Joſ.* 15. 39. 44. Atqui Lachis aberat ab Eleutheropoli miliaria 7, Nezib 9, Keila 8 verſus auſtrum, teſte Euſebio. Socho quidem collocari poſſet in regione montana. Erat enim Socho duplex, una in campis, altera in montuoſis. Vide *Joſ.* 15. 35. & 48. Sed, ut verum fatear, illa Socho quae ab Euſebio inter Eleutheropolin & Aeliam locatur non videtur eſſe Socho ſita in montanis ſed in campeſtribus; quia, quantum ex Euſebio liquet, non longe fuit ab Adullam & Macceda, & Eſtaol (adeoque etiam illic campeſtria fuiſſe credi debent ubi fuit Soco) & quia in ſacris literis Adullam, Socho, Azeca & Jarmuth junguntur *Joſ.* 15. 33. ut urbes ſitae in regione campeſtri. At Jerimuth, Odollam, Eſtaol loca fuere vicina. Vide ſupra *pag.* 505. 480. 491. 493. Quamvis de Jermucha incertum ſit fueritne eadem ac Jerimuth, quoniam ſi collocetur in campeſtribus, uti ex Joſua videtur locanda, & ſi 14 miliaribus removeatur ab Eleutheropoli, uti in Euſebio videtur legendum, fueritque in via ducente ab Eleutheropoli Aeliam uti teſtatur Euſebius, non videam quomodo vicina fuerit urbi Eſtaol ſita in via ducente Eleutheropoli Nicopolin. Quare aut illam Jermucham non eſſe antiquam illam Jerimuth,

muth,

Digitized by Google

muth, aut contextum eſſe corruptum Euſebii crediderim. Scripſit forſitan Euſebius *in via ducente Aeliam a Nicopoli.*

AZEM.

עצם / Urbs Simeonitarum. *Joſ.* 19. 3. Vide de illa ſupra *p.* 153.

AZMAVETH.

עזמות. Videtur in regione tribus Judae aut Benjamin fuiſſe nec longe a Jeruſalem. *Neh.* 12. 29. Ibi jungitur cum Netopha, Gilgal & Geba: & *Neh.* 7. 28. & *Ezr.* 2. 24. incolae בית עזמות junguntur cum incolis Netophae, Anathoth &c. Βελσαμὼς legitur in libro 11. Ezrae *cap.* 5. 34. Crederet quis illam eſſe urbem Bethſchemeſch: ſed contrarium liquet ex collatione illorum quae extant *Nehem.* 7. 28. ubi eadem urbium ſeries texitur, & hoc loco legitur בית עזמות. Quare aliorum codicum ſcriptura Βαιθασμὼν propius accedit ad veram. In Graeco contextu Nehemiae turbatus eſt vocum ordo & υἱοὶ abundat. Pro υἱοὶ Ἀζαμὼθ ἄνδρες βὴθ τεσσαράκοντα δύο lege Ἄνδρες Βηθζαμὼθ &c. Eſt & nomen viri *Azmaveth.*

AZMON.

עצמון / *Num.* 34. 5. *Joſ.* 15. 4. Loci nomen eſt in finibus auſtralibus terrae Canaan, ad ortum fluminis Aegyptii, ſive Rhinocolurorum. Σελμωνά legitur in quibuſdam codicibus Graecis.

AZOCHIS.

Ἀζωχὶς & Ἀσωχὶς, atque Ἀσωχὴ in quibuſdam codicibus. Urbs eſt Galilaeae a Ptolemaeo capta. Joſephus *Antiq.* XIII. 20. Non longe erat a Sippori. Idem *Ant. de bell.* I. 3. Ἀζωχεῦς appellat: & inde dicitur μέγα πεδίον. Idem *in vita pag.* 1014. *Ibidem p.* 1016. Jonatham ait ex Judaea in Galilaea ingreſſum tranſiviſſe Japham, Sepphorin, Aſochin & Gabara, & *pag.* 1028. vocat eam, Ἀσωχὶν πόλιν. Niſi fallor huc pertinent quae Suidas habet, Ἀσω-

χαῖος ὄνομα κύριον, καὶ θηλυκὸν Ἀσωχὴ ὄνομα πόλεως, καὶ Ἀσωχὶς ὄνομα κύριον καὶ Ἄσωχις, ὄνομα πόλεως. Haec mendoſa arbitror, in iis quaedam bis repetita immerito.

AZOTUS.

Aſchdod אשדוד ſcribitur 1 *Sam.* 6. 17. Judae tribui fuit aſſignata *Joſ.* 15. 47. ſed Philiſtaei eam diu tenuerunt. Stephanus ita illam deſcribit. Ἄζωτος, πόλις Παλαιςίνης. Ταύτην ἔκτισεν εἷς τῶν ἐπανελθόντων ἀπ' ἐρυθρᾶς θαλάσσης Φυγάδων καὶ ἀπὸ τῆς γυναικὸς αὐτῶ Ἄζας ὠνόμασεν ὅ ἐςι χίμαιραν, ἣν Ἄζωτον μετεφρασαν. *Azotus, urbs Palaeſtinae. Hanc aliquis e profugis a rubro mari redeuntibus de nomine uxoris ſuae Azam nuncupavit, id eſt* (עז *capra*) *capram, quam Azotum interpretati ſunt.* Azotus, *quae Hebraice dicitur Eſdod, urbs fuit potentiſſima Palaeſtinae de quinque urbibus: hanc Sargon Rex Aſſyriorum, qui ſeptem nominibus appellatur, miſſo duce exercitus ſui, cui nomen erat Thartan, cepit & tenuit* ſcribit Hieron. ad *Jeſ.* 20. Epiphanius in *lib.* de vitis Prophetarum *p.* 246. ſcribit eſſe Ἄζωτον πόλιν Ἑλλήνων κατὰ θάλασσαν, *Azotum urbem Graecorum juxta mare.* Collocat etiam Hieronymus *in Comm. ad Joël.* 2. hoc oppidum in litore maris, ſcribens *mare autem noviſſimum hoc quod ad occidentem eſt, & quod ducit in Aegyptum, in littore Gaza & Aſcalon Azotuſque & Joppe & Caeſarea & caeterae urbes maritimae ſitae ſunt.* Atqui Gaza ipſa aliquantulum aberat a litore, & portum habebat λιμένα Γαζαίων, ſive Majumam. An ſic quoque Azotus in litore ſita dicitur, i. e. in ora maritima. Verum duplex erat Azotus, παράλιος & mediterranea. Vide ſupra *pag.* 215.

In Libris Apocryphis fit aliquoties Azoti mentio. Libro *Judith* 3. 2. dicitur ſita inter Jamniam & Aſcalonem. 1 *Macc.* 4. 15. legitur Syros fugiſſe Azotum & Jamniam. 1 *Macc.* 5. 68. fuiſſe in terra ἀλλοφύλων i. e. Philiſtaeorum & capta a Juda Maccabaeo. Ἀζώτε ὄρος memoratur 1 *Macc.* 9. 50. Aliis Aznoth mons. Jamnia Azotum tendit Apollonius per campeſtria 1 *Macc.* 10. 77. Inſequitur eum Jonathan, capit Azotum & dein Aſcalonem. *ibid.*

Digitized by Google

ibid. In finibus Azoti ſita erant Gazara. 1 *Macc.* 14. 34.

De Azoto haec habet Joſephus, eam terminum fuiſſe tribus Dan ab auſtro *Antiq.* v. 1. ſitam in campeſtribus & maritimis *Antiq.* v. 2. & XIII. 8. agrum circa eam ſegetes protuliſſe. *Antiq.* VI. 1. unam fuiſſe ex 5 urbibus Palaeſtinorum *Antiq.* VI. 1. captam a Juda Maccabaeo poſt Mariſſam *Antiq.* XII. 12. inter illam ac Joppen torrentem fuiſſe. *Antiq.* XIII. 8. captam eam a Jonatha, qui a Joppe venerat & deinde perrexit Aſcalonem *Ant.* XIII. 8. inter Gazam fuiſſe & Jamniam *Ant.* XIII. 23. ubi inter urbes tractus maritimi recenſetur, ſitam tamen ἐν μεσογείῳ *bell.* I. 5. & *Antiq.* XIV. 8. reſtauratam a Gabinio *Antiq.* XIV. 2. & donatam Salome a Caeſare *Antiq.* XVII. 13.

Herodotus eam magnam appellat urbem Syriae, & ſingulare quidpiam de ea narrat *lib.* II. *cap.* 157. Ψαμμίτιχος δὲ ἐβασίλευσε Αἰγύπτου τέσσαρα καὶ πεντήκοντα ἔτεα· τῶν τὰ ἑνὸς δέοντα τριήκοντα Ἄζωτον, τῆς Συρίης μεγάλην πόλιν προσκατήμενος ἐπολιόρκεε ἐς τὸ ἐξεῖλε· αὕτη δὲ Ἄζωτος ἁπασέων πολίων ἐπὶ πλεῖστον χρόνον πολιορκεομένη ἀντίεσχε τῶν ἡμεῖς ἴδμεν. *Pſammitichus in Aegypto regnavit annos 54. E quibus per annos novem & viginti magnam Syriae urbem obſedit, quam tandem expugnavit. Haec eſt Azotus, quae diutiſſime inter urbes omnes quas novimus obſidionem ſuſtinuit.* Certe celebre fuit hujus urbis nomen prae multis aliis Palaeſtinae quod vel ex his intelligitur apud quae Strabonem extant *l.* XVI. Ἔνιοι δὲ τὴν Συρίαν ὅλην εἰς Κοιλεσύρους, καὶ Φοίνικας διελόντες, τούτοις ἀναμεμῖχθαί φασι τέτταρα ἔθνη, Ἰουδαίους, Ἰδουμαίους, Γαζαίους, Ἀζωτίους, γεωργικοὺς μὲν ὡς τοὺς Σύρους καὶ Κοιλεσύρας, ἐμπορικοὺς δὲ, ὡς τοὺς Φοίνικας. *Quidam univerſam Syriam dividunt in Coeleſyros & Phoenicas, quibus immixtae ſunt quatuor gentes, Judaei, Idumaei, Gazaei & Azotii. Horum Syri & Coeleſyri agriculturae, Phoenices mercaturae, operam dant.* De Phoenicum mercatura & quae huic inſerviunt itineribus maritimis res nota eſt. Syrorum autem agricultura proverbio locum dedit, quod Plinius refert *lib.* XX. *cap.* 5. *Syria in hortis operoſiſſima eſt, indeque proverbium Graecis: Multa Syrorum olera.*

Sita fuit Azotus inter Jamniam & Aſcalonem, ſic ut Jamnia fuerit Azoto ſeptentrionalior. Ita Ptolemaeus (vide ſupra *p.* 460.)

Jam-

Digitized by Google

Jamnenſium portus.
Azotus.
Aſcalon.

Euſebius quoque ad vocem Ἰαμνεία ſcribit Jamniam fuiſſe inter Dioſpolin & Azotum: adeoque Azotus non fuit propior urbi Dioſpoli quam Jamnia. Ita & *Judith.* 3. 2. hoc ordine recenſetur Azotus, progreſſione facta a ſeptentrione auſtrum verſus

οἱ ὄντες ἐν Σιδῶνι.
καὶ Τύρῳ.
οἱ κατοικοῦντες Σούρ.
καὶ Ὀκινά.
καὶ Ἰεμναάν.
καὶ ἐν Ἀζώτῳ.
καὶ Ἀσκάλωνι.

Adde Joſephum *Antiquit.* XIII. 23. qui eundem ordinem ſervans memorat Apolloniam, Joppen, Jamniam, Azotum, Gazam. Haec quum ita ſe habeant, dicitur tamen اسدود *Eſdud* (Aſchdod) nunc eſſe nomen vici inter Dioſpolin & Jamniam, vel inter لد *Lod*, uti nunc appellatur, & يبنا *Jebna*. Id ipſum mihi narravit Palaeſtinae quondam incola Henricus Lub, de quo & ante commemoravi, ita ut videatur Azotus propior fuiſſe Dioſpoli quam Jamnia. Rama, inquiebat (ubi habitavit annos 17, quaeque Dioſpoli eſt ad auſtrum) ad Eſdud iter eſt horarum 3 & dimidiae, ab Eſdud pergendo Gazam verſus uſque ad Jebnam, iter horarum fere trium. Sed auctoritas veterum mihi majoris ſit quam ut illam ea re labefactem. Eſto. Conceſſerim vicum اسدود, in via Dioſpoli ducente Gazam, eſſe Azotum veterum, certe illa Jebna non erit eadem ac Jaſne vel Jamnia veterum, quae a Dioſpoli tantum abſuit XII miliaria, uti ex itinerario Antonini diſcimus.

Inter Azotum & Jamniam X miliaria collocantur in tabula veteri Peutingeriana. Verum huic opponimus Diodorum Siculum, Itinerarium Antonini & Hieroſolymitanum. Ex iis liquet 34 miliaria fuiſſe inter Gazam & Azotum, & 36 a Gaza Jamniam, ſic ut 10 miliaria poni non poſſint inter Jamniam & Azotum, niſi

Azotus

Digitized by Google

Azotus nimium removeatur a mari ortum verſus, & extra viam quae Jamnia duceret Gazam. Sic etiam nimis longe abeſſet a portu, vel Azoto maritima, de qua vide ſupra *pag.* 215.

Nummi extant hujus urbis inſcripti ΙΟΤΑ. (vel ΑΤΓ.) ΔΟΜΝΑ ΤΥΧΗ ΑΣΩΤΙΩΝ. Vide Vaillant. Numiſm. Graec. Imperat. *pag.* 92.

Epiſcopos invenio fuiſſe Azoti, SILVANUM, qui ſubſcripſit concilio Niceno primo. CHARISIUM qui interfuit conciliabulo Seleucienſi habito anno 359. Vide Epiphanium Haer. 83. HERACLIUM, qui interfuit concilio Chacedonenſi, pro quo *tomo* IV. Conciliorum gener. *pag.* 787. male legitur *Praelius.* Vide ſupra ad vocem *Agathopolis.* LAZARUM, qui interfuit concilio Hieroſolymitano *anno* 536.

AZZA. Vide GAZA.

BAALA.

בַּעֲלָה / Urbs tribus Judae, alio nomine nuncupata Kirjathjearim. *Joſ.* 15. 9. 1 *Chron.* 13. 6. Legitur etiam בעלה inter urbes Judae in regione auſtrali, *Joſ.* 15. 28. quae non videtur eadem eſſe atque בעלה, quae eſt Kirjathjearim: nec etiam Kirjathjearim ſita fuit in regione auſtrali tribus Judae, & Kirjathjearim in hac ipſa ſerie urbium Judae recenſetur *Joſ.* 15. 60. nec eadem urbs bis recenſeri poteſt, niſi ſumma naſcatur confuſio. Sed crediderim illam בעלה eandem eſſe ac בלה, memoratam hoc fere ordine in ſerie urbium Simeoniticarum, quae ex auſtrali regione tribus Judae deſumtae ſunt. Ita *Joſ.* 19. 1. urbes Simeoniticae recenſentur *Beerſcheba*, *Scheba*, *Molada*, *Chatzarſchual*, *Bala*, *Atzem*, *Eſtolad*, *Bethul*, *Chorma*, *Tziklag*, *Bethhammarcavoth*, *Chatzar Suſa*, *Bethlevaoth*, *&* *Scharuchen*, *Ain Rimmon*, *Ether & Aſchan & omnes vici qui erant ad* בעלת באר *Ramath auſtralem.* Confer cum iis ſeriem urbium tribus Judae *Joſ.* 15. 28. 29. 30. ubi *Chatzarſchual*, *Beerſcheba*, *Bizjotheja*, *Baala*, *Atzem*, *Eſtolad*, *Kezil*, *Chorma*, *Tziklag* hoc ordine recenſitae produnt hanc בעלה & illam בלה eſſe eandem. Addam

Digitized by Google

& hoc, videri eandem hanc urbem dici בלהה 1 *Chron.* 4.28. ubi hoc ordine recenſentur urbes Simeonitarum, *Beerſcheba*, *Molada*, *Chatzarſchual*, בלהה *Bilha*, *Etzem*, *Tholad*, *Bethuel*, *Chorma*, *Tziklag*, *Bethmarcavoth*, *Chatzarſuzim*, *Bethbirei & Schaharaim*. Vide ſupra *pag.* 153. ubi triplex ſeries eſt, in qua hujus urbis nomen legitur. Memoratur & mons Baala in Juda *Joſ.* 15. 11. Ex vocibus quae ibi leguntur הר הבעלה conflatum legitur apud Euſebium in Onomaſtico Ἀρεβηλά. Id fuiſſe ſcribit terminum Judaeae orientalem, & eodem nomine eſſe vicum.

BAALATH.

בַּעֲלָת / Urbs tribus Dan. *Joſ.* 19.44. 1 *Reg.* 9.18. Βαλὰθ Joſepho, non longe a Gazara. *Antiq.* VIII. 2.

* BAALATH BEER.

בַּעֲלַת בְּאֵר / Eadem creditur eſſe ac Ramath in confiniis Simeonis *Joſ.* 19.8. Videtur בעל appellari 1 *Chron.* 4.33.

BAAL CHERMON.

בַּעַל חֶרְמוֹן / Menaſſitae habitarunt a Baſchan uſque ad Baal Chermon & Senir. 1 *Chr.* 5.23. Vide ſupra *lib.* I. *cap.* XLIX.

BAALE JEHUDA.

בַּעֲלֵי יְהוּדָה / Eſt eadem ac Baala ſive Kiriathjearim 2 *Sam.* 6. 2. de qua mox.

BAAL GAD.

בַּעַל גָּד / Ad radicem montis Chermon. *Joſ.* 11. 17. & 13. 5. Euſebius addit ἐν τῷ πεδίῳ τοῦ Λιβάνου, in campo Libani fuiſſe. Nota, quum jam tota regio transJordanica diviſa eſſet inter Rubenem, Gad, & dimidiam Menaſſe, huc uſque Joſuam hoſtes ſuos perſecutum: & limites terrae transJordanicae eſſe Arnonem ad auſtrum & montem Chermon ad ſeptentrionem *Joſ.* 12. 1. & 5. O-

Digitized by Google

5. Ogum quoque Regem Baſchanis dominum fuiſſe montis Chermon *Joſ.* 12. 5. Erat tamen ipſa urbs Baal Gad in regione cis Jordanem. *Joſ.* 12. 7.

BAAL MEON.

בַּעַל מְעוֹן / Urbs tribus Ruben *Num.* 32. 38. 1 *Chron.* 5. 8. (confer Beth baal Meon) poſtea a Moabitis occupata, nam inter urbes Moabiticas recenſetur *Ezech.* 25. 9. & Hieronymus ad illum locum notat, Beel Meon uſque hodie in Moab vicus eſt maximus. Contextus Hebraeo Samaritanus *Num.* 32. 38. extrito ע, ſcribit בעל מון. Euſebius & Hieronymus tradunt vicum Βεελμαοὺς diſtare Chesbunte novem miliaribus & eſſe juxta Baaru, בער, in Arabia. De Baaru, vide quae ſupra *lib.* 11. notavimus ex Euſebio ad vocem Καριαθείμ.

BAAL PERATZIM.

בַּעַל פְּרָצִים / Ubi caeſi ſunt a Davide Philiſtaei. 2 *Sam.* 5. 20.

* BAAL SCHALISCHA.

בַּעַל שָׁלִשָׁה / 2 *Reg.* 4. 42. Urbs, uti videtur, ſita in regione Schaliſcha 1 *Sam.* 9. 4. Euſebius & Hieronymus hanc vocem legerunt Bethſchaliſcha, dicuntque villam eſſe in finibus Dioſpoleos 15 miliaribus inde diſſitam verſus ſeptentrionem in regione Thamnitica.

* BAAL THAMAR.

בַּעַל תָּמָר / Ubi Iſraëlitae pugnarunt contra Benjaminitas *Jud.* 20. 33. Euſebius ſcribit eſſe prope Gabaa & illic nuncupari locum quendam Bethamar. Hic videmus *Baal* & *Beth* permutari uti in Baal Schaliſcha & aliis.

BACA.

Βακά. Vicus qui terminos Tyriorum a Galilaea dirimit. Vide

Digitized by Google

de Joſephum *de bell.* III. 2. Hegeſippus legit *Batatha.*

BACATHA.

Epiphanius hujus loci meminit in Synopſi *lib.* II. *adv. haereſes pag.* 397. & in Anacephalaeoſi *pag.* 145. his verbis, τὴν Βάκαθον κατοικοῦντες μητροκωμίαν Ἀραβίας τῆς Φιλαδελφίας, *qui Bacathum incolunt vicum primarium Arabiae Philadelphienſis.* Hic nomen loci Βάκαθος eſt. Intelligit autem per Arabiam Philadelphiae eam regionem quae circa illam urbem ſita erat, & cujus illa urbs erat praecipua, quemadmodum Arabiam Petraeam a Petra, Galliam Narbonenſem a Narbone, Syriam Antiochenam ab Antiochia, nuncupamus. Alibi Βάκαθα in plurali numero appellat, *lib.* II. *adv. haereſ. pag.* 489. Ἐν Βακάθοις τῆς Φιλαδελφηνῆς χώρας πέραν τοῦ Ἰορδάνου, *Bacathis ſitis in regione Philadelphene trans Jordanem.* בקתין vel בקתי videtur eſſe verum nomen, quod *caſas, domunculas,* notat e quibus haec κώμη videtur coaluiſſe. At unde probatur, dicet aliquis, hunc vicum locis Palaeſtinae attribuendum eſſe? Ex actis concilii Conſtantinopolitani, *tom.* v. *Concil. pag.* 192. ubi inter epiſcopos Palaeſtinae nominatur

Γρηγόριος Βακάθας.

In actis Epheſi inſertis concilio Chalcedonenſi memoratur etiam *tom.* IV. *Concil. pag.* 118. & 313. & 321.

Ἀλύπιος Βάκτρων.

Ubi ſubſtituendum eſſe Βακάθων, nec ultima Bactra hic locum habere poſſe, liquet ex eo quod in his ipſis actis *tom.* IV. *Concil. pag.* 268. appelletur

Ἀλύπιος ἐπίσκοπος Βακάνθων

& Latini codices quidam, hac parte incorruptiores quam Graeci, habeant, Epiſcopus *Bacatenſis*, alii *Bacnatenſis*, *Bacanthenſis.* Sic ut mihi dubium non ſit eadem Bacatha, quorum epiſcopus erat Alypius, eſſe ac illa quorum meminit Epiphanius.

Siquidem tam late in orientem excurrere liceret, ut indagaremus quis eſſet epiſcopus *Bactrorum* vel Bacathorum, Bacatha non

Digitized by Google

non minus ac Bactra illic invenire liceret. Meminit urbis Βακὰθ (ea eſt بخش) olim ab Unnuguris aedificatae Theophylactus Simocatta *Hiſtor. lib.* VII. *cap.* 8. Δυσὶ δὲ μεγίστοις τισὶ τὸ Τύρκων ἔθνος μεγαλαυχεῖ. Φασὶ γὰρ ἄνωθεν αὐτοὺς καὶ ἐξ ἀρχῆς μηδέποτε λοιμῶν ἐπιδημίαν θεάσασθαι· τῶν τε σεισμῶν σπάνιν εἶναι κατ᾽ ἐκείνην τὴν χώραν· τὴν δὲ Βακὰθ ὑπὸ τῶν Ὀυννυγούρων πάλαι ποτὲ πολισθεῖσαν, καταπεσεῖν τοῖς σεισμοῖς· τὴν δὲ Σογδιανὴν καὶ λοιμῶν καὶ σεισμῶν ἔμπειρον πεφυκέναι. *Duabus rebus iiſque magni momenti genus Turcarum gloriatur. Ajunt enim jam a priſcis temporibus peſtis immunem fuiſſe regionem ſuam, nec terrae motus ibi frequentes eſſe. Bacath vero urbem ab Hunnuguris aedificatam terrae motu corruiſſe, & Sogdianam peſtem & motus terrae experiri.* Ab iſtis Hunnuguris, gente ex Hunnis & Oguris conflata, nomen Hungarorum ductum eſſe exiſtimo.

Carolus tamen a S^to^. Paulo credidit haec Bacatha fuiſſe eundem locum ac בצקת *Botzcath*, urbem tribus Judae, ideoque haud dubitat illi locum concedere inter urbes epiſcopales Palaeſtinae primae. Hunc ſequitur Philippus Labbeus in apparatu ad Concilia generalia, cui inſeruit Breviarium geographiae epiſcopalis, in quo ſcribit *Caeſarienſi Palaeſtinae primae Metropolitano parebant Anthedonenſis* .... *Baſchatanus &c.* Elienſis quoque in hac ſerie legitur, tanquam ab Hieroſolymitano diverſus (quem errorem tetigimus ſupra *pag.* 207.) & Menniathenus in Palaeſtina ſecunda (de quo vide ſupra *pag.* 209.) plane uti apud Carolum a S^to^. Paulo, ad quem ipſe Labbeus in fine lectorem ſcire plura volentem ablegat. Poſſet tamen objici Βάκαθα κώμην ſive vicum fuiſſe, adeoque epiſcopum non habuiſſe. Sed reſpondeat pro me Sozomenus *Hiſtoriar. lib.* VII. *cap.* 19. Ἐν ἄλλοις δὲ ἔθνεσιν ἔστιν καὶ ἐν κώμαις ἐπίσκοποι ἱερῶνται, ὡς παρὰ Ἀραβίοις καὶ Κυπρίοις ἔγνων. *Apud alios populos etiam vici habent conſecratos epiſcopos, uti in Arabia & inſula Cypro animadverti.* Atqui Bacatha erant in Arabia, ſecundum conſuetudinem loquendi illorum temporum, & ipſius Sozomeni, qui Areopolin & alias urbes Palaeſtinae tertiae vocat urbes Arabiae. Vide illum *lib.* VII. *cap.* 15.

Digitized by Google

BACHURIM.

בחורים. 2 *Sam.* 16. 5. & 2 *Sam.* 3. 16. בחרים ubi Graeci codices Βαρακὶμ, Βαθυρεὶμ, Βαρὶμ vel Βαχχριὶμ legunt. Βαχωρὰ, Βαχχέρη, & Χωραβά. Sunt enim haec ejuſdem loci nomina, uti apud Joſephum leguntur. Sed illud Χωραβὰ, vel Χώραμον, *Ant.* VII. 8. eſſe emendandum in Βάχωρα liquet ex 2 *Sam.* 16. 5. Βαχχέρη ſcribitur *Ant.* VII. 9. ubi vicus eſſe dicitur in agro Hieroſolymitano. Confer 2 *Sam.* 17. 18.

BAETARRHUS.

Stephanus ἐν Ἐθνικοῖς. Βαιταῤῥοῦς κώμη μεγάλη τρίτης Παλαιστίνης. *Baetarrhus, vicus magnus Palaeſtinae tertiae.*

BAETHBASI.

Βαιθβασί. In ſolitudine 1 *Macc.* 9. 62. 63. Interpres Latinus Bethkeziz.

BAETHER.

Βαιθὴρ. Urbs tribus Judae *Joſ.* 15. 60. in codicibus Graecis legitur, in Hebraeis non item. Alii Θεθὴρ exhibent, ſed Hieron. ad *Mich.* 5. etiam *Baether* legit. Non eſt hic cogitandum de *Betaro*, memorata in Itinerario Hieroſolymitano, inter Caeſaream & Dioſpolin: illic enim tribui Judae portio nulla erat: nec de Bethchorone, quae ſuo nomine alibi in libro Joſuae legitur, & Ephraimitis data fuit, non tribui Judae.

* BALA.

בָּלָה / In tribu Simeon *Joſ.* 19. 3. Meminit etiam Stephanus ἐν Ἐθνικοῖς urbis Galilaeae hoc nomine ex Joſepho. Βάλα, πόλις τῆς Γαλιλαίας Ἰώσηπος. *Bala, urbs Galilaeae. Joſephus.* Ego autem inveni quidem in Joſepho *Ant.* VI. 6. nomen urbis Βαλᾶ ubi Saulus copias recenſuit. Non tamen inveni eam urbem Galilaeae nuncupari. Sed plures urbes τῆς Γαλιλαίας Stephanus appellat, de

de quibus id non conſtat. Quod ſi in Galilaea Bala fuiſſet, forſitan illa Libano adſita nodum ſolveret, quomodo באלה pro *Libano* uſurpatur in Talmude.

BALAMO.

Βαλαμώ. Ager inter Dothaim & Balamo. *Judith.* 8. 3. Latinus interpres reddit Baalmaim, uti reddere ſolet nomina Βελμὲν, Βελμαὶμ, & Βελθέμ. Quare & hoc nomen erit forſitan ejuſdem loci. Quid ſi ſit idem ac Βελεμὼθ in Jiſſaſcar, patria Hoſeae Prophetae?

BALETH.

Βαλέθ. Urbs non longe a Gazara a Salomone condita. Joſephus *Antiq.* VIII. 2. בעלא *Baalath* nuncupatur 1 *Reg.* 9. 18.

* BAMOTH BAAL.

Jungitur cum Chesbon, Dibon & Bethbaal Meon, & data eſt Rubenitis *Joſ.* 13. 17. Euſebius ſcribit eam ſitam ἐν τῷ Ἀρνωνᾷ.

BARECA.

Βαρηκά. Vicus prope Azotum. Euſebius in Onomaſtico, ad vocem Βαρακαί. Ubi male Βαρβὰ legitur, uti liquet tum ex titulo Βαρακαὶ, tum Hieronymo.

BARATHSATIA.

Βαραθσατία. Χώριον 10 ſtadiis diſtans ab urbe Keila vel Kela, quae קעילה eſt. Ibi Michae ſepulcrum inventum eſt. Sozomenus *Hiſtor.* VII. 29. Valeſius putat eſſe vicum Βηρὰ quem 8 millibus ab Eleutheropoli diſtare verſus Aquilonem ſcribit Euſebius in Onomaſtico.

BARTUTA.

איש ברתותא inter doctores Miſnicos memoratur R. Eleazar fil. Judae, in Maſſechet Orla *cap.* 1. *miſn.* 1.

BA-

Digitized by Google

BASARA.

Βασαρά. Urbs in confiniis Ptolemaidis ſtadiis 20 a Gaba, ubi Ebutius erat praefectus Campi magni. Joſephus in Vita. Latinus interpres *Beſara*.

BASCA.

Βασκά. Urbs Gileaditidis in qua Jonathas ſepultus. Joſephus *Antiq*. XIII. I. Βασκαμὰ 1 *Macc*. 13. 23.

BASCAMA.

Βασκαμά. Urbs 1 *Macc*. 13. 23. Joſephus hanc urbem Βασκὰ appellat. Errant qui putant eſſe Botzkath urbem Judae.

BATHANEA.

Vicus 15 miliaribus a Caeſarea, ubi thermae ſunt. Euſebius ad vocem Βηθαναθά. Alibi, ad vocem Ἄναια vocavit Βαιτοανίαν.

BATHSAMA.

Βαθσάμη. Vicus in tribu Juda circa quem erat magna & pulcra planities. Joſephus *Antiq*. VI. 2. Hic eſt qui in codicibus Hebraeis Bethſchemeſch dicitur.

BATHURA.

Vicus jubente Herode conditus in Batanaea contra Trachonitas a Judaeo Babylonio, ne infeſtare poſſent Judaeos Babylone Hieroſolymam proficiſcentes. Joſephus *Antiq*. XVII. 2. Legit etiam Βαθύρα Latinus interpres apud Joſephum in vita *pag*. 1002. ubi Graeci codices editi habent Ἐκβάτανα, ſed male. Vox haec nata eſt ex affini Βατανaία. Erat autem Bathyra ſita in Batanaea. Confer *pag*. 1012.

BEA-

Digitized by Google

* BEALOTH.

בְּעָלוֹת Urbs in tribus Judae parte meridiali. *Joſ.* 15. 24. Legitur etiam ובעלות uti nomen loci 1 *Reg.* 4. 16. ubi praefectura Baanae filii Chuſchai dicitur fuiſſe באשר ובעלות *in Aſcher & Bealoth.* Sed videtur עלות eſſe nomen loci & Beth aeque ac Vav eſſe praefixum, uti eodem hoc capite, *commate* 9. בבקץ ובשעלבים, *in Makatz & Schaalbim.*

BEBETEN.

Βεϐετέν. Vicus, octo miliaribus a Ptolemaide verſus orientem remotus. Euſebius in Onom. ad vocem Βατναί. *Bethebem* ſcribitur in Hieronymo. An forte eſt idem ac *Ecbatana* oppidum quod Plinius non longe a Ptolemaide locat?

BEDORA.

Βηδωρά. Inter urbes Judaeae recenſetur a Ptolemaeo. Videtur eſſe Bethchoron.

BEELMAUS.

Βεελμαούς. Vicus diſtans a Chesbon miliaribus novem, ubi aquas calidas humus ſponte effert. Euſebius in Onom. ad vocem Βεελμεών.

BEER.

באר. *Jud.* 9. 21. Eruditiſſimus Maundrellus qui anno MDCXCVII iter per Palaeſtinam fecit obſervavit eſſe urbem Beer nuncupatam quatuor horarum circiter ſpatio ab Hieroſolymis remotum in via verſus Neapolim, duabus horis & dimidia ad auſtrum loci qui pro Bethel habetur. Situm ejus loci eſſe amoeniſſimum dicit & fontem eſſe aquae eximiae ad pedem montis vicini, unde nomen habeat. Ceterum omne territorium circa eam quaquaverſum montibus & rupibus abundare.

Digitized by Google

Nomen באר puteum notat & fontem, uti & Arabicum البير. Sic pro fonte ſumi videtur quum aquam comitatam Iſraëlitas per loca deſerta באר vocant. Ita eſt in Schir Haſſchirim Rabba 15.4. כל ארבעים שנה שהיו ישראל בכדבר היה הבאר עולה להם, *totis 40 annis, quibus in ſolitudine erant Iſraelitae, adſcendit cum ipſis fons aquarum*, & *fol.* 29. 2. legitur כיון שמתה מרים ופסקה הבאר כהם *poſtquam obiit Mirjam defecit eos fons.* Πέτρα dicitur eos ſecuta 1 *Cor.* 10.4.

BEEROTH.

Urbs Gibeonitarum *Joſ.* 9. 17. poſtea Benjaminitis ceſſit 2 *Sam.* 4.2. בארות תחשב על בנימין *Beeroth cenſetur ſub Benjamin.* Βηρὼθ memoratur 111. *Ezr.* 5. 36. eadem ac haec urbs, uti liquet ex *Neh.* 7.29. Quod attinet ad ſitum urbis Beeroth, credidi olim eam eſſe quaerendam in via quae ducit Aelia, i.e. Hieroſolymis, Neapolin, propterea quod Hieronymus in Onomaſtico ſcribat, *Beeroth ſub colle Gabaon, oſtenditur hodieque villa ab Aelia pergentibus Neapolin in ſeptimo lapide.* In Euſebio quidem Νικόπολιν legebatur non Νεάπολιν, ſed lectionem Hieronymi praeferebam, quod adderet illam eſſe ſub colle Gabaon; Gabaon autem ſita fuit, teſte Hieronymo in eodem Onomaſtico juxta Ramam in quarto miliario Bethelis. At Rama & Bethel erant in via ducente Aelia Neapolin, illa in ſexto, haec duodecimo, miliario uti idem ſcribit. Poſtea tamen, omnibus accuratius ponderatis, viſum eſt Beeroth in via ducente Aelia Nicopolin quaerendam ob has potiſſimum rationes.

1. Quod contextus Euſebii Graecus Νικόπολιν habeat, & Procopius Gazaeus jam olim ita in Euſebio legerit. Vide ſupra *pag.* 501.
2. Quod Beeroth, Gabaon, Kephira & Kirjathjearim fuerint quatuor urbes Gibeonitarum, *Joſ.* 9. 17. quibuſcum Joſua foedus iniit, quae vicinae fuerunt ſibi invicem. At de Kirjathjearim certe conſtat illam in via ducente Aelia Nicopolin (vel Dioſpolin: eadem enim haec via erat, uti liquet

liquet ex itinerario veteri Hieroſolymitano: vide ſupra *p.* 417.) ſitam fuiſſe in nono miliario. Id Euſebius ipſe & Hieronymus ſcribunt. Gabaon autem 50 ſtadia ab Aelia aberat in eadem via, Bethchoronem nempe verſus, teſte Joſepho *lib.* 11. *de bello cap.* 37. ergo vicina urbi Kirjathjearim. De Kephira nil certi eſt. Reſtat Beeroth, quae, ut omnes urbes Gibeonitarum vicinae ſtatuantur, videtur in eadem via eſſe quaerenda. Atque ita in eadem via erunt Gabaon, in miliario ſexto Hieroſolymis, Beeroth in miliario ſeptimo, Kirjathjearim in miliario nono.

3. Quod, ſi Beeroth locetur in via Neapolitana, vix poſſit concipi Gibeonitas, quorum haec urbs erat, potuiſſe ignotos eſſe Joſuae, qui urbem Ai jam ceperat vicinam Betheli & viam Neapolitanam aut occupaverat jam aut certe illa quae iſti proxima erant. Aptius ergo collocatur in via Nicopolitana.

Reſtat ut labefactemus illa quae nos olim confirmarunt in amplectenda ſententia Hieronymi. Primarium illud erat quod Gabaonem locet Hieronymus prope Ramam & Bethelem. Sed haec Gabao non videtur eſſe urbs Gibeon, ſed Gibea potius. Gibea certe & Rama fuere vicinae *Judic.* 9. 13. Et in via Nicopolitana Γαβαὼ a Joſepho collocatur: quae & vicina tum erit urbi Kirjathjearim. Praeterea illud Hieronymi, Beeroth fuiſſe *ſub colle Gabaon*, non notat Beeroth fuiſſe vicinam colli Gabaon, vel ſub colle ſitam: aut ſi id credidit Hieronymus, deceptus fuit. Verum ex Graecis Euſebii verbis liquet hoc tantum illum dicere voluiſſe Beeroth fuiſſe unam ex tribus urbibus Gibeoniticis quae ſub Gabaone, uti metropoli, cenſebantur. Hoc diſcimus ex collatione aliorum locorum Euſebii & interpretis Hieronymi. Ὑπὸ τὴν Γαβαών, quod *ſub colle Gabaon* hic reddit Hieronymus, alibi ad vocem *Chephira*, vertit *vicus ad civitatem pertinens Gabaon*, & ad vocem Γαβαὼν Euſebius illam μητρόπολιν appellat. Adeoque ex iis ὑπὸ τὴν Γαβαὼν non efficitur Beeroth ſitam fuiſſe ad collem Gabaon.

BEERSCHEBA.

Nihil eſt notius, quam terminos terrae in Sacro Codice ita deſcribi, a Dan uſque ad Berſabee, uti 2 *Sam.* 17. 11. & dein quum diviſum eſſet in duo regnum, Judae & Iſraëlis, fines regni Judae ita deſcribi כבאר שבע עד הר אפרים *a Berſcheba uſque ad montana Ephraim*, 2 *Chron.* 19. 14. Fuit in Juda, vel Simeon potius, quandoquidem inter illas urbes fuit quae ex Judae regione datae fuere Simeoni. *Joſ.* 15. 28. & 19. 2. appellatur tamen Berſcheba Judae באר שבע אשר ליהודה 1 *Reg.* 19. 3. quamvis & dici ita queat quod in regno Judae, oppoſite ad regnum Iſraëlis, ſita eſſet.

Tempore Hieronymi oppidum adhuc erat: ita enim ſcribit in Quaeſtion. ad *Gen.* 17. 30. *Ubi & Berſabee uſque hodie oppidum eſt: quae provincia ante non grande tempus ex diviſione Praeſidum Palaeſtinae ſalutaris eſt dicta.* Joſepho appellatur Βηρσοῦβαι *Antiq.* I. 12. Βηρσοῦβαι *Antiq.* VI. 3. Βηρσαβεῖ *Antiq.* IX. 7. *Antiq.* VIII. 7. dicitur eſſe in extremis finibus tribus Judae κατὰ τὴν Ἰδουμαίαν γῆν.

Videtur ejus mentio quoque fieri in Notitia dignitatum Imperii Romani, ubi primo loco recenſentur ſub diſpoſitione Ducis Palaeſtinae *Equites Dalmatae Illyriciani Beroſabae.* Et in notitiis veteribus eccleſiaſticis, quas vide ſupra *lib.* 1. *cap.* 35. memoratur inter urbes Palaeſtinae tertiae, Βηροσαμών. Lege Βηροσαβών. Nihil notius quam μ & β in codicibus Graecis ob ſimilitudinem figurae quam in iis habent permutari. Inter ſedes epiſcopales Palaeſtinae primae Σάλτων Βαρσάμων recenſetur, ſic ut Berſabe ipſa ſub Palaeſtina tertia fuerit, at ſaltus ejus ſub prima. Unde diſcimus hoc loco confinia Palaeſtinae primae & tertiae fuiſſe.

Situm ejus deſcripſimus ſupra *p.* 484. Unde liquet illam Chebrone verſus auſtrum abſuiſſe 20 miliaria, Chebron autem ab Hieroſolymis 22 miliaria aberat itidem verſus auſtrum. Et *Joſ.* 15. 28. etiam recenſetur inter urbes Idumaeorum finibus proximas. Unde patet non eſſe eandem illam ac Berſaben, de qua ſcriptores belli ſacri loquuntur. Ita illam deſcribit *Jacobus de Vitriaco Hiſtor. Hieroſol. cap.* 36. *Eſt autem civitas Berſabee in illa parte Judaeae quae ceſſit*

Digitized by Google

ceſſit in partem tribus Simeon, ad radicem montium in initio campeſtrium, inter montes & Aſcalonam ſita, decem miliaribus diſtans ab Aſcalona. Gulielmus autem Tyrius hoc modo *Hiſt. l.* XIV. *c.* 22. *miliaribus duodecim eam ab Aſcalone ſitam, & circa radices montium in campeſtrium initio quae inter montes & urbem praedictam continuo interjecta ſunt tractu: Arabice dici Bethgabril i.e. domum Gabrielis. Urbem fuiſſe veterem & dirutam illis temporibus ſed contra invaſiones Aſcalonitarum aedificatam.*

BEESTERA.

בְּעֶשְׁתְּרָה / Urbs Levitica ſita in regione dimidiae tribus Menaſſis trans Jordanem. *Joſ.* 21. 27. Vulgatus interpres ibi habet *Boſram.* Βόςρα ſcribitur Graecis quod propius ad Beeſtera accedit. Certe convenientius eſt credere hanc Boſtram fuiſſe quam בצר Betzer in tribu Ruben. עשתרות ſcribitur hujus urbis nomen 1 *Chr.* 6. 56. & vulgatus illic habet Aſtaroth, unde facilis oritur conjectura Beeſtera eſſe compendium nominis בית עשתרות οἶκος vel Ναὸς Ἀστάρτης. Contractum, videtur nomen Boſtra ex בית עשתרה ſic ut integrum nomen fuerit בית עשתרות Aedes Numinis, quia in loco parallelo 1 *Chr.* 6. nomen עשתרות legitur eo loco quo *Joſ.* 21. haec בעשתרה legitur.

BEGABAR.

Βηγαβάρ. Trans Jordanem, patria Prophetae Nachum. Epiphanius de vit. Prophet. *pag.* 247. In Chronico Paſchali *p.* 150. legitur πέραν τοῦ εἰς Βηταβαρὴν, ſed excidiſſe poſt τοῦ vocem Ἰορδάνου clarum eſt ex Epiphanio. Non eſt confundenda haec cum Βηγαβρὶ Joſephi. Videtur natum nomen ex בית עברה *Beth Abara.* Vide quae ad hanc vocem notamus.

BEKIIN.

בקיעין. Locus inter Jafnen & Lyddam uti dicitur in Gem. Hierol. Chagiga *fol.* 75. 4. מעשה בר׳ יוחנן בן ברוקה ור׳ אלעזר הסמא שהיו מהלכין מיבנה ללוד והקבילו ר׳ יהושע בבקיעין

אמר

אמר להן מה חרוש היה לכם בבית המדרש היום *Hiſtoria de R. Johanne filio Berocae & R. Eleazare Chaſma (caeco) quibus ambulantibus Jafne Lyddam obviam factus eſt R. Joſua in Bekiin rogans, quid novi erat hodie in ſchola?*

BELA.

בֶּלַע Eſt Zoar. *Gen.* 14. 2. 8. *Appellatur Bala id eſt abſorpta, tradentibus Hebraeis quod tertio terrae motu proſtrata ſit. Ipſa eſt quae hodie Syro ſermone vocatur Zoora.* Sunt verba Hieronymi ad *Jeſ.* 15. Euſebius ad vocem Βαλὰ teſtatur eam ſuo tempore habitatam fuiſſe & praeſidio militum Romanorum munitam, imminere autem mari mortuo. Meminit quoque ejus ad vocem Βηλὰ ſcribens eſſe in limite orientali Judaeae: ita enim legit Hieronymus, non Idumaeae.

BELEMOTH.

Βελεμώθ. Patria Hoſeae prophetae, ſita in tribu Jiſſaſcar. Epiphanius de vitis Prophetar. *pag.* 244. In Chronico Paſchali *pag.* 147. Ὠσηὲ ἦν ἐκ Βελεμὼν τῆς φυλῆς Ἰσσαχάρ. *Hoſeas erat ex Belemon tribus Iſſachar.* Vide an non ſit Βαλαμὼ. *Judith.* 8. 3. Theophylactus ſcribit Βελελεμώθ. Auctor anonymus de vitis Prophetarum ex MS.to codice Auguſtano editus a Davide Hoeſchelio *pag.* 42. ἐκ Βελεμώθ.

BELMEN.

Βελμέν. Judaei mittunt legatos Bethchoronem, Belmen & Jerichuntem, *Judith.* 4. 4. Interpres Latinus reddit Baalmaim. Puto legendum eſſe Βελθὲμ, vel ſi manere debeat Βελμὲν ita quoque legendum eſſe *cap.* 7. 3. adeoque eundem eſſe locum, cujus & hic & illic mentio fit: nam iſtic, ubi per montes aditus erat verſus Judaeam, videntur maxime moniti eſſe debuiſſe incolae ut occuparent loca montana per quae hoſtes poſſent irrumpere. Atqui *cap.* 7. 3. dicuntur caſtra Holophernis, qui jam ulterius proceſſerat ad obſidendam Betuliam extenſa fuiſſe a Dothaim uſque

ad

Digitized by Google

ad Belthem. Alii Βελμαὶμ & Βελβαὶμ, orta diverſitate ex ſimilitudine literarum μ & β apud veteres, uti notiſſimum eſt.

BELSEPHON.

Βελσεφών. Urbs in tribu Ephraim, quo Abſalom profectus eſt ad tondendos greges. Joſephus *Antiquit.* VII. 7. 2 *Sam.* 13. 23. בעל חצור *Baal Chatzor* ſcribitur. Graeci Βελασώρ legunt. Affine vel idem nomen eſt Βεελσεφών, nomen urbis Aegyptiacae ad ſinum Arabicum, cujus meminit Joſephus *Antiquit.* II. 15. quae que בעל צפון in Vet. T. nuncupatur.

BELTHEM.

Βελθέμ. Al. Βελμαὶμ & Βελβαίμ. Urbs inter quam & Dothaim caſtra Holofernis erant extenſa *Judith.* 7. 3. vide *Belmen.* Mihi enim videtur ejuſdem loci nomen eſſe.

BEMESELIS.

Βεμέσελις. Urbs a Demetrio ſubacta. Joſephus *de bell.* I. 3. Βεθόμη appellatur *Antiq.* XIII. 22. Sic ut illud Βεμέσελις ex Βεθόμη πόλις videatur eſſe natum.

* BENE BERAK.

בני ברק / Urbs tribus Dan. *Joſ.* 19. 45. Euſebius ad vocem Βαρακαὶ ſcribit ſuo tempore prope Azotum viculum fuiſſe Βαρηκὰ dictum. R. Akiba hic diu commoratus eſt & judicavit. Vide Gemaram Sanhedrin *fol.* 32. 1. *init. cap.* 4.

BENNAMAREM.

Βηνναμαρήμ. Vicus ad ſeptentrionem Zoarae. Euſebius ad vocem Νεκηρίμ. Pro qua lege Νεμηρίμ. Hieronymus ſcribit, *eſt vicus nomine Benamerium.*

BEON.

Digitized by Google

BEON.

בְּיוֹן Urbs trans Jordanem *Num.* 32. Creditur contractum ex בעל מעון. Euſebius ſcribit ad vocem Βαιὰν eam pertinuiſſe ad tribum Ruben, quod eſt veri ſimile.

BERA.

Βηρά. Vicus diſtans ab Eleutheropoli octo millibus verſus Aquilonem. Euſebius in Onom. Vide & ſupra quae diximus ad vocem Βαραθεάτια.

BERDAN.

Βηρδάν. Vicus in regione Geraritica. Euſebius ad voces Φρέαρ κρίσεως.

BEREA.

Βερέα. Aliis Βηζέθ. 1 *Macc.* 9.4. Confer 1 *Macc.* 7. 19. Βηζέθ. An eſt הבירה *Orla* 11. 12.

BEROTHA.

Βηρώθη. Urbs Galilaeae non longe a ſuperiore Caideſe (קדש) Joſephus *Ant.* v. 1. Vide an non poſſit eſſe eadem ac Μηρώθ.

BERSABE.

Βηρσαβῆ. Terminus inferioris Galilaeae ad boream & ſuperioris ad auſtrum. Joſephus *lib.* III. *de bell.* 2. Vicus Galilaeae appellatur eadem *lib.* II. *de bell. cap.* 25. Βηρσοβὲ in vita *pag.* 1013. Βηρσαβεὲ *de bell.* II. 25. Berſabe etiam dicitur urbs *Beerſcheba*. Vide hanc vocem ſupra.

BERSETHO.

Βηρζηθώ. Vicus, ubi Judas caſtra metabatur. Joſephus *Antiq.* XII. 18. Videtur eſſe idem qui Βηθζηθὼ eidem *Antiq.* XII. 14. appellatur. Vide *Bethzetho*.

BER-

Digitized by Google

BERZAMMA.

Βερζάμμα. Urbs Idumaeae ad occidentem Jordanis, memorata Ptolemaeo. Exiſtimo eſſe Beerſchebam. Facile M & B permutantur inter ſe.

BESIMOTH.

Βησιμώθ. Abila, Julias & Beſimoth in Peraea Romanis cedunt. Joſephus *de bell.* v. 3. Videtur contractum ex בית ישימות. בי pro בית etiam in Talmude frequens eſt.

BESIRA.

בּוֹר הַסִּרָה / 2 *Sam.* 3. 26. Βησιρὰ Joſepho dicitur, locus 20 ſtadiis a Chebrone remotus teſte eodem *Antiq.* VII. I.

BETACHORA.

Βηταχώρα. Urbs a Salomone condita non longe a Gazara vel Gazer. Joſeph. *Antiquit.* VIII. 2. Eſt eadem ac Betchoron 1 *Reg.* 9. 17.

BETANE.

Βετάνε. *Judith.* I. 8. *uſque ad Jeruſalem* καὶ Βετάνη & *Chellus & Cades & fluvium Aegypti.* Videtur itaque locus fuiſſe inter Hieroſolymam & Cadeſch. Hillerus putat eſſe Batanaeam. Sed hoc non convenit cum ordine quo loca recenſentur: progreſſus enim fit a borea verſus auſtrum, nec quum Hieroſolymas uſque perventum erat, retro iri oportuit ad Batanaeam, & inde rurſus ad Cadeſch & fluvium Aegypti. Nec apta phraſis eſt ἕως *uſque ad Jeruſalem & Batanaeam* ...... *& Cadeſch*, interpoſita regione inter urbes duas, inter quas ne media quidem erat. Nec quicquam eſt praeter aliquam literarum ſimilitudinem, quod ſuadere poſſit hic intelligi Batanaeam. Omnes circumſtantiae flagitant contrarium. Quaerendus itaque locus eſt inter Jeruſalem & fines terrae Iſraëliticae auſtrales. Ibi autem ſitus fuit locus dictus

Digitized by Google

Βηθαννὶν, quod nomen cum hoc Βεταίνη quomodo conveniat, liquet. Ille deſcribitur ab Euſebio in Onomaſtico Ἀϊλ, (lege Ἀὶλ vel Ἀὶν; hoc ſuadent ſequentia, ubi legitur villam eam Βηθαννὶν dici, praepoſita voce בית uti ſaepe alias apud Euſebium) φυλῆς Ἰούδα, ἱερεῦσιν ἀφωρισμένη. Ἔςι δὲ κώμη νῦν Βηθανὶν λεγομένη ἀπὸ β′ σημείων τῆς Τερεβίνθου, Χεβρὼν δὲ ἀπὸ τεσσάρων, id eſt, interprete Hieronymo, *Ain, in tribu Juda, urbs ſacerdotibus ſeparata. Eſt & uſque hodie villa Bethennim nomine in ſecundo lapide a terebintho, hoc eſt a tabernaculo Abraham, quatuor millibus a Chebron.* Hinc diſcimus eandem urbem hic deſcribi quae עין *Ain* nuncupatur *Joſ.* 21.16. inter Sacerdotales ſitas in tribu Judae cenſita, ſed data tribui Simeoni, unde poſtea praepoſito בית factum eſt בית עין Βεταίνη & mollius pronuntiatum Βετάνη, extruſo Jod ex media voce uti Ἰωάδα Graeci dixere & Ἰωακεὶμ pro יהוידע & יהויקים &c.

BETARIS & BETARUS.

Βήταρις. Vicus in media Idumaea. Joſephus *de bell.* v.4. Sed Rufinum credo rectius legiſſe Βηγάβρις. Videtur eſſe *Bethagabra.* Betarus inter Caeſaream & Dioſpolin interponitur in Itinerario Antonini, illinc XVIII, hinc XXII millibus paſſuum remota. Vide ſupra *pag.* 420. Eadem eſt quae Betthar in Itinerario Hieroſolymitano dicitur, remota XVI millibus paſſuum a Caeſarea, XX a Dioſpoli. Vide *pag.* 417. ſupra, & infra ad vocem *Bether.*

BETEN.

Urbs tribus Aſcher *Joſ.* 19. 25. Poſſet eſſe *Bebeten.* Vide ſupra hanc vocem.

BETHABARA.

Βηθαβαρὰ, trans Jordanem *Johan.* 1. 28. quia illud convenit cum Hebraeo בית עברה *loco tranſitus* ex quo & בית ברה videtur deductum (ſic ut Bethbara compendium ſit vocis Bethabara ex uſu vulgi natum, uti & apud Hieronymum in Onomaſtico haec ipſa vox *Bethbaara* legitur pro Βηθαβαρά) putant multi hic ordi-

Digitized by Google

ordinarium trajectum fuiſſe, alii Iſraëlitas hic duce Joſua Jordanem tranſiviſſe. Confer *Joh.* 10. 40. ubi idem hic locus appellatur trajectus ad Jordanem. Origenes in Euangelium Johannis *tomo* VIII. fatetur in omnibus fere exemplaribus legi: *haec facta ſunt in Bethania*, & apud Heracleonem etiam Bethaniam legi. Sed perſuaſum ſibi eſſe ſcribit non Bethaniam ſed Bethabaram legendum. Longe enim abeſt Jordanes a Bethania. Chryſoſthomus quoque *Homil.* XVI. in *cap.* I. Johannis notat quaedam exemplaria Βηθαϐαρᾷ habere, eamque lectionem praefert lectioni Βηθανίᾳ. Epiphanius denique *lib.* II. *ad haereſes pag* 435. obſervat in quibuſdam codicibus Johannis legi ἐν Βηθανίᾳ pro eo quod vulgo ἐν Βηθαϐαρᾷ legitur. Certe melior videtur eſſe lectio recepta, quum facilius *Bethania* vox notior pro ignotiori *Bethabara* poſſit eſſe ſubſtituta quam contra Bethabara pro Bethania. Epiphanius *Haereſ.* 51. ἐν Βηθαμαρᾷ habet pro Βηθαϐαρᾷ. Ea levis eſt differentia, orta ex affinitate literarum β & μ in codicibus MS.S.tis.

BETHACAD.

Βαιθαχὰδ Euſebio, vicus in magno campo ſitus, 15 miliaribus a Legione.

BETHACHAMAR.

Βηθαχαμάρ. Abdias propheta oriundus ἐκ τῆς Συχὲμ ἐξ ἀγρῦ Βηθαχαμάρ. Epiphanius de vitis Prophetarum *pag.* 245. In Chronico Paſchali *pag.* 149. paullo aliter ἐκ γῆς Συχὲμ ἀγρῦ Βιθαχαράμ. Apud Dorotheum legitur Bethacaram, pro quo Huetius noſter *Bethacad* legit. Apud Epiphanium *pag.* 246. Βηδαχαμάρ ſcribitur.

BETHAGABRA.

Vicus in regione Eleutheropolitana. *Betogabri* legitur in tabula veteri Peutingeriana inter Aſcalona & Aeliam. Ptolemaeo dicitur Βαιτογάϐρα. Vide ſupra *pag.* 461. Βαιθαγαύρη τῆς Ἐλευθεροπόλεως appellatur in actis Ananiae Apoſtoli: & in vita S. Euthymii *Betagabaeorum vicus.* Videtur idem eſſe ac vicus Βήγα-

ϐρις quam Joſephus in media Idumaea collocat *de bell*. v. 4. ubi nunc legitur Βήταρις. Sed Βηγάϐρις legit interpres Latinus. Bollandus *in Actis Sanctorum tom*. II. *pag*. 614. conjicit hunc vicum eſſe Bethalaim Euſebii, Bethaglam Hieronymi. Quod mihi non probatur, quum vici illi ſine dubio diverſi ſint & ſitu & nomine. Mentio fit in iiſdem actis Sanctorum, *tom*. II. *pag*. 326. vici Tagabacorum, qui 12 millibus paſſuum diſtabat a Gaza: qui poſſet (ſi pateretur id ſitus) idem eſſe ac hic vicus Betagabacorum, uti nonnunquam appellatur. Vide an non ſit etiam *Beigeberin*, cujus mentio in notitia vetere Latina quinque Patriarchatuum ſupra *pag*. 222. R. Benjamin in Itinerario hujus quoque videtur meminiſſe ומשם חמשה פרסאות לבית גברין והיא מרשה *Et inde* (Chebrone) *5 paraſangae ſunt uſque ad Bethgaberin. Ea eſt Mareſcha*. Mareſcha etiam erat inter Aeliam & Aſcalona, quod de Betogabri ſcriptum mox legimus. An forte ex ruderibus Mareſchae vel Mariſſae nata eſt?

BETHAGATHON.

Βηθαγαθών. Vicus Palaeſtinae, unde ortus Alexion. Vide Sozomeni *Hiſt*. III. 14.

BETHAGLA.

Vicus maritimus, diſtans 8 miliaribus a Gaza. Euſebius ad vocem Βηθαλαίμ. In quo Βηθαλαίμ nunc legitur, ſed Hieronymus legit in eo Bethagla. Hieronymus ad Area Atad meminit alterius vici Betagla qui abfuerit a Jordane duo millia, Jerichunte tria.

BETHAI.

Βηθαί. Locus quo Ozias miſit caeſo Holopherne. *Judith*. 15. 3. Bethbir legit interpres Latinus.

BETHALAGON.

Βηθαλαγών. Vicus in ſolitudine quem Jonathas & Simon muniverunt.

niverunt. Joſephus *Antiq.* XIII. I. Βηθζαχὶ dicitur 1 *Macc.* 9. 62. Vide & vocem Bethchogla.

BETHAMAR.

Βηθαμάρ. Vicus non longe a Gabaa. Euſebius ad vocem Βααλθαμάρ. Nomen eſt affine loci in Palaeſtina, Betamaris, cujus mentio fit in actis Sanctorum *Tom.* v. *pag.* 135. *Dicebant de Abbate Conone Hegumeno monaſterii Penthucla, quod die quadam cum iret Betamarin, obvios habuit Hebraeos.* Graece ἐπὶ Βιτῶν ἅγιον τὸ χώριον. Erat autem Penthucla Πενθυκλᾶ, ſive κοινόβιον ἢ μονὴ τῦ Πενθυκλᾶ, monaſterium ad Jordanem ſitum, ſaeculo ſexto, in quo Conon vixit.

BETHAMMAGANAIM.

In codice Kilaim *c.* VI. §. 4. memoratur בית המגניים uti nomen loci, non longe a Caphar Aziz, ubi R. Joſua & Iſmael erant.

BETHANATH.

בֵּית עֲנָת / Urbs tribus Nephtali *Joſ.* 19. 38. *Jud.* 1. 33. Euſebius ad hanc vocem teſtatur villam Βαταναίαν 15 miliaribus a Caeſarea diſſitam & illic lavacra ſalubria fuiſſe. Ita & ad vocem Ἀσιὴρ ſcripſerat, addens, verſus orientem. Si illa fuit eadem ac Bethanath pro Caeſarea debet legi Diocaeſarea (i. e. Sipporis) nam ceteroquin quomodo in Nephtali eſſe poſſit, non capio. Meminit etiam hujus loci Euſebius ad vocem corruptam Βαθμά.

BETHANIA.

Βηθανία. Erat prope Hieroſolymas, 15 ſtadiis inde remota *Joh.* 11. 18. quae efficiunt duo circiter millia paſſuum, uti Origenes recte obſervat *homilia* 61. *ad Johann.* 12. Sita erat ad montem oliviferum *Marc.* 11. 1. *Quum appropinquarent Hieroſolymis ad Bethphage & Bethaniam*, ibid. *Quum veniſſet prope Betphagen & Bethaniam Luc.* 19. 29. ad quem locum, omiſſum in Euangelio Marcionis, Epiphanius *lib.* 1. *adverſus haereſes pag.* 340. notat, veterem viam pu-

Digitized by Google

publicam duxiſſe Jerichunte per Bethaniam & Bethphage porque montem oliviferum Hieroſolymam. Legitur eduxiſſe Chriſtus diſcipulos ſuos extra urbem uſque ad Bethaniam & benedixiſſe iis, dumque benedicebat, ſublatus eſſe in coelum, *Luc.* 24. 50. Quod multi conferentes cum *Act.* 1. 12. ubi dicuntur diſcipuli poſt Chriſti adſcenſum reverſi a monte olivifero diſtante ab urbe iter Sabbathi, hinc collegere duplicem fuiſſe Bethaniam, quod tamen non eſt neceſſe: nec videtur probabile duo loca ejuſdem nominis eidem monti adſita & tam vicina fuiſſe, nec ulla nota diſcriminis uſquam a ſcriptoribus ſacris diſtincta. Erit ergo una Bethania ad partem orientalem montis oliviferi ſita, ubi Chriſtus ſublatus eſt. Nec dicitur Chriſtus e ſummo vertice montis oliviferi adſcendiſſe, (licet id credatur vulgo, & locus adſcenſus Chriſti illic oſtendatur) nec hoc quoque dicitur, locum a quo Chriſtus adſcendit tantum iter Sabbathicum abfuiſſe Hieroſolymis: ſed eos reverſos a monte olivifero (a quo monte Chriſtus adſcenderat ad coelum) qui mons prope Hieroſolymas erat, iter Sabbathi inde diſtante. Id videtur de eo loco capiendum ubi primum hic mons aſſurgit. Certe nihil urget nos id ſpatium itineris Sabbathici accipere de eo loco montis a quo Chriſtus adſcendit: quod plane fieri debere non videtur quum idem Lucas in Euangelio illum locum jam definiviſſet circa Bethaniam fuiſſe *cap.* 24. 50. Si duplex fuiſſet Bethania, altera 5 altera 15 ſtadiis disjuncta ab Hieroſolymis utraque verſus ortum, ſine dubio Lucas adſcripſiſſet, de qua Bethania intelligi vellet.

Hieronymus in Onomaſtico Bethaniam ſcribit in ſecundo ab Aelia milliario fuiſſe in latere montis oliveti: quod ſatis bene cum rei veritate congruit & loco ubi nunc oſtenditur.

Procopius Gazaeus ad *Gen.* 14. 5. ſcribit Saba eſſe oppidum beati Job ſupra Bethaniam ſitum. Et eſſe alios duos vicos iſto nomine inter Adaram & Biblupolin, alterum ab altero diſtare miliaria 14. Haec corrupta ſunt, nec facile reſtituiſſem, niſi incidiſſem in locum Euſebii in Onomaſtico unde haec petita ſunt. Emenda itaque & lege, pro *Biblopolim Abilam polin*, pro *Bethaniam*, *Batanaeam*, & pro 14. *novem.*

Suidas.

Suidas. Βηθανία, πόλις Παλαιςίνης περὶ ἧς λέγει ὁ Ἐυαγγελιςὴς Ἰωάννης ὅτι ταῦτα ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο· ὅπερ ἐσφαλμένως γέγραπται, ἡ γὰρ Βηθανία ἔνθεν ἐςὶ τῦ Ἰορδάνυ, ἡ δὲ Βηθαβαρὰ, ὅπω ἦν Ἰωάννης βαπτίζων, πέραν ἐςὶ τῦ Ἰορδάνυ· γραπτέον ὖν ὀρθῶς, ὅτι ταῦτα ἐν Βηθαβαρᾷ ἐγένετο, ἀλλ᾽ ὐκ ἐν Βηθανίᾳ. *Bethania urbs eſt Palaeſtinae de qua ſcribit Euangeliſta Johannes*, illa in Bethania facta ſunt : *ſed male ita ſcriptum exſtat. Bethania enim cis Jordanem eſt & Bethabara ubi Johannes baptizabat, trans Jordanem erat. Scribendum itaque eſt*, illa facta ſunt in Bethabara, *non vero* in Bethania.

BETHAVEN.

Eadem creditur vulgo eſſe ac Bethel (ita traditur in Gem. Hieroſ. Avoda Zara *fol.* 43. 3.) ſed novum hoc nomen ſortita poſtquam vitulus illic a Jeroboamo exſtructus idololatriae portam aperuit. Verum jam ante Jeroboami tempora Bethel & Bethaven uti urbes diverſae recenſentur *Joſ.* 7. 2. *erat prope Bethaven ad ortum Bethelis.* Si eadem fuiſſet Bethel & Bethaven, videtur ſtudio ſcriptor voluiſſe eſſe obſcurus qui ita loquitur de eadem urbe ſub diverſis nominibus, maxime ubi ſitus loci deſcribitur : quod de ſacris ſcriptoribus cogitare impium eſt. Nec tamen negamus in libris Sacris aliquando Bethel nuncupari Bethaven ob impium idolorum cultum, praecipue in ſcriptis Prophetarum. Graeci aliquando vertunt οἶκον Ὢν, & Cyrillus in Comm. ad Hoſeam Ὢν δέ ἐςιν ὁ Ἥλιος, *On eſt Sol*, adeoque per οἶκον Ὢν intelligit τέμενος Ἡλίυ, *Templum Solis.* Idem *p.* 145. in eodem Comm. apud Aegyptios dicit On eſſe Solem. Σελήνης μὲν γὰρ τέκνον ἔκγονον δὲ ἡλίυ τὸν Ἆπιν Ἀιγύπτιοι μυθοπλαςῦντες ἔλεγον. Ὢν δέ ἐςι κατ᾽ ἀυτὺς ὁ ἥλιος. *Filium enim Lunae, Solis autem nepotem, Apin eſſe Aegyptii fabulantur. On autem ſecundum ipſos eſt Sol.* Licet autem Interpretes Alexandrini οἶκον Ὢν vertant, Aquilas tamen illud Ὢν vel און ἀνωφελῦς & Theodotion τῆς ἀδικίας reddunt, uti Euſebius notat in Onomaſt. ad vocem Ὢν.

Urbs haec ſita fuit prope עי *Ai. Joſ.* 7. 2. Michmas erat ad orientem Bethaven 1 *Sam.* 13. 5. Solitudo Bethaven memoratur

Joſ.

Digitized by Google

publicam duxiſſe Jerichunte per Bethaniam & Bethphage perque montem oliviferum Hieroſolymam. Legitur eduxiſſe Chriſtus diſcipulos ſuos extra urbem uſque ad Bethaniam & benedixiſſe iis, dumque benedicebat, ſublatus eſſe in coelum, *Luc.* 24. 50. Quod multi conferentes cum *Act.* 1. 12. ubi dicuntur diſcipuli poſt Chriſti adſcenſum reverſi a monte olivifero diſtante ab urbe iter Sabbathi, hinc collegere duplicem fuiſſe Bethaniam, quod tamen non eſt neceſſe: nec videtur probabile duo loca ejuſdem nominis eidem monti adſita & tam vicina fuiſſe, nec ulla nota diſcriminis uſquam a ſcriptoribus ſacris diſtincta. Erit ergo una Bethania ad partem orientalem montis oliviferi ſita, ubi Chriſtus ſublatus eſt. Nec dicitur Chriſtus e ſummo vertice montis oliviferi adſcendiſſe, (licet id credatur vulgo, & locus adſcenſus Chriſti illic oſtendatur) nec hoc quoque dicitur, locum a quo Chriſtus adſcendit tantum iter Sabbathicum abfuiſſe Hieroſolymis: ſed eos reverſos a monte olivifero (a quo monte Chriſtus adſcenderat ad coelum) qui mons prope Hieroſolymas erat, iter Sabbathi inde diſtante. Id videtur de eo loco capiendum ubi primum hic mons aſſurgit. Certe nihil urget nos id ſpatium itineris Sabbathici accipere de eo loco montis a quo Chriſtus adſcendit: quod plane fieri debere non videtur quum idem Lucas in Euangelio illum locum jam definiviſſet circa Bethaniam fuiſſe *cap.* 24. 50. Si duplex fuiſſet Bethania, altera 5 altera 15 ſtadiis disjuncta ab Hieroſolymis utraque verſus ortum, ſine dubio Lucas adſcripſiſſet, de qua Bethania intelligi vellet.

Hieronymus in Onomaſtico Bethaniam ſcribit in ſecundo ab Aelia miliario fuiſſe in latere montis oliveti: quod ſatis bene cum rei veritate congruit & loco ubi nunc oſtenditur.

Procopius Gazaeus ad *Gen.* 14. 5. ſcribit Saba eſſe oppidum beati Job ſupra Bethaniam ſitum. Et eſſe alios duos vicos iſto nomine inter Adaram & Biblupolin, alterum ab altero diſtare miliaria 14. Haec corrupta ſunt, nec facile reſtituiſſem, niſi incidiſſem in locum Euſebii in Onomaſtico unde haec petita ſunt. Emenda itaque & lege, pro *Biblupolim Abilam polin*, pro *Bethaniam*, *Batanaeam*, & pro 14. *novem.*

Suidas.

Suidas. Βηθανία, πόλις Παλαιςίνης περὶ ἧς λέγει ὁ Ἐυαγγελιςὴς Ἰωάννης ὅτι ταῦτα ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο· ὅπερ ἐσφαλμένως γέγραπται, ἡ γὰρ Βηθανία ἔνθεν ἐςὶ τῦ Ἰορδάνȣ, ἡ δὲ Βηθαβαρὰ, ὅπω ἦν Ἰωάννης βαπτίζων, πέραν ἐςὶ τῦ Ἰορδάνȣ· γραπτέον ȣ̓ν ὀρθῶς, ὅτι ταῦτα ἐν Βηθαβαρᾷ ἐγένετο, ἀλλ' ȣ̓κ ἐν Βηθανίᾳ. *Bethania urbs eſt Palaeſtinae de qua ſcribit Euangeliſta Johannes*, illa in Bethania facta ſunt : *ſed male ita ſcriptum exſtat. Bethania enim cis Jordanem eſt & Bethabara ubi Johannes baptizabat, trans Jordanem erat. Scribendum itaque eſt*, illa facta ſunt in Bethabara, *non vero* in Bethania.

BETHAVEN.

Eadem creditur vulgo eſſe ac Bethel (ita traditur in Gem. Hieroſ. Avoda Zara *fol.* 43. 3.) ſed novum hoc nomen ſortita poſtquam vitulus illic a Jeroboamo exſtructus idololatriae portam aperuit. Verum jam ante Jeroboami tempora Bethel & Bethaven uti urbes diverſae recenſentur *Joſ.* 7. 2. *erat prope Bethaven ad ortum Bethelis.* Si eadem fuiſſet Bethel & Bethaven, videtur ſtudio ſcriptor voluiſſe eſſe obſcurus qui ita loquitur de eadem urbe ſub diverſis nominibus, maxime ubi ſitus loci deſcribitur : quod de ſacris ſcriptoribus cogitare impium eſt. Nec tamen negamus in libris Sacris aliquando Bethel nuncupari Bethaven ob impium idolorum cultum, praecipue in ſcriptis Prophetarum. Graeci aliquando vertunt οἶκον Ὦν, & Cyrillus in Comm. ad Hoſeam Ὦν δέ ἐςιν ὁ Ἥλιος, *On eſt Sol*, adeoque per οἶκον Ὦν intelligit τέμενος Ἡλίȣ, *Templum Solis.* Idem *p.* 145. in eodem Comm. apud Aegyptios dicit On eſſe Solem. Σελήνης μὲν γὰρ τέκνον ἔκγονον δὲ ἡλίȣ τὸν Ἆπιν Αἰγύπτιοι μυθοπλαςȣ̃ντες ἔλεγον. Ὦν δέ ἐςι κατ' αὐτȣ̃ς ὁ ἥλιος. *Filium enim Lunae, Solis autem nepotem, Apin eſſe Aegyptii fabulantur. On autem ſecundum ipſos eſt Sol.* Licet autem Interpretes Alexandrini οἶκον Ὦν vertant, Aquilas tamen illud Ὦν vel און ἀνωφελȣ̃ς & Theodotion τῆς ἀδικίας reddunt, uti Euſebius notat in Onomaſt. ad vocem Ὦν.

Urbs haec ſita fuit prope עי *Ai. Joſ.* 7. 2. Michmas erat ad orientem Bethaven 1 *Sam.* 13. 5. Solitudo Bethaven memoratur

Joſ.

Joſ. 18. 12. Jungitur cum Gibea & Rama *Hoſ.* 5. 8. & poſſet aliquis ex eo loco colligere eam in Benjamin ſitam. Quod ſi eadem fuerit ac Bethel, fuit in Ephraim, ſed in confiniis Benjamin: vide quae notamus ad Bethel.

* BETH BAAL MEON.

Urbs Rubenitarum. *Joſ.* 13. 17. Videtur eadem eſſe ac Baal Meon. *Num.* 32. 37.

BETHBARA.

בֵּית בָּרָה/ Locus ad Jordanem. *Jud.* 7. 24. Videtur natum eſſe ex בית עברה *loco tranſitus*, Βηθαβαρά in Novo Teſtamento. A ſaepe abeſt & adeſt in ejuſmodi compoſitis, uti Βηθεαάμφθα, Βηθαραάμφθα, Bethanath Bethnath, & hoc ipſum Bethbaara ab Hieronymo ſcribitur. ה, quod חירירק vocant, ante Bara vel abjectum vel additum id facit, aut pronuntiatio durior molliorve.

BETHBASI.

Βαιθβασί. In ſolitudine 1 *Macc.* 9. 62. 64. Interpres Latinus habet Bethkeziz.

* BETHBIRI.

Urbs Simeonitarum. 1 *Chr.* 4. 31. Vide ſupra *pag.* 153. quam diverſis modis hujus urbis nomen ſcribatur.

* BETHCAR.

1 *Sam.* 7. 11. Locus hic Κοῤῥαῖοι dicitur a Joſepho *Ant.* VI. 2.

BETHCHOGLA.

בֵּית חָגְלָה/ Urbs tribus Benjamin. *Joſ.* 18. 21. in confiniis Judae, nam limes borealis Judae adſcendebat a Jordane ad Bethchogla. *Joſ.* 15. 6. & limes auſtralis Benjamin juxta latus boreale Bethchoglae dicitur tetendiſſe *Joſ.* 18. 19. Euſebius & Hieronymus ad hanc vocem notant eſſe vicum Agla dictum 10 miliaribus

bus

Digitized by Google

bus ab Eleutheropoli verſus Gazam, & aliam Bethaglam maritimam 8 miliaribus a Gaza: ſed neutrius ſitus cum noſtra convenit. Eſt potius vicus Bethagla, qui 3 miliaribus ab Hiericho, 2 a Jordane diſtabat, uti Hieronymus ad vocem *Area Atad* ſcribit. Mirum, quum ſciverit eo in loco Bethaglam fuiſſe, non feciſſe ejus mentionem ubi de Bethchogla agit.

BETHCHORON.

Bethchoron. Urbs duplex, ſuperior & inferior, in confiniis Ephraim & Benjamin *Joſ.* 16. 5. 2 *Chron.* 25. 13. 1 *Chron.* 7. 24. Ephraimitae dederunt Bethchoronem Levitis *Joſ.* 21. 22. Bethchoron inferior erat in limite ſeptentrionali tribus Benjamin, nam hic tendebat a Jordane per Bethel ad Atroth addar juxta montem qui erat ad auſtrum Bethchoronis inferioris, *Joſ.* 18. 13. Limes Ephraim auſtralis, qui cum ſeptentrionali Benjaminis convenit, dicitur quoque extendi ad fines Bethchoronis inferioris & inde uſque ad Gazer *Joſ.* 16. 3. Fit etiam ibidem, commate 5, mentio Bethchoronis ſuperioris, ſed obſcurius: nam dicitur terminus haereditatis Ephraimitarum eſſe ortum verſus Atroth addar uſque ad Bethchoron ſuperiorem. Euſebius in Onom. ſcribit duos eſſe vicos 12 mill. ab Aelia verſus Nicopolin, quorum unus dicitur a ſitu Bethoron ſuperior, quem aedificavit Salomo, alter Bethoron inferior, datus Levitis in poſſeſſionem.

In Libris apocryphis aliquoties mentio fit Bethchoronis. Ἐν Βαιθωρῶν legitur 1 *Macc.* 7. 39. Τὴν Βαιθωρῶν 1 *Macc.* 9. 50. ἀνάβασις Βαιθωρῶν 1 *Macc.* 3. 16. ἐν καταβάσει Βαιθωρὼν ἕως τοῦ πεδίου. Ibidem, commate 24. Eo uſque fugientes inſecutus eſt Judas & illi fugerunt in terram Philiſtaeorum. A Bethchorone uſque ad Gazera eſt fere iter unius diei. Id colligitur ex 1 *Macc.* 7. 45. nam Adaſa eſt vicina Bethchoroni. Vide comma 40.

Meminit hujus loci ſaepius Joſephus & diverſis modis apud eum nomen ſcriptum extat, Βαιθωρὼ *de bell.* II. 11. Βαιθωρὰ *de bell.* II. 23. Βεθωρὼν *Ant.* XII. 17. Βεθσωρὸς ibid. Sed librarii ut videtur culpa.

culpa. *Antiq.* XII. 17. dicitur fuiſſe vicus ad quem Nicanor egreſſus Hieroſolymis ut cum Juda confligeret, caſtra metabatur. Idem autem Βαιθωρὼν 1 *Macc.* 7. 39. appellatur. *Antiquit.* XIII. 1. dicitur a Bacchide fuiſſe munitus, & 1 *Macc.* 9. 50. ubi idem narratur, urbs Judaeae vocatur. Quanto intervallo Βαιθωρὼ abfuerit Hieroſolymis colligitur ex *lib.* II. *de bell. cap.* II. ubi ſupellex Caeſaris dicitur illic eſſe direpta, ſi conferas cum *l.* XX. *Antiquit.* 4. ubi idem narratur & id factum eſſe legitur centeſimo ab urbe Hieroſolymitana ſtadio κατὰ τὴν δημοσίαν ὁδὸν in via publica. Situs etiam hujus loci aliquomodo colligitur ex *lib.* II. *de bell. cap.* 25. ubi Ceſtius dicitur Lydda per Βαιθωρὼ & Γαβαὼ Hieroſolymas iter inſtituiſſe.

Hieronymi tempore monſtrabatur Bethchoron in via quae ducebat Hieroſolymis Nicopolin, uti ſupra vidimus. Ita quoque collocare illam videtur Hieronymus in epitaphio Paulae ubi iter ejus Nicopoli Hieroſolymas deſcribit, *Repetitoque itinere Nicopolin quae prius Emmaus vocabatur, apud quam in fractione panis cognitus Dominus Cleophae domum in Eccleſiam dedicavit. Atque inde proficiſcens aſcendit Bethoron inferiorem & ſuperiorem urbes a Salomone conditas, ſed varia poſtea bellorum tempeſtate deletas.* Haec conjuncta cum iis quae ex Euſebio & Hieronymo produximus fidem faciunt Betchoronis locum tunc inter Nicopolin & Hieroſolymas monſtratum fuiſſe. Tempore Hieronymi parvus erat viculus. Ita ſcribit in Commentario ad Sophoniam *cap.* I. *Rama & Bethoron & reliquae urbes nobiles a Salomone conſtructae parvi viculi demonſtrantur.*

Sunt qui putent illam poſtea per apocopen ultimae literae Βεθωρὼ, & dein, Βιθθηρὰ dictam, ביתר Judaeis, Βιθθηρὰ πόλις ὀχυρωτάτη, τῶν Ἱεροσολύμων οὐ σφόδρα πόῤῥω διεστῶσα, Bitthera, *urbs munitiſſima non longe ab Hieroſolymis*, ſcribit Euſebius *Hiſt. lib.* IV. *cap.* 6. Sed nos infra ad vocem *Bether* hanc ſententiam labefactabimus. Non negem tamen illud prius o ab aliis quoque omitti. In Chronico Paſchali *pag.* 159. ἐν Βεθερὼμ τῇ ἀνωτέρᾳ *in Betherom ſuperiori.* Apud Epiphanium, ubi de eodem loco, patria Danielis, agitur, in *lib. de vit. Prophet. pag.* 242. legitur ἐν Βεθεβόρῳ τῇ ἀνωτέρᾳ πλησίον

εἰς Ἱερουσαλήμ. Interpres reddit *in Bethabara*, ſed illa nec ſuperior dici poteſt, nec vicina Hieroſolymis. Adde quod in codice Auguſtano Epiphanii legatur Βεθέρων τῇ ἀνωτέρᾳ, quae eſt vera lectio. Ibidem Daniel dicitur ἐν τῷ σπηλαίῳ τῷ βασιλικῷ regum Perſiae ſepultus. Illum locum deſcribit Diodorus Siculus *l.* XVII. *cap.* 71. & qui nuper eum luſtravit, amicus noſter Cornelius Brunius. Et omnino perſuaſum eſt mihi iſta rudera loci *Iſtachra* اصطخر dicta, quae rudera antiquae Perſepolis dici ſolent, non eſſe niſi Mauſolei regum & magnatum Perſicorum reliquias. Certe ſepulcra regum Perſicorum in latere occidentali illius montis, ubi nunc quoque demonſtrantur, fuiſſe ex collatione Diodori Siculi cum relationibus Brunii, Chardini, & aliorum liquet. Inde longius abfuit Perſepolis quam iſta rudera quae uſque ad ipſum ſepulcrorum regiorum introitum pertinent. Nec Alexander delere volens memoriam magnificentiae Perſepolitanae tam inſignes reliquias erectas ſuperſtare ſiviſſet, has quoque ut videtur deleturus niſi religio eum a violandis ſepulcrorum monumentis cohibuiſſet. Adde imagines hieroglyphicas utrimque alatas, & quae ſunt plures aeternitatis notae apud Perſas uti & Aegyptios, quae in fronte ſepulcrorum regiorum conſpiciuntur, etiam plurimis in locis conſpici in his ruderibus, Perſepolitanis dictis: ſic ut ego certe non dubitem, aliorum quoque principum illic ſepultorum monumenta haec fuiſſe ſepulcralia. Sed e diverticulo in viam, id eſt ex Perſia in Palaeſtinam.

BETHDAGON.

Urbs tribus Judae *Joſ.* 15.41. Eſt & alia in limite Aſcher. *Joſ.* 19.27. Hanc vocem expreſſit auctor Etymologici magni & interpretatur hoc modo Βητάγων, ὁ Κρόνος ὑπὸ Φοινίκων. *Betagon, Saturnus apud Phoenices.* Voluit dicere Δαγὼν eſſe Saturnum: nam Βηθδαγὼν eſt Templum Dagonis vel urbs a templo ita dicta. Cujus appellationis quum multa ſint in antiquitate exempla noſtro tempore Hieroſolymam ſimiliter בית מקדש بيت مقدس vulgo a Mohammedanis nuncupari novimus. Fuit autem vicus nomine Caphardagon inter Jamniam & Dioſpolin, teſte Euſebio.

Dubium eſſe poſſet an non Beth Dagon conjungi debeat voci praecedenti גדרות, nam non dividitur ab illa per vav praepoſitum, ſed ita legitur וגדרות בית דגון *& Gederoth Beth Dagon*. Graeci habent Γαδδὼρ καὶ Βαγαδιὴλ. At illud vav non ſemper praeponitur nominibus urbium in illa ſerie: & Gederoth nomen fuit urbis in שפלה i.e. regione campeſtri. Vide 2 *Chron.* 28.18. Adeoque videtur eſſe eadem ac Gederoth *Joſ.* 15. 41. quae & ipſa in regione campeſtri fuit.

BETHEKED.

בֵּית עֵקֶד Locus vicinus Samariae 2 *Reg.* 10. 12. & 14. Situs eſt in campo magno diſtans Legione 15 miliaribus, teſte Euſebio.

BETHEL.

Nomen urbis, Domus Dei. Apud Heſychium male Βαιθὴν (lege Βαιθὴλ) οἶκος Θεῦ. Suidas melius Βαιθὴλ Θεῖος οἶκος. Τόπος Θεῦ redditur a Graecis *Gen.* 31. 13. recte. Ita alibi בית per τόπον reddunt. Bethel erat ab occidente, Ai ab oriente *Gen.* 12. 5. Limes borealis tribus Benjamin tendebat a Jordane verſus ſolitudinem Bethaven & inde praeteribat Bethel ab auſtro, *Joſ.* 18. 13. Fuit itaque Bethel in Ephraim ſed in confiniis Benjamin: nam limes auſtralis tribus Ephraim juxta eam tendebat. *Joſ.* 16. 2. Abia Rex Judae Bethelem eripuit Jeroboamo regi Iſraelis 2 *Chron.* 13. 19. Benjaminitae reduces ex exilio Babylonico hanc urbem incoluerunt *Neh.* 11. 33. Inter Rama & Bethel erant montana Ephraim *Jud.* 4. 5. Mons Bethel memoratur 1 *Sam.* 13. 2. Et *ſolitudo adſcendens a Jerichunte ad montana Bethel* המדבר עלה מיריחו בהר ביתאל *Joſ.* 16. 1. Cujus ſolitudinis etiam mentionem facit Epiphanius *l.* 1. *adverſ. haer. pag.* 133. Συνοδεύσαντός μοι ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Βαιθὴλ καὶ Ἐφραὶμ ἐπὶ τὴν ὀρεινὴν ἀνερχομένῳ ἀπὸ τῆς Ἱεριχοῦς. *Qui mecum iter inſtituebat in ſolitudine Bethelis & Ephraim, quum a Jerichunte adſcenderem tractum montanum.*

Βητήλιον appellatur III *Eſr.* 5. 41. Confer *Nehem.* 7. 32. & Βαιθὴλ 1 *Macc.* 9. 50.

Jo-

Digitized by Google

Joſephus modo Βηθὴλ nomen hujus urbis ſcribit, uti *Ant.* I. 18. modo Βεθῆλα *Antiq.* I. 19. Βηθηλὰ *Antiq.* V. 2. & Βεθῆλλα *Ant.* XIII. I. Eſt etiam ubi Βεϐῆλα pro Βεθῆλα ſcribitur, nempe *Ant.* V. I. Manifeſtum eſt haec a ſcriptore profecta non eſſe, niſi quis eum inconſtantiſſimum velit fuiſſe, ſed a librariis. Tradit autem hanc urbem in confiniis tribuum Ephraim & Benjamin ſitam fuiſſe *Ant.* V. I. locum ita dictum a Jacobo *Ant.* I. 18. urbem expugnatam ab Ephraimitis, *Ant.* V. 2. Jeroboamum vitulam in ea erexiſſe *Antiq.* VIII. 3. captam ab Abia rege Judae *Ant.* VIII. 5. munitam a Bacchide *Ant.* XIII. I. captam denique a Veſpaſiano, poſtquam Caeſarea profectus Gophniticam & Acrabattenen ſubjugavit, *lib.* V. *de bell. cap.* 8.

Appellatur Bethar in Itinerario Hieroſolymitano. *In parte ſiniſtra* (viae a Neapoli Aeliam) *eſt villa quae dicitur Bethar. Inde paſſus mille eſt locus, ubi Jacob cum iret in Meſopotamiam obdormivit &c.*

Hieron. ad *cap.* 5. Hoſ. *Bethaven, quae quondam vocabatur Bethel, & eſt in tribu Ephraim in qua vitulus aureus erat ..... pulchre dixit quod Bethaven poſt tergum ſit Benjamin: ubi enim tribus finitur Benjamin haud procul in tribu Ephraim haec urbs condita eſt.*

Erat ſita haec urbs in via quae tendit a Jeruſalem verſus Sichem, & quidem in 12 miliario, uti Euſebius notat in Onom. ad vocem Ἄγγαι. Huc etiam facit quod Hieron. ſcribit ad Hoſ. 6. *Particeps ſacerdotum in via interficientium pergentes de Sichem ..... quorum quum intelligentiam juxta hiſtoriam quaereremus ab Hebraeo, ita nobis expoſitum eſt: Sacerdotes Bethel, imo fanatici Bethaven temporibus Paſchae & Pentecoſtes & Scenopegiae, quando per Sichem quae hodie Neapolis appellatur, eundum erat Jeroſolymam ubi ſolum licebat victimas immolare, ponebant in itinere latrones qui inſidiarentur pergentibus, ut magis vitulos aureos in Dan & Bethaven, quam in Jeroſolymis & in Templo adorarent Deum ......* & mox. *Nos autem dicamus intercludere haereticos viam ne de Sichem i. e. de bonis operibus pergamus in Jeruſalem, id eſt Eccleſiam.*

Poſſet aliquis ſuſpicari toparchiam *Betholenem* apud Plinium *lib.* V. *cap.* 14. hinc dici: ſed illic pro *Betholenem Tephenem* legen-

Digitized by Google

gendum eſſe *Bethleptephenen* Harduinus ingenioſe obſervavit: eſt enim Βηθλεπτηφῶν τοπαρχία nota ex Joſepho.

De nomine urbis hujus lapides quoſdam unctos βαιτύλια dictos fuiſſe jam alii obſervarunt. Illum lapidem in Templo ſecundo locatum & arcam ei impoſitam fuiſſe, diuque poſt excidium urbis Judaeos ad illum lapidem flere conſueviſſe & nunc quoque illum a Mohammedanis Aede ſuperſtructa honorari alibi notamus. Ad hunc lapidem reſpexit R. Joſua, de quo legitur in Midraſch Schir Haſſchirim *fol.* 7. 1. בית מדרשו של ר׳ אליעזר היה עשוי כמין ריס ואבן אחת היתה שם והיתה מיוחדת לו לישיבה פעם אחת נכנס רבי יהושע התחיל ונושק אותה האבן ואמר האבן הזאת דומה להר סיני וזה שישב עליה דומה לארון הברית. *Schola R. Eliezeris erat facta inſtar ſtadii & lapis illic erat, cui docens inſidere ſolebat. R. Joſua aliquando oſculatus lapidem dixiſſe fertur: Lapis hic ſimilis eſt monti Sinai & inſidens ei ſimilis eſt Arcae foederis.* Ita fere quum R. Juda Sanctus diem obiiſſet, tabulas arcae foederis abreptas ab Angelis dicebant. Hiſtoriam alibi narravimus uberius.

BETHELIA.

Vicus Gazacorum, ita deſcriptus a Sozomeno *Hiſtor. Eccleſ. l.* v. *cap.* 15. Ἐν Βηθελίᾳ κώμη Γαζαίᾳ, πολυανθρώπῳ τε οὔσῃ καὶ ἱερὰ ἐχούσῃ ἀρχαιότητι καὶ κατασκευῇ σεμνὰ τοῖς κατοικοῦσι· καὶ μάλιστα τὸ Πάνθεον ὡς ἐπὶ Ἀκροπόλεως χειροποιήτου τινὸς λόφου κείμενον καὶ πανταχόθεν πάσης τῆς κώμης ὑπερέχον. Συμβάλλω δὲ τὸ χωρίον ἔνθεν λαχεῖν τὴν προσηγορίαν καὶ ἐκ τῆς Σύρων φωνῆς εἰς τὴν Ἑλλήνων ἑρμηνευόμενον Θεῶν οἰκητήριον ὀνομάζεσθαι διὰ τὸν τοῦ Πανθέου ναόν. *Betheliae vicus Gazaeorum eſt abundans incolis, & templa habens tum ob vetuſtatem tum ſtructuram indigenis veneranda: praecipue vero Pantheon, colli cuidam manu facto velut arci impoſitum & ſupra univerſum vicum eminens. Unde etiam hunc locum nomen accepiſſe conjicio & ex Syrorum lingua in Graecam converſum deorum domicilium appellari propter illud Pantheon.* Meminit ejuſdem vici Hieronymus (nam alium

Digitized by Google

alium intelligendum non eſſe patet ex iis quae apud Sozomenum ibidem de S. Hilarione narrantur) in vita S. Hilarionis *pag.* 84. *cum infinito agmine proſequentium venit Betuliam*: & inde *quinto die venit Peluſium.*

Βητύλιον memoratur inter ſedes epiſcopales Palaeſtinae. Vide ſupra *l.* I. *c.* XXXV.

* BETHEMEC.

בית העמק / Locus in finibus Aſcher. *Joſ.* 19. 27.

BETHENIM.

Βεθενίμ. Vicus circa Terebinthum. Euſebius ad vocem Ἠναίμ. Terebinthus autem aberat 2 miliaria Chebrone uti liquet ex iis quae Euſebius habet ad vocem Ἀρὶ. Vide ſupra vocem *Bethanin*, & infra *Chebron*, ubi de Terebintho.

BETHENNABRIS.

Βηθενναβρίς. Vicus cujus Joſephus meminit *de bell.* v. 3. idem qui Σενναβρὶς & Ἐναβρίς.

BETHER.

Frequens eſt hujus urbis mentio in ſcriptis Judaeorum, quod ea urbs ab Hadriano Imperatore capta ſit poſt longam obſidionem & multa gentis Hebraeae millia ibi perierint. Res nota eſt. Ipſa miliaribus 4 fuiſſe remota a mari traditur in Gem. Hieroſ. Gittin *fol.* 57. 1. & in Echa Rabbati *fol.* 75. היה הדם מגלגל אבנים של ארבעים סאה והולך בים ארבעה מילין ואם האמר שקרובה לים והלא רחיקא מן הים ארבעה מילין. *Sanguis occiſorum tanto impetu ferebatur ut ſaxa aequalia 40 Seis in mare volveret & 4 miliarium ſpatio in mare laberetur. Dicet aliquis, urbem fuiſſe vicinam mari. At aberat 4 miliaria.* Quae autem haec urbs fuerit incertum. Fuit in terra Iſraëlitica, adeoque diverſa ab illa ביתר *Bether* in Miſna memorata codice Challa IV. 10. Vulgo creditur eſſe Bethchoron. Sed nec illud mihi videtur probabile, quod ſi eadem fuiſſet, utique hoc nomine appellata fuiſſet: nam in Miſna

Digitized by Google

na Scheviith *cap.* IX. *m.* 2. legitur מבית חורון ועד הים *a Bethcheron usque ad mare.* Et in Miſna Nedarim *cap.* V. *m.* 6. מעשה באחר בבית חורון *hiſtoria de quodam qui erat Bethchorone.* Cur ergo, ſi eadem fuit, ubi obſidio ejus narratur, aut capta eſſe dicitur, uti in Miſna Taanith *cap.* IV. *m.* 6. נלכדה ביתר *Capta eſt Bether*, etiam non appellatur Bethchoron? Cur hic Bether dicitur, illic Bethchoron? Erit ergo alia. Non invenio aliquam cujus nomen & ſitus melius cum Bether convenit quam eam, cujus mentio fit in Itinerario veteri Hieroſolymitano, ubi locatur inter Caeſaream & Dioſpolin. Vide ſupra ad vocem *Betaris.*

Βαιθθὴς legitur (in quibuſdam codicibus Βεθσὺρ) inter urbes ſacerdotales pro *Bethſchemeſch* 1 *Chron.* 6. 59.

BETHERE.

בי הרי, quaſi dicas *domum duorum.* Locus ad quem David venit fugiens, & ubi Philiſtaei eum aggredi parabant.

BETHEZOBA.

Βηθεζῶβα. Ita enim legendum videtur pro vitioſo Βαθεχώρ apud Joſephum, quoniam dicit eas voces Hebraice Domum hyſſopi οἶκον ὑσσώπου, בית אזוב, ſignificare. Eſt vicus Peraeae cujus meminit *lib.* VII. *de bell. cap.* 8. Rufinus hanc vocem ſcribit *Vetezobra.* Atque ita etiam ex Joſepho citat Joannes Sarisburienſis, ſcriptor dignus meliore ſaeculo, in Policratico *lib.* II. *cap.* 6. inſerto h, *Vethezobra.* Euſebius hiſtoriarum *libro* III. *cap.* 6. ex Joſepho citat Βαθεζώς, Chryſoſthomus *Bethezum.* Hic vicus nulla alia re notus eſt, quem quod patria fuerit mulieris quae filium ſuum fame preſſa comedit. Plura extant iſtiuſmodi exempla. Olympiodorus apud Photium meminit mulieris Vandalicae, quae quatuor liberos ſuos devoravit, ſedandae famis cauſa, & propterea lapidibus a plebe obruta eſt. Quid? quod hoc ipſo anno quo haec ſcribimus, MDCCX, mulier in Lithuania fame urgente duos liberos ſuos comederit, & eam ob rem decollata ſit. Sed diutius oportet famem regnaſſe in loco illo circa Arimi-

Digitized by Google

Ariminum, ubi duae faeminae ſeptendecim viros comederunt, uti narrat Procopius de bello Gothico *lib.* 11. *cap.* 20.

BETHGUBRIN.

ר' סימון בשם רבי יונתן דבית גוברין *R. Simon, nomine R. Jonathanis e Beth Gubrin.* Ita legitur in Schir Haſſchirim Rabba *fol.* 2. *col.* 4. & in Midraſch Coheleth *fol.* 102. *col.* 2. Eſt & R. Nathan דבית גוברין memoratus in eodem Midraſch *fol.* 94.4. Vide ſupra *Bethagabra.*

BETHHAARAVA.

בֵּית הָעֲרָבָה / Urbs tribus Judae *Joſ.* 15.6. & 61. attribuitur Benjamini *Joſ.* 18.22. Symmachus Πεδινὴν vocat, quod ערבה *πεδίον* ſignificat, uti & in Targum בית מישרא.

BETHHAKKEREM.

בֵּית הַכָּרֶם / *Jerem.* 6.1. Eſt vicus Judae in monte poſitus inter Aeliam & Thecuam, teſte Hieronymo in Comm. ad *Jerem.* VI. Video & in libris Apocryphis ejus factam mentionem 2 *Ezr.* 3. Memoratur etiam בית הכרם *Nehem.* 3. 14. & quidem פלך בית הכרם *περίχωρος Βηθαγχαρὶμ*, uti Graeci habent, cui praepoſitus fuit שר Princeps, quod & ibidem de Hieroſolymis legitur *commate* 12, & de Mitzpa *comm.* 15. Bethzur, *comm.* 16. & Keila *comm.* 18. urbibus claris. Vallis בית כרם Bethkerem memoratur in Codice Nidda 11.7. pulvis ejus loci ruber eſſe dicitur, & affuſa aqua duritiem induere.

* BETHHAMMARKEVOTH.

Urbs in tribu Simeon *Joſ.* 19.5. Vide ſupra *pag.* 153.

* BETHHARAM.

בית הרם / Urbs in tribu Gad *Joſ.* 13.27. Eadem videtur eſſe quae בית הרן dicitur *Num.* 32. 36. Euſebius & Hieronymus

Digitized by Google

monent eam ad Jordanem ſitam & a Syris Bethramphta dictam, poſtea ab Herode Liviada nuncupatam. Etiam Judaei בית הרן poſtea dictam בית רמתא Βηθραμφθὰ ſcribunt in Talmude. Vide ſupra *pag.* 308. Joſephus eam Ἰουλιάδα appellat: ſed frequenter nomen Liviadis & Juliadis permutantur, uti & Juliae & Liviae nomen. Quamvis etiam Λιβιάδος mentio fiat apud Joſephum *Antiq.* XIV. Affinis vox eſt Βηθαραμάθον, regia trans Jordanem, cujus Joſephus *lib. de bello c.* 2. meminit. Ἀμαθᾶ appellatur *Am.* XVII. 12. Quid ſi ſit Ramoth? & Ἀμαθοῦς Joſephi?

* BETHHASSCHITTA.

בית הַשִּׁטָּה / Locus eſt, quo uſque Midianitae fugiebant pulſi a Gideone, *Jud.* 7. 23.

BETHJESCHIMOTH.

בית יְשִׁמוֹת / Manſio fuit Iſraëlitarum ad Jordanem non longe a mari ſalſo *Joſ.* 12. 3. & 13. 20. *Num.* 33. 49. in regione tribus Ruben *Joſ.* 13. 20. Poſtea urbs fuit occupata a Moabitis: recenſetur enim cum Baalmeon, Kiriathaim, aliiſque urbibus, quarum excidium praedicitur, *Ezech.* 25. 9. Diſtat 10 miliaribus a Jerichunte eſtque juxta mare mortuum, teſte Euſebio ad vocem Βηθασιμούθ. Sed hic ſitus non convenit loco Bethjeſchimoth, ſed Jeſchimon ישימון, quem confundit cum Bethjeſchimoth, uti liquebit illi qui conferre volet quae ad vocem Ἰσιμώθ habet, *Iſimoth ubi aſconditus eſt David &c.*

BETHLEBAOTH.

בית לבאות / Urbs tribus Simeon. *Joſ.* 19. 6. Vide ſupra *pag.* 153. hujus urbis nomen tribus modis diverſis ſcriptum: & confer infra dicenda ad vocem *Bethleptepha.*

BETHLECHEM.

Urbs in portione tribus Judae, unde & Bethlechem Judae ſolet appellari. Vide *Jud.* 17. 7. ut diſtinguatur ab alia urbe hujus nominis in tribu Zabulon. *Joſ.* 19. 15. Nuncupatur etiam ipſa Ephrath

Digitized by Google

phrath בדרך אפרת הוא בית לחם in via Ephrath, id eſt, Bethlechem *Gen.* 48.7. *Mich.* 5. 1. unde Bethlechemitae quoque Ephrathitae dicuntur *Ruth.*1.2. & 1 *Sam.*17.12. Suidas, Ἐφραθᾶ τόπος· ὅ ἐςι Βηθλεὶμ· παρ' Ἑβραίοις δὲ Μαρία σημαίνει τὸ Ἐφραθᾶ. *Ephrata, locus, qui eſt Bethleem. Apud Hebraeos Maria ſignificat Ephratha.*

Mirantur multi hanc urbem inter urbes tribui Judae aſſignatas non recenſeri *Joſ.* 15. quandoquidem nativitate Meſſiae adeo illuſtris eſſet futura. Fit quidem ejus mentio *Jud.* 17.7. ubi Bethlechem Judae appellatur ut diſtinguatur a Bethlechem ſita in tribu Zabulon, & *Gen.*48.7. בדרך אפרת הוא בית לחם *in via Ephrath, i. e. Bethlechem* (unde Bethlechemitae quoque Ephrathitae dicuntur uti mox monuimus) & 2 *Chron* 11.6. *Bethlechem, Etam, Thecoa* &c. Sed eo in loco, ubi praecipue videtur memorari debuiſſe, altum de illa ſilentium eſt. Monendum tamen hic eſt in verſione Alexandrina recenſeri *Joſ.* 15.60. hanc urbem inter urbes Judae cum nonnullis aliis quas codices Hebraei non agnoſcunt poſt *comma* 59. quod deſinit καὶ Θεκὼμ, πόλεις ἓξ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν, ubi inſeruntur undecim urbes, his verbis, Θεκὼ καὶ Ἐφραθὰ, αὕτη ἐςὶ Βαιθλεὲμ, καὶ Φαγὼρ καὶ Αἰτὰν (al. Αἰτὰμ) καὶ Κυλὸν (al. Κυλὸμ) καὶ Ταταμ (al. Ταταμὶ) καὶ Θωβὴς καὶ Καρὲμ καὶ Γαλὲμ καὶ Θεθὴρ καὶ Μανοχώ· πόλεις ἕνδεκα καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. Et dein ſequitur, ut in codicibus Hebraeis, Καριαθβαὰλ &c. Animadvertit hanc rem jam olim Hieronymus in comment. ad Mich. *cap.* v. cujus verba dabimus, ut pateat quae ejus ſententia fuerit de hac re, & quomodo ipſe illud comma apud Graecos in codicibus ſuis legerit. *Legimus juxta ſeptuaginta duntaxat interpretes in Jeſu Naue, ubi tribus Judae urbes & oppida deſcribuntur inter caetera etiam hoc ſcriptum* Thaeco & Ephratha, haec eſt Bethleem, & Phagor & Aetham & Culon, & Tami, & Soris, & Caraem, & Gallim, & Baether, & Manocho, civitates undecim & viculi earum, *quod nec in Hebraïco nec apud alium invenitur interpretem & ſive de veteribus libris eraſum ſit malitia Judaeorum ne Chriſtus de tribu Juda ortus videretur, ſive a ſeptuaginta additum, nequaquam liquido cognoſcentes certum*

Digitized by Google

quid novimus. In MS.to codice membranaceo bibliothecae noſtrae Trajectinae legitur, *Theco & Ephrata, haec eſt Bethleem, & Fagor & Ethan & Caulon & Dathan & Sores & Corem & Salim & Tether & Manacho, civitates undecim & viculi earum.* Ego autem nihil (atque adeo nec hoc) a Judaeis eraſum eſſe ex Codice Hebraeo exiſtimo. Major eſt eorum veneratio & ſuperſtitio erga Sacrum Codicem, quam ut illum vitiaſſe conſulto & de induſtria cenſeri poſſint, tantum ut hoſtibus ſuis, id eſt nobis, nocerent. Ideone illi unicum gentis ſuae κειμήλιον ſacrilege corrupiſſent, damno nunquam reſarciendo, & ſe irae divinae expoſuiſſent ſcientes volentes? Non puto. Quod ſi vel maxime illos credamus eo ſtultitiae & impietatis devenire potuiſſe, apertiora de Chriſto teſtimonia quae adhuc leguntur in codicibus eorum inde eraſiſſent, & quibus jam Chriſtiani contra eos utebantur, uti de gloria Templi ſecundi *Hagg.* 2. 10. de LXX. hebdomadibus Danielis, de ſtatu Meſſiae abjecto *Jeſ.* 53. de Bethlechem patria Meſſiae futura *Mich.* 5. 1. Adde quod quidam inter ipſos in Gem. Hieroſ. Beracoth *fol.* 5. 1. fateantur Bethlechem Meſſiae fore patriam, uti in Echa Rabbati *fol.* 72. 1. legitur Meſſiam naſciturum בבירת ערבא דבית לחם יהודה *in Birath arba in Betlechem Judae.* De Birath arba gloſſator notat eſſe nomen loci in Bethlechem Judae שם מקום בבירת לחם יהודה. Profecto pluris intererat rei Judaicae eraſum eſſe Michae vaticinium de Bethlechem ex qua egreſſurus eſſet dominator in Iſraël, quam comma illud 60 in *cap.* 15. Joſuae, ubi ſolum recenſetur Bethlechem inter urbes Judae, & unde Chriſtiani nihil cauſae ſuae praeſidii quaerere poſſunt: nam ſi quis dicat, inde demonſtrari poſſe Bethlechem ſitam fuiſſe in Juda, adeoque Chriſtum ex Juda fuiſſe, primo quidem ex loco nativitatis non ſequeretur illum ex Juda fuiſſe, ſed quum hiſtoria Euangelica nos doceat Mariam quia erat de familia Davidis atque adeo Judae adſcendiſſe Bethlechemum urbem Davidis, inde docemur Chriſtum ex Juda fuiſſe. Deinde Bethlechem in Juda fuiſſe non erat neceſſe ut ex hoc loco edoceremur, quia *Jud* 17.7. Bethlechem Judae appellatur & *Mich.* 5. 1. Et ſi vel maxime voluiſſent Bethlechem ex illa ſerie tollere, quid commeruerant

rant

Digitized by Google

rant decem urbes adjectae? Cur illae quoque exturbari debuere? Dices quia numerus ſubjunctus undecim urbium detegeret ſacrilegium ſi ſola Bethlechem ejiceretur, quum ſic decem tantum remanerent. Verum qui audet nomen Bethlechem tollere ex Codice Sacro an non auderet pro undecim ſubſtituere decem? Maxime quum intereſſet ſummo opere gentis Judaïcae urbes omnes noſſe quae olim in terra eorum fuerant? Sed ad alia tranſeamus.

De intervallo quod abeſt Hieroſolymis, ſex videlicet miliaria Romana, ante egimus. Vide ſupra *pag.* 445. Phocas in deſcript. locor. S. ἡ δὲ Βηθλεὲμ πόλις ἀπέχει τῆς ἁγίας πόλεως ὡσεὶ μίλια ἕξ. *Bethleem urbs diſtat ab urbe Sancta ſex millia paſſuum.* Ita quoque geographus Arabs Scherif Ibn Idris, & Ibn Haucal, laudatus Abulfedae, ubi deſcribit Chebronem, ستة اميال ſex miliaria ponit inter Bethlechem & Hieroſolyma. Sulpitius Severus *in dialog.* §. 4. *Igitur inde digreſſus Bethleem oppidum petii, quod ab Hieroſolymis ſex millibus diſparatur, ab Alexandria autem ſedecim manſionibus abeſt. Eccleſiam loci illius Hieronymus presbyter regit: nam parochia eſt Epiſcopi, qui Hieroſolymam tenet.*

Licet autem plurimorum eorumque certiſſimorum ſcriptorum teſtimoniis confirmatum ſit intervallum ſex miliarium Romanorum quod inter Hieroſolymas & Bethlechemum eſt, Joſephus tamen & Juſtinus Martyr id multo minus conſtituunt. Joſephus quidem *Ant.* v. 2. iter illud narrans quod Judicum *cap.* 19. deſcribitur Bethlechemo ad montana Ephraim, γινομένων δὲ ſcribit αὐτῶν κατὰ τὰ Ἱεροσόλυμα, ςαδίυς δ' ἐληλύθησαν ἤδη τριάκοντα, *quum eſſent juxta Hieroſolymas, ſtadia autem* XXX *jam confecerant.* Idem videtur xx ſtadiorum intervallum conſtituere inter Hieroſolymas & Bethlechem *Ant.* VII. 10. de qua re diſputavimus *p.* 446. unde apparet male hunc ſtadiorum numerum illi intervallo tribui. Juſtinus Martyr xxxv ſtadiorum intervallo removet Bethlechemum Hieroſolymis *Apolog.* II. Κώμη δὲ τίς ἐςὶν ἐν τῇ χώρᾳ Ἰυδαίων, ἀπέχυσα ςαδίυς τριάκοντα πέντε Ἱεροσολύμων. *Vicus eſt in regione Judaeorum qui* XXXV *ſtadia aberat Hieroſolymis.* At ſtadia xxx nondum efficiunt miliaria quatuor, ſtadia xxxv paulo plus, quod

Digitized by Google

a miliaribus ſex multum abeſt. Bochartus quidem in epiſtolis *pag.* 957. hanc difficultatem tolli putat, dicendo Joſephum & Juſtinum loqui de veteri Jeruſalem qualis erat antequam a Romanis vaſtaretur, alios de nova quae ab Hadriano ad miliaria duo inde fuit inſtaurata. At intervallo duorum miliarium Aeliam ab Hadriano ita dictam abfuiſſe a veteri urbe Hieroſolymarum non putem; & nunc certe, quum muri urbis Hieroſolymitanae haud multo remotiores ſunt Bethlechemo quam ante urbis excidium, idem intervallum 6 miliarium eſt inter Hieroſolymas & Bethlechemum. Putem itaque fidem omnino habendam Euſebio, Hieronymo & tot aliis uno ore id intervallum ſtatuentibus & corruptos eſſe in Juſtino & Joſepho numeros, & quum ipſi hi duo non conveniant, uno XXX altero XXXV ſtadia numerante, non video horum teſtimonium omnibus aliis opponi oportere.

Erat ſita in via qua itur Gazam: quamvis etiam per regionem Eleutheropolitanam eo iter eſſet. Solent tamen hodieque per Bethlechem & Chebron tendere Gazam, quod nunc quidem fieri conſuevit ut loca ſancta in locis illis intermediis conſpiciantur, & in hac quoque via non longe a Bethlechem ſolet locus oſtendi, ubi Philippus eunuchum baptizavit: quamvis ratio dubitandi eſt, ſi hic Philippus fuit quum eunuchum baptizaret, cur non dicatur id factum in via quae tendit Chebronem, ſic ut ab urbe viciniori fiat denominatio. Ceterum per Bethlechem quoque iter Gazam jam olim fuiſſe haec docent quae habet Hieronymus ad *Jerem.* 31. ubi de Bethlechem loquitur, *quidam Judaeorum hunc locum ſic interpretantur: quod capta Jeruſalem ſub Veſpaſiano per hanc viam Gazam & Alexandriam infinita millia captivorum Romam directa ſint.* Vide & infra voc. *Bethzur.*

Βεθλωμὰ appellatur III *Ezr.* 5. 31. uti liquet ex collatione *Neh.* 7. 26. Βηθλεμὰ & Βηθλεὲμ Joſepho. *Ant.* V. 2. & VIII. 3. χωρίον tribus Judae *Ant.* V. 2. ſed V. 11. πόλις φυλῆς Ἰούδα, ita ut vallis inde Hieroſolymas uſque protendatur *Ant.* VII. 10.
A Stephano ἐν Ἐθνικοῖς ita deſcribitur, Βήτλεμα. Πόλις Παλαιςίνης πρὸς τοῖς Ἱεροσολύμοις· ἑκατέρως· ἐν ᾗ γέγονεν ἡ κατὰ σάρκα γέννησις τοῦ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν· Ἰώσηπος δέ φησιν ἐκ Βητλεεμῶν· ἔςι δὲ πό-

λις

λις τῆς Ἰούδα φυλῆς. Bethlema. Urbs Palaeſtinae prope Hieroſolymas. Generis neutrius: in qua natus eſt ſecundum carnem Deus & Soſpitator noſter. Joſephus ſcribit Betleemôn. Eſt autem urbs tribus Judae.

Circa initia ſaeculi ſecundi Judaeos in Bethlechem habitaſſe liquet ex Anaſtaſio, qui in vitis Pontificum Romanorum ſcribit S. Euariſtum qui fuit temporibus Domitiani & Nervae Trajani, patre Judaeo nomine Juda de civitate Bethleem ortum traxiſſe. Sed poſtea, quum Hadrianus Judaeos ſubjugavit, edicto cavit ne liceret iis commorari in confiniis regionis Hieroſolymitanae, & in ipſa Bethlechem. Tertullianus hinc argumentum depromit contra Judaeos in *lib.* adverſus illos conſcripto *pag.* 224. *Oportet enim eum* (Meſſiam ſc.) *de tribu Juda & a Betlehem procedere: animadvertimus autem nunc neminem de genere Iſrael in civitate Bethleem remanſiſſe, & exinde quod interdictum eſt, ne in confinio ipſius regionis demoretur quiſquam Judaeorum, &c.* & paulo poſt: *quomodo procedit ex Bethleem, quum de germine Iſraël nullus omnino ſit in Bethlehem?* Atque ita etiam Bethlechem idololatriae Gentium indicia experta eſt. Hieronymus epiſt. ad Paulin. *pag.* 564. *Ab Hadriani temporibus uſque ad imperium Conſtantini per annos circiter centum octoginta in loco reſurrectionis ſimulacrum Jovis, in crucis rupe ſtatua ex marmore Veneris a Gentibus poſita colebatur, exiſtimantibus perſecutionis auctoribus quod tollerent nobis fidem reſurrectionis & crucis ſi loca ſancta per idola polluiſſent. Bethleem nunc noſtram, & auguſtiſſimum orbis locum de quo Pſalmiſta canit* (Pſ. 84. 12.) Veritas de terra orta eſt, *lucus inumbrabat Thamus, id eſt, Adonidis: & in ſpecu ubi quondam Chriſtus parvulus vagiit, Veneris amaſius plangebatur.*

Situm ejus ita deſcribit Adamnanus de locis Sanctis *lib.* II. *Civitas non tam ſitu grandis, ſicuti nobis Arculfus retulit, qui eam frequentavit, quam fama praedicabilis per univerſarum gentium eccleſiam diffamata, in dorſo ſita eſt anguſto undique ex omni parte vallibus circumdato. Quod utique terrae dorſum ab occidentali plaga in orientalem partem. quaſi mille paſſibus porrigitur. In cujus campeſtri ſuperiore humilis ſine turribus murus in circuitu per ejuſdem monticuli extre-*

Digitized by Google

tremitatis ſupercilium conſtructus, valliculis hinc & inde circumjacentibus ſuper eminet, mediaque intercapedine intra muros per longiorem tramitem habitacula civium ſternuntur.

Non eſt inelegans eruditiſſimi Maundrelli obſervatio, pleraque loca ſacra quae in Palaeſtina monſtrantur peregrinantibus, eſſe ſubterranea, ſic ut oporteat fere omnia illa in ſpeluncis contigiſſe. Inter alia locus nativitatis Chriſti in Bethlechem in ſpelunca oſtenditur. Ne quis autem hoc recentioribus tribuat, uti ipſe Maundrellus ſuſpicatur id factum fuiſſe tunc demum quum eremitae in ſpeluncis habitare & ſpeluncae in honore eſſe coeperunt, jam antea Origenes *l.* 1. contra Celſum ſcribit ſuo tempore ſpeluncam in qua Chriſtus natus eſt in Bethlechem oſtendi, & celebratum hoc eſſe in locis infidelium, ſpeluncam eſſe in qua Chriſtus, quem Chriſtiani adorant, natus eſt. Ita mox quoque audivimus Hieronymum memorantem *ſpecum ubi Chriſtus parvulus vagiit.*

Ex eo quod Bethlechem in auſtrali regione terrae Iſraëliticae ſita erat, ſive ad auſtrum Hieroſolymae, explicari debere verba Habacuci *cap.* 3. *Deus ab Africo veniet*, ut ſententia verborum ſit, Chriſtus ex Bethlechem veniet, putat Novatianus in *lib.* de Trinitate *cap.* 12. *Si in Bethleem, cujus metaturae regio ad meridianam reſpicit plagam coeli, Chriſtus naſcitur, qui per ſcripturas & Deus dicitur, merito Deus hic ab Africo venire deſcribitur, quia a Bethleem venturus eſſe praevidebatur.*

BETHLEPTEPHA.

Videtur urbs vicuſve fuiſſe unde τοπαρχία Βεθλεπτηφῶν Joſepho & Plinio Bethleptephene nuncupatur. Erat autem haec toparchia eo loco ſita ut Veſpaſianus Ammaunte profectus verſus Idumaeam hanc tranſierit. Joſephus *de bell.* v. 4. Nomen hoc ſatis bene convenit cum Hebraeo בית לבאות *Beth Lebaoth*: an vero eadem urbs fuerit, quis certo dicet?

Digitized by Google

* BETHMAACA.

Vide Abel Bethmaaca.

BETHMAELA.

Βηθμαελά. Vicus in Campo magno ſitus 18 miliaribus a Scythopoli. Euſebius. Hieronymus legit Bethhahula, & 10 pro 18.

* BETHMARCAVOTH.

Vide Beth hammarcavoth.

BETHMAUS.

Βηθμαῦς. Vicus inter Sipporin & Tiberiada, 4 ſtadiis hinc, unde Joſephus rediit ad ſuperiora Galilaeae, uti narrat in vita ſua. Aliis placet Βηθμαοὶ eſſe nomen plurale in caſu recto unde fit εἰς Βηθμαούς.

BETHMEON.

בית מעון / Locus non longe a Tiberiade, in Talmude memoratus. Ligtfootus centur. chorogr. *cap.* 78. exiſtimat eſſe Βηθμαοῦντα ἀπέχουσαν Τιβεριάδος στάδια τέσσαρα, cujus Joſephus meminit in Vita. Eſt etiam hoc nomen urbis Moabiticae. *Jer.* 48. 23.

BETHMILLO.

Locus non longe a Sichem. 2 *Reg.* 12. 20.

BETHNABRIS.

Βηθναβρίς. Vicus 5 miliaribus diſtans a Liviade verſus boream, Euſebius ad vocem Βηθναβράν. Eſt ſane aliqua literarum convenientia inter Bethnimra & Bethnabris, ſed quum nomen Bethnabris poſſit eſſe ortum ex בית עברה *trajectu*, & hoc plurimis locis ad flumina ſitis commune eſſe poſſit (vide ſupra vocem

Bethennabris) id ſolum haud ſufficeret ut ſtatuamus בית נמרה eſſe eandem urbem ac Bethnabrin. Urbem Bethnimra בית נמרין poſtea dictam fuiſſe ſcribunt Talmudici. Vide ſupra: & in Targum Hieroſolymitano ita legitur *Num.* 32. 3.

BETHNAMAR.

בית נמר memoratur in codice Pea IV. 5. Putant eſſe Bethnimra.

BETHNIMRA.

Urbs in tribu Gad. *Num.* 32. 36. Jungitur ibi cum Bethharan quae videtur eſſe eadem ac Bethharamphtha ſive Libias, uti Hieronymus, aut Julias, ut Joſephus loqui ſolet. Eſt eadem ac villa Βηθναβρὶς 5 millibus a Libiade diſtans verſus boream uti exiſtimat Euſebius ad vocem Βηθναβρὰν, & ad vocem Βηθνεμρὰ ſcribit eam eſſe πλησίον Λιβιάδος *prope Liviada*. Ex his videretur tribus Gad non habuiſſe omnes urbes ſuas ad ſeptentrionem Rubenis, nam Aroer, Bethnimra & Betharan ibi collocari nequeunt. Nec etiam habuit omnes urbes ſuas ad meridiem Rubenis, habuit enim Succoth & tractus pertinentes ad Lacum Kinnereth. *Joſ.* 13. 27. An huc pertinent aquae *Nemrim* a Moabitis poſtea poſſeſſae *Jerem.* 48. 34.

BETHNETOPHA.

בקעת בירת נטופה Vallis Bethnetophae in Scheviith IX. 5. memoratur. Alibi בית טיפה legitur: vide infra ad vocem Netopha.

BETHOM.

Patria Joëlis Prophetae. Erat ἐξ ἀγρῦ Βηθὼμ ἐκ τῆς γῆς Ῥυβὶν Epiphan. de vit. Prophet. *pag.* 245. Θεβορὰν habet codex Auguſtanus. Atque ita videtur poni pro Βεθορὰν, ut ſit בית הרן ſed haec erat in tribu Gad, *Joſ.* 13. 27. Chronicon Paſchale habet *pag.* 149. ἀγρῦ τῦ Βεθομορῶν, & illius lectionis veſtigia ſuperſunt in ipſo Epiphanio, ubi poſt lacunam legitur ὁρῶν δὲ ἀπέθανεν ἐν εἰρήνῃ,

ἱερήνη, ubi Βεθὸμ ante ἑρῶν videtur excidiſſe, quod conjunctum cum Βηθώμ ab Epiphanio mox memorato, integram vocem reddit Βιθομορῶν: ſic ut fere credam Βηθώμ in fine verſus cujuſdam ſcriptum fuiſſe in codice manu exarato, & partem alteram hujus vocis ἑρῶν infra ſcriptam vel ad finem verſus ſequentis, quae deinde ab aliis non cum voce Βηθώμ juncta fuit ſed cum vocibus verſus poſterioris, cui addita eſt hoc modo

—— ἐξ ἀγρῦ Βηθωμ

Ἐκ τῆς γῆς Ῥυβίμ. Πολλὰ δὲ ἐπροφ. περὶ Ἱερυσ. καὶ τελέος ἐθνῶν Ι ἑρῶν.

Heſychius Presbyter in vitis Prophetarum ex codice manuſcripto Auguſtano ab Hoeſchelio editus anno 1602. ſcribit ὗτος ἦν ἐκ τῆς φυλῆς Ῥυβὶν, ἀγρῦ Μεθομόρων. Ἐν εἰρήνῃ ἀπέθανε καὶ ἐτάφη ἐκεῖ. Quae firmant conjecturam noſtram: maxime quum attenditur ad ſimilitudinem literarum β & μ in codd. vett.

BETHOME.

Βεθόμη. Urbs Judaeorum. Joſephus *Ant.* XIII. 22. Κατακλείσας τὺς δυνατωτάτυς αὐτῶν ἐν Βεθόμῃ πόλει ἐπολιόρκει. *Concluſos potentiſſimos in Bethome urbe oppugnavit.* Eadem corrupte Βεσέμελις *de bell.* I. 3. videtur ſcribi pro Βεθόμη πόλις.

BETHORA.

Βηθωρά. Locus ubi populi Gabaonem obſidentes a Joſua caeſi fuerunt. *Joſ. Ant.* V. I. Eſt etiam Βεθωρὰ Joſepho *Ant.* XII. 10. vicus Judaeae, ad quem Syri a Juda Maccabaeo caeſi ſunt.

BETHORON.

Vide Bethchoron.

* BETHPATZZETZ.

בֵּית פַּצֵּץ / Urbs in tribu Jiſſaſcar. *Joſ.* 19.21.

BETHPELET.

בֵּית פֶּלֶט / Urbs in tribus Judae parte auſtrali. *Joſ.* 15. 27. *Nehem.* 11. 26.

BETHPEOR.

בֵּית פְּעוֹר / Urbs Moabitica non longe a Jordane *Deut.* 4. 46. *Joſ.* 13. 20. attributa Rubenitis. Eſt e regione Jerichuntis 6 mill. ſupra Liviadem, teſte Euſebio.

BETHPHAGE.

Βηθφαγή. Bethphage. Erat ad montem oliviferum prope Bethaniam, *Matth.* 21. 1. ad orientem illius montis uti videtur. Confer *Luc.* 19. 29. ubi prope Bethphagen & Bethaniam exiſtens Chriſtus diſcipulos mittit ut jumentum adducant, cui deinde inſidet & poſtea quum appropinquaret deſcenſui montis oliviferi, turba ei acclamat *comm.* 37.

Ligtfootus *cap.* 37. chorographiae Bethphagen tantum non in ipſa urbe locat, quia Talmudici murum urbis & murum Bethphage reſpectu juris in quibusdam rebus eundem eſſe volunt. Et quia in Menachoth *cap.* 11. *hal.* 2. legitur *duos panes, & panes propoſitionis rite pinſi vel in atrio vel in Bethphage.* Sed niſi duae Bethphage fuerint (quod, ſi vera tradunt Talmudici, omnino ſtatuendum eſt, quia locus 15 ſtadiis remotus ab urbe nequit muris urbis adeo propinquus dici) id repugnat ſitui Bethphages in S. codice aſſignato & Hieronymo atque Euſebio ſcribentibus eam eſſe villulam in monte oliveti. Obiter nota errorem Ligtfooti circa *illos duos panes.* Explicaturus qui illi ſint adjicit in parentheſi (*oblati indies a ſummo Pontifice*) atque ita etiam alibi, tum in ipſis Horis Hebraicis tum in chorographicis praemiſſis, vocat *duos panes offerendos a ſummo Pontifice.* Sed ea quae offerebantur a ſummo Pontifice vel ejus nomine חביתין dicuntur ſive *cruſtula*, eaque non duo ſed duodecim erant. At שתי הלחם *duo panes*, quorum ſaepe in ſcriptis Hebraeis mentio, ſemper indicant illos panes qui

qui in feſto Pentecoſtes offerebantur. Vide, ſi dubitas, commentatores Judaeos ad Cod. Meila *cap.* 11. *m.* 6. & alios.

Origenes in *Matth. cap.* 20. dicit Bethphage fuiſſe locum in monte Oliveti, & ſignificare illud nomen *domum maxillarum*, & ita dictum eſſe quod villa ſacerdotum eſſet, & maxilla pars propria eſſet ſacerdotum ſecundum legem Dei: atque ita fere Chryſoſtomus *homil.* XI. in Marcum. Hieron. in Epitaphio Paulae. *Poſt ingreſſa ſepulcrum Lazari, Mariae & Marthae vidit, hoſpitium & Bethphage villam ſacerdotalium maxillarum.* Idem ad *Matth.* 21. *Veniſſet Bethphage ad domum maxillarum, qui ſacerdotum viculus erat & confeſſionis portabat typum: & erat ſitus in monte Oliveti.* Nimirum Syris ܦܟܐ *maxilla* eſt, unde ܒܝܬ ܦܟܐ בית פכא. Maxillas portionem eſſe quae ſacerdotibus dabatur comedenda res nota eſt.

BETHRIMA.

Locus in quo praeſtans vinum proveniebat, בית רימה בהר *Bethrima in regione montana. Menachot.* VIII. 6.

BETHSAIDA.

Eſt veriſimile ut nomen a piſcatu datum ſit huic loco, quod צידין piſcatores aeque ac venatores notet, quemadmodum & piſcatio ab Oppiano θήρη, ἄγρη dicitur & vox ἀγρευτῆρες de piſcatoribus aeque ac venatoribus uſurpatur: namque, ut ſuaviſſimus poëta canit Cynaegeticôn *lib.* 1. *verſ.* 47.

> Τριχθαδίην θήρην θεὸς ὤπασεν ἀνθρώποισιν,
> Ἠερίην, χθονίην τε καὶ εἰναλίην ἐρατεινήν.
> *Triplicem Deus venationem conceſſit hominibus*
> *Aeriam, terreſtrem, & jucundam marinam.*

Videatur & *caput* III. libri ſexti Anthologiae in quo plura epigrammata de piſcatoribus leguntur.

Urbs haec appellatur *Joh.* 1. 45. ἀπὸ Βηθσαϊδὰ, ἐκ τῆς πόλεως atque ita *Luc.* 9. 10. πόλεως καλουμένης Βηθσαϊδά. Confer & *Matth.* 11. 20. & 21. Sed *Marc.* 8. 22. legitur Chriſtus veniſſe Bethſai-

Digitized by Google

dam, & coecum, qui ad eum deducebatur, ἔξω τῆς κώμης, *extra vicum*, duxiſſe & ſanatum juſſiſſe ne intraret εἰς τὴν κώμην. Fateor Bethaniam in quibuſdam codicibus Graecis legi, ſed eam lectionem non probo quod antecedentia & conſequentia Chriſtum potius in Galilaea coecum hunc ſanaſſe doceant quam prope Hieroſolymas. Verum κώμη & πόλις ſaepe de iiſdem locis dici ſolet, quae & κωμοπόλεις appellantur. Ita Bethlechem urbs *Luc.* 2. 4. vicus *Joh.* 7. 42. Κώμην appellat Bethſaidam quoque Julianus in libro contra Chriſtianos, ἐν Βηθσαϊδᾶ καὶ ἐν Βηθανίᾳ ταῖς κώμαις, in Bethſaida & Bethania, vicis. Πολίχνιον nuncupatur in commentario de S. Petro edito ex codice manu ſcripto Medicaeo, inſertoque *tomo* 5. *Actor. Sanctorum menſis Junii*, Πέτρος χώραν τῆς Παλαιστίνης ᾤκει τὴν Γαλιλαίαν. Πατρὶς δὲ τούτῳ Βηθσαϊδᾶ, μικρόν τι καὶ εὐτελὲς πολίχνιον. *Petrus Galilaeam, regionem Palaeſtinae, incoluit. Patria ei fuit Bethſaida, urbs exigua & vilis.*

Sita erat in Galilaea ad mare Genneſareth. *Joh.* 12. 21. *Marc.* 6. 45. & 8. 22. adeoque ad litus maris occidentale. Epiphanius *lib.* 11. *adverſus haereſes pag.* 437. ſcribit Bethſaida & Capernaum loca fuiſſe vicina οὐ μακρὰν ὄντων τῶν τόπων τούτων τῷ διαστήματι.

Quaeritur ſitne haec Bethſaida eadem ac illa quam Joſephus in Gaulonitide collocat, ſive tetrarchia Philippi: eſtque haec quaeſtio, judice Cellario in Geographia Antiq. *pag.* 387. una ex difficillimis quaeſtionibus quae in ſacra geographia moveri poſſunt. Videamus ergo quid Joſephus de Bethſaida ſcriptum reliquerit. Meminit *Ant.* XVIII. 3. vici Βηθσαϊδὰ ſiti ad lacum Genneſariticum, inſtaurati & ornati a Philippo tetrarcha, qui eum Juliam nuncupavit. Quum autem Philippus non fuerit tetrarcha Galilaeae, ſed Herodes Antipas (vide *Ant.* XVII. 13. & XVIII. 6.) non debet hic vicus ad litus occidentale lacus Geneſaritici collocari, (ita enim in Galilaea fuiſſet, adeoque in ditione Antipae) ſed orientale, quod Philippi fuit. Exiſtimem itaque eſſe diverſas (& quid obſtat fuiſſe duas in diverſis regionibus, unam in Galilaea alteram in Gaulonitide, maxime quum nomen a piſcatu deſumtum pluribus locis ad mare ſitis conveniat) quia Bethſaida in Novo Teſtamento memorata appellatur urbs Gali-

Digitized by Google

Galilaeae, & Bethſaida Joſephi fuit in Gaulonitide. Dicunt alii partem Gaulonitidis etiam Galilaeam dictam fuiſſe. Hoc ſi demonſtraverint, multum praeſtiterint, & parum abeſt quin iis victas manus dem. In Novo certe Teſtamento Galilaea univerſa cis Jordanem collocatur, nunquam trans. *Luc.* 8.26. *Venit in regionem Gadarenorum quae eſt e regione Galilaeae.*

Video tamen huic ſententiae meae, de duobus vicis dictis Bethſaida, objici poſſe, me quum impugnavi duas Bethanias, dixiſſe non videri probabile duo loca ejuſdem nominis ſibi tam vicina fuiſſe. At longe diſpar eſt ratio. Fuerint hae Bethſaidae vicinae, non fuere in eadem regione, altera ad Gaulonitin, ad Galilaeam altera pertinuit: atque ita ſatis dignoſci poterant ex locis vicinis quibuſcum memorantur, uti Bethſaida in Euangeliis jungitur cum Capernaum & Chorazin, locis in Galilaea ſitis unde ſatis liquet Bethſaida Galilaïcam innui. Praeterea dici poteſt Bethſaidam Gauloniticam nomen ſuum jam perdidiſſe quum Chriſtus minas ſuas in Bethſaidam proferret. Philippus enim tetrarcha, qui jam tetrarcha erat antequam Chriſtus munus praedicandi Euangelium exordiretur (*Luc.* 3. 1.) Bethſaidae Gauloniticae nomen mutavit in Juliada. Idque factum vivente Auguſto concedit Cellarius, & jure miratur quum Tiberias hoc i. e. novo nomine paſſim in N. T appelletur etiam Bethſaida non appellatam Juliada, ſi illa Bethſaida, quae Julias dicta fuit, a Chriſto intelligatur. Tunc itaque Chriſtus de Bethſaida loquens non potuit niſi de ſola Galilaica (altera enim hoc nomine non amplius nuncupabatur) intelligi. Atque ita, quamvis non ſim proclivis ad ſtatuendas duas pluresve urbes ejuſdem nominis (quod plerumque ad ſolvendam aliquam difficultatem ultimum eſt refugium) hic tamen puto id neceſſario fieri oportere.

BETHSALISA.

Vicus in finibus Dioſpolis, 15 millibus ab ea diſtans contra ſeptentrionem in regione Thamnitica. Euſebius ad voc. **Βαιθσαρισάθ.**

BETH-

Digitized by Google

BETHSAMOS.

Βεθσαμώς. III *Ezr.* 5. 34. Non eſt Bethſchemeſch : id liquet ex collatione *Nehem.* 7. 28. ubi idem index texitur, & hoc loco legitur בית עזמות quare aliorum codicum lectio Βαιθασμὼν propius accedit ad veram ſcriptionem. In Graeco Nehemiae contextu turbatus eſt vocum ordo & υἱοὶ ſuperfluum eſt: υἱοὶ Ἀζαμὼθ ἄνδρες Βηθ τεσσαράκοντα δύο. Lege ἄνδρες Βηθ Ἀζαμώθ.

BETHSCHEMESCH.

Urbs ſacerdotalis in Juda *Joſ.* 21. 16. 2 *Reg.* 14. 11. 1 *Sam.* 6. 12. 1 *Chron.* 6. 59. Nulla tamen ejus fit mentio in ſerie urbium Judae *Joſ.* 15. Euſebius male locat eam in Benjamin. Abeſt Eleutheropoli 10 miliaribus contra orientem pergentibus Nicopolin, eodem teſte. Situs ejus aliquo modo liquet ex 2 *Chron.* 28. 18. ubi Philiſtaei irruiſſe dicuntur in urbes regionis campeſtris & meridiales Judae, שפלה ונגב, capientes Bethſchemeſch, Ajalon, Gederoth, Socho, Thimnam & Gimzo.

Eſt & urbs hoc nomine in Naphtali *Jud.* 1. 33. *Joſ.* 19. 38. Sunt qui & aliam in Dan collocent de qua agitur 1 *Reg.* 4. 9. Sed Ir Schemeſch quidem inter urbes Daniticas recenſetur (vide ſupra *pag.* 154.) non vero Bethſchemeſch. At illa *Ir Schemeſch* πόλις Σαμμαύς poſtea dicta eſt Ammaus & ipſa fuit Nicopolis, uti alibi ex Hieronymo notatum eſt. Differunt ergo Irſchemeſch & Betſchemeſch, illa quidem eadem ac Nicopolis, haec in via ducente Eleutheropoli Nicopolin. Adde quod ubi urbes Dan diſtinguuntur ab urbibus Judae *Joſ.* 21. ex Juda Bethſchemeſch data dicitur ſacerdotibus, & ex Dan urbes aliae. Si Bethſchemeſch inter urbes Danitarum fuiſſet, videretur illic recenſeri debuiſſe inter urbes ex tribu Dan ſacerdotibus datas. Sic Elteke, Gibbethon, Ajalon, & Gathrimmon urbes Danitis datae, uti ſcribitur *Joſ.* 19. ex illa tribu deinde datae ſunt ſacerdotibus. Vide *Joſ.* 21. 23. Quum autem Irſchemeſch legatur in eadem ſerie urbium Daniticarum *Joſ.* 19. ſi eadem fuiſſet ac Bethſchemeſch, etiam

Digitized by Google

etiam juncta fuiſſet illis quatuor aliis Daniticis *Elteke*, *Gibbethon*, &c. At contra inter urbes ex tribu Juda datas ſacerdotibus recenſetur Bethſchemeſch: ergo Danitarum non fuit, & Irſchemeſch quae Danitarum omnino fuit a Bethſchemeſch fuit diverſa. Fateor tamen ſuſpicionem haud levem importari poſſe alicui, Irſchemeſch & Bethſchemeſch eſſe eandem, quod *Joſ.* 19. jungantur urbes Irſchameſch, Schaalabbin & Ajalon, & 1 *Reg.* 4. 7. Schaalabbin, Bethſchemeſch & Ajalon. Sed non eſt tamen hoc illius ponderis, ut cogere aliquem debeat huic ſententiae accedere. In Jiſſaſcar quoque alii locant Bethſchemeſch de qua agitur *Joſ.* 19. 22. Sed potuit in confiniis Zabulon & Jiſſaſcar ſtatui, nam .. גבל פגע ב *limes incidit in* .... ſaepe dicitur de locis extra eam tribum poſitis, uti de limite Ephraim dicitur *Joſ.*:16. פגע בירחו *incidit in Jericho*, quum tamen Jericho in tribu Benjamin fuerit. Euſebius eam κώμην vocat, locatque inter Aeliam & Aſcalonem: ad vocem Ἀβενεσ. Videtur ejus mentio fieri in Notitia dignitatum Imperii Romani ubi memorantur Equites Thamudeni Illyriciani Bitſamae. Confer quae poſtea dicentur ad vocem Βεθσάμυς.

BETHSCHEAN.

בֵּית שְׁאָן / Manaſſitarum *Jud.* 1. 27. 1 *Chron.* 7. 29. ſita tamen in Jiſſaſcar *Joſ.* 17. 11. Eadem ביתשן Bethſchan dicta, poſtea *Scythopolis*. Vide hanc vocem infra.

BETHSCHEARIM.

בית שערים / Locus, in quo conſedit Synedrium magnum poſt urbis excidium.

BETHSEMERA.

Βηθσεμήρα. Locus in regno Amaziae regis Judae, ubi Iſraelitae magnam ſtragem ediderunt. Joſephus *Ant.* IX. 10. 2 *Chr.* 25. 13. ubi eadem hiſtoria narratur is locus בית חרון Bethchoron appellatur.

Digitized by Google

* BETHTAPPUACH.

בית תפוח / Urbs tribus Judae *Joſ.* 15. 53. *Vicus eſt ultra Raphaim* (Raphiam) 14. *milliar. euntibus Aegyptum & terminus Palaeſtinae*, teſte Euſebio, dictus Βηθταφοῦ. Vide eum ad hanc vocem, & Θαφφοῦ.

BETHUEL ET BETHUL.

בתואל & בתול / Urbs Simeonitarum *Joſ.* 19. 4. 1 *Chron.* 4. 3. Keſil pro eo nomine legitur *Joſ.* 15. 26. Vide ſupra *pag.* 152. & 153.

BETHULIA.

Βετύλυα. Urbs vicina Eſdraëli & Dothaim. *Judith.* 4. 5. & 7. 3. ſita in monte, ad cujus radicem erant fontes. *Judith.* 6. 13. 16. Liquet ex admonitione Jojacimi Pontificis maximi, ut adſcenſum tractus montani tuerentur incolae Bethuliae & Betomeſthem, quoniam eo aditus erat ad Judaeam, illam quaerendam ad auſtrum campi Eſdraël. Αὐλὼν, *campus*, erat πλησίον Βετυλύα prope Bethuliam.

BETHTZUR.

בית צור / Urbs in tribu Juda. *Joſ.* 15. 58. Euſebius ſcribit eſſe vicum in viceſimo lapide ab Aelia euntibus Chebronem, & alium mille paſſibus ab Eleutheropoli. In Graeco (at parentheſi incluſum) extat ἀπέχοντα σημείοις α, ſed mallem ſcribi ὡ πλεῖον σημεῖα ἑνὸς uti Euſebius ad vocem Ἐλεάλε ſcribit. Propter viam fuiſſe, qua Hieroſolymis itur ad Chebronem, Hieronymus quoque adnotat in epitaphio Paulae: *A Bethzur venit Eſcol* (אשכל) *quae in botrum vertitur .... atque adſcendit Chebron.*

Βηθσοὺρ appellatur Joſepho, diciturque eſſe urbs in tribu Juda *Ant.* VIII. 3. *Ant.* XII. 1. & Βεθσουρὰ *Ant.* XIII. 4. Libro autem XII. *cap.* 14. narrat exercitum Antiochi Eupatoris ad Idumaeam progreſſum obſediſſe Bethzuram, urbem munitiſſimam, & *Ant.*

XIII.

Digitized by Google

XIII. 9. appellatur χωρίον τῆς Ἰουδαίας ὀχυρώτατον. Βαιθσυρὰ nuncupatur in libris apocryphis vel in plurali vel ſingulari. Sic ἡ Βαιθσυρὰ 1 *Macc.* 6. 7. 26. τὰ Βαιθσυρὰ 1 *Macc.* 4. 29. ubi urbs Idumaeae nuncupatur. Erat munimentum Judaeorum κατὰ πρόσωπον (לפני) τῆς Ἰδουμαίας. 1 *Macc.* 4. 61. 2 *Macc.* 13. 19. urbs ſita in finibus Judaeae. 1 *Macc.* 14. 33. At quid illud eſt quod 2 *Macc.* 11. 5. legitur Bethzuram (& quidem ad quam Lyſias & Judas conflixerunt, quaeque 1 *Macc.* 4. 29. urbs Idumaeae audit) ſitam fuiſſe ἐν ὀχυρῷ χωρίῳ & remotam ab Hieroſolymis quinque ſtadiis? Erratum hic eſſe in numeris perſpicuum eſt. Longius enim abſuit Bethſura Hieroſolymis.

Juxta hunc vicum fons eſt ad radices montis ebulliens in quo baptizatum eunuchum reginae Candaces ferunt. Vide Euſebium in Onomaſt. & Itinerarium Hieroſolymitanum. Hanc traditionem falſi arguit Cellarius quia Aethiops non in via Chebronem ducente proficiſcebatur, ſed via ducente Gazam, quae longe a Chebrone in occaſum ſolis declinat. Verum declinet Gaza a Chebrone verſus occaſum, viae non fuere ſemper recta ductae per ſpatia breviſſima, nec opinor iſti traditioni fidem ea re derogandam eſſe. Fateor, potuit Hieroſolymis Gazam iter inſtitui primo occidentem verſus uſque ad campeſtria Judae & dein per loca litori maris mediterranei vicina Gazam: novimus etiam aliquando (num jam eo tempore quo eunuchus ille vixit ea via trita fuerit, incertum eſt) Hieroſolymis Eleutheropolim, & inde Aſcalonem atque ita porro Gazam itinera inſtituta fuiſſe. Id liquet ex Itinerario Antonini. Sed per Chebronem etiam Gazam iter factum fuiſſe liquet ex eo, quod in omnibus fere recentiorum itinerariis legamus, ſi quis Hieroſolymis Gazam tenderet, per Chebronem eo profectum fuiſſe; nunquam quod ſciam per campeſtria propinqua litori maris mediterranei. Confer ea quae ſupra *p.* 646. ex Hieronymo notavimus, ex quibus liquet viam duxiſſe Gazam per Bethlechemum, quam aeque ac Chebronem ſitam fuiſſe ad auſtrum Hieroſolymae nemo unus dubitat: & Bethlechemum in via qua itur Hieroſolymis Chebronem, ad plagam meridialem Hieroſolymarum (uti & via Hieroſolymis ducens Gazam ad meri-

 diem

Digitized by Google

diem Hieroſolymarum fuiſſe dicitur *Act.* 8. 26.) Euſebius & Hieronymus in Onomaſtico ad vocem Bethleem locant.

Βεθσὺρ legitur in quibuſdam codicibus Graecis (in nonnullis & Βαιθθὴρ) inter urbes ſacerdotales 1 *Chron.* 6. 59. pro Betſchemeſch.

BETHZACHARIA.

Βαιθζαχαρία. Erat non longe a Bethſura, Hieroſolymam verſus, 1 *Macc.* 6. 33. Ibi cum caſtrametaretur Antiochus, erant partim in excelſis montibus partim ἐπὶ ταπεινὰ, locis humilibus, ibidem *commate* 40. Βηθζοχὴρ Epiphanio appellatur in *lib.* de vitis Prophetar. *pag.* 247. ubi dicitur Chabacuc propheta oriundus ἐξ ἀγροῦ Βηθζοχήρ. Al. codd. Βηθζεχὰρ, propius ad veram ſcriptionem. Chronicon Paſchale *pag* 150. ἐξ ἀγροῦ Βηθὶ τοῦ χάρ. Additur ibidem ἦν πάροικος ἐν γῇ Ἰσραὴλ pro quo apud Epiphanium legitur γῆ Ἰσμαὴλ, quod rectius eſt, nam in terram Iſraëlis dicitur poſtea reverſus; ergo non fuerat in terra Iſraëlis.

Joſepho appellatur *Antiq.* XII. 14. & *de bell.* I. I. Βεθζαχαρία diciturque locus eſſe in Judaea ad quem Judas Maccabaeus cum copiis Antiochi Eupatoris conflixit & ex illo videretur colligendum 70 circiter ſtadia a Bethzur abfuiſſe. Sed 1 *Maccab.* 6. 23. Βαιθζαχαρία. Scilicet illi ad Hebraïcum hi ad Syriacum loquendi modum magis accedunt.

De iis qui nomen hujus loci Latine reddunt *domum Zachariae* hoc addam, admonendi cauſa magis quam quo illos reprehenſos velim, poſſe id Ζαχαρία aliunde profectum eſſe quam ab homine Zacharia. In Talmude כפר דכריא memoratur quaſi *vicus maſculorum*. Hinc Caphar Zacharia naſci potuit, nam דכרא eſt ex זכר ortum.

BETOANEA.

Vicus ad ortum Caeſareae 15 miliaribus inde disjunctus, ubi balnea ſunt ſalubria. Euſebius ad vocem Ἀνεὶρ. Ubi Βαιτοαναία legitur. Sed Hieronymus ſcribit *Betoanea*.

BETO-

Digitized by Google

BETOANNABA.

Vicus circa Dioſpolin, 4 miliaribus inde remotus verſus ortum. Euſebius. Hieronymus addit, *Plerique autem affirmant in octavo ab ea miliario ſitam & appellari Bethannabam.* Videor in hoc nomine veſtigium urbis *Nob* deprehendere, praefixa voce *Beth.* Hieronymus Nob & Dioſpolin vicinas eſſe credidit. Vide eum in epitaphio Paulae, e quo nos ſupra *pag.* 580. aliqua dedimus quae huc faciunt.

BETOMESTHEM.

Βετομεσθὶμ, Locus vicinus Eſdraëli, *Judith.* 4. 5. Βαιτομασθαὶμ *Judith.* 15. 3. ubi Latinus interpres habet Eſtemo, quae fuit urbs Judae, adeoque vicina non fuit Eſdraëli. Sed potuit alia illic eodem nomine fuiſſe.

* BETONIM.

Urbs tribus Gad. *Joſ.* 13. 26. Regio Gaditarum ſe extendit a Chesbon uſque ad Ramath Hammizpe & Betonim; adeoque fuit in confiniis tribuum Gad & dimidiae Manaſſis. Tempore Euſebii eodem nomine nuncupabatur.

BETZER.

בֶּצֶר/ Urbs in tribu Ruben *Deut.* 4. 43. ad ortum Jerichuntis, teſte Euſebio in Onom. Joſephus eam Βόσορα appellat, & hanc eſſe quae poſtea metropolis fuit Arabiae & Boſtra nuncupata ſcribit Euſebius ad vocem Βοσὸρ, in quo aeque fallitur ac in eo quod ſacerdotalem hanc urbem appellet quum Levitica fuerit. Hoc enim non ſatis convenit cum ſitu Bozrae ab aliis aſſignato magis ſeptentrionem verſus quam ut in tribu Ruben eſſe potuerit: nec cum ſitu quem alibi ipſe Euſebius tradit, ſc. 24 aut 25 millibus ab Adraa, ad vocem Ἀσταρώθ & Ἐσδραεὶ: & ubi de vico Καναθὰ agit, ſcribens eſſe Καναθὰ vicum Arabiae olim in Menaſſi-

naſſitide nunc Trachonitide ſitum juxta Boſtra, & ad voces Τραχωνῖτις & Ἰτυραία, eſſe Trachonitin regionem adjacentem ſolitudini Boſtrae in Arabia: & ita Hieron. ad vocem Trachonitis. *Eſt trans Boſtram Arabiae civitatem in deſerto contra auſtralem plagam quaſi ad Damaſcum reſpiciens.*

Boſtra itaque potius latet in voce בעשתרה Beeſtera, ſita in portione dimidiae tribus Menaſſis. Hoc vidit vulgatus interpres *Joſ.* 21. 27. Ammianus quoque Marcellinus *lib.* IV. Boſtram, Geraſam atque Philadelphiam conjungit. Et in tabulis Peutingerianis hoc modo proceditur *Gadara*, *Capitolias*, *Adraa*, *Boſtra.* Licet haec per lineam auſtrum verſus trahantur, quum ita ſeptentrionem verſus duci debeant. In ipſa Trachonitide videtur Boſtra collocare Aurelius Victor ſcribens de Imperatore Philippo, *M. Julius Philippus Arabs Trachonites*, quem Zonaras & alii Βόςροις oriundum tradunt.

Ad ſitum urbis Betzer etiam haec faciunt ex Gemara Maccoth *fol.* 9. 2. ubi de urbibus refugii diſputatur. ה״ר׳ שלש ערים הבדיל משה בעבר הירדן וכנגדן הבדיל יהושע בארץ כנען וכבוונות הן כמין שתי שורות שבכרם חברון ביהודה כנגד בצר במדבר שכם בהר אפרים כנגד רמות בגלעד קדש בהר נפתלי כנגד גולן בבשן. *Ita tradiderunt Doctores noſtri. Tres urbes ſeparavit Moſes in regione trans Jordanem, & tres iis oppoſitas ſeparavit Joſua in terra Canaan. Hae autem ita erant diſpoſitae uti duae ſeries in vinea. Scilicet Chebron in Juda e regione Betzer in ſolitudine, Sichem in monte Ephraim e regione Ramoth in Gilead, Cadeſch in monte Naphtali e regione Golanis in Baſan.*

BETHZETHO.

Βηθζηθώ. Vicus, quo relictis Hieroſolymis cum exercitu venit Bacchides. Joſephus *Antiquit.* XII. 14. I *Maccab.* 7. 19. Βηζὲθ, vel ut in aliis codicibus eſt Βηζαὶθ nuncupatur. Videtur idem locus a Joſepho *Antiq.* XII. 18. appellari Βηρζηθώ. Ibi caſtra fuiſſe me:atum Judam notat.

Digitized by Google

BETZAANIM.

בצענים / *Joſ.* 19.33. legitur haec vox, ita ut pro urbe tribus Nephtali poſſit accipi מאלון בצענים. Euſebius in Onomaſtico credidit אלון quercum denotare & בצענים non eſſe nomen urbis ſed ב eſſe praefixum, *in Tzaanim*. Pro veteri nomine ſubſtituunt Gemariſtae Hieroſolymitani in *Megilla fol.* 70. *col.* 1. hoc recentius אנגייא דקדש.

BEZARA.

Sita in finibus Ptolemaidis, 20 ſtadiis a Gaba. Joſeph. in vita.

* BEZEC.

בזק / Urbs cujus dominus Adonibezec dicitur *Jud.* 1.4.5. Nomen hujus urbis, quam Galilaeae attribuit, Stephanus in Ἐθνικοῖς ſcribit Ζεβέκη, ſecutus vitioſos Joſephi codices: nunc in editis Βεζέκη extat *Antiq.* v. 1. Euſebius teſtatur duos eſſe vicos nomine Bezec ſibi vicinos in ſeptimo decimo lapide a Neapoli deſcendentibus Scythopolin. Meminit etiam Sandis Britannus in Itinerario *pag.* 182. vici Bezec 2 miliaribus a Bethſur. Eſtne Βηζὲθ 1 *Macc.* 7.19.

BEZEDEL.

Βεζεδὲλ. Vicus in cujus turrim compulſi ſunt Judaei Aſcalonem profecti & a Romanis fugati. Joſephus *bell.* 11.1.

BEZETH.

Βηζὲθ. Al. Βηζαιθ. Locus, ubi Bacchides Hieroſolymis profectus caſtra metabatur 1 *Macc.* 7.19. idem locus, Βερέα videtur dici 1 *Macc.* 9.4. Vide vocem Βηθσηθώ.

BILEAM.

בלעם / Urbs Levitica in portione tribus Menaſſe cis Jordanem. 1 *Chron.* 6.55.

BILHA.

בִּלְהָה / Urbs in portione tribus Simeon. 1 *Chr*. 4. 29. Vide ſupra *pag*. 153.

BITHJEMES.

Βιθιέμες commemoratur a Joſepho *Antiq*. VIII. 1. ſed vix videtur dubium quin ſit eadem ac Betſchemeſch, ſi conferamus 1 *Reg*. 4. 9. Interpres Joſephi legit Βιθλέμες, nam ita reddit: *Toparchiae Bethlemis, quae ſortem Ephraemi complectebatur, praeerat Ures*. Graeca ita habent: Τῆς μὲν Ἐφραίμου κληρουχίας Ὤρης· ἐπὶ δὲ τῆς Βιθιέμες τοπαρχίας ἦν ὁ κλῆρος. Sed mendoſa haec ſunt. Pro ὁ κλῆρος lege Δακῆρος & Βιθσέμες pro Βιθιέμες. Ut ſenſus ſit Urem (ſacer codex dicit filium Uri) praefuiſſe ſorti tribus Ephraim & Dacerum praefuiſſe toparchiae Bethſemes. Ita enim legitur 1 *Reg*. 4. 9. unde ſua hauſit Joſephus. Nec unquam Bethlem in tribu Ephraim fuit.

BITTHER. Vide BETHER.

BITTHEREBIN.

Βιθθερεβίν. Vicus in regione Eleutheropolitana, Sozomeno memoratus hiſtoriarum *libro* IX. *cap*. 17. Videtur eſſe Ἐρεβίνθων οἶκος apud Joſephum, voce ex Ἐρεβὶν & Βὴθ compoſita, & Ἐρεμίνθα Euſebii. Vide infra ad voces Ἐρεβίνθων οἶκος.

BITSAMA.

Mentio fit in Notitia Imperii. Vide Bethſchemeſch.

BITULION.

Urbs Palaeſtinae primae epiſcopatu inſignis. Epiſcopus Βιτυλίου interfuit Concilio Hieroſolymitano habito anno aerae Chriſtianae 536. Eſtne notiſſima urbs Bethel, (nam Aelia & Neapolis, inter quas duas urbes media ſita fuit Bethel, urbes fuere Palaeſtinae pri-

Digitized by Google

primae, adeoque & Bethel videtur ſub Palaeſtina prima fuiſſe cenſita) an vero Betulia Hieronymi, & Βηθελία Sozomeni vicus prope Gazam, nam & Gaza fuit urbs Palaeſtinae primae. Vide ſupra *pag.* 209. Vide & vocem Bethelia.

Βιτέλιος ſcribitur in notitia veteri Eccleſiaſtica, recenſeturque inter urbes Palaeſtinae primae. Vide ſupra *pag.* 215.

* BIZJOTEJA.

בִּזְיוֹתְיָה / Urbs in regione auſtrali Judae. *Joſ.* 15. 28. Vide ſupra *pag.* 143.

BOSOR.

Βοσόρ. Urbs valida & magna Gileaditidis. 1 *Macc.* 5. 26. 28. erat & altera Βοσὸρ *commate* 36. Al. leg. Βόσσορα. In Joſepho Βοσὸρ & Βοσοῤῥὰ duae urbes Gileaditidis diſtinguuntur.

Βόσορα (ea eſt בצר) urbs refugii appellatur Joſepho *Antiq.* IV. 7. ſita in finibus Arabiae.

BOSORRA.

Βοσοῤῥὰ quaedam memoratur Joſepho *Antiq.* XII. 12. urbs trans Jordanem ſita, & a Juda Maccabaeo capta. Ita quoque legitur 1 *Macc.* 5. 26. ubi urbs munita & magna appellatur. Erat ſita in itinere quod a Nabathaeis ad Gileaditin inſtituit Judas, & 1 *Macc.* 5. 26. in ipſa Gileaditide locatur. Interpres Joſephi Latinus & ſcriptor *lib.* 1. *Maccab.* legerunt Βόρασσα per metatheſin literarum Sigma & Rho. Haec autem Βοσοῤῥὰ diſtinguitur a Βοσὸρ urbe Gileaditidis ab ipſo Joſepho *Ant.* XII. 12. & ſcriptore *lib.* 1. *Maccab. c.* 5. 26. Sic ut Βοσὸρ poſſit haberi eadem atque בצר in tribu Ruben, & Βοσοῤῥὰ pro *Boſtris.*

BOSTRA.

Hoc nomine urbem illam indicatam volo, quae Graecis & Romanis ita vocata fuit, cujus nummi extant inſcripti COL. F. BOSTRA & N. TRA. BOSTRA, quae in veteribus notitiis eccleſiaſticis metropolis Arabiae dicitur, quaeque ab urbe Adraorum 24 miliaria Romana abſuit, teſte Euſebio in Onomaſtico, &

Digitized by Google

& a nonnullis adſcribitur Trachonitidi. Videtur eadem eſſe quae *Beeſtera* in V.T. nuncupatur: confer quae ad hanc vocem ſuperius diximus, uti quae & ad vocem *Betzer*. Sunt enim qui urbem Betzer Rubenitis datam pro Boſtris habeant, ſed omnia ſuadent illam multo magis verſus ſeptentrionem removere.

Non confundenda haec eſt cum Botzra Idumaeorum *Jerem.* 49.13. & alibi memorata, uti nec cum Botzra Moabitarum *Jerem.* 48.24. Nec mirum nomen בצרה, quod locum munitum notat, pluribus urbibus commune fuiſſe. Judaei quum gentile Βοϛρηνὸς, Graecis uſurpatum, efferre volunt id formant בוצריה ac ſi ab urbe בצרה non בעשהרות ductum eſſet. Sic in Midraſch Schir Haſſchirim *fol.* 35.3. legitur רבי ברכיה בוצריה *Rabbi Berachia, Boſtrenus.* Non enim putem aliunde quam ab urbe Boſtrorum id nomen tuliſſe. Arabes etiam nomen ejus بصركي *Bozra* ſcribunt, & Abulfeda in geographia MS.ta illam tradit eſſe قاعدة حوران *metropolin regionis Havrân.* Hic veſtigium *Auranitidis* invenio. Confer ea quae *libro* I. *pag.* 107. de Auranitide diximus.

Boſtrorum epiſcopi in actis conciliorum hi commemorantur.

NICOMACHUS. Subſcripſit concilio Niceno. Vide *tom.* II. concilior. general. *pag.* 51. & Antiocheno. Vide *tom.* II. *p.* 561.

TITUS. In concilio Antiocheno, anno 363. Vide *tom.* II. *pag.* 828.

ANTIOCHUS. In actis concilii Epheſini habiti a Neſtorianis. Vide *tom.* III. concilior. *pag.* 598.

CONSTANTINUS. In actis concilii Chalcedonenſis, inter Oecumenica quarti. Vide *tom.* IV. concilior. *p.* 80. & 606. & 787.

Boſtra, ſi recte ſe habent numeri tabulae veteris itinerariae, abfuerunt 24 miliaria ab urbe Adraorum, quod convenit cum teſtimonio Euſebii ante laudato, (vide quae ad vocem *Adraa* ſupra notavimus) *Adraa* autem aberant Capitoliade XVI miliaria, Capitolias a Gadaris XVI. Ad ſitum Boſtrorum etiam haec faciunt Ptolemaei in deſcriptione Arabiae, quibus longitudinem dierum in urbibus Petra, Medaba & Boſtra, earumque receſſum ab Alexandria verſus ortum tradit.

'H

Digitized by Google

Ἡ μὲν Πέτρα τὴν μεγίστην ἡμέραν ἔχει ὡρῶν ιδʹ καὶ διέστηκεν Ἀλεξανδρείας πρὸς ἀνατολὰς μιᾶς ὥρας τρίτῳ καὶ δεκάτῳ. hor. $\frac{1}{3}$ & parte decima.

Ἡ δὲ Μύδανα τὴν μεγίστην ἡμέραν ἔχει ὡρῶν ιδʹ καὶ τίʹ καὶ διέστηκεν Ἀλεξανδρείας πρὸς ἀνατολὰς μιᾶς ὥρας ἡμίσει καὶ πέντε καὶ δεκάτῳ. hor. $\frac{1}{2}$ & decima quinta parte.

Ἡ δὲ Βόστρα τὴν μεγίστην ἡμέραν ἔχει ὡρῶν ιδʹ καὶ τίʹ καὶ διέστηκεν Ἀλεξανδρείας πρὸς ἀνατολὰς μιᾶς ὥρας διμοίρῳ ἔγγιστα. hor. $\frac{2}{3}$ fere.

BOTZCATH.

בָּצְקַת / Urbs in tribu Judae. *Joſ.* 15. 39. 2 *Reg.* 22. 1. Non eſſe hanc eandem ac Βασκαθὰ vel Βακαθὰ, quorum epiſcopus memoratur in Conciliis quibuſdam, oſtendimus ſupra ad vocem Bacatha. Sunt qui hanc & Βασκαμᾶ, 1 *Macc.* 13. 23. eandem eſſe velint. Joſephus Βόσκεθ appellat urbem בצקת *Antiq.* x. 5.

BOTHNIA.

Βόθνια. Urbs tribus Gad, quae tempore Euſebii eodem hoc nomine dicebatur. Vide ejus Onomaſticon. Betonim nuncupatur *Joſ.* 13. 26.

BUCOLON.

Βουκόλων. Urbs haec Straboni memoratur, ſita inter Ptolemaida & turrim Stratonis; Συκαμίνων πόλις, Βουκόλων καὶ Κροκοδείλων πόλις. *Sycaminon urbs, Bucolon & Crocodilon urbs.*

CABBON.

כַּבּוֹן / Urbs tribus Judae. *Joſ.* 15. 40.

NB. Quaecunque nomina locorum per K ſcribuntur nonnunquam, etiam inter urbes has quae a C incipiunt retulimus, quod ſciremus pronunciari C ut K in vocibus quae a CA, CO, & CV incipiunt, uti quum dicimus *cado*, *conor*, *curo*. Has autem ad elementum C referri fas erat, quare & illas adjecimus quae a CE & CI indicantur: at quoniam ab Hebraeis illa pronuntiantur uti KE & KI, maluimus hanc ſcriptionem ſequi. Atque ita quaecunque nomina Hebraea a ח initium capiunt, hic a CH inchoantur, quae a כ & ק a C vel K, hoc ordine CA, KE, KI, CO, CV uti & veteres Graeci כּ & קּ &c. reddiderunt Κα &c.

CABTZEEL.

קַבְצְאֵל / Urbs in parte auſtrali tribus Judae *Joſ.* 15. 21. videtur eadem eſſe ac Jecabtzeel *Neh.* 11. 25.

CABUL.

כבול / Urbs vaſtata מפני המחלוקות propter contentiones. Echa Rabbati. 75. 4.

CADESCH & CADESCHBARNEA.

קָדֵשׁ בַּרְנֵעַ / *Deut.* 1. 19. eadem urbs ac Cadeſch & Kedeſch *Joſ.* 15. 23. Κάδης *Judith.* 1. 8. & Κάδης Βαρνῆ *Judith.* 5. 12. Vide quae nos de his locis notavimus ſupra *pag.* 114. 115. & 116. Aberat Cadeſchbarnea a monte Choreb dies undecim *Deut.* 1. 2. ab Aegypto autem aberat Choreb iter tridui: ita enim Moſes coram Pharaone teſtatus eſt. Elias autem tardius iter confecit ex Palaeſtina ad Choreb. Nam itineri a Berſeba ad montem Choreb dies 41 impendit. 1 *Reg.* 19. 3. 8.

CADESCH in NEPHTALI.

Κάδης ἡ ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. 1 *Macc.* 11. 63. Joſepho appellatur χωρίον Γαλιλαίων, oppidum Galilaeorum & ἡ ἄνω Καιδίση ſuperior Caedeſe, *Ant.* v. 1. Κύδις *Tob.* 1. 2. Κύδισσα & Κύδισσος aliis.

CADYTIS.

Meminit hujus urbis Herodotus *lib.* II. *cap.* 159. *l.* III. *cap.* 5. tanquam a ſe viſae. Ἀπὸ Φοινίκης μέχρι οὔρων τῶν Καδύτιος πόλιος, ἥ ἐςι Συρίων τῶν Παλαιςινῶν καλεομένων· ἀπὸ δὲ Καδύτιος, ἐούσης πόλιος (ὡς ἐμοὶ δοκέει) Σαρδίων οὐ πολλῷ ἐλάσσονος· ἀπὸ ταύτης τὰ ἐμπόρια τὰ ἐπὶ θαλάσσης μέχρι Ἰηνύσου πόλιός ἐςι τῆς Ἀραβίου· ἀπὸ δὲ Ἰηνύσου, αὖτις Συρίων μέχρι Σερβωνίδος λίμνης, παρ' ἣν δὴ τὸ Κάσιον ὄρος τείνει ἐς θάλασσαν. *A Phoenice uſque ad montes Cadytis urbis Syro-*

Digitized by Google

Syrorum, qui Palaeſtini appellantur, regio eſt. A Cadyti autem, quae urbs eſt, uti mihi videtur, non multo minor Sardibus, emporia maritima uſque ad urbem Jenyſum, ditionis ſunt Arabicae. Ab urbe Jenyſo rurſus Syriacae uſque ad lacum Serbonidem juxta quam mons Caſius ad mare protenditur. Huc ſpectant ea quae leguntur apud Stephanum ἐν Ἐθνικοῖς, Κάλυτις, πόλις Συρίας. Ἡρόδοτος. *Calytis, urbs Syriae. Herodotus lib.* 11. Apud eundem Stephanum mox fit mentio urbis ejuſdem ſub alio nomine Κάνυτις, πόλις Συρίων μεγάλη ὡς Ἑκαταῖος Ἀσίᾳ. Idem Hecataeus in Aſiae Periegeſi urbem Σύρων μεγάλην memorat cujus nomen non multum ab his recedit Καρδυτός. Quid ſi haec omnia ſint ejuſdem urbis nomina?

Scio per Cadytin urbem Hieroſolymam a viris doctis intelligi & illud vel a קרושה *Sancta* vel קריחתא *combuſta* duci. Sed id mihi non probatur: quum uſitatiſſimum fuerit nomen Jeruſalem & Judaeis & aliis, & illud ſanctae vel combuſtae non pro nominibus ſed epithetis urbis illius haberi poſſit. Non ſolent ita apud hiſtoricos urbes nuncupari, ſed nominibus ſuis & notis. Porro tunc vox *urbis* addi omnino debuerat, uti in *Echa Rabbati* Jeruſalem קרתא יקירתא *urbs combuſta* appellatur *fol.* 70. 1. quod gloſſator per Hebr. עיר שרופה explicat. Uti itaque urbs illa שרופה non fuit dicta, ſic nec יקירתא vel קריתתא vel קרושה, uti nec *Sancta* unquam dicitur, niſi vox urbis addatur. Quid? quod minus conveniat haec opinio cum ipſo Herodoto. Verſatur in deſcribenda ora maritima in qua non erat Jeruſalem. A Cadyti uſque ad Jenyſum regio erat ditionis Arabicae, non Syriacae. An hoc dici poteſt de regione quae eſt ad auſtrum Hieroſolymae? non puto. Adde quod videatur urbs Cadytis conſpecta ab Herodoto. Si ea Jeruſalem fuiſſet, num neglexiſſet mentionem Templi & tot ſtupendorum operum, quibus illa urbs prae aliis eminuit, quum ipſe rerum quas vidit in urbibus minus nobilibus mentionem faciat accuratam.

Ego urbem Gath hoc nomine dictam intelligerem quae Καδύτις aut Καδυτὶς nuncupata fuerit, ſi qui ſint montes ὄρεα Καδύτιος liqueret. Dicitur urbem in colle edito ſitam fuiſſe, ſed hoc non ſufficit ut ὄρεα Καδύτιος memorentur. Forſitan itaque, quia urbs

urbs Gath praecipua fuit & nota, & olim regia Philiſtaeorum, uti appellatur 1 *Sam.* 27. 5. & cujus rex alias quoque urbes, quas inter Tziklag, imperio ſuo ſubjectas habebat (vide *comma* 6.) montes vicinos orientem verſus ab ea appellavit montes Cadytis. Certe ſi fuit in 5 miliario ab Eleutheropoli euntibus Dioſpolin, uti ſcribit Euſebius, vel inter Antipatridem & Lyddam, uti idem alibi ſcribit, certe non longe abfuit a regione montana Judaeae: & ex omnibus Philiſtaeorum urbibus maxime mediterranea fuit, adeo ut montes proximi ab illa potius quam alia urbe Philiſtaeorum apud Herodotum nomen tulerint.

Viderint alii an huc pertineat herba Cadytas quae in Syria crevit. Plin. *l.* XVI. *ult.* *Eſt & in Syria herba quae vocatur Cadytas non tantum arboribus ſed ipſis etiam ſpinis circumvolvens ſeſe.* Theophraſtus de cauſ. plant. *lib.* II. *cap.* 23. Τὸ Συριακὸν βοτάνιον ὁ καλύμενος καδύτας καὶ δένδροις καὶ ἀκάνθαις ἐμφύεται.

CAESAREA.

Duae urbes Palaeſtinae fuerunt hoc nomine nuncupatae, altera ad mare magnum ſita, altera prope fontes Jordanis, Paneas dicta poſtea. Judaei ipſi nomen Caeſareae קיסרין dare ſolent Caeſareae maritimae, & portum urbis קיסרין commemorant. In Midraſch Eſther *fol.* 122. *col.* 1. mentio fit דימי של קיסרין *conclavis* judicum *Caeſareae*: alii putant carcerem fuiſſe. Vetus nomen huic urbi fuit *turris Stratonis* uti videri poteſt ex iis quae mox ex Joſepho notabimus ad hanc urbem facientia. In praefatione Novellae 103. dicitur *Strato primus eam in formam urbis redegiſſe, qui mutatis ſedibus excedens Graecia hujus conditor extitit.* Epiphanius utrumque & vetus & recens nomen conjungit in libro de ponderibus & menſuris *pag.* 175. ſcribens Καισάρεια ἡ Στράτωνος, (uti & apud Ptolemaeum legitur: vide ſupra *lib.* II. *cap.* X.) at *lib.* II. adv. haereſes *pag.* 730. Καισάρεια ſolum ei dicitur. Latinis Caeſarea Palaeſtinae dicitur ut ab aliis urbibus Caeſareae nomen gerentibus diſtinguatur, quodque ejus fuerit metropolis.

Nun-

Digitized by Google

Nuncupatur haec *Caeſarea Palaeſtina* in Itinerario veteri Hieroſolymitano. Quidni corrigis, inquiet quiſpiam, & reponis *Palaeſtinae*? Ego nil muto. Invenio idem apud Hilarium in fragmento tertio operis hiſtorici *pag.* 1311. edition. Paris. a. 1693. *Nam propter haec neceſſario Concilium apud Caeſaream Palaeſtinam primo videtur eſſe condictum.* Et quidni, uti *Syrus Palaeſtinus* in illo

Alba Palaeſtino culta columba Syro,

& *Palaeſtina aqua* apud Ovidium in Faſtis,

Inque Palaeſtinae margine ſedit aquae,

dici poſſit *Caeſarea Palaeſtina*?

Nomen Caeſareae ab Herode urbi datum in honorem Auguſti conſtat ex Joſepho *Antiquit.* XV. 11. Agrippa ipſe in epiſtola ad Cajum Caeſarem illam dicit τὴν ἐπὶ θαλάττῃ Καισάρειαν ἐπώνυμον τοῦ προπάππου Σεβαστὴν, *Caeſaream maritimam de nomine proavi tui Sebaſten dictam.* Idem legere eſt in commentario Hieronymi ad Matthaei *cap* XVI. Error itaque eſt quum in praefatione Novellae 103 ſcribitur Imperatorem Veſpaſianum nomen Caeſareae urbi dediſſe, *Divae memoriae Veſpaſianus* (ita illic legitur) *celebratiſſimus ille imperator qui piae memoriae Titi pater fuit, quod illi ad ſummam gloriam vel ſolum potuit ſufficere, ipſorum Caeſarum appellatione eam nominavit, quum antea Stratonis turris vocaretur, hoc illi honore impenſo eo quod in ea poſt Judaicas victorias inter imperatores adſcriptus eſſet.* Sed Veſpaſianus huc coloniam Romanam deduxit, non autem nomen Caeſareae dedit.

Ex tabulis Novi Teſtamenti quae peti poſſunt ad ſitum hujus urbis declarandum haec ſunt. Paulus *Act.* 9. 30. Hieroſolymis profectus fuiſſe legitur Caeſaream ut inde Tarſum abeat. Petrus ab urbe Joppe profectus altero die appellit Caeſaream *Act.* 12. 19. Epheſo itinere maritimo venit Caeſaream, *Act.* 18. 22. Ptolemaïda appulimus & die ſequenti inde profecti venimus Caeſaream, *Act.* 21. 8. & inde adſcendimus Hieroſolymas, *Act.* 21. 15. Paulus a militibus ducendus Caeſaream noctem agit Antipatride *Act.* 23. 31. Haec fere ſunt quae in Novo Teſt. de hac urbe leguntur.

Joſephus

Digitized by Google

Joſephus ſaepe meminit Caeſareae. *Ant.* XIII. 19. eam Στράτωνος πύργον appellat & ibidem notat turrim etiam fuiſſe Hieroſolymis ita dictam ὁμώνυμον τῇ παραλίῳ Καισαρείᾳ. Sed *lib.* I. *de bell. cap.* 3. non turris ſed σκοτεινὴ πάροδος appellatur & ὑπόγαιον χώριον. Verum turris eſſe potuit ſub qua meatus hic ſubterraneus erat. *Antiq.* XIV. 8. & 11. tradit eam olim turrim Stratonis dictam fuiſſe, ad mare ſitam & ab Herode portu & templis ornatam. *Ant.* XV. 13. & de *bell.* I. 16. ſitam hanc urbem in Phoenice, ad mare, mediam inter Dora & Joppen, portuque egregio & aliis aedificiis ab Herode auctam. *Antiq.* XVI. 9. Herodem per ſpatium decennii in ea ornanda laboraſſe & nomen Caeſareae illi dediſſe ab Auguſto ſibi datae *Antiquit.* XV. 11. & XIX. 7. *Antiq.* XX. 6. litem ortam fuiſſe inter Judaeos & Syros Caeſareenſes, quum illi urbem ab Herode conditam, hi vero olim nullos Judaeos ibi habitaſſe quum Stratonis turris appellaretur dicerent. *Ant.* XIII. 19. & *lib.* I. *de bell. c.* 3. dicitur 600 ſtadia abeſſe Hieroſolymis. Ita quoque in Joſepho legit Zonaras annal. *l.* V. *p.* 219. & Hegeſippus de excidio Hieroſ. *l.* I. *c.* 7. Vide ſupra *p.* 443. *Lib.* III. *de bell. c.* 14. vocatur urbs Judaeae maxima a Graecis potiſſimum inhabita, & in planitie ſita, & eodem libro *c.* 16. παράλιος, maritima, ut a Caeſarea Philippi diſtinguatur.

Portus Caeſareae appellatur a Joſepho Σεβαστὸς λιμὴν ita dictus ab Herode in honorem Caeſaris. Vid. *Antiquit.* XVII. 7. & confer *lib.* I. *de bell.* 20. ubi idem iter Antipatri deſcribitur. Sed Graeca illic in mendo cubant διαπεράσας τὴν Σεβαστὴν εἰς τὸν λιμένα τῆς Καισαρείας κατάγεται. Scripſerat Joſephus Σεβαστὸν τὸν λιμένα τῆς Καισαρείας, uti & Rufinus legit reddens, *tranſmiſſuſque in Sebaſtum Caeſariae portum defertur.* Quum vero nomen urbis Σεβαστὴ notius eſſet quam portus Σεβαστὸς, illud hujus locum occupavit.

Fuit haec colonia una cum Aelia Capitolina, ſed neutra juris Italici, uti legitur apud Ulpianum *lib.* I. de cenſibus, & idem confirmat Paulus *lib.* 2. de cenſibus §. 7. Divus Veſpaſianus Caeſarienſes colonos fecit, non adjecto ut & juris Italici eſſent ſed tributum his remiſit capitis. Sed Divus Titus etiam ſolum

Digitized by Google

lum immune factum interpretatus eſt. Similes eis Capitulenſes eſſe videntur. Hi Capitulenſes nulli alii ſunt quam Hieroſolymitani, ne quis putet innui cives Capitoliados: nam Capitolias colonia non erat, ſed urbs αὐτόνομος ſuis utens legibus.

Urbs Samaritidis fuit extra Judaeam ſita, uti liquet ex *Actor.* 12.19. & 21.8. 10. & ex eo quod in regione Judae, Benjaminis, Simeonis & Danis (quae Judaea dicitur) non fuerit. Samaritani Chriſtianos inde pellere conati ſunt duce Juſtuſa, anno Chriſti 484. Vide Chronicon paſchale ad hunc annum. Habitaſſe illic ſaeculo aerae Chriſtianae ſexto Judaeos & Samaritanos liquet ex iis quae narrat Theophanes in Chronico ad annum Chriſti 548 Juſtiniani 29. Τούτῳ τῷ ἔτει μηνὶ Ἰουλίῳ, Ἰνδικτ. δ. ἐστασίασαν Ἰουδαῖοι καὶ Σαμαρεῖται ἐν Καισαρείᾳ τῆς Παλαιστίνης καὶ ποιήσαντες πρὸς ἀλλήλους ἐν τάξει Πρασινοβενέτων ἐπῆλθον τοῖς Χριστιανοῖς τῆς αὐτῆς πόλεως καὶ πολλοὺς ἀνεῖλον καὶ ἐκκλησίας κατέκαυσαν, Στέφανον δὲ τὸν ὕπαρχον τῆς αὐτῆς πόλεως ἐν τῷ Πραιτωρίῳ ἀνεῖλον καὶ τὴν ὑπόστασιν αὐτοῦ καθήρπαξαν· ἡ δὲ γυνὴ αὐτοῦ ἀνελθοῦσα ἐν τῇ πόλει προσῆλθεν τῷ βασιλεῖ καὶ ἐκέλευσεν Ἀμαντίῳ τῷ στρατηλάτῃ κατελθεῖν ἐν Παλαιστίνῃ καὶ τὸν φόνον τοῦ Στεφάνου ἐκζητῆσαι· ὅστις εὑρὼν τοὺς μὲν ἐφούρκισεν, τοὺς δὲ ἀπεκεφάλισεν, τοὺς δὲ ἠκρωτηρίασεν καὶ ἐδήμευσε. *Hoc anno menſe Julio, indictione quarta, Judaei & Samaritani Caeſareae Palaeſtinae tumultuati ſunt, & inſtar factionum Praſinae & Venetae in Chriſtianos in ea urbe habitantes irruerunt, & multos eorum occiderunt, Eccleſias cremarunt, Stephanum civitatis Praefectum in praetorio interfecerunt; & bona ejus diripuerunt. Uxor autem hujus Conſtantinopolin profecta Imperatorem adiit, qui Amantio militiae magiſtro in Palaeſtinam miſſo, de caede Stephani juſſit inquirere. Reorum alios ſuſpendio, decollatione, aut amputatione aurium, vel facultatum amiſſione mulctavit.* Deſcribit aliam ſeditionem Samaritanorum, quae contigit anno Juſtiniani ſecundo duce Juliano Procopius in Anecdotis *p.* 35. dicitque Caeſareenſes ipſos, qui in urbe erant, Samaritaniſmo relicto Chriſtianum nomen profeſſos, indignum ratos ſi pro inſano dogmate incommoda ſubirent, ſed γεωργοὶ ἅπαντες, agreſtes omnes arma corripuerunt, deſignato Juliano quodam Sabari filio duce, qui cum ipſis caeſus fuit; addit ferri centum hominum millia trucidata fuiſſe, & agros fertiliſſimos

Digitized by Google

colonis deſtitutos jacuiſſe, magno illorum incommodo qui vectigal Imperatori ex reditibus eorum ſolvere debuerunt. Narrat hanc rem Cyrillus Scythopolitanus, in vita Sancti Sabae, cujus verba ex MSS.tis Vaticanis depromta inſeruit notis ſuis in Procopium Nicolaus Alemannus. Ὁι κατὰ Παλαιστίνην Σαμαρεῖται τὸ ἔθνος ἅπαν κατὰ τῶν Χριστιανῶν στρατεύσαντες πολλὰ ἀθέμιτα διαπράξαντες τὰς μὲν ἐμπιπτούσας ἐκκλησίας πραιδεύοντες, τοὺς δὲ συμπίπτοντας Χριστιανοὺς διαφόροις κολάσεσιν ἀφειδῶς ἀποκτείνοντες, καὶ χωρία ὁλόκληρα τῷ πυρὶ παραδιδόντες, ἐν τοῖς μάλιστα περὶ Νεάπολιν τόποις, ἔνθα τυραννήσαντες ἔστεψαν ἑαυτοῖς βασιλέα Ἰουλιανόν τινα σύνεθνον αὐτῶν. Τότε δὴ τὸν μὲν ἐπισκοπον Νεαπόλεως Σαμμωνᾶ κατέσφαξαν, τινὰς δὲ συλλαβόμενοι πρεσβυτέρους καὶ τούτους κατακόψαντες ἀπετηγάνισαν μετὰ λειψάνων ἁγίων μαρτύρων, καὶ πολλὰ τοιαῦτα δεινὰ πεποιήκασιν, ὥστε τὰς βασιλικὰς καλουμένας ὁδοὺς ἀδιαβάτους τοῖς Χριστιανοῖς γένεσθαι. Τούτων οὖν ἁπάντων εἰς ἀκοὰς εἰσελθόντων τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέως Ἰουστινιανοῦ ἐκελεύθησαν Θεόδωρος καὶ Ἰωάννης, οἱ ἐνδοξότατοι στρατὸν συναγεῖραι καὶ τὸν Σαμαρειτῶν καταστρατεῦσαι, καὶ συμβολῆς γενομένης ἀνῃρέθη Ἰουλιανὸς καὶ πλῆθος πολὺ Σαμαρειτῶν. *Samaritanorum in Palaeſtina gens univerſa contra Chriſtianos bellum movit, multis injuſtis facinoribus patratis. Eccleſias invadentes eas ſpoliarunt, & Chriſtianos quicunque occurrebant diverſis diriſque ſuppliciis affectos neci dederunt, & loca praecipue vicina Neapoli igne vaſtarunt, ac tyrannidem ibi exercentes Julianum quendam ex eadem gente oriundum regem ſuum coronarunt. Mox epiſcopum Neapoleos Sammonam jugularunt & cum reliquiis Sanctorum martyrum confractis combuſſerunt & plura ſcelera patrarunt, ſic ut regiarum viarum uſus Chriſtianis non concederetur. Quae quidem omnia quum ad aures Piiſſimi noſtri Imperatoris Juſtiniani delata eſſent, juſſit Illuſtriſſimos viros Theodorum & Joannem exercitum cogere & adverſus Samaritanos proficiſci. Quo facto, & commiſſo praelio Julianus cum magna multitudine Samaritanorum interiit.* Joſephus πόλιν Ἰουδαίας, urbem Judaeae hanc nuncupat *lib.* III. *de bello cap.* 14. nomen Judaeae extendens latius ſeptentrionem verſus quam regio 4 illarum fuit de quibus mox vidimus, per Samaritin qua Judaei tunc potiebantur. De ſitu ejus & intervallis quae abeſt ab urbibus vicinis videri poteſt libro ſecundo

Digitized by Google

do plus uno loco, *p.* 439. 443. &c. Geographus Scherif Ebn Idris, notus vulgo nomine Nubienſis, ita deſcribit Caeſaream وقيسارية بلد كبير عظيم له ربض عامر وحصن منيع وبين يافا وقيسارية ثلثون ميلا ومن قيسرية الي نابلس مرحلة وكذلك من قيسارية الي الرمله مرحلتان خفيفتان ومن قيسارية الي مدينة حيفا علي الساحل يومان *Caeſarea maximus eſt locus, cui moenia ſunt integra, & arx munita; diſtat a Japha (Joppe) 30 miliaria, a Neapoli ſtationem unam, a Ramla ſimiliter ſtationes duas exiguas, ab urbe Hepha ad mare ſita duorum dierum iter.* Abulfeda in geographia manuſcripta illam appellat قيسارية الشام Caeſaream Syriae, & mare ipſum cujus litori adjacet mare Syriacum, notatque inter illam & Ramlam eſſe miliaria 32, inter illam & Accam (Ptolemaida) eſſe 36 miliaria.

Varii extant nummi veteres hujus urbis, in quibus vel ΚΑΙCΑΡΕΩΝ legitur vel colonia prima Flavia Auguſta Caeſarea. Verum Caeſarea Philippi vel Paneas in nummis ΚΑΙCΑΡΕΙΑ CΕΒΑCΤΗ dicitur. Eſt in cimeliarchio Bariano nummus Auguſti inſcriptus ΠΟΛΛΙΩΝ ΚΟΤΠΕΔΙΟΤ ΚΑΙCΑΡΕΩΝ. Hunc deſcripſit Vaillant. in numiſm. Graecis Imperatorum Augg. & Caeſar. *pag.* 3. Apud eundem *pag.* 10. commemoratur nummus Caji Caeſaris inſcriptus ΚΑΙCΑΡΕΙΑC ΑCΤΛΟΤ ΑΓΡΙΠΠΑ ΒΑCΙΛΕΤ. Et *pag.* 12. duo nummi Claudii, unus cum inſcriptione ΚΑΙCΑΡΕΩΝ ΕΤΟΤC Ε, & alter ΕΤΟΤC ΙΓ. Sunt apud eundem & alii, quos ad hanc Caeſaream refert. Vide *pag.* 7. 13. 15. &c. Patinus in nummis aereis Impp. aliquot nummos delineatos exhibuit Hadriani, Antonini, Veri, Commodi & aliorum in quibus C. F. AV. CAESAR. aut COL. PRIMA AVG. CAESAR. legitur. Vide & Harduinum in nummis veteribus populorum, Vaillantium in nummis coloniarum & alios. Conſpicitur in quibuſdam horum nummorum imago fluvii juxta Caeſaream, plane uti in nummis Ptolemaidis, at negant quidam circa Caeſaream fluvium fuiſſe. Cum his ego non facio. In Ptolemaeo nota ſtatim poſt Caeſareae mentionem oſtia fluminis Χορσέου memorari, & confer haec quae leguntur apud Johan-

Digitized by Google

hannem de Vitriaco, hiſtoriae Hieroſolymitanae *cap.* 24. de Caeſarea, *hortorum & paſcuorum & aquarum fluentium plurimam habet ubertatem.* Idem ſcribit *cap.* 86. *crocodilos habitare in flumine Caeſareae Palaeſtinae.* Sanutus autem in ſecretis fidel. cruc. *pag.* 152. narrat eſſe illos crocodilos in magna & profunda palude quae ad orientem urbis eſt. Meminit etiam Albertus Aquenſis hujus paludis & fontis in hiſtor. Hieroſolymitana *lib.* v. *cap.* 41. de Caeſarea loquens, *ibidem ad radicem montis fons manat, qui ibidem urbi influit per camporum apertam planitiem, ubi Dux Godefridus & Robertus Flandrenſis poſitis tentoriis hoſpitati ſunt. Comes vero Reymundus, Robertus Nortmanorum Princeps poſt illos interpoſita ejuſdem fluminis ampliſſima palude procul abhinc in eodem flumine caſtra poſuerunt.*

Metropolis fuit haec Palaeſtinae primae. Vide ſupra notitias veteres eccleſiaſticas *p.*215. In Novellae 103 praefatione haec leguntur quae huc faciunt. Εἰς νοῦν δὲ ἡμῖν ἦλθε καὶ ἡ Καισάρεια μητρόπολις &c. *Venit autem nobis in mentem & metropolis Caeſarea, quae in prima Palaeſtina principatum tenet, quam prae ceteris majore etiam honore perfrui oportebat, propterea quod & quondam proconſul ipſam tenuit & praefectus talis magiſtratus fuit, licet poſtea ab ampliore dignitate ad minorem tranſierit, nimirum quum una prius tota Palaeſtina eſſet ea deinde in tres diviſa partes & neque proconſulatum retinens ſed ad magiſtratum hunc ut appellant ordinarium delata.*

Epiſcopos Caeſareae hos invenio in actis conciliorum commemoratos.

THEOPHILUM, qui actis concilii Caeſareenſis, habiti anno aerae Chriſtianae 198, ſubſcripſit. Vide Euſebium *Hiſtor. Eccleſ.* v. 23. & Stephani Baluzii novam collectionem conciliorum Pariſiis editam anno hujus ſaeculi ſeptimo *p.* 13.

AGRICOLAUM. Hic ſubſcripſit concilio Ancyrano habito anno 314. Vide *tomum* I. conciliorum generalium *pag.* 1475. At alii Agricolam hunc non agnoſcunt, ſed ſeriem epiſcoporum a Theoctiſto ad Euſebium ita texunt, Theoctiſtus, Domnus, Theotecnus, Agapius, Euſebius. Confer Euſebii *Hiſtor. Eccleſ.* VI. 19. & VII. 14.

EU-

EUSEBIUM, ab amicitia martyris Pamphili dictum, virum ſcriptis clariſſimum. Hic ſubſcripſit concilio Palaeſtino habito anno 318. Vide Baluzii novam collectionem conciliorum *pag.* 23. Subſcripſit & concilio Niceno. Vide *tom.* II. conciliorum general. *pag.* 51.

ACACIUM. Hic ſucceſſit Euſebio. Theophanes in Chron. Ἀπέθανεν (Εὐσέβιος) Ἀκάκιον μαθητὴν καὶ διάδοχον τοῦ θρόνου Καισαρείας ἰάσας. Hieronymus Epiſt. ad Minervium. *Acacius Caeſareae quae prius turris Stratonis vocabatur poſt Euſebium Pamphili epiſcopus.* Hic ſubſcripſit conciliabulo Seleucienſi anno 359. (Vide Epiphanium *Haereſ.* LXXIII. *pag.* 874. aut Baluzii ſupplement. Concilior. *pag.* 66.) & Concilio Antiocheno anno 363. Vide Socratis *Hiſtor. Eccl. l.* III. 25. aut *tom.* II. concilior. *pag.* 828. Hujus & Euzoii ſtudium in inſtauranda celebri bibliotheca Caeſareenſi, quam Pamphilus dedicaverat, laudat Hieronymus in Epiſt. ad Marcellam & in catal. ſcript. Eccleſiaſticorum. Laudat plus ſemel codicem Euangelii Matthaei, Chaldaïco & Syro ſermone ſed Hebraïcis literis conſcriptum, qui in illa bibliotheca erat. Hinc diſcimus Euangelia Matthaei Hebraea quae circumferuntur eſſe commentitia. Chaldaïcum Syrumque erat id quod citat Hieronymus, ſed Hebraïcum appellat, quod literis eſſet conſcriptum Hebraeis. Vide eum *l.* III. *dial. adverſus Pelagianos, p.* 533.

THALASSIUM. Subſcripſit concilio Conſtantinopolitano anno 381. Vide *tom.* II. concilior. *pag.* 956.

EULOGIUM. Subſcripſit concilio Dioſpolitano, anno 415. Vide *tom.* II. concilior. *pag.* 1532. an forte *Euzoius* legendum?

GLYCONEM. Subſcripſit concilio Chalcedonenſi per Zozimum, anno 451. Vide *tom.* IV. concilior. *pag.* 80. & 787.

IRENAEUM. Mentio ejus fit in actis concilio Chalcedonenſi ſubjectis. Vide *tom.* IV. concilior. general. *pag* 889.

ELIAM. Subſcripſit concilio Hieroſolymitano anno 536. Vide *tom.* V. concilior. *pag.* 284.

Digitized by Google

JOHANNEM. In actis concilii Conſtantinopolitani, anno 553. Vide novam collectionem Baluzii *pag.* 1497. & *tom.* V. concilior. *pag.* 192. & 416.

CAESAREA PHILIPPI. Vide PANEAS.

CAIN.

קין vel הקין/ Urbs tribus Judae *Joſ.* 15. 57.

CALAMON.

In Itinerario veteri Hieroſolymitano interponitur inter Ptolemaida & Sycaminon, & illinc XII hinc III millia paſſuum aberat. Apud Cyrillum quidem in epiſtola ad Caloſyrium praefixa libro ejus adverſus Anthropomorphitas mentio fit montis Calamonis, ſed ab hoc loco diverſi, his verbis, Ἀφικόμενοι τινὲς ἀπὸ τοῦ ὄρους τοῦ Καλαμῶνος ἠρωτῶντο παρ᾽ ἐμοῦ περὶ τῶν αὐτόθι μοναχῶν τίνα τρόπον διατελοῦσιν, ἢ καὶ ὁποίαν ἔχουσι τοῦ βίου τὴν ἀγωγήν. *Quum quidam ex monte Calamone ad nos veniſſent, rogabantur a me quo pacto ſe monachi illic gererent & cujuſmodi vitae inſtitutum ſectarentur.* Fuit Laura Calamonis inter Lauram Pharan & Lauram turrium, uti liquet ex Prato ſpirituali *cap.* 40. Aberat autem Laura Pharan 6 miliaria ab Hieroſolymis. Vide acta Sanctorum *tom.* II *p.* 303.

Videtur ejuſdem loci mentio fieri in Notitia Imperii, ubi legitur ſub diſpoſitione Ducis Palaeſtinae fuiſſe Cohors prima equitata Calamonae: vel ubi ſub diſpoſitione ducis Phoenices leguntur fuiſſe *Equites ſagittarii indigenae Calamonae.* An huc pertinet mons Ἀλσαλαμος Ptolemaei?

CALEB.

כלב/ Nomen loci in Juda non longe a Tziklag, uti colligere licet ex 1 *Sam.* 30. 14. Χελοὺβ habent ibi Codices Graeci, vel Γελβουὲ vel Χαλὶβ & Χειλέβ.

CALLIRHÖE.

Καλλιῤῥόη. Notum eſt ex Thucydide *lib.* II. Statio Thebaidos

dos *lib.* XII. *v.* 629. & aliis fontem Atticum ἐννεακρούνον Καλλιρόην dictum fuiſſe cujus aqua ſacra habebatur. Sed fuit & oppidi & fontis nomen prope lacum Aſphaltiten in regione trans Jordanem. Vide ſupra *pag.* 302. Ad lacum Aſphaltiten ita collocat Plinius. *Eodem latere eſt calidus fons medicae ſalubritatis Callirhoe, aquarum gloriam ipſo nomine praeferens.* Videlicet eodem latere quo Machaerus ſita erat quae proſpiciebat Lacum Aſphaltiten a meridie. Joſephus *Antiq.* XVII. 8. Callirhoes meminit, ſcribens thermas illic eſſe, & aquas effluere in Lacum Aſphaltiten.

CAMMONA.

Vicus Euſebio memoratus ad vocem Καμών, in campo magno ſitus, 6 miliaribus a Legione verſus Ptolemaidem. Vide an non ſit Κυάμων, nomen loci vicini Eſdraëlis, *Judith.* 7. 3.

* CAMON.

קמון Urbs Menaſſitarum. *Jud.* 10. 5. Euſebius meminit vici Καμμωνὰ ſiti in magno campo 6 mill. a Legione verſus ſeptentrionem. Sed non ſunt haec loca eadem. Videtur potius eſſe urbs, quam Polybius Camun vocat, jungitque cum Pella aliiſque urbibus Peraeae ab Antiocho captis. Ita ſcribit *Hiſtoriar. l.* V. *pag.* 414. παρέλαβε Πέλλαν καὶ Καμοῦν καὶ Γεφροῦν. *Cepit Pellam, Camun, & Gephrun.* Joſepho etiam memoratur haec urbs Καμών uti urbs Galaaditidis. *Ant.* V. 8.

CANA.

Κανᾶ. ܩܛܢܐ *Cotne* in verſione Syriaca. Erat in Galilaea, *Joh.* 4. 46. Jeſus quum eſſet in Cana rogatur ut deſcendat & veniat Capernaum, *Joh.* 4. 48. unde judicari poteſt Capernaum in inferiori regione ſitam fuiſſe quam Canam. Erat autem Capernaum ad mare. Epiphanius *lib.* II. *adverſ. Haereſ. p.* 452. hoc nomen explicat per ἡ κτησαμένη *poſſidens*, a קנה; & in Ancorato *pag.* 49. quod Aquila reddit ὁ Κύριος ἐκτήσατό με *Prov.* 8. 22. ipſe in Hebraeo

Digitized by Google

braeo Codice ſcriptum dicit Ἀδωναὶ κανᾶι. Haec eadem vox eſt, nam ita legitur יהוה קנני. Nota, יהוה legit ille Ἀδωναὶ, & ex collatione horum locorum liquet legendum ἐκτήσατο vel ἔκτησε *Prov.* 8. Ita quoque in Aquila legit Euſebius *lib.* III. contra Marcellum ὁ μὲν Ἀκύλας Κύριος ἐκτήσατό με κεφάλαιον τῶν ὁδῶν αὐτοῦ εἴρηκεν. Et notatu dignum eſt ita quoque Symmachum & Theodotionem reddidiſſe, quem ad modum idem notat Euſebius, accuratius quam Epiphanius (niſi forte librariorum culpa vox peregrina labem contraxerit) in Hebraeo eſſe Κανὰ (non Κανὰι) pro Graeco ἐκτήσατο ſcribens.

Hieronymus in Onomaſt. ad vocem Cana, non dicit (quod nonnullis viſum eſt inter quos nuper etiam fuit Cellarius) eſſe duas Canas majorem & minorem, ſed duplicem Sidonem. Haec dicit expreſſa ad verbum, *Cana uſque ad Sidonem majorem: eſt quippe & altera minor ad cujus diſtinctionem major haec dicitur. Fuit autem Cana in tribu Aſer.* Sequamur potius eundem virum doctiſſimum ſitum vici Cana, Joſepho memorati, aſſignantem ex eodem Joſepho. Videlicet a Tiberiade abſuit per tantum intervallum ut Joſephus cum ducentis militibus iter faciens per totam noctem a Cana ſummo demum mane ad Tiberiada appulerit. Praeterea quia Silas 5 ſtadiis a Juliade caſtra metatus ſtationes militum diſpoſuit per vias, alteram quae Canam ferat, alteram quae Gamalam, teſte eodem Joſepho in vita, colligit Canam non longe a Juliade fuiſſe adeoque ad ſeptentrionem Tiberiadis. Dubium tamen hic ſuboritur an illa Κανᾶ quidem Cana Galilaeae ſit. Joſephus nomen Κανᾶ etiam Canathae urbi tribuit. Confer *Ant.* XV. 6. & *bell.* I. 14.

Phocas Canam collocat inter Sipporin & Nazaret. Monſtratur nunc in loco 6 miliaribus Romanis remoto a Sippori verſus occidentem; parum tamen etiam verſus aquilonem. Eſt etiam in eo tractu Sepher Cana 4 mill. a Nazareth ad aquilonem ejus, inclinando verſus orientem. Diſputatur quaenam ex his duabus pro Cana Galilaeae in Sacro Codice memorata haberi debeat. Vide Quareſmii elucidat. terrae S. *lib.* VII. *c.* 6. *pag.* 853.

Illud praetereundum non eſt, hujus loci nominatim mentionem

Digitized by Google

nem fieri in titulis Patriarchae Hieroſolymitani, quando ad eum ſcribit Conſtantinopolitanus, licet nullarum praeterea urbium Palaeſtinae, ſi Hieroſolymam exceperis, nullorum vicorum, mentio fiat. Hauſimus id ex ſalutationibus epiſtolarum Pontificalium ſubjunctis editioni regiae Codini Curopalatae, in quibus *pag.* 419. haec leguntur.

Ὅπως γράφει τῷ Ἱεροσολύμων.
Ἁγιώτατε δέσποτα Ἱεροσολύμων, ἁγίας Σιὼν, Συρίας, Ἀραβίας πέραν Ἰορδάνȣ, Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ πάσης τῆς Παλαιςίνης, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ποθηνότατε ἀδελφὲ καὶ συλλειτȣργέ.

Quomodo ſcribat ad Hieroſolymitanum.
Sanctiſſime Domine Hieroſolymorum, Sanctae Sion, Syriae, Arabiae trans Jordanem, Cana Galilaeae, & totius Palaeſtinae in ſancto Spiritu deſideratiſſime frater & collega.

Quamvis, ut verum fatear, mihi non perſuadeam ita vere legi debere. Nam videtur potius Bethlechemi, aut Nazarethae, locorum multo celebriorum nativitate & educatione Soſpitatoris noſtri, debuiſſe mentionem facere. Quorſum Canae meminit? ob converſam in vinum aquam? Atqui in aliis locis plura & majora Chriſtus virtutis ſuae divinae ſpecimina ediderat, uti quum Lazarum vitae reſtituit. Et quomodo Κανᾶ, vicus, inter regiones Arabiam & Palaeſtinam medius interponitur? An forte pro Κανᾶ legendum καὶ, aut aliud ſub ea voce latet? Nota porro ut regio trans Jordanem Ἀραβία nuncupetur.

CANATHA.

Locus qui & Κανᾶ dicitur (aut ſaltem ita in Joſepho nunc legitur: an ab ipſius manu ea lectio profecta ſit, dubium eſt) in Coeleſyria, non longe ut videtur a Juliade. Κανάθα Euſebius in Onom. ſcribit eſſe vicum Arabiae (i. e. regionis trans Jordanicae)

Digitized by Google

cae) in Trachonitide juxta Boſtra. Epiſcopus Κανώθας memoratur in Concilio Chalcedonenſi. Inter urbes Decapoleos a Plinio recenſetur *lib.* v. *cap.* 18. Stephanus ἐν Ἐθνικοῖς Κάναθα· πόλις πρὸς τῇ Βόςρᾳ Ἀραβίας. *Canatha. Urbs juxta Boſtram Arabiae.* In tabula veteri itineraria ubi locetur vide ſupra *pag.* 421.

CANOTHA. Vide CANATHA.

CAPERNAUM.

Capernaum idem eſt quod *vicus Naum*, i. e. כפר נחום *Capharnachum.* Ita ferè & Tertullianus *lib.* IV. adverſus Marcionem hanc vocem ſcribit, *deſcendiſſe in civitatem Galilaeae Capharnaum.* Sed ex *Caphar* facile fit *Caper.* Ita dubium mihi non eſt *Caperſana*, non longe ab Euphrate & Zeugmate, (cujus Ammianus Marcellinus *l.* XVIII. meminit) a Syriaco hoc *Caphar* eſſe dictam. Theodoretus meminit & vici Καπερσανᾶ in Hiſtor. relig. *p.* 852. quod non aliunde quam a Caphar & Sana deduco. Κώμη τίς ἐςι τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ πρὸς Ἑσπέραν αὐτῇ ἐπικειμένη τῇ ὄχθῃ Καπερσανᾶ καλουμένη. *Vicus eſt ad occidentem Euphratis, ipſi ripae adjacens, nuncupatus Caperſana.* Plura exempla ſe offerent in hoc ipſo libro.

Urbs dicitur Galilaeae *Lucae* 4. 31. in finibus Zabulon & Nephtali *Matth.* 4. 13. & quidem maritima ſita ad lacum Tiberiadis *Joh.* 6. 17. ubi erat Synagoga *Joh.* 6. 59. ubi Chriſtus habitavit *Marc.* 2. 1. unde dicitur, ἰδία πόλις ejus *Matth.* 9. 1. Magnam vitae partem hic Chriſtus egit & in aliis locis non ita celebribus quam erant Hieroſolyma, Jericho & aliae. Ipſe virtutibus ſuis theatrum erexit ubicunque ageret, & illa loca nobilitavit; ſic ut dici poſſit, quod de Democrito Suidas narrat, Abdera Athenis praeferente, ſed longe auguſtiori ſenſu (quis Chriſtianorum dubitet?) οὐκ ἐκ τοῦ τόπου λαβεῖν δόξαν βουλόμενος, ἀλλὰ τῷ τόπῳ δόξαν περιθεῖναι προαιρούμενος, *non a loco gloriam mutuari, ſed loco ſtudens conciliare gloriam.* Urbs florens *Matth.* 11. 23. ubi Chriſtus relicta Nazareth diu habitavit *Matth.* 4. 13. quo ab urbe Cana deſcenditur *Joh.* 2. 12. & 4. 46. uti & ex urbe Nazareth *Luc.* 4. 31. Haec fere ſunt quae de hac urbe ex ſacris literis colligi teſtimo-

Digitized by Google

ſtimonia queunt. Quod hodie ſitus ejus ignoretur, licet olim celeberrima fuerit, videtur etiam contineri in comminatione Chriſti *Matth.* 11. 23. *Capernaum quae uſque in coelum evecta es ad inferos deprimeris.* In cujus poenae partem venerunt quoque Chorazin & Bethſaida, quarum mox erat facta mentio, ſic ut nunc quoque, uti hic liber docet, de ſitu earum diſputetur.

Καφαρναὺμ & Bethſaida urbes erant vicinae, uti notat Epiphanius *lib.* 11. adverſus haereſes, *pag.* 437. Idem notat *lib.* 1. adverſus haereſes *pag.* 128. & 136. quum antea nullis praeter Judaeos illic habitare conceſſum fuiſſet, Conſtantinum Seniorem licentiam dediſſe Joſepho illic eccleſiam Chriſtianam exſtruendi, quemadmodum Tiberiade & Diocaeſareae. Scribit ille nomen hujus loci modo Καφαρναὺμ modo Καπερναὺμ & videtur crediſſe (vide *lib.* 11. adverſ. haereſes *pag.* 438.) Capernaum non fuiſſe mari adſitam.

Non eſt quod quis exiſtimet Capernaum urbem dici non poſſe: quia *Caphar* vicum notat. Certum eſt, & in hoc ipſo libro plures urbes invenientur, quarum nominibus *Caphar* praepoſitum eſt, aliquando *Caphar* eſſe nomen datum urbibus. Ita in Echa Rabbati *fol.* 75. 4. שלושה עיירות *tres urbes* recenſentur כפר שיחלים, כפר ביש, & כפר דיכרין. Ita nunc quoque nomina urbibus adhaerent quae iis data ſunt quum vici eſſent ignobiles.

Joſephus tradit ſe quum vulneratus eſſet in praelio delatum eſſe ad vicum Κεφαρνώμην, & inde Taricheas. Apparet autem ex iis quae addit vicum illum non longe abſuiſſe a Jordane & Juliade. Idem meminit fontis Καπαρναὺμ in terra Genneſar quae putabatur eſſe vena fluminis Nili. *de bell.* III. 18.

Saeculi ſexti ſcriptum, itinerarium Antonini Martyris (cujus libri uſum debeo humanitati Godefridi Claramontii, V. D. M. apud Amſtelodamenſes, cujus amicitiam communia ſtudia & mores ingenui fere praetextatam mihi conciliarunt) haec de Capernaum notat, *Deinde venimus in civitatem Capharnaum in domum Petri quae modo eſt baſilica.*

Quomodo ſe habuerit Capernaum ſaeculo ſeptimo ex his Adamnani *de locis Sanct. lib.* II. intelliges. *Qui ab Hieroſolymis deſcen-*

Digitized by Google

ſcendentes Capharnaum adire cupiunt, ut Arculfus refert, per Tiberiadem via vadunt recta: deinde ſecus lacum Cinereth quod eſt & mare Tiberiadis & mare Galileae locumque ſuperius memoratae benedictionis pervium habent, a quo per marginem ejuſdem ſupra commemorati ſtagni non longo circuitu Capharnaum perveniunt maritimam in finibus Zabulon & Neptalim, quae, ut Arculfus refert qui eam de monte vicino proſpexit, murum non habens, anguſto inter montem & ſtagnum coartata ſpatio per illam maritimam oram longo tramite protenditur, montem ab aquilonali plaga, lacum vero ab auſtrali, habens, ab occaſu in ortum extenſa dirigitur. Secundum hanc deſcriptionem collocari deberet ad littus maris proximum ſeptentrioni, ubi Jordanes in illud influit, ut verſus auſtrum reſpiciat ipſum mare.

Saeculo octavo ſcriptum S. Willibaldi Itinerarium ita ejus meminit, *veniebant ad illum vicum Capharnaum, ubi Dominus Principis filiam ſuſcitavit. Ibi fuit domus & murus magnus.*

CAPHARABIS.

Καφαραβὶς. Oppidum Idumaeae ſuperioris. Joſephus *de bell.* v. 8. Rufinus habet *Capharin.* Eſtne *Capharbiſch*? Vide infra.

CAPHARACCO. Vide *Acco*, & *Capharath.*

CAPHARACHIM.

כפר אחים Locus memoratus in Gem. Menachot *fol.* 85. 1. una cum כרוים. R. Nathan in Aruch nil notat niſi eſſe nomen loci.

CAPHARARIA.

Vel Ceperaria. In tabula veteri Peutingeriana collocatur inter Aſcalona & Aeliam. Videtur eſſe Καφαρόρρα Ptolemaei.

CAPHARATH.

Καφαράθ. Vicus Galilaeae a Joſepho munitus. Vide eum in vita *pag.* 1013. Alibi conjecimus ex ſequenti voce κω addendum eſſe,

eſſe, (uti in loco parallelo Και περιοχῇ ſcribitur) ut intelligatur כפר עכו locus in Miſna & Gemara memoratus, & diſtinguendus a Ptolemaide ſive עכו ipſa.

CAPHARAZIZ.

כפר עזיז/ In Miſna Cilaim *cap.* VI. 4. dicitur R. Joſua profectus eſſe in Capharaziz ut conveniret R. Iſmaelem.

CAPHARBARCAE.

כפר ברקאי/ Inde erat Pont. M. Jiſſaſcar. Gem. Kerituth. 100.

CAPHARBARICA.

Καφαρβαριχά. Urbs ἐν τῇ τῆς Ἐλευθεροπόλεως καὶ Ἱερουσαλὴμ ἐνορίᾳ ἐπέκεινα τῆς Χεβρὼν σημείοις τρισὶ, *in confiniis (regionum) Eleutheropolis & Jeruſalem, tribus milliaribus a Chebrone.* Epiphanius *lib.* I. adverſ. haereſ. *pag.* 291. Alii legunt καὶ βαρβαρικά. Illud Καφὰρ eſt Hebraeum כפר, *vicus, pagus.* Vide quae ad vocem *Capernaum* notavimus. Forſitan locus ita dictus eſt a vicinia *vallis benedictionis.* 2 *Chr.*20. 26. Videtur mihi eſſe hunc locum eundem qui Hieronymo in vita Paulae Capherbarucha dicitur. Ita ille: *altera die orto jam ſole ſtetit in ſupercilio Capharbarucha, id eſt villae benedictionis: quem ad locum Abraham Dominum proſecutus eſt. Unde latam deſpiciens ſolitudinem ac terras quondam Sodomae & Gomorrhae, Adamae & Seboim, contemplata eſt balſami vineas in Engaddi & Segor.* Et Engaddi non longe erat a valle Beraca', nam ad Engaddi caſtrametabantur Ammonitae &c. 2 *Chron.* 20. 1.

Videtur etiam in vita S. Euthymii magni abbatis hujus loci mentio fieri ubi legitur Βαριχὰ dicta, μεταξὺ Βαριχῶν καὶ Ἀριστοβουλιάδος *inter Barica & Ariſtobuliada.* Quidam codices Latini oſtendunt ibi lectum fuiſſe Καφαρβαριχῶν, nam veſtigia vocis prioris referunt, quum exhibeant *inter Parabariches & Ariſtobuliadem.* Alibi obſervavimus *Caphar* degeneraſſe in *Para.* Solitudo Ziph, in qua David delituit dicitur ibidem vicina fuiſſe vico Ariſtobuliadi. Eſt etiam vicus circa Azotum Bareca dictus,

 ſed

Digitized by Google

ſed ab hoc diverſus. Vide Euſebium in Onomaſt. ad vocem Βαρακαί. Legitur apud eundem Βαρὴχ vicus prope Saara ad ſeptentrionem Eleutheropolis. Sed pro Βαρὴχ Hieronymus legit rectius *Caphar Sorech*. Vide Euſebium ad vocem Σωρήκ.

CAPHARBISCH.

כפר ביש / Urbs in monte regio, בהר המלך. In Gemara Babylonica Gittin. 57. 1. In Echa Rabbati dicitur fuiſſe in Daroma, *fol.* 75. 4. שלושה עיירות היו בדרום והיו מוציאות כפלים ביוצאי מצרים ואלו הן כפר ביש כפר שיחלים כפר דיכרין כפר ביש למה נקרא שמה כפר ביש דלא הות מקבלא אכסנייא כפר שיחלים למה נקרא שמה כפר שיחלים דהוו מרבין בניהון באילין תחלוסייא כפר דיכרין למה נקרא שמה כפר דיכרין דכל איתתא דהות תמן הות ילדה בנין דכרין וכל איתתא בעיא למילד נקבה הוה נפקה לבר מן קרתא והות ילדה נקבה וכל איתתא אחריתי דהות בעיא למילד בר דכר הות אתיה תמן והות ילדה זכר וכדו כד את נצעהון בשתין רבוון דקניי לא נסיין להון. *Tres urbes erant in Daroma* (de quo vide ſupra) *quarum ſingulae tot continebant incolas*[1], *ut numerus bis contineret numerum eorum qui ex Aegypto egreſſi ſunt: ſuntque hae Caphar Biſch, Caphar Schichalim, Caphar Dicrin. Quare autem Capharbiſch (oppidum malum) ita nuncupatur? Quia erat inhoſpitalis* (ξένους *non recipiebat*) *Quare Caphar Schichalin ita dicitur? Quia liberos ſuos alebant hoc genere cibi* (Buxtorfius in Lexico ſuo ad *vocem* תחל haec reddit *quod multiplicarunt liberos ſuos ut iſti dactyli immaturi*) שיחלין & תחלוסייא *dicto. Caphar dicrin oppidum maſculorum unde nomen habet? Quod unaquaeque uxor in hac urbe pareret foetum maſculum, & ſi qua uxor faeminei ſexus foetum parere deſideraret, ex urbe exiret, & faeminam pareret. Quod ſi & alia quaepiam uxor filium marem parere vellet, ad hunc locum proficiſcebatur. Nunc autem ſi quis ſexaginta myriades cannarum* (Ligtfootus vertit קנים per *nidos*, in centur.

Choro-

chorograph. Matthaeo praemiſſa *cap.* XI. ſed de illis non videtur apte dici quod in loco figantur (נצעהון) *loco illi, in quo hae urbes incolis refertae fuerunt, inſigere vellet non poſſet ſolum anguſtum eas comprehendere.* Favori Divino hoc adſcribunt, terram olim tot incolas comprehendere potuiſſe, quae poſtea cernitur quaſi contractior & vix tot incolarum capax. Vide ſupra *Capharabis.*

CAPHARCHANAN.

Hinc dicitur R. Jacob דכפר חנן in Echa Rabbati 84. 4. & 78. 1. & 61. 3. Invenio & in Echa Rabbati. 78. 2. ר׳עקיבא דכפר חנן אמר *R. Akiba ex Capharchanan dixit.* Verum ſuſpicor poſitum *Akiba* pro *Jacobo*, cujus mentio facta erat columna praecedenti.

CAPHARCHANANJA.

Miſna in Codice Scheviith *cap.* IX. *m.* 2. collocat hanc in confinio Galilaeae ſuperioris & inferioris. Scribitur כפר חנניה. Sunt qui eam pro Cana habent uti auctor libri Juchaſin. Hinc erat Abba Chalaphta, doctor Miſchnicus.

CAPHARCHITTAIA.

כפר חיטייא / Talmudici eam putant eſſe Ziddim *Joſ.* 19. 35. Eſtne Capharcotia Ptolemaei? Vide infra ad Cheleph.

CAPHARCOTIA.

Urbs Galilaeae haec eſt Ptolemaeo. Legitur Καπαρκότια ibidem, quod non damno: ſed ut reliquis locis a Caphar initium nominis capientibus adjiceretur inſerendum heic duxi. *Caparcotani* legitur inter Scythopolin & Caeſaream Palaeſtinae in tabula veteri Peutingeriana.

CAPHARDAGO.

Καφαρδαγών. Vicus grandis inter Dioſpolin & Jamniam. Euſebius ad vocem Βηδαγών.

CA-

CAPHARDEROM.

כפר דרום / R. Eleazar filius Iſaac inde nomen habet: at certo non dixerim in Palaeſtina fuiſſe.

CAPHARDICRIN. Vide CAPHARBISCH.

CAPHARETAEA.

Vicus Samaritidis, patria Menandri haeretici. Erat ille ἀπὸ Καπαρεταίας, uti Juſtinus Martyr ſcribit, in *Apol.* II. pro Chriſtianis, Μένανδρον δέ τινα καὶ αὐτὸν Σαμαρέα τὸν ἀπὸ κώμης Καππαρεταίας, vel Καπαραττταίας, uti ex eo citat Euſebius *Hiſtor.* III. 26. ἀπὸ Χαβραὶ habet Theodoretus in Compend. haeret. fab. *cap.* 2.

CAPHARGAMALA.

Vicus in regione Hieroſolymitana, 20 millibus ab urbe, patria Luciani presbyteri, qui ſcripſit de reliquiis Sancti Stephani, & vixiſſe creditur ſaeculo quinto. Vide Bochartum in notis ad illa acta conſcriptis. Cotovicus in Itinerario *pag.* 284. ubi deſcribit montem Sion, credidit nomen viri fuiſſe; ita enim habet; Juxta hunc eſt (locus) alius, in quem corpus beati Stephani protomartyris delatum & a quodam Caphargamala Honorii principis tempore iterum tumulatum ferunt.

CAPHARJAMA.

כפר ימה / Nomen urbis antea dictae Jabneel in tribu Naphtali *Joſ.* 19. 33. Ita ſcribitur in Gemara Hieroſolymitana Megilla *fol.* 70. *col.* 1.

CAPHARLAKITIA.

כפר לקיטיא / Legitur Imperator Hadrianus tribus in locis cuſtodes diſpoſuiſſe הושיב שלש משמרות in Chammatha, in Ca-

Digitized by Google

Caphar Lakitia, & in Bethel Judaeae. Echa Rabbeti, *fol.* 70.3. חרא בחמתא חרא בכפר לקיטייא וחדא בבית אל דיהוד.

CAPHARNACHUM.

כפר נחום / In Midraſch Coheleth *fol.* 89. *col.* 4. ubi narratur eo profectus חנינא בן אחי רבי יהשע Chanina filius fratris R. Joſuae. Et *fol.* 109. *col.* 4. dicitur per *virum bonum* intelligi poſſe R. Chananiam filium fratris R. Joſuae, & per חוטא *peccatorem Eccl.* 7. 26. intelligi poſſe בני כפר נחום *incolas Capharnachum*, pro quibus alii מינים haereticos ſubſtituunt: & ideo, monente gloſſatore, Capharnaumitae illic memorantur quod haereticis opinionibus eſſent dediti. Haec videtur eſſe Capernaum, in qua multi Chriſto nomen dederant, non tamen omnes: confer Euangelia.

CAPHARNEBORIA.

כפר נבוריא / Inde nomen habet Jacob quidam Tyri docens איש כפר נבוריא qui haud rectas opiniones fovebat ſed in haereſin inclinabat ריהו נורף לצד מינות uti gloſſator monet: & in contextu ipſo חוטא appellatur cui applicant quidam *Eccleſ.* 7. 26. Midraſch Coheleth *fol.* 109. & 4. Neſcio tamen fueritne intra limites terrae Iſraëliticae.

CAPHARNIMRA.

Urbs terrae Iſraeliticae incolis admodum referta. Commemoratur in Echa Rabbeti *fol.* 75. *col.* 4. שלש מאות חנויות אורגי פרוכות היו בכפר נמרה *Trecentae domus vel officinae texentium vela erant in Caphar nimra.* Alibi legitur apud ſcriptores Hebraeos פיילרין & פילנין pro אורגי פרוכות ſub quibus vocibus non latet vox *phialarius*, ſed *velarius*.

CAPHARNOME.

Κεφαρνώμη. Vicus Galilaeae quo Joſephus delatus eſt vulneratus in praelio, non longe a Jordane & Juliade, & inde porro Tarichaeas

Digitized by Google

richaeas deportatus. Vide eum in vita *pag.* 1029. Eſtne haec Capernaum? Sed Capernaum urbs celebris fuit.

CAPHARORSA.

Urbs Idumaeae ad occidentem Jordanis. Καπαρόρσα ſcribitur apud Ptolemaeum; ſed quum prima pars ſine ullo dubio ſit כפר *Caphar*, hoc loco credidi inſerendam illam eſſe indici reliquorum locorum, quae a Caphar nominis originem ducunt. Videtur eſſe Caphararia. Vide hanc vocem.

CAPHARSABA.

In campo ejus Herodes exſtruxit oppidum, dictum Antipatrida. Vide Joſephum *Ant.* XVI. 9. & XIII. 23. ubi Χαβαρσαβα ſcribit. Chronicon Paſchale ad ann. V. C. 742. hoc refert, ſed pro Καφαρσαβα ſcribit ἔτι καὶ Περσαβίνην (lege Καπερσαβίνην) εἰς ὄνομα Ἀντιπάτρου τοῦ πατρός. Nec enim hic, reor, cogitandum eſt de *Verſabino caſtro* in Palaeſtina, cujus mentio *l.* XXX. Codd. Theod. de erog. mil. ann. Ea enim Berſabe eſſe videtur.

CAPHARSALAMA.

Καφαρσάλαμα. Idem locus Καφαρσάραμα in libris Apocryphis dicitur. An eſt forſitan idem ac villa Caphar Gamala, ſita in regione Hieroſolymorum, 20 millibus ab urbe, cujus mentio fit in tractatu de reliquiis S. Stephani, qui conſcriptus eſſe dicitur a Luciano presbytero ſaeculo quinto. Aut forte eſt Caphar ſemelia, cujus ibidem fit mentio. Mentio fit loci eodem nomine Capharſalam dicti in *Gem. Hieroſ. Aveda Zara fol.* 44. *col.* 4. יינה של אוגדור למה הוא אסור מפני כפר פגש . ושל בורגתרה מפני בירת סוריקה . של עין כושית מפני כפר שלם *Vinum Ugdor quare prohibitum eſt? Ob Caphar Pegaſch. Vinum Buragthae quare? propter Birat Sorika. Vinum En Cuſchith propter Caphar Salam.*

CA-

CAPHARSAMAI.

כפר סמיי / Urbs terrae Iſraeliticae, non longe a Sippori Acconem verſus. Mentio fit in *Gemara Hieroſ. Gittin.* Inde erat Jacobus qui R. Eliezerem Ben Dama a ſerpente morſum in nomine Jeſu, Soſpitatoris noſtri, ſanare voluit, ſed non permiſit hoc R. Iſmaël. *Gem. Schabbath. fol.* 14. 3. Ejuſdem mentio fit in Midras Coheleth *fol.* 109. 4. ubi איש כפר סאמא appellatur, & dicitur eum per nomen חוטא *peccatoris* intelligi poſſe *Eccleſ.* 7. 26. oppoſite ad virum טוב, ſcilicet Eliezerem Ben Dama.

CAPHARSARAMA.

Καφαρσάραμα. Caeſus illic eſt exercitus Nicanoris. 1 *Macc.* 7. 31. Ipſe autem fugit ad urbem Davidis.

CAPHARSCHICHALIN.

כפר שיחלין / Oppidum in monte regio ita dictum ab herba qua incolae ejus multum utebantur: vide ſupra ad vocem Caphar biſch. In Gem. Gittin. 57. 1. ſcribitur כפר שיחליים.

CAPHARSEMELIA.

Vici hujus mentio fit in Luciani presbyteri tractatu de inventis reliquiis S. Stephani. Vide Bochartum in notis ad illum tractatum ſcriptis, quem *volsiae* poſtulat.

CAPHARSECANJA.

כפר סכניא / Unde Jacobus quidam, Chriſtianus, denominatur איש כפר סכניא. Midras Coheleth *fol.* 89. *col.* 3.

CAPHARSIGNA.

Meminit hujus loci Miſna Menachot VIII. 6. *Unde adducebant vinum? E Kerotim & Tolim. Hae primas tenent in vino, ſecundas*

Digitized by Google

ſecundas Beth Riba & Beth Laban in monte, וכפר סגנה בבקעה *& Caphar Signa in Valle.* Idem locus in codice Kelim *cap.* 4. כפר סיגנא appellatur. Ita legit Aruch ad v. כפר. & hinc puto nomen habet doctor Miſnicus Menachem בן סיגנאי in Eduioth *cap.* 7. *m.* 8.

CAPHARSORECH.

Vicus ad ſeptentrionem Eleutheropoleos, juxta vicum Saara. Hieronymus ad vocem Sorech. Creditur ita dictus a fluvio שורק ad quem Delila, cujus amore captus fuit Samſon, habitavit *Jud.* 16. 4.

CAPHARTANCHUMIN.

Invenio in Midraſch Schir Haſſchirin *fol.* 18. *col.* 3. R. Judam aliquid narrare ex ore ר' חמא דכפר תנחומין R. Chammae e Caphar Tanchumin.

CAPHARTEBI.

כפר טבי erat בכורח לוד ad ortum Lyddae. Gem. Roſhhaſchana *fol.* 13. 2.

CAPHARTERUBA.

כפר טרובא / Nomen loci memorati in Echa Rabbeti *fol.* 75. 3. Ubi duo fratres illic habitaſſe dicuntur qui tempore Hadriani Romanis tranſitum negabant.

CAPHARTOBA.

Καφαρτόβα. Vicus in media Idumaea. Joſephus *de bell.* v. 4. Rufinus videtur legiſſe Καφαρτόφα.

CAPHARTZEMACH.

כפר צמח. Vide quae ex Talmude de hoc loco notavimus ſupra *lib.* 1. *cap.* XXVI.

CA-

Digitized by Google

CAPHARUTNAI.

כפר עותנאי, In Miſna Gittin. VII. 7. dicitur eſſe in via quae ex Galilaea in Judaeam tendit, & ex iis quae adjiciuntur liquet in Galilaea fuiſſe, ita tamen ut in finibus ejus eſſet. Memoratur & ibidem *cap.* I. *m.* 5.

CAPHETHRAMIS.

Καφεθράμις, oppidum Idumaeae ſuperioris. Joſephus *bell.* V. 8. Rufinus habet Caphetram, Petrus Apollonius *lib.* III. *de excid. Hieroſ. pag.* 65. Capharam.

> *Hinc Syriis, illinc Arabum, contermina ſylvis*
> *Aſſaca diripitur, Solymae quoque proxima Chebron.*
> *Abſumit poſthac Capharam Vulcanius ignis.*

CAPITOLIAS.

Ptolemaeus tradit urbem Ἱεροσόλυμα eandem eſſe quae Καπιτωλιὰς dicitur: ſed quum antea inter Hippon & Gadara urbem Capitoliada collocaverit, videtur librariis potius error adſcribendus quam Ptolemaeo; & ſcribendum Hieroſolyma hanc etiam dici Capitolinam, Καπιτωλίαν, uti Dioni Caſſio nuncupatur. Certe diverſam eſſe ab Aelia Capitolina ſive Hieroſolymis ex nummis liquet, in quibus αὐτόνομος ſuis legibus utens appellatur: atqui Aelia Capitolina erat colonia Romana quemadmodum & Caeſarea & Sebaſte Samariae, uti Ulpianus eas recenſet ipſe in Phoenice Tyri natus adeoque non αὐτόνομος ſed legibus Romanis utens. Praeterea ſitus ei tributus in itinerario Antonini inter Gadara & Damaſcum docet eam omnino ab Aelia diſtinguendam: uti & quod in ſubſcriptionibus Concilii Nicaeni, & Chalcedonenſis diſtincte recenſeantur Macarius Hieroſolymitanus, & Antiochus Capitoliadis, vel Καπιτωλιάδος & in Notitiis veteribus Eccleſiaſticis.

In tabula veteri Peutingeriana collocatur inter Gadara & Adraa:

draa, Adraa autem inter hanc & Boſtra. In itinerario Antonini collocatur inter Neue & Gadara, hinc XVI, illinc XXXVI miliaribus remota. Καπιτωλίασα inter urbes Palaeſtinae ſecundae recenſetur in Notitiis veteribus eccleſiaſticis.

CARCAA.

קרקעה / *Joſ.* 15. 3. In finibus auſtralibus Judae. Vicum fuiſſe in ſolitudine vel ad ſolitudinem docet Euſebius ad vocem Ἀκαρκά. Et ad vocem Καρκὰ, caſtellum eſſe Καρκάρια unius diei itinere diſtans a Petra. Non puto hanc Carcariam eſſe eandem ac eam de qua *Jud.* 8. 10.

CAREM.

Καρέμ. Nomen hoc legitur inter urbes Judae *Joſ.* 15. 60. ſed in Graecis codicibus non in Hebraeis. Vide quae notavimus ad vocem Bethlechem. Invenio etiam in verſione Graeca Γαρὲμ ἀναβαθμῶν quaſi nomen loci proprium pro Hebraeis גרם המעלות 2 *Reg.* 9. 13. poſſetque vox Καρὲμ eſſe ducta ab Hebraeo גרם, expreſſo Gimel per Kappa, uti κάμηλος a גמל, aliaque. Sed non eſt illa גרם 2 *Reg.* 9. 13. eadem ac Καρὲμ, memorata in libro Joſuae inter urbes Judae.

CARIADA.

Καριάδα. Vicus prope Medabam, decem inde miliaribus verſus occaſum. Euſebius ad vocem Καριαθείμ.

CARIATHAMAUM.

Patria Jonae Καριαθαμαούμ. Epiphanius de vitis Prophetarum *pag.* 246. eamque dicit eſſe πλησίον Ἀζώτε πόλεως Ἑλλήνων κατὰ θαλάσσαν *prope Azotum urbem Graecorum ad mare.* Al. codd. Καριαθιαρίμ. Eſt urbs nota Kiriatjearim. Chronicon Paſcale *p.* 149. Ἰωνᾶς ἦν ἐκ γῆς Καριαθμαοῦς. Aliis *Gath Hachepher* eſt patria Jonae. Anonymus auctor de vitis prophetarum editus ab Hoeſchelio ex codice Auguſtano habet ἐκ γῆς Καριαθὶμ, πλησίον Ἀζώτε πό-

πόλεως Ἑλλήνων κατὰ θάλασσαν. Et ad marginem ex Theophylacto ſcribitur Καριαθιαρείμ. Nam & apud alios ſcriptores nomen urbis Cariathjearim ita fere corruptum legitur. Suidas ad vocem Ὀζὰν ex Joſepho ſcribit ἐπὶ τὴν κιβωτὸν ἔκειτο εἰς Καριαθαμά, *ad arcam quae erat in Cariathama.* Manifeſtum eſt hoc nomine deſignari urbem *Cariathjearim.* Et in codicibus editis Joſephi *Antiq. lib.* VII. *cap.* 4. unde ſua Suidas hauſit Καριαθιαρεὶμ legitur.

CARMEL.

כַּרְמֶל/ Urbs in tribu Juda in auſtrali parte terrae Iſraël. *Joſ.* 15.55. in monte ſita. 1 *Sam.* 25.5. Procopius Gazaeus ex Euſebio in Comm. ad 1. *lib. Reg.* Ἐν τῷ Καρμήλῳ. Ἐνταῦθα οὐ τὸ ὄρος εἰρηκέναι φησὶν ὁ Εὐσέβιος, κώμην δέ τινα μέχρι καὶ νῦν οὕτως ὀνομασμένην, ἐν ᾗ ᾠκηκέναι τὸν Ναβάλ. *In Carmelo. Hic non montem nominari auctor eſt Euſebius ſed vicum quendam uſque in hunc diem ita appellatum in quo habitaverit Nabal.* Legendum itaque in Euſebio non Χειμαλλά, ſed Καρμαλλὰ vel Καρμήλια quum Procopius dicat Euſebium ſcribere eſſe vicum οὕτως (explicat autem vocem Κάρμηλος) appellatum. Si Χειμαλλὰ is vicus appellaretur non poſſet dici οὕτως ὀνομαζόμενος.

Meminit & Hieronymus, ſed & montem hunc vocat in Comm. ad *Amos.* I. *Carmelus Graece dicitur & Latine, Hebraice autem Chermel & ſunt duo montes qui vocantur hoc nomine. Alter in quo fuit Nabal Carmelius maritus Abigail ad auſtralem plagam. Alter juxta Ptolemaidem quae prius vocabatur Acho mari imminens.*

Theodoretus *quaeſt* 59. *in* 1 *lib. Reg.* Τὸν μέν τοι Κάρμηλον ἐνταῦθα Εὐσέβιος ὁ Καισαρεὺς οὐ τὸ ὄρος εἴρηκε ἀλλὰ κώμην τινὰ μέχρι τοῦ νῦν οὕτως ὀνομαζομένην νότοθεν τῆς Ἱερουσαλὴμ κειμένην, ἐν ᾗ φασὶν ᾠκηκέναι τὸν Ναβάλ. *Carmelum autem Euſebius Caeſareenſis dixit non eſſe montem ſed vicum aliquem uſque in hunc diem ita nuncupatum, ad auſtralem plagam Hieroſolymae in quo ajunt habitaſſe Nabalem.*

Haec eſt cujus mentio fit in Notitia dignitatum Imperii *Equites ſcutarii Illyriciani Chermulae.* Nam Euſebius in Onomaſtico teſtatur *Romanum praeſidium eſſe poſitum eo loco.* Vide cum ad vocem Κάρμηλος. CAR-

CARNAIN.

Καρναΐν. Urbs trans Jordanem ſita. Joſephus *Antiquit.* XII. 12. Eadem ac Aſteroth Carnain; vide ſupra. Vicus eſt grandis Batanaeae, teſte Euſebio in Onom. ſed 1 *Macc.* 5. 26. dicitur eſſe urbs Gileaditidis.

CARNEA.

Eſt vicus Batanaeae, qui & Carnaim dicitur. Eſt etiam in finibus Aeliae vicus Carnea nuncupatus. Euſebius ad vocem Καρναεὶμ. Καρναῒν appellatur & urbs magna Gileaditidis 1 *Macc.* 5. 26. Fugiſſe leguntur ibidem *commate* 43. εἰς τὸ τέμενος ἐν Καρναΐν, quod in Chronico Templi ſecundi *pag.* 86. 2. ſcribitur נמלטו בעשתרות קרנים *fugerunt ad Aſteroth Carnain* licet ex eo ceterum non adeo multa peti poſſint ad illuſtrandas res illorum temporum quia rationes locorum, temporum, & perſonarum praeliantium miro modo illic turbatae ſunt, ſi fidem habemus iis quae in libris Chaſmonaeorum leguntur. Aſteroth a fano Aſtartes dicitur. Κάρνιον appellatur 2 *Macc.* 12. 21.

* CARTA.

קַרְתָּה / Urbs tribus Zabulon. *Joſ.* 21. 34. Non videtur haec eſſe *Certa* memorata in itinerario veteri Hieroſolymitano.

* CARTAN.

קַרְתָּן / Urbs in Nephtali *Joſ.* 21. 32.

CASON.

Εἰς Κασών Graeci ut nomen loci habent 2 *Sam.* 23. 13. ubi קציר eſt in Hebraeo. Κασωὶρ in cod. MS. Alexandrino. Sunt qui non *meſſem* ſed locum hoc nomine dictum ibi intelligendum putent: ſi loci nomen eſt fuit prope ſpeluncam Adullam.

CA-

Digitized by Google

CASTRA.

קסטרה / Loci nomen in Galilaea non longe a חיפה Chepha, vide vocem *Kepha*. Forſitan Latina vox eſt & a Caſtris Romanorum id nomen loco adhaeſit. Nam etiam alibi apud Judaeos haec vox appellative uſurpatur uti in Echa Rabbati 79. 2. זה קסטרה של פרסיין *haec ſunt caſtra Perſarum*. Confer dicenda infra ad vocem *Legio*, quod & nomen urbis fuit non longe hinc.

CATONITH.

קטונית / Nomen recentius urbis קטת Cattath, uti ſcribitur in Gemara Hieroſolymitana Megilla *fol.* 70. *col.* 1. Κατανάθ etiam reddunt interpretes Graeci *Joſ.* 19. 15.

* CATTATH.

Urbs tribus Zebulon. *Joſ.* 19. 15.

KEDASA.

Κεδάσα. Urbs Tyriorum, ſed propinqua Galilaeae. Vide *Kedeſch*.

KEDEMOTH.

קדמות / Urbs in tribu Ruben. *Joſ.* 13. 18.

KEDESCH.

קדש / Urbs in tribu Juda *Joſ.* 15. 23. Vide *Cadeſch* ſupra. Eſt & in Naphtali *Joſ.* 19. 37. & 20. 7. quae ut ab aliis diſtinguatur קדש נפתלי appellatur & קדש בגליל *Joſ.* 21. 32. Καδὴς ἡ ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. 1 *Macc.* 11. 63. Κεδέσις ſuperioris Galilaeae Joſepho *Ant.* v. 1. ἡ ἄνω Καιδέση. *ibid.* Alia eſt, puto Κέδασα τῶν Τυρίων. *bell.* 11. 19. urbs propinqua regioni Tyriorum & Galilaeae *Ant.* VIII. 9. Sitam illam eſſe trahit ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ἐν ὄρει Νεφθαλεὶμ Euſebius qui & ad vocem Ἐρεμίνθα (loco prorſus alieno) ejus meminit. Aut dicamus potius librariorum culpa ea verba illic eſſe inſerta. Eſt & urbs hoc nomine in Jiſſaſcar. 1 *Chron.* 6. 72.

KEDRON.

Κεδρών. Rex jubet muniri Kedron quod praeſtiturus Cendebaeus Jamniam proficiſcitur. Inde haud longe aberat 1 *Macc.* 15. 39. & 16. 9. aliis *Gedor.*

KEILA.

קְעִילָה Urbs tribus Judae, *Joſ.* 15. 44. Κίλλα ſcribitur Joſepho, & regio adſita Κιλλάνων χώρα. Euſebius ſcribit villam Κηλὰ ſitam ad ortum Eleutheropolis 8 inde miliaribus. Confer eum quoque ad vocem Ἐχελά, nam tum quae ad Κηλὰ, tum quae ad Ἐχελὰ leguntur, de eodem loco, Keila קעילה nempe, intelligenda ſunt, quamvis non negem prius membrum Ἐχελὰ, ἔνθα ἐκρύπτετο Δαβὶδ, poſſe de *colle Hachila* accipi, ubi David Keila egreſſus delituit 1 *Sam.* 23. 19.

Meminit Sozomenus *Hiſt.* VII. 29. Τοὔνομα ἦσην Κελὰ ἡ πρὶν Κείλα ὀνομαζομένη πόλις, καθ' ἣν ὁ Ἀβακοὺμ εὑρέθη. Καὶ Βηραθσατία χωρίον ἀμφὶ δέκα σάδια τῆς πόλεως διεσώς, περὶ δὲ τοῦτο ὁ Μιχαίας τάφος ἦν, ὃ μνῆμα πισὸν ἀγνοοῦντες ὅ τι λέγουσιν οἱ ἐπιχώριοι ἐκάλουν, Νεφσαμεεμανὰ τῇ πατρίῳ φωνῇ ὀνομάζοντες. *Loci nomen eſt Kela, quae ante Keila nuncupabatur, ubi repertus eſt Abacuc. Et Berathſatia locus eſt* 10 *ſtadiis ab urbe remotus juxta quem erat ſepulcrum Michae, quod incolae patrio ſermone, licet inſcii, appellabant monumentum fidele* נפש נאמן. Nam *verbum Hebraicum* Neemanim, πισὸς *id eſt fideles ſonat*, ſunt verba Hieronymi ad *Jeſ. cap.* 17. Eſt autem נפשא Νέφσα cippus ſepulcralis. Cornelius a Lapide praefatione in Micham hoc nomen omnium optime ſcripſit *Nephſaneemana.*

KENATH.

קְנָת Urbs Menaſſitarum *Num.* 32. 42. Eſt vicus *Arabiae* Καναθὰ nunc dictus, olim in Menaſſitide nunc Trachonitide ſitus juxta Boſtra, teſte Euſebio. Videtur eſſe Καναθὰ Joſephi, qui eam in Coeleſyria locat *bell.* 1. 14. & Κανὰ vocat *Antiq.* XV. 6.

KE-

KEPHA.

Haec urbs חיפא ſcriptoribus Hebraeis dicta, حيفا *Hipha* Arabibus, aliis Epha, Hepha, & Kepha, ſita eſt ad ſinum Ptolemaidis. *Caiphas* appellatur in Notitia veteri Latina quinque Patriarchatuum. Anonymus de locis Hieroſol. ab eruditiſſimo viro Leone Allatio editus meminit loci Caipha ad mare (ſed ibi legendum eſſe reor Ἰάφα pro Καιάφα, nam de Japha ſive Joppe tradunt accolae ibi in mari ſaxa quaedam cerni ad quae piſcatus fuerit Petrus) Τὸ δὲ Καιάφα, ὅπȣ ἁλίευεν ὁ Πέτρος, ἀπέχει ἀπὸ τῆς Ἱερȣσαλὴμ μίλιον ά. *Caiapha, ubi Petrus piſcatus erat, abeſt a Jeruſalem miliare unum.* Erratum eſſe in numeris miliarium res ipſa clamat, ubi enim mare in quo Petrus piſcari potuit uno miliari ab urbe Jeruſalem? Quareſmius tamen in elucidatione terrae Sanctae *lib.* IV. *cap.* I. nec ſe id ſaxum vidiſſe tradit nec illius aliquam in partibus iſtis mentionem fieri audiviſſe. Alii tamen narrant (uti D. de Monconis Itiner. *part.* II.) ſibi id ſaxum in mari non longe a Joppe monſtratum eſſe. Ad rem ipſam quod attinet, facile largior Quareſmio non ſupra hoc ſaxum in mari magno, ſed ad mare Tiberiadis Petrum retia ſua ſiccaſſe quum vocaretur a Chriſto. Non ſinunt de ea re nos dubitare ſcriptores ſacri. Sed error natus mihi videtur ex convenientia inter nomen Petri *Cephas*, & nomina urbium, Καιάφα, Κήφα, & Ἰάφα. Plura de hac urbe notata invenies infra ad vocem *Epha*.

* KEPHAR HAAMMONAI.

כְּפַר הָעַמּוֹנָי / Urbs Benjamin. *Joſ.* 18. 24.

KEPHIRA.

כְּפִירָה / Urbs Gibeonitarum, poſtea Benjamin. *Joſ.* 9. 17. & 18. 26. Καφιρὰ in libris Apocryphis. Joſephus incolas vocat Κεφηρῖτας *Antiquit.* V. I. Vide ſupra *Beeroth.*

* KERIOTH.

קְרִיּוֹת / Urbs in tribu Judae, *Joſ.* 15. 25. videtur illa cognomen habuiſſe קריות חצרון: vide quae nos ad vocem *Chatzor*. Haec tamen non vetant, quominus & ἁπλῶς Κεριώθ (aut Καριώθ, uti כפירה Καφιρὰ מגבו Μαγιδδώ. &c. Alpha pro Schevate ſubſtituto) appellari potuerit, uti in Belgio noſtro Haga Comitum etiam Haga non addito τῶ Comitum dici ſolet, Hage, & 's Gravenhage; Sylva Ducis, den Boſch & 's Hertogenboſch. Ab hac urbe Judas videtur dictus Iſcarioth איש קריות, uti Judaei ſolent gentilia formare praepoſito איש, quae res certa & nota eſt: de qua nos diximus copioſius in diſſertat. miſcellan. *parte* 1. Eodem modo Jephtham Joſephus vocat Ἴστοβον i. e. איש טוב oriundus enim erat ex Tob.

KEROTIM.

קרותים / Locus erat, in quo vinum optimum proveniebat. *Menachot.* VIII. 6.

CERTA.

Nomen mutationis in Itinerario Hieroſolymitano, quae VIII millia paſſuum a Caeſarea Palaeſtinae verſus ſeptentrionem aberat. Videtur eadem Cartha dici in Notitia dignitatum Imperii: *Cohors decima Carthaginenſis Carthae.*

KESIL.

כְּסִיל / Urbs in tribus Judae parte auſtrali. *Joſ.* 15. 30. Ξὶλ Euſebio. Vide ſupra *pag.* 152.

* KESULLOTH.

כְּסֻלּוֹת / Urbs tribus Jiſſaſcar, quae & הכסלות dicitur *Joſ.* 19. 18. Euſebius & Hieronymus eam collocant juxta Tabor in campeſtribus, 8 miliaribus a Diocaeſarea ſive Sippori verſus orientem. An eſt Exalus Ἔξαλυς cujus mentio in Concil. Hieroſ.

Digitized by Google

* KEZIB.

כְּזִיב / Urbs in regione tribus Judae. *Gen.* 38. 5.

CHABOLO.

Χαβωλώ. Vicus in confiniis Ptolemaidis. Joſephus in vita *pag.* 1015. videtur Ζαβυλών legendum. Alibi ſc. in vita *pag.* 1016. Χαβαλώ dicitur & Χαβαλών *pag. eadem.* Affine nomen eſt *Cabul*, de quo ſupra. Erat haec urbs vaſtata propter diſcordiam, כבול, Gem. Hieroſ. Taanith. Notum eſt hoc nomen etiam tributum fuiſſe regioni urbium illarum viginti quas Salomo Chiramo Tyriorum Regi deſtinavit 1 *Reg.* 12. 12. illud כבול quaſi כהבול *ſicuti nihil* dictum eſſe Hillerus in Onomaſtico opinatur, id οὐκ ἀρέσκον lingua Phoenicum notare Joſephus notat *Antiquit.* VIII. 2.

* CHADASCHA.

Urbs Judaeae, omnium minima quae in ea regione fuerunt & non plures quam quinquaginta habitacula complexa. Ita memoratur in Eruvin. v. 6. עיר חדשה שביהודה שיש בה נ׳ דיורין *Urbs Chadaſcha Judaeae, in qua non niſi 50 habitacula ſunt.* Videtur eſſe eadem ac חדשה Chadaſcha, urbs tribus Judae, memorata *Joſ.* 15. 37. Euſebius ſcribit eſſe vicum ἐγγὺς Ταφνῶν. Hieronymus legit ibi Γοφνῶν, miraturque quum Gufna עפני in Ephraim fuerint locum hunc qui in tribu Juda fuit Gufnis vicinum ſtatui.

* CHADATTA.

חֲדַתָּה / Urbs tribus Judae, ut quibuſdam placet *Joſ.* 15. 25. vide quae leguntur ad vocem Chatzor.

CHADIA.

Χαδία. Legitur III *Ezr.* 5. 38. inter nomina urbium Οἱ Χαδίας.

Digitized by Google

διας. Sed *Neh.* 7. ubi eadem ſeries extat non invenitur & praeterea incerta eſt vocis ſcriptio. Οἱ Χαδιασαὶ habent alii codices. Ego puto totum hoc comma loco ſuo motum eſſe, nam poſt *comma* 44 υἱοὶ Ἰεριχῶ debebant ſequi incolae *Lod*, *Chadid & Ono*, uti liquet ex *Nehem.* 7. Atqui hic omittuntur & videtur illud comma hic inſertum loco non ſuo: detego enim ſigna verae ſcriptionis in hiſce, ΟΙ ΧΑΔΙΑΣ ΚΑΙ ΑΜΜΙΔΙΟΙ.

CHADID.

חָדִיד / Urbs tribus Benjamin *Ezr.* 2. 33. *Nehem.* 11. 34. Videtur eadem eſſe quae Ἀδιδὰ & Ἀδδιδὰ Joſepho & ſcriptori librorum Maccabaicorum appellatur, urbs in Sephela ſive regione campeſtri Judae ſita. Vide vocem *Adida*.

CHALAMIS.

חלמיש / Videtur hic locus quippe propinquus urbi Neue collocandus in Palaeſtina. Mentio ejus fit in Echa Rabbati *fol.* 72. *col.* 4. צוה ה׳ ליעקוב סביביו צריו כגון חלמיש לנוה קסטרא לחיפה סוסיתא לטבריה יריחו לנוערן לוד לאונו *Juſſit Deus* (*Thren.* 1. 17.) *Jacobum cingi hoſtibus ſuis, uti Chalamis vicina erat Neue, Caſtra Chephae, Suſitha Tiberiadi, Jericho Noarae* (ita legendum eſſe docebimus ad vocem *Neara*) *Lod Ono.* Gloſſator notat in Chalamis habitaſſe hoſtes Judaeorum, in Neue Judaeos: atque ita in reliquis. In Schir Haſſchirim Rabba *fol.* 14. 4. paulo aliter haec leguntur. כגון חלמיש לנווה יריחו לנוערן סוסיתן לטברי׳ קסטרא לחיפה לוד לאונו & notat ad haec gloſſator כל אלו שמות מקומות ובהם היו דרים רשעי אומות העולם מעמון ומואב כדאיתא בפרק עשרה יוחסין ובאיכה רבה בפסוק פרשה ציון בידיה ובויקרא רבא פ׳ כ״ג *omnia haec ſunt nomina locorum, in quibus* (*ſc. priore loco nominatis*) *habitabant impii ex gentibus, Moabitae & Ammonitae, uti eſt in capite, cujus initium* עשרה יוחסין (*in codice* קדושין *cap.* 4.) *& in Echa Rabba* (locus is eſt, quem mox exhibuimus) *ſectione illa*

Digitized by Google

illa quae initium capit a verbis Thren. 1. 17. Expandat Tzion manus ſuas, *& in Vajikra Rabba Sect.* 23.

* CHALCHUL.

חלחול / Urbs tribus Judae *Joſ.* 15. 58. Hieronymus ad vocem Elul ſcribit eſſe in regione ad Aeliam pertinente villulam nomine Alulam juxta Chebron.

* CHALI.

חלי / Urbs in tribu Aſcher *Joſ.* 19. 25.

CHAMMATH.

חמת / Urbs tribus Nephtali *Joſ.* 19. 35. Creditur multis eſſe Tiberias ab aquis calidis ita dicta, quae olim & noſtra aetate illic fuerunt. Ante triennium circiter illae terrae motu deletae ſunt, uti mihi retulerunt qui illo tempore in oriente iter fecerunt. Vide de iis Golium in notis ad Alfragan. *pag.* 133. ubi obſervat optimas aquarum illarum erumpere ad ortum pagi الحسيبية dicti. Memoratur & חמתא loci nomen, in quo uti & in Bethel ac Caphar Lakitia Hadrianus cuſtodes locaverit in Echa Rabbati 70. 3.

CHAMMON.

חמון / Urbs tribus Aſcher. *Joſ.* 19. 28. eodem nomine eſt urbs in Nephthali. 1 *Chron.* 6. 76.

CHAMMOTHDOR.

חמת דאר / Urbs tribus Nephtali *Joſ.* 21. 32.

* CHANNATON.

חנתן / Urbs in finibus Zabulon *Joſ.* 19. 14.

Digitized by Google

* CHAPHARAIM.

חֲפָרַיִם / Urbs tribus Jiſſaſcar *Joſ.* 19. 19. Vicus erat tempore Euſebii 6 miliaria diſtans ab urbe Legionis verſus ſeptentrionem. Vide cum ad vocem Ἀιφραΐμ.

CHAPHRATHA.

Meminit hujus loci Theodoretus in commentario in *Jer.* 31.
Καὶ τῆς Ῥαχὴλ ὁ τάφος ἐν τῷ ἱπποδρόμῳ ἐςὶ Χαφραθὰ, τῦ ἐλθεῖν εἰς
Ἐφραθά. *Rachelis ſepulcrum eſt in hippodromo Chaphratha, qua ve-*
nitur in Ephratha. Et Hieron. quaeſt. Hebr. in Geneſin, *Neſcio*
quid volentes Hippodromum ſeptuaginta interpretes tranſtulerunt, &
ſtatim ibi ubi in Hebraeo dicitur, & ſepelierunt eam in via Ephratha
haec eſt Bethlehem, rurſum Septuaginta poſuerunt hippodromum, cum
utique ſi Chabratha hippodromus eſt, Ephratha hippodromus eſſe non
poſſit. Videlicet *Gen.* 48. 7. legitur בעוד כברת ארץ *exiguum ſpa-*
tium terrae adhuc, quod Rachel moriens aberat ab Ephrata, ubi
Alexandrini habent κατὰ τὸν ἱππόδρομον Χαβραθὰ τῆς γῆς. Ex vo-
ce כברת natum eſt Χαβραθὰ, quod etiam *Gen.* 35. 16. poſue-
runt uti nomen loci ἤγγισεν εἰς Χαβραθὰ, & Euſebius inſeruit O-
nomaſtico locorum notatque Aquilam reddidiſſe καθ' ὁδόν. Vide
& quae habet ad vocem Ἐφραθὰ ubi notat ſepulcrum hoc Ra-
chelis ἐν τῷ καλουμένῳ Ἱπποδρόμῳ diſtare 4 miliaribus a Jeruſalem.
Demetrius Polyhiſtor, citatus Euſebio praep. Euang. *lib.* IX. *cap.*
21. etiam hujus loci meminit ἐκεῖθεν δὲ ἐλθεῖν εἰς Χαφραθά. Et
Chryſoſtomus in *caput* 2. *Matthaei.* Apud Cyrillum *lib.* VI. *Gla-*
phyrorum in Geneſin pag. 205. editionis Pariſinae ann. 1638. etiam
legitur ex verſione Alexandrina κατὰ τὸν ἱππόδρομον Χαβραθᾶ τῆς
γῆς. Origenes, *Homil.* III. *in diverſos* Rachelem ſcribit in via
quae dicitur Hippodromi in terra Cabrati introeuntibus Beth-
lem eſſe ſepultam.

CHARABE.

Χαραβη. Vicus ſuperioris Galilaeae a Joſepho munitus. Vide
cum

Digitized by Google

eum in vita *pag.* 1013. Locus huic parallelus *lib.* 11. *de bello cap.* 25. ſuadet hic intelligi eundem locum qui illic Ἀχαβάρων πέτρα dicitur, quare puto hic legendum Ἀχαβαρη. A initiale ex fine vocis praecedentis Ἀμήρυθα peti poteſt.

CHARACMOBA.

Χαραχμῶβα. Urbs Palaeſtinae epiſcopatu inſignis. Vide ſupra *pag.* 212. & Excerpta ex Concilio Hieroſolymitano ſupra 733. Recenſetur inter urbes Arabiae Petraeae a Ptolemaeo, & Palaeſtinae tertiae in Notitiis veteribus Eccleſiaſticis Παρωχμοῦχυ, ſed in aliis rectius Χαραγμοῦχα, quod idem eſt ac *Characmoba.* Stephanus ἐν Ἐθνικοῖς. Χαράκμωβα, πόλις τῆς νῦν τρίτης Παλαιστίνης ἣν ἀναγράφει Πτολεμαῖος ἐν γεωγραφικοῖς ἐν πέμπτῳ βιβλίῳ, ἐν τοῖς Ἀραβικοῖς. Ἀξιόπιστος δ' ἀνὴρ περὶ τὰ τοιαῦτα. Σπουδὴν γὰρ ἔθετο ἱστορῆσαι ἀκριβῶς τὰ τῆς Ἀραβίας. Καὶ Μωβουχάραξ φησίν. *Characmoba, urbs tertiae Palaeſtinae, quam recens & Ptolemaeus in Geographicis* lib. v. *in Arabicis. Fide dignus ille eſt in talibus. Laborem enim poſuit in deſcribenda accurate Arabia. Dicunt & Mobocharax.* Χάραξ pro vallo ſolet accipi proprie, aut ipſis caſtris, quae vallo cingi ſolebant: ſic legitur apud Dionyſ. Halicarn. *Antiq. lib.* 11. *p.* 105. ponere ἐν τῷ πεδίῳ χάρακα *caſtra in campo* & *pag.* 111. εἰς τὸν χάρακα τῶν Σαβινῶν προῆλθον, *ad caſtra Sabinorum pervenerunt.*

CHAROD.

חרד / Locus erat ad auſtrum collis hammore *Jud.* 7. 1.

CHARRAN.

Meminit Theophilus, Patriarcha Antiochenus, *libro* 11. *ad Autolycum*, *pag.* 107. urbis cujuſdam hoc nomine in terra Canaan. Ταῦτα μὲν οὖν ἐγεννήθη ἐν τῇ γῇ Χαλδαίων· ἐν δὲ τῇ γῇ Χανααν ἐγένετο πόλις ᾗ ὄνομα Χαῤῥάν. *Illa quidem evenerunt in terra Chaldaeorum. In terra autem Canaan urbs fuit, cui nomen Charran.*

Digitized by Google

CHARRI.

Loci nomen quod in Graeca verſione Sacri Codicis legitur 2 *Sam.* 10. 14. Καὶ πάντες ἐν Χαῤῥὶ. In Hebraeo legitur כל הברים *omnes Habberim*. Pro ב legerunt כ, uti clarum eſt.

CHASALUS.

Vicus prope montem Tabor, octo miliaribus a Diocaeſarea verſus ortum Euſebius. Hieronymus ita in eo legit: nunc Χασαλὼς extat.

CHASBI.

Χασβεί. Locus deſertus tempore Euſebii prope Odollam. Vid. Onomaſticon & confer *Gen.* 38. 5.

CHASLON.

Vicus praegrandis in finibus Aeliae. Euſebius in Onom. ad vocem Χαλασών. Lege cum Hieronymo Χασλών.

CHASPHOMA.

Χάσφωμα. Urbs Gileaditidis capta a Juda Maccabaeo. Joſephus *Ant.* XII. 12. Scriptor libri primi Chasmonaeorum *cap.* 5. *c.* 26. pro eo Χασχὼρ habet & *commate* 36. Χασών. Interpres vulgatus Caſphor. Alii Cheſchbon, quae notiſſima urbs eſt. Dicitur haec urbs magna & munita fuiſſe 1 *Macc.* 5. 26.

CHATZAR ADDAR.

חֲצַר אַדָּר / In confiniis Idumaeae. *Num.* 34. 4.

CHATZAR ENAN.

חֲצַר עֵינָן / *Num.* 34. 20. Urbs ad ſeptentrionem terrae Iſraëliticae. Euſebius ſcribit eſſe ὅριον Δαμασκοῦ.

CHAT-

Digitized by Google

* CHATZAR GADDA.

חֲצַר גַּדָּה / Urbs in tribus Judae parte auſtrali. *Joſ.* 15.27. Alii putant eſſe duas urbes: ſed quum per Vav non ſeparentur & alia ſint urbium nomina compoſita ex Chatzar alioque nomine, puto eſſe unam urbem. Euſebius quidem inter eos eſt qui putant duas urbes in hoc nomine latere: nam meminit urbis *Aſer* ſitae in tribu Juda, & alibi urbis *Gadda* etiam ſitae in illa tribu. Atqui nuſquam in V.T. legitur Aſcher & Gadda niſi hic. Ita ille Ἀσὴρ, φυλῆς Ἰούδα· καλεῖται δὲ καὶ νῦν Ἀσὴρ κώμη μεγίστη ἀπιόντων ἀπὸ Ἀζώτου εἰς Ἀσκάλωνα. *Aſcher, in tribu Juda: appellatur autem & nunc vicus praegrandis pergentibus Aſcalonem de Azoto.* Ad haec notat in commentario Bonfrerius *Nuſquam id nomen (Aſcher) in Scriptura apparet.* Scilicet non apparet niſi hoc loco & junctum cum *Gadda.* Ita quoque ſcribit idem ad Euſebium in voce *Gadda. Nulla hujuſmodi urbs eo nomine in Scriptura cernitur*, additque *ſibi videri Engaddi ſignificari*, *quae Engadda Joſepho dicitur unde decurtata voce ſit Gadda.* Vir clariſſimus, Johannes Clericus, putat ſcribendum Γαδαδὰ עדעדה memoratam *Joſ.* 15.22. Ego autem exiſtimo Γάδδα recte ſcriptum eſſe, & intelligi nomen גדדה Γαδδὰ avulſum a praecedenti חצר inprimis quum & praecedens חצר, Ἀσὴρ, diſtincte ab Euſebio recenſeatur, & nec haec nec illa urbs tribus Judae ſeparatim in ſacro codice memoretur. Simili plane modo Ἀδὰρ ab Euſebio urbs Ephraim appellatur, quum nulla hoc nomine nota ſit, ſed id divulſum eſt ex *Ataroth Addar.* Sic idem recenſet urbem Βαάλ, quum ſit nomen dimidium urbis Baalmeon.

CHATZAR SCHUAL.

חֲצַר שׁוּעָל / Urbs in parte auſtrali tribus Judae. Jungitur cum Beerſcheba *Joſ.* 15.28. *Neh.* 11.27.

* CHATZAR SUSA.

חֲצַר סוּסָה / Urbs tribus Simeon *Joſ.* 19.5. Vide ſupra *p.* 152. & 153.

Digitized by Google

* CHATZAR SUSIM.

חֲצַר סוּסִים / Urbs in tribu Simeon 1 *Chron.* 4.31.

CHATZATZON TAMAR.

חַצְצוֹן תָּמָר / Eſt Engedi. 2 *Chron.* 20. 2. Ad hanc vocem notat Euſebius eſſe quoque Θαμαρὰ vicum diſtantem Malathis iter diei inter Chebron & Ailam, ubi & praeſidium Romanorum eſt. Pro Chatzatzon Tamar *Gen.* 14.7. Samaritanus Interpres habet בפלוג כדי *in valle Cadi.* Haec vallem Engaddi videntur indicare.

CHATZOR.

חָצוֹר / Urbs tribus Nephtali. *Joſ.* 11. 1. caput regnorum, *commate* 10. poſt Cadeſch in Nephtali capta a Tiglathphuleſere, 2 *Reg.* 15. 29. Ἄσωρος Joſepho dicitur, qui illam ſitam eſſe ſupra Lacum Samochonitin ſcribit *lic.* v. *Ant.* 6. Notari meretur, in ſerie urbium auſtralium tribus Judae *Joſ.* 15. 21. trium חצור mentionem fieri, quas tamen ſine ulla diſtinctione ita recenſitas fuiſſe mihi non perſuadeo. *Commate* 23. legitur *Kedeſch*, & חצור & *Jithnan. Comm.* 25. וחצור חדתה *Et Chatzor Chadatta* ſive *nova*: uti Graeci Ἀσὼρ ἡ καινή. Vide Euſebium ad vocem Ἀσώρ. quod enim quidam *Chadatta* urbis ſingularis nomen faciant, non placet; quia requiritur diſtinctio hujus Chatzor a praecedenti, & quia חדתה non habet ו praefixum, ſic ut ipſa res ſuadeat illam non ſeparandam a voce praecedenti ſed conjungendam. Tertio mentio fit Chazor hoc modo וקריות חשרון היא חצור. *Et Kerioth Chezron, illa* (unde videlicet hoc cognomen חצרון habet urbs *Kerioth*) *eſt* חצור ea ſc. quae ἁπλῶς חצור dicitur *comm.* 23. Quomodo autem contigerit urbem hanc *Kerioth* dictam eſſe חצרון ab urbe חצרון vel חצור uti explicare ob penuriam veterum monumentorum non poſſumus, ita tamen certiſſimum eſt variis de cauſis unam urbem ab altera cognomen trahere potuiſſe. Hujus *Chatzor novae* meminit Euſebius his verbis

Digitized by Google

bis Ἔστι δὲ καὶ εἰς ἔτι νῦν κώμη λεγομένη Ἀσὼρ ἐν ὁρίοις Ἀσκαλῶνος τοῖς εἰς ἀνατολὰς ἡ γέγονε φυλῆς Ἰέδα. Καὶ οἶδεν ἡ γραφὴ Ἀσὼρ τὴν καινήν. Hieronymus, *eſt & villa uſque hodie Aſor in finibus Aſcalonis contra orientem ejus quae cecidit in ſortem tribus Juda, cujus & Scriptura meminit, appellans eam ad diſtinctionem veteris Aſor novam.* Eſt & urbs in Benjamin *Neh.* 11. 33.

* CHATZOR JITNAN.

Joſ. 15. 23. Graeci duas has voces pro nomine unius urbis habuerunt. Vide ſupra *pag.* 143. & 144.

CHEBRON.

חֶבְרוֹן / Urbs olim dicta Kiriatharbe *Gen.* 23. 2. pro quo קרית דגובריא eſt in Targum. Arbe autem fuit pater τȣ̃ Enac, *Joſ.* 15. 13. Quercus Mambre ſunt juxta eam *Gen.* 13. 18. Vallis Chebronis memoratur *Gen.* 37. 14. Urbs illa condita ſeptennii ſpatio ante Tzoan urbem Aegypti, *Num.* 13. 22. data eſt Calebo *Joſ.* 14. 13. ſita fuit in montanis Judae *Joſ.* 20. 7. Piſcina, ברכה, fuit in Chebron 2 *Sam.* 4. 13. בחברון.

Cyrillus Homilia Paſchali 23. obſervat hoc nomen unionem ſignificare, δηλοῖ τοι γὰρ ὧν ἡ λέξις τὴν ἕνωσιν. Nunc dicitur بيت حبرون: ita & in Abulfeda legere eſt qui & illic ſepulcrum Abrahami eſſe, Iſaaci, & Jacobi ſcribit. Res nota eſt. Inde & medio aevo *Sanctum Abrahamium* dicta eſt haec urbs, aut certe ſepulcra urbi vicina. Hieronymus in *comm. ad Matth.* 27. Adami quoque illic ſepulti meminit: *Adam ſepultum juxta Hebron & Arbee in Jeſu Nave volumine legimus.* Confer eundem *in quaeſt. Hebr. ad Gen.* 35. ubi eam ſitam in monte ſcribit, & *quaeſtion. in libr. Reg. pag.* 31. 1 *Macc.* 5. 56. Χεβρὼν ſcribitur diciturque eſſe ſita in terra auſtrali & a filiis Eſau inhabitata, iis erepta a Juda Maccabaeo. Urbs haec variis nominibus apud Joſephum expreſſa legitur non adeo ipſius quam librariorum culpa, Χεβρὼν *Antiq.* 1. 17. Ἑβρὼν *Antiq.* 1. 17. (ita & ἐν Ἐθνικοῖς Stephani ſcribitur) Χεβρώνιος πόλις. *Antiquit.* 11. 1. Ναβρὼ *Antiquit.* 1. 9.

I. 9. Saram & Abrahamum ibi ſepultos eſſe tradit *Ant.* I. 15. urbem eſſe ſeptennio vetuſtiorem quam Tanin Aegypti *Ant.* I. 9. ſitam eſſe in tribu Judae & urbem refugii dictam *Ant.* V. I. Levitis datam *Ant.* V. 2. ad montem ſupra Chebronem ſitum portas Gazae detuliſſe Samſonem *Ant.* V. 10. Fontem fuiſſe Chebrone, πηγὴν ἐν Χεβρῶνι, ad quem Iſmaël inventus eſt *Ant.* X. 10. ſed ſuſpicari licet locum hunc corruptum eſſe & legendum Γαβαῶνι pro Χεβρῶνι, nam ibi id contigiſſe traditur *Jerem.* 41. 12. ad מים רבים אשר בגבעון *aquas multas quae Gibeone ſunt. Antiquit.* XII. 12. ſcribit Idumaeos ex illa pulſos ab Juda Maccabaeo. Et *lib.* V. *de bell. cap.* 7. Simonem ſine ſanguine ingreſſum Idumaeam & urbem Chebronem cepiſſe, eamque eſſe antiquiorem Memphi: ſex ſtadia inde abeſſe terebinthum, quae a condito mundo illic fuit. Capite ſequenti tradit urbem hanc in tractu montano κατὰ τὴν ὀρεινὴν ſitam, non longe ab Hieroſolymis, captamque a Cereali poſtquam invadens Idumaeam ſuperiorem, Caphetram & Capharim cepiſſet. Memoratur etiam eidem χώριον Cananaeae non longe a Chebrone, nomine Ὠγύγης δρῦς. *Ant.* I. 11. Intelligitne *Elon Mamre*?

Quo ſpatio haec urbs abfuerit Hieroſolymis, Euſebius docet ad vocem Ἀρκώ, nempe verſus auſtrum diſtabat Hieroſolymis 22 miliaria. Et 20 inde miliaribus verſus auſtrum Berſabe aberat.

Urbem hanc nimis orientem verſus removet Ligtfootus, & qui eum ſecutus eſt hac parte Cellarius, ſcribens *quanquam ultra 20 milia in meridiem ab Hieroſolymis recederet, ut Hieronymus tradit, in orientem tamen ab Hieroſolymorum meridiano ſimul declinabat, quia Judaei in Talmud Joma cap.* III. *hal.* 2. *& Maimonides in eum locum referunt, miſſum quolibet mane fuiſſe qui ex ſummo templo ortum diei pro ſacrificio offerendo obſervaret: cui acclamarint, num lux uſque Hebronem ſit, hoc eſt, num ita lux fugaverit tenebras ut qui ortum ſpectet, etiam Hebronem videre poſſit. Paulo ſupra ortum hybernum enim ſita erat.* Ego exiſtimo non declinaſſe hanc urbem in orientem a meridiano Hieroſolymorum ſed ad occidentem potius, quia via per eam Gazam tendit, & portae Gazae a Samſone delatae ſunt ad montem qui ſpectabat Chebronem, quodque ita nimis vicina

Digitized by Google

vicina mari mortuo ſtatuitur. Ex formula autem ſpeculatoris matutini clamantis, ut ortum ſolem indicaret, in templo Hieroſolymitano ברקאי עד חברון *coruſcationes uſque ad Chebron* colligi poſſe non videtur urbem hanc ad orientem Hieroſolymarum fuiſſe. Quid? quod etiamſi ad oppoſitam coeli plagam, id eſt, occidentem ſita fuiſſet, potuiſſet clamare, *Lucet uſque ad Chebron*, ſi Chebron in altiſſimo monte ſita fuiſſet; quandoquidem mons iſte & ſuperpoſita urbs ſolis orientis radios, antequam in loca humiliora radii directi incidere poſſint, excepiſſet & exceptos reflexiſſet verſus ſpeculatorem in loco non tam alto conſtitutum. Huc facit quod Juſtinus narrat *l.* XVIII. de ſolis ortu, quem qui occaſum ſpectabat prius detexit quam illi qui oculos habebant converſos in plagam orientalem. Atque ita ſol occidens latera montium orientalium radiis ſuis deſerit, donec, uti apud Statium de ſole legitur, Thebaidos *lib.* VII. 450.

——— ſol montibus omnis
Erepſit, rebuſque dedit ſopor otia feſſis.

Verum non eſt neceſſe ut hoc dicamus. Credibile eſt reſpexiſſe eos Chebronem non ut ipſum ſolis diſcum in momento ortus ſui illic conſpicerent; ſic enim Chebron in regione trans Jordanica deberet collocari, quo nihil eſſe poteſt abſurdius: verum ut ſigno aliquo evidenti indicarent ſacerdotibus lumen Aurorae ſolis praenuntiae diffundi incipere ita ut Chebronem conſpicere poſſent, licet ea urbs non eſſet ſita in ipſa plaga orientali. Quid? quod ipſum illud עד *uſque ad Chebronem* videatur ſuadere non in plaga directe oppoſita ſpeculatori orientem ſpectanti ſed ad latera potius hunc locum eſſe quaerendum. Accedebat & alia ratio quam ipſi nobis ſuggerunt Talmudici, ob merita Patrum Chebrone ſepultorum illius urbis quam aliarum factam ab iis mentionem fuiſſe.

Inter loca vicina Chebroni celebratur in ſcriptis Chriſtianorum veteris & medii aevi *Terebinthus*. Euſebius terebinthi hujus meminit *l.* V. *demonſtrationis Euangel. c.* 9. ὅθεν ἱισέτι καὶ νῦν παρὰ τοῖς πλησιοχώροις, ὡς ἂν θεῖος ὁ τόπος ἐις τιμὴν τῶν αὐτόθι τῷ Ἀβραὰμ ἐπι-

ἐπιφανέντων θρησκεύεται, καὶ θεωρεῖταί γε εἰς δεῦρο διαμένουσα ἡ τερέβινθος. *Unde uſque in hunc diem ab iis qui vicini ſunt, hic locus uti ſacer colitur in honorem eorum qui Abraamo apparuerunt, & conſpicitur huc uſque permanens Terebinthus.* Mox oſtendit non Chriſtianos modo ſed Gentes Terebinthum coluiſſe ſcribens Σωτὴρ, ὃν καὶ οἱ ἀγνοῶτες σέβουσι, *ſoſpitator, quem etiam inſcii venerantur*, nempe cultum deferentes Chriſto qui hoc loco Abrahamo apparuit. Sozomenus *lib.* II. *cap.* 4. *hiſt.* tradit Terebinthum abeſſe Hieroſolymis ſtadia 250, ab Chebrone 15. Hoc ſpatium convenit cum Hieronymo & aliis qui 2 miliaria inter Chebronem & Terebinthum eſſe ſtatuunt: ſed illud nequaquam: nam Hieronymus 20 tantum miliaria a Terebintho Hieroſolymas uſque numerat. Nota auctorem Itinerarii Hieroſolymitani cum Sozomeno tantum non conſentire. Hieroſolymis enim ad Bethlechem facit miliaria V. inde Bethſuram XIV. inde ad Terebinthum IX. inde Chebronem II. Sic ut XXXI miliaria fuerint: quod ſpatium mihi nimium videtur, quam ut Chebron poſſit dici eſſe οὐ πόῤῥω Ἱεροσολύμων, uti Joſephus teſtatur. Joſephus hanc terebinthum 6 ſtadiis a Chebrone disjunctam ſcribit, & ab initio mundi illic fuiſſe *de bello* V. 7.

Notanda quoque ſunt quae de hac terebintho, nata ex baculo angeli qui Abrahamo apparuit, (cui narrationi ſimile eſt quod prope Smyrnam terebinthus ex baculo Polycarpi martyrium ſubituri illic defixo nata dicatur, & de baculo Sanctae Ethelredae in terram defixo, unde fraxinus crevit) leguntur apud Euſtathium editum ab Allatio. Ἐν ᾧ τόπῳ ὑπῆρχε καὶ ἡ τερέβινθος, ὑφ' ἣ ἔκρυψεν Ἰακὼβ τοῦ Λάβαν τὰ εἴδωλα· ἥτις ἐστὶ καὶ νῦν καὶ εἰς τιμὴν τῶν προγόνων ὑπὸ τῶν πλησιοχώρων θρησκεύεται. ἔστι γὰρ ἄχρι τοῦ δεῦρο παρὰ τὸν πρέμνον αὐτῆς βωμὸς, ἐφ' ὃν τά τε ὁλοκαυτώματα καὶ τὰς ἑκατόμβας ἀνέφερον· εἶναί τέ φασιν ῥάβδον αὐτὴν ἑνὸς τῶν ἐπιξενωθέντων ἀγγέλων τῷ Ἀβραὰμ, ἣν περὶ τῷ τόπῳ τότε παρὼν ἐφύτευσεν, καὶ ἐξ αὐτῆς ἡ ἀξιάγαστος αὕτη ἀνέφυη τερέβινθος· ὑφαφθεῖσα γὰρ ὅλη πῦρ γίνεται καὶ νομίζεται πᾶσιν εἰς κόνιν ἐκ τῆς φλογὸς ἀναλύεσθαι κατασβεσθεῖσα μέντοι ἀσινὴς ὅλη καὶ ἀκέραιος δείκνυται. *Eo loci ſtabat Tebinthus ſub qua Laban ſimulacra Jacobi occultavit. Ea perſeverat*

&

Digitized by Google

& in majorum honorem a vicinis accolis praecipuo honore colitur. Ad
ejus enim ſtipitem in hodiernum uſque diem altare erectum eſt ad quod
holocauſta & hecatombas obtulerunt. Baculum autem unius ex ange-
lis ab Abrahamo hoſpitio exceptis eum eſſe dicunt, quem tunc ibi plan-
tans terrae infixit ex quo mira illa Terebinthus nata eſt. Succenſo enim
igne tota flammis ardet & jam jam in cineres vertenda ex flammae ma-
gnitudine apparet. Igne vero ſopito pura omnino & incorrupta de-
monſtratur. His ſi addamus ea quae ex Julio Africano Geor-
gius Syncellus tradit *pag* 107. apparebit confudiſſe quoſdam E-
lon more prope Sichem & Elon Mamre prope Chebron. Haec
illa ſunt Ἰακὼβ ἀπαρεσθεὶς τοῖς ὑπὸ Συμεὼν καὶ Λευὶ πραχθεῖσιν ἐν Σι-
κίμοις διὰ τὴν τῆς ἀδελφῆς φθορὰν εἰς τοὺς ὑποχωρίους θάψας ἐν Σικίμοις
οὓς ἐφέρετο θεοὺς παρὰ τὴν πέτραν ὑπὸ τὴν θαυμασίαν τερέβινθον ἥτις μέ-
χρι νῦν εἰς τιμὴν τῶν πατριαρχῶν ὑπὸ τῶν πλησιοχώρων τιμᾶται. * με-
τῆρεν εἰς Βεθὴλ, ταύτης παρὰ τὸ πρέμνον βωμὸς ἦν ὡς φησὶν ὁ Ἀφρικα-
νὸς, τῆς τερεβίνθου, ἐφ᾽ ὃν τὰς ἱκετείας ἀνέφερον ἐν ταῖς πανηγύρεσι τῆς
χώρας ἔνοικοι, ἡ δ᾽ οὐ κατεκαίετο δοκοῦσα πιμπρᾶσθαι. Παρὰ ταύτην ὁ
τάφος Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαάκ. Φασὶν δέ τινες ῥάβδον εἶναι τινὸς τῶν ἐπι-
ξενωθέντων ἀγγέλων τῷ Ἀβραὰμ φυτευθεῖσαν αὐτόθι. *Triſtatus Jacob*
de caede Sichemitarum a Simeone & Levi ſororis Dinae ſtuprum ultu-
ris perpetrata, ſepeliens Deos quos ſecum habebat ad petram ſub mira-
bili terebintho quae uſque in hunc diem ab vicinis honoratur ad vene-
rationem Patriarcharum, inde migravit in Bethel. Ante terebinthi
illius ſtipitem erat exſtructum altare, uti Africanus ſcribit, ad quas
preces celebrioribus feſtis illius regionis incolae fundere ſolent. Terebin-
thus ipſa, licet videatur ardere, non comburitur. Ad illam Abra-
hami & Iſaaci ſepulcra ſunt. Dicunt autem quidam baculum eſſe unius
ex angelis, Abrahami hoſpitibus, eo loco plantatum.

Meminit hujus terebinthi etiam Socrates *Hiſt.* I. 18. Μίαν μὲν
ἐν τῇ καλουμένῃ Δρυῒ τῇ Μαμβρῇ ὑφ᾽ ἣν τοὺς ἀγγέλους ἐξενίσθαι πρὸς τὸν
Ἀβραὰμ οἱ ἱεροὶ λόγοι μηνύουσι, κατεσκεύαζε. Μαθὼν γὰρ ὁ βασιλεὺς
βωμοὺς ὑπὸ τῇ δρυῒ ἱδρῦσθαι καὶ θυσίας Ἑλληνικὰς τελεῖσθαι ἐπ᾽ αὐτῷ
μέμφεται μὲν δι᾽ ἐπιστολῆς Εὐσεβίῳ τῷ τῆς Καισαρείας ἐπισκόπῳ· κε-
λεύει δὲ τὸν μὲν βωμὸν ἀνατραπῆναι πρὸς δὲ τὴν δρῦν κατασκευασθῆναι
οἶκον εὐκτήριον. *Unam quidem Eccleſiam (Conſtantinus) ad quercum*

Mambre exſtruxit, ſub qua Angelos hoſpitio exceptos ab Abrahamo ſacer codex teſtatur. Edoctus enim Imperator aras ſub quercu poſitas eſſe, & gentium ritu ſacrificia illic fieri, Euſebium Caeſareae epiſcopum per literas reprehendit, aramque ipſam diſturbari juſſit & juxta quercum oratorium exſtrui. Exemplum harum literarum extat apud Euſebium *lib.* III. *cap.* 52. de vita Conſtantini.

Sozomenus *Hiſt.* II. 4. ubi de hac terebintho agit *lib.* II. *hiſtoriarum*, *capite* 4. etiam narrat mercatum illic quotannis inſtitui ſolitum. Meminit ejus Sanutus in ſecretis fidelium Crucis *pag.* 248. his verbis, *ibi ilex quae uſque ad tempora Theodoſii Imperatoris permanſit, teſte Jeronymo & ſuum eſſe dilatavit & ex illa haec fuiſſe perhibetur quae in praeſenti ab illic praeſentibus videtur & cara tenetur quae licet arida medicinalis tamen probatur: ſi enim equitans de ea ſecum portaverit, animal ſuum non infunditur.*

Huc etiam faciunt Euſebii & Hieronymi quae leguntur in Onomaſtico ad vocem Ἀρβώ. Ἄυτη ἐϛὶ Χεβρὼμ ..... ἡ δρῦς Ἀβραὰμ καὶ τὸ μνῆμα αὐτόθι θεωρεῖται καὶ θρησκεύεται ἐπιφανῶς πρὸς τῶν ἐχθρῶν (forte legendum ἐγχωρίων. Citatur tamen ita quoque hic locus apud Damaſcenum *lib.* III. *de imagin.* aut ἐθνῶν, uti Euſebius ſcribit ad vocem Δρυσμαμβρῆ) ἡ τερέβινθος. Hieronymus. *Arboc.... Haec eſt autem eadem Chebron ..... & quercus Abraam, quae & Mamre uſque ad Conſtantii Regis imperium* (quam aetatem infantiae ſuae vocat ad vocem *Drys*, quod nomen huic loco datur. Erat etiam ſuburbium Chalcedonis Δρῦς dictum. Socrates *Hiſt.* VI. 15. ἐν προαστείῳ Χαλκηδόνος, ᾧ ἐπώνυμον Δρῦς. & *cap.* 17. Ἐν μαρτυρίῳ τῷ ἐν τῇ δρυὶ κηδευθεὶς, *in Baſilica quae eſt ad Quercum*, ἐν τῇ Graeca dicunt *in Quercu*) *monſtrabatur & mauſoleum ejus in praeſentiarum cernitur. Quumque a noſtris jam ibidem eccleſia aedificata ſit a cunctis in circuitu gentibus terebinthi locus ſuperſtitioſe colitur.* Nota in tranſitu poſtea etiam aliquos Chriſtianos ſuperſtitioſe arbores coluiſſe quorum meminit Gregorius Papa *l.* VII. *Epiſt.* 20. Euſebius etiam *de vita Conſtantini Magni l.* III. *c.* 53. narrat idola & aras illic a Gentibus collocata, quae Conſtantinus amoveri juſſerit. Quum tamen non a ſolis Gentibus & Judaeis verum etiam a Chriſtianis culta fuerit terebinthus, ſuſpicatus ſum

Digitized by Google

ſum modo in Euſebii Onomaſtico legendum ἐγχωρίων vel ἐπιχωρίων, quod facile in ἐχθρῶν mutari potuit. Confirmat me quod & Hieronymus ita legiſſe viſus ſit, reddens *a cunctis in circuitu gentibus*, quae ἐγχωρίων vel ἐπιχωρίων non ἐχθρῶν eſt interpretatio. Praeterea ἐχθροὺς inimicos ἁπλῶς pro gentibus accipere non videtur congruum, nec ita ſolet Euſebius: dixiſſet ἀπὸ τῶν ἐθνῶν, uti ad vocem Ἀσαμών & Δρῦς, vel adjeciſſet nominis fideique Chriſtianorum hoſtes illos fuiſſe.

Ceterum dierum feſtorum hic quotannis actorum meminit Hieronymus in Comm. ad Jerem *c.* 31. *Alii vero, quod ultima captivitate ſub Hadriano, quando & urbs Jeruſalem ſubverſa eſt, innumerabilis populus diverſae aetatis & utriusque ſexus in mercato Terebinthi venundatus ſit.* Feſtum hoc *mercatum* vocat, uti vere erat, nam Sozomenus *loc. cit.* etiam ſcribit omnes vicinos populos eo confluere ἐμπορείας ἕνεκα, πωλήσοντας καὶ ἀγοράσοντας, *mercaturae faciendae gratia, utque emant & vendant.* Simile quid ſupra obſervavimus fieri conſueviſſe circa lacum Phialam. مجدان id vocant Arabes. Hieron. ad *cap.* XI. *Zachar. Legamus veteres hiſtorias & traditiones plangentium Judaeorum, quod in tabernaculo Abrahae ubi nunc per annos ſingulos mercatus celeberrimus exercetur, poſt ultimam everſionem quam ſuſtinuerunt ab Adriano, multa hominum millia venundata ſint & quae vendi non potuerint tranſlata in Aegyptum, tam naufragio & fame quam gentium caede truncata.*

Commemorat quoque Chronicon Paſchale *p.* 253. ad ann. Chriſti 119. Ἦλθεν Ἀδριανὸς εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἔλαβε τοὺς Ἰουδαίους αἰχμαλώτους καὶ ἀπελθὼν εἰς τὴν λεγομένην Τερέβινθον προέστησεν πανήγυριν καὶ πέπρακεν αὐτοὺς εἰς ταγὴν ἵππου ἕκαστον, καὶ τοὺς ὑπολειφθέντας ἔλαβεν εἰς Γάζαν καὶ ἐκεῖ ἔστησεν πανήγυριν καὶ ἐπώλησεν αὐτοὺς καὶ ἕως τοῦ νῦν ἡ πανήγυρις ἐκείνη λέγεται Ἀδριανή. *Hadrianus Hieroſolymas profectus eſt & Judaeos captivos Terebinthum, locum* (non *urbem*, uti Latinus interpres) *ita nuncupatum duxit ibique inſtitutis nundinis ſingulos vendidit ad equi commeatum aeſtimatos: reliquos Gazam abduxit, ibique conſtitutis nundinis eos vendidit, quae nundinae ad hunc uſque diem Hadrianae appellantur.* Michael Glycas *annal. part.* III. *pag.* 240. ſcribit Judaeos quatuor tunc uno

Digitized by Google

modio hordei venditos fuiſſe *τέσσαρας Ἰουδαίους ἐπὶ μοδίῳ τῆς κριθῆς*. Confer *Matth.* 27. 9. & 25.

Meminit etiam inter loca vicina Chebroni pineti cujuſdam Adamnanus *lib.* 11. de locis Sanctis. *Egredientibus de Chebron in campi latitudine ſita ad aquilonalem plagam haud procul a margine viae ad ſiniſtram occurrit pinoſus non grandis mons tribus milibus a Chebron diſtans, a cujus pineto pinea ad Hieroſolymam uſque in camelis vehuntur ligna ad ſocos nutriendos. In camelis, inquam, nam in omni Judaea, ut Arculſus refert, plauſtra vel etiam currus raro reperiri poſſunt.*

CHELAM.

חֵילָם & חֵלָאם / In regione trans Jordanem, ubi David cum Syris conflixit 2 *Sam.* 10. 16.

* CHELBA.

חֶלְבָּה / Urbs in tribu Aſcher *Jud.* 1. 31.

CHELCATH.

חֶלְקַת / Urbs in Aſcher *Joſ.* 21. 31.

* CHELCATH HATTZURIM.

חֶלְקַת הַצֻּרִים / Prope Gibeon 2 *Sam.* 2. 16.

* CHELEPH.

חֵלֶף / Urbs in Nephtali. *Joſ.* 19. 33. Quidam nomen ejus integrum eſſe מחלף (uti illic legitur) putant. Ita interpretes Alexandrini Μαλὲφ & Euſebius in Onomaſtico Μεθαλὲμ, ὅριον Νεφθαλείμ. Hieronymus *Meeleb terminus Nephthalim.* Cum his facere videtur Gemara Hieroſolymitana, codice Megilla (quamvis & ita poſſit intelligi ut מ ſit praefixum) *fol.* 70. *col.* 1. ubi nomina priſca urbium quarundam explicantur per recentiora

Ex *Joſ.* 19. 33.

חלף per מחלף

אילון

איילין per באילון

אנגייא דקדש per בצעננים

דמין per אדמי

ציידתא per הנקב

כפר ימה per יבנאל

לקים per לקום

Haec ex *Joſ.* 19. 15.

קטונית per קטת

כהלול per נהלל

סימונייה per שמרון

חירייה per יראלה

בית לחם צריה per בית לחם

Ex *Joſ.* 19. 35. haec

כפר חיטייא per הצידים

דסמיכה לה est vicina ei צר

חמתה per חמת

טיבריא per רקת

גיניסר per כנרת

CHELLUS.

Χελλοὺς. Jungitur cum Betane & Cades in finibus auſtralibus terrae Iſraeliticae *Judith.* 1. 8. Forte locus eſt qui *Allus* dicitur ab Hieronymo, *Allus regio Idumaeorum quae nunc Gabalene dicitur vicina Petrae civitatis.* Euſebius habet Ἀλλοὺδ. Cades autem, quacum in contextu citato Judithae proxime jungitur Chellus, ab Hieronymo quoque dicitur eſſe in deſerto quod (ita legendum eſſe docent Euſebiana) conjungitur civitati Petrae in Arabia. Fuerunt itaque Cades & Allus loca vicina. Eadem Eluſa quoque fuiſſe dicta videtur, quae *Chalutza* חלוצה in ſacris literis. Atque ita Χελλοὺς proxime exprimit τὸ חלוצה.

Digitized by Google

CHEPHA.

היפה / Memoratur in Midraſch Schir Haſſchirim ad *cap.* 2. *comm.* 2. Idem & in Gem. Kidduſchin *c.* 4. Vajicra rabba *Sect.* 23. & in Midraſch Echa, ad *cap.* 17. id eſt *fol.* 72. *col.* 4. editionis Theſſalonicenſis anni 1594. ubi commentator notat בחלמיש היו יושבים צוררי ישראל *In Chalamis habitabant hoſtes Iſraelis:* adeoque Chephae incolae erant Judaei. Eſt حيفه *Epha*, Ἠφα ad Carmelum, vide ſupra quae notavimus ad vocem *Kepha*, & *Chalamis.*

CHEPHAR.

Non longe aberat hic locus ab urbe Sippori. Liquet ex Gemara Hieroſolymitana Scheviith *fol.* 36. *columna* 3. תני תלמיד שהורה הלכה לפני רבו חייב מיתה . תני בשם רבי ליעזר לא מתו נדב ואביהוא אלא שהורו בפני משה רבן . מעשה בתלמיד אחד שהורה לפני ר׳ ליעזר רבו אמר לאימא שלום אשתו אינו יוצא שבתו ולא יצא שבתו עד שמתי אמרו לו תלמידיו רבי נביא אתה . אמר להן לא נביא אנכי ולא בן נביא אנכי אלא כך אני מקובל שכל תלמיד המורה הלכה בפני רבו חייב מיתה . תני אסור לתלמיד להורות הלכה בפני רבו עד שיהא רחוק ממנו שנים עשר מיל כמחנה ישראל . ומה טעם ויחנו על הירדן מבית הישימות עד אבל השיטין וכמה הן שנים עשר מיל . כהדא רבי תנחום בר חייה הוה בחפר והוון שאלין ליה והוא מורה . אמרין ליה ולא כן אילפן רבי שאסור לתלמיד להורות הלכה לפני רבו עד שיהא רחוק ממנו שנים עשר מיל כמחנה ישראל . והא ר׳ מנא יתיב בציפורין . *Traditum eſt. Diſcipulus qui docet conſtitutionem aliquam praeſente magiſtro ſuo, meretur mortem. Nomine R. Eliezeris tradunt, non fuiſſe mortuos Nadabum & Abihu niſi propterea quod coram Moſe docere auſi ſunt. Hiſto-*

Hiſtoria etiam narratur de eodem R. Eliezere illum conſpecto diſcipulo ſuo docente coram ſe, magiſtro ſuo, dixiſſe uxori ſuae Immae Schallum hominem illum non ultra hebdomadem victurum. Et ita re vera contigit. Dixerunt itaque diſcipuli ejus, profecto tu propheta es (quod id praedixeris) nequaquam, inquit propheta ſum aut prophetae filius, ſed id hauſi a majoribus, non licere diſcipulo docere, niſi 12 miliaribus remotus ſit a praeceptore, uti ſe habuit res cum ſpatio exercitus Iſraelitici, de quo legitur caſtra metatos illos fuiſſe a Beth Jeſchimoth ad Abelſchittim, id eſt 12 miliaria. Aliquando R. Tanchum filius Chaiae erat in Chephar, & rogatus ibi docuit. Dixerunt ei. An non edocti ſumus a Rabbi, interdictum eſſe diſcipulo docere הלכה, *niſi 12 miliaria abſit a praeceptore, quod ſpatium exercitus Iſraelitici fuit, & tamen tu hic doces, quum R. Mena (praeceptor tuus) ſit in urbe Zippori?*

CHEPHER.

חפר / Soco & tota terra Chepher 1 *Reg.* 4. 10. eſt & חיפר loci nomen non longe a קסטרא, nam in Vajikra Rabba & in Midras Schirhas. *cap.* 2. vicinus dicitur ei fuiſſe (alibi חיפרה ſcribitur, & Chephar uti mox vidimus) ultra XII miliaria aberat a Tzippori. An huc Gath Hachepher pertinet?

CHERIA.

חיריה / Nomen recentius urbis יראלה memoratae *Joſ.* 19. 15. ita legitur in Gemara Hieroſolymitana codicis Megilla *fol.* 70. *col.* 1.

CHESCHBON.

חֶשְׁבּוֹן / Graecis, Ἐσσεβὼν Joſepho *Ant.* XIII. 23. unde eidem *Ant.* XII. 5. Ἐσσεβωνῖτις, & Ἐσσεβὼν *Judith.* 5. 13. Χασφὼν, Χασκὼν &c. 1 *Macc.* 5. 26. 36. Interpretatur Eſebon cogitatio & ideo Jeremias alludens ad nomen contra Eſebon ait (*c.* 45.) cogitaverunt mala, ſcribit Hieron. ad *c.* 15. Jeſaiae. Idem in Comment. ad Eccleſ. *Vocem appellativam* Eſebon *omnes voce conſona* λογισμὸς *tranſtulerunt.* Heſychius Ἐσεβὼν διαλογισμὸς καὶ ποταμὸς (forte

(forte l. πόλις) Μωαβιτικῆς. Χωρία ἄκαρπα. Urbs fuit Sichonis Regis Amoritarum *Num.* 32. 37. Moabitis videtur adſcribi *Jer.* 48. 2. & Joſephus quoque dicit eſſe urbem Moabiticam. Videlicet poſtquam x tribus abductae ſunt in Aſſyriam videntur Moabitae illas urbes quae ante ab Amorrhaeis iis ereptae ſunt deinde ab Iſraelitis poſſeſſae, occupaſſe denuo, uti praeter Cheſbon Medabam, Jaſa, Jazer, Dibon &c. A Cheſchbon uſque ad Ramath Hammizpe ſe extendit regio Gad *Joſ.* 13. 26. Ipſa Cheſchbon data fuit tribui Ruben, *Joſ.* 13. 17. legitur tamen Cheſchbon urbs data Levitis e tribu Gad. *Joſ.* 21. 37. & 2 *Chron.* 6. 80. Vide ſupra *pag.* 582. Plinius *lib.* v. *cap.* 11. meminit Arabum Esbonitarum : non dubito quin ab hac urbe dicti ſint. Πόλις Ἐσβώντων in Concilio Chalcedonenſi appellatur : uti Ἀμαθώντων, Ἱεριχώντων &c. Sita fuit in montibus qui contra Hiericho erant 20 a Jordane millibus diſtans. Euſebius in Onom.

* CHESCHMON.

חֶשְׁמוֹן / Urbs Judae in regione auſtrali. *Jud.* 15. 27.

CHETZRON.

חצרון / Urbs in limitibus tribus Judae *Joſ.* 15. 3. Vide quae ſupra ſcripſimus *pag.* 710.

* CHILEN.

חִילֵן / Urbs Judae 1 *Chron.* 6. 58.

CHILZON.

חלזון / Nomen urbis ad litus maris magni, a qua uſque ad Scalam Tyriorum eſt piſcatio purpurae. Gem. Schabbath. 26. 1. Probabile eſt eandem eſſe urbem quae Πορφυρέων a purpura dicta eſt ad radices Carmeli.

CHOBA.

Digitized by Google

CHOBA.

Χωϐά. Et Χωβαὶ *Judith.* 15. 3. 4. ubi uſque ad Χωβὰ caeſi leguntur Aſſyrii a Judaeis. Judaei mittunt ad Jericho, Choba &c. *Judith.* 4. 4. Interpres Latinus habet Mecholam. Eſtne illud *Coabis*, quod in tabula Peutingeriana legitur prope Jerichuntem?

* CHODSCHI.

חָדְשִׁי / Venerunt in Gilead & campeſtria Chodſchi 2 *Sam.* 24. 9.

CHOLON.

חֹלֹן / Urbs in montanis Judae. *Joſ.* 15. 51.

* CHOREM.

חֳרֵם / Urbs tribus Nephthali. *Joſ.* 19. 38. Judaei orientales in ſuis codicibus habent חרום Charum.

CHORMA.

חָרְמָה / Nomen urbis in tribu Simeon. *Joſ.* 15. 30. Eſt & nomen loci, quo uſque Amalekitae Iſraëlitas perſecuti ſunt: aut forte eſt idem locus. Legitur & nomen hujus loci, quum regem Arad habitantem in plaga meridiali devicit populus Iſraëliticus, *Num.* 21. 3. Videtur illa victoria contigiſſe quum duce Joſua & trajecto Jordane triumpharunt de rege Arad *Joſ.* 12. 14. illic per πρόληψιν narrata. Cur enim ex terra exiiſſent, in qua jam triumphabant?

CHORON.

Unde Saneballet Choronita. Bartoloccius *tom.* 11. *pag.* 376. *Bibliothecae Rabbinicae* putat in vicinia montis Garizin fuiſſe.

CHORAZIN.

Χοραζὶν & Χωραζὶν dicitur. Urbs videtur non longe ab fuiſſe

Digitized by Google

a Bethſaida, *Math.* 11.21. *Luc.* 10.13. Oppidum fuit Galilaeae in ſecundo lapide a Capernaum. Ita Hieronymus. Sed in Euſebio legitur ιβ, 12, quod mendum eſſe videtur ſi attendamus ad longitudinem maris ad quod ſitum fuit, teſte Hieronymo. Mare enim Geneſareth vix ultra 12 miliaria protenditur, ut quidam; ut alii, 17. Et tunc a Taricheis aut Tiberiade fuiſſet deſcripta diſtantia. Hieronymus autem in Jeſaiam *pag.* 83. ſcribit *in litore maris Geneſareth ſita fuiſſe Capharnaum, Tiberiada, Bethſaida, & Chorozain.* Henr. Ernſtius obſervationum variarum, ann. 1636. Amſtelodami editarum *lib.* 11. *c.* 6. exiſtimat hoc eſſe nomen regionis Χώρα Ζὶν, ita dictae adjecto Χώρα ut a ſolitudine Sin diſtinguatur quando & apud Origenem in Exodum & in Philocalia diviſae leguntur hae voces. Sed videtur pro nomine urbis potius habendum quia *Matth.* 11.20. dicitur, tunc coepit Jeſus increpare urbes τὰς πόλεις & mox ſequitur, Vae tibi Χοραζὶν, vae tibi Bethſaïda, quia ſi in Tyro & Sidone patrata haec fuiſſent &c. Liquet, opinor, urbium nomina haec eſſe, quum & Tyro & Sidoni urbibus opponantur Choraſin & Bethſaïda. Praeterea ex N. T. anno 1707 Oxonii edito liquet in nullo codice MS.to legi diviſas voces Χώρα ζὶν, ſed potius Χοραζαὶν, Χοραζαὶμ, Χοραζεὶν forma numeri pluralis dualiſve, quod nos ducit ad חרשין, *ſaltus*, *ſylvas*, vel ad כרזין, qui locus in *Menachoth fol.* 85. 1. a tritico commendatur חיטי כרזים. Nota כורזין ſcribi in Euangelio illo Hebraeo Matthaei quod a Tilio Pariſiis anno 1555 editum eſt, pro eo quod Χοραζὶν in Matthaeo Graeco legitur. Sed quia non puto illud Euangelium Hebraeum a Matthaeo ſcriptum eſſe, caſui potius aſſigno, quam conſilio aut peritiae ſcriptoris quod Χοραζὶν reddiderit per כורזין. At nil vetat credere כרזין eſſe veram ſcriptionem nominis Χοραζὶν. Auctor Lexici Aruch ad vocem כרזים laudat verba Gemarae mox citata ubi junguntur חיטי כרזים וכפר אהים & dicit מקומות הן eſſe nomina locorum.

CHOSA.

חֹסָה / Urbs in confiniis Aſcher. *Joſ.* 19.29.

CHUC-

CHUCCOC.

חֻקֹּק / Urbs tribus Nephthali. *Joſ.* 19. 34.

* CHUMTA.

חֻמְטָה / Urbs tribus Judae. *Joſ.* 15. 54. Ἑυμὰ vel Ἁμματὰ Graecis. Nomen hoc ſatis accedit ad Κιμὰθ quam urbem Graeci recenſent 1 *Sam.* 30. 29.

KIBTZAIM.

קִבְצַיִם / Urbs tribus Ephraim. *Joſ.* 21. 22.

KILLA.

Κιλλά. Joſephus *Ant.* VI. 14. Eſt urbs quae 1 *Sam.* 23. 2. Kehila appellatur. Hinc Κιλλάνων χώρα in quam Palaeſtini irruperunt *ibid.*

KIMATH.

Κιμάθ. Urbs in codicibus Graecis 1 *Sam.* 30. 29. ubi pro nominibus urbium quae in Hebraeo contextu recenſentur ea ſubſtituuntur quae vide ad vocem *Atach.* Inter haec ſunt quatuor, quorum nec vola nec veſtigium in codice Hebraeo cernitur, Γὲθ, Κιμὰθ, Σαφὶκ & Θημάθ.

KIMMAM.

כמוהם *Jerem.* 41. 17. prope Bethlehem, uti ibidem dicitur. Euſebius, Χαμαὰρ (legiſſe videtur illud Vav quod tamen uti ſcribitur in contextu Hebraeo legi nequit utpote fulcro deſtitutum) κώμη πρὸς Βηθλεέμ.

* KINA.

קִינָה / Urbs in regione auſtrali tribus Judae. *Joſ.* 15. 22.

Digitized by Google

KINNERETH.

כִּנֶּרֶת / Urbs in tribu Nephthali. *Joſ.* 19. 35. & כנרות *Joſ.* 11. 2. ad cujus auſtrum erat planities *Joſ.* 11. 2. & 12. 3. ſe extendens uſque ad mare mortuum *Deut.* 4. 49. hoc eſt μέγα Πεδίον Joſephi. Num ſit Tiberias, vide ſupra, *pag.* 161.

KIRAMA.

Κιραμά. Urbis nomen ſed corruptum III *Ezr.* 5. 39. Eſt urbs Harama הרמה uti liquet ex *Nehem.* 7. 30.

* KIRJATH.

קִרְיַת / Urbs tribus Benjamin. *Joſ.* 18. 28. Fuiſſe urbem ſub metropoli Gaba ſcribit Euſebius, quia proxime praecedit vox Gaba. De voce Kirjath haec habet Hieronymus ad *Joſ.* 29. Πολίχνην *hoc eſt oppidulum ſive viculum in Hebraeo legunt Cariath, quod proprie villam ſignificat & lingua Syra dicitur Cartha, unde & villa ſylvarum Cariathjarim.* Et mox: *Pro civitate Cariath ſcribitur id eſt villa, quam nos, ut tranſlationem Aquilae exprimamus ad verbum, civitatulam poſſumus dicere.*

KIRJATHAIM.

קִרְיָתַיִם / Urbs tribus Ruben. *Num.* 32. 37. *Joſ.* 13. 19. poſtea a Moabitis occupata nam inter urbes Moabiticas recenſetur *Ezech.* 25. 9. ubi quidem כתיב eſt קריתמה ſed legendum eſſe קריתימה docet marginale קרי. Euſebius tradit ſuo tempore Καριάθα appellatam, 10 mill. Medaba diſtantem contra occidentem prope τὸν Βάριν.

KIRJATHARBA.

קִרְיַת אַרְבַּע / Poſtea Chebron dicta, *Gen.* 23. 2. ſita in montanis Judae *Joſ.* 20. 7. ſcribitur & קרית הארבע *Neh.* 11. 25. Nota illud ה, quod nominibus propriis hominum (eſt autem ארבע nomen

Digitized by Google

nomen hominis hoc loco, quicquid Judaei videantur id pro *quatuor* accipere, ut allegoriis ſuis & quatuor Patriarcharum ſepulcris locum faciant) non ſolet praefigi. Sed dicendum eſt, non eſſe demonſtrativum aut הידיעה ſed aliud quod formaverit ipſum nomen viri, & aliquando abjectum fuerit mollioris pronuntiationis gratia: ſic ut vir הארבע & ארבע dici potuerit.

KIRJATHARIM.

קִרְיַת עָרִים / *Ezr.* 2. 25. eadem quae Kirjathjearim, uti liquet ſi conferas *Nehem.* 7. 29.

KIRJATHBAAL.

קִרְיַת בַּעַל / Eadem ac Kirjathjearim, uti liquet ex *Joſ.* 15. 60.

KIRJATHJEARIM.

קִרְיַת יְעָרִים / Urbs in tribu Juda, *Jud.* 18. 12. alias Baala. 1 *Chr.* 13. 6. & Kirjathbaal. *Joſ.* 18. 14. Vicina Bethſchemes 1 *Sam.* 6. 21. Erat euntibus ab Aelia Dioſpolin in nono miliario teſte Euſebio. Καριαθιάριος dicitur in Libris Apocryphis. Καριαθιαρεὶμ Joſepho *Ant.* VI. 2. ubi vicinam eſſe Bathſames ſcribit. Apud eundem *Ant.* V. 1. incolae hujus urbis Καθιερεμῖται dicuntur. Tranſpoſitae ſunt literae. Legendum Καριθιερεμῖται.

Kirjathjearim erat in limite occidentali tribus Benjamin. Limes enim ejus borealis a Jordane deducitur non ad mare ipſum ſed לפאת הים *ad oram maritimam*, tendens ad Kiriatjearim. Et inde a fine regionis Kiriathjearim tendit verſus ortum & Jardenem, qui limes eſt auſtralis. Ea verba quae *Joſ.* 18. 15. leguntur ויצא הגבול ימה *& tendit terminus verſus mare*, quae multorum ingenia exercuerunt, puto non ita eſſe accipienda, ac ſi verſus mare limes hic excurriſſet, ſed quod deſcribatur, unde initium limitis auſtralis duci debeat, nempe ab extremitate Kiriathjearim, quae quum aeque ab ortu ac occaſu aut qualibet coeli plaga concipi poſſet, hic dicitur illum exire a latere Kiriathjea-

 rim,

rim, quod eſt ימה verſus mare ſive occidentem. Alii dicunt ימה eſſe *a mari*. Sed quidni מים dixiſſet ſcriptor ſacer, inprimis cum toties voce ימה pro *verſus mare* utatur.

* KIRJATHSANNA.

קִרְיַת סַנָּה / Urbs Judae in regione montana alio nomine Debir & Kirjatſepher *Joſ.* 15. 49. Confer quae diximus in diſſ. miſc. *part.* 11. Ni fallor, jam alii obſervarunt *Sanna* eſſe idem quod Arabicum سنة, סנה, *conſtitutio*, *lex*: ſicut *Sepher* & *Sanna* voces ſint affinis ſignificationis.

KIRJATSEPHER.

קִרְיַת סֵפֶר / Eadem urbs ac praecedens *Joſ.* 15. 15.

KISCHJON.

קִשְׁיוֹן / Urbs tribus Jiſſaſcar. *Joſ.* 19. 20. & 21. 28.

* KISLOTH TABOR.

כִּסְלֹת תָּבֹר / Urbs in finibus tribus Zabulon. *Joſ.* 19. 12. ita ut limes orientem verſus hanc tangeret.

* KITLISCH.

כִּתְלִישׁ / Urbs tribus Judae. *Joſ.* 15. 40.

* KITRON.

קִטְרוֹן / Urbs tribus Zabulon. *Jud.* 1. 30.

COABIS.

Legitur hoc nomen inter Scythopolim & Jerichunta, in tabula veteri Peutingeriana, quam vide ſupra *pag.* 421.

COBE.

Digitized by Google

C O B E.

In Gem. Sanhedrin *cap.* 11. memoratur *Vicus cui nomen Cobe* כפר ששמו קובי qui erat in confiniis terrae Iſraëlis & Philiſtaeorum. Additur ratio nominis: quum David fugeret & veniſſet ad hunc locum dixerunt Philiſtaei unus ad alterum קום ביה *ſurge, irrue, in ipſum.*

C O C H A B A.

Vicus fuit in regione trans Jordanem, cujus ſitum ita deſcribit Epiphanius *lib.* 1. adverſus haereſes *pag.* 126. Κωκάβην eſſe κώμην ἐπὶ τὰ μέρη τῆς Καρναΐμ, Ἀρνὲμ, καὶ Ἀσταρὼθ ἐν τῇ Βασανίτιδι χώρᾳ, vicum circa Carnaim Arnem & Aſtaroth in Baſanitide. Illud Ἀρνὲμ mendoſum eſſe puto, & forſan legendum Καρναΐμ, τῆς καὶ Καρνὶμ Ἀσταρώθ. Eadem enim urbs modo קרנים modo קרנים עשהרות nuncupatur. Idem *lib.* 1. adverſus haereſes *p.* 142. ſcribit Κώχαβα ſita eſſe ἐν τῇ Βασανίτιδι γῇ ἐπέκεινα Ἀδραῶν in Baſanitide ultra Adraa. Quae Adraa non ſunt diverſa, mea ſententia, ab אדרעי *Edrei.* Libro autem eodem adverſus haereſes *pag.* 291. haec leguntur, habitavit ἐν τῇ Ἀραβίᾳ ἐν Χωχάβῃ *in Arabia in Cochabe.* Eſt eadem cujus ante meminit, nam addit *ubi Ebionaeorum &c. ſemina pullulaſſe ante diximus.* Alibi tamen Epiphanius videtur Cocaben pro regione potius quam urbe vel vico habere, *lib.* 1. *adv. haereſ. pag.* 123. ubi Nazaraeos habitare tradit ἐν τῇ Βασανίτιδι τῇ λεγομένῃ Κωκάβῃ, Χωχάβῃ δὲ Ἑβραϊστὶ λεγομένῃ, in Baſanitide, quae Cocabe dicitur, Hebraïce Chochabe. Scilicet a כוכב *ſtella* nomen habet: videturque, ut conciliemus haec diverſa Epiphanii teſtimonia, dicendum a vico Κώχαβα regionem Κωχάβην dictam fuiſſe, uti Euſebius in Onomaſtico ad vocem Gaulon vici meminit, cujus nomen regio tota circumjacens gerat, & ad vocem Addara vici Thamnae, κώμης, unde regio Thamnitica dicta ſit. Nota quoque Epiphanium eandem regionem, ſecundum illorum temporum conſuetudinem, Ἀραβίαν & Βασανῖτιν appellare, uti & Euſebius, omnem regionem trans Jordanem Ἀραβίαν appellat.

Prae-

Digitized by Google

Praeter Epiphanium meminit hujus vici Euſebius in Hiſtoria Eccleſiaſtica *lib.* 1. *cap* 7 Ἀπό τε Ναζάρων καὶ Κωχαβα κωμῶν Ἰουδαϊκῶν, a Nazaris & Cochaba vicis Judaicis. Aut ego vehementer fallor, aut & hunc locum Κώχαβα ante oculos habuit Euſebius ita ſcribens in Onomaſtico, Χωβὰ ἥ ἐστιν ἐν ἀριστερᾷ Δαμάσκου. Ἔστι δὲ καὶ Χωβὰ κώμη ἐν τοῖς αὐτοῖς μέρεσιν, ἐν ᾗ εἰσιν Ἑβραῖοι οἱ εἰς Χριστὸν πιστεύσαντες Ἐβιωναῖοι καλούμενοι. Hieronymus. *Choba ad laevam partem Damaſci. Eſt autem Chobaa villa in iiſdem regionibus habens accolas Hebraeos, qui credentes in Chriſtum omnia Legis praecepta cuſtodiunt & a principe haereſeos Ebionitae nuncupantur.* Quam parum interſit inter Κωχαβὰ & Χωβὰ & *Chobaa* quiſque videt. Eundem autem locum eſſe, quem Epiphanius Κώχαβα, Euſebius Χωβὰ, vocat, liquet ex eo quod ſedes Ebionitarum ab utroque ſtatuatur, & ſita in regione trans Jordanem verſus Damaſcum. Confirmat nos, illam Χωβὰ ad ſiniſtram Damaſci videri eſſe locum كوكب כוכב vicinam Damaſco, cujus meminit geographus vulgo Nubienſis dictus: atque uti illud כוכב in Χωβὰ, ita hoc quoque, degenerare potuit, vel vice verſa ex חובה naſci Κώχαβα. Quicquid ſit, & ſive Euſebius ſive Epiphanius veram ſcriptionem exhibuerit, ego non dubito eundem locum indicare voluiſſe & hunc & illum.

Quid ſi dicamus hinc ortum eſſe Pſeudomeſſiam celebrem *Barcochab* (cujus hiſtoria ſatis copioſe traditur in Echa Rabbati *fol.* 74. *col.* 4. *fol.* 75. *col.* 1. 2.) & hinc nomen traxiſſe? Alias hinc fluxiſſe pernicioſas verae religioni opiniones ex Epiphanio liquet. *Barcochab* dictus eſſet, quaſi incola Κωχάβων. Fateor ſolere dici in ſcriptis illorum temporum איש non בר, uti in Talmude איש סוכו / איש בית לחם *Vir e Soco*, *Vir e Bethlechem*: ſed quum in ſacris literis etiam legamus בני בית לחם בני ירחו filii Bethlechem, filii Jericho *Ezr.* 11. 3. qui alibi אנשי בית לחם viri e Bethlechem &c. nuncupantur, ſic ut בני & אנשי συνώνυμα ſint, non video quidni aeque liceat בן בית לחם dicere ac איש בית לחם. Si enim, verbi gratia, centum viri ſunt בנים alicujus loci, an non unus eſt בן? Obeſt mihi auctoritas Aben-Ezrae refutantis Iſacidem in Commentario ad *Hoſ.* 1. 1. אין משפט

Digitized by Google

משפט לשון הקדש לאמור על שם פרט שהוא בן עיר רק אם היה על דרך כלל כמו בת ציון רק יתיחש אל העיר כמו שמרוני. *Non eſt mos linguae ſanctae, de uno homine ut dicat eſſe eum filium urbis, ſed generatim dicitur filia Tzion, & gentile tantum urbi jungitur uti Samaritanus.* Sed quum vel hinc pateat omnes Judaeos in eadem opinione cum ipſo non fuiſſe verſatos, liceat nobis quoque ab eo diſſentire. Non ſit mos linguae ſanctae, id eſt, non extet in Sacro Codice בן cum nomine urbis; extat certe בני, uti vidimus: & uſus multa invexit in linguam Judaeorum vocabula nova, & modos loquendi, praecipue poſt urbis excidium (de qua aetate agimus) ſic ut ex ſolo uſu codicis ſacri argumentari non liceat. Legimus certe בן עיר pro *incola urbis* in Schir Haſſchirim Rabba *fol.* 15. *col.* 4. ubi quum in Usha urbe varii doctores eſſent congregati, dicitur de R. Juda שהיה בן עיר *filius urbis ejus*, quod idem eſt ac illud quod mox dicitur, hanc urbem fuiſſe מקומו *locum ejus*: & propterea honori ejus id dederunt ut ipſe primus diſſereret, *non quod ille reliquos ſapientia anteiret*, שהיה בן עיר ולא שהיה גדול מהם בתורה. Nec id quod de שמרוני *ibi* dicit perpetuo obſervatur, quum & איש & אנשי & בני ſeparatim poni ſoleant ſequente urbis nomine: quidni itaque & בן aut בר, maxime quum nomina בן & בר perlate pateant in lingua Judaeorum, uti notum eſt.

COLA.

Κῶλα. Locus quo Ozias nuncios, miſit caeſo Holopherne *Judith*. 15. 3. Interpres Latinus legit Cholon. Vide *Culon*.

* COMOSOGANA.

Κωμωσώγανα. Vicus Galilaeae Joſephus in vita *p.* 1013. videtur eſſe vox corrupta, de qua alibi.

CORASCHAN.

1 *Sam.* 30. 30. Vid. ſupra Atach *pag.* 601. ubi Graeci legerunt *Berſabe*. Vide & *Aſchan*, nam כור *lacum* notare poſſet.

Digitized by Google

COSMUS.

Κόσμος.. Inter urbes ad orientem Jordanis recenſetur Ptolemaeo. Vide eum ſupra.

COREAE.

Κορέαι. Hic initium erat Judaeae ad ſeptentrionem in mediterraneis. Ita teſtatur Joſephus *Ant.* XIV. 6. ſcribens Pompejum praeterita Pella & Scythopoli Coreas perveniſſe, ubi Judaeae initium erat quod ad mediterranea ſpectat. *Lib.* v. *de bell. cap.* 4. Κορέα memoratur, quae videtur eſſe eadem: ibi dicitur Veſpaſianus profectus Jamnia (Rufinus legit *Ammaunte*) Hierichuntem per Samaritin ac Neapolin & Coream, & poſtridie Jerichuntem appuliſſe. Vicinum huic loco πρὸς ταῖς Κορεαῖς erat caſtellum Alexandrium ſitum in vertice montis, teſte Joſepho *Ant.* XIII. 24. & XVI. 2. & XIV. 6. & 10. in via inter Coreas & Jerichuntem, uti colligitur ex *Ant.* XIV. 6. firmatum ab Alexandro filio Ariſtobuli *Ant.* XIV. 10. dirutum a Gabinio, *ibidem*: ſed reſtauratum juſſu Herodis *Ant.* XIV. 27. in quo Alexander & Ariſtobulus, ſtrangulati in Sebaſte, ſepulti ſunt *Ant.* XVI. *ult.*

* COZEBA.

כֹּזֵבָה / Urbs tribus Judae 1 *Chron.* 4. 22.

CROCODILON.

Fuit oppidum Crocodilon, eſt flumen. Plinius *lib.* v. 19. ita ſcribit. Straboni dicitur Κροκοδείλων πόλις, ſita inter Ptolemaïda & turrim Stratonis. *Lib.* XVI. Videtur Plinius illud Κροκοδείλων in caſu recto accepiſſe. Quia autem Plinius dicit eſſe flumen, poſſet quis conjicere eſſe illud שיחור לבנה & eodem id cum Nilo nomine שיחור Schichor dictum ob crocodilos, qui in Nilo quidem praecipue, verum etiam alibi, reperiuntur. Ita in flumine Mauritaniae Darat Crocodili gignuntur. Plin. v. 1. Vide &

Digitized by Google

& Strabonem *lib.* XVII. de Mauritania, Τὺς δὲ ποταμὺς ἔχειν φασὶ καὶ κροκοδείλυς καὶ ἄλλα γένη ζώων ἐμφερῆ τοῖς ἐν τῷ Νείλῳ. *Amnes ejus ferunt etiam crocodilos & alia animantia gignere ſimilia illis Nili.* Fuit fons in Bithynia qui crocodilos aleret. Strabo *lib.* XII. ἔχει ἡ χώρα μικρὰν ὑπὲρ τῆς θαλάττης κρήνην Ἀζαριτίαν, τρέφυσαν κροκοδείλυς μικρύς. *Habet haec regio non longe a mari fontem Azaritiam, alentem parvos Crocodilos.* Nuper & in Thuringia crocodilus in lapide foſſili, metalli formam adeptus, repertus eſt. Sed ego verum crocodilum illum fuiſſe haud mihi perſuadeo, at luſum naturae res ſub terra rebus ſupra terram exiſtentibus ſimiles producentis, uti piſces, arbores &c. Plinius etiam *l.* 5. 9. de lacu Mauritaniae notat illic coracinos, ſiluros, & crocodilos reperiri. In India nunc ſunt Crocodili, & olim fuere. Plin. VI. 20.

C R O M M Y O N.

Κρομμύων, πόλις πλησίον Ἀσκάλωνος. Φιλήμων ἐν ἐφήβῳ. *Crommyon urbs prope Aſcalona. Philemon in Ephebo meminit.* Stephanus in Ethnicis. Regio Aſcalonitica feraciſſima erat κρομμύων. Vide ſupra quae de cepis Aſcaloniticis (nobis *chalotten*) notavimus ad vocem *Aſcalon.*

C U L O N.

Κυλόν. Alii codices exhibent Κυλόμ. Hieronymus legit Caulon uti in MS. Bibliothecae noſtrae Trajectinae extat. Urbs in tribu Juda, quae in codicibus Graecis legitur *Joſ.* 15. 60. non in Hebraeis. Neſcio equidem an huc faciat locus in tribu Judae Κυτιλᾶ dictus qui ad ripam occidentalem lacus Aſphaltitis erat. In vita Theodoſii (qui ſeculo ſexto vixit) legitur: *Quum autem ſolitudinis multam terram pervaſiſſet uſque ad locum qui dicitur Cutila & ripas lacus aſphaltitis.* Vide acta Sanctorum *Tom.* II. *pag.* 303. Solitudo Cutilae memoratur & *Tom.* V. *pag.* 134. profectus eſt in locum qui Cotulas dicitur. Johannes Moſchus Κοτυλὰν vocat. Vel an huc facit Κῶλα, aut Cholon. Vide *Cola.*

Digitized by Google

C Y A M O N.

Κυάμων. *Judith.* 7. 3. dicuntur caſtra Holophernis ab urbe Bethulua in longitudinem fuiſſe porrecta ἕως Κυάμωνος ἥ ἐςιν ἀπέναντι Ἐσδρηλὼμ, uſque ad Cyamonem quae eſt ante Eſdraëla. Quid ſi ſit idem locus qui Καμμωνὰ vicus in campo magno 6 miliaribus a Legione verſus ſeptentrionem, cujus Euſebius meminit in Onomaſtico.

C Y D I D A.

Κύδιδα. Ex hac urbe colonos in regnum ſuum traduxit Rex Tiglath Phulezer. *Joſ. Ant.* IX. 11. recenſetur ibi inter Galilaeam & Aſoram. Videtur Κύδιδα & Ἄσωρα eſſe eadem loca quae 2 *Reg.* 15. 29. ubi haec hiſtoria traditur appellantur Kedes & Chatzor קדש & חצור.

C Y D I S.

Κύδις τῆς Νεφθαλείμ. *Tob.* 1. 2. Urbs in tribu Nephtali, eadem quae Cades. Vulgo Κυρίως legitur pro Κύδιος. Κύδιος a Κύδις, uti Ἀφύτιος ab Ἄφυτις apud Thucydidum *lib.* 1. *p.* 41. &c. Vide quae dicuntur ad vocem Thisbe.

C Y D O E S S A, C Y D O S S U S.

Κύδισσα. Vicus Tyriorum mediterraneus in confiniis Galilaeae, Galilaeis ſemper exoſus. Joſephus *de bell.* IV. 4. Tyriorum regio longiſſime ſe extendit auſtrum verſus. Ipſe Carmelus Tyriorum mons Joſepho dicitur, *lib.* III. *de bell.* 2. Κυδόσσος urbs eſt juxta Paneada, diſtans Tyro miliaribus viginti. Euſebius in Onom. ad vocem Κεδές. Ubi lege κ' pro ῃ'. Ceteroquin vicina Paneadi eſſe non poſſet. Vide ſupra vocem Kedeſch.

D A B A R I T T A.

Δαβαρίττων κώμη. *Joſeph. de bell.* II. 26. unde Δαβαριττηνοὶ in vita

Digitized by Google

vita *pag.* 1008. videtur eſſe idem ac Δαραβίττα, vicus in confiniis Galilaeae & Samariae. Vide hanc vocem.

* DABBASCHET.

דַּבָּשֶׁת / Urbs in finibus Zabulon. *Joſ.* 19. 11.

DABIRA.

Δαβειρά. Vicus Judaeorum in monte Tabor, regionis ad Diocaeſaream pertinentis. Hieronymus. Legitur etiam Δαβειρὼν ante Kiſchjon inter urbes tribus Jiſſaſcar in verſione Graeca *Joſ.* 19. 20. In codicibus Hebraeis non invenitur. Crediderim hanc eſſe de qua in Suida legitur Δόβειρα ὄνομα πόλεως.

* DALMANUTHA.

Δαλμανουθὰ ad mare Galilaeae. *Marc.* 8. 10. Vide Ligtfootum decade chorographica Marco praemiſſa *cap.* v. §. 11.

DAMIN.

דמין / nomen recentius urbis Zabuloniticae ante ארמי *Adami* dictae *Joſ.* 19. 33. Ita ſcribunt doctores Hebraeorum in Gemara Hieroſolymitana Megilla *fol.* 7. *columna* 1. Vide ſupra ad vocem *Cheleph.*

* DAMMIM.

דַּמִּים / In tribu Juda inter Socho & Azeca 1 *Sam.* 17. 1. quidam putant integrum nomen eſſe אפס דמים quod & פס דמים.

* DAMNABA.

Vicus 8 miliaribus ab Areopoli & alter eodem nomine 7 miliaribus a Chesbon ſuper montem Phogor. Euſebius ad vocem Δαναβά.

Digitized by Google

D A N.

דָּן / Nomen urbis ſitae in finibus borealibus terrae Iſraëliticae olim Leſem dictae *Joſ.* 19. 47. Deus monſtravit Moſi totam regionem Gilead uſque ad Dan *Deut.* 34. A Dan uſque ad Berſabe, id eſt uno extremo terrae ad aliud 1 *Sam.* 30. 30. דן דקיסריון *Dan Caeſareae* ab urbe vicina dicitur in Targum Hieroſol. *Gen.* 14. 14. Erat enim vicina Caeſareae quae & Paneas. Sita erat urbs in agro bono & fertili non longe a Libano & fontibus Jordanis Joſeph. *Ant.* v. 2. ad fontes parvi Jordanis *Ant.* VIII. 3. direpta a rege Damaſci *Ant.* VIII. 6.

* D A N N A.

דַּנָּה / Urbs in montanis tribus Judae *Joſ.* 15. 49.

D A R A B I T T A.

Δαραβιττα. Vicus eſt in extremis Galilaeae finibus ſitus in Campo magno. Hunc tranſiit Jonathas iter faciens Tiberiade Hieroſolymas. Joſephus in vita *pag.* 1023. adeoque oportet in confiniis Samariae & Galilaeae fuiſſe. Videtur idem eſſe ac Δαβαρίττα.

D A T H E M A.

Δαθεμά. Eſt nomen arcis, quo Judaei Galaaditae confugiebant. Joſephus *Ant.* XII. 11. Ita etiam appellatur 1 *Macc.* 5. 9.

D E B I R.

דְּבִיר / Quae & דבירה Debira *Joſ.* 10. 39. & דבר *Joſ.* 21. 14. Urbs in tribu Juda, olim dicta Kiriathſepher *Joſ.* 15. 15. & Kiriathſanna *ibid. commate* 49. Eſt & דבר Debir nomen loci in Peraea. A Machanaim ad Debir ſe extendit tribus Gad *Joſ.* 13. 26. niſi forte hoc לדבר ſit idem ac *Lodebar*.

DEPHELA.

Digitized by Google

D E P H E L A.

Δήφηλα, πόλις παρὰ Ἰασήπῳ. Suidas. Puto eſſe Σεφήλα regionem non urbem, de qua vide ſupra *lib*. 1.

D E S S A U.

Δεσσαῦ. Vicus, ubi praelium commiſſum fuit inter Judaeos & Nicanorem. 2 *Macc*. 14. 16.

D I B O N.

דִּיבֹן/ Urbs a tribu Gad inhabitata *Num*. 32. 3. 34. *Joſ*. 13. 9. 17. dicitur a Moſe data Rubenitis. Videntur urbes quaedam ſitae in portione tribus Ruben poſtea a Gaditis fuiſſe inhabitatae, unde eſt quod aliquando legamus urbes quaſdam datas Rubenitis de quibus alio loco ſcriptum extat illas inhabitatas fuiſſe a Gaditis. Haec cauſſa eſt quamobrem in mappa noſtra chorographica non ſecreverimus urbes Gaditarum & Rubenitarum; Atque ita Cheſchbon ipſa, uti ante notavimus ad hanc vocem, data fuit Rubenitis, & tamen recenſetur inter urbes, non tribus Ruben, ſed Gad, quae Levitis datae ſunt. Sic urbes tribui Judae datae poſtea Simeonitis aſſignantur. Sic Menaſſitae urbes poſſederunt in portione tribus Aſcher. Videtur & in tribu Juda fuiſſe דיבן Dibon *Nehem*. 11. 25. Hieron. ad *Joſ*. 15. notat ob aquas tacite illic fluentes oppidum illud indifferentur Dibon & Dimon dici uſque ad ipſius tempora, & Euſebius villam eſſe ſcribit praegrandem juxta Arnonam.

* D I L A N.

דִּלְעָן/ Urbs tribus Judae. *Joſ*. 15. 38.

* D I M N A.

דִּמְנָה/ Urbs tribus Zabulon. *Joſ*. 21. 35. Creditur eadem eſſe ac Nea vel Rimmono.

DI-

Digitized by Google

* DIMONA.

דימונה / Urbs in parte auſtrali tribus Judae. *Joſ.* 15. 22.

DIOCAESAREA. Vide *Sepphoris.*

DIOCLETIANOPOLIS.

Urbs Palaeſtinae primae, cujus mentio fit in notitiis veteribus Eccleſiaſticis, & in Conciliis. Scribitur illic Διοκλητιανούπολις uti Ἐλευθερούπολις, Ἑλενούπολις, Μαξιμιανούπολις, Σκυθόπολις, Φιλιππούπολις, Ἡλιούπολις. Memoratur Ἑλισσαῖος epiſcopus hujus urbis Epiphanio Haer. LXXIII. qui anno 359 interfuit conciliabulo Seleucienſi. Epictetus etiam epiſcopus anno 451, interfuit concilio Chalcedonenſi. Vide *tom.* IV. concilior. *pag.* 80.

DIOSPOLIS.

Urbs quae primo Lydda vocitata eſt. Vide *Lydda.*

DIUM.

Δῖον, *Dium* vel Δῖος nuncupatur urbs vicina Pellae in regione trans Jordanem ſita. Plin. *lib.* v. 17. hanc inter Decapolitanas recenſet. Arabiae fuit tributa, quum Imperatores Romani Palaeſtinas tres diſtinxerunt (vide ſupra *pag.* 217.) verum Pella ei vicina attributa fuit Palaeſtinae ſecundae (vide ſupra *pag.* 215.) ſic ut inter Dium & Pellam fuerit limes Arabiam a Palaeſtina ſecunda dividens. Joſephus Antiquitatum *libro* XIV. 8. hanc una cum Pella, Samaria & aliis a Pompejo incolis ſuis reſtitutam ſcribit. Forſitan & haec eſt quae Δῖα ipſi nuncupatur *Antiquit.* XIII. 23. ubi illam captam narrat ab Alexandro Jannaeo. Stephanus his verbis ejus meminit, Δῖον .... πόλις κοιλῆς Συρίας, κτίσμα Ἀλεξάνδρου ἡ καὶ Πέλλα, ἧς τὸ ὕδωρ νοσερόν. *Dium urbs eſt Coeleſyriae*, (ita & Ptolemaeus eam recenſet inter urbes Coeleſyſyriae, vide ſupra *pag.* 459.) *opus Alexandri, quae & Pella, cujus*

Digitized by Google

jus aqua morbos generat. Mendum hic latet. Pella non erat eadem quae Dium. Verum illud ἡ non agnoſcunt codices manuſcripti. Adeoque ſcripſit forſitan κτίσμα Ἀλεξάνδρυ καὶ Πέλλα, *opus Alexandri & Pellae.* Nam & Stephanus ἀπὸ Πέλλα τῦ κτίσαντος *a Pella conditore* dictam eſſe urbem Pellam notat ad vocem Πέλλα, & duo conditores uni urbi tribuit: vide eum ad voces Διόσπολις, Διονυσόπολις, Ἐρυᾶτις &c. Si noſter Alexandrum pro conditore Pellae agnoſceret, poſſet legi ὡς καὶ Πέλλα. Ad illuſtrationem verborum ultimorum Stephani, quae aquam Dienſem reſpiciunt, facit vetus epigramma, quod Raphael Volaterranus inſeruit *commentariis urbanis lib.* XI.

Νάμα τὸ Διηνὸν γλυκερὸν πότον, ἂν τὸ δὲ πίης
Παύσῃ μὲν δίψης, εὐθὺ δὲ καὶ βιοτῦ.

Dulcis eſt aqua Dienſis, quam ſi biberis
Sitim quidem extinguet, verum & vitam.

DOBRATH.

דָּבְרַת / Urbs in finibus tribus Zabulon *Joſ.* 19. 12. pertinens tamen ad Jiſſaſcar. *Joſ.* 21. 28. 1 *Chron.* 6. 57. Videtur eſſe Δάβειρα vicus in monte Tabor in regione Diocaeſareae, cujus meminit Euſebius in Onomaſt. ad vocem Δάβειρα. Memoratu dignum eſt ad hunc uſque diem vetus nomen illi vico adhaerere, nec dubitare poſſumus quin idem locus ſit, quoniam mons Tabor, cui adjacet, notiſſimus eſt & multis indiciis ab omnibus montibus circumjacentibus diſtinctus. Videlicet ad radicem montis Tabor eſt vicus qui Dabora dicitur, unde vulgo creditur nomen judicis Deborae, quae populum Iſraeliticum rexit & liberavit, derivatum eſſe, quemadmodum obſervat vir eruditiſſimus, & cujus induſtriae multum debemus quod ad hodiernam Palaeſtinae faciem attinet, Henricus Maundrellus in Itinerario. Erat autem mons Tabor in confiniis tribuum Zabulon & Jiſſaſcar uti liquet ex Sacro Codice: ſic ut vix videatur dubitandi locus hunc eſſe locum eundem atque Δάβειρα. Poſſet alicui videri hanc eſſe Δαβαρίττα Joſephi: ſed obſtat, quod Dabaritta erant ſita in confiniis

finiis Galilaeae & Samariae adeoque in confiniis tribus Jiſſaſ-ſcar & dimidiae Manaſſis, non autem tribus Jiſſaſcar & Zabulon: quoniam Samaritis regio fuit tribuum Ephraim & dimidiae Manaſſis. Nec reſponderi poteſt, tempore Joſephi Samaritin ſe extendiſſe latius & partem tribus Jiſſaſcar abſorpſiſſe, quia ipſe a Scythopoli initium Galilaeae ducit.

DOMAE.

Δῶμαι. Vicus in Galilaea prope Tiberiada in loco montano ſitus. Joſephus in vita *pag.* 1023. eſtne כפר דמאי.

DOR. DORA.

דור/ Urbs Menaſſchitarum, ſed extra regionem tribui eorum aſſignatam *Joſ.* 17.11. Δὼρ Aſcheritis tribuitur in Graeco *Judic.* 1. 38. non in Hebraeo. Naphot Dora vertit Symmachus παραλία Δῶρα *Joſ.* 7.2. Δῶρα vocatur & urbs ſita ἐπὶ τῆς θαλάσσης 1 *Macc.* 15.11. Δῶρα Polybio. Vide infra vocem *Dura*. Plinio *Dorum*: *Thora* in tabula veteri Peutingeriana, Δωρητῶν πόλις in epiſtola IX Martini Papae, *Dor* Hieronymo in epitaphio Paulae; *Mirata ruinas Dor, urbis quondam potentiſſimae* &c. & in Onomaſtico. *Dor eſt oppidum jam deſertum in nono miliario Caeſareae, pergentibus Ptolemaidem.*

Urbs fuit maritima, terminus dimidiae tribus Manaſſis ad occaſum. Ita Joſephus *Ant.* V. 1. & VIII. 2. Illic Δῶρα ſcribitur ſed *Ant.* XIII. 12. ἡ Δῶρα. Terminus erat regionis Dan ad boream. Ita idem *Ant.* V. 1. niſi forſan Γάδαρα illic legi debeat pro Δῶρα, ut illa mox permutari videbimus. Reſtaurata a Gabinio *Ant.* XIV. 10. Πολίχνιον vocatur nec ſatis apto portu inſtructum *Ant.* XV. 13. Illic fuit unum e 5 Synedriis terrae Iſraëliticae, ſi recte legit Rufinus *de bell.* 1.6. noſtri enim codices Graeci Γαδάροις pro Δώροις habent. *Lib.* 11. *c.* Apionem Dora ſcribit eſſe urbem Phoenices ad Carmelum montem, & quatuor dierum itinere remotam ab Idumaea.

Legitur hoc nomen ſemel in Joſepho, ſed, uti puto, male pro

Digitized by Google

pro Ἄδωρα. Locus eſt *Antiquit.* XIII. 11. ubi Tryphon volens per Idumaeam adſcendere Hieroſolymas perveniſſe dicitur εἰς Δῶρα πόλιν τῆς Ἰδυμαίας. Quid ais, Joſephe? Dora urbem Idumaeae? Ipſe *lib.* II. contra Apionem ſcribis Δῶρα Ἰδυμαίας ἐςὶν οὐδεμία πόλις, *nulla urbs Idumaeae Dora nuncupatur.* Quid? quod ipſe Apionem caſtiges qui dixerat Dora eſſe urbem Idumaeae, & notes eſſe Dora urbem Phoenices ad montem Carmelum. Dicamus itaque quod res eſt. Non ita ſcripſiſti, Joſephe, nec propterea imperitiae in re geographica poſtulandus es, uti factum a Bocharto geogr. *pag.* 1110. Culpa eſt librariorum. Ἄδωρα legendum eſt pro Δῶρα. Id liquet ex 1 *Macc.* 13. 20. ubi eadem haec urbs, quae in corruptis Joſephi codicibus Δῶρα legitur, Ἄδωρα appellatur. Quamvis ſimili corruptela illic Δῶρα in codd. quibuſdam legatur. Liquet & ex ipſo Joſepho qui nulla Dora in Idumaea novit, ſed Ἄδωρα in Idumaea collocat, ut *Ant.* XIII. 17. τῆς Ἰδυμαίας πόλεις Ἄδωρα καὶ Μαρίσσαν. At vide ſimilem corruptelam in aliis Joſephi locis. Δωρεὸν καὶ Μαρίσσαν legitur *de bell.* 1. 2. Atqui & hoc Δωρεὸν mutandum eſt in Ἄδωρα. *De bell.* 1. 6. extat Μαρισά τε καὶ Δωρεός. Ubi Rufinus legit *Dora* ſed & hic lege Ἄδωρα.

Verum in primis illuſtris eſt hujus urbis deſcriptio quae extat in Stephani Ἐθνικοῖς. Nota autem haec non eſſe ex epitome Stephani (quam vulgo Stephani Ἐθνικὰ dicimus) ſed ex fragmento magni operis Stephani ipſius, quod Amſtelodami primum edidit S. Tennulius anno 1669, quodque a voce Δύμη incipit & uſque ad initium elementi E protenditur. Unde intelligimus quantum in Stephano amiſerimus. Δῶρος, πόλις Φοινίκης. Ἑκαταῖος Ἀσίᾳ. Μετὰ δὲ ἡ πάλαι Δῶρος, νῦν δὲ Δῶρα καλεῖται. Καὶ οὕτως Ἰώσηπος αὐτὴν καλεῖ ἐν ε′ τῆς Ἰουδαικῆς ἱςορίας. Ἀπὸ μὲν Ἰορδάνου μέχρι Δώρων πόλεως. Καὶ πάλιν. Ἀζώτῳ καὶ Δώροις ὁριζόμενοι. Καὶ ἐν δ′ εἶναί τι γύναιον ἐν πόλει Δώρῳ. Καὶ πάλιν, ὅτε ἤνεγκεν εἰς τὸν Δῶρον. (f. τὴν Δώρων) Καὶ Κλαύδιος Ἴουλλος ἐν γ′ Φοινικικῶν. Μετὰ Καισάρειαν Δῶρα κεῖται βραχεῖα πολίχνη, Φοινίκων αὐτὴν οἰκούντων, οἳ διὰ τὸ ὑπόπετρον τῶν τε αἰγιαλῶν καὶ τὸ πορφύρας γόνιμον συνελθόντες, καλιὰς αὐτοῖς οἰκοδομήσαντο, καὶ περιβαλλόμενοι χάρακας, ὡς ὑπήκουεν

αὐτοῖς τὰ τῆς ἐργασίας, τεμνόμενοι τῆς πέτρας διὰ τῶν ἐξαιρουμένων λίθων τὰ τείχη κατεβάλεντο, καὶ τὴν ἔνορμον χειλὴν ὅπως τε ἀσφαλῶς ἔθεντο, ἐπώνυμον αὐτὴν τῇ (deeſſe putat τῇ πόλει Berkelius) πατρίῳ γλώσσῃ (דור, quod hujus urbis nomen eſt *Jud.* 17. 11. notat habitationem) Δῶρα καλοῦντες. Οἱ δ᾽ Ἕλληνες ἄχρι τοῦ τῆς φωνῆς εὐπροφόρου, καλεῖν ἀρκοῦντα (l. ἀρκοῦνται) Δώραν τὴν πόλιν. Καί τινες ἱστοροῦσι Δῶρον τὸν Ποσειδῶνος οἰκιστὴν αὐτῆς γεγονέναι. Καὶ Ἀρτεμίδωρος Δῶρον τὴν πόλιν οἶδεν ἐν ἐπιτομῇ τῶν ιά. Συνεχῶς δ᾽ ἐςὶ Στράτωνος πύργος· εἶτα ἔνι Δώρα ἐπὶ χερσονησειδοῦς τόπου κείμενον πολισμάτιον, ἀρχομένου τοῦ ὄρους τοῦ Καρμήλου. Καὶ ἐν θ᾽ γεωγραφουμένων τὸ αὐτό. Ἀπολλόδωρος δὲ Δῶρον καλεῖ ἐν χρονικῶν δ᾽· εἰς Δῶρον, οὖσαν ἐπιθαλάττιον πόλιν· καὶ Ἀλέξανδρος ἐν Ἀσίᾳ.

Δῶρός τ᾽ ἀγχίαλός τ᾽ Ἰόπη προὔχουσα θαλάττῃ.

Καὶ Χάραξ ιά. Τρύφων ἐν Δώρῳ τῆς κοιλῆς Συρίας πόλει πολιορκούμενος ὑπ᾽ Ἀντιόχου ἔφυγε εἰς Πτολεμαΐδα τὴν Ἄκην λεγομένην. *Doros, urbs Phoenices. Hecataeus in Aſia*: deinde antiquitus Dorus nunc Dora appellata. *Atque ita Joſephus eam appellat lib.* v. *Hiſt. Jud.* a Jordane uſque ad urbem Dora: *& iterum*, Azoto & Doris terminati: *& lib.* IV. eſſe in urbe Doro mulierculam, *& rurſus*: quando tulit in Dorum. *Et Claudius Julus lib.* 3. *Phoenicior.* poſt Caeſaream ſita ſunt Dora, exiguum oppidulum ab Phoenicibus habitatum, qui propter ſaxoſum inferne litus & purpura foecundum ibi convenerunt, & gurguſtia ſive caſas ſibi ſtruxerunt, & circumdederunt foſſis. Ubi vero hoc bene ſucceſſit, ſecuerunt petram & ex lapidibus inde petitis muros fecerunt, & portum navibus commodum poſuerunt, patriaque lingua Dora appellarunt quod & urbis nomen eſt. *Graeci autem id Doram, facilioris pronuntiationis gratia, nuncuparunt. Nonnulli narrant Dorum Neptuni filium eam condidiſſe. Artemidorus quoque in Epitome* XI. libr. *urbem Doram agnoſcit his verbis*: Contigua eſt Stratonis turris, dein ſequitur Dora oppidum in loco peninſulae formam habente ſitum, ubi incipit mons Carmelus. *Et lib.* IX. *Geograph. idem ſcribit. Apollodorus vero Dorum appellat lib.* V. *Chronic.* ad Dorum urbem maritimam. *Et Alexander in Aſia*,

Et

Digitized by Google

Et Dorus & litoralis Jope, procurrens in mare.

Et Charax lib. XI. *Trypho in urbe Coeleſyriae Doro obſeſſus ab Antiocho profugit Ptolemaidem, quae Ace dicitur.* Plura addit Stephanus ſed agunt de formando nomine gentili, ἐθνικῷ, de quo nos non adeo laboramus.

Nummi extant hujus urbis inſcripti ΔΩΡΑ ΙΕΡΑ ΡΟΕ, *Dora ſacra, anno* 175. Aerae caput ab anno Romae conditae 691 ducitur. Conſpicitur in illis triremis. Vide Vaillant Numiſm. Impp. & Caeſ. *pag.* 350. Noriſius in epochis Syromacedonum *Diſſert.* IV. ἔκτυπον dedit nummi Hadriani, in quo legitur ΔΩΡ. ΙΕΡ. ΑΣΥΛ. ΑΥΤ. ΝΑΥΑΡ. ΠΡ. *Dora ſacra, inviolabilis, ſuis legibus utens, Nauarchis, anno* 180. Vide & Vaillant. libr. mox laudatum *p.* 33. & 350. Iidem nummum Doritarum commemorant inſcriptum ΔΩΡ. ΙΕΡ. ΑΣΥΛ. ΑΥΤΟ. ΝΑΥΑΡ. ΡΟΕ.

Urbs fuit epiſcopatu inſignis, & Palaeſtinae primae attributa. Βαρύχιος Δώρων ἐπίσκοπος memoratur in actis concilii Conſtantinopolitani. Vide *tom.* V. *conciliorum generalium pag.* 192. Unde liquet, quoniam in eadem ſerie epiſcoporum Palaeſtinae paullo ante legitur,

Στέφανος Ὀράων,

in voce Ὀράων non latere urbem *Dora*, quod putavit Holſtenius in notis ad Caroli a S.to Paulo geographiam ſacram *pag.* 350. ita enim duo Dororum epiſcopi ſubſcripſiſſent. Vide quae nos conjecimus de vera ſcriptione vocis Ὀράων ſupra ad vocem *Arad.*

DOTHAN. DOTHAIN.

דֹּתָן / Urbs non longe a Sichem & Samaria, in via qua mercatores Iſmaëlitae, ex Gileaditide Aegyptum proficiſcentes, tranſibant. *Gen.* 37. 17. *Ibidem* דותין appellatur, unde Graecum Δωθαΐμ. Abeſt a Samaria urbe 12 miliaria contra aquilonem, teſte Euſebio.

Mentio etiam fit hujus urbis in Libris Apocryphis. Δωθαΐμ appellatur in libro Judith *cap.* 7. *commate* 3. ubi a Dothaim uſque

ad Belthem fuiſſe dicitur latitudo caſtrorum Holofernis obſidentis Betuluam. In eodem *libro cap.* 3. *comm.* 11. appellatur Δωθαία & non longe a campo Eſdrelon locatur: dicitur enim Holophernes veniſſe κατὰ πρόσωπον Ἐσδραήλων (לפני יזרעאל) πλησίον τῆς Δωθαίας & caſtra metatus inter Gaebam & Scythopolin. In quoſdam codices irrepſit Ἰουδαίας pro Δωθαίας ob vocem Ἰουδαίας quae mox ſequitur: nam legendum eſſe Δωθαίαν liquet ex *cap.* 8. 3. aliiſque locis hujus libri. Dicitur ſita eſſe *ante ſerram magnam Judaeae*, ἀπέναντι τοῦ πρίονος μεγάλου τῆς Ἰουδαίας, *Judith.* 3. 11. Locus ſuſpectus. Num legendum πρεώνος a πρεὼν quod verticem montis, ὄρους ἐξοχὴν, notat: vide ſis Suidam ad vocem Πρῶνες. Ita uſurpatur vox πρῶνες apud Oppianum cynegeticôn *lib.* III. 315.

—— Κιλικάς τε πάγους καὶ πρῶνας Ἀμανοῦ.
Cilices colles & vertices Amani.

Non puto: quis enim ille Judaeae, longe hinc ſitae, mons eſſet ita dictus? Num forte legendum eſt πεδίου μεγάλου τῆς Ἰουδαίας, ut intelligatur campus ille praegrandis quem Jordanes medium ſecat, quo facit quod *cap.* 4 *comm.* 5. dicatur Betomeſthem eſſe ἀπέναντι Ἐσδραήλων κατὰ πρόσωπον τοῦ πεδίου τοῦ πλησίον Δωθαΐμ. At hoc non placet, quia id μέγα Πεδίον quod Jordanes ſecat videtur αὐλὼν ab eo appellari *c.* 4. 5. & librarii non ſolent nomina notiora in ignotiora mutare, uti πεδίου in πρίονος, ſed contra pro iis quae non intelligunt alia vulgatiora ſubſtituere. Num forſitan locus ita dictus eſt quod juxta ſe poſitis montibus dentes ſerrae repraeſentaret: & per eum introitus pateret in Judaeam. Huc facit, quod *cap.* 4. 5. legitur, Pontificem maximum incolas Bethuliae & Bethomeſthae ſitae ante Eſdraela monuiſſe ut adſcenſus montium vicinorum occuparent, ὅτι δι' αὐτῶν ἦν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν Ἰουδαίαν, *quia per illos aditus erat ad Judaeam*? Obſtat tamen quod minus apte dicatur τῆς Ἰουδαίας πρίων *ſerra Judaeae*. In Judaea enim non erat. Nec Judaeae ſerra dici poteſt quod per eam aditus ſit. Clavem Judaeae dicere poſſumus locum extra Judaeam ſitum, uti κλεὶς χώρας alicujus Graecis dicitur, per quam ad illam

Digitized by Google

lam regionem ἔισοδος & ἔξοδος prohiberi poteſt. Non ita ſerram Judaeae dices. Sed in mentem venit quod forte magis placebit. Liber hic Judithae aut codicis Hebraei verſio eſt aut certe ex ſcriptis Hebraïcis concinnatus. Id & ſtylus & alia ſuadent. Scriptum itaque fuerit in Hebraeo codice לפני המשור הגדול *ante planitiem magnam Judaeae*, (illud nimirum μέγα Πεδίον quod a Jordane perluitur quod ערבה in Sacro Codice dicitur pro quo מישרא habet Targum) & vel exciderit Jod (nulla litera ob exilitatem ſuam citius excidere potuit) vel lectum non ſit a ſcriptore Graeco, ſic ut remanſerit המשור. Id notat ſerram. Vid. *Jeſ.* 10. 15. ubi id per πρίων Graeci reddiderunt.

Quod ſi nec haec ſatisfaciant lectori, nec enim mihi ipſi plane ſatis faciunt, credamus nomen eſſe huic loco datum ob cauſas nobis incognitas, obſervemusque etiam aliis locis hoc nomen datum eſſe. Extat apud Plinium Hiſtor. *lib.* v. 31. mons *Prion* dictus, & apud Marcianum, citatum Stephano in Ἐθνικοῖς ad vocem Χαδραμωτῖται, fluvius Πρίων. Et apud Ptolemaeum in Arabia Πρίονος ποταμοῦ ἐκβολαί. Antoninus Liberalis in Metamorph. *pag.* 126. αὐτὰς Ἑρμῆς ἔκρυψεν ἐν τῷ Πριῶνι παρὰ τὸ Κορυφάσιον. Polybius quoque *lib.* VII. hiſtoriarum meminit loci Πρίωνος dicti, qui arcem & urbem Sardium jungebat. Συνθεωρήσας δὲ τὸ κατὰ τὸν καλούμενον Πρίωνα τεῖχος ἀφυλακτούμενον, οὗτος δ' ἐστι τόπος ὁ συνάπτων τὴν ἄκραν καὶ τὴν πόλιν. *Cognito partem illam muri quae eſt ad Prionem (ſive Serram) incuſtoditam manere; eſt autem hic locus qui conjungit arcem & urbem &c.*

DRUSIAS.

Δρουσιάς. Urbs Judaeae, cujus meminit Ptolemaeus, inter Antipatrida & Sebaſten. Cellarius ſuſpicatur ab Herode fuiſſe conditam qui Auguſti familiam in qua Druſi erant colebat, quemadmodum etiam turrim maximam, quam in portu Caeſareenſi condiderat, Δροῦσον, uti Joſephus *Antiquit.* XV. *cap.* 13. tradit, appellavit.

DUMA.

Digitized by Google

D U M A.

Δυμά. Vicus grandis in Daroma 17 miliaribus ab Eleutheropoli. Euſebius in Onom.

D U R A.

Polybius *lib.* v. Hiſtoriarum *pag.* 409. hujus urbis meminit inter urbes Coeleſyriae quas Antiochus Rex Syriae Ptolemaeo regi Aegypti eripere conabatur. Tyrus & Ptolemaïs illi traditae fuerant a Theodoto & Panaetolo. Deinde aliae urbes leviter munitae ei ſe ſubjecerant: & poſtea narrat, nullius alterius urbis nominatim facta mentione, Antiochum urbem Dura obſediſſe, his verbis, ex quibus liquet eo tempore munitam admodum urbem fuiſſe. Ἀντίοχος δὲ συνεπιςάμενος πολιορκίαν περὶ τὴν καλεμένην πόλιν Δῦρα, καὶ περαίνειν ὐδὲν δυνάμενος διὰ τὲ τὴν ὀχυρότητα τῦ τόπυ καὶ τὰς περὶ τὸν Νικόλαον παραβοηθείας, συνάπτοντος ἤδη τῦ χειμῶνος, συνεχώρησε ταῖς παρὰ τῦ Πτολεμαίυ πρεσβείαις ἀνοχάς τε ποιήσασθαι τετραμήνυς καὶ περὶ τῶν ὅλων ὶις πάντα συγκαταβήσεσθαι τὰ φιλάνθρωπα. Ταῦτα δ᾽ ἔπραττε, πλεῖςον μὲν ἀπέχων τῆς ἀληθείας· σπεύδων δὲ μὴ πολὺν χρόνον ἀποσπᾶσθαι τῶν οἰκείων τόπων, ἀλλ᾽ ἐν τῇ Σελευκείᾳ ποιήσασθαι τὴν τῶν δυνάμεων παραχειμασίαν. *Antiochus autem urbem Dura premebat obſidione, cujus incepti quum exitum nullum videret, nam & locus erat natura munitus & obſeſſis opem ferebat ſubinde Nicolaus, appetente jam hyeme, miſſis a Ptolemaeo legatis innuit, ut induciae ad quatuor menſes fierent & de ſumma re ad aequiſſimas conditiones deſcenſurum ſe diceret. Hoc autem faciebat, non quod veram animi mentem proderet, ſed quod diutius a regione ſua abeſſe nollet & Seleuciam reducere copias conſtituiſſet ad hybernandum.* Et ſitus loci & alia perſuadent nobis haec Dura eadem eſſe ac urbem Δῶρα Joſepho appellatam & *Dor* in ſacris literis, ad litus maris magni inter Ptolemaïda & Caeſaream. Eſt & alia urbs Δῦρα Polybio dicta eodem cum hac ipſa nomine.

EBRON.

Digitized by Google

* EBRON.

עֶבְרֹן / Urbs tribus Aſcher. *Joſ.* 19. 28. quaſi Trajectum dicas.

ECBATANA.

Oppidum non longe a Ptolemaide, in monte Carmelo. Plin. v. 19. *Promontorium Carmelum, & in monte oppidum eodem nomine quondam Ecbatana dictum.* Bochartus putat ex Baſan natum. Vide ipſius Phaleg & Canaan *p.* 798. Sed longius hinc aberat Baſan.

ECDIPPA. Vide. Aczib.

ECHELA.

Ἐχελά. Vicus 7 miliaribus ab Eleutheropoli. Euſebius. Bonfrerius in notis ſuſpicatur Euſebium agere de colle Hachila 1 *Sam.* 23. Et videtur quidem agere de illo colle his verbis Ἐχελὰ ἔνθα ἐκρύπτετο Δαβίδ. Sed reliqua conveniunt Keilae, nam alibi ad vocem Κεϊλὰ קְעִילָה iiſdem verbis utitur ſcribens eſſe vicum Κηλὰ 8 miliaribus (ita legit Hieron.) & ſepulcrum Habaccuci illic monſtrari.

ECREBEL.

Ἐκρεβήλ. *Judith.* 7. 16. dicuntur miſiſſe ex vicinia Bethuluae verſus notum & apelioten ἀπέναντι Ἐκρεβήλ, ἥ ἐστι πλησίον Χουσί ἥ ἐστι ἐπὶ τοῦ χειμάῤῥου Μοχμούρ. Nomina ſuſpecta. Latinus interpres pro Ecrebel dat *Betharabae*, pro Chuſi Keziz. Hillerus reponit in Onomaſtico *pag.* 799. Ἐκρεβὲτ, putatque eſſe regionem Acrabatenen.

ECRON.

עֶקְרוֹן / Una e quinque urbibus Philiſtaeorum, Judae attributa 1 *Sam.* 6. 17. *Joſ.* 15. 45. Terminus borealis Juda tendebat a Thimna ad latus boreale Ecronis, deinde ab Jabneel & mare.

Digitized by Google

Joſ. 15. 11. legitur Danitis attributa *Joſ.* 19. 43. Euſebius itaque in voce Ἀκκαρὼν ait eam eſſe φυλῆς Δὰν, ſed Hieronymus addit, *ut ego arbitror in tribu Juda.* Collocat hanc inter Azotum & Jamniam, ſed ortum verſus. Hieronymus addit, *quidam putant Accaron turrim Stratonis poſtea Caeſaream nuncupatam.* Videtur inter quinque Philiſtaeorum urbes maxime ad ſeptentrionem collocanda, quia *Joſ.* 13. 3. ſcriptum eſt, a Schichor ante Aegyptum uſque ad terminum Ecron verſus Aquilonem, Cananaeis accenſetur, quinque ſatrapiae Philiſtaeorum, Gaza, Azdod, Aſcalon, Gath & Ecron. Adde Ecron fuiſſe in limite boreali Judae *Joſ.* 15. 11. In ipſa autem Juda erant reliquae Aſdod, Gaza *Joſ.* 15. 47. De Aſcalon non eſt dubium. De Gath liquet ex modo dictis *Joſ.* 13. 3. Ἀκκάρων vocatur Joſepho & Ἀκκαρὼν *Ant.* v. 2. & IX. 1. qui eam ceſſiſſe Danitis ſcribit *Ant.* v. 1. ſitam in tribu Juda *Ant.* v. 2. unam ex urbibus 5 Palaeſtinorum, *Ant.* VI. 1.

EDER.

עדר / Urbs tribus Judae in parte ejus auſtrali prope fines Edomaeorum *Joſ.* 15. 21.

EDOMIA.

Hieron. ad Obad. *cap.* 1. *Quod ergo Hebraice Edom, & Graece dicitur Ἰδουμαῖα, nunc viculus Palaeſtinae eſt, a conditore ſic impoſito nomine.* Meminit & Euſebius in Onomaſt. viculi Ἐδυμὰ, 12 mill a Neapoli verſus orientem in Acrabattene. Sed is viculus diverſus omnino videtur a priori.

EDREI.

אדרעי / In regione dimidiae tribus Manaſſe trans Jordanem *Joſ.* 13. 31. Recenſetur & alia in tribu Nephtali *Joſ.* 19. 36. Vide vocem *Adraa* ſupra.

EGLON.

עגלון / Urbs in tribu Juda. *Joſ.* 15. 39. Facit eam Euſebius ean-

Digitized by Google

eandem atque Adollam, ſed Sacer Codex has urbes diſtinguit manifeſtiſſime.

EIPAN.

Ἐιπάν. Urbs eſt in tribu Judae. Joſephus *Antiq.* VIII. 3. Sine dubio haec eſt vox corrupta. Quum enim qiundecim urbes Joſephus recenſeat eodem ordine quo 2 *Chron.* XI. 6. recenſentur, & in omnibus conveniat inter utrumque ſcriptorem non eſt credibile Joſephum hic a ſacro ſcriptore receſſiſſe qui hoc loco habet גת Gath. Quomodo autem inde factum eſt ἐιπάν; Suſpicor ex את גת, uti in ſacro codice legitur factum ΕΤΓΑΔ & dein ΕΤΓΑΝ, denique ΕΙΠΑΝ. Nota ח olim ſcriptum ר ita ut magis conveniret cum Γ.

ELAIS.

Ἐλαΐς. Oppidum, cujus meminit Dionyſius in Periegeſi verſu 910. interponens eam inter Joppen, Gazam & Tyrum.

> Οἵ τ' Ἰόπην καὶ Γάζαν, Ἐλαΐδα τ' ἐνναίουσι,
> *Qui Jopen & Gazam & Elaida incolunt.*

Euſtathius in ſcholiis. Ἐλαΐς, πόλις Φοινίκης οὕτω λέγεται διὰ τὸ ἐλαιοφόρον εἶναι. *Elais, urbs Phoenices, ita nuncupata ab eo quod oleas proferat.* Sine dubio eſt eadem ac Ἐλαΐα apud Stephanum in Ἐθνικοῖς, Ἐλαία ... πόλις Φοινίκης μεταξὺ Τύρου καὶ Σιδῶνος ὡς Φίλων. *Elaia ... urbs Phoenices inter Tyrum & Sidonem, ut Philo.* Confuderunt Ἐλαΐς & Ἐλαία, quum ea idem ſignificent videlicet oleas arbores. Suidas Ἐλάα ὁ καρπὸς, Ἐλαία δὲ τὸ δένδρον. *Elaa eſt fructus, Elaia arbor.* Et mox: Ἐλαΐδας, ἐλαίας δένδρα. *Elaidas, oleas arbores.* Meminit & hujus urbis Johannes Tzetzes in Chiliadibus hiſt. 452.

> Ἀσσύριοι μὲν λέγονται οἱ Μεσοποταμῖται
> Σύροι δὲ πάντες οἱ ἐντὸς Κασίου καὶ Λιβάνου,
> Ὧν πόλεις Ἀντιόχεια, Γάζα, καὶ Ἐλαΐς δὲ
> Μάραφις καὶ Ἀσκάλων δὲ Τρίπολις καὶ Ἰόπη..

Aſſyrii quidem dicuntur Meſopotamitae
Syri autem omnes qui ſunt inter Caſium & Libanum:
Quorum urbes ſunt Antiochia, Gaza, & Elais,
Maraphis, & Aſcalon, Tripolis & Jope.

Haec Tzetzes petiit ex Dionyſii periegeſi, uti liquebit ſi quis conferat utrumque: & Μάραφις videtur legi in Tzetze, pro Μάραθος quod eſt in Dionyſio. Marathos eſt urbs Phoenices, & altera eſt in Acarnania hoc nomine, uti Euſtathius docet in comm. ad Dionyſium, & Stephanus ἐν Ἐθνικοῖς. Quare non crediderim illud Ἀκαρνανίας in Stephano eſſe mutandum. Commemorat quoque Arabs Ibn Idris urbem ab olivis nomen habentem, & ad mare ſitam quae 12 miliaribus aberat a Ptolemaide, his verbis ومن عكة الي حصن الزيت اثنا عشر ميلا وهو حصن حسن علي صفة البحر. *Ab Acco (Ptolemaide) uſque ad arcem Zait, id eſt, olei 12 ſunt miliaria. Eſt autem haec arx valida & maritima*: ſed non videtur eadem ac Elais. Plura erant in iſta regione loca olei feracia, uti ſupra notavimus *lib.* 1.

E L A S.

Ἐλάς. Urbs Palaeſtinae tertiae. Vide notitias veteres. Puto eſſe Αἰλὰν ad ſinum Arabicum. Vide ſupra *Aila*.

E L C E S I.

Patria Nachum Prophetae. Heſychius Presbyter de vitis Prophetarum editus ab Hoeſchelio ex codice Auguſtano, ἦν ἀπὸ Ἐλκεσεὶν πέραν τοῦ τηνβαρεὶν ἐκ φυλῆς Συμεών. Ad marginem ex Theophylacto haec ſubſtituuntur Ἐλκασαὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου εἰς Βηγαβρί. Hieron. in prol. ad Prophetiam Nachumi. *Quum Elceſi uſque hodie in Galilaea viculus ſit, parvus quidem & vix ruinis veterum aedificiorum indicans veſtigia, ſed tamen notus Judaeis & mihi quoque a circumducente monſtratus.*

E L E A L E.

אֶלְעָלֵה / Urbs condita a Rubenitis. *Num.* 32. 37. Eſſe villam grandem in primo miliario a Chesbone ſcribit Euſebius in Onom.

E L E A S A.

Ἐλεασά. 1 *Macc.* 9. 5. aliis Ἀδασά. Confer 1 *Macc.* 7. 40.

E L E U T H E R O P O L I S.

Nomen habet haec urbs, cujus ſtante Templo primo & ſecundo nulla fit mentio, quippe quae tum non extitit (*aevo ſuperiore exſtructam* dicit Ammianus Marcellinus *lib.* XIV.) a gente Chorraeorum, quae olim hic habitavit, uti ſcribit Hieronymus in commentar. ad Obad. *cap.* 1. *Unus ergo atque idem tribus nominibus appellatur Eſau, Edom, Seir, poſſeditque eam regionem quae nunc Gebalena dicitur, & in finibus eſt* Ἐλευθεροπόλεως, *ubi ante habitaverant Horraei qui interpretantur liberi, unde ipſa urbs poſtea ſortita vocabulum eſt.* Sed id mihi non perſuadet, quum vetus nomen illarum gentium quae montana Seir incoluerunt, poſt tot ſaecula revocatum eſſe non ſit probabile, nec Romani, qui nominum Nicopolis, Neapolis, & aliorum auctores fuere, credi debeant nomen illud barbarae gentis, & cujus vix ulla id temporis ſupererat memoria niſi in monumentis literarum, iiſque pauciſſimis, huic urbi indidiſſe. Adde quod Eleutheropolis in montanis Seir ſita non fuerit; ſed errori anſam dedit vox Idumaeae, quae in ſcriptorum quorundam (qualis Joſephus) conſuetudine perlate patet, ut dici poſſit regio Eleutheropolitana in Idumaea ſita; quod tamen neutiquam ita debet intelligi ac ſi montana Seir & Idumaea proprie dicta eo uſque ſe extenderint uſquam: ſed quod magna portio Judaeae Idumaea nuncupata ſit. Ab Eleutheropoli uſque ad Petram & Ailam extendit ipſe Hieronymus regionem Idumaeorum, quatenus circa Templi ſecundi excidium portio magna Judaeae ad auſtrum, Idumaeae adjecta, nomen

Idumaeae adepta eſt. Ita ſcribit ad *Obad.* I. *Omnis auſtralis regio Idumaeorum de Eleutheropoli uſque Petram & Ailam (haec eſt enim poſſeſſio Eſau) in ſpeluncis habitatiunculas habet.* Praeterea nomen חרי vel חור quod ἐλεύθερος ſignificat illam Hieronymi opinionem firmare videtur: ſed uti Νικόπολις & aliae a victoria Romanorum, aut Caeſaribus aut aliunde nomen habent, ita probabile eſt a libertate nomen urbi datum eſſe Eleutheropolis.

Videtur tamen Hieronymus a praeceptore ſuo Judaeo id hauſiſſe: nam & in ſcriptis veterum Hebraeorum nomen Eleutheropolis, quaſi dimanatum a Chorraeis, legitur. Auctor libri Aruch ejus meminit, citato loco ex Bereſchith Rabba. Haec verba ibi leguntur אליותרופולים ברשית רבא (פר׳ מב) ואת החורי אליותרופולים ולמה קורא אותה אליותרופולים שבררו אותה ויצאו להן להירות בדור הפלגה. פיר׳ בלשון יון אליות״רו חירות פולים עיר *Eleutheropolis. In Bereſchit Rabba (ſectione* XLII) *legitur*, Et Choreum: *ea eſt Eleutheropolis. At quare appellatur Eleutheropolis? quia eam elegerunt & in eam ingreſſi ſunt in libertatem tempore diviſionis (aetate Pelegi) videlicet Graece* ἐλεύθερο *libertatem*, πόλις *urbem notat.* Notandum omnino eſt in Bereſchith Rabba nomen Eleutheropolis hodie non legi, ſed מטרופולין *metropolin.* Ignotum fuit Judaeis recentioribus nomen urbis Eleutheropolis, & notius alterum ſubſtituerunt: unde, quod & alias monui, liquet quanto in pretio Aruch R. Nathanis eſſe debeat, in quo plerumque melius quam in ipſo Talmude vocabula exotica ſcripta leguntur. Ibidem extat יצאת להם להירות & למה קורא אותה חורי, quae abeunt ab iis quae R. Nathan exhibet.

Urbs haec fuit epiſcopalis Palaeſtinae primae. Id liquet ex notitiis veteribus ſupra exhibitis. Epiſcopos ejus in actis conciliorum hos invenio commemoratos,

MACRINUM. Hic ſubſcripſit concilio Niceno. Vide *tomum* II. conciliorum generalium *pag.* 51.

EUTYCHIUM. Interfuit concilio Antiocheno habito anno aerae

Digitized by Google

aerae Chriſtianae 363. Vide *tomum* II. conciliorum *pag.* 828. & Socratis hiſtoriam eccleſiaſticam *lib.* III. *c.* 25.

BEZENUM. Mentio ejus fit in actis concilii Dioſpolitani habiti anno 415. Vide *tomum* II. conciliorum *pag.* 1532. ubi Zebaenus dicitur, ſed aliis Bezenus nuncupatur. Ita in chronico Theophanis ad annum 385 legitur Βεζένῳ τῷ ἐπισκόπῳ Ἐλευθεροπόλεως τῆς Παλαιστίνης.

GREGORIUM. In epiſtola Johannis Hieroſolymitani inſerta actis concilii Hieroſolymitani habiti anno 536. Vide *tom.* V. conciliorum *pag.* 192.

ANASTASIUM. In actis ejuſdem concilii. *Tom.* V. conciliorum, *pag.* 284.

Dorotheus epiſcopus Tyri, qui Licinii & Conſtantini Imperatorum tempore martyrium paſſus eſſe dicitur in commentario de 70 diſcipulis unum ex iis ſcribit fuiſſe epiſcopum Eleutheropolis (unde in Menaeis MS.tis eadem fere leguntur: vide acta Sanctorum Junii *tom.* IV. *pag.* 67.) N. Z. Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Ἰοῦστος, οὗ καὶ αὐτοῦ μέμνηται ὁ Ἀπόστολος ἐν ταῖς πράξεσιν τῶν Ἀποστόλων, ὃς καὶ ἐπίσκοπος γέγονεν ἐν Ἐλευθεροπόλει. LVII. *Jeſus, appellatus juſtus, cujus meminit Apoſtolus in Actis Apoſtolorum, qui & Eleutheropoli epiſcopus fuit.* Quod ſi jam tum fuiſſet eo nomine nota Eleutheropolis & epiſcopatu inſignis feciſſet certe uſpiam hujus urbis mentionem Joſephus. Idem Dorotheus de Simone uno ex 12 Apoſtolis ſcribit illum Eleutheropoli Euangelium praedicaſſe. Σίμων δὲ ὁ ἐπικληθεὶς Ἰούδας ἐν Ἐλευθεροπόλει, καὶ ἀπὸ Γάζης ἕως Αἰγύπτου κηρύξας τὸν Χριστὸν θάπτεται ἐν τῇ Ὀστρακίνῃ πόλει τῆς Αἰγύπτου. *Simon, cognomine Judas Eleutheropoli & a Gaza ad Aegyptum uſque praedicato Chriſto ſepultus eſt Oſtracine, urbe Aegypti.* Sed nulla eſt hujus libelli auctoritas qui nomine Dorothei prodiit; ſic ut his immorari non ſit operae pretium.

Patria haec dicitur fuiſſe Epiphanii. Ἀπὸ Ἐλευθεροπόλεως ὡρμᾶτο legitur in ſynopſi Ancorati. Ἐλευθεροπολίτης etiam nuncupatur in epiſtola Acacii praemiſſa libris ejus de haereſibus. Nec tamen urbs ipſa natales ei praebuit, ſed vicus qui tria miliaria ab

Digitized by Google

ab Eleutheropoli aberat, ubi pater ejus erat agricola. Vicum tradit Sozomenus *l.* VI. 32. dictum fuiſſe Bezanducen. An forte hoc nomen a Bezeno epiſcopo Eleutheropolitano circa finem ſaeculi quarti traxit? Meminit & Epiphanius hujus urbis *l.* II. adverſus haereſes *pag.* 719. ubi Meletium clericos illic inſtituiſſe ſcribit, & *lib.* I. *adv. haereſ. pag.* 291. ubi ἐν τῇ ὁρίᾳ, in confiniis regionis Hieroſolymitanae & Eleutheropolitanae, tribus miliaribus a Chebrone, urbem Cabarbaricha ſitam notat.

Petavius in Animadv. ad Epiphanium *pag.* 77. ſcribit, *Chebron Eleutheropolis vulgo eſſe creditur.* Sed non opinor multum laborandum eſſe ad hanc ſententiam reſellendam. Inſpiciat modo quis Euſebii Onomaſticon, vel noſtra ex eo excerpta, videbit urbes fuiſſe longe a ſe invicem remotas. Ipſae viae ducentes Eleutheropoli Chebronem commemorantur. Verum & idem ſcripſerat Cedrenus in Comp. Hiſtor. *pag.* 33. θάπτεται (ἡ Σαῤῥα) ἐν Χεβρὼν, ἥ τις νῦν Ἐλευθερόπολις καλεῖται. *Sepulta eſt Sara Chebrone, quae nunc Eleutheropolis appellatur.*

In Itinerario Antonini Martyris corrupte legitur Eliotropolis, & ita deſcribitur: *Venimus in civitatem quae dicitur Eliotropolis in loco ubi Sanſon ille fortiſſimus maxilla aſini mille occidit viros ex qua maxilla illo orante aqua profluxit, qui fons loca illa uſque in hodiernum diem irrigat & in loco ubi ſurgit fuimus.* Haec omnino conſerenda ſunt cum iis quae leguntur in Annalibus Glycae *part.* II. *pag.* 164. ἡ τοιαύτη πηγὴ μέχρι καὶ τήμερον ἐν τοῖς προαστίοις Ἐλευθεροπόλεως φαίνεται Σιαγόνος ἐπονομαζομένη πηγή. *Fons ille* (ortus eo loco, quo Samſon maxillam abjecerat) *in hodiernum uſque diem in ſuburbiis Eleutheropolis conſpicitur, & fons maxillae appellatur.* Unde conjicere quiſpiam poſſet nomen Eleutheropolis urbi datum ab facinore Samſonis qui Ἐλευθερίαν populo Iſraëlitico caeſis & fugatis hac maxilla Philiſtaeis peperit. Sed probabilius eſt a Romanis id nomen urbi impoſitum fuiſſe.

Ab hac urbe regio circumjacens appellabatur, cujus pars illa quae ad occaſum & ſeptentrionem vergebat, quia campeſtris, ſingulari etiam nomine *Sephela* dicta fuit. Hieronym. *epiſt.* 39. quae eſt adverſus Johannem Hieroſol. *Monaſterium Sancti Papae Epi-*

Digitized by Google

Epiphanii nomine vetus dictum, in quo frater meus ordinatus eſt preſbyter, in Eleutheropolitano territorio & non in Aelienſi ſitum eſt. Atque ita apud Euſebium in Onomaſtico ἐν ὁρίοις Ἐλευθεροπόλεως, quod non ubique notat *in finibus* vel *confiniis* regionis Eleutheropolitanae, ſed *in regione Eleutheropolitana*, legitur, & in eodem Euſebii Onomaſtico ſaepe vici deſcribuntur ſiti ἐν ὁρίοις Ἐλευθεροπόλεως, id eſt, *in regione Eleutheropolitana.* Euſebius *lib.* de martyribus Palaeſtinae *cap.* X. *pag.* 335. ſcribit ἀπὸ Ἀνίας κώμης τῶν ὅρων Ἐλευθεροπόλεως, *ex vico Anea in regione Eleutheropolitana.* Et ſic quoque alii loquuntur. In regione Eleutheropolitana fuit, teſte Sozomeno *hiſtor.* IX. *c.* 17. vicus quidam nomine Χαφὰρ Ζαχαρίας, & illic in via quae ducit ad urbem Βιθθερέβιν (al. Βιθθερίμιν. Eſt Ἐρεμίνθα Euſebii, Ἐρεβίνθων οἶκος Joſephi vide infra) inventum fuit cadaver Zachariae. Joſephus meminit vici Βηθζαχαρία, & 1 *Macc.* 6. 33. Βαιθζαχαρία dicitur. Vide ſupra *p.* 660. Vocem Ζαχαρία delendam vult Valeſius: ſed tunc nil niſi Χαφὰρ remanet, quod nomen vici proprium eſſe nequit, quum pluribus commune ſit (notat enim Χαφὰρ, כפר, vicum) adeoque neceſſario Ζαχαρία addi debet.

Quandoquidem haud multa extant loca in ſcriptis veterum qui mentionem hujus urbis faciunt, quae tamen olim clara fuit, ex Suida aliqua deſcribere lubet, quae habet ad vocem Εὐτόκιος, Ἀπὸ Θράκης ἐλθὼν οὔτε γνώμης ἐπιεικής τις ἦν, οὔτε γένους εὖ ἥκων, ἀλλὰ καὶ στρατιώτης μὲν ὁ τυχών. Πολλὰ δὲ χρήματα κοινὰ τοῦ ἰδίου τάγματος ὑποκλέψας ᾤχετο εἰς τὴν Παλαιστίνην. Ἐπεχείρησε μὲν οὖν Ἐλευθεροπολίταις ἑαυτὸν ἐγκαταλέξαι, τῆς βουλῆς μετασχὼν ἐπὶ χρήμασι μεγάλοις. Καὶ ἐγλίχετο τὴν τύχην μεταβαλεῖν ἐς τὸ εὐγενέστερον. Ἀλλ' ὅμως οἱ Ἐλευθεροπολῖται οὐ προσεδέξαντο τὸν Εὐτόκιον. Ὁ δὲ μετεχώρησεν ἐς τὴν Ἀσκάλωνα· καὶ ὁ τότε πρωτεύων Κρατερὸς εὐμενῶς αὐτὸν ὑπεδέξατο μετὰ τῶν χρημάτων, καὶ πολιτικῆς μετέδωκεν ἐλευθερίας· οἱ δὲ Θρᾷκες ὑστέρῳ χρόνῳ κατὰ πύστιν ἥκοντες ἐπὶ τὸν Εὐτόκιον, ἀπῄτουν τὸν Κρατερὸν τὸν Εὐτόκιον καὶ τὰ χρήματα· ὁ δὲ οὐ μεθίει τὸν ἄνδρα. Τῶν δὲ στρατιωτῶν ἐπὶ δίκην ἐλθόντων, ὁ Κρατερὸς ὑπεραγωνίζεται τοῦ Εὐτοκίου καὶ περιγίνεται τῶν Θρᾳκῶν· ἐφ' ᾧ καὶ χρησμὸς ἐξέπεσεν ἔχων ὧδε. *Eutocius, e Thracia ortus nec animo probo nec ge-*

nere nobili fuit ſed miles gregarius. Qui multam pecuniam cohorti ſuae ſuffuratus in Palaeſtinam abiit. Conabatur autem efficere ut ab Eleutheropolitanis reciperetur in numerum civium, factus ſenator magnis largis largitionibus (ſed quid ſi καὶ locemus ante τῆς βουλῆς & legamus καὶ τῆς βουλῆς μετασχὼν ἐπὶ χρήμασι μεγάλοις ἐγλίχετο τὴν τύχην &c? ut ſenſus ſit, *recipi voluiſſe in numerum civium, ut poſtea ſenator factus profuſa liberaliter pecunia, humilem ſortem in illuſtrem commutaret*) *& ex humili conditione ad ſplendorem fortunae pervenire cupiebat. Sed Eleutheropolitani non receperunt Eutocium. Ille igitur Aſcalonem profectus eſt, ubi Craterus vir primarius inter eos illum jure civitatis donavit. Thraces autem, quum ad eorum aures hic rumor perveniſſet, ad Eutocium venerunt ab eo & Cratero pecuniam repetentes. Sed hic eis virum non tradidit. Quum autem milites rem ad judices detuliſſent Craterus defendit Eutocium, & Thraces cauſa ceciderunt: qua de re hoc oraculum editum eſt.*

Meminit hujus urbis quoque Suidas in voce Μαριανός. Digna ea ſunt quae hic adſcribam, ut nobili huic urbi & natalibus Mariani, inde orti (quare Σύρος dicebatur) lucem majorem affundam. Μαριανὸς, Μάρσου δικηγόρου τῶν ὑπάρχων Ῥώμης. Ῥωμαῖος γὰρ τὸ ἀρχαῖον· μετῳκήσαντος δὲ τοῦ πατρὸς Ἐλευθερόπολιν, μίαν τῶν τῆς πρώτης Παλαιστίνης, ἀπὸ ὑπάτων καὶ ὑπάρχων καὶ πατρίκιος γεγονὼς τὸ ἐπιφανέστερον κατὰ τὸν βασιλέα Ἀναστάσιον. *Marianus Marſi cauſidici filius, unus ex praefectis urbi Romae:* (alii praefectum praetorio τῆς αὐλῆς vocant. Vide Euagrium *l.* III. 42. & Malalam *p.* 116.) *erat enim genere Romanus. Poſtea quum parens ejus migraſſet Eleutheropolin ut illic habitaret, non Conſul modo & praefectus urbi ſed & patricius factus eſt imperante Anaſtaſio.* Poëta hic erat qui jambis multum delectabatur. Narrat enim Suidas eum metaphraſin ſcripſiſſe Theocriti, Argonauticorum Apollonii, Arati, Theriacorum Nicandri aliaſque, jambis quam plurimis. Memini nuper in ſcriptis Johannis Joviani Pontani ſimile quidpiam legere de poëta aliquo recentiore, ſed in quo libro menti non obverſatur.

ELOM.

Digitized by Google

ELOM.

Ἡλώμ. Urbs in tribu Juda. Joſephus *Antiq.* VIII. 3. 2 *Chron.* XI. 6. אילון Ajalon appellatur.

* ELON.

Urbs in tribu Dan *Joſ.* 19. 43. In eadem tribu memoratur, quae & ipſa ex ἅπαξ λεγομένοις eſt, Elon Beth Chanan 1 *Reg.* 4. 9.

ELTEKE.

אֶלְתְּקֵה / Elteke. Urbs tribus Dan. *Joſ.* 19. 44. quae etiam אלתקא ſcribitur *Joſ.* 21. 23.

* ELTEKON.

Urbs tribus Juda *Joſ.* 15. 59.

ELTOLAD.

Urbs tribus Juda *Joſ.* 15. 30. Simeonitis data *Joſ.* 19. 4. Erant autem urbes illae, quas Simeonitae ex Juda acceperunt, ad auſtrum Judae *Joſ.* 15. 21.

ELUSA.

Urbs fuit Palaeſtinae tertiae. Vide ſupra *l.* 1. *c.* 35. Ptolemaeus eam collocat inter urbes Idumaeae ad occidentem Jordanis. Sunt qui hanc urbem putent חלוצה dici. In Targum Hieroſ. *Gen.* 25. 18. *Exod.* 16. 22. redditur Schur שור per חלוצה. In Seder olam rabba *cap.* 6. ſolitudo Sin מדבר סין dicitur eſſe eadem ac אלוש Aluſch. Diſtingui tamen haec videntur *Num.* 33. 13. Ceterum in Aluſch Sabbathum eſſe primo datum Iſraëlitis & obſervatum traditur in loco laudato Seder olam, adeoque antequam perveniſſent ad montem Sinai. Id colligunt ex verbis *Exod.* 16. 31.

Digitized by Google

Hieronymus hujus meminit in vita S. Hilarionis. *Vadens in deſertum Cades ad unum de diſcipulis ſuis viſendum cum infinito agmine monachorum pervenit Eluſam eo forte die quo anniverſaria ſolemnitas omnem oppidi populum in templum Veneris congregaverat. Colunt autem illam ob Luciferum cujus cultui Saracenorum natio dedita eſt. Sed & ipſum oppidum ex magna parte ſemibarbarum eſt propter loci ſitum.* Incolas ejus urbis voce Syra *Barech*, i. e. *benedic* inclamaſſe ibidem refertur. Videlicet lingua Syra utebantur Phoenice, & Palaeſtina, ſub qua Eluſa eo tempore cenſebatur, teſte Theodoreto *quaeſt.* 19. in Judices, Ὀσροηνοὶ καὶ Σύροι καὶ Εὐφρατήσιοι καὶ Φοίνικες τῇ Σύρων χρῶνται φωνῇ. *Oſroeni, Syri, Euphrateſii, Palaeſtini & Phoenices Syriaca utuntur lingua.* Et Cyrillo in Comm. ad Jeſaiam *lib.* 11. *tom.* 4. *pag.* 293. τῇ γλώσσῃ τῇ Χαναανίτιδι, τοῦτ' ἔστι, τῇ Σύρων, ἤτοι τῇ κατὰ τὴν Παλαιστίνην· μιᾷ γὰρ λαλοῦσι γλώσσῃ Φοίνικες καὶ Παλαιστινοί. *Lingua Chananaea, id eſt, lingua Syrorum vel Palaeſtinorum. Una enim lingua loquuntur Phoenices & Palaeſtini.* Adde Origenem *lib.* III. *in Job ſcribentem periiſſe Idumaeorum nomen & linguam, omneſque Arabes appellari & Syriace loqui.* Utrumque illuſtratur ex Euſebii Onomaſtico ad vocem Πέτρα, quum Petram eſſe Arabiae urbem ſcribit in terra Edom, & a Syris appellari Rekem. Πέτρα, πόλις ἐν γῇ Ἐδὼμ τῆς Ἀραβίας, ἥτις ἐπεκλήθη Ἰεχθοὴλ, ἡ καὶ Ῥεκὲμ παρὰ Ἀσσυρίοις (Σύροις legiſſe Hieronymum liquet ex ejus verſione) ὀνομάζεται.

Meminit & Hieronymus hujus urbis in comm. ad *Jeſ.* 15. ubi legitur חלוצי quod vulgo vertitur per *Expeditos. Sed quidam putant non viros ſed nomen urbis intelligi, quae hodie appellatur Eluſa & eſt in Moabitidis partibus ſita.*

Epiſcopus Eluſae in actis concilii Epheſini inter Oecumenica tertii commemoratur Ampelas. Ita illic legitur *tom.* III. conciliorum generalium *pag.* 448.

Ἀμπελᾶ Ἐλούσης.

In concilio Chalcedonenſi habito *anno* 451, ubi nomina haec relecta fuerunt, legitur

Apelle

Digitized by Google

Apelle Eleuſii.

Verum idem hic Ampelas vel Apelles nuncupatur Θεόδυλος ἐπίσκοπος Ἐλύσης Παλαιςίνης *tom.* III. conciliorum gener. *p.* 452. 455. & 458. At quomodo Ἀμπελᾶ factum eſt ex Θεοδύλυ. Nempe *Abdalla* nomen ei fuit. Id notat Θεῦ δῦλον Arabice عبد الله Ne quis dubitet de hujus conjecturae veritate ſciat legi *Adella Eleuſi* in Actis hujus Concilii apud Baluzium *pag.* 452. Hoc nomen reſtituendum quoque eſt in actione ſexta Concilii Epheſini quam ex duobus codd. M. SS. Vaticanis primus edidit Baluzius & novae collectioni Conciliorum inſeruit *pag.* 610. Illic legitur *Letoio Lybiadis, Apelle Juſtes, Theodoro Ariddelon.* Mirum eſt Baluzium non vidiſſe latere *Abdallam Eluſae epiſcopum* ſub his verbis *Apelle Juſtes.* Inprimis quum pro Juſtes notet in aliis codd. legi *Luetes* & *Elyſii.* Nam ita inſeritur *Abdallas Eluſae* inter Letoium Libiadis & Theodorum Aribdelorum. Plane enim huc non faciunt quae vir eruditiſſimus porro ad hoc nomen ſcribit, *Nullum in editionibus Conciliorum hoc loco apparere iſtius nominis epiſcopum: & tantum inter eos qui Neſtorium depoſuerunt Apellam epiſcopum Byrrhae ſive Cibyrrhae recenſeri.* Hic certe Abdallas ſive Θεόδυλος epiſcopus Eluſae, non alius, intelligitur.

Memoratum & invenio Aretam hujus urbis epiſcopum in actis concilii Chalcedonenſis inter oecumenica quarti, *tomo* IV. conciliorum *pag.* 80.

Ἀρέτα Ἐλύσης.

In Latina verſione legitur *Eluſae Palaeſtinae ſecundae.* Error eſt. Eluſa Palaeſtinae tertiae urbs fuit. Vide ſupra notitias veteres eccleſiaſticas *lib.* I. & *p.* 213. atque actionem XV hujus concilii *tom.* IV. conciliorum *p.* 787. ubi Aretas Eluſitanus recenſetur inter epiſcopos Palaeſtinae tertiae. In actis concilii Conſtantinopolitani habiti *anno* 536 Ζηνόβιος Ἐλύσης ἐπίσκοπος legitur. Vide *tom.* V. conciliorum *pag.* 284. & in epiſtola Johannis Hieroſolymitani inſerta actis ejuſdem concilii Πέτρος Ἐλύσης.

Digitized by Google

EMMA.

Urbs patria Nabalis. Joſephus *Antiquit.* VI. 14.

EMMATHA.

Vicus vicinus Gadaris, ab aquis calidis חמת dictus de quo egimus *lib.* 1. *cap.* 46. Vide Euſebium ad vocem Ἀιθάμ.

EMMAUS, urbs.

Superius *lib.* II. *c.* 6. multa notavi ut oſtenderem aliam fuiſſe Emmaunta quae Nicopolis nomen poſtea geſſit, aliam illam cujus tabulae Novi Teſtamenti meminerunt. Quare iſta heic non repetam. Ad vocem Ammaus *p.* 560. etiam nonnulla invenies quae huc transferri poſſent: nam tria loca ſunt nomine Emmauntis nota in Palaeſtina, 1. Urbs haec, Nicopolis dicta poſtea. 2. Vicus in Euangelio Lucae memoratus. 3. Locus vicinus Tiberiadi, qui a thermis nomen videtur traxiſſe. Indicabo potius aliquot loca ex veteribus, unde notitia hujus urbis peti debet.

Meminit hujus urbis aliquoties Joſephus, cui Ἀμμαοῦς ſolet nuncupari. Uti *de bello lib.* 1. *cap.* 9. Ἀμμαοῦς & Gophna urbes duae a Caſſio direptae. Eadem quae Ἀμμαοῦς *de bell.* II. 3. dicitur, appellatur Ἐμμαοῦς *Antiquit.* XVII. 12. *Libro* II. *de bell. cap.* 25. junguntur Lydda Joppe & Emmaus, ut loca vicina. *Lib.* III. *de bell. c.* 2. Thamna, Lydda & Ἀμμαοῦς. *Libro* V, *cap.* 4. dicitur Veſpaſianus Antipatride profectus vaſtaſſe toparchiam Thamnae, dein Lyddam & Jamniam iviſſe, tum Ammaunta & μητρόπολιν αὐτῶν obſediſſe. *Lib.* VI. *de bell. c.* 1. legitur Titum Caeſarea proficiſcentem Hieroſolymas juſſiſſe ſibi legionem decimam occurrere per Ammaunta & adſcendere per Jerichunta. Munitam eam a Bacchide narrat *Antiq.* XIII. 1. Confer 1 *Macc.* 9. 50. crematam a Varo *Ant.* XVII. 12. qui Hieroſolymas profectus eſt Ptolemaide per Sepphorim, Arum, Sampho & Ammaunta.

Mentio etiam fit hujus urbis in libris Apocryphis. 1 *Macc.* 3. 40.

Digitized by Google

40. Syri leguntur caſtra metati prope Ἐμμαοῦμ ἐν τῇ γῇ τῇ πεδινῇ in campeſtribus. Alii legunt illic Ἐμμαναούμ. Sed male, uti patet ex collatione *commatis* 57. *& cap*. 4. *comm*. 3. Judas praelio illic certavit cum Syris & hi fugerunt ad Sedemoth, campos Idumaeae, Aſchdod & Jamniam. 1 *Macc*. 4. 15. Ad hunc locum reſpiciunt verba Hieronymi ad Daniel *c*. VIII. *Judae Machabaei ſignificat tempora qui de vico Modin fratribus ac propinquis ſecum annitentibus & multis de populo Judaeorum Antiochi duces ſuperat juxta Emaus, quae nunc Nicopolis dicitur*. 1 *Macc*. 9. 50. legitur Jonathas muniviſſe Ἐμμαούμ. Interpres Latinus hanc vocem non agnoſcit.

De novo nomine Nicopolis, quod huic Emmaunti datum eſt, ſcribit M. Aurel. Caſſiodorus in Chron. ad Conſulatum Alexandri & Auguſti. *His Coſſ. in Palaeſtina Nicopolis quae prius Emmaus vocabatur, urbs condita eſt*. Adeoque ſecundum ipſius computum, ante imperium Alexandri Mammaeae, ſub Elagabalo. Chronicon Paſchale ad annum Chriſti 223. Παλαιστίνης Νικόπολις ἡ πρότερον Ἐμμαοῦς ἐκτίσθη πόλις, πρεσβεύοντος ὑπὲρ αὐτῆς καὶ προϊσταμένου Ἰουλίου Ἀφρικανοῦ τοῦ τὰ Χρονικὰ συγγραψαμένου. *Nicopolis Palaeſtinae olim Emmaus dicta condita eſt, legationem pro ea obeunte illius Praefecto Julio Africano, ſcriptore Chronicorum*. Conſentit Anaſtaſius in Hiſtoria *pag*. 19. *Emaus Palaeſtinae caſtellum, de quo in ſacris legitur Euangeliis, Alexandro Nicopolis eſt honorari decreta, legatione fungente Africano, qui hiſtorias in quinque libris conſcripſit*. Legitur in edito conjunctim *Alexandronicopolis*, ſed ea divellenda eſſe certum eſt. Erat autem is Alexander Imperator, filius Mammaeae. Hieronymus in Catal. Scriptor. eccleſ. ita rem narrat. *Julius Africanus, cujus quinque de temporibus extant volumina, ſub Imperatore M. Aurelio Antonino qui Macrino ſucceſſerat, legationem pro inſtauratione urbis Emmaus ſuſcepit, quae poſtea Nicopolis appellata eſt*.

Theophanes in Chronographia *pag*. 41. tradit haec de fonte Emmauntico quem Julianus obſtruxit. Ἐν Νικοπόλει τῆς Παλαιστίνης τῇ λεγομένῃ τὸ πρὶν Ἐμμαοὺς πηγή ἐστιν παντοίων παθῶν ἀνθρώπων τε καὶ ἀλόγων ἰάσεις παρέχουσα· ἐν αὐτῇ γάρ φασι τὸν Κύριον καὶ Θεὸν ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τοὺς πόδας ἀπονίψασθαι ἐξ ὁδοιπορίας, καὶ ταύτην

ὁ δυσσεβὴς καταχωσθῆναι ἐπέτρεψεν. *Nicopoli Palaeſtinae, quae olim Emmaus vocabatur fons eſt qui omnibus tam brutorum quam hominum morbis medetur, in eo enim ferunt Deum & Dominum noſtrum Jeſum peracto itinere pedes ſuos laviſſe. Illum aggeſta terra obſtrui ſceleſtus Imperator Julianus) imperavit.* Confer, quod in Midraſch Coheleth legitur *fol.* 106. *col.* 2. חמשה תלמידין היו לו לרבי יוחנן בן זכאי כל זמן קיים היו יושבין לפניו כשנפטר הלכו ליבנה והלך ר׳ אלעזר בן ערך אצל אשתו לאמאוס מקום מים יפים ונוה יפה *Quinque diſcipuli erant R. Johanni filio Zaccai, qui toto illo tempore quo vixit ſederunt coram eo. Quum obiit, iverunt Jafnam & R. Eleazar ivit ad uxorem ſuam Emmauntem quo loco aquae praeſtantes ſunt & habitatio pulcra.*

In Itinerario S. Willibaldi qui ſaeculo octavo iter per Palaeſtinam inſtituit, in altero nempe conſcripto ab anonymo, mentio fit fontis in trivio non longe ab hoc loco, cujus Sozomenus *l.* v. *c.* 20. etiam meminit. *Venit Emaus vicum Palaeſtinae quem Romani poſt deſtructionem Hieroſolymorum ex eventu victoriae Nicopolin vocaverunt .... vidit & fontem qui eſt in trivio, quo Chriſtus eodem quo reſurrexit die cum diſcipulis duobus Luca & Cleopha quaſi ad alium declinaturus vicum ambulavit.* Verum hi confundunt Emmaunta vicum, in Euangelio Lucae memoratum, & Emmaunta quae dicta eſt Nicopolis.

* EMMAUS, vicus.

Hic eſt, qui *Luc.* 24. 13. commemoratur, de quo & Joſeſephus *lib.* VII. 26. ſcribit abeſſe illum Hieroſolymis ſtadia 60, uti & Lucas tradit. Rufinus & Zonaras in Joſepho 30 legunt. Confer quae de hoc vico, & intervallo quod abfuit Hieroſolymis, ſcripſimus ſupra *lib.* II. *cap.* 6.

ENADDA.

Ἠναδά. Vicus pergentibus Aeliam de Eleutheropoli quaſi in decimo miliario. Euſebius in Onom.

ENAIM.

Digitized by Google

* ENAIM.

עינים / *Joſ.* 15. 34. Sunt qui putent eſſe nomen proprium uti Philo, *de profugis*, *p.* 471. ἡ πόρνη ἡ γενομένη ἐν Αἰνὰν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ. Ita reddit *Gen.* 38. 21. בעינים. Euſebius quoque ad vocem Αἰνᾶν, & qui eum ſequitur Procopius Gazaeus ad *Gen* 36. Erat in via Thimnam verſus vicus ita dictus a fonte qui ibi erat. Sic illi. Alii vero exiſtimant hanc vocem ſignificare bivium, uti jam monuit Hieronymus ad vocem Ἠναίμ. Euſebius notat *vicum eſſe* Βεθενὶμ *dictum circa Terebinthum*, id eſt, non longe a Chebron. Quod hic Bonfrerius ſcribit, *quem locum nomine Terebinthi ſignificare velit, ſupra modum obſcurum eſt*, miror: quum per Terebinthum ἁπλῶς ſemper intelligatur quercus Mamre non longe a Chebron. Vide quae nos de Terebintho plura notavimus ad vocem *Chebron.*

* ENAM.

עינם / Urbs in planitie tribus Judae. *Joſ.* 15. 34. ibi legitur העינם: volunt autem alii ה praefixum eſſe quod abeſſe vel adeſſe poteſt, alii ad nomen conſtituendum requiri. Vide quae dicuntur ad vocem תפוח.

ENABRIS.

Ἐναβρίς. Locus inter Scythopolin & Tiberiada. Joſephus *de bell.* III. 16. alii legunt Σενναβρίς.

* ENCHADDA.

עין חדה / Urbs in Jiſſaſcar. *Joſ.* 19. 21. Euſebius ad hanc vocem ſcribit eſſe ἑτέραν Ἠναδὰ, aliam Enada, in via quae ab Eleutheropoli Aeliam ducit in decimo miliario. Scilicet illa non fuit eadem ac quae in Jiſſaſcar ſita fuit & hoc ipſe Euſebius fatetur. Obſerva itaque Euſebium aliquando, ubi nomen loci & ſitum ex Sacro Codice indicavit, aliorum quoque locorum meminiſſe idem vel affine nomen gerentium, licet certiſſimum ſit

Digitized by Google

& ipſi etiam perſuaſum illa non eſſe eadem ac loca, quorum nomen ex libris ſacris exhibuerat.

* EN CHATZOR.

עין חצור / Urbs tribus Naphthali. *Joſ.* 19. 37.

ENDOR.

עין דאר & עין דר / Urbs Menaſſitarum ſed extra regionem tribui eorum attributam *Joſ.* 17. 11. *Pſalm.* 83. 11. Ἔνδωρον Joſepho, *Ant.* VI. 15. Erat magnus vicus tempore Euſebii ita dictus ad montem Tabor, 4 miliaribus verſus meridiem inde diſtans. Ita ille ad vocem Ἀενδώρ, & ad vocem Ἠνδώρ ſcribit eſſe juxta oppidum Ναΐμ circa Scythopolim. Appellatur & *Endor Jezraelis* Hieronymo ad vocem *Aphec*, uti Ἀενδὼρ ἡ ἐν Ἰεζραέλ Euſebio ad hanc vocem.

* ENEGLAIM.

עין אֶגְלַיִם / *Piſcatores Engedi uſque ad Eneglaim*, legitur *Ezech.* 47. 10. Eglaim erat urbs Moabitica אגלים, quam Euſebius in Onomaſt. ad voces Ἀγαλλείμ & Ἀρωννείμ octo miliaria abeſſe ab Areopoli verſus auſtrum ſcribit. An forſitan a vicinia urbis Eglaim in litore orientali lacus Aſphaltitis locus aliquis Eneglaim dictus eſt, cui opponitur circa litus lacus occiduum Engedi? Hieron. ad *Ezech.* 47. *Engallim in principio eſt maris mortui ubi Jordanes ingreditur.* Joſephus *Antiquit.* VI. 14. meminit collis muniti in ſolitudine dicti Ἐγγελαΐν, quae vox ſatis bene convenit cum *Eneglaim.*

ENGANNIM.

עין גנים / Urbs in planitie tribus Judae. *Joſ.* 15. 34. Eſt & altera hoc nomine in Jiſſaſcar. *Joſ.* 19. 21. & 21. 29. Confer quae nos

Digitized by Google

nos ad vocem *Jarmuth.* Ad hanc vocem notat Euſebius eſſe vicum ejuſdem nominis Ἡγαννὰ (Enganna legit Hieron.) circa Geraſam in Peraea, & eſſe vicum juxta Bethel.

ENGEDI.

עין גדי Urbs in ſolitudine tribus Judae. *Joſ.* 15. 62. alio nomine Chatzatzon Tamar 2 *Chron.* 20. 2. Solitudo Engedi memoratur 1 *Sam.* 24. 2. Vineae Engedi *Cant.* 1. 14. Eſt vicus praegrandis juxta mare mortuum ad occidentem in ſolitudine quae eſt in Aulone Hierichus, teſte Euſebio ad hanc vocem. Stephanus ἐν Ἐθνικοῖς, Ἐγγάδα κώμη μεγάλη πλησίον Σοδόμων Ἀραβίας. *Engadda, vicus magnus prope Sodomam Arabiae.* Sed falſum hoc eſt. Sodoma enim fuit vicina Zoaris *Gen.* 13. 10. Zoara autem erant ſita ad extremitatem auſtralem lacus Aſphaltitis teſte Joſepho. Ἐγγαδὶ appellatur in libris Apocryphis. Ἐγγαδδὶ, Ἐγγαδὶ, Ἐγγαδαὶ Joſepho. Ptolemaeo Ἐγγάδδα. Hieronymus ita ejus meminit ad *c.* 47. *Ezech. Engallim enim in principio eſt maris mortui, ubi Jordanis ingreditur. Engaddi vero, ubi finitur atque conſumitur.* Id verum eſſe non poteſt, ſi fidem habemus Joſepho, nam is ſcribit Engaddi 300 ſtadia abſuiſſe Hieroſolymis, ergo fuit non longe a principio maris mortui ubi Jordanes ingreditur, non vero ubi finitur: ſic enim plura quam 600 aut 700 ſtadia abſuiſſet, quum ipſe lacus longus ſit 580 ſtadia. Joſephus meminit hujus loci quater. *Antiq.* IX. 1. Ἐγγαδὶ vocat, additque urbem eſſe non longe a lacu Aſphaltite, & 300 ſtadia abeſſe Hieroſolymis. *Lib.* III. *de bell.* 2. Ἐγγαδαὶ nuncupat & unam fuiſſe ex undecim toparchiis Judaeae. *Lib.* V. *de bell. cap.* 3. Ἐγγαδὶ narrat a ſicariis qui Maſadam inhabitabant occupatam. Denique *Ant.* VI. 14. commemorantur ei Ἐγγηδηνὴ ὄρεα montes Engedeni. Etiam Plinius *l.* V. 17. *Infra hos* (Eſſenos ad occidentem lacus Aſphaltitis) *Engadda oppidum fuit, ſecundum ab Hieroſolymis fertilitate palmetorumque nemoribus.* In Libris Apocryphis ſemel tantum memoratur *Eccleſiaſt.* 24. 15. palma Ἐγγαδδί. Quidam illic legunt Γάδοις, alii Κάδης & Αἰγιαλοῖς. Sed legendum eſſe Engaddi patet ex adjecta

mentione palmae. Engaddi enim a palmis dicta fuit הצצון תמר 2 *Chron.* 20 2.

Ab Engaddi עד רכתא uſque ad Ramatham balſamum provenisse notant Talmudici in Gem. *Schabbath* 26. 1. Ab Engaddi venire opobalſamum ſcribit Euſebius ad hanc vocem, & Zoar Balſami patriam eſſe, ad vocem Bala. Erant tamen ea loca παρακείμενα τῇ νεκρᾷ θαλάσσῃ.

EN MISCHPAT.

עין משפט / Alio nomine Cadeien in ſolitudine *Gen.* 14. 7. ſignificat locum apud Petram qui fons judicii nominatur, ſcribit Hieronymus ad *Gen.* 14. 7.

* EN RIMMON.

עין רמון / Urbs tribus Juda *Neh.* 11. 29. dubitari poſſet an non eſſent nomina duarum urbium, quia *Joſ.* 15. 32. inter urbes Judae recenſentur ועין ורמון ſed *Joſ.* 19. 7. & 1 *Chron.* 4. 32. habetur *Ain Rimmon.*

* EN ROGEL.

עין רגל / In Juda. *Joſ.* 15. 7.

EN SCHEMESCH.

עין שמש / Aquae Enſchemeſch, in finibus Judae. *Joſ.* 15. 7.

* EN TAPPUCH.

עין תפוח / Urbs in finibus Menaſſis. *Joſ.* 17. 7.

EN TEENA.

Non inveni niſi ſemel hujus factam mentionem, in Midraſch Koheleth *fol.* 95. *col.* 1. ubi אנשי עין תאנה *incolae En Teenae* memorantur. Videtur non longe a Tzippori abſuiſſe.

EPHES

* EPHES DAMMIM.

אפס דמים / *Joſ.* 17. 1 Sunt qui putent eſſe nomen loci. Aquila reddit ἐν πέρατι Δαμμείν. 1 *Chron.* 11. 13. videtur *Pas Dammim* dici: vide & *Dammim* ſupra.

EPHRA.

Ἐφρά. Patria Gideonis. Joſephus *Antiq.* v. 8.

* EPHRAIM.

Ἐφραίμ. Urbs in regione prope ſolitudinem *Joh.* 11. 54. In codicibus quibuſdam Graecis illic legitur hanc urbem ſitam eſſe in regione ἀμφάρειν. Epiphanius *l.* 1. *tom.* 11. adv. haereſes *p.* 117. nuncupat illam πόλιν τῆς ἐρήμου, *urbem ſolitudinis.* Euſebius ait eſſe ἐγγὺς τῆς ἐρήμου ad vocem Ἐφραίμ, idemque ad vocem Ἐφρών notat eſſe Ephraim villam praegrandem 8 mill. ab Aelia verſus ſeptentrionem ubi Hieronymus legit κ. i. e. 20. Vide quae nos ſupra *lib.* 1. *cap.* 56. notavimus de ſitu hujus urbis.

עפרים urbs etiam eſt terrae Iſraëliticae teſte R. Nathane in Aruch a fertilitate commendata, aliis הפרים Chephraim. עפרין *Ephrain* (ita eſt Keri: nam Ketib eſt עפרון) urbs eſt quam cum Bethele & Jeſchane eripuit Abia Jeroboamo 2 *Chron.* 13. 19.

EPHRATH.

Eſt Bethlechem. *Gen.* 39. 19. & 48. 7.

EPHRON.

עֶפְרוֹן / Urbs in Benjamin. 2 *Chron.* 13. 19. Euſebius ad vocem Ἐφρών notat Ephraim eſſe vicum praegrandem, qui ab Aelia aberat 8 mill. ſeptentrionem verſus. Fuit etiam Ἐφρών urbs munita & magna quam Judas e Galaaditide reverſurus in Judaeam ne-

neceſſario tranſire debuit, 1 *Macc.* 5.46. erat in regione transJordanica e regione Scythopolis, uti colligitur ex *commate* 52. Diverſas gentes illic habitaſſe dicitur 2 *Macc.* 12.27.

EPICAERUS.

Ἐπίκαιρος. Legitur in Ptolemaeo urbs ad orientem Jordanis. Meminit etiam interpres Chaldaeus.

EREBINTHONOECOS.

Ἐρεβίνθων οἶκος domus cicerum. Vicus prope Hieroſolymas. Joſephus *lib.* VI. *de bell. cap.* 13. Rufinus legit junctim Ἐρεβινθώνικος. Euſebius meminit vici Ἐρεμίνθα ἐν τῷ Δαρωμᾷ, tractu Judaeae auſtrali. Videtur eſſe Βιθθίρεβιν, cujus mentio apud Sozomenum Hiſtor. *lib.* IX. *cap.* 17. Fuit autem hic vicus regionis Eleutheropolitanae, aut certe non longe inde. Et Βιθθερίβιν quid eſt aliud quam Ἐρεβίνθων οἶκος. Nomen certe videtur eſſe idem: ſed ſitus differt.

EREMBON.

Ἐρεμβών. Vicus praegrandis Judaeorum in decimo ſexto ab Eleutheropoli miliario contra meridiem. Euſebius in Onom.

EREMINTHA.

Meminit illius Euſebius in Onom. ſcribens eſſe vicum in Daroma, ſive parte Judae auſtrali.

* ESCHAN.

אשען/ Urbs tribus Judae *Joſ.* 15.52.

ESDRAEL.

Ἐσδραηλά. In libris Apocryphis. Vide Vocem *Jizreel*.

ESDRIN.

Digitized by Google

ESDRIN.

Ἐσδρίν. 2 *Macc.* 12. 36. alii hic habent Γοργίαν, ſic ut loci nomen non ſit ſed viri. Hillerus ſubſtituit Ἐφρὶν עפרין.

ESORA.

Ἐσωρά. Judaei eo miſiſſe nuncios leguntur *Judith.* 4. 4. Videtur eſſe הצור.

ESSA.

Ἔσσα. Urbs, quam Rex Alexander cepit poſt Dion, & quum Eſſam cepiſſet, occupavit Gaulana & Seleuciam. Joſephus *Antiquit.* XIII. 23. Videtur itaque urbs ad orientem maris Tiberiadis ſita fuiſſe.

ESTAOL.

אֶשְׁתָּאוֹל / Urbs Judae in planitie *Joſ.* 15. 33. Dani tribujtur *Joſ.* 19. 41. *Jud.* 13. 25. ubi cum Zora conjungitur. Euſebius inter Azotum & Aſcalonem collocat ad vocem Ἀσθαώλ, & ad vocem Ἐσθαὼλ ſcribit eſſe in decimo miliario Eleutheropolis contra aquilonem pergentibus Nicopolin.

* ESTEMO.

אֶשְׁתְּמֹה / Urbs in montanis Judae *Joſ.* 15. 50. Euſebius notat eſſe vicum praegrandem Judaeorum in regione Eleutheropolitana in Δαρωμᾶ, ſive portione Judae auſtrali, & quidem ad ſeptentrionem vici Anem. vide eum ad v. Ἀνεσιμὰ & Ἐσθεμά.

ESTEMOA.

אֶשְׁתְּמֹעַ / Urbs tribus Judae. *Joſ.* 21. 14.

ETHER.

עֶתֶר / Urbs tribus Simeon. *Joſ.* 19. 7. inter urbes Judae recenſita,

ſita, quia ex iis Simeonitae ſuas acceperunt. Euſebius ad vocem Ἐθὲρ notat eſſe vicum hoc nomine Ἐτεϱάν, *Eteram* (nunc ἑτέϱαν *aliam* male legitur) prope Malatham in Daroma. Hic ſitus non eſt inconveniens.

* ETH CATZIN.

עֵת קָצִין / Urbs in confiniis Zebulon. *Joſ.* 19. 13. Legitur quidem illic עתה קצין ſed id videtur ſignificare verſus עת uti mox גתה verſus Gath, *commate* 13. nam aliunde, ex 2 *Reg.* 14. 25. liquet dici Gath Hachepher.

* ETZEM.

עֶצֶם / Urbs in tribu Simeon 1 *Chron.* 4. 29. videtur eadem ac Azem עצם *Joſ.* 19. 3.

EUHYDRA.

Oppidum inter Tyrum & Sidonem. Plinius meminit *l.* v. 19. *Inde Euhydra, Sarepta, & Ornithon oppida.*

EXALUS.

Ἐξαλούς. Epiſcopus ejus Parthenius interfuit Concilio Hieroſolymitano habito *anno* 536. Videtur eſſe Ἐξαλοὺς Euſebii in Onom. Ita enim videtur ſcripſiſſe pro Ἐξαδοὺς uti nunc legitur: nam Hieronymus vertit *Chaſalus.* Et facilis eſt mutatio Δ in Λ. Vide Euſebium ad vocem Ἀχϱάφ.

Quae nomina ab F initium capiunt in ſcriptis quorundam geographorum, invenies infra inchoata a PH, *uti* Faran, *Pharan, &c.*

GABA.

גִּבָּה / Urbs in tribu Benjamin *Joſ.* 18. 24. *Ezr.* 2. 26. quam multi putant eſſe eandem ac גבע *Geba.* Γάϐϐη appellatur in libro

bro Ezrae tertio *c.* 5. *comm.* 39. uti liquet ſi conferas *Neh.* 7. 30.

Eſt & Γάβα urbs Carmelo monti adſita, inter Ptolemaida & Caeſaream: ita enim Joſephus *lib.* II. *de bell. cap.* 19. Judaeos ſcribit profectos Kedaſam Tyriorum, Ptolemaidem, Gabam & Caeſaream, dein Sebaſten, Aſcalona, Anthedona, Gazam, & *lib.* III. *de bell. cap.* 2. ſcribit conjunctam eſſe monti Carmelo & urbem equitum dictam. Rufinus ibi legit Gaba, ſed MS.tum Academiae Lipſienſis γάβλα, codices vulgati γάμαλα. In vita ſua etiam hujus Gabae meminit, ſcribens Bezaram ſitam eſſe in finibus Ptolemaidis & 20 ſtadia a Gaba abeſſe. Probabile eſt Gabam illam eſſe eandem quae poſtea *Caipha* & *Hepha* dicta fuit, urbs Carmelo adſita e regione Ptolemaidis.

Meminit & hujus Stephanus ἐν Ἐθνικοῖς. Γάβα, πόλις Γαλιλαίας. Ἰώσηπος πέμπτῳ Ἰουδαικῆς ἀρχαιολογίας. Τὸ ἐθνικὸν Γαβηνὸς ὡς αὐτὸς Ἰώσηπος. *Gaba, urbs Galilaeae*, Joſephus *lib.* V. *Antiquit.* Judaic. *Gentile Gabenus, apud eundem.* Atqui apud Joſephum Γαβανὸς nunc ubique legitur.

Extant nummi Gabenorum (quos ad Gaben quidam referunt. Vide vocem *Gabe*) inſcripti ΚΛΑΤΔ. ΓΑΒΗΝΩΝ. ΖΟΡ. Annus hujus aerae 177 hic extat, in aliis ΖΙC. 217. Initium aerae ducitur ab anno Romae conditae 693. Vide Noriſii epochas Syromacedonum *Diſſ.* IV. Vaillantii nummos Imperatorum Auguſtorum & Caeſarum *pag.* 31. & 339. Verum & in Coeleſyria (diſtincta a Palaeſtina) erant *Gabeni.* Γαβηνῶν epiſcopus ſubſcripſit concilio Niceno I.

GABAA.

Gabaa, in qua natus eſt Saul, & Rama, quae eſt juxta Gabaa in ſeptimo lapide a Jeroſolymis ſita. Ita ſcribit Hieron. ad *cap.* 5. *Hoſ.* Erat autem tempore Hieronymi diruta, quod his verbis teſtatur ad Sophon. *cap.* I. *Gabaa illa civitas Saulis uſque ad fundamenta diruta eſt.* Et in epitaphio Paulae. *In Gabaa urbe uſque ad ſolum diruta paululum ſubſtitis recordata peccati ejus & concubinae in fruſta diviſae & tribus Benjamin trecentos viros propter Paulum Apoſtolum reſervatos.* Haec Γαβαθσαοὺλ Joſepho *lib.* VI. *de bell.*

Digitized by Google

cap. 2. appellatur, diciturque 30 ſtadia ab urbe Hieroſolymitana abfuiſſe. Vide infra vocem *Gibea.*

GABALA. Vide *Gamala.*

GABAOPOLIS.

Stephanus ἐν Ἐθνικοῖς. Γαβαώπολις, πόλις τῆς Γαλιλαίας .... Ἰώσηππος ἕκτῳ Ἰȣδαικῆς Ἀρχαιολογίας. Σάȣλος δὲ εἰς Γαβαώπολιν ἔχων ἑξακοσίȣς μετ' αὐτȣ͂ μόνον ἧκε. *Gabaopolis, urbs Galilaeae. Joſephus lib.* VI. *Antiq. Saulus autem tantum cum* 600 *militibus venit Gabaopolin.* Nunc Γαβαὼν πόλιν in Joſepho legitur.

GABAOTH.

Γαβαώθ. Nomen loci remoti ab Hieroſolymis ſtadiis 20. ἔςι κατ' ἀνατολὰς τῆς Σιὼν, ἥτις ἔχει εἴσοδον ἀπὸ Γαβαὼθ μήκοθεν τῆς πόλεως ςαδίȣς κ'. *Eſt ad orientem Sionis qui aditum habet a Gabaoth, viginti ſtadiis ab urbe.* Epiphanius de vitis Prophetarum *pag.* 239. addens hunc aditum pleroſque ignorare propter obliquos ejus receſſus. Non eſt Gibeon, nam ſitus ab Epiphanio aſſignatus non convenit cum ſitu Gibeonis, quippe quae amplius viginti ſtadiorum ab urbe Hieroſolymitana aberat, & ipſi Gibeon Γαβαὼν dicitur *lib.* II. *adv. haereſes pag.* 702. At in Chronico Paſchali Γαβαὼν legitur *pag.* 155. Σολομὼν γὰρ ἐποίησε τȣ̀ς τάφȣς τȣ͂ Δαβὶδ, διαγράψας κατὰ ἀνατολὰς τῆς Σιὼν, ἥτις ἔχει εἴσοδον ἀπὸ Γαβαὼν μήκοθεν τῆς πόλεως ςαδίων εἴκοσι. Ἐποίησεν δὲ ταύτην σκολιὰν, σύνθετον, ἀνυπονόητον. Καὶ ἔςιν ἡ εἴσοδος ἕως τῆς σήμερον τοῖς πολλοῖς ἀγνοȣμένη τῶν ἱερέων καὶ ὅλῳ τῷ λαῷ. *Salomon ſepulcra Davidica ita conſtituit ut eſſent obverſa orienti Sionis, qui aditum habet a Gabaon procul ab urbe, ſtadiis viginti. Quem quidem ita occultum & obliquum fecit, ut a nemine perciperetur, ſic ut introitus pleroſque ſacerdotes hodie & totum populum lateat.*

GABARA.

Γάβαρα. In plurali. Haec urbs, & Sephoris, & Tiberias ſunt tres

Digitized by Google

tres praecipuae Galilaeae, teſte Joſepho *in Vita*. Quare ſuſpicor plus uno in loco Γάδαρα, vocem notiorem, in contextum Joſephi irrepſiſſe pro Γάβαρα. Sepphoris, Tiberias & Gabara conjunguntur quoque *in Vita*. 104. Veſpaſianus enim Ptolemaïde cum exercitu profectus legitur ad fines Galilaeae. Joſephus autem cum ſuis non longe a Sippori caſtrametatus fugit Tiberiada. Tum Gabarenſium civitas, πόλις Γαβαρέων, capitur a Veſpaſiano, deinde obſidetur Jotapata & aliae urbes Galilaeae *bell*. III. 6. Nunc legitur Γαδαρέων, ſed non dubito reponendum eſſe Γαβαρέων, uti & quum *in Vita* urbem Giſcala a populis vicinis, Gadarenis, Gabaraganaeis, & Tyriis expugnatam narrat, & ſe Sephoritas bis, Tiberienſes quater, Gadarenſes ſemel expugnaſſe, & vulgus Galilaeorum, licet expugnaſſet eorum oppida, eum tamen amaſſe. *In Vita*. Gabarorum ſitus hinc colligi poteſt quod Jonathas cum ſuis tendens ex Judaea in Galilaeam tranſierit Japham, Sephorim, Aſochim, Gabara. *in Vita* 1016. Diſtant autem Gabara & Jotapata 40 ſtadiis. *Ibid*. 1017. Puto hanc quoque vocem reſtituendam eſſe *pag*. 1019. ubi nunc legitur, ἐκέλευσα τοῖς πλήθεσι πρὸς Σωγάνην κώμην ἕπεσθαι Ἀράβων ἀπέχουσαν εἴκοσι ϛάδια: *Juſſi multitudinem ſequi uſque ad Soganem vicum Arabum, remotam inde 20 ſtadiis.* Lego Γαβάρων ἀπέχουσαν, vicum, *qui a Gabaris diſtat*, Gabaris enim erat multitudo, & longe hinc Arabia.

GABAROTH.

Γαβαρώθ. Gabaroth. Vicus Galilaeae. In vita *pag*. 1016. Videtur idem eſſe ac Gabara. Nam Γάβαρα appellatur *p*. 1017.

GABATH.

Γαβάθ, patria Nathanis. Epiphanius de vitis Prophetarum *pag*. 235.

GABATHA.

Joſephus meminit oppidi Γαβαθά. *Antiq*. VI. 5. *Antiq*. XIII. 1. ſed in hoc loco videtur legendum Ναδαβάθ. Vide 1 *Macc*. 9. 37.

Digitized by Google

Stephanus Γαβάθη πόλις Γαλιλαίας ὡς Ἰώσηπος ἐκτῷ Ἰυδαϊκῆς ἀρχαιολογίας. *Gabathe. Urbs Galilaeae. Joſephus lib.* VI. *Antiq.*

Γαβαθὰ eſt & vicus 12 miliaribus ab Eleutheropoli, ubi ſepulcrum Habaccuci oſtenditur. Euſebius in Onomaſtico ad vocem Γαβαὰς. Antea ad vocem Κηλὰ & Ἐχελὰ dixerat illic oſtendi ſepulcrum Habaccuci. Sed haec facile conciliantur ſi conferamus ea quae de ſitu horum locorum tradit Euſebius. Kela, ſive Κηλὰ, erat 8 miliaribus ab Eleutheropoli ad ortum, id eſt Aeliam verſus. Gabatha, 12 miliaribus ab Aelia. Spatium autem omne inter Aeliam & Eleutheropolin fuit 20 miliarium. Atqui 8 & 12 efficiunt 20. Sic ut Gabatha & Kela loca videantur fuiſſe vicina & paribus fere intervallis remota hinc & inde, i. e. ab Eleutheropoli 12, ab Aelia 8. Et ſepulcrum Habaccuci inter Gabatha erat & Kela, ita ut aeque ab hoc quam illo loco conſpici potuerit. Meminit idem Γαβαθὰ in Benjamin, ubi domus Saulis fuit (illa eſt Gibea) & Gabatha, vici in finibus Diocaeſareae: ſed Graeca mire illic turbata ſunt.

GABATHO. Vide *Gibbethon.*

GABE.

Γαβὲ. *Zachar.* 14. 10. Γαβὲ pro גבע legitur. Erat haec urbs parva diſtans 16 miliaribus a Caeſarea, adjacens magno campo Legionis Euſebius in Onom. ad vocem Γαβαθών. Plinio etiam memoratur Gabe, ſed alio loco. Poſtquam urbes Decapolis recenſuiſſet, dicit *has urbes intercurſare tetrarchias, quae in regna contribuuntur*, & mox addit *Trachonitis, Paneas, Abila, Area, Ampeloeſſa, Gabe.* De nummis Gabenorum vide quae ad vocem *Gaba.* Legitur & Anaſtaſius Γάβων epiſcopus in Palaeſtina (vide ſupra *pag.* 532.) at nulla Gabe recenſetur inter ſedes epiſcopales Palaeſtinae (vide ſupra *pag.* 215.) ſed Γαδαὶ, quum tamen Γάδων epiſcopus nuſquam in actis conciliorum legatur. Legendumne in Notitiis Γάβαι;

GABBE.

GABBE.

Γάββη. Vel ut alii Γάβδη. III *Ezr.* 5. 39. Eſt urbs גבע uti liquet ſi conferamus *Neh.* 7. 30.

GADAE.

Γάδαι. Inter urbes Palaeſtinae ſecundae recenſetur in Notitia Veteri Eccleſiaſtica. Forſitan legendum Γάβαι ob ea quae mox notavimus ad vocem *Gabe*.

GADARA PERAEAE, *vel Palaeſtinae ſecundae.*

Ita hanc urbem nuncupo ut diſtinguam ab alia quae idem nomen geſſit, & vicina fuit Nicopoli atque Dioſpoli, de qua mox. Fuit autem haec urbs ſita ad flumen Hieramacen, teſte Plinio, *lib.* v. 16. μητρόπολις Peraeae, teſte Joſepho *lib.* v. *de bello*, *cap.* 3. ad ortum ſita lacus Tiberiadis, remota a Tiberiade intervallo 60 ſtadiorum uti idem teſtatur *in hiſtoria vitae ſuae*, *pag.* 1025. In hujus ſcriptis & alia leguntur ad notitiam hujus urbis facientia. Regionem Gadarenam, Γαδαρίδα, ſcribit terminare Galilaeam a plaga orientali *lib.* III. *de bello c.* 2. Idem nomen uſurpat Strabo narrans ἐν τῇ Γαδαρίδι aquam lacuſtrem eſſe qua deguſtata pecora pilos, ungues, & cornua amittunt. Videtur eſſe illa quam Pompejum inſtauraſſe ſcribit, *Antiq.* XIV. 8. Habuit unum ex 5 Synedriis totius terrae Iſraëliticae *Antiquit.* XIV. 10. *bell.* I. 6. ſed Rufinus loco poſteriore legit Δώροις. Gadara, Hippon, & Samariam, Auguſtus Herodi reddit, *Antiquit.* XV. 11. *bell.* I. 15. Gaza, Gadara & Hippos πόλεις Ἑλληνίδες erant, nec Archelao ſubjectae, *Antiquit.* XVII. 13. ſed Syriae adjectae *bell.* II. 4. quum tamen Gaza tam longe remota fuerit a Gadaris & Hippo, ſuſpicio naſci poſſet legendum Γέρασα, quae urbs utrique vicina fuit. Vici Gadarenorum & Hippenorum, in con-

Digitized by Google

fines Tiberiadis & agri Scythopolitani incenduntur a Juſto, *In vita ſua* [illegible]. Denique nomen Γάδαρα aliquoties legi in Joſepho pro Γάβαρα urbe ſuſpicamur. Gadara & Scythopolin urbes Coeleſyriae vocat *Antiq.* XIII. 21. & ibidem Γάδαρα nuncupat κώμην Γαλααδίτιδος. Vide vocem Gabara: nempe late patet nomen Coeleſyriae, compleciturque apud eundem regionem Moabitarum ac Ammonitarum *Ant.* I. 11. Alibi *Ant.* X. 11. videtur Coeleſyriam diſtinguere a regionibus illis. *Ant.* XV. 4. totam Coeleſyriam Cleopatrae ab Antonio donatam ſcribit. Idem *Antiquit.* XII. 3. ex Polybio narrat Gadara capta eſſe ab Antiocho. Apud Polybium ita nunc legitur Hiſtoriarum *lib.* V. poſtquam Antiochus cepiſſet Pellam, Camun, Gephrun & Abila, Gadara capienda ſuperfuiſſe. Καταλειπομένων δ' ἔτι τῶν Γαδάρων ἃ δοκεῖ τῶν κατ' ἐκείνους τοὺς τόπους ὀχυρότητι διαφέρειν, προσστρατοπεδεύσας αὐτοῖς καὶ συστησάμενος ἔργα ταχέως κατεπλήξατο καὶ παρέλαβε τὴν πόλιν. *Reſtabant adhuc Gadara, locus opinione hominum prae ceteris omnibus illius tractus eximie munitus, ad quem Rex admoto exercitum & molitus opera oppidanos ita terruit, ut ex templo ſe dederent.*

In tabulis Novi Teſtamenti memoratur Γαδαρηνῶν γῆ, *regio Gadarenorum* adſita mari Tiberiadis, *Marc.* 5. 1. diciturque eſſe e regione Galilaeae *Luc.* 8. 26. plane uti Joſephum mox loquentem audivimus Γαδαρίδα, id eſt regionem Gadarenorum, terminare Galilaeam ad ortum: quo magis miror viros doctos credere potuiſſe partem aliquam Galilaeae ad ortum Jordanis aut lacus Tiberiadis eſſe collocandam. Matthaei *cap.* 8. 28. Gergeſenorum regio illa dicitur quae a Luca Gadarenorum: verum & in Matthaeo olim Γαδαρηνῶν lectum fuiſſe in codicibus quibuſdam notavit Epiphanius *lib.* II. *adv. haer. pag.* 650. quamvis non repugnet eandem regionem & ab urbe praecipua Gadaris, & a loco minus noto Gergeſi, nomen ferre.

Stephanus ita deſcribit hanc urbem Γάδαρα, πόλις κοίλης Συρίας ἥτις καὶ Ἀντιόχεια καὶ Σελεύκεια ἐκλήθη. Τὸ ἐθνικὸν Γαδαρεύς· καὶ Γαδαρὶς καὶ ἡ γυνὴ καὶ ἡ χώρα. Ἐντεῦθεν ἦν Μένιππος ὁ σπουδογέλοιος. *Gadara. Urbs cavae Syriae, quae & Seleucia & Antiochia dicta*

Digitized by Google

dicta eſt. Gentile eſt Gadaraeus. Gadaris faeminin. Et regio ita nuncupatur. Inde erat Menippus dictus ſpudogeloeus. In voce Ἀντιόχεια ait urbem quandam inter Cavam Syriam & Arabiam ita dictam fuiſſe :. haec erit quam hic Gadara appellat ad orientem lacus Tiberiadis. In confiniis Cavae Syriae & Arabiae erat ſita, hinc illi hic attribuitur. Ceterum de Menippo hinc orto ſupra diximus. Erant & alii, quibus adhaeſit nomen Γαδαρεὺς ab urbe Gadarorum. Οἰνόμαος erat Γαδαρεὺς philoſophus Cynicus qui paulo antiquior fuit Porphyrio. Suidas ad vocem Οἰνομ. Erat & Ἀψινὴς Γαδαρεὺς cujus Suidas meminit ad vocem Φρόντων. Gadarenus fuit & Theodorus Sophiſta, magiſter Tiberii Caeſaris. Suidas ṽ. Θεόδωρος. Strabo, ubi de urbe Gadaris *lib.* XVI. etiam Menippum Gadarenum dicit. Sed Gadara Strabonis prope Nicopolin erant, non quae ad ortum lacus Tiberiadis ſita fuere.

Thermas Gadarenſes laudat Epipanius *lib.* I. *adv. haereſ. pag.* 131. παραγίνονται γοῦν εἰς Γάδαρα εἰς τὰ θερμὰ ὕδατα, additque πανήγυρις δὲ ἐκεῖ κατ' ἔτος ἄγεται, *ibi feſtum celebratur quotannis*, & lavabant ibi in balneis promiſcue viri & faeminae aquaeque utiles erant pellendis variis morbis. Epiphanius etiam refert prope Gadara ſpeluncas rupibus inciſas, πολυάνδρια dicta & τύμβους. Celebres ſunt hae thermae Gadarenae. Meminit etiam harum Itinerarium Antonini Martyris his verbis. *Tranſivimus Jordanem in ipſo loco & venimus in civitatem quae vocatur Gaddi quae Gabaon dicitur* (voluit aut debuit dicere *Gadara*) *in parte ipſius civitatis miliario tertio ſunt aquae calidae quae appellantur thermae Heliae, ubi leproſi mundantur*, & mox : *Ibi eſt etiam fluvius calidus qui dicitur Gadarra & deſcendit torrens & intrat Jordanem, & ex ipſo ampliatur Jordanis & major fit.* Thermas Gadarenſes commendat quoque Eunapius Sardianus in libro de vitis Philoſophorum, ubi Jamblichi vitam enarrat, ſic ut ſolis Bajanis cedant. Τὰ Γάδαρα, θερμὰ δέ ἐστι λουτρὰ τῆς Συρίας, τῶν γε μετὰ τὴν Ῥωμαικὴν ἐν Βαίαις δεύτερα· ἐκείνοις δὲ οὐκ ἔστιν ἕτερα παραβάλλεσθαι. *Gadara. Thermae ſunt illae in Syria, ſecundas tenentes a Romanis quae Bajis ſunt, & quibuſcum nullae aliae comparari queunt.* Poſtea narrat fontium duos minores appellatos Ἔρωτα & Ἀντέρωτα & ex iis puſiones duos

a Jamblicho excitos qui in complexum ejus ruerunt. Nos plura de thermis Gadarenſibus notavimus *lib.* I. *cap.* 46.

Nummi extant in hac urbe cuſi, in quibus vel triremis, vel cornu copiae duplex decuſſatum, vel caput velatum & turritum, vel caput Herculis conſpicitur, & aera, cujus initium ducitur ab anno Romae conditae 690, qualis anni ΔΜ. (44) ΒϘ (92) ΑΛΡ (131) ΒΛΡ (132) ΕΞΡ (165) ΖΞΡ (167) ΗϹ (208) ΔΚϹ (224) ϛΚϹ (226) ΓΜϹ (243) ΑΠϹ (281) ΓΤ (303) de quibus vide Vaillantii numiſm. Impp. Augg. & Caeſ. *pag.* 340. Noriſii epochas Syromacedonum, Patini nummos aereos Impp. *pag.* 183. 245. 266.

Epiſcopi Gadarenſes in actis conciliorum aliqui memorantur ita tamen ut dubium videri poſſit, fueritne epiſcopi hujus urbis, an Gadarae illius de qua mox: nam Ῥεγεὼν Γαδάρων inter ſedes epiſcopales Palaeſtinae primae recenſetur: Vide ſupra *pag.* 215 & Γάδειρα, *Gadara* inter ſedes epiſcopales Palaeſtinae ſecundae: vide *ibidem*. Illud Ῥεγεὼν non ſatis indicat, cujus Gadarae epiſcopus debeat intelligi, nam ita & Ῥεγεὼν Ἱεριχὼ legitur (vide *pag.* 215.) verum epiſcopi ſe ſcribunt Ἱεριχοῦντος eſſe epiſcopos, omiſſa voce Ῥεγεών. Ita etiam Ῥεγεὼν Λιβυὰς legitur, & tamen epiſcopi Λιβυάδος appellantur. Auget difficultatem quod in eadem ſerie epiſcopus Γαδάρων bis memoretur, ſic ut inde certo colligere non detur, quinam fuerint epiſcopi hujus vel alterius Gadarae. Ex urbibus adjectis vix quicquam lucis accedit, quoniam ordo ille ſecundum ſitum urbium non digeritur. Videamus ergo epiſcopos Γαδάρων. Lector videat, quo velit referri ſingulos.

CAJANUM invenio epiſcopum Gadarenſem ſubſcripſiſſe concilio Niceno. Vide *tom.* II. conciliorum general. *p.* 51. Ob loca adjecta videretur hic Gadara Palaeſtinae primae eſſe intelligenda.

EUSEBIUM ſolum ex epiſcopis provinciae Palaeſtinae ſubſcripſiſſe Concilio Antiocheno I, *anno* 341. habiti, notatur in actis concilii, *tom.* II. concilior. *pag.* 561.

THEODORUM lego inter illos qui ſubſcripſere concilio Epheſino. Vide Baluzii novam collectionem conciliorum *p.* 507. & *tom.* III. conciliorum general. *pag.* 448. JO-

Digitized by Google

JOHANNEM invenio in actis concilii Chalcedonenſis inter oecumenica quarti, *tom.* IV. concilior. *p.* 80. & 330. ubi legitur

Ἰωάννης Γαδείρων

Uti & Γάδειρα ſcribitur in notitia vetere (vide ſupra *pag.* 215.) urbs Gadara Palaeſtinae ſecundae, quum illa Palaeſtinae primae Γαδάρα & Ῥηγεὼν Γαδάρων illic appelletur. Sic ut dubium non ſit voce Γαδείρων hic indicari urbem Gadara Palaeſtinae ſecundae, quod etiam liquet ex eo quod in actione quarta hujus concilii haec recenſeatur inter urbes Palaeſtinae ſecundae, quum ibi ſeparatim urbes ſingularum Palaeſtinarum memorentur. Nec eſt tamen quod quis exiſtimet quoniam hic Γαδείρων ſcribitur, & quia in notitiis veteribus Γάδειρα etiam appellatur urbs Palaeſtinae ſecundae, illa autem primae Γάδαρα, oportere epiſcopos qui Γαδάρων eſſe dicuntur in actis conciliorum referri ad Gadara Palaeſtinae primae, & qui Γαδείρων ad Gadara Palaeſtinae ſecundae: nam verum nomen urbis hujus Palaeſtinae ſecundae Γάδαρα fuiſſe, non Γάδειρα, conſtat ex ſcriptoribus antiquis, & hi ipſi epiſcopi qui Γαδείρων dicuntur, Gadarenſes nuncupantur. Ita in Latina verſione actorum hujus ipſius concilii Chalcedonenſis, ubi in Graeco legitur Ἰωάννης Γαδείρων, in Latino eſt *Gadarae Palaeſtinae ſecundae*. Et in actione quinta & decima hujus concilii, *tom.* IV. conciliorum *pag.* 787. uti ex codice antiquiſſimo deſcripta ſunt epiſcoporum nomina a Sirmondo, legitur *Provinciae Palaeſtinae ſecundae epiſcopi* IV. *Severianus Scythopolitanus*, *Annianus Capitoliados*, *Zebinus Pelleſtianus*, *Johannes Gadarenſis*. Quid? quod in ipſo contextu Graeco *pag.* 586. hujus tomi idem epiſcopus appelletur τῆς Γαδαρέων. Atque ita etiam in ipſis notitiis veteribus pro Γάδειρα legitur *Gadarum*: vide ſupra *pag.* 223. 226. Sic flexerunt illi nomen גדר in Γάδειρα, uti & notiſſimae urbis in Hiſpania nomen גדר evaſit Γάδειρα.

Nam Punicorum lingua conſeptum locum
Gadir vocabat,

uti Feſtus Avienus ſcribit *in ora maritima lib.* I.

ARAXIUM Γαδάρων epiſcopum video memoratum in actis

concilii Hieroſolymitani habiti anno aerae Chriſtianae 536. vide v. conciliorum *pag.* 284. & mox THEODORUM Γαδάρων.

Medio aevo ab hac urbe regio olim Gadarena dicta videtur accepiſſe nomen Cedar & Kedar, & perſuaſum fuit vulgo hanc eſſe regionem Kedar, cujus in ſacris literis fit mentio. Id nomen primum ſuſpicari coepi hinc originem ſuam traxiſſe quum in Chronico Freculphi, epiſcopi Lexovienſis *tomo* I. *lib.* V. *c.* 8. legerem *Abella & Cedar*, pro eo quod in Polybio *lib.* XVI. Joſepho *lib.* XIII. legitur Ἄβιλα καὶ Γάδαρα.

GADARA
Palaeſtinae primae.

Stephanus ἐν Ἐθνικοῖς deſcribit urbem Gadara dictam quae ſit urbs Coeleſyriae iis verbis quae mox dedimus *pag.* 774. Illam nos credidimus eſſe Gadara Peraeae, quae & ipſa urbs Coeleſyriae a Joſepho dicitur, uti & apud Varronem *lib.* I. de re ruſtica legitur, *in Syria ad Gadara.* Verum praeter hanc urbem aliam hoc nomine Stephanus commemorat quam vocat Palaeſtinae, hoc modo Γάδαρα, πόλις Παλαιςίνης .... Πορφύριος τρίτῳ φιλοσόφου ἱςορίας. Τὸ ἐθνικὸν Γαδαρηνός. *Gadara, urbs Palaeſtinae. Porphyrius lib.* III. *Philoſ. Hiſt. Gentile Gadarenus.* Hanc ego puto eſſe Gadaram Palaeſtinae primae. Nec enim video cur Gadara Palaeſtinae primae poſſit Coeleſyriae attribui & Gadara Palaeſtinae ſecundae dici eſſe Palaeſtinae, ut diſtinguatur a Gadara Coeleſyriae. Non moror quod hic Γαδαρηνὸς dicatur eſſe hujus urbis ἐθνικὸν, ſic ut haec videantur ad Gadara Palaeſtinae ſecundae pertinere, cujus ἐθνικὸν etiam Γαδαρηνὸς legitur in ſcriptis Novi Teſtamenti, nam & Γαδαρεὺς eſt ἐθνικὸν in nummis urbis Gadarorum Palaeſtinae ſecundae: quos quidem nummos ad Gadara Palaeſtinae primae referre non poſſumus ob imaginem triremis in iis conſpicuam. Haec enim Gadaris Palaeſtinae ſecundae, non primae, quae longe erat a mari & flumine navigabili, convenit.

Fuit urbs haec non longe ab Azoto. Strabo ejus meminit *lib.* XVI. collocatque ad ſeptentrionem illius. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ καὶ ἡ Γαδαρὶς ἐςιν, ἣν καὶ αὐτὴν ἐξιδιάσαντο οἱ Ἰουδαῖοι· εἶτ᾽ Ἄζωτος καὶ Ἀσκα-

Ἀσκαλών. *Interjacet Gadaris, quam & ipſam Judaei ſibi vendicarunt, poſtea Azotus & Aſcalon.* Nomen Γαδαρὶς videtur regionem ſignificare potius quam urbem, uti apud Joſephum Γαδαρὶς, regio Gadarena, dicitur Peraeam terminare ab ortu *bell.* III. 2. (quam cave confundas cum hac regione Gadarena, cujus erroris reus fuit ipſe Strabo, uti jam a Caſaubono obſervatum eſt) quod ſi regio per eam intelligi debeat, nomen ab urbe Gadara accepit.

Haec urbs modo Γάζαρα modo Γάδαρα appellatur, quod liquet ex collatione locorum 1 *Macc.* 15. 28. & 35. ubi jungitur cum Joppe: etiam Γάσηρα 1 *Macc.* 7. 45. ubi dicitur circa Bethchoronem Nicanor & Judas patraſſe praelium, caeſo autem Nicanore Judas fugientes ab Adaſa uſque ad Gazera inſecutus, quod eſt iter unius diei. Alibi, 1 *Macc.* 9. 52. dicitur eſſe munita a Jonathane & 1 *Macc.* 13. 54. Simeonem habitaſſe ἐν Γαζάροις. Sita dicitur in finibus Azoti 1 *Macc.* 14. 34. & 2 *Macc.* 10. 32 Timotheus legitur fugiſſe ad Γάζαρα λεγόμενον ὀχύρωμα. Joſephus ejus quoque meminit dicens Γάδαρα terminum eſſe regionis Ephraim ad occaſum, *Antiq.* V. 1. quod firmat opinionem eorum qui exiſtimant eam in Sacro Codice Gezer גזר appellari. Vide *Joſ.* 17. 3. & quae ad vocem Gezer dicentur. Frequenter eam γάζαρα Joſephus nuncupat ſcribitque eſſe in finibus Azoti, jungens eam ter cum Joppe & Jamnia. Videamus loca quaedam quae de hac urbe agere videntur, licet Ζάρα, Γάδαρα & Γάζαρα aliquando apud ipſum ſcribatur. *Antiquit.* XII. 11. dicitur Judas perſecutus hoſtes ſuos μέχρι Γαδάρων καὶ τῶν πεδίων τῆς Ἰδυμαίας (melius credo legeretur Ἰουδαίας) καὶ Ἀζώτου καὶ Ἰαμνείας *uſque ad Gadara & campos Idumaeae* (ſ. Judaeae) *& Azotum & Jamniam.* Erat autem Γαζάρη ἐπὶ τῶν ὁρίων Ἀζώτου, in finibus Azoti 1 *Macc.* 14. 34. Per haec Γάδαρα intelligendam eſſe Gezer ſive Γάζαρα licet etiam colligere ex eo quod in libro Chaſmonaeorum *cap.* 4. 14. ubi eadem res narratur pro Γαδάρων in quibuſdam codicibus legatur Γαζηρῶν, in aliis Ἀσσαρημωθ quaſi ex Γάζηρα. Ita enim illic legitur ἐδίωξαν αὐτοὺς ἕως Γαζήρων καὶ ἕως τῶν πεδίων τῆς Ἰδυμαίας καὶ Ἀζώτου καὶ Ἰαμνείας. Alibi Joſephus hanc urbem Γάζαρα vocat uti *Ant.*

GADORA.

Vicus in regione urbis Aelienſis, id eſt Hieroſolymae, circa Terebinthum. Euſebius ad vocem Γάδειρα. Confer Hieronymum. Terebinthus erat 2 miliaribus ab urbe Chebron.

GADVAD.

גדוד Memoratur in Miſna *Negaim*. VII. 4.

GAEBA.

Γαιβᾶ. Non longe a Scythopoli & Dothaim. *Judith*. 3. 11. ubi Holofernes caſtrametatus dicitur inter Gaebam & Scythopolin, non longe a Dothaim.

GAIA.

Urbs Palaeſtinae juxta civitatem Petram. Ita Hieronymus in Onom. ad vocem Γαὶ, i. e. עיי העברים *Num*. 33. 44. ubi dicitur hic locus eſſe in terminis Moabitarum: hoc quoque nota ad illuſtranda loca manſionum Iſraëliticarum in ſolitudine.

GALBAATH.

Γαλβαάθ. Nomen loci ubi David delituit. *Joſ. Ant*. VI. 14.

GALEM.

Γαλέμ. Urbs tribus Judae, ſi ſequamur codices Graecos *Joſ.* 15. 60. Hebraei enim non habent eo loco. At in Jeſaiae *c*. 10. *comm*. 30. גלים *Gallim* memoratur. Sed vix inde ſitum loci colligas, niſi forte ex vicinis urbibus. At Judaei in Seder olam Rabba *cap*. 23. putant decem illas urbes ordine invaſiſſe Sanheribum & decem ejus מסעות ſtationes iis indicari exiſtimant. Id mihi non ſit veriſimile. Loca, quae novimus ubi ſita fuerint, Anathoth, Gibea Saulis, Micmas & alia abunde hoc re-

reſutant, oſtenduntque loca Hieroſolymis vicina heic recenſeri, quae terrore ſuo replevit Rex Aſſyrius. Hieronymus, quem vide in Comm. ad *Mich.* 5. legit Gallim. Erat quoque vicus hoc nomine dictus Gallim, qui aetate Euſebii prope Ekron eſſe dicebatur, λέγεται, ſcribit is in Onomaſtico ad vocem Γαλλεὶ, πλησίον Ἀκκαρὼν εἶναί τινα κώμην Γαλλεὶμ καλουμένην. Ita legit Hieronymus *dicitur autem eſſe quidam Accaron vicus qui vocetur Gallim.* Fuit autem *Joſ.* 15. 45. Accaron עקרון data tribui Juda.

GALGALA.

Γάλγαλα. Nomen loci eſt circa Bethel. Ita Joſephus *Ant.* VI. 5. Euſebius in Onom ad vocem Γάλγαλα. Ἄλλοις δὲ ἔοικεν εἶναι Γάλγαλα τὴν περὶ Βαιθήλ. Hieronymus. *Sed & juxta Bethel quidam aliam Galgalam ſuſpicantur.* Hieronymus in epitaph. Paulae. *Intuita eſt caſtra Galgalae & acervum praeputiorum & ſecundae circumciſionis myſterium & 12 lapides qui de Jordanis illuc tranſlati alveo 12 Apoſtolorum fundamenta firmaverant.* Iſte acervus & Galgala aberant 2 miliaribus a Jerichunte teſte Euſebio ad vocem Βουνός. Joſephus memorat quoque Γάλγαλα ſita in planitie inter Jerichuntem & Jordanem *Ant.* v. 1.

Eadem eſt ac Gilgal, ſed Graecis ita dicta. Vide 1 *Macc.* 9. 2. Theodoretus *quaeſt.* 8. *in lib. Jud.* Ἡ δὲ Γάλγαλα τῇ Ἱεριχῷ πλησιάζει. *Galgala vicina eſt Jerichunti.* Quaeſt. 7. ſcripſerat eam vocem lingua Hebraea libertatem ſignificare, quod opinor eum hauſiſſe vel ex libro nominum Hebraïcorum τῷ βιβλίῳ τῶν Ἑβραικῶν ὀνομάτων, quem conſulere ſolebat in indagatione ſignificationis vocum, vide *quaeſt.* 51, 54, & 59 in primum librum Regum qui noſtris hominibus vulgo primus Samuelis dicitur; aut forte ex Joſepho, cujus ſaepe mentionem facit. Notum enim eſt eum ad גלה *Gala*, liberavit, reſpexiſſe; quum in Sacro Codice nomen Gilgal a גלל *Galal*, ſive devoluto illic opprobrio Aegypti per circumciſionem ducatur.

In Chronico Paſchali *pag.* 161. mentio fit aureae buculae ibi conſtitutae his verbis. Ἐπὶ τούτου γέγονε τέρας, ὅτι ἡνίκα ἐτέχθη, ἐν Γαλ-

Γαλγάλοις ἡ Δάμαλις ἡ χρυσῆ ὀξὺ ἐβόησεν, ὥστε ἀκουσθῆναι εἰς Ἱερουσαλὴμ, Ὃς καθελεῖ τὰ γλυπτὰ αὐτῶν καὶ τὰ χωνευτὰ αὐτῶν. *Circa hunc* (Eliſaeum) *factum eſt prodigium. Quum enim naſceretur, in Galgalis aurea bos acutam vocem edidit, ita ut audiretur Hieroſolymis dicens*; hic deſtruet ſculpta illorum ſimulacra. Apud Epiphanium de vitis Prophetarum *pag.* 237. legitur, ἡνίκα ἐτέχθη, ἐν Γαλγάλοις ἡ δάμαλις ἡ χρυσῆ ἡ ἐν Σηλὼμ ὀξὺ ἐβόησεν, *quum naſceretur, Galgalis bos aurea quae in Silo erat vocem edidit.* Sed haec corrupta ſunt, nec enim idem bos Galgalis & Silunte erat, nec τὸ Galgalis cum ἐτέχθη jungi poteſt, quia mox dictum fuit eum natum eſſe Abelmaulae in tribu Ruben. Credo illud ἡ ἐν Σηλὼμ, *vel in Silo* gloſſema eſſe, additum ab aliquo quod in contextum irrepſit. Sed unde illud eſt, quod Galgalis bos erectus eſſe dicatur? Forte quod *Hoſ. cap.* 4. dicatur, nolite ingredi in Galgala & ne aſcenderitis in Bethaven & *cap.* 9. 15. omnis malitia eorum Galgalis. Quo etiam facit quod verba a bove prolata videantur ex eodem Hoſea *cap.* 10. 2. petita, & *Hoſ.* 12. 12. *erant in Galgal bobus immolantes*, ita Hieron. reddit, quamvis Hebraïca בגלגל שורים זבחו etiam ita reddi queant, & forſan melius, *in Gilgal boves immolant.* Praeterea notandum eſt in verſione Alexandrina, qua Patres plerumque utebantur, lectum olim 1 *Reg.* 12. Jeroboamum vitulorum unum erexiſſe Galgalis, alterum in Dan (nunc legitur, uti in Hebraeo, unum in Bethel, alterum in Dan) ita certe citat Cyrillus in Comment. ad Hoſeam *pag.* 5. Καὶ ἀπέθετο, φησὶ, τὴν μὲν εἰς Γάλγαλα, τὴν δὲ εἰς Δάν. *Et collocavit quidem unum Galgalis, alterum in Dan.* Nec verum eſt quod ſubjungit πόλεις γὰρ αὗται περιφανέστεραι τῶν ἄλλων, αἳ ἦσαν ἐν χώρᾳ Σαμαρειτῶν, *hae enim urbes in regione Samaritanorum prae aliis illuſtres ſunt.*

Ceterum quod hic ſemel accidiſſe narratur bovem ex metallo mugiiſſe quotannis fieri conſueviſſe Conſtantinopoli tradit ex opinione vulgi Georgius Codinus in Excerptis de Orig. Conſtant. *pag.* 32. Ἐν τῷ λεγομένῳ λιμένι τοῦ Νεωρίου βοῦς ἵστατο χαλκοῦς παμμεγεθέστατος κράζειν δὲ αὐτὸν ἔλεγον ὡς βοῦς μίαν τοῦ ἐνιαυτοῦ καὶ γίνεσθαι παράπτωμά τι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ᾗ ἔκραξεν *In portu Neorii*

rii bos maximus ex aere ſtabat, quem ferunt ſemel in anno mugire ſolitum, & eo die calamitatem aliquam urbi accidere.

GALGULIS.

Γαλγυλῆς. Vicus in ſexto miliario ab Antipatride contra ſeptentrionem. Euſebius ad vocem Γελγίλ.

GALLIM.

גלים 1 *Sam.* 25. 44. Videtur in Benjamin fuiſſe quia *Jeſ.* 10. 30. conjungitur cum Michmas, Geba, Rama, Gibea, Saulis, & Anathoth. Hieron. in Onom. ſcribit non longe ab Accaron eſſe vicum Gallim, ſed is eſt a noſtro diverſus. Vide vocem *Galem*. In Echa Rabbati *fol.* 52. *col.* 4. vide quomodo illud Jeſaiae בת גלים Abba Bar Cahana interpretetur comparatione inſtituta inter גלים *fluctus* maris & majores Iſraëlitarum, unde ipſi nunc בת גלים dicantur, vel בת גלים ſit quaſi בת גולים i. e. Abrahaami Iſaaci & Jacobi qui profecti ſunt in alias regiones, uti Abraham in Aegyptum, Iſaacus ad Abimelechum regem Philiſtaeorum, Jacobus in Paddan Aram.

GAMALA.

Stephanus ἐν Ἐθνικοῖς. *Γάμαλα, κατοικία Συρίας. ὁ οἰκήτωρ Γαμαλεύς. Ἰώσηπος ἐν τετάρτῳ τῆς Ἰουδαικῆς ἀρχαιολογίας. Gamala, Syriae, Incola Gamaleus. Joſephus lib.* IV. *Antiquit. Jud.* Urbs fuit Gaulanitidis e regione urbis Tarichaeae ſita, unde regio Gamalitica nomen habet ad ſeptentrionem Peraeae ſita, & a forma cameli quam repraeſentabat dicta. *de bell.* IV. I. Plinius inter oppida Samariae Gamala recenſet *lib.* V. *c.* 13. Sed crediderim hoc nomen corruptum eſſe.

Legitur etiam apud Joſephum *de bell.* III. I. Γάμαλα in Galilaea ſita, urbs equitum dicta, ad montem Carmelum, ſed MS. tum Acad. Lipſ. illic Γάβλα legit, Rufinus Γάβα. Sic etiam Γάμαλα, in Vita *pag.* 1002. & Γάβαλα in Galilaea munita ab Herode *Antiquit.*

Digitized by Google

tiquit. XV. 11. affines ſunt literae μ & β in veteribus membranis. Et ſic *Antiquit.* XII. 23. Γάβαλα recenſentur cum Gadaris & Seleucia, quae non dubito eſſe eadem ac Gamala. Forſitan ſub Gabala aut Gamala in Galilaea latet urbs Gabara, quae uti & Sipporis & Tiberias tres erant nobiliſſimae urbes Galilaeae, teſte Joſepho: aut erit Gaba quae *lib.* II. *de bell. cap.* 19. interponitur inter Ptolemaïdem & Caeſaream. Gemalae vicina erat arx Magdala, Μάγδαλα, cujus meminit Joſephus in vita. Joſephus *de bell.* II. 25. & *Antiquit.* XVIII. 1. Sed *Antiquit.* XIII. 23. arcem vocat.

GARISIME.

Γαρισίμη. Locus diſtans 20 ſtadiis a Sephori urbe Galilaeae. Joſephus in vita *pag.* 1029.

GAROB.

גרוב / Ibi Ephod erat Michae. Sanhedrin *fol.* 103. 2. מגרב לשילו ג׳ מילין a Garob uſque ad Schilo erant 3 miliaria.

GARSIS.

Γαρσίς. Urbs Galilaeae. Joſephus *de bell.* VI. 12. ἀπὸ Γαρσὶς πόλεως.

GATH.

גת / Urbs Philiſtaeorum *Joſ.* 11. 22. Sed iis erepta una cum Jaſne & Aſdod a rege Judae Uzzia 2 *Chron.* 26. 6. vicina iis urbibus, uti hinc colligere licet; & quidem regia cujus rex alias quoque urbes quas inter Tziklag imperio ſuo ſubjectas habuit. 1 *Sam.* 27. 5. 6.

Joſephus urbem hanc Γίτταν appellat, quae forma videtur nata ex ἐθνικῷ גתי *Gitti*, i. e. oriundus e Gath. Scribit ille *Ant.* V. 1. eſſe hanc urbem Danitarum, & *Ant.* VI. 1. eſſe urbem unam ex quinque Palaeſtinorum, *Antiq.* IX. 11. illam Palaeſtinis ereptam a Rege Ozia, & *Ant.* IX. 13. ſcribit Hizkiam cepiſſe urbes Palaeſtinorum a Gaza ad Gath.

Digitized by Google

Hieronymus in Comm. ad *Mich.* 1. ſcribit *Geth una eſt de 5 urbibus Palaeſtinae vicina Judaeae confinio & de Eleutheropoli euntibus Gazam, nunc uſque vicus vel maximus.* Euſebius in Onomaſtico teſtatur vicum Γεθθὰ fuiſſe 5 miliaribus ab Eleutheropoli remotum in via verſus Dioſpolim, i. e. Lyddam. Hieronymus in praef. ad Jonam teſtatur patriam Jonae dici Geth quae eſt in Opher *ad diſtinctionem aliarum Geth urbium* (nota τὸ urbium) *quae juxta Eleutheropolim ſive Dioſpolim hodie quoque monſtrantur.* Plures monſtrabantur hoc nomine, uti praeter illam Getha 5 mill. ab Eleutheropoli verſus Dioſpolim, alia inter Eleutheropolin & Gazam, & alia inter Antipatridem & Jamniam. Euſeb. ad vocem Γεθθὰ in Onom.

Erat haec urbs haud procul ab Azoto, quapropter nomine reliquiarum Aſdod intelligi eam ſcribit Hieron. ad *cap.* 25. Jeremiae. *Generaliter poſuit Philiſtiim, hoc eſt terram Palaeſtinorum & ſpecialiter urbes eorum Aſcalonem, Gazam, Accaron, Azotum: ſolam tacuit Geth quae continetur in reliquiis. Hoc eſt enim quod ſcriptum eſt,* & reliquiis Azoti: *Vicina enim atque confinis eſt Azoto, quae Hebraïce dicitur Eſdod, regio urbis Geth.* Quod ſi verum ſit, non Gath, ſed Aſdod illic omiſſa eſſe dici debet. Ego crediderim Gath circa excidium Templi primi minus notam aut celebrem fuiſſe: nam & alibi, ubi 4 aliae urbes Philiſtaeorum recenſentur, haec omittitur. Vide *Zephan.* 2. 4. *Gaza direpta erit, & Aſcalon in perditionem, & Azotus & Accaron eradicabuntur.* Et *Amos* 1. 7. *Mittam ignem in muros Gazae & devorabit aedes ejus, & diſperdam habitatorem de Azoto & tenentem ſceptrum de Aſcalone, & convertam manum meam ſuper Accaron.* Huc quoque facit quod Gath uti urbs potens quidem olim ſed deſtructa poſtea recenſeri videatur ab Amoſo *cap.* 6. 1. *Deſcendite ad Gath Palaeſtinorum* &c.

GATH HACHEPHER.

גַּת הַחֵפֶר / In tribu Zabulon *Joſ.* 19. 13. Patria fuit Jonae: cujus ſitum ita deſcribit Hieronymus praefatione ad Jonam. *Geth in ſecundo Saphorim miliario quae hodie appellatur Diocaeſarea euntibus*

Digitized by Google

tibus Tiberiadem haud grandis eſt viculus ubi & ſepulcrum ejus oſtenditur. Quod ſi verum ſit, male negarunt Judaei aliquem prophetam ex Galilaea ortum traxiſſe, nam locus a Sepphori, metropoli quondam Galilaeae, non amplius duûm millium intervallo & in meditullio ejus ſita, ſine ullo dubio in Galilaea fuit. Sita porro fuit eo in loco quo communis utriuſque tribus, hujus nempe & alterius proximae finis erat.

GATH RIMMON.

גַּת רִמּוֹן / Urbs Danitarum *Joſ.* 19. 45. Villa teſte Hieronymo praegrandis in decimo miliario Dioſpoleos pergentibus Eleutheropolin. Ita lege & confer Euſebium.

GAULADEMAN.

Γαυλαδημᾶν. Urbs refugii in Bataneade. Joſephus. *Ant.* IV. 7. Eſt corruptum ex Golan גולן.

GAULANE. Vide GOLAN.

GAZA.

Urbs haec in codice Hebraeo V. T. עזה *Azza* dicitur, unde eſt gentile עזתי *Joſ.* 13. 3. Tribui Judae ſorte fuit adſignata, una ex quinque urbibus Philiſtaeorum *Joſ.* 15. 45. 1 *Sam.* 6. 15. ſita verſus fines terrae Iſraëliticae auſtrales. *Gen.* 10. 19. Avvitae leguntur *Deut.* 2. 23. habitaſſe in Chatzerim Gazam uſque. In N. T. ſemel tantum ejus fit mentio *Act.* 8. 26. *Via quae ducit Hieroſolymis Gazam*, αὕτη ἐϛὶν ἔρημος. Alii ultima verba de urbe Gaza, quae deſerta fuerit eo tempore utpote ab Alexandro everſa nec poſtea inhabitata, teſte Strabone, *l.* 16. accipiunt, alii de ipſa via. De via ipſa non video cur ἔρημος diceretur magis quam multae aliae viae in terra Iſraëlitica: adeoque ad Gazam ipſam haec retulerim potius. Cellarius jam notavit eam a temporibus Alexandri deſertam non fuiſſe, quum ab Antiocho

everſa ſit (teſte Polybio in excerptis Valeſianis) & a Chaſmonaeis erepta aliquoties Syris (1 *Macc.* 11.61. & 13.43.) deinde expugnata ab Alexandro Jannaeo (*Joſeph. l.* 13.21.) & ex hoc tempore videtur ei fuiſſe ἔρημος deſerta, uſquedum, uti ex nummis Titi, Hadriani & ſequentium Imperatorum ibi cuſis liquet, ex hac quoque clade ſurrexit. Certe ſub Gabinio jam ex clade ſua ſurrexit, quum inſtaurata fuit teſte Joſepho & nummos cudit, de quibus mox dicemus, adeoque tempore Philippi *Act.* 8. 26. non videtur ἔρημος dici potuiſſe, ac ſi incolis omnino omnibus deſtituta fuiſſet.

Egi aliquando ſuper hac re per literas cum amico meo, Profeſſore regio linguarum orientalium in Academia Pariſienſi, Antonio Gallandio, ut nummos veteres de quibus mox agemus & inſcriptam iis aeram conciliarem cum teſtimonio ſacri codicis urbem illam fuiſſe ἔρημον, quum tamen & a Gabinio inſtaurata eſſet & nummos cuderet. Is autem ſententiam ſuam ad me his verbis perſcripſit. *Gaza, quod non ſolum a Strabone verum etiam in* Act. Apoſt. ἔρημος *dicatur, non eſt mirum, ſi attenderimus ad id quod ait Heſychius his verbis:* ἔρημα, ἀφύλακτα; *ea nimirum eſſe loca, quae non munita praeſidio carent, nec opus habent. Itaque putemus eam urbem, ab Alexandro Magno expugnatam, & Perſis, qui eam munierant, ereptam iiſdem aut deletis aut fugatis, indigenis relictam fuiſſe ea conditione, ut ab ipſis denuo non muniretur, nec, quod ipſi contigerat, in Aegyptum contendentibus viam praecluderent, ſed liberam & perviam ultra euntibus, ac redeuntibus ſinerent. Notandum praeterea, ab iisdem idem ſub Lagidis & Seleucidis obſervatum fuiſſe, hincque eorum urbem, ſacram & aſylam, ſeu inviolatam dictam,* ἱερὰν καὶ ἄσυλον, *quod utriſque, ſeu victoribus, ſeu victis, aperta eſſet. Id a te ſi intellectum fuerit, plana omnia invenies, ac alia Gazaeorum numiſmata Imperatorum Romanorum nomine ante Titum cuſa reperiri poſſe comperies. Cum eorum regio, olearum, ficuum, vinearum, & agrorum omni proventu, etiamnum hodie, uti mihi teſti oculato conſtat, fertiliſſima ſit, alia ſignificatione* ἔρημος *dici non potuit. Haec eſt mea ſententia: ſi quid melius tibi viſum fuerit tui arbitrii eſt.*

Jo-

Joſephus meminit hujus urbis aliquoties. *Ant.* v. 1. & 2. ſcribit eſſe urbem tribus Judae, & *Ant.* vi. 1. unam ex quinque urbibus Palaeſtinorum. *Ant.* ix. 13. Hizkias dicitur cepiſſe omnes urbes Palaeſtinorum a Gaza ad Gath. *Antiq.* xi. 8. eam narrat obſeſſam fuiſſe ab Alexandro dum praeſidium Perſicum in ea erat: de qua obſidione vide Plutarchum in Alexandro, qui eam vocat Συρίας μεγίστην πόλιν. Deinde capta fuit a Ptolemaeo. Vide Joſephum *Antiq.* xiii. 21. tum ab Alexandro Jannaeo *Ant.* xiii. 21. inſtaurata a Gabinio *Ant.* xiv. 10. Herodi reddita ab Auguſto *Ant.* xv. 11. Eidem *Ant.* xvii. 13. urbs Ἑλληνὶς appellatur nec Archelao regi Judaeae ſubdita. Porro *lib.* v. *de bell. cap.* 14. eam ſitam eſſe ſcribit inter Raphiam & Aſcalonem. Denique *lib.* ii. contra Apionem tradit Idumaeam fuiſſe juxta Gazam.

Stephanus ita Gazam deſcribit, Γάζα, πόλις Φοινίκης, νῦν δὲ Παλαιστίνης (forte πρώτης) πρὸ τῆς Αἰγύπτου. Ἐκλήθη καὶ Ἄζα, καὶ μέχρι νῦν Σύροι Ἄζαν αὐτὴν καλοῦσιν ἀπὸ Ἄζονος ..... ἐκλήθη δὲ καὶ Ἰώνη ἐκ τῆς Ἰοῦς ... ἐκλήθη δὲ καὶ Μινώα .... *Gaza urbs Phoenices nunc autem Palaeſtinae quae ante Aegyptum eſt. Nuncupata etiam fuit Aza, & ita a Syris hodieque appellatur de nomine Azonis ..... appellatur & Jone ab Jo .... & Minoa* ..... Nota olim Phoenicen poſtea Palaeſtinam dictam; & quod *Azan* eam nuncupat. Azotus etiam olim Ἄζα dicebatur, uti noſter tradidit ad vocem Ἄζωτος, aut ſaltem ea de nomine Ἄζας mulieris ita dicta fuit. Ad nomen autem Jones haec confer ex eodem: Ἰόνιον πέλαγος .... Λέγουσί τινες καὶ τὸ ἀπὸ Γάζης μέχρις Αἰγύπτου πέλαγος Ἰώνιον λεγέσθαι. Ἰώνη γὰρ καὶ ἡ Γάζα ἐκαλεῖτο, ἀπὸ Ἰοῦς, *Jonium pelagus ... dicunt quidam mare a Gaza uſque ad Aegyptum Jonium dici. Gaza enim dicta fuit quoque Jone ab Jo.*

Situm urbis ita tradit Arrianus *lib.* ii. de expeditione Alexandri. Ἀπέχει ἡ Γάζα τῆς μὲν θαλάσσης εἴκοσι μάλιστα σταδίους, καὶ ἔστι ψαμμώδης καὶ βαθεῖα εἰς αὐτὴν ἡ ἄνοδος· καὶ ἡ θάλασσα ἡ κατὰ τὴν πόλιν τεναγώδης πᾶσα. Μεγάλη δὲ πόλις ἡ Γάζα ἦν καὶ ἐπὶ χώματος ὑψηλοῦ ᾤκιστο, καὶ τεῖχος περιεβέβλητο αὐτῇ ὀχυρόν. Ἐσχάτη δὲ ᾠκεῖτο, ὡς ἐπ' Αἰγύπτου ἐκ Φοινίκης ἰόντι ἐπὶ τῇ ἀρχῇ τῆς ἐρήμου. *Abeſt Gaza a mari ſtadiis ſummum viginti, & acceſſus ad eam eſt ſa-*

ſabuloſus & profundus, & mare urbi propinquum limoſum eſt. Magna autem urbs erat Gaza & in elevato loco ſita, validoque muro firmata. Ultima quoque eſt urbium quae inhabitantur tendenti ex Phoenice in Aegyptum, ſita in initio ſolitudinis. Nota illos ſcriptores qui expeditionem Alexandri per Phoenicen & Palaeſtinam deſcripſere, poſt Tyrum nullius urbis quam Gazae meminiſſe: unde liquet hanc & celebrem & munitam fuiſſe. Lucanus quoque ubi varias orientis urbes recenſet, hujus ſolius meminit ex urbibus terrae Iſraëliticae cum Tyro & Sidone, *Lib.* III.

Accedunt Syriae populi, deſertus Orontes,
Et felix ſic fama Ninos, ventoſa Damaſcus
Gazaque & arbuſto palmarum dives Idume,
Et Tyros inſtabilis, pretioſaque muriee Sidon.

Plinius ita *lib.* VI. 28. *Petra abeſt a Gaza oppido litoris noſtri* DC *mill. a ſinu Perſico* CXXII *mill. Huc convenit utrumque bivium, eorum qui Syriae Palmyram petiere & eorum qui a Gaza venerunt.* De hoc ſpatio vide mappam noſtram, *pag.* 423. adjectam, in qua videre eſt quam bene Plinio cum Strabone & Marciano Heracleota conveniat; nam ſex ſeptemve miliarium intervallum nullum eſt reſpectu ſpatii 150 miliarium. Idem *lib.* XII. *cap.* 14. *Caput eorum (Gebanitarum Arabum) Thomna abeſt a Gaza noſtri litoris in Judaea oppido* LXXX. XXVII. *millium paſſuum, quod dividitur in manſiones camelorum* LXII.

Gazam duplicem fingit Palmerius, alteram prope Aegyptum, alteram Palaeſtinae urbem vulgo hoc nomine notam, perſuaſus iis quae leguntur in Polybii *lib.* V. *Hiſtoriar.* Ibi deſcribens iter Ptolemaei ex Aegypto verſus Coeleſyriam tradit cum per Caſium montem, & Barathra profectum, deinde παραγινόμενον εἰς Γάζαν parte exercitus aſſumta ulterius proceſſiſſe donec 50 ſtadiis a Raphia abeſſet ad auſtrum nempe, nam Antiochus cum exercitu ei obviam tendens Raphiam praetervectus decem ſtadiis ab exercitu hoſtili caſtra metatur, dein 5 tantum. Hic initum eſt praelium, Antiochus in fugam conjicitur, retrocedit, Raphiam primum, deinde Gazam fugiens domum redire cogitur

tur & Ptolemaeo Coeleſyriam relinquere. Certum eſt, ſi omnia recte ſe habent in contextu Polybiano, duplicem Gazam ſtatui: ſed ſi duplex fuiſſet an non Polybius debuiſſet, vitandae confuſionis ergo, id monere, aut unam ab altera diſtinguere aliquo cognomine? Et quis meminit illius Gazae Aegyptiacae? Videtur itaque mihi locus cubare in mendo, & vel pro Γάζαν nomen loci ignotioris ſubſtituendum, vel aliquid aliud quo indicetur eum non jam appuliſſe Gazam, ſed profectum eo, & conſtituiſſe eo uſque iter facere cum exercitu.

Erat ad mare non longe a Gaza portus, Majuma Graecis ὁ Μαϊούμας, dictus, quem Conſtantiam de nomine filii ſui appellavit Conſtantinus & urbem eſſe voluit. Julianus autem hoc nomen ei ademit & λιμένα τῆς Γάζης nominari juſſit. Sed ſecuti Imperatores & nomen & jus ei reſtituerunt. Meminit hujus rei Sozomenus *Hiſtor. lib.* v. *cap.* 3. Παραπλήσια δὲ καὶ τοῖς ἐν Παλαιστίνῃ Κωνσταντιεῦσιν ἐγκαλῶν προσένειμε Γαζαίοις τὴν αὐτῶν πόλιν. Ταύτην γὰρ τὴν Κωνσταντίαν ὡς ἐκ τῶν πρόσθεν ἔγνωμεν ἐπίνειον Γαζαίων οὖσαν καὶ Μαϊουμᾶν προσαγορευομένην μαθὼν Κωνσταντῖνος ἐς τὰ μάλιστα τὴν Χριστιανῶν θρησκείαν πρεσβεύειν, ἀξίᾳ πόλεως ἐτίμησε καὶ Κωνσταντίῳ τῷ παιδὶ ἐπωνόμασε, καὶ καθ᾽ ἑαυτὴν πολιτεύεσθαι διετάξατο· λογισάμενος ἄδικον εἶναι τελεῖν ὑπὸ Γαζαίοις ἐς ἄγαν Ἑλληνίζουσιν. Ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν βασιλείαν παρῆλθεν Ἰουλιανὸς δίκην ἔλαχον οἱ Γαζαῖοι τοῖς Κωνσταντιεῦσι, καὶ δικαστὴς καθίσας αὐτὸς προσένειμε Γάζῃ τὴν Κωνσταντίαν ἀμφὶ τοὺς εἴκοσι σταδίους διεστῶσαν. Καὶ τὸ ἐξ ἐκείνου τῆς προτέρας ἀφαιρεθεῖσα προσηγορίας, παραθαλάττιον μέρος τῆς Γαζαίων πόλεως ὀνομάζεται. *Conſtantienſibus in Palaeſtina idem crimen objiciens urbem eorum Gazaeis attribuit. Hanc enim Conſtantiam, uti ante diximus, quum navale eſſet Gazaeorum & Majumae nomen haberet, Conſtantinus intelligens favere religioni Chriſtianae, civitatis jure donaverat & de nomine filii ſui Conſtantiam appellaverat, & ſeorſim rem publicam habere praeceperat, iniquum eſſe ratus eam Gazaeis Gentium ſuperſtitioni addictiſſimis attribui. Verum ubi Julianus imperium adeptus eſt, litem moverunt Gazaei Conſtantienſibus. Ipſe vero judex ſedens Gazae Conſtantiam adjudicavit quae remota inde eſt viginti circiter ſtadiis. Atque ex eo tempore prius nomen amittens di-*

cta

Digitized by Google

ſta eſt pars maritima Gazae. Hoc nomen, *pars maritima Gazae* ei datur in vita S. Porphyrii conſcripta a diſcipulo ejus Marco Diacono *Cap.* VIII. *Quinto mane adnavigavimus in maritimam partem Gazaeorum quam vocant Majumam.* Ad Majumam quoque hunc Gazae portum reſpicere videtur Hieronymus Gazis in litore maris collocatis *comment. ad Dan.* XI. *Mare magnum in cujus littore Caeſarea, Joppe, Aſcalon & Gazae ſitae ſunt.* Si ita legitur in MS.ſtis, *Gazae*, utramque & Majumam & Gazam proprie ita dictam intelligit, quae tamen aliquo ſpatio a mari erat ſecreta uti mox vidimus. Non debet haec confundi cum Conſtantia urbe Cypri, in qua requieſcit S. Epiphanius, cujus mentio fit in vita S. Willibaldi a ſanctimoniali conſcripta, quod tamen factum video ab Mabillonio in *Tom.* IV. *Actor.* S. Benedicti *pag.* 373. ſed ab ejuſmodi erroribus, in quos viri maximi ſaepe aliud agentes incidunt, nemo mortalium immunis eſt. Meminit ejus & Euagrius Hiſtor. *lib.* II. *cap.* 5. Τοῦ καλουμένου Μαϊουμᾶ, τοῦ πρὸς τῇ Γαζαίων πόλει. Et *cap.* 8. vocat oppidum, Μαϊουμᾶ τοῦ πολιχνίου. Sozomenus Hiſt. *lib.* VII. *cap.* 21. vocat illam Gazam maritimam ἐν Γάζῃ πρὸς θάλασσαν, ὅπερ καὶ Μαϊουμᾶν ὀνομάζουσιν.

Abulfeda, Princeps Hamae, in geographia ſua nondum typis deſcripta, oppidum eſſe ſcribit in longum porrectum, ubi paucae palmae ſed vites plurimae (قليل نخل وكروم خصبة & hinc celebrata illa vina Gazetica) proveniant, ubi horti in regione arenoſa & collibus qui inter illam & litus maris interjacent, arx praeterea exigua. Hic ſepultum eſſe tradit ex Ibn Haukel Caſimum (قاسم eſt in codice Abulfedae quo utor, ſed alii eum هاشم *Haſchem* nuncupant) filium Abdolmenaaf, qui inter majores fuit Mohammedis, natum hic eſſe celeberrimae ſectae auctorem Schafium & Omarem filium Chatabi. Graeci plures nobis memorant viros celebres quibus nomen Gazaeorum adhaeſit. Obſerva tamen fuiſſe qui Γαζαῖοι nuncuparentur, non quod Gaza oriundi eſſent, ſed ex aerario eccleſiaſtico alerentur: atque ita Commodianum Gazaeum dictum ferunt. Notus eſt Procopius Gazaeus, Zozimus Gazaeus qui vixit imperante Zenone, & Ulpianus cujus Marinus in vita Procli meminit

cap.

cap. 9. & Suidas ad vocem Ὀυλπιανός. Idem ad vocem Πρίσ-κος meminit Iſidori Gazaei qui cum Areobindo legatus in Perſiam miſſus eſt.

Incolae hujus urbis uti ſuperſtitionis Gentium fuere tenaciſſimi, etiam id temporis quum doctrinam Chriſtianam amplexae eſſent urbes aliae, ita inprimis Marnae Dei templum quod Gazae fuit celebratur. Eſt *Marnas* Syris *Dominus hominum*. Colebantur quidem ab iis ΖΕΥϹ ΑΛΔΗΜΙΟϹ, quod ex Methodio narrat auctor etymologici magni, aliaque numina, ſed Marnae fama reliquorum fere memoriam delevit. Saeculo quarto poſt Chriſtum natum Gaza habuiſſe dicitur octo templa Diis dicata. Ita ſcribit Marcus Diaconus in vita S. Porphyrii epiſcopi Gazenſis *cap.* IX. inſerta *Actis Sanctorum Tom.* V. *pag.* 655. *Erant autem in urbe ſimulacrorum publica templa octo, nempe ſolis & Veneris & Apollinis & Proſerpinae & Hecates & quod dicebatur Herion ſeu ſacerdotum* (f. Ἡρῷον, uti Ἡρῷον τὸ τῆς Ἀλκμήνης ἐν Θήβαις memoratum Antonino Liberali Metamorph. *c.* 39. vel Ἡραῖον Junonis, quale fuit Corinthi, teſte Xenophonte Hiſt. Gr. *l.* IV. & Conſtantinopoli: vide Codini Orig. Conſtant. *p.* 58. quodque vulgo Ἱερεῖον pro Ἡραῖον dicebatur teſte Procopio de *aedif. c.* 3.) & *fortunae civitatis. quod vocabant* Τυχεῖον (de qua voce vide Notas du Cange ad Zonaram *pag.* 52.) & *Marnion quod dicebant eſſe Cretigenae Jovis, quod exiſtimabant eſſe glorioſius omnibus templis quae ſunt ubique.* Marnae templum erat formae rotundae, circumdatum duabus porticibus ſe invicem interius ſubeuntibus, ejus vero medium erat ad emittendos vapores conſtitutum, ſeptentrionaleque & extenſum in altum, uti ibidem *cap.* X. traditur: & erant nonnulli qui exiſtimabant eadem forma Eccleſiam Chriſtianam illic aedificandam eſſe, ſed Eudoxia juſſit fieri ad formam S. crucis, atque ita etiam facta eſt, ornataque columnis triginta miſſis ab Eudoxia quas inter duae Caryſtiae. Incenſi dirutique Marnii marmora in plateae ſolo ſtrata ſunt ante eccleſiam, ut ab omnibus conculcarentur. Scilicet antea Conſtantinus Templa idolorum claudere, non evertere ſolebat, aut in Eccleſias commutare: ſed Theodoſius illa aut ſolo aequavit, aut convertit in

Digitized by Google

eccleſias Chriſtianas, uti τῶ Βαλανίω celeberrimum Templum quod erat Heliopoli (& cujus rudera ego illa eſſe reor quae in Baalbec hodieque conſpiciuntur: vide itinerar. Monconiſii *p*. 103.) & alia uſui Chriſtianorum ceſſerunt. Vide Chronicon Paſchale ad *ann*. 379. Mentionem facit idem Marcus Diaconus *cap*. 8. loci cui nomen Τετράμφοδος, *i.e. quadrivium*, ubi ſtatua erat marmorea Veneris ſupra aram marmoream, & *cap*. 2. Irenes, qui locus erat in urbe Gaza, ita dictus quod quum urbs ab Alexandro magno obſideretur, illic primo bellum ceſſaverit, uti incolae referunt: & in eo loco poſtea S. Irenion Eccleſiam conſtruxit. Si hoc verum ſit, non fuit Gaza ejus temporis condita in alio loco quam Gaza tempore Alexandri, uti ſuſpicabatur Hieronymus. Legitur etiam ibidem *cap*. 2. in via quae Dioſpoli ducit Gazam, prope hanc urbem, pagos aliquos ſitos fuiſſe deditos cultui ſimulacrorum. Marinus etiam in vita Procli *cap*. XIX. meminit Marnae, & alterius Dei Aſcalonitarum. Hieronymus ad *Jeſ*. 17. memorat deſtructum Templum Marnae his verbis. *Hoc & noſtris temporibus videmus eſſe completum: Serapium Alexandriae & Marnae Templum Gazae in Eccleſias Domini ſurrexerunt, & civitates Aroër Evangelicis gregibus praeparatae ſunt.* Idem Epiſt. ad Laetam. *Marnas Gazae luget incluſus & everſionem Templi jugiter pertimeſcit.* Vexaverant antea Gazaei prae reliquis Palaeſtinae incolis Chriſtianos, & inprimis ſub Juliano. Gregorius Nazianzenus Orat. 3. in Julian. de eis exclamat τίς ἀγνοεῖ τὴν Γαζαίων ἀπόνοιαν; *Quis amentiam Gazaeorum ignorat?* Meminit & Marnae Lampridius in vita Severi *pag*. 119. *Quum quidam Septimius Arabinus famoſus crimine furtorum & ſub Heliogabalo jam liberatus inter Senatores principem ſalutatum veniſſet, exclamavit, o Marna, o Jupiter, o Dii immortales! Arabinus non ſolum vivit, verum etiam in Senatum venit.* Nam, ut Salmaſius recte, Syrus Imperator Syrum numen invocat.

Facit templorum quae Gazae fuerunt numinibus dedicata mentio ut de vetuſtiſſimo Templo Gazae quod duabus columnis ita innitebatur ut his ſubmotis collabi neceſſe eſſet, & a Simſone dirutum eſt, aliquid obiter monendum putem. Hiſtoria nota eſt, legitur-

Digitized by Google

legiturque Judicum XVI. 26. Adſcribam ex Pauſania, quod lucem huic argumento foenerabitur, *lib.* VI. *cap.* 9. de Cleomede. Καὶ ἀνέστρεψε ἐς Ἀστυπάλαιαν, διδασκαλείῳ δ' ἐπιστὰς ἐνταῦθα ὄντων ἑξήκοντα ἀριθμὸν παίδων ἀνατρέπει τὸν κίονα, ὃς τὸν ὄροφον ἀνεῖχεν· ἐμπεσόντος δὲ τοῦ ὀρόφου τοῖς παισὶ καταλιθούμενος ὑπὸ τῶν ἀστῶν κατέφυγεν ἐς Ἀθηνᾶς ἱερόν. *Reverſus Aſtypalaeam, quum in ludum literarium intraſſet, in quo pueri circiter ſexaginta erant, columnam qua tectum fulciebatur convulſit: quare oppreſſis ruina pueris quum cives lapidibus inſectarentur, confugit ad Minervae.* Fateor templum hoc Gazeticum longe fuiſſe capacius ludo illo literario, & plus virium ad illud diruendum neceſſarium fuiſſe: ſed & vires Simſonis majores fuere viribus Cleomedis, & non repugnat aedem majorem inniti uni vel duabus columnis, quibus ſubſtractis concidet, aeque ut minorem. Ceterum quod quidam ajunt, moris non eſſe ut duae columnae aedificium ſuſtinentes in medio aedis tam vicinae ſibi invicem conſtituantur ut manu utraque arripi potuerint, ex noſtri aevi & gentium Europaearum moribus temere judicant de ſtructura aedium apud veteres Philiſtaeos. Memini in Itinerario Cornelii Brunii, amici noſtri, parte I, ubi a ſe viſa in Aegypto depingit, videre imaginem aedificii talis in medio tribus columnis vicinis admodum ſibi mutuo fulti.

Gazae epiſcopos ſex in actis conciliorum legimus. Sunt autem hi.

ASCLEPIUS. Subſcripſit Concilio Niceno I. Vide *tom.* II. conciliorum generalium *pag.* 51. & Epiphanium *lib.* II. adverſus haereſes *pag.* 730. Idem ſubſcripſit concilio Sardicenſi habito anno aerae Chriſtianae 347. ubi legitur

Aſclepius a Palaeſtina de Gaza.

Vide *tom.* II. conciliorum *pag.* 658. vel Hilarii opera, editionis Pariſinae *anni* 1693, *pag.* 1292. Ἀσκληπᾶς nuncupatur Socrati Hiſtoriae Eccleſiaſticae *lib.* II. *cap.* 15. & *Aſclepas* Athanaſio epiſtola ad ſolitarios, ſed Theodorito

rito Hiſtor. Eccleſ. *l.* I. 29. uti hic, *Aſclepius*. Huic ſucceſſit Quintianus, teſte Sozomeno *lib.* III. 8.

IRENION. Εἰρηνίων Γάζης epiſcopus ſubſcripſit concilio Antiocheno, habito *anno* 363. Vide Socratis Hiſtoriam *lib.* III. *cap.* 25. & *tom.* II. conciliorum *pag.* 828.

PORPHYRIUS. Memoratur in concilio Dioſpolitano habito *anno* 415. Vide *tom.* II. conciliorum *pag.* 1532.

NATIRAS. Hic ſubſcripſit condemnationi Neſtorii. Vide *tom.* III. Concilior. *pag.* 541. 692. 694. ubi Νετόρας legitur. Sed in actis concilii Conſtantinopolitani, inſertis concilio Chalcedonenſi, *tom.* IV. conciliorum *pag.* 238. eſt

Νατίρα τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Γαζαίων πόλεως.

Idem in actione ſexta concilii Chalcedonenſis ſe ſcribit ἐπίσκοπον πόλεως τῆς κατὰ Γάζαν, quod notandum quum nullus epiſcoporum ita ſubſcripſerit. Omnes, ἐπίσκοπος πόλεως Κοραλλίας &c. non per κατά. Confer verba Hieronymi de Gaza diruta, vicina novae Gazae, *in Onomaſtico* ad vocem *Gaza*. In actione XV. concilii Chalcedonenſis legitur inter epiſcoporum Palaeſtinae tertiae nomina

Niz tiras,
Marcianus Gazes.

Non dubito legendum *Netiras Gazae*, *Marcianus Geraron*. Μαρκιανὸς Γεράρων ἐπίσκοπος. Vide acta hujus concilii Chalcedonenſis *tom.* IV. concilior. *pag.* 80. Subſcripſit hic quoque Natiras concilio Conſtantinopolitano: vide acta hujus in nova collectione conciliorum edita a Baluzio *pag.* 1451. Ibi Νετίρας ſcribitur, & ἐπίσκοπος Γάζης.

CYRILLUS. Γαζαίων ἐπίσκοπον ſe ſcribit. Vide acta concilii Conſtantinopolitani *tom.* V. conciliorum *pag.* 192.

MARCIANUS. Subſcripſit concilio Hieroſolymitano, habito *anno* 536. Vide *tom.* V. conciliorum *pag.* 284.

Epiſcopus autem Μαιουμᾶ Γάζης, ſive portus Gazaeorum, diſtinctus ab epiſcopis ipſius Gazae recenſetur Paulianus in actis concilii

Digitized by Google

cilii Epheſini. Vide *tom.* III. conciliorum *pag.* 448. nam eo tempore Natiras erat Gazae ipſius epiſcopus. Ita in actis concilii Conſtantinopolitani recenſetur

Προκόπιος Μαϊουμᾶ Γάζης
&
Κυρίλλος Γαζαίων.

Ceterum epiſcopum habuit Gaza primum Philemona ad quem ſcripta epiſtola libris Canonicis inſerta eſt, ſi vera narrat Dorotheus epiſcopus Tyri. Φιλήμων, πρὸς ὃν καὶ ἐπιςολὴν ἔγραψεν ἐς καὶ ἐπίσκοπος Γάζης γέγονεν. *Philemon, ad quem & epiſtolam ſcripſit, qui & Epiſcopus fuit Gazae.* Hic autem quum credatur unus ex ſeptuaginta diſcipulis fuiſſe, non eſt probabile alium ante eum illic epiſcopatu functum.

Nummi veteres Gazaeorum extant complures cum aera inſcripta, cujus initium ducitur ab anno Romae conditae 693. adeoque annis aliquot ante Gazae inſtaurationem a Gabinio factam. Tales ſunt inſcripti ΔΗΜΟΥ ΓΑΖΑΕΩΝ ΙΕΡΑΣ ΑΣ. L. ΙΓ. Hic eſt Λυκαβάντος 13. Sic, ut brevis ſim, nummi ſunt *anni* hujus aerae 132, 192. 193. 194. 202. 203. 207. 211. 218. 221. 224. 227. 228. 229. 230. 248. 258. 259. 264. 280. At in quibuſdam nova quoque aera Hadriani commemoratur, uti Γ. ΕΠΙ ΒϘΡ, anno tertio nimirum aerae novae, qui erat 192 aerae veteris. Hic eſt in cimeliarchio Wildiano. ΓΑΖΑ ΜΑΡΝΑ legitur in quibuſdam. De Marna Deo diximus. Ad illuſtrationem horum nummorum vide Noriſii epochas Syromacedonum, Patini nummos aereos Impp. Augg. & Caeſ. Vaillantii numiſmata Impp. & Caeſarum, alioſque.

Chronicon Paſchale *pag.* 183. tradit aeram Gazaeorum exordium ſumere a Conſulatu Marcelli II. & Philippi, id eſt, anno V. C 698.

Κ. Β΄. Υπ΄. Μαρκέλλου τοῦ β΄ καὶ Φιλίππου.
Ἐντεῦθεν Γαζαῖοι τοὺς ἑαυτῶν χρόνους ἀριθμοῦσιν.

Citat hoc Chronicon Noriſius *Diſſ.* v. *de Epochis Syromacedonum p.* 410. aitque ſe cum auctore ejus credere eſſe annum IV Olym-

piadis 179. qui fuit annus urbis Romae 693, Cyclo Solis v, Lunae xvii. M. Pupio Piſone & M. Valerio Meſſala Coſſ. Verum annus a quo Gazaei aeram ſuam exordiuntur dicitur quidem eſſe quartus Olympiadis 179, uti Noriſius notat, ſed ad eum annum refertur Conſulatus Marcelli & Philippi, non Piſonis & Meſſalae: & ad annum V. C. 693, ſive quinquennium ante conſulatum Marcelli & Philippi, refertur conſulatus Piſonis & Meſſalae, & Cyclus Lunae 17.

Hac de re quum per literas egiſſem cum Illuſtri Ezechiele Spanhemio, pro ea quae mihi interceſſit cum viro in republica literaria principe amicitia, reſpondit, *a Noriſio, dum multus eſt in adſerendo aerae Gazenſium initio ac inter alia Chronici hujus* (Alexandrini ſive Paſchalis) *auctoritate nititur moneri debuiſſe, quod jam Scaliger & du Cange notaverant, confuſam eſſe & perturbatam conſulum in eo ſeriem, nullamque poſſe certam temporis notam ex illis erui in iis maxime quae praeceſſerunt Conſtantini tempora. Adde quod non vulgarem ac pro certo a Graecis habitum Olympiadum computum, Iphiteum nempe, ſed luſtrum Julianum in adſignandis Olympiadibus auctor illius Chronici ſit ſecutus, quem proinde Iphiteum ſeu vulgarem computum in altero illius margine addendum ſibi cenſuit idem du Cange.* In eadem epiſtola ſcribit *ſe quidem in calce ſui de nummis antiquis operis, ubi ſpeciminis demum loco alibi plenius a ſe illuſtrandae ex iis Chronologiae exempla quaedam protulerat, Gazenſium aerae initium retuliſſe ad annum* V. C. 692 *Silano & Murena Coſſ. a tempore nempe datae huic urbi paullo ante a Pompejo αὐτονομίας, Noriſium vero ad annum* V. C. 693. At deinceps ſe mutaſſe ſententiam quam in erudito de nummis veteribus opere expoſuerat, & Noriſio accedere ſignificat, rationeſque quibus permovebatur his verbis expromit. *Ad annum vero V. C. 693, & proinde Pupium Piſonem ac Valerium Meſſallam Coſſ. debere illum omnino revocari, praeter adſertum a Noriſio Marci Diaconi in vita Porphyris epiſcopi, cujus quoque, ubi Aeram Gazenſium tangit, meminerat jam ante Uſſerius, teſtimonium, evincunt inſuper nummi illius Gazae urbis antiqui. Qualis eſt ille ab eodem Noriſio eam in rem adductus, qui exſtat in Regiis Gallorum cimeliis, inde dein quoque*

a

a J. Vaillant memoratus de Num. Imp. Graecis pag. 144. *&* 229. *in quo ſignatam legimus* ΦΛΑΟΤΙΑΝ ΠΛΑΤΤΙΛΛΑΝ ΣΕΒ. Flaviam Plautillam Auguſtam, *Antonini nempe Caracallae uxorem; illinc* ΓΑΖΑ ΔΞϹ *Anno* 264. *Quae autem Plautilla, ut ex Dione conſtat* lib. LXXVI. pag. 849. *ac vidit jam Noriſius, eſt Caracallae nupta anno quo Severo ex Oriente Romam reduci vota decennalia ſunt ſoluta; anno proinde Chriſti Servatoris* 203 *exeunte Octobri anni V. C.* 957. *Eadem vero intra biennium circiter, caeſo parente Plautiano, eſt in inſulam Liparam cum filio relegata, omnique dein* Auguſtae *nomine & faſtigio uſque ad obitum exuta. Unde adſcriptae in illius Plautillae nummo aerae annorum* 264. *initium nequeat altius repeti, quam ab anno V. C.* 693. *neque ultra annum* 695 *vel ad ſummum* 696 *extendi. Accedit, ut hoc addam, & qui idem quoque adſtruit, alius horum Gazenſium nummus cum adverſis M. Aurelii & L. Veri ſeu Divorum Fratrum, capitibus; in averſa autem parte* ΓΑΖΑ ΘΚϹ *anno V. C.* 229, *qui nummus e cimeliis Reginae Chriſtinae eſt ab eodem memorato paullo ante Vaillant deſcriptus* pag. 50. *& inter alios urbis illius Gazae nummos* pag. 268. *Quum autem Verus fato ſit functus anno V. C.* 922. *inde liquet aerae in eo adſcriptae caput haud poſſe infra annum V. C.* 693. *repeti, quo conſtitutam eſſe eandem aeram aliunde, ut vidimus, liquet. Unde exſtat etiam alius ejuſdem urbis nummus ab eodem Vaillant proxime ibi adductus, cum inſcr.* ΓΑΖΑ ΛϹ *ſeu anni ſequentis* 230, *qui non amplius L. Veri quippe ſuperiore anno mortui, ſed unius M. Aurelii tum imperantis, nomen & caput exhibet.*

Reſtat ut loca quaedam Gazae vicina luſtremus. Non longe a Gaza verſus auſtrum fuit vicus Thabatha dictus, patria Hilarionis, ad torrentem qui nomen a vico iſto habet. Deſcribitur a Sozomeno Hiſtor. *lib.* III. *cap.* 14. Τούτῳ δὲ πατρὶς μὲν ἦν Θαβαθὰ κώμη (al. Thanatha) πρὸς νότον δὲ Γάζης κειμένη παρὰ τὸν χειμάῤῥουν, ὃς ἐπὶ θάλασσαν τὰς ἐμβολὰς ἔχων ἐπιχωρίως ἀπ᾽ αὐτῆς τῆς κώμης τὴν ἐπωνυμίαν ἔλαβε. *Patria illi erat Thabatha, vicus ad auſtrum urbis Gazae juxta torrentem, qui in mare ſe effundens ab indigenis de nomine vici ipſius appellatur.* Viginti ſtadiis ab illo vico aberat mare uti ibidem dicitur, ἐν ἐρήμῳ τόπῳ παρὰ

θά-

θάλασσαν ἀμφὶ τὰ εἴκοσι ςάδια τῆς αὐτῆς κώμης διεςῶτι. Hieronymus in vita Hilarionis hunc vicum Thabatha quinque circiter millibus a Gaza diſtare verſus auſtrum ſcribit.

Fuit etiam Bethelia, בית אל *Domus Dei*, vicus Gazaeorum, quem ita deſcribit Sozomenus Hiſt. c. 15. Χριςιανοὶ πρῶτοι ἐγένοντο ἐν Βηθελίᾳ κώμῃ Γαζαίᾳ πολυανθρώπῳ τε οὔσῃ καὶ ἱερὰ ἐχούσῃ ἀρχαιότητι καὶ κατασκευῇ σεμνὰ τοῖς κατοικοῦσι. Καὶ μάλιςα τὸ Πάνθεον ὡς ἐπὶ Ἀκροπόλεως χειροποιήτου τινὸς λόφου κείμενον καὶ πανταχόθεν πάσης τῆς κώμης ὑπερέχον. Συμβάλλω δὲ τὸ χωρίον ἔνθεν λαχεῖν τὴν προσηγορίαν καὶ ἐκ τῆς Σύρων φωνῆς εἰς τὴν Ἑλλήνων ἑρμηνευόμενον, θεῶν οἰκητήριον ὀνομάζεσθαι διὰ τὸ τοῦ Πανθέου ναόν. *Primi fidem Chriſti ſuſceperunt Betheliae, qui vicus eſt Gazaeorum, abundans incolis & templa habens tum ob vetuſtatem tum ſtructuram indigenis veneranda: praecipue vero Pantheon colli cuidam manu facto velut arci impoſitum & ſupra univerſum pagum undequaque eminens. Unde etiam conjicio huic loco nomen datum eſſe, quoniam e Deorum domicilium lingua Syrorum appelletur ob illud Pantheon.* Verum nomen id aptius eſt ad notandum *Dei* quam *Deorum* domum. Meminit ejuſdem vici Hiſtor. *lib.* VI. *c.* 32. Βηθελέαν κώμην τοῦ νόμου Γάζης, *Betheleam vicum regionis Gazae.* Et, ni fallor, de eodem vico intelligendus eſt, quum Ajax Majumae cum Zenone philoſophatus Botolii eccleſiam gubernaſſe ſcribitur, τὴν τοῦ Βοτωλίου ἐκκλησίαν ἐπιτρέπεινεσ, uti Zeno eccleſiam Majumenſem. Quare illud Βοτωλίου ex Βηθελία natum ſuſpicor: hoc enim nomen magis exprimit ſignificationem ei attributam a Sozomeno, *Deorum domus.*

Fuit praeterea vicus Gazaeorum Capharchobra dictus, cujus mentio fit a Sozomeno Hiſtor. VI. 32. Χαφαρχοβρὰν κώμην Γαζαίαν, *Capharchobram vicum Gazaeorum.* Habitavit illic Ammonius.

Videtur & locus aliquis Gazae vicinus Ἥρα dictus eſſe. Scribit enim Theophanes in Chron. ad *ann.* 624. ἔλαβον τὴν Ἥραν καὶ πᾶσαν χώραν Γάζης, *ceperunt Ἥραν & omnem regionem circa Gazam.*

Denique inter Gazam & Majumam erat in media circiter via monaſterium, in quo vixit Severus poſtea Epiſcopus Antiochenus: meminit Euagrius *Hiſtor.* III. *c.* 33.

GAZARA.

Digitized by Google

GAZARA.

Videtur illa ſpatio itineris diurni abfuiſſe circiter a Bethoron, eademque Gadara appellatur. Vide vocem *Gadara* & *Gezer*. Gazara aberat 4 miliaribus a Nicopoli verſus ſeptentrionem teſte Euſebio in Onomaſt. ad vocem Γαζίρ.

GAZORUS.

Γάζωρος. Urbs ad orientem Jordanis Ptolemaeo memorata. Videtur eſſe *Jaazer*, quae Ἰάζωρος Joſepho dicitur.

GEBA.

גבע / Urbs in Benjamin. *Jud.* 20. 10. *Joſ.* 21. 17. a Geba uſque Berſeba 2 *Reg.* 23. 8. Videtur ergo limes imperii regum Judae fuiſſe ad ſeptentrionem, uti Berſeba ad auſtrum. A Geba ad Gezer caeſi ſunt Philiſtaei 2 *Sam.* 5. 25. quod 1 *Chron.* 14. 16. dicitur a Gibeon ad Gazer.

Γάβα nuncupatur Joſepho *Antiq.* V. 2. & *Antiq.* VIII. 6. ubi Aſa eam muniviſſe dicitur. Geba autem illa vocatur 1 *Reg.* 15. 22. Non longe a Ramathone, 40 ſtadiis diſtante Hieroſolymis, eſſe dicitur *Antiq.* VIII. 6. Eſt etiam Geba Γηβὰ vicus in quinto miliario a Guphnis, euntibus Neapolin. Euſebius in Onomaſtico ad vocem Γηβεά. Vide an huc faciat *Coabis*, quod legitur in tabula veteri itineraria, inter Jerichunta & Scythopolin.

GEBATH.

Urbs terrae Iſraëliticae, quae ab una parte magnam ejus portionem terminat uti Antipatris ab altera. מגיבת ועד אנטיפטרס *a Gebath ad Antipatrida* erant 24000 diſcipuli R. Akibae. Midras Coheleth *fol.* 119. 2. Idem hic locus Gibbethon appellatur in Echa Rabbeti *fol.* 76. 2. מגיבתון ועד אנטיפטרס ששים ריבוי עיירות היו וקטנה שבהן וו ביתשמש הלא הוא דכתיב ויך באנשי בית שמש וגו' *a Gibbethon usque ad Antipatrida fuere*

60 myriades urbium, & minima illarum fuit Bethſchemeſch. An non haec eſt illa, de qua ſcriptum eſt (1 *Sam.* 6. 19.) & percuſſit incolas Bethſchemeſch &c. In gloſſa מגיבתון explicatur per מעיר כגבת ועד אנטיפטרס. In Schir Haſſchirim Rabba *fol.* 13.4. גבת ששים רבוי עיירות היו והיו מוציאות כפלים כיוצאי מצראים *a Gebath usque Antipatrida ſexaginta myriades urbium fuere, duplo plures incolas continentes quam eorum numerus eſt qui ex Aegypto egreſſi ſunt.* Et ibidem *fol.* 28. *col.* 2. מגיבת ועד אנטיפטרס ששים רבוא עיירות ואין לך עיירות מקולקלות בכלן כבית אל ויריחו שאררה יהושע בית אל ששם היו שני עגלי זהב של ירבעם עומדים *a Gebath ad Antipatrida 60 myriades urbium fuere, nec ullae urbes ex iis magis fuere vaſtatae quam Bethel & Jericho: quia Joſua uni maledixit, & ob vitulos aureos in Bethel a Jeroboamo poſitos.* Videtur illa Geba fuiſſe, quae opponitur τῇ Gezer 2 *Sam.* 5. 25. nam & Gezer non longe ab Antipatride fuit.

* GEBIM.

גבים *Jeſ.* 10. 31. Hillerus putat integrum urbis nomen eſſe יושבי הגבים. Euſebius ad hanc vocem notat Γηβὰ eſſe vicum, qui Guſnis abeſt 5 mill. verſus Neapolim.

* GEDER.

גֶּדֶר / Urbs regis Cananaei *Joſ.* 12. 13. unde videtur eſſe גדרי 1 *Chron.* 27. 28.

* GEDERA.

גְּדֵרָה / Urbs tribus Judae in planitie ſita *Joſ.* 15. 35. unde formatur gentile גדרתי 1 *Chron.* 12. 4. Euſebius notat ad hanc vocem eſſe vicum Gadora ad regionem civitatis Aelienſis (ἐν ὁρίοις Αἰλίας) pertinentem circa Terebinthum. Atqui Chebron & Terebinthus videntur non in planitie ſed ὀρεινῇ tractu montano Judae collocandae, ſic ut diverſa fuerit noſtra Gedera a vico Gadora Euſebii.

GEDE-

GEDEROTH.

Urbs Judaeae. 2 *Chron.* 28. 18. Bethſchemes, Ajalon, Gederath, Socho, Thimna & Gimzo captae a Philiſtaeis.

* GEDEROTHAIM.

גְּדֵרֹתָיִם / Urbs in planitie Judae ſita *Joſ.* 15. 16.

GEDOR. GEDRUS.

גְּדוֹר / Urbs in tribu Judae ſita. *Joſ.* 15. 58. 1 *Chron.* 4. 39. Euſebius ad h. v. notat eſſe vicum Κέδρυς (Gedrus Hieronymo) 10 mill. a Dioſpoli euntibus Eleutheropolim.

GELBUS.

Γελβῦς. Vicus grandis in ſexto lapide a Scythopoli. Euſebius ad vocem Γελβυέ. Veſtigium eſt nominis montium Gilboa.

* GELILOTH.

גלילות / *Jud.* 18. 17. vide vocem Gilgal. Videtur quibuſdam גלילות הירדן eſſe nomen loci prope Jordanem *Joſ.* 22. 10. & quidem trans flumen: at nos ea voce denotari putamus flexus ipſius Jordanis vel *circuitus*, uti Hieronymus eos appellat in Onomaſtico ad vocem *Jordanes*, de quibus ſupra *l.* 1. *c.* 43. Euſebius ſcribit fuiſſe in Benjamin.

GELMON.

Γελμών. Patria Achitophelis. Joſephus *Ant.* VII. 9. unde eidem Γελμωναῖος dictus eſt *Ant.* VII. 8.

GEMAN.

Γημάν. Vicus ſitus in magno campo Samaritidis. Joſephus *de bell.* II. 2. Ναῒς appellatur *Antiq.* XX. 5. Γιναίαν pro ea ſubſtituit Eruditiſſimus Aldrich in notis ad *bell.* II. & conferre jubet *bell.* III. 2. ubi mentio Γιναίας. Alii codices MSS.ti habent Ἠβᾶν & Βᾶν. Nihil facilius quam μαν & βαν permutari ob figurae ſimilitudinem in veteribus membranis.

Digitized by Google

GEMMARURIS.

Γεμμαρυρίς. Urbs ad occidentem Jordanis in Idumaea, memorata Ptolemaeo.

GEPHRUS.

Urbs fuit in regione trans Jordanem, non longe, uti videtur, a Pella. Polybius Hiſtor. *lib.* V. *pag.* 414. Παρέλαβε Πέλλαν καὶ Καμοῦν καὶ Γέφρουν. *Pellam cepit & Camun & Gephrun.* Poſtea Abila capta narrat ac Gadara & deinde Rabbathammana: unde aliquo modo ſitus hujus urbis colligi poteſt.

GERAR.

גְּרָר / Urbs Philiſtaeorum *Gen.* 26. 1. inter Cadesh & Schur *Gen.* 20. 1. Vallis Gerar memoratur *Gen.* 26. 27. Diſtabat autem Gerar ab Eleutheropoli verſus meridiem 25 millibus, teſte Hieronymo in Onom. Idem ad *Gen.* 22. 3. *Notandum quod de Geraris uſque ad montem Moria, id eſt, ſedem Templi iter dierum trium ſit.* Theodoretus *quaeſt.* 1. in *lib.* 11. Paralipomen. agens de Gerar 2 *Chron.* 14. 13. Ὅτι δὲ τὰ Γέραρα τῆς Παλαιστίνης ἐστὶν οὐδεὶς ἀντερεῖν οἶμαι· περὶ γὰρ τὴν καλουμένην Ἐλευθερόπολιν Γεραρηνῶν σάλτον μέχρι τοῦ παρόντος ὀνόμαζει. *Eſſe haec Gerara Palaeſtinae ſi dixerim, nemo, opinor, contradicet. Circa enim urbem nuncupatam Eleutheropolin eſt Salton* (haec vox Σάλτον frequens eſt in notitiis Eccleſiaſticis de quibus ſupra) *Gerarenorum in hunc uſque diem appellatum.* Eſt autem in Palaeſtina prima tractus Gerariticus. In Talmude pro Gerar legitur aliquando (vid. Hieroſ. Scheviith *fol.* 36. *col.* 3.) גרריקו *Geraricu.* Id videtur natum illo tempore quo Σάλτον Γεραριτικόν dixere. In Bereſchit Rabba, *Sect.* 65. גרדקי *Geradike* legitur pro גרר Gerar. Adde *Reſch*, quod in Talmude geminatum extat, & veram ſcriptionem Γεραριτικὸν habebis. Epiſcopus Γεράρων inter Jamniae & Azoti Epiſcopum interponitur in Concilio Chalcedonenſi, ubi quidam codices Latini *Gerrhae* habent.

Erat

Erat illic torrens, cujus meminit Sozomenus Hiſtor. *lib.* VI. 32. τὴν ἐν Γεράροις ἐν τῷ χειμάῤῥῳ μεγίστην τε καὶ ἐπισημοτάτην πλείστων ἀγαθῶν ἀνδρῶν συνοικίαν συνεστήσατο. *Geraris ad torrentem maximum ac nobiliſſimum monaſterium bonorum virorum ſimul degentium conſtituit.* Illius monaſterii mentionem quoque facit *lib.* IX. *cap.* 17. Τὸν ἡγούμενον ἐν Γεράροις μοναχικῆς συνοικίας *praefectum monaſterio Geraris.*

Gerara eſſe eundem locum ac Berſabee i.e. puteum jurisjurandi quidam exiſtimant. Cyrillus Comment. in Amos. *pag.* 299. Φρέαρ δὲ ὅρκου τὰ Γέραρά φησι, πόλις δὲ αὕτη τοῦ Φιλιστιεὶμ, ἤτοι τῶν Παλαιστινῶν. *Puteum jurisjurandi dicunt eſſe Gerara: quae urbs eſt Philiſtaeorum ſive Palaeſtinorum.* Alii putarunt eſſe Aſcalona. Syncellus in Chronico *pag.* 100. Ἀβραὰμ παρῴκησεν ἐν Γεράροις ἥν τινες Ἀσκαλῶνα φασὶν εἶναι ὡς καὶ Ἀφρικανός. *Abraam habitavit Geraris, quem locum quidam Aſcalona eſſe dicunt, uti & Africanus.*

Samaritana verſio plerumque (non ubique) pro Gerar ſubſtituit in Pentateucho vocem Aſcalon עסקלון: vide *Gen.* 20. 1. 2. & 26. 1. Arabs ibi habet الخلوص *Chaluz*, ac ſi oculum intenderet in Eluſam. Vide hanc vocem. Targum Hieroſolymitanum habet ערד Arad *Gen.* 20. Sed R. Nathan in Aruch ſcribit in eo גררקי legi pro גרר.

Suſpicor incolas hujus urbis latere ſub nomine Γερρηνῶν 2 *Macc.* 13. 24. Judas illic dux conſtituitur a Ptolemaide uſque ad Gerrenos. Hillerus huc refert Gerrum Peluſio proximum & in Aegypto ſitum. Mihi vero probabilius videtur Gerarenos, ſitos circa fines auſtrales terrae Iſraeliticae, hic intelligi. De illò Sozomenus Hiſt. *l.* VIII. *c.* 9. Κατῆρεν εἰς Γέρας, πόλιν μικρὰν ἀμφὶ πεντήκοντα στάδια τοῦ Πηλουσίου ἀφεστῶσαν. *Appulit Geras urbem exiguam, remotam 50 ſtadiis a Peluſio.* Vide & Itinerar. Antonini.

Joſephus Γέραρα ea nuncupat, ſcribens eſſe urbem Palaeſtinae *Antiquit.* I. 12. & *Antiquit.* VIII. 6. narrat Aſam confligentem cum Aethiopibus non longe ab urbe Mareſa fugientes inſecutum eſſe uſque ad urbem Γέραρα & eam cepiſſe. Confer 2 *Chron.* 14. 13.

G E R A S A.

Non dubito quin apud Plinium male ſcribatur hoc nomen Galaſa pro Garaſa. Ita ille *lib.* v. *cap.* 18. *Dion*, *Pellam aquis divitem*, *Galaſam*, *Canatham.* Suidas. Γέρασα πόλις κοιλῆς Συρίας. Stephanus ἐν Ἐθνικοῖς ita. Γέρασα, πόλις τῆς κοιλῆς Συρίας τῆς τέσσαρες καὶ δέκα πόλεως. ἐξ αὐτῆς Ἀρίστων Ῥήτωρ.... *Geraſa*, *urbs cavae Syriae regionis urbium* 14. *Ex illa erat Ariſton Rhetor.* Valeſius ad Marcellinum duo oppida hujus nominis facit. Ego non niſi unum eſſe puto. Collocatur in Cava Syria, ab aliis in Arabia, jungitur cum Philadelphia, & inter Decapolitanas recenſetur. Haec tamen omnia uni urbi convenire queunt.

Etymon nominis ita explicat Jamblichus commentario in Nicomachi Arithmeticam, quem in Muſaeo Meibomiano MS. tum vidi & ex quo haec verba excerpſi. Γερασηνὸς λέγεται ἀπὸ τῆς πόλεως, ἧ ὄνομα Γέρασα. Ἔστι δὲ περὶ Βόστραν καὶ Ἀῤῥαβίαν. Γέρασα δὲ λέγεται ἀπὸ τοῦ τοὺς συστρατεύσαντας τῷ Ἀλεξάνδρῳ γέροντας (γέρονταν legitur in MSto.) καὶ μὴ δυνηθέντας πολεμεῖν ἐκεῖ τὴν οἴκησιν ποιήσασθαι. *Geraſenus ab urbe dicitur cui nomen Geraſa. Sita eſt haec circa Boſtram & Arabiam. Geraſa autem dicitur a ſenibus qui ſub Alexandro militaverant & quum caſtra ſequi diutius non poſſent, hic ſedes fixerunt.* Latiſſime ſumit hoc nomen Hieron. ad Obad. 1. *Cunctam poſſidebit Arabiam quae prius vocabatur Galaad & nunc Geraſa nuncupatur.* Vix credo hunc locum eſſe incorruptum, quum nec Hieronymus alibi, quod ſciam, aut alii veterum nomen Geraſae eo uſque extendant. Sed & Arabes جرس Γέρασα nuncupant, quae Gileaditis aliis dicitur, in verſione S. codicis.

Origenes in Euangel. Johannis notat praecipitationem porcorum quae facta dicitur in regione Geraſenorum non eſſe factam circa Geraſa urbem Arabiae, quandoquidem illa nec mare nec ſtagnum in propinquo habet. Et quod in paucis exemplaribus legitur Γαδαρηνῶν nec hoc putat huic loco convenire, quod Gadara urbs quidem Judaeae, hoc nomine totam terram Iſraëliticam intelligit: ceteroquin enim non Judaeae proprie dictae ſed Peraeae urbs

Digitized by Google

urbs erat Gadara) ſit, circa quam celeberrima balnea ſunt, haud quaquam vero in ea ſtagnum ſit aut mare praecipitiis adjacens. Exiſtimat itaque Gergeſa, a quo Gergeſaei, urbem eſſe antiquam juxta lacum Tiberiadis, prope quam rupes eſt lacui adjacens e qua oſtenditur porcos a daemonibus in praeceps delatos fuiſſe. Verum, uti non nego τὸ Γεργεσηνῶν referri poſſe ad urbem quandam aut villam quae olim ad lacum Tiberiadis fuit, ita non video cur Origenes putet τὸ Γαδαρηνῶν ibi locum habere non poſſe. Fateor lacus aut mare in ea urbe non fuit: fuit tamen non longe ab urbe & *ἐν χώρᾳ in regione* Gadarenorum, uti liquet ex Joſepho; vide mappam noſtram. Epiphanius ita conciliat has varias lectiones *lib.* II. adv. haereſes *p.* 650. Γαδαρηνῶν legi in Matthaeo, alia exempla ibi exhibere Γεργεσαίων, apud Marcum legi Γεργεσηνῶν, *τῶν γὰρ τριῶν κληρῶν ὁ τόπος ἀνὰ μέσον ἦν erat enim hic locus in medio trium illorum.*

Auctor hiſtoriae Hieroſolymitanae inſertae Geſtis Dei per Francos *pag.* 615. putat eſſe arcem Jarras & ſitum ejus ita deſcribit. *Tranſiens Jordanem regem Damaſci cum Arabibus ſibi foederatis Chriſtianorum terras verſus Tiberiada vaſtantem in ſua refugere coëgit ſolo adventus ſui nuncio perterritum. Quem Rex* (Balduinus II) *biduo inſequens eum conſequi non poſſet, reverſus ad quoddam caſtellum octavo a Jordane lapide a Damaſcenis aedificatum Jarras nomine obſedit illud.... Fertur hoc olim inſignis in Arabia civitas extitiſſe Geraſa nuncupata antiquitus, ſitu loci fortis, lapide magno & quadro altius fundata & ſublimius murata proxima monti Galaad & quondam in tribu Manaſſe inſtituta.* Meminit etiam hujus obſidionis Gulielmus Tyrius in *lib.* XII. Hiſtor. *c.* 16. ubi Geraſam eam appellat, & ab Jordane paucis diſtare miliaribus ſcribit. Inter Geraſa & Philadelphiam fluit amnis Jaboc, teſte Euſebio in Onomaſt. ad vocem Ἰαβόκ. Ita ſcribe pro Ἰαβόχ. Hieronymus addit *in quarto miliario ejus.*

Epiphanius meminit fontis πηγῆς, τῆς ἐν Γεράσῃ τῆς Ἀραβίας, *qui erat in urbe Geraſa Arabiae*, *lib.* II. adv. haereſes *pag.* 451. alibi in plurali eam Γέρασα appellat *lib.* III. adv. haereſes *pag.* 874.

Joſephus ſcribit *de bell.* III. 2. hanc urbem & Philadelphiam termi-

terminare Peraeam ab ortu, (Γέρασα enim legendum cum Rufino & MS.to Academiae Lipſienſis, non Γέραρα, uti vulgo) jungitque alibi cum Pella & Scythopoli. Vide *de bell.* I. 4. & II. 19. ubi Γέρασσα extat. Erat tamen inter Pellam & Geraſam notabile intervallum, quod 35 miliarium fuiſſe ex Ptolemaei numeris Latinis colligitur. Urbs Jabes erat inter utramque, 6 miliaribus a Pella, teſte Euſebio ad vocem Ἀρισώθ. Extendit ſe regio Geraſenorum verſus occaſum & lacum Tiberiadis, nam Euſebius ſcribit ad vocem Ἀργὸβ eſſe vicum circa Geraſam qui quindecim inde miliaribus inde diſtaret verſus occaſum, & idem ad vocem Ἠγανὶ ſcribit Γέρασαν eſſe ἐν τῇ Περαίᾳ.

Ammianus Marcellinus *lib.* XLV. jungit *Boſtram*, *Geraſam*, *atque Philadelphiam*. Jamblichus in Nicomachi Arithmeticam, Γέρασα· ἔςι δὲ περὶ Βόςραν καὶ Ἀραβίαν. *Geraſa eſt circa Boſtram & Arabiam.* Nummi quoque veteres extant, quorum inſcriptio ΑΡΤΕΜΙϹ ΤΥΧΗ ΓΕΡΑϹΩΝ. Epiſcopi Geraſorum etiam memorantur in actis conciliorum.

Joſephus ſcribit Veſpaſianum Hieroſolymitanos undique circumvallaturum, erectis Hierichunte & Adidis ςρατοπέδοις cepiſſe urbem Γέρασα. *libro de bell.* V. 6. videtur legendum Γέζαρα, ut ſit גזר *Gezer.*

GERGESA.

Euſebius ad h. v. Γέργεσα notat vicum monſtrari ſuper montem ad lacum Tiberiadis. Vide quae notavimus ſupra ad voces *Gadara Palaeſtinae ſecundae*, & *Geraſa*, ubi diſquiſivimus de eo quod unus regionem Gergeſenorum nuncupet, quam alter Gadarenorum.

GETHLA.

Γεθλά. Urbs, commemorata Joſepho *Antiq.* VI. 14.

GETHREMMON.

Γεθρεμμών. Vicus grandis 12 miliaribus a Dioſpoli Eleutheropolin verſus. Euſebius in Onomaſt. Hinc aliqua ratione conjici poſſet

Digitized by Google

poſſet inter Dioſpolin & Eleutheropolin majus quam 18 miliarium ſpatium (quod ita in Itinerario Antonini eſſe dicitur) interceſſiſſe, quia ceteroquin videretur dictuius fuiſſe abeſſe illum vicum 5 aut 6 miliaribus ab Eleutheropoli Dioſpolin, non abeſſe 12 miliaribus ab Dioſpoli Eleutheropolin verſus. Sed haec ratio ſola non ſufficit ad labefactandam auctoritatem Itinerarii Antonini: quare & nos urbem Gath in mappa noſtra locavimus 5 miliaribus ab Eleutheropoli Dioſpolin verſus.

G E T T A.

Plinius meminit *lib.* v. 19. inter urbes Carmelo & Ptolemaidi vicinas. Videtur Geba vel Gaba legendum. Vid. Gaba.

G E Z A R A.

Γέζαρα. Urbs in confiniis Judaeae & regionis Philiſtaeorum. Joſephus *Antiq.* VII. 4. Videtur eſſe Γάζαρα.

G E Z E R.

גזר & גזר / *Joſ.* 16. 10. 1 *Chron.* 14. 6. Differentia hujus ſcriptionis dependet ab accentu. Mirum tamen alias vocales nominibus propriis locorum tribui ob accentus majores, nec illa manere invariata. Sita fuit haec urbs in portione tribus Ephraim *Jud.* 1. 29. *Poſſeſſiones Ephraimitarum Bethel & villae ejus: & ab ortu Naharan, ab occaſu Gezer & villae ejus.* Fuit in confiniis Ephraim & Benjamin inter Betchoron & mare, *Joſ.* 16. 3. Philiſtaei caſtra metabantur in valle Rephaim: eos aggreditur David a parte poſteriore & caedit a Gaba donec venias Gazer. 2 *Sam.* 5. 25. Euſebius ad hanc vocem notat Γάζαρα eſſe villam 4 mill. a Nicopoli.

* G I A C H.

גיח / Non longe a Gibeon, 2 *Sam.* 2. 24.

Digitized by Google

GIBBETHON.

גִּבְּתוֹן / Urbs Philiſtaeorum in regione tribus Dan. *Joſ.* 19.44. 1 *Reg.* 15.27. Ad hanc vocem Euſebius meminit (confer Hieronymum) oppidi Γαβὲ remoti 16 mill. a Caeſarea, & Gabathae in regione Diocaeſareenſi ſitae juxta grandem campum Legionis, & Gabathae in Daroma, & Gabathae in Benjamin, denique hujus ipſius Γαβάθων τῶν ἀλλοφύλων. Γαβαθὰ appellatur Joſepho.

GIBEA.

גִּבְעָה / Urbs in Benjamin, non longe a Rama *Jud.* 19.13. Diſtinguitur a Geba גבע urbe quoque Benjaminis, & appellatur vulgo Gibea Saulis 1 *Sam.* 11. 4. & Gibea Benjaminis 1 *Sam.* 13.2. Γαβαθσαούλη Joſepho, qui eam 30 ſtadia abeſſe ab Hieroſolymis ſcribit & juxta eam eſſe ἀκάνθων αὐλῶνα, *de bell.* VI.2. ergo numeri corrupti ſunt quum 20 ſtadiis eam Hieroſolymis removet *Antiq.* V. 2. Hinc fit גבעתי 1 *Chron.* 12.2. Eſt etiam in Juda urbs hoc nomine *Joſ.* 15.57.

* GIBEATH.

גִּבְעַת / Urbs in Benjamin *Joſ.* 18.28. Euſebius meminit ad hanc vocem alterius vici Γαβαθὰ quoque dicti, (meminit & Joſephus oppidi nomine Γαβαθά. Vide hanc vocem) 12 miliar. ab Eleutheropoli, ubi oſtendatur ſepulcrum Habaccuci: at verſus quam coeli plagam iſta 12 miliaria debeant ab Eleutheropoli dirigi non dicit: ſed id colligemus ex iis quae ad voces Κεειλὰ & Ἐχελὰ habet, ubi tradit ſepulcrum Habaccuci oſtendi in via quae ab Eleutheropoli Chebronem ducit; idem ad vocem Γαβαθών meminit Gabathae vici contra orientalem plagam Daromae, qui idem eſt eſt ac hic. Confer Hieronymum.

GIBEON.

גִּבְעוֹן / Urbs in Benjamin *Joſ.* 21, 17. Gibeonitarum urbes erant Gibeon

Digitized by Google

Gibeon, Kephira, Beeroth & Kiriathjearim *Joſ.* 9. 17. Gibeon erat urbs inſtar regiae *Joſ.* 10. 2. a Gibeon ad Gazer caeſi Philiſtaei 1 *Chron.* 14. 16. quod in loco parallelo 2 *Sam.* 5. 25. dicitur a *Geba ad Gezer*. Unde ſuſpicari liceret Geba & Gibeon eandem urbem fuiſſe, at in Leviticis urbibus diſtinguuntur. Stephanus: Γεβεωνῖται, ἔθνος πλησίον Ἱεροσολύμων, ὡς Ἰώσηπος. *Gebeonitae, gens vicina Hieroſolymis, uti Joſephus ſcribit.* Vid. *Ant.* v. 1. Porro mentio fit vallis Gibeon *Jeſ.* 28. 21. & מים רבים magnae aquarum collectionis circa Gibeon *Jerem.* 41. 12. Urbs haec Γαβαών dicitur & Γαβαὼ Joſepho, diſtans 40 ſtadiis Hieroſolymis *Ant.* VII. 10. ab eodem Γαβαὼ dicitur eſſe inter Lyddam & Hieroſolymas, 50 ſtadiis ab Hieroſolymis. Non credo eſſe haec loca diverſa, ſed erratum in numeris. *Antiq.* VI. 7. Γαβαὼν πόλις appellatur, ſed *Ant.* VII. 10. κώμη. Incolis vocat Γαβαωνῖτας *Ant.* v. 1. & Γαβεωνῖτας ibidem. Mons hic erat cujus mentio 2 *Sam.* 21. 9. De ſitu Gibeonis vide quae ſcripſimus ſupra ad vocem *Beeroth*, & *lib.* II. *c.* IX. & XIII.

* GIDOM.

גדעם / Locus, quo uſque Iſraëlitae perſecuti ſunt Benjaminitas. *Jud.* 28. 48.

GILGAL.

גלגל / Ad orientem Jerichuntis *Joſ.* 4. 19. Bethel, Gilgal & Mizpa junguntur 1 *Sam.* 7. 16. Aſcendit a Gilgal Gibeam Benjaminis 1 *Sam.* 13. 15. Gilgale ivit Bethelem Elias 2 *Reg.* 2. 2. Gilgal aberat 10 ſtadia a Jerichunte, 50 a Jordane. Vide ſupra *lib.* II. Aliud Gilgal intelligi *Deuteron.* 11. 30. multi exiſtimant. Γαλγαλὰ appellatur 1 *Macc.* 9. 2. In Judaeam profecturi viam ducentem ad Galgala ineunt. Quidam ſcribunt potuiſſe fieri ut loci appellatio inde nata ſit quod Joſue ea his caſtris omnes gentes vicinas per gyrum circumcirca debellaverit. Sed illi non conſuluerunt Sacrum Codicem in quo diſerte legitur hoc nomen ei loco datum a devolutione opprobrii Aegypti per circumciſionem ibi peractam.

Digitized by Google

Alia Gilgal eſt *Joſ.* 12. 23. Et Gilgal memorata *Joſ.* 15. 7. גלילות nuncupatur *Joſ.* 18. 17.

GILO.

גִּלֹה Urbs tribus Judae. *Joſ.* 15. 51.

* GIMZO.

גִּמְזוֹ Urbs in tribu Juda. 2 *Chron.* 28. 18. Inde putatur quibuſdam eſſe dictus doctor Miſnicus איש גם זו Nachum ex Gimzo. Alii dicunt eum ita nuncupatum quia ſemper dicebat גם זו לטובה *etiam hoc in bonum cedet.*

GINAEA.

Γιναία. Vicus qui Samaritin a ſeptentrione terminat, in campo ſitus, ita legit Rufinus: nam in Graeco eſt ἐν μεγάλῳ πεδίῳ, Joſeph. *de bell.* III. 2. Iſidorus haec Joſephi verba deſcribens videtur legiſſe Ἠλαίας. Ita habet Originum *lib.* XIV. *c.* 3. *Haec regio* (*Samaria*) *inter Judaeam & Galilaeam media jacet, incipiens a vico cui nomen eſt Eleas deficiens in terra Agrabat.* Haec terra Agrabat eſt toparchia Acrabattene. Vide & vocem *Geman.* Illic loci ſitus eſt hodieque vicus *Zjennin*, velut alii ſcribunt *Jennin*, dictus, & tranſeunt illum qui Ptolemaide Samariam, atque ita Hieroſolymas, tendunt.

GINNABRIS.

Γινναβρίς. Vicus a quo uſque ad Lacum Aſphaltiten eſt longitudo Campi magni. Joſephus *de bell.* V. 4. Vide Σενναβρίς.

GISCALA.

Oppidum Galilaeae, uti liquet ex Joſepho. Hieronymus in Commentario Epiſtolae ad Philemonem a quibuſdam dici Giſcala a parentibus apoſtoli Pauli inhabitata ſcribit. Sed audiamus ipſum. *Quis ſit Epaphras concaptivus Pauli, talem fabulam accepimus: Ajunt parentes Apoſtoli Pauli de Gyſcalis regione fuiſſe Judaeae; &*

eos

Digitized by Google

eos quum tota provincia Romana vaſtaretur manu & diſpergerentur in orbe Judaei, in Tharſum urbem Ciliciae fuiſſe tranſlatos. Idem in catalogo ſcriptorum Eccleſ. *Paulus Apoſtolus .... de tribu Benjamin & oppido Judaeae Giſcalis fuit, quo a Romanis capto cum parentibus ſuis Tharſum Ciliciae commigravit.* Eſtne גוש חלב Gush Chaleb Galilaeae, cujus mentio fit in cod. Menachot *cap.* 8. §. 3. inter alia loca terrae Iſraëliticae & in Itinerario Benjaminis & in Cippis Hebraïcis ab Hottingero editis *pag.* 56. גוש חלב שם קבורים שמעיה ואבטליון *Guſch Chaleb, ubi ſepulti ſunt Schemaia & Abtalion.* Memoratur inter Meron & Capharanan. In Gem. Peſachim *fol.* 33. 1. legitur, donec oliva ultima deficiat in Gus Chaleb.

In actis Sanctorum *Tom.* v. *pag.* 443. etiam hujus loci fit mentio: *venit in civitatem Galilaeae quae Latine Giſcala dicitur.* Joſephus aliquoties hujus loci meminit, appellans Γισχαλὰ in plurali, *Lib.* II. *de bell.* 25. dicit eam a ſe eſſe munitam & *lib.* IV. *de bell. c.* 1. urbem Galilaeae vocat, *lib.* IV. *cap.* 4. πολίχνην τῆς Γαλιλαίας. Hujus incolae plerique erant agricolae *ibid.* Populos vicinos huic urbi Gadarenos Gabaragenaeos & Tyrios eam expugnaſſe ſcribit in Vita. Suidas ex Joſepho Γίσχαλα, ὄνομα τόπυ. Petrus Apollonius *lib.* III. de excidio Hieroſolymitano *pag.* 63. utitur eo nomine numero ſingulari,

Exitus hunc Gamalam triſtis deduxit: & inter
Jam fines, Galilaea, tuos felicibus armis
Giſcala reſtabat; quo ſe, ductore Joanne,
Contulerat fugitiva manus.

GITTA.

Vicus in Samaritide, patria Simonis Magi. Meminit Juſtinus Martyr *Apolog.* II. pro Chriſtianis τὸν κώμης λεγομένης Γίττων. Ita nunc legitur. Zonaras ex Juſtino *lib.* XI. *pag.* 567. ἀπὸ κώμης Γιττῶν. Et ita Euſebius *Hiſtor.* I. 13. Epiphanius *lib.* I. *adverſ. haer. pag.* 55. Simonem ortum dicit ἀπὸ Γιτθῶν, olim quidem urbe, nunc vico Samariae. Idem in Anacephal. *pag.* 139. κώμην Γιτ-

Γιτθῶν vocat. Atque ita Theodoretus in Compendio haereticarum fabularum *cap.* 1. *ἀπὸ Γιτθῶν ὁρμώμενος, κώμη δὲ αὕτη Σαμαρείας, e Githis oriundus, qui vicus eſt Samariae.* Athanaſius bibliothecarius in Hiſtor. Eccl. *p.* 15. *Simoni de vico Gitio Samariae*: ubi legendum eſſe *Gitto* liquet ex eo quod illam libri ſui partem ex Syncello (ubi Γιτθῶ legitur) deſcripſerit & mox ex apologia Juſtini Martyris haec verba de eodem Simone proferat, *Simonem quendam Samaritanum qui fuit de caſtello quod dicebatur Gitio*, quum apud Juſtinum legatur Γιττῶν. Sed facile *Gitio* Latine ex *Gitto* naſcitur. Hoc nomen Γίττα ſolet etiam a Joſepho & aliis tribui urbi Gath. Ita & Stephanus, *Γίττα πόλις Παλαιςίνης. Πολύβιος ἑκκαιδεκάτῳ· τὸ ἐθνικὸν Γιτταῖος. Gitta urbs Palaeſtinae. Polybius lib.* 16. *Gentile Gittaeus.*

Denique Γίττα nomen eſt arcis in Idumaea, munitae a Machaera. Joſephus *Ant.* XIV. & *de bell.* I. 11.

GITTAIM.

גִּתַּיִם / Urbs in Benjamin *Nehem.* 11. 33. vel an forte eſt eadem ac Gittaim quam filii Rimmon poſtea profugi inhabitarunt 2 *Sam.* 4. 2. 3.

GOB.

גוב / 2 *Sam.* 21. 18. 19. Praelium ibi cum Philiſtaeis commiſſum fuit, pro quo גזר legitur 1 *Chron.* 20. 4. Graeci interpretes pro גוב legiſſe videntur *commate* 19 נוב, quando reddunt *μετὰ τῶν ἀλλοφύλων ἐν Νώβ.* Nob eſt nomen urbis notae. In aliis codicibus legitur *commate* 18 *ἐν Γὲθ*, ſic ut videantur reſpexiſſe ad urbem Gath (nam urbs illa Γὲθ ſolet Graecis dici: vide *Joſ.* 11. 22. 1 *Sam.* 5. 8.) & eo quidem magis quod Gath urbs fuerit Philiſtaeorum, quos *ἀλλοφύλους* dici ante obſervavimus. Adde quod mox *commate* 20 legatur עוד *adhuc* bellum Gathi, *ἐγένετο ἔτι πόλεμος ἐν Γέθ.*

GOLAN.

Digitized by Google

GOLAN.

גּוֹלָן / Urbs in Baſan, data dimidiae tribui Menaſſe *Deut.* 4. 43. Scribitur גלון *Joſ.* 21. 27. ſed monent Maſorethae legendum גולן. Euſebius ſuo tempore villam praegrandem in Batanaea Gaulon dictam memorat. Joſephus diſtinguit Batanaeam a Gaulonitide, meminitque urbis hujus primariae, nomine Γαυλάνης *de bell.* 1. 4. Pronunciatio Γαυ pro Γο uſque ad haec tempora apud Judaeos perdurat, *Menaura*, *Aulem* & *Mauſche* pronuntiantes pro מנורה, עולם & משה, unde quibuſdam ex iis (qui אשכנזים i. e. Germani appellantur, & ritibus quibuſdam ſacris atque ipſo vivendi genere ab aliis Luſitanis ſive Hiſpanis ספרדיים diſtincti ſunt, atque in vicina urbe Amſtelodamo diſtinctam Synagogam habent) nomen *Smauſen* adhaeſit, quod vulgus noſtrum audiret nomen *Mauſis* ſive *Moſis*, quo multi ex Judaeis appellantur, iis multum in ore eſſe. Confer quae ſupra *lib.* 1. de Gaulanitide notavimus.

GOMORRA.

עֲמֹרָה / *Amora*, *Gen.* 10. 19. Urbs in planitie ſita בככר & a Deo everſa. Videtur auſtralior fuiſſe Sodoma: quod ex ordine quo ibi recenſetur colligitur.

Suidas. Γέμορα, τόπος τῶν Σοδόμων. Secundum correctionem Kuſterianam legendum eſſet τόπος τις ἐγγὺς τῶν Σοδόμων. Verum, ut non negem recte ita dici, puto tamen Suidam ſcripſiſſe uti vulgo legitur, & credidiſſe Sodoma tractum aut urbem praecipuam fuiſſe, ſub cujus regione reliquae urbes cenſerentur. Ita Euſebius in Onom. Γομορὰ, μία τῆς πενταπόλεως Σοδόμων, ſic idem ad vocem Adama. Et ad vocem Βαλὰ, μόνη διασωθεῖσα ἀπὸ τῆς τῶν Σοδομιτῶν χώρας, Hieronymus illic, *ſola de quinque Sodomorum urbibus reſervata*, & ita ad vocem Zochora. Sic etiam Suidas Gomorram, urbem, *locum*, Sodomorum dicere potuit.

Digitized by Google

GOPATATA.

Nomen ſatis accedens ad Jotapata. Locus diſtabat a Tzippori tria miliaria כהלך שלושה מילין uti legitur in Midraſch Coheleth *fol.* 108. *col.* 1. Ne quis putet גו פתתא divellendum eſſe, ut notet *medium Patattae*, (nam ita Targum reddit בתוך העיר per בגו קרתא) vetat commentator ad hunc locum ſcribens עד שהלך קול הקריעה עד מקום גופתתא *donec diffunderetur ſonus ſciſſurae uſque ad locum Gopatata.* Sed forſitan haud tanti erit omnibus auctoritas hujus hominis, ut perſuadeat. Alibi ubi eadem hiſtoria narratur גופפתא *Go Paphta* hic locus appellatur: vide *Paphta* vocem. Et in Midras Coheleth, *fol.* 113. *col.* 3. idem locus (nam & ibi narratur idem factum) גובבתה *Gobabta* nuncupatur, ubi gloſſator monet legendum גובתתא.

GOPHNA.

Γόφνα Joſepho, Γόφνα Ptolemaeo, urbs inſignis Judaeae, unde regio Gophnitica nomen accepit, de qua nos ſupra egimus. Aberat Hieroſolymis 15 miliaria in via Neapolin verſus. Ita Euſebius ad voces φάραγξ βότρυος. Idem notat ad vocem Γηβενά, Gebam eſſe in quinto miliario a Gufnis, euntibus Neapolin. Meminit Joſephus hujus urbis & toparchiae inde dictae aliquoties, & plerumque jungit Gophniticam toparchiam & Acrabattenem. Urbis meminit *Antiq.* XIV. 18. Γόφνα & Ἀκραβαττα duae erant toparchiae in Judaea, *de bell.* III. 2. Γοφνιτικὴ τοπαρχία *de bell.* 1. 1. Gophniticae & Acrabattenae praeficitur Johannes filius Ananiae, *de bell.* II. 25. Gophniticam & Acrabattenen ſubjugat Veſpaſianus, dein Bethel & Ephrem oppida, *de bell.* V. 8. Denique meminit Gophnae *lib.* VI. *de bell.* 1. ubi Titum ait Caeſarea Hieroſolymas profectum per Samaritin veniſſe Gophnam. Ex quibus omnibus ſitus urbis Gophnae luculentur illuſtratur.

GOPH-

Digitized by Google

GOPHNITH.

Urbs in terra Iſraëlitica. Gemara Beracoth *fol.* 44. *f.* 1. ר׳ יצחק אמר עיר אחת היתה בא״י וגופנית שמה שהיו בה שמונים זוגות אחים כהנים נשואים לשמנים זוגות אחיות כהנות. *Dixit R. Iſaac: urbs erat in terra Iſraëlitica cui nomen Gophnith. In ea erant 80 paria fratrum Sacerdotum qui duxerunt uxores octoginta paria ſororum, quae & ipſae erant ſacerdotes.* Ejuſdem hiſtoriae mentio ſit in Echa Rabbati *fol.* 75. *col.* 4. At illic גפנת non ſumitur pro nomine proprio urbis, ſed legitur בחדא גפנת.

GUSCH CHALAB.

גוש חלב/ *Erachin.* IX. 6. Locus eſt in Galilaea celebratus ab oleo. Vide Gem. Menachoth *cap.* 8. *hal.* 3. *fol.* 85. 2. Commemoratur & in Midraſch Coheleth *fol.* 93. *col.* 2. מטקסא מן גוש חלב *Metaxa ex Guſch Chalab.* Et ibidem *fol.* 118. *col.* 4. lis orta inter incolas גוש חלב & אנשי מרונאי *Meron.* Et in Midraſch Schir Haſſchirim Rabba *fol.* 39. 1. jungitur מעשה בשני אחים שהיה אחד במירון . ואחר בגוש חלב *hiſtoria de duobus, fratre & ſorore, quorum ille in Meron haec in Guſch Chalab habitabat:* Liquet ex ſequentibus ſororem non fratrem fuiſſe quae in Guſch Chalab habitabat. Nomen Giſcala, urbis Galilaicae, ſatis convenit cum hoc, ita ut ex Guſch Chalab natum videri poſſit. Confer quae de *Giſcalis* ſcripſimus.

HADADRIMMON.

Urbs poſtea dicta Maximianopolis. Vide hanc vocem.

HANNEKEB.

הנקב/ Nomen urbis Nephtaliticae. *Joſ.* 19. 33. eam poſtea dictam ציידתה *Tziadata* tradunt in Gemara Hieroſolymitana Megilla *fol.* 70. *col.* 1. Vide ſupra *pag.* 717.

Digitized by Google

HASTA.

In notitia Imperii recenſetur inter alia loca quae ſub duce Palaeſtinae erant. Vide ſupra *lib.* 1.

HATTOLIM.

הטולים / Hattolim. Miſna Menachot. VIII. 6. כאין היו מביאין את היין קריותים והטולים אלפא ליין *Unde ſolebant vinum adducere? Kirjotham, & Hattolim loca erant quorum vina maxime laudata erant.*

HAUANA.

Mentio ejus fit in Notitia dignitatum Imperii Romani. Vide ſupra quae ex illa excerpſimus.

HELENOPOLIS.

Ἑλενόπολις. Urbs Palaeſtinae epiſcopatu inſignis. Vide ſupra *lib.* 1. *cap.* 34. Epiſcopus Procopius commemoratur in actis concilii Hieroſolymitani, anno 536 habiti. Recenſetur inter urbes Palaeſtinae ſecundae in Notitia Veteri Eccleſiaſtica. Meminit urbis Helenopolis Sozomenus *Hiſt.* II. 2.

Praeter hanc, aliam in Bithynia condidit Conſtantinus anno Chriſti 327. Chronicon Paſchale *p.* 283. Δρέπανον ἐπικτίσας ὁ βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ἐν Βιθυνίᾳ εἰς τιμὴν τοῦ ἁγίου Μάρτυρος Λουκιανοῦ, ὁμώνυμον τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἑλενόπολιν κέκληκεν, δωρησάμενος ἄχρι τοῦ νῦν, ἕως φανερᾶς περιοχῆς πρὸ τῆς πόλεως, εἰς τιμὴν τοῦ ἁγίου Μάρτυρος Λουκιανοῦ ἀτέλειαν. *Conſtantinus Imperator Drepanum in Bithynia in honorem Sancti Martyris Luciani inſtauratam de nomine Helenae matris ſuae Helenopolim appellavit, donata civitati immunitate vectigalium, quo uſque ante urbem proſpectus patet, in honorem S. Luciani martyris, qua uſque ad hanc diem fruitur.* Haec illa urbs eſt de qua Glycas ſcribit annalium parte IV. *pag.* 327. ἣν αἱ ἀγροικότεροι ἐλεεινοῦ πόλιν καλοῦσιν, *quam ruſticiores appellant Eleinopolin*, quaſi dicas oppidum miſerabile: quod mali ominis fuiſſe ibidem notat.

HEPHA.

HEPHA.

Ἡφά. Nomen urbis maritimae inter Caeſaream & Ptolemaida ad radicem montis Carmeli. Olim Συκαμίνος dicebatur vel ut alii Πορφυρίων. Ita Guilielmus Tyrius opinatur. Euſebius meminit in Onomaſtico ad vocem Ἰαφίθ. Suſpicor Joſephi tempore eam *Gabam* nuncupatam & hinc nata nomina *Hephae*, *Kephas* &c. Deſcribitur illa in Itinerario Benjaminis, ſed miris modis corrupta ſunt quae ibi leguntur ומשם ג׳ פרסאות לניפש היא נר החפה יש על פני הים. Et inde (Ptolemaide) 3 paraſangae uſque ad Caipham (lege לכיפש) ea eſt Gath Hachepher (ita videtur legendum נרת החפר) ad litus maris.

היפה Talmudicis dicitur. Gem. Schabbath 26. 1. ציידין הלצון כסולמות של צור ועד היפה venatores muricis a ſcalis Tyriis uſque ad Hepham. Unde diſcimus id litus potiſſimum a purpurae captura celebrari. Atque inde Πορφυρίων videtur dici a purpura haec ipſa Hepha aut certe locus vicinus. Le Moyne in variis Sacris *pag.* 829. conjicit nomen urbis כיפא a *Petra* (quae ita dicitur uti vulgus novit ex nomine Petri Cepha) ductum eſſe quod in locis petroſis & ad radices montis Carmeli eſſet ſita. Appellatur haec urbs حيفا *Hepha* vel Hipha Arabibus. In geographia Scherif Ibn Idris, quae vulgo Nubienſis audit, ita deſcribitur من قيسارية الي مدينة حيفا علي الساحل يومان وحيفا تحت طرف الكرمل وهو طرف خارج في البحر وبه مرسي حسن لارسا الاساطيل وغيرها ومدينة حيفا في فرضة لطبريه وبينهما ثلث مراحل خفاف ومن حيفا الي مدينة عكة مرحلة في البر وهي من الاميال ثلثون ميلا وفي البحر روسية ثمنية عشر ميلا *A Caeſarea* (maritima) *uſque ad urbem Hipha mari adſitam duorum dierum iter eſt. Jacet autem Hipha ſub promontorio Carmel, quod in mare procurrit & continet portum navigiis grandibus aliiſque opportunum. Eſt porro haec urbs quaſi portus Tiberiadis (reſpectu maris magni) a qua abeſt tres ſtationes exiguas* (mox dicit, iter bidui eſſe inter Acco & Tiberiadem)

Ab Hifa ad urbem Acco itinere terreſtri eſt ſtatio una i. e. 30 *miliaria, autem itinere recta linea ducta, miliaria octodecim.* Quod dicit de 18 miliaribus (quae fere cum Romanis miliaribus conveniunt) illuſtrat Joſephum, qui Carmelum a Ptolemaide 120 ſtadia i.e. 15 miliaria diſtare ſcribit. Hipha enim Carmelo ſubjacet. Confer illa quae de hac urbe ſcripſimus ſupra ad vocem *Kepha.*

HERODIUM.

Ἡρώδιον. Plinius diſerte oppidum vocat *l.* v. *c.* 14. Herodium, ſcribit, cum oppido illuſtri ejuſdem nominis. Joſepho Ἡρώδια, Ἡρώδιον aut Ἡρώδειον dicitur *Ant.* XIV. 25. & *bell.* VII. 25. Suidas ex eo habet Ἡρώδειον, τόπος. Praetulerim tamen Ἡρώδιον, uti arx Capitolina Καπιτώλιον dicitur, ſed templum Jovis Καπιτωλιεῖον. Vide Suidam in voc. Καπιτ. Appellatur ab Joſepho arx, ſcribiturque ab Herode condita eo loco ubi hoſtes ſuos vicit fugiens ex Judaea. *Ant.* XIV. 25. & XVI. 2. Aberat Hieroſolymis 60 ſtadia, ſita in colle quem aedes plurimae ad juſtae urbis magnitudinem in planitie exſtructae circumjacebant, uti legitur *Ant.* XV. 12. Ejuſdem Herodii mentio videtur fieri a Joſepho *bell.* III. 2. ubi inter undecim toparchias Judaeae recenſentur Engaddi, Herodium, Hierichus, & *bell.* V. 7. Herodium non longe a Thekoe abeſſe dicitur.

Erat praeter hanc arcem alia, nomine eodem, Herodium quam Herodes dicitur ἐπιτειχίσας τῷ πρὸς Ἀραβίαν ὄρει apud Joſephum *bell.* I. 16. Sic ut videatur ultra Jordanem aut Lacum Aſphaltitem fuiſſe, nam idem *bell.* I. 6. Machaerunta etiam dicit πρὸς τοῖς Ἀραβίοις ὄρεσι ſitam. Certe fuit diverſa ab Herodio quod 60 ſtadiis diſtabat Hieroſolymis: quod enim illic ſitum eſt nequit dici adſidere montibus Arabiae. Quaeri poteſt quodnam Herodium fuerit, ubi cadaver Herodis ſepultum eſſe dicitur a Joſepho *bell.* I. 21. ubi narrat id Hierichunte Herodium per 200 ſtadia delatum fuiſſe. Ego quidem exiſtimo eſſe Herodium quod 60 ſtadia Hieroſolymis aberat. Nam ſi illis 60 jungantur 150 ſtadia quibus Joſephus teſtatur Jerichuntem Hieroſolymis abfuiſſe, efficientur ſtadia 210, quae numero rotundo 200 eſſe dici queunt.

Digitized by Google

queunt. Praeterquam quod in altero Herodio, loco excurſionibus hoſtium adeo expoſito & tam longe ab Hieroſolymis diſſito eum condi voluiſſe probabile non ſit, & multo plus ornatus atque decoris contulerit Herodes ad Herodium Hieroſolymis proximum (uti liquet ex deſcriptione Joſephi) quam illud alterum quod plane non legitur ornaſſe, ſed muniviſſe.

HIPPOS.

Videtur היפה & בית היפה dici a Talmudicis. Vide tamen an non ſit ܚܝܦܐ ad Carmelum. In Gem. Megilla היפני ובישני *Hipponenſis & Scythopolita* conjunguntur.

Ἵππος appellatur Joſepho *Ant.* XIV. 8. Herodi redditae ſunt Hippos, Gadara & Samaria. *Ant.* XV. 11. Gadara & Hippos appellantur πόλεις Ἑλληνίδες *Ant.* XVII. 13. Gadaram, Hippon & Gaulanitida vaſtant Judaei. *bell.* II. 19. Tiberias diſtat ab Hippo 30, a Gadaris 60 ſtadiis. In vita *pag.* 1025. Hinc appellatur Ἱππηνὴ & regio Hippenorum, cujus idem meminit, uti *bell.* III. 2. Hippene, Gadaris & Gaulonitis terminant Galilaeam ad ortum; *& in vita*, Juſtus Tiberiade egreſſus vicos Gadarenorum & Hippenorum, qui in confiniis Tiberiadis & agri Scythopolitani ſiti ſunt, incendit. Et ita *pag.* 1010. Joſephus per Lacum Tiberiadis navi trajecit in confinia Hippenorum.

Epiſcopus hujus urbis Petrus interfuit conciliabulo Seleucienſi *anno* 359 habito, & ſubſcripſit

Πέτρος ἐπίσκοπος Ἵππου Παλαιςίνης.

Ita notat Epiphanius Haereſi LXXIII. *pag.* 874. Nec dubito quin idem fuerit qui concilio Antiocheno ſubſcripſit *anno* 363. teſte Socrate Hiſtoriae Eccleſiaſticae *lib.* III. *cap.* 25. ubi nunc legitur poſt Titum, epiſcopum Boſtrenum,

Πέτρος Σίππων.

Lege Ἵππων. In actis concilii Hieroſolymitani habiti *anno* 536 memoratur Θεόδωρος ἐπίσκοπος Ἱπτηνῶν, lege Ἱππηνῶν.

Notemus haec Plinii, ſi forte hinc aliqua lux nomini Hippes, aut hic aut alibi locorum, accedat *lib.* IX. 31 *Carabi cauda a ceteris cancris differt. In Phoenice Hippoe vocantur tantae velocitatis ut conſequi non ſit.*

HOMONOEA.

Ὁμονοία. Loci nomen, 30 ſtadiis a Tiberiade in Galilaea. Joſephus in Vita 1020. Interpres Latinus nulla facta mentione diſtantiae 30 ſtadiorum vertit *in finibus ejus agri ad locum qui Homonoea dicitur.*

JABATE.

Ἰαβάτη. Urbs patria matris Regis Amoſi (Amonis ſcribunt Scriptores Sacri) filii Menaſſis. Joſephus *Ant.* x. 4. יטבה *Jotba* 2 *Reg.* 21. 19. Eſt metatheſis literarum ut Ζεβίκη pro Βεζίκη &c.

JABESCH.

יבש / Urbs Gileaditidis, unde ſaepe יבש גלעד dicitur *Jud.* 21. 9. Jabeſchitae per totam noctem facto itinere cadavera Saulis & filiorum ejus e moenibus urbis Bethſan abſtulerunt & redierunt 1 *Sam.* 31. 11. hinc judica de diſtantia harum urbium. Euſebius ad vocem Ἀρισὼθ & Ἰάβις teſtatur ſuo tempore fuiſſe vicum praegrandem hoc nomine trans Jordanem, 6 miliar. diſtantem Pella verſus Geraſam.

Ἰαβὴς, Ἰαβισσαν & Ἰαβισον hanc urbem nuncupat Joſephus ſcribitque metropolin eſſe Galadenes. Stephanus. Ἴαβις, πόλις. Ἰωσηππος. Λέγεται καὶ Ἰαβισσος. *Jabis, urbs. Joſephus. Dicitur & Jabiſſos.* Nunc in Joſepho non legitur niſi Ἰαβὴς. *Ant.* VI. 5. ubi metropolis regionis Galaadenae appellatur, & Ἰαβισσά. *Ant.* VI. *ult.* & Ἰαβισσὸς *Ant.* V. 2.

* JABNE.

יבנה / Urbs dicitur fuiſſe Philiſtaeorum ſed iis erepta a rege Uzzia, qui muros ejus diruit, quemadmodum & urbium Gath &

Digitized by Google

& Azoti 2 *Chron.* 26. 6. Nec niſi hoc loco mentio ſit hujus urbis in ſacris literis. In Graecis tamen codicibus legitur in cenſu urbium Judae *Joſ.* 15. 45. Ἰαμναὶ poſt Ἀκκαρὼν, qua voce indicari hanc urbem vix dubito.

Scriptores profani ſaepius hujus urbis meminerunt. Ἰάμνια illis dicitur, Ἰάμνεια, & Ἰεμναά. Epiphanius Ἰαμνίαν eam vocat ſcribens Macrinum ejus urbis epiſcopum fuiſſe tempore Arii *lib.* 11. *adv. haereſes pag.* 730. Strabo Ἰαμνείαν appellat & vicum ſcribit eſſe urbi Joppe proximum. Ἰαμνητῶν πόλις nuncupatur Euſebio in vita Pamphili, & in manu ſcripto Arundelliano Ptolemaei, cujus Seldenus meminit *l.* 11. *de Synedriis c.* 15. §. 9. ubi plura de hac urbe leguntur. Portus horum ſitus ad mare Ἰαμνειτῶν λιμὴν dicitur & Jamne quoque, quo ſenſu Jamnes duas memorat Plinius. Stephanus de hac urbe ita ſcribit. Ἰάμνια, πολίχνιον Φοινίκης. Στράβων δὲ κώμην (hic punctum pone, nam reliqua non dicit Strabo) ἀπὸ Ἰάμνου ἢ ὅτι (atqui verum nomen eſt *Jabne*) ἰάμνους ἐκάλουν τοὺς καθύγρους καὶ τεθηλότας τόπους. *Jamnia, oppidum Phoenices. Strabo autem ait eſſe vicum. Dicitur a Jamno vel quod loci humidi & virentes Jamni dicantur.* Plinius etiam meminit Jamnes Judaei hiſtor. *lib.* 30. 1. *Eſt & alia magices factio a Moſe & Jamne & Jotape Judaeis pendens.* Latent ſub iis Jannes & Jambres. Philo de Legat. ad Cajum, τὴν Ἰάμνειαν. Πόλις δέ ἐστι τῆς Ἰουδαίας ἐν ταῖς μάλιστα πολυάνθρωπος· ταύτην μιγάδες οἰκοῦσιν, οἱ πλείους μὲν Ἰουδαῖοι, ἕτεροι δέ τινες ἀλλόφυλοι παρεισφθαρέντες ἀπὸ τῶν πλησιοχώρων οἱ τοῖς τρόπον τινὰ αὐθιγενέσιν ὄντες μέτοικοι κακὰ δὲ πράγματα παρέχουσιν ἀεί τι παραλύοντες τῶν πατρίων Ἰουδαίοις. *Jamniam. Urbs haec eſt Judaeae ex illis quae hominibus maxime opulentae ſunt. Hanc quidem mixti incolunt Judaei quidem plerique, & gentes quae ſubrepſerunt e vicinis regionibus vicinis, qui ſimul habitantes cum indigenis qui illic jam olim ſedes ſuas habuerunt, multum illis negotii faceſſunt ſemper aliquid moliendo adverſus ritus patrios Judaeorum.* Ceterum in Talmude frequenter haec urbs commemoratur, quod & multos ex ſinu ſuo protulerit viros doctos, & Academia illic Synedriumque fuerint poſt excidium Hieroſolymorum.

In Joſepho etiam quaedam leguntur ad notitiam hujus urbis facientia. Vocat eam Joſephus urbem Danitarum *Ant*.v.1. Palaeſtinis erepta fuit ab Uzia Rege *Ant*.IX.11. Juxta hanc urbem caeſus eſt exercitus Judaeorum & fugit uſque ad fines Judaeae (ſ. Idumaeae) *Ant*. XII. 12. recenſetur inter urbes ἐν μεσογείῳ mediterraneas recenſetur *Ant*. XIV. 8. Ita etiam *de bell*. I. 5. dicitur ἐν μεσογείῳ ſita & diſtinguitur ab urbibus maritimis, παραλίοις Joppe, Gaza &c. Verum *Ant*.XIII.23. inter maritimas recenſetur quia in tractu maritimo ſita fuit, non tamen ad ipſum litus maris. Salome data legitur a Caeſare *Ant*.XVII.13. ſita inter Aſcalonem, propiorem Aegypto, & Joppen, *de bell*.V.14.

Sita erat haec urbs in locis campeſtribus, non longe a Joppe. 1 *Macc*. 10. 69. 75. a Dioſpoli remota intervallo XII miliarium, uti legitur in itinerario Antonini: inter Dioſpolin & Azotum teſte Euſebio ad vocem Ἰάμνεια. De 240 ſtadiis, quae portus Jamnenſium abfuiſſe legitur Hieroſolymis 2 *Macc*. 12. 9. egimus *lib*. II.

Ceterum & alibi in libris Apocryphis fit hujus urbis mentio. Ἰεμναὰ appellatur, & urbs inter Aco & Azotum ſita in ora maritima *Judith*. 3. 1. *lib*. 1. *Maccab*. 4. 15. Syri dicuntur fugiſſe Jamniam & Azotum (ubi Ἰάμνεια vocatur) & 1 *Macc*. 5. 60. circa Jamniam caeſos Judaeos fugiſſe ἕως τῶν ὁρίων τῆς Ἰουδαίας vel ut alii Ἰδουμαίας. Sita fuit in campeſtribus non longe a Joppe 1 *Macc*. 5. 75. Portum habebat, in quo claſſem ſuccendit Judas poſtquam Joppen & portum ejus incendiſſet 2 *Macc*. 12. 9.

IABNEEL.

יַבְנְאֵל / Urbs tribus Judae *Joſ*. 15. 11. & alia in confiniis Nephtali. *Joſ*. 19. 33.

IACHATZ. Vide *Jabiza*.

* IAEBETZ.

יַעְבֵּץ / Urbs tribus Judae. 1 *Chron*. 2. 55.

JAEZER.

Digitized by Google

JAËZER.

יַעְזֵר / (Samaritanus ſcribit יעזיר Num. 32.) urbs Gaditarum *Joſ.* 21. 39. 2 *Sam.* 24. 5. in Gilead 1 *Chron.* 26. 31. Mare Jaezer *Jer.* 48. 32. (ſed hoc non adeo certum eſt, nam vox ים ad antecedentia referri poteſt, & legi יעזר נגעו *ad Jaezer pervenerunt*. Jaezer & omnes urbes Gilead datae tribui Gad *Joſ.* 13.24. Euſebius ad vocem Ἀζώρ eam conſtituit 8 mil. a Philadelphia verſus occaſum, & ad vocem Ἰαζήρ 10 mil. a Philadelphia verſus occaſum additque eam diſtare 15 miliar. ab Esbon & inde magnum flumen erumpere quod a Jordane ſuſcipitur. Hinc diſcimus Philadelphiam a Chesbon 25 miliaria abfuiſſe & a Jordane circiter 45: & haec eſt latitudo Peraeae a Joſepho aſſignata. Γάζωρος Ptolemaeo dicitur.

* JAGUR.

יָגוּר / Urbs in parte auſtrali tribus Judae. *Joſ.* 15. 21.

JACHTZA.

יַהְצָה & יַהְצָה יָהַץ / Urbs Rubenitarum, quo uſque Sichon venit cum exercitu contra Iſraëlitas praeliaturus *Deut.* 2. 32. *Num.* 21. 23. *Joſ.* 13. 18. *Jerem.* 48. 21. oſtenditur inter Medabam & Δηβοῦς. Euſebius vocem Ἰεσσά. An legendum Ἰεβοῦς. Hieronymus habet *inter Medabam & Deblatai*. Vide an non eadem ſit ac יהץ urbs Moabitica.

JAMNIA.

Non tantum hoc nomine nuncupatur Jabhne (quam vide ſupra) ſed & vicus quidam in Galilaea ſuperiore, qui & Ἰαμνίθ. Vide Joſephum *in Vita p.* 1013. & *de bello* 11. 25. Meminit & Jamniae circa quam ſitae erant partes quaedam domus Zenodori *lib.* 11. *de bell.* 4.

JANO.

Ἰανώ. Vicus in Acrabattene regione, 12 miliaribus a Neapoli contra orientem. Euſebius.

Digitized by Google

In Joſepho etiam quaedam leguntur ad notitiam hujus urbis facientia. Vocat eam Joſephus urbem Danitarum *Ant.* V. 1. Palaeſtinis erepta fuit ab Uzia Rege *Ant.* IX. 11. Juxta hanc urbem caeſus eſt exercitus Judaeorum & fugit uſque ad fines Judaeae (ſ. Idumaeae) *Ant.* XII. 12. recenſetur inter urbes ἐν μεσογείῳ mediterraneas recenſetur *Ant.* XIV. 8. Ita etiam *de bell.* 1. 5. dicitur ἐν μεσογείῳ ſita & diſtinguitur ab urbibus maritimis, παραλίοις Joppe, Gaza &c. Verum *Ant.* XIII. 23. inter maritimas recenſetur quia in tractu maritimo ſita fuit, non tamen ad ipſum litus maris. Salome data legitur a Caeſare *Ant.* XVII. 13. ſita inter Aſcalonem, propiorem Aegypto, & Joppen, *de bell.* V. 14.

Sita erat haec urbs in locis campeſtribus, non longe a Joppe. 1 *Macc.* 10. 69. 75. a Dioſpoli remota intervallo XII miliarium, uti legitur in itinerario Antonini: inter Dioſpolin & Azotum teſte Euſebio ad vocem Ἰάμνεια. De 240 ſtadiis, quae portus Jamnenſium abfuiſſe legitur Hieroſolymis 2 *Macc.* 12. 9. egimus *lib.* 11.

Ceterum & alibi in libris Apocryphis fit hujus urbis mentio. Ἰεμναὰ appellatur, & urbs inter Aco & Azotum ſita in ora maritima *Judith.* 3. 1. *lib.* 1. *Maccab.* 4. 15. Syri dicuntur fugiſſe Jamniam & Azotum (ubi Ἰάμνεια vocatur) & 1 *Macc.* 5. 60. circa Jamniam caeſos Judaeos fugiſſe ἕως τῶν ὁρίων τῆς Ἰουδαίας vel ut alii Ἰδυμαίας. Sita fuit in campeſtribus non longe a Joppe 1 *Macc.* 5. 75. Portum habebat, in quo claſſem ſuccendit Judas poſtquam Joppen & portum ejus incendiſſet 2 *Macc.* 12. 9.

IABNEEL.

יַבְנְאֵל / Urbs tribus Judae *Joſ.* 15. 11. & alia in confiniis Nephtali. *Joſ.* 19. 33.

IACHATZ. Vide *Jahza*.

* IAEBETZ.

יַעְבֵּץ / Urbs tribus Judae. 1 *Chron.* 2. 55.

JAEZER.

Digitized by Google

JAËZER.

יַעְזֵר / (Samaritanus ſcribit יעזיר Num. 32.) urbs Gaditarum *Joſ.* 21. 39. 2 *Sam.* 24. 5. in Gilead 1 *Chron.* 26. 31. Mare Jaezer *Jer.* 48. 32. (ſed hoc non adeo certum eſt, nam vox ים ad antecedentia referri poteſt, & legi יעזר נגעו *ad Jaezer pervenerunt.* Jaezer & omnes urbes Gilead datae tribui Gad *Joſ.* 13.24. Euſebius ad vocem Ἀζὼρ eam conſtituit 8 mil. a Philadelphia verſus occaſum, & ad vocem Ἰαζὴρ 10 mil. a Philadelphia verſus occaſum additque eam diſtare 15 miliar. ab Esbon & inde magnum flumen erumpere quod a Jordane ſuſcipitur. Hinc diſcimus Philadelphiam a Chesbon 25 miliaria abſuiſſe & a Jordane circiter 45: & haec eſt latitudo Peraeae a Joſepho aſſignata. Γάζωρος Ptolemaeo dicitur.

* JAGUR.

יָגוּר / Urbs in parte auſtrali tribus Judae. *Joſ.* 15. 21.

JACHTZA.

יַהְצָה & יָהְצָה יָהַץ / Urbs Rubenitarum, quo uſque Sichon venit cum exercitu contra Iſraëlitas praeliaturus *Deut.* 2. 32. *Num.* 21. 23. *Joſ.* 13. 18. *Jerem.* 48. 21. oſtenditur inter Medabam & Δηβοῦς. Euſebius vocem Ἰεσσά. An legendum Ἰεβοῦς. Hieronymus habet *inter Medabam & Deblatai.* Vide an non eadem ſit ac יהץ urbs Moabitica.

JAMNIA.

Non tantum hoc nomine nuncupatur Jabhne (quam vide ſupra) ſed & vicus quidam in Galilaea ſuperiore, qui & Ἰαμνίθ. Vide Joſephum *in Vita p.* 1013. & *de bello* 11. 25. Meminit & Jamniae circa quam ſitae erant partes quaedam domus Zenodori *lib.* 11. *de bell.* 4.

JANO.

Ἰανώ. Vicus in Acrabattene regione, 12 miliaribus a Neapoli contra orientem. Euſebius.

Digitized by Google

JANOACH.

יָנֹחַ / quae & ינוחה urbs in confiniis tribuum Ephraim & Manaſſis. *Joſ.* 16.6. orientalior quam Taanath Schilo. *ibid.* Eſt vicus Ἰανὼ in Acrabattene, 12 mil. Neapoli verſus orientem teſte Euſebio.

JANUA.

Ἰαννά. Vicus diſtans Legione 3 miliaribus verſus auſtrum. Euſebius ad vocem Ἰανὼν.

JAPHA.

Ἰαφά. Urbs Galilaeae, vicina Jotapatae. Joſephus.

* JAPHIA.

יָפִיעַ / Urbs in finibus Zabulon. *Joſ.* 19. 12. Oppidum Sycaminum ἡ Συκαμίνος, ad mare ſitum prope Carmelum inter Caeſaream & Ptolemaida Ἡφὰ nuncupatur, teſte Euſebio. Hodie حيفا ab Arabibus appellatur. Vide Golii Not. in Alfragan. *p.* 132. Forſitan eſt *Jebba* Plinii *lib.* V. *cap.* 18.

* JAPHLETI.

יַפְלֵטִי / Locus in confiniis Ephraim & Benjamin. *Joſ.* 16.3.

JAPHO.

יָפוֹ / Urbs ſita ad mare 2 *Chron.* 2. 16. *Jon.* 1. 3. in finibus tribus Dan *Joſ.* 19. 46. ad hanc enim pertinuit גבול כול יפו. Vide *Joppe.*

JARMUTH.

ירמות / Urbs tribus Judae *Joſ.* 15. 35. Putatur eadem ac Ramoth & Remeth quia Remeth & Engannim junguntur *Joſ.* 19. 20 uti recenſetur *Joſ.* 21. 29. inter urbes Iſſaſcaris Jarmuth & Engan-

Digitized by Google

Engannim. Atqui *Joſ.* 15. *com.* 34. & 35. Engannim & Jarmuth inter urbes Judae in planitie ſitas recenſentur, & *Joſ.* 10. 3. 5. 23. rex Chebronis (quae Judae eſt) & Jarmuth conjunguntur & *Neh.* 11. 29. a filiis Judae dicitur inhabitata, uti Ziklag, Zora, Zanoach & alia loca indubie ad tribum Judae pertinentia. Hieronymus notat (ad vocem Jarmuth) eam diſtare 4 mil. ab Eleutheropoli & ſitam eſſe juxta villam Eſihaol. Sed ad vocem Jermus, ſcribit eſſe villam Jarmucha 10 mil. ab Eleutheropoli Aeliam verſus.

J A T T I R.

יַתִּר / Urbs in montanis Judae. *Joſ.* 15. 48. Euſebius ad vocem Ἰεθὶρ notat eſſe vicum Ἰεθειρὰ 20 miliar. ab Eleutheropoli prope Malatha.

J A Z E R.

Ἰαζὴρ. Ἰάζωρος Joſepho *Antiq.* XII. 11. appellatur urbs quam Judas devictis Ammanitis expugnavit, quae Ἰαζὴρ nuncupatur 1 *Macc.* 5. 8. aliis Γαζὴρ. Ita & in Ptolemaei Arabia Γάζωρος.

J E B B A.

Plinius hujus meminit inter urbes Ptolemaidi & Carmelo vicinas *lib.* V. *cap.* 19. Eſtne Japha vel Japhia, urbs Galilaeae?

J E B U S. Vide *Jeruſalem.*

* J E C A B T Z E E L.

יְקַבְצְאֵל / Urbs a filiis Judae inhabitata. *Neh.* 11. 25.

J E D N A.

Ἰεδνά. Eſt in ſexto lapide ab Eleutheropoli pergentibus Chebronem. Euſebius in Onomaſtico.

JEHUD.

יְהֻד / Urbs in tribu Dan. *Joſ.* 19.45.

JEHYBUS.

Legitur in Notitia Imperii, *Cohors ſecunda Gratiana Jehybo.* Vide ſupra *lib.* 1.

JENYSUS.

Non exiſtimo quenquam veterum, qui ad manus noſtras pervenerunt, hujus urbis meminiſſe (adeo obſcurus hic locus eſt, nec ullis rerum geſtarum veſtigiis nobilitatus) excepto Herodoto *lib.* III. 5. Ἀπὸ ταύτης (Καδύτιος) τὰ ἐμπόρια τὰ ἐπὶ θαλάσσης μέχρι Ἰηνύσου πόλιός ἐστι τῆς Ἀραβίου, ἀπὸ δὲ Ἰηνύσου αὖτις Συρίων μέχρι Σερβωνίδος λίμνης παρ' ἣν δὴ τὸ Κάσιον ὄρος τείνει ἐς θάλασσαν. *Ab illa* (urbe videlicet Cadyti) *emporia maritima uſque ad urbem Jenyſum ſunt ditionis Arabicae. A Jenyſo autem Syriacae rurſus ſunt, uſque ad lacum Serbonidis, juxta quem Caſius mons pertingit ad mare.* Paulo poſt addit intervallum quod inter urbem Jenyſum & lacum Sirbonidem eſt. Τὸ δὴ μεταξὺ Ἰηνύσου πόλιος καὶ Κασίου τε ὄρεος καὶ τῆς Σερβωνίδος λίμνης ἐὸν τοῦτο οὐκ ὀλίγον χωρίον, ἀλλ' ὅσον τε ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ὁδὸν ἄνυδρόν ἐστι δεινῶς. *Quod autem inter Jenyſum urbem & Caſium montem ac Lacum Serbonidem interjacet haud exiguum ſpatium eſt, ſed inſtar itineris trium dierum, regio aqua carens.* Quis non videt hic deſcribi ἔρημον illam & aridam regionem quae inter Gazam & lacum Sirbonidem eſt. At, quantum eſt iter diei Herodoto? Ipſe centum & quinquaginta ſtadiis id alibi definit *lib.* V. *cap.* 53. Πεντήκοντα δὲ καὶ ἑκατὸν στάδια ἐπ' ἡμέρῃ ἑκάστῃ διεξιοῦσι, ἀναισιμοῦνται ἡμέραι ἀπαρτὶ ἐνενήκοντα. *Singulis diebus 150 ſtadia peragrando, conficiuntur univerſim 90 dies.* Procopium Caeſareenſem iter diei 210 ſtadiis definire alibi monuimus. Xenophon *l.* II. de expeditione Cyri σταθμοὺς ſive itinera diei 93 aequalia facit ſtadiis 16050, unde liquet iter unius diei illi ut Herodoto cenſeri 150 ſtadiorum. Sed incerta eſſe haec omnia nemo

Digitized by Google

nemo non videt, & pro ratione viarum vel minus vel magis difficilium & locorum ſive montana ſint ſive campeſtria, & itineris ipſius ſive ab uno ſive a multis fiat, differre iter diei. Ita legitur de Alexandro illum duobus diebus ſexcenta ſtadia emenſum fuiſſe quum Ariis opprimendis operam dabat. Poteſt tamen, uti iter horae definitur certo intervallo, ita quoque iter diei definiri, non tamen ut omnibus regionibus conveniat, uti nec iter horae ubique par eſt.

JERICHO.

Ex ſacris literis haec diſcimus quae ad notitiam Jerichuntis faciunt. ירחו & יריחה appellatur 1 *Reg.* 16. 34. Mons Nebo eſt ex adverſo Jerichuntis, uti legimus *Deut.* 32. 49. Vallis Jerichuntis, urbis palmarum, commemoratur *Deut.* 34. 3. Campeſtria Moabitarum erant e regione Jerichuntis *Joſ.* 13. 32. Sors filiorum Joſephi procedebat a Jordane Jerichuntis uſque ad aquas Jerichuntis ad orientem, ſolitudinem adſcendens a Jerichunte ad montana Bethelis *Joſ.* 16. 1. Confer *Joſ.* 18. 12. Urbs ipſa tributa fuit Benjaminitis *Joſ.* 18. 21. Limes borealis tribus Benjamin adſcendebat a Jordane ad latus Jerichuntis a ſeptentrione, uti auſtralis tendebat a lingua maris mortui ad latus Bethchogla *Joſ.* 18. 12. & 19. Non multum tamen a Jerichunte aberat verſus boream limes tribus Ephraim, nam ille פגע בירחו *incidit in Jerichuntem Joſ.* 16. 7.

Joſephus aliquoties ejus meminit, uti *Ant.* IV. 5. V. 1. XIV. 7. XV. 5. XVII. 8. *de bell.* 1. 5. & 21. aliiſque locis. Urbem eſſe quae palmas & balſamum proferat, ſcribit *Antiq.* IV. 5. diſtare a Jordane 60 ſtadia *Ant.* V. 1. agrum ejus totius Cananaeae fertiliſſimum eſſe & magna ex parte montanum *Ant.* V. 1. inter Hierolymas & Jerichuntem eſſe ſolitudinem, *Ant.* X. 10. unam eſſe ex undecim toparchiis Judaeae *de bell.* III. 2. Hippodromi Jerichunte meminit *Ant.* XVII. 8. & *de bell.* 1. 21. (erat etiam Hieroſolymis. Vid. *bell.* II. 2.) Veſpaſianum Jamnia (al. Emmaunte) profectum per Neapolin Samariticam & Coream perveniſſe Jerichun-

Digitized by Google

chuntem, *de bell.* v. 4. urbem eſſe in planitie ſitam cui mons nudus ac ſterilis imminet qui a borea ad agros Scythopolitanos, a meridie ad lacum Aſphaltiten, protenditur, *bell.* v. 4. Tractum Jerichuntinum irrigari fonte largiſſimo & proferre mel, opobalſamum, cyprum & myrobalanum, ſic ut θεῖον χωρίον regio divina mereatur appellari, *bell.* v. 4. diſtare urbem Hieroſolymis 150 ſtadia, & totum hoc ſpatium eſſe deſertum ac ſaxoſum, quod vero ſpatium Jerichunte Jordanem & Aſphaltiten verſus eſt, humile quidem eſt at ſterile tamen, *ibid.*

Quamvis autem Paradiſo ſimilem eſſe agrum Jerichuntinum Joſephus ſcribat, fuit tamen illic copia venenatorum ſerpentum. Scholiaſtes opuſculorum Dionyſii de coeleſti hierarchia a Junta editus *anno* 1516. illorum meminit his verbis. Πιαλέοις ὡς διαψαλέοις. Εἴρηται ἐπὶ ποιοῖς τισιν ἰδίως ὄφεσι τοῖς κατὰ Ἱεριχῶ μάλιςα ευρισκομένοις, ἐξ ὧν ἰατροὶ ὡς τὰ πολλὰ τὴν θηριακὴν σκευάζουσι. Vox Πιάλεοις eſt, ut Διαψαλέοις. *Uſurpatur autem proprie de ſerpentibus quibuſdam qui circa Jerichuntem potiſſimum inveniuntur, & e quibus medici plerumque Theriacam conficiunt.* Eadem haec fere leguntur in Suida ad vocem Πιαλέοις, quem ex hoc ſcholiaſta, vel utrumque ex ſcholiis ad Nicandri Theriaca ſua hauſiſſe probabile eſt. Nota tamen apud Suidam legi διψαλέοις.

Memorantur arces Thrax & Taurus in ingreſſu Jerichuntis ſitae, a Strabone *lib.* XVI. quas Pompejus diruit. Joſephus etiam meminit arcium urbi circumjectarum. Talis arx eſt Δαγὼν ſupra Jerichuntem ſita cujus Joſephus meminit *Ant.* XIII. 15. & *de bell.* I. 2.

Κύπρος etiam arx eſt ſupra Jerichuntem ab Herode condita, teſte Joſepho *Ant.* XVI. & *bell.* II. 20. Sed *bell.* I. 16. legitur ἐν Ἱεριχοῖ μεταξὺ Κύπρου τοῦ φρουρίου καὶ τῶν προτέρων βασιλείων.

Δὼκ vel Δῶκος erat munimentum parvum Jerichunte 1 *Macc.* 16. 15.

Coenaculi Jerichuntini, in quo Doctores congregabantur mentio fit in Schir Haſſchirim Rabba עליית בית גדיא ביריחו ubi aderat Hillel Senior de quo Bathkol dixit eo tempore (nam hac voce audita omnes oculos in Hillelem conjecerunt) virum

rum eſſe dignum qui Spiritum S. haberet *fol.* 40. *col.* 3.

Jerichuntem ſitam fuiſſe loco humiliore quam Hieroſolymas liquet ex *Luc.* 10. 30. ubi dicitur Hieroſolymis deſcendi Jerichuntem. Ambitum ejus fuiſſe plus quam 20 ſtadiorum tradit Epiphanius *lib.* 11. adv. haer. *pag.* 702. Ceterum de tractu montano qui inter hanc urbem & Hieroſolymas erat, egimus ſupra *l.* 1. Procopius *lib.* v. de Aedif. Juſtiniani *cap.* IX. ſcribit eum inſtauraſſe Ξενῶνα ἐν Ἱεριχῷ, ἐκκλησίαν τῆς Θεοτόκου ἐν Ἱεριχῷ. Eodem modo vocem flectit Epiphanius ſcribens *pag.* 175. libri de ponderibus & menſuris, ἐν Ἱεριχῷ, imperantibus Caracalla & Geta inventam eſſe in doliis quibuſdam quintam editionem Veteris Teſtamenti quae in Hexaplis Origenis extabat. Suidas eandem hiſtoriam narrans (ad vocem Ὠριγένης) habet ἐν Ἱεριχοῖ. Atque ita idem Ῥανθῷ flectit ἐν Ῥανθοῖ, ad vocem Ῥανθῶ, quam crediderim Ῥαιθῶ ſcribendam. Ita alii: nomen eſt loci non longe a Sina & celebratum apud ſcriptores ſacros medii aevi. Et III *Ezr.* 5.44. υἱοὶ Ἱερεχοῦ memorantur. Alias Ἱεριχώ. *Judith.* 4.4. cui obſervationi Grammaticae alteram Suidae addam, dici Ἱεριχόντια τείχη non Ἱεριχόντεια, uti Σεμιράμεια διὰ διφθόγγου.

De fertilitate agri Hierichuntini vide quae ſupra ſcripſimus *l.* 1. *cap. ult.* Palmarum Jerichuntinarum & nos meminimus eodem *cap. ult.* Meminit quoque Oribaſius, Sardianus, qui imperante Juliano vixit, *lib.* 1. medicinal. collect. *cap.* 43. *Ex palmis quaedam ſunt ſiccae & adſtringentes, ut Aegyptiae: quaedam molles, humidae & dulces ut quae caryotae appellantur, quae praeſtantiſſimae in Palaeſtina Syria in Hierichunte naſcuntur. Ceterae vero aliae palmae omnes inter hoc genus utrumque medium locum tenent, ut aliae magis, aliae minus ſint humidae, ſiccae, dulces & adſtringentes.*

Roſarum, quae optimae circa Jerichuntem erant, mentio fit *Eccleſ.* 24. 15.

JERMUCHA.

Vicus in decimo lapide ab Eleutheropoli verſus Aeliam. Euſebius & Hieronymus in Onomaſtico, ad vocem Ἰερμοῦς.

JERU-

JERUDIM.

Poſſet aliquis ſuſpicari eſſe hoc nomen loci in regione tribus Ephraim quia Levitam illum quem Sacer Codex *Jud.* 19. dicit habitaſſe ad latera montis Ephraim, Michaël Glycas Annal. *part.* 11. *pag.* 166. ſcribit habitaſſe in *Jerudim*, Λευίτης δέ τις ἐν Ἰερυδὶμ κατοικῶν. Ita ille: ſed ego exiſtimo id ex Ἐφραὶμ eſſe corruptum, ירך אפרים ἰερ Ἐφρ.

JERUSALEM.

Inſtituti mei ratio non patitur omnia excutere & aequo judicio perpendere quae de hac urbe memoriae ſunt prodita. Si vel de iis quae ad Templum ſpectant tum prius a Salomone conditum, tum poſterius quod a populo reduce ab exilio Babylonico inſtauratum eſt, cum cura dicere vellem, aut fata urbis continenti ſerie texere, quis non intelligit hanc materiem juſto volumini ſufficere? Nobis praecipue illa quae ad chorographiam faciunt enucleanda toto hoc opere propoſuimus, adeoque & in hujus urbis deſcriptione ita verſabimur, ut praemiſſis nonnullis de nominibus, quibus nuncupatur in ſcriptis veterum, de magnitudine ejus dicturi ſimus, deinde de ſitu, tum de montibus, collibuſque quibus inſidet, poſtea de portis & piſcinis, denique de locis ſuburbanis Gethſemane, Golgotha, aliiſque.

Nomen vetuſtius nomine Jebus huic urbi datum nullum invenio. In Pentateucho Moſaico Jebuſi, unde nomen Jebus ductum eſt, filius Canaanis commemoratur *Gen.* 10. 16. & *Joſ.* 18. 28. in cenſu urbium Benjaminis antiquo nomine *Jebuſi* urbs legitur, explicaturque per recentius Jeruſchalaim. Et *Joſ.* 15. 63. ſcriptum eſt Jebuſaeos incolentes urbem Jeruſalem expelli a tribu Juda non potuiſſe, ex quo intelligitur, quum primum Iſraelitae Palaeſtinam occuparunt, urbem hanc nomine Jebus dictam fuiſſe.

Sunt qui putent aetate Abrahami illam Salem dictam & hujus regem fuiſſe Melchizedecum. Fateor poſtea quam Jeruſalem vocata

cata eſt, ſacrum vatem, vel compendii cauſa, vel quod carminis ratio exigeret, Salem illam ſemel nuncupaſſe *Pſalm.* 76. 3. Verum ita & alii Solymam dixere pro Hieroſolymis & Valerius Flaccus *lib.* 1. Argonauticōn,

—— *Solymo nigrantem pulvere fratrem*,

pro Hieroſolymitano. Unde non efficias ante nomina *Jebus* & *Hieroſolyma* nomen Salem & Solymae huic urbi adhaeſiſſe. Quae ergo, dicet aliquis, illa Salem eſt cui praefuit Melchizedecus, ſi Jeruſalem non fuit? Non deſunt loca in ipſa Palaeſtina quibus hoc nomen tribuitur a veteribus, ubi & regiae Melchizedecianae rudera ſibi detexiſſe viſi ſunt. Verum quid ſi illa Salem olim fuerit, & poſtea deleta ſit, quod ſexcentis aliis urbibus accidit? Nil obſtat quo minus id fieri potuerit. Reor equidem nos ſaepe incaſſum laborare in quaerendis urbium antiquarum hic illic veſtigiis, quarum nulla omnino veſtigia ſuperſunt. Oppida olim non adeo magna & munita erant ac noſtra aetate, ſic ut multo minori vi & levioribus calamitatibus deleri plane potuerint. Quid ergo? ſi vel maxime in tanta vetuſtiſſimorum monumentorum penuria oſtendere non poſſim, quae urbs Palaeſtinae nomen Salem geſſerit, idcircone accedere cogar ſententiae illius qui illam Salem ſtatuit fuiſſe urbem Hieroſolymam, ea re quod poſtea pro nomine *Jeruſalem* in carmine ſacro legatur *Salem*? Num mea ignorantia argumentum erit ſcientiae alterius? Quumque ego me neſcire confeſſus fuerim quae & ubi illa Salem fuerit, alter propterea verum erit aſſecutus qui illam pro Hieroſolymis habet? Non putem.

Nomen *Jeruſchalaim* ירושלים & *Jeruſchelem* ירושלם poſtea haec urbs geſſit, quarum vocum illa Hebraea magis, haec Chaldaea eſt, in ſcriptis Danielis & Ezrae uſurpata & in hunc modum frequentata a ſcriptoribus Novi Teſtamenti. Videtur mihi autem nomen hoc Jeruſalem eſſe compoſitum ex ירוש *hereditas*, *poſſeſſio hereditaria*, & שלם *Schalem*. Reliquae, praefiſcine dixerim, etymologiae יראו שלם *timebunt Salem* vel יראו אלם *videbunt pacem*, aut ἱερὸν & Σόλυμα, mihi nequaquam probantur. Aut enim aperte falſae ſunt uti illa ex lingua Graeca derivata

Digitized by Google

vata, aut minus aptaeut nomen urbis efficiant, taleſve quae niſi huic urbi olim jam fuerit nomen Salem (quod incertum eſt) locum habere nequeunt. Verum ירוש שלם *poſſeſſio hereditaria pacis* videtur mihi aptiſſime huic urbi tribui, quando urbibus Hebraeorum adſcita a Davide atque mox Templum in ea conditum, & pax non tantum incolis hujus urbis ſed totius terrae Iſraëliticae confirmata, ipſa facta eſt poſſeſſio hereditaria & ſedes regia imperii Judaïci, ſub rege cujus imperium fuit ἀναίματον, ut verbis utar Aelii Lampridii de Severo. Antea enim hoc nomine dicta non videtur, ſed Jebus; & ſi quid conjicere liceat, a Salomone illud accepit, non ſine reſpectu ad vetus nomen urbis יבוס *Jebus*, & ſui ipſius *Schelomo*, quod eandem originem agnoſcit. Quid? quod quum antea Deus ipſe incertam ſedem modo in Gilgal, modo in Schilo, Gibeon & aliis locis, ad quae arca & Tabernaculum migrabant, habuiſſet, hic demum נחלה (quod cum ירוש idem eſt) & manſuram in ſaecula ſedem fixerit, quare & בית עולמים nuncupatum Templum eſt, & tum demum Arcam ad נחלה perveniſſe tradant Talmudici. Confer 2 *Chr.* 6.5. & *Mechilta*, vetuſtiſſimum in Exodum commentarium, *fol.* 30. *fac.* 1. Hinc quoque in Apocalypſi *cap.* 111. 12. cum Templo mentio fit nominis urbis novae Jeruſalem, & regio quam beatae animae incolent, ubi ex hac vita exceſſerint, nomine Jeruſalem aptiſſime inſignitur, ubi non tantum alta pax ſit, ſed & aeterna ac immutabilis vitae poſſeſſio. Non eſt quod aliquem ab hac etymologia alienum reddat uſurpatio hujus nominis in ſcriptis ante tempora Salomonis editis. Quamvis enim id faterer, notum eſt & in ipſo Moſis volumine nomina urbium poſt conditarum legi. Nec eſt quod abſentia unius literae Schin offendere quemquam debeat, quam ſequens ejuſdem ſoni litera abſorpſit. Sic ברבי pro בררבי uti ex נין נוה *Nini habitatio* factum eſt nomen urbis נינוה *Nineves*, & ex ארבע עסר *quatuordecim* ארבעסר &c. & *tredecim* תליסר pro תלעשר. Id pronuntiationi aceptum referri debet, & quis neſcit non in Hebraea ſolum ſed aliis linguis illud ſexcenties contingere? Quamvis nec eo confugere opus ſit, ſi unam literam Schin alteri per Dages inſertam dicere velimus, quod ſaepe excidit, εὐφωνίας ἕνεκα.

Vulgo

Digitized by Google

Vulgo dicitur formam numeri dualis huic voci ineſſe quod Jeruſalem in duo diviſa fuerit, ſuperiorem & inferiorem. Non videtur, quum probari nequeat aeque antiquam eſſe diviſionem illam urbis in duas partes ac nomen Jeruſchalaim. Praeterea terminatio dualis non arguit ſemper rem eſſe geminam: ſunt enim voces ſimili inclinatu quae notione duali carent. Denique ex שלם duale non fit שלים, non magis quam ex לחם fit לחים. Mem enim radicale, ut loquuntur Grammatici, evaneſceret contra morem. Sic ut diſcrimen quod intercedit inter *em* & *aim* mihi videatur ſoli pronuntiationis affinitati tribuendum, quum & Hebraei Patach & Chirek permutent cum Zere, uti *Beth* pro *Bajith*, & Graeci pro *Aim* ſubſtituerint *em* in *Mizraim*, *Ephraim* & ſimilibus. Quid? quod & ipſi Latini Graecorum *Ai* in *Ae* mutent, uti notum eſt.

Poſtquam illam evertit Imperator Aelius Hadrianus (quamvis jam antea Titus illam everterat ita ut vix habitatam fuiſſe aliquis crederet, teſte Joſepho) Aelia dicta eſt. Id nomen Euſebius & Hieronymus ei tribuunt, & Arabes ipſi modo بيت مقدس aut قدس شريف & قدس, modo ايليا *Aeliam* illam nuncupant. Hoc nomen in ſcriptis geographorum frequentius occurrit, illa in uſu & ſermone vulgari. Vetus illud nomen Jeruſalem per nomen recentius Aeliae ita deletum fuit, & oblivioni traditum, ut Euſebius narret libro de martyribus Palaeſtinae *c.* XI. judicem qui Caeſareae in Palaeſtina habitabat, quum quidam de patria rogati ſe ortos urbe Ἱερουσαλὴμ dicerent, ignorantem quae urbs eſſet, rogaviſſe aliquoties ubi ea urbs ſita eſſet, & ſibi perſuaſiſſe eſſe urbem in Oriente quam Chriſtiani contra Romanos uti arcem munirent. Vide & de nomine Aeliae ſupra *l.* I. *c.* XXXIV. *p.* 207.

Magnitudinem urbis diverſam fuiſſe pro ratione temporum certum eſt. Olim quidem ſolo monte Sion comprehenſa minor erat quam poſtea, quum Moria, quum Acra, Bezetha denique aliaque loca ad ſeptentrionem ſita acceſſerunt. Maxima videtur fuiſſe tempore excidii, de qua Joſephus perſpicuis nec ambiguis verbis teſtatur urbem in circuitu habuiſſe ſpatium trium & triginta ſtadiorum: ſic ut mirer fuiſſe viros doctos qui haec alio re-

Digitized by Google

referre maluerint & de ſolo Sione dictum arbitrentur, quemadmodum Villalpandus & qui eum ſequuntur. Haec ſunt verba Joſephi *lib.* VI. *de bell. cap.* 6. poſtquam tres muros urbis deſcripſerat, τῆς πόλεως δὲ ὁ πᾶς κύκλος ϛαδίων ἦν τριάκοντα τριῶν. *Urbis autem circuitus univerſus erat ſtadiorum trium & triginta.* Quae, mea quidem ſententia, de tota urbe intelligenda ſunt. Quid clarius? Πᾶς κύκλος, *univerſus ambitus*, non murus unus, aut ambitus Sionis, quem ſi indicare voluiſſet dixiſſet τῷ ἀρχαίῳ τείχους, ſed urbis, illius nempe quam trino muro circumdatam ſcripſerat in initio hujus capitis, id eſt, Hieroſolymae univerſae. Quod ſi illa needum docere valeant Joſephum ita intelligendum eſſe, attendi velim ad haec verba, quae leguntur eodem *libro* VI. de bello Judaico *cap.* 13. Illic legitur vallum a Tito Veſpaſiano circumdatum urbi Hieroſolymitanae, non Sioni tantummodo, quod a caſtris Aſſyriorum tendebat ad urbem novam, inde per Kedronem ad montem oliviferum, atque ita porro uſque ad ſaxum Periſtereonis & proximum collem, vallem fontis, Anani Pontificis monumentum, & cicumdato monte ubi Pompejus caſtra poſuerat, redibat ad regionem ſeptentrionalem & inde porro ad orientem, unde duci coepit. Non puto quenquam eſſe qui affirmare ſuſtineat haec loca circa montem Sion ſita fuiſſe ut hoc vallum credi poſſit erectum ad circumvallandum montem Sion. Vere enim totam urbem cinxit. Atqui hoc vallum tantummodo habebat ambitum novem & triginta ſtadiorum, ſte Joſepho, quod apprime convenit cum 33 ſtadiis quibus urbem ipſe definivit, nulla autem ratione aptari poteſt magnitudini urbis quae multo major eſt, ſi ſolius Sionis ambitus complectatur ſtadia tria & triginta. Vides, lector, rem hanc eſſe maximi momenti, qua vel ſtabilita vel everſa miro modo minuitur vel augetur magnitudo Hieroſolymae, quae hinc unice dependet.

Qui a nobis diſſentiunt hoc pro ſe adferunt ex Joſepho. Teſtari illum *lib.* VI. *de bell. cap.* 6. primum murum habuiſſe 60 turres, ſecundum 14, tertium 90. Spatium 200 cubitorum fuiſſe inter unamquamque turrim. Quod ſi unumquodque ſtadium

Digitized by Google

400 cubitorum ſit, (intelligit autem cubitos Hebraeos uti liquet quod 100 cubitorum altitudinem Templo adſcribat uti Talmudici) 33 ſtadia efficere 13200 cubitos. Ita quoque 60 turres, latas uti Joſephus ſcribit 20 cubitos, & diſtantes ab invicem 200 cubitos, etiam 13200 cubitos efficere, ſic ut non videatur ſpatium 33 ſtadiorum attribuendum niſi muro Sionis qui illas 60 turres ſuſtinuit. Verum de cubitis, quibus Joſephus utitur, ante obſervavimus illos (ſi vel credamus ita plane a Joſepho ſcriptum fuiſſe uti nunc extat in ipſius libris) non ſemper convenire cum cubitis Hebraeorum. Vide ſupra *lib.* 11. *cap.* 1. Praeterea in Joſepho non legitur turres omnes quae in tribus muris fuerunt aequalibus intervallis a ſe invicem ſecretas fuiſſe. Id tantum de turribus muri tertii dicitur, non de iis quae in muro primo & ſecundo fuerunt. Quid, quod Joſephus in muro primo turres memoret, quae latiores erant cubitis 20 uti Hippicos, Phaſäelus & Mariamme. Fateor tamen haud exiguam difficultatem ſupereſſe (niſi numeros dicamus eſſe a librariis corruptos & πεντήκοντα legendum) quomodo ſolus murus tertius 90 turres habuerit ſingulas 200 cubitis diſtantes. Si enim 200 cubiti efficiant 300 pedes, & ſexcenti pedes ſtadium, hinc 45 ſtadia ad minimum naſcerentur.

Non confirmabo ſententiam noſtram teſtimonio τῦ τῆς Συρίας σχοινομέτρυ, qui ambitum Hieroſolymae 27 ſtadiis definivit apud Euſebium praep. Euang. *l.* IX. 36. quod non ignorem Timocharem & Ariſtaeam 40, Hecataeum 50 ſtadiis urbem hanc definire, & illorum teſtimonia non conveniant magnitudini urbis uti fuit tempore excidii. Addam hoc potius ex Maundrello, qui hodiernam Hieroſolymam pedibus circumivit & ambitum eſſe 4630 paſſuum memoriae prodidit, quos efficere virgas 4167 Anglicas ibidem traditur. Comprehendit autem virga tres pedes Anglicos: ita ut ambitus urbis ſit pedum Anglicorum 12501. Pedes autem Anglici & Romani Graeci que haud multum differunt. Vide Bernardum *lib. de pond. & menſur.* Stadium vero pedum eſt numero ſexcentum circiter (vide ſupra *l.* 11. *c.* 2.) Sic ut 12501 pedes circiter 21 ſtadia conficiant: & ad 33 ſtadia, quae Joſephus Hieroſolymis tribuit, 19800 pedes requiruntur. Quod ſi quis con-

Digitized by Google

tendat 33 ſtadia tribuenda eſſe muro primo i. e. monti Sion, qui 60 turres habuit, tribuenda erunt muro tertio, qui 90 turres habuit plura ſtadia. Atque ita ad minimum 70 ſtadiorum ambitus fuiſſet urbis Hieroſolymitanae, id eſt pedum 42000. Quae certe magnitudo nimia eſt. Fateor non eandem hodie eſſe magnitudinem urbis quae olim; ſed & hoc ſcio praecipuas partes veteris Hieroſolymae uti magnam portionem Sionis, univerſam Moriam & Acram, locaque morte & ſepultura Soſpitatoris noſtri nobilitata olim extra urbem nunc intra eam recepta. Sicut, ſi illa omnia nunc pedes 12501 efficiant, credi non poſſit ambitum ſolius montis Sion eſſe pedum 19800. Plura quae objici mihi poſſunt [illegible], quia vim argumentationis meae minuere aut [illegible] nequeunt, quale hoc eſt, diverſam eſſe pedis Graeci & Anglici magnitudinem. Non nego: verum ſtatuatur quam maxima ſtatui poteſt differentia inter utrumque pedem, non tamen unquam, opinor, pedes Anglici 12501 ambitum hodiernae Hieroſolymae definient, & ſtadia 33 ſolum montem Sionem.

Sita fuit haec urbs in tractu montano Judaeae adeoque loco alto, ita tamen ut reſpectu montium quibus circumdatur in loco humili ſita videatur, quandoquidem mons olivifer aliique circumjecti altiores ſunt. Deum propterea dici in ſacris literis habitare inter humeros Benjaminis, non in capite, alii ante nos obſervarunt. *Quanto Judaea ceteris provinciis tanto haec urbs cuncta ſublimior eſt Judaea*, legitur in epiſt. Paulae & Euſtochii ad Marcellam *p.* 548. Epiphanius in Anaceph, *p.* 150. haec montana vocat *ὀρεινὴν τὴν περὶ Ἱεροσόλυμα.* Ad Septentrionem e Sophim primo conſpiciebatur, ſi quis ab eo tractu Hieroſolymas proficiſceretur. Ab occidente, unde plerumque a Japho & Rama peregrini religionis cauſa adveniunt, urbs conſpici nequit antequam factus ſis ei proximus: quae res deſiderium illorum, oculos ſuos conſpectu urbis ſanctae paſcere cupientium, mirifice retardat, uti omnes ſcribunt & narrant qui a Japho Hieroſolymas profecti ſunt. Audiamus etiam de hoc ſitu differentem Phocam. Ἡ *δὲ ἁγία πόλις κεῖται μέσον διαφόρων φαράγγων καὶ βουνῶν καὶ ἔστι τὸ ἐν αὐτῇ θεαρέ-*

Digitized by Google

θεωρούμενον θαυμαστόν· ἐν ταύτῃ γὰρ ὑπερανεστηκυῖα ὁρᾶται ἡ πόλις καὶ χθαμαλὴ, πρὸς γὰρ τὴν τῆς Ἰουδαίας χώραν ἐστὶν ὑπερκειμένη, πρὸς δὲ τὰ ἐχόμενα ταύτης γηλόφα χθαμαλίζεται. *Urbs ſancta variis vallibus & montibus cingitur, & hoc mirabile eſt quod eadem & excelſa & depreſſa appareat, reſpectu enim Judaeae ſupereminet, reſpectu vero collium circa eam eſt depreſſa.* Ceterum de ſitu Hieroſolymae reſpectu urbium vicinarum, Jerichuntis, Aſcalonis, Caeſareae, Neapolis, Bethelis, Ramae & plurimarum aliarum copioſe egimus *lib.* II. plus uno capite, praecipue *cap.* IX. Capite ultimo *lib.* II. etiam nonnulla notavimus de ſolo Hieroſolymitano arido admodum & ſaxoſo.

Verum magis ardua eſt diſquiſitio de ſitu hujus urbis, reſpectu tribuum: fueritne in regione tribus Benjamin ſita, an Judae. Sunt qui putent urbem Hieroſolymitanam ſitam fuiſſe in tribu Benjamin; nec levia firmamenta ſunt quibus haec ſententia nititur. Primum quidem quod *Joſ. capite* XVIII, *commate* 27, inter reliquas urbes Benjaminis recenſeatur Jeruſalem his verbis והיבוסי היא ירושלים *& Jebuſi, quae eſt Jeruſalem.* Et mox de his 26 urbibus dicitur זאת נחלת בני בנימן *Haec eſt hereditas filiorum Benjamin.* Fuit itaque Jeruſalem aeque ac aliae urbes ibi commemoratae (nec enim excipitur) tribus Benjamin. Alterum, quod legitur *Joſ.* 15. 8. terminum videlicet qui terras tribus Juda & Benjamin dividit ab ortu occaſum verſus ita duci ut tendat per vallem filii Hinnom *ex latere Jebus ad meridiem, quae eſt Jeruſalem*, אל כתף היבוסי מנגב היא ירושלם, unde liquet montem Jebuſaeorum, qui idem eſt ac Sion, vel urbs Jeruſalem cujus munitiſſima pars erat, fuiſſe ad ſeptentrionem illius termini, quia terminus tendebat juxta latus meridionale montis, adeoque ad Benjaminem pertinuiſſe. Nam regionem Benjaminis ad ſeptentrionem Judae fuiſſe ita certum eſt ut a nemine hactenus negatum ſit. Tertium praeſidium huic opinioni petitur ex *Judic.* I. 21. *Jebuſaeos incolas Hieroſolymae non poterant expellere Benjaminitae, ſed habitarunt Benjaminitae cum Jebuſaeis Hieroſolymis uſque in hunc diem.* E quibus effici videtur Hieroſolymas ad tribum Benjamin pertinuiſſe: nam Benjaminitarum

eo

Digitized by Google

eos expellere. At quorſum expuliſſent e locis quae nihil ad ipſos pertinebant? Quarto loco pro hac ſententia facit prophetia Moſis, *Deuter.* 33.12. ubi de Benjamin, *Dilectus Dei* (alii, *Deus*, aliter diſtinguentes) *habitabit confidenter in eo, quaſi in thalamo tota die morabitur & inter humeros illius requieſcet*, בין כתפיו שכן. Quibus verbis innui videtur gloria Dei in Templo ſuo habitantis inter montes Benjaminiticos: ſic ut in Benjamin Templum collocandum videatur, atque adeo etiam urbs Hieroſolyma, in qua Templum erat. His adde 2 *Sam.* 2. 9. 11. ubi Isboſeth in Benjamin &c. rex fuiſſe dicitur, David autem in Juda, qui poſtea demum in Jeruſalem regnavit. Vide 2 *Sam.* 5. 5. unde colligitur Jeruſalem ad Benjamin, non Juda, pertinuiſſe.

Nec tamen deſunt rationes ab altera parte quae tribui Juda urbem Hieroſolymam vendicant. Prima deſumitur ex *Joſ.* 15. 63. *Jebuſaeos incolas Hieroſolymae non potuerunt delere filii Judae, ſed habitaverunt Jebuſaei cum filiis Judae Hieroſolymis uſque in hunc diem.* Nota toto hoc capite nil aliud recenſeri quam terminos & urbes tribus Juda, & *cap.* 16. ſortem tribus Ephraim, *cap.* 17. alias: capite demum octavo & decimo urbes Benjaminiticas. Si itaque Jeruſalem ad Juda non pertinuit, quam ob rem heic recenſetur? Altera nititur verbis *Pſal.* 78. 67. & 68. *Repulit tabernaculum Joſeph & tribum Ephraim non elegit, ſed elegit tribum Juda, montem Sion quem dilexit.* Quibus affinia leguntur *Pſal.* 69. 36. *Deus ſervabit Sionem & aedificabuntur urbes Juda* & *Pſal.* 48. 12. *Laetetur mons Sion & exultent filiae Judae.* Quae quidem vix poſſunt apte explicari niſi mons Sion in tribu Juda collocetur. Tertia petitur ex *Judic.* 1. 8. *Oppugnantes filii Judae Hieroſolymam ceperunt eam & percuſſerunt acie gladii tradentes cunctam incendio civitatem.* Si enim Hieroſolyma ad Benjaminitas pertinuit, quo jure tribus Juda combuſſit urbem non ſuam? In quibus verbis etiam hoc difficile explicatu eſt, quod incolae Jebus, id eſt, Jeruſalem dicantur expelli non potuiſſe a filiis Judae, ſed cum iis Hieroſolymis habitaſſe in hunc uſque diem. *Joſ.* 15. 63. Si enim tota urbs fuit capta & incenſa a tribu Juda quemadmodum dicitur *Jud.* 1. 8. utique expulſi fuere Jebuſaei.

Cogi-

Digitized by Google

Cogimur itaque nomen Hieroſolymae modo latius modo minus late extendere, ita ut urbs quidem incenſa tum fuerit & capta, ſed arx Jebus in monte Sion ſita nequaquam. Urbs ergo Hieroſolyma, quae capta & incenſa fuit a filiis Juda, ſtatuatur fuiſſe ad auſtralem plagam montis Sion (nihil enim eſt quod cogat eam ibi collocare ubi poſtea florentibus rebus Judaicis fuit, nempe ad ſeptentrionem & ortum montis Sion) atque ita fuit in portione tribus Judae, & ab ea potius quam alia flammis cremanda. Quarto ex *Jerem.* 37. 12. videtur aliquid peti poſſe pro ſitu Hieroſolymae in Juda, quia Jeremias dicitur egreſſus ex urbe Jeruſalem ללכת ארץ בנימן *ut iret in terram Benjamin.* Quod videtur indicare eum quum Hieroſolymis eſſet in terra Benjamin non fuiſſe.

Ad conciliationem horum teſtimoniorum Sacri Codicis varia obſervari poſſunt, quibus expoſitis planiora haec reddentur quae aſpera nunc & ſibi contraria apparent. Primo quidem, Hieroſolymam ſitam fuiſſe in confiniis utriuſque tribus Judae & Benjamin, uti conſtat ex deſcriptione termini eas ſeparantis *Joſ.* 15. 8. & iſtiuſmodi urbes aliquando expugnatas fuiſſe ab hominibus tribuum aliarum quam cujus erant, quia ſalus & ſecuritas tribus alicujus non patiebatur in vicinia ſua eſſe urbes ſub Cananaeorum poteſtate. Sic tribus Judae intererat in Jebus non manere Cananaeos, etiamſi ea urbs Benjaminis eſſet. Sic nos pro Imperatore Carolo urbes expugnamus, ut magis tuta ſit noſtra regio & Galli longius a finibus noſtris arceantur. Ita Bethel urbs erat tribus Benjamin, ſecundum *Joſ.* 18. 22. ſed eadem ſita erat in confiniis tribus Ephraim, ſecundum *Joſ.* 16. 2. & 18. 13. Expugnarunt eam non Benjaminitae, ſed domus Joſeph, id eſt, Ephraimitae & Menaſſitae *Judic.* 1. 22. junctis ut videtur operis, quia eodem capite, *commate* 27, urbium a Menaſſitis & 29 ab Ephraimitis ſigillatim occupatarum fit mentio. Adeoque Hieroſolyma ſita in utriuſque tribus Benjaminis & Judae confiniis potuit dici retinuiſſe veteres incolas, quos filii Judae non expulere, nec etiam filii Benjamin. Eſt tamen, fateor, differentia inter *ri filii Judae & Benjamin expulerunt priſcos incolas* (quod junctas

operas ſignificat, & τὸ *filii Judae & Benjamin non expulerant*: quia hoc videtur innuere & filiorum Judae & Benjamin hoc fuiſſe ut expellerentur incolae, quod fere vix dici poſſe videtur niſi urbs partim unius partim alterius tribus fuiſſe ſtatuatur. Si enim tota ad Benjamin pertinuit, quorſum dicitur, *filii Judae non expulerunt.* Debebantne illi expellere hoſtes ex urbibus Benjaminitarum? Nuſquam certe hoc traditur. Dicamus itaque partem urbis Hieroſolymitanae ad tribum Juda partim ad Benjamin pertinuiſſe: adeoque tam huic quam illi jus fuiſſe expellendi veteres colonos.

Deinde ad minuendas alias difficultates hoc notari poteſt, urbes aliquando pertinuiſſe ad alias tribus quam in quarum regionibus ſitae erant. Id eſt, ut clarius dicam, non ſequi urbem aliquam pertinuiſſe ad tribum Benjamin, quia in regione tribus Benjamin ſita fuit. Hoc, ſi exempla ſubjecero, intelligi dilucide poterit. Urbes ſuas tribus Simeon accepit in medio regionis tribus Judae & in illa portione quae tota ſorte ei erat attributa, quod legere eſt *Joſ.* 19. 1. Atque ita dici potuit urbes illas eſſe in tribu Juda, Simeonis tamen. Ita *Joſ.* 17. 11. traditur *Menaſſitas habuiſſe urbes Bethſan, Jeblaam, Dor, Endor, Taanath, Megiddo & tertiam partem urbis Nopheth.* Erant autem hae urbes ſitae in regione tribuum Jiſſaſcar & Aſcher, uti ibidem diſertis verbis monetur. Confer *Jud.* 1. 27. *Menaſſitae non expulerunt Bethſan, Taanach, Dor, Jeblaam, & Megiddo, ſed Cananaei cum iis illic habitarunt.* Adeoque ſpecie tantum non revera repugnat quum Jeruſalem urbs tribus Benjamin appellatur, & ſita fuiſſe dicitur in tribu Juda. Quid? quod ex locis citatis haec verba שלשת נפת *tertiam partem* urbis *Nopheth* (*Joſ.* 17. 11.) novam lucem foenerentur. Inde enim diſcimus urbium partes has & illas fuiſſe diverſarum tribuum, atque ita Hieroſolymae partem unam tribui Benjaminis, alteram Judae dari poſſe.

Tertio notandum eſt pro varia ratione temporum variam fuiſſe Hieroſolymae extenſionem: quumque in confiniis utriuſque tribus fuerit, dici poſſe, noſtra quidem ſententia, urbem Hieroſolymam ſitam fuiſſe in tribu Juda, tunc nimirum quum incenſa

Digitized by Google

cenſa fuit a filiis Judae *Jud.* 1. 8. eandem ſitam fuiſſe in tribu Benjamin, ſiquidem montem Sion vel arcem Jebus eo nomine appellemus, uti ſaepe fit in Sacro Codice, quia is mons ſitus fuit ad ſeptentrionem termini ſecernentis regiones tribuum Judae & Benjamin. Nec repugnat ſi quis eam tum quum maxime fuit extenſa circa ultimos annos Templi ſecundi, imo & antea quum Templum a Salomone in monte Moria ſtructum fuit, dicat partim in portione tribus Judae, partim in Benjamin, fuiſſe, ita ut terminus dividens Judam & Benjaminem tranſierit per atria Templi, quod Judaei tradunt. Fateor in Sacro Codice nihil eſt quod nos ad illas cogitationes ducat. Sed tamen cauſam non video, quam ob rem traditio illa Judaeorum ſuſpecta eſſe debeat, in primis quum nihil vetet, quod ſciam, quin ita eſſe potuerit. Non eſt igitur cur adſtruam hujus traditionis fidem aut eam confirmem: nec eſt cur rejiciam.

Poſſem addere ex iiſdem ſcriptis Judaïcis ad illuſtrationem hujus diſquiſitionis urbem Hieroſolymam fuiſſe urbem Dei, non hujus vel illius tribus, nec fuiſſe נחלקת בשבטים *diſtributam inter tribus*, adeoque nec ad Judam proprie nec Benjamin pertinuiſſe. Sed, quemadmodum noſtra quidem fert opinio, hoc minus ad rem facit. Fuerit urbs Dei: de hac re nulla eſt controverſia. Diſquiritur fuerit ne in illa terrae regione quae tribui Benjamin data eſſe legitur in libro Joſuae, an vero in illa quae tribus Judae fuit. Sic urbes Leviticae & Sacerdotales etiam ab urbibus aliarum tribuum diſtinguuntur, & urbes Sacerdotum aut Levitarum appellantur. Sitae tamen fuerunt in regionibus aliarum tribuum, & de iis merito diſputatur in quibus ſitae fuerint.

Dicamus itaque partem ejus ad tribum Juda, partem ad Benjamin, pertinuiſſe, maxima tamen ſui parte, praecipue ſtante Templo ſecundo, in regione tribus Benjamin fuiſſe: dico, *in regione tribus Benjamin*: non enim ideo quia in regione tribus Benjamin fuit, ſtatui debet ad Benjaminitas pertinuiſſe, uti mox oſtendimus. Quid? quod ſtante Templo ſecundo regiones tribuum magis eſſent confuſae quam ut de pleriſque locis accu-

Ooooo 2 rate

Digitized by Google

rate ſciri potuerit ad quas tribus pertinerent. Credibile eſt Judae partem urbis Jeruſalem fuiſſe tribuendam, quod illa tribus eam cepiſſet & concremaſſet olim. Benjamini etiam pars videtur cedere debuiſſe quod Jebus ſorte huic tribui erat aſſignata *Joſ.* 18. 28. qua propter tum filii Juda tum filii Benjamin dicuntur habitaſſe in Jeruſalem antequam expuliſſent Jebuſaeos *Jud.* 1. 21. & *Joſ.* 15. 63. Quae autem portio Hieroſolymae ante expugnatos Jebuſaeos fuerit habitata a Benjaminitis, quae a filiis Juda, dicere nequeo, quum Sacer Codex ſileat. Paris eſſe prudentiae arbitror incerta pro incertis agnoſcere nec iis immorari, ac certa adſtruere & confirmare.

Reſtat ut legendo veſtigia noſtra pedem retro referamus videamuſque quomodo ea quae in initio hujus diſputationis protulimus tum ut tribui Judae tum ut Benjamini urbem Hieroſolymam vindicaremus, cum ſententia noſtra conveniant, ut Sacro Codici lucem aliquam foeneremur. Primum, quod *Joſ.* 18. 27. legitur, Jeruſalem ſive Jebus fuiſſe urbem Benjaminitarum nobis non adverſatur, qui & ipſi montem Sion, in quo Jebus fuit, docuimus in portione tribus Benjamin fuiſſe. Quod ſi vel maxime fateremur partem aliquam montis Sion, ſive Jebus, a tribu Juda poſſeſſam fuiſſe, potuiſſet a potiori parte Benjaminitarum deducta eſſe appellatio. Vel Jeruſalem dici poteſt נחלת בני בנימן *hereditas filiorum Benjamin*, quia in regione eorum ſita fuit, uti urbes Simeoniticae ſitae dicuntur בתוך נחלת בני יהודה *in hereditate filiorum Judae*, *Joſ.* 19. 1 id eſt, in regione tribus ejus: quamvis non diffitear illas etiam urbes נחלת בני שמעון *hereditatem filiorum Simeonis* dici. Non eſt igitur quod in hoc loquendi modo multum ponamus praeſidii. Ex altero loco *Joſ.* 15. 8. tantum poteſt colligi Jebus in regione tribus Benjamin fuiſſe, quod non negamus. Tertius docet Benjaminitarum fuiſſe expellere Jebuſaeos: nec mirum quum Jebus in eorum portione fuerit: adeoque nec hic nobis adverſus eſt. Quartus etiam nobis adjumento eſt. Collocamus enim templum in portione tribus Benjamin. Quinto denique nihil efficitur, niſi urbem ad Benjamin eo tempore pertinuiſſe: quod non negamus:

Digitized by Google

mus: nec inde quis colligat ſemper & ſolius Benjaminis eam fuiſſe, aut eſſe oportuiſſe.

Videamus porro illa quae Hieroſolymam Judae aſſerunt. Quorum primum eſt, Judae filios debuiſſe Jebuſaeos expellere nec expuliſſe, ſed cum iis habitaſſe Hieroſolymis. Verum quum idem plane legatur de filiis Benjamin *Jud.* 1. 21. non eſt cur Judae magis quam Benjamini urbem vindicemus. Efficitur hinc potius & Judae filiorum & Benjaminis fuiſſe Jebuſaeos expellere, & utroſque habitaſſe illic cum Jebuſaeis. Certe aequale eſt utrimque rationum pondus, & quantum valet dictum *Joſ.* 15. 63. pro Juda, tantum *Jud.* 1. 21. pro Benjamin. Utrobique enim eadem verba leguntur. Alterum quod urgetur ex *Pſ.* 78. 68. ubi Deus dicitur elegiſſe tribum Juda, montem Sion quem dilexit, ita poteſt explicari, ut disjungantur ויבחר את שבט יהודה *& elegit tribum Juda*, quarum vocum ultima accentum habet Athnach, & ſequentia, את הר ציון *montem Sion*: vel (quod maxime placet) ibi opponi Juda & Ephraim, uti tribus duas praecipuas, ſub quibus aliae comprehenduntur, poſtquam ſciſſum fuit in duo regnum Hebraeorum ſub Rehabeamo. Confer *Jerem.* 7. 14. 15. 17. Ita poterit Deus dici elegiſſe tribum Juda non Ephraim. Saepe enim ſub Juda Benjamin (tribus exigua & tantum non deleta tempore Judicum *Jud.* 20. 47.) continetur, & una tribus appellatur 1 *Reg.* 11. 13. 32. & in illa Jeruſalem eſſe dicitur, quum tamen & Juda & Benjamin fuerint. Vide 1 *Reg.* 12. 21. Vel poteſt dici partem montis Sion aeque a Juda ac Benjamin habitatam fuiſſe, & Judae potius, ob celebritatem aliaque privilegia quibus eminuit, quam Benjaminis mentionem fieri. Vel denique per montem Sion quem Deus elegit intelligi poteſt mons Moria, pars habita Sionis, certe in Sacro Codice ſaepe Sionis nomine dicta, qui mons partim ad Judam partim ad Benjamin pertinuiſſe fertur a Judaeis. Illum enim montem, in quo Templum erat, elegerat Deus, & hic tabernaculo Joſephi, אהל יוסף, quod Schilunte fuit, opponitur. Tertius locus *Jud.* 1. 8. indicat Judae filios Hieroſolymam cepiſſe, adeoque illam quam ceperunt in regione tribus Judae fuiſſe veriſimile eſt.

Digitized by Google

Verum illa Hieroſolyma non fuit eadem ac Jebus in monte Sion, quae diu poſtea demum capta fuit a Davide : ſed alia forſitan ad latus auſtrale montis Sion ſita, quia illic regio tribus Judae fuit. Fuerit itaque haec in tribu Juda, non ſequitur Sionem aut quae aliae partes urbis ſeptentrionaliores fuere ad tribum Judam pertinuiſſe. Quartum denique nobis haud adverſatur. Profectus enim dicitur Jeremias in terram Benjamin videlicet ex urbe, ita ut opponatur ſibi urbs & regio עיר & ארץ : atque ita dici poteſt, urbem Hieroſolymam proſpexiſſe ארץ בנימן *terram Benjamin*, non quod ipſa nullatenus ad Benjamin pertineret, ſed quod terra ab urbe diſtinguatur; vel profectus eſt in Benjamin, id eſt, ulterius in eam penetravit, ad interiora ejus contendit, uti alias exponi ſolet Chriſtum profectum in Galilaeam, id eſt, in interiora ejus.

Priuſquam de montibus urbis Hieroſolymitanae ſigillatim agamus, diſquirendum eſt de ſitu Sionis & Acrae, qui quidem fuere praecipui, & a quorum poſitione facies univerſa veteris Hieroſolymae dependet. Sunt qui Sionem ad boream, Acram ad auſtrum, locent. Nobis placent contraria, qui Sionem ſitum eſſe in auſtrali parte urbis Hieroſolymitanae ex Joſepho colligimus *lib.* VI. *de bell. Judaico cap.* 6. ubi muros tres deſcribit quibus urbs cingebatur : quorum primus ille eſt qui montem Sion ambit. Hic ducitur una ſui parte ab Hippico turri, quam Herodes ſtruxerat in hoc muro, uſque ad porticum Templi occidentalem, altera parte ab Hippico occidentem verſus protenditur, dein flectitur in meridiem (nota hoc) tum in orientem donec cum orientali porticu Templi conjungatur. Murus autem ſecundus ibidem deſcribitur ſeptentrionalem tractum ambiens & a muro priore, qua porta Γεννάθ erat, ad turrim Antoniam protenditur, quae ad angulum Templi notoborealem erat. Tertius murus ab Hippico ducitur boream verſus (notetur hoc) ad turrim Pſephinam, μέχρι τῦ βορείυ κλίματος κατατεῖνον ἐπὶ τὸν Ψήφινον πύργον, quae in angulo urbis notoboreali erat & cingebat partem urbis ab Agrippa additam, & veteri muro id eſt primo conjungebatur circa vallem Kedron. Haec quidem plane intelligi

Digitized by Google

telligi nequeunt ſi Sion ad ſeptentrionem collocetur. Praeterea ex hiſtoria obſidionis narrata *lib.* VI. *de bell. Jud. cap.* 8. liquet Romanos a ſeptentrione urbem invadentes perrupto primo & altero muro, & ſeptentrionali urbis regione in poteſtatem ſuam redacta, necdum Sione potitos fuiſſe: quum, ſi Sion in ſeptentrionali urbis parte fuerit, Sion ſtatim in eorum poteſtatem pervenire debuerit. Denique Sionem vocat Joſephus τὴν ἄνω, Acram τὴν κάτω πόλιν, idemque προσάρκτια τῆς πόλεως, κλίμα βόρειον, diſtinguit a Sione. Ex quibus intelligitur Sionem ad auſtralem plagam urbis eſſe collocandum. Quo quidem probe ſtabilito ac fixo, videamus tamen quid objici nobis poſſit. Sunt ea tria potiſſimum (reliqua enim tanti non ſunt ut iis immoremur) quae urgentur ab viro de geographia ſacra optime merito, Johanne Ligtfooto, in centuria chorographica Horis Hebraïcis in Matthaeum praemiſſa, *Cap.* 22. & 23.

Palmarium ſententiae nobis adverſae praeſidium eſt in *Pſal.* 48. 3. quod unice nuper urſit in geographia ſacra Cellarius *pag.* 330. ubi aperte, dicunt, mons Sion ad latus urbis boreale collocatur יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון ירכתי צפון קרית מלך רב *Pulcer adſpectu, gaudium univerſae terrae, mons Sion ad latera aquilonis, urbs Regis magni.* Primo quidem reſponderi poſſet in Hebraeo Codice tantum legi, *mons Sion, latera aquilonis*, & haec duo tanquam partes praecipuas urbis recenſeri, *montem Sion*, id eſt urbem ſuperiorem, & *partes boreales*, τὰ προσάρκτια μέρη, uti Joſephus loquitur, id eſt quicquid ad boream Sionis erat, quae ſimul juncta efficiant urbem Regis magni i. e. Hieroſolymam. Sed liberales ſimus & demus illud *ad* recte ibidem legi. Et ut verum fatear perſuaſum mihi eſt verba ita vertenda eſſe, *mons Sion ad latera aquilonis*, id eſt, *ad plagam ſeptentrionalem.* Nec tamen ideo concedam neceſſe eſt hic de latere boreali urbis agi. Imo de ipſius montis latere agi videtur. Quum enim montium latera vel haec vel illa ob jucunditatem proſpectus aut fertilitatem ſoli celebrentur, Sionis (nam de *Acra* monte non tam alto nec tunc adeo habitato ſilet) latus boreale praecipue erat יפה נוף *pulchrum conſpectu*, (vel

Digitized by Google

(ſive *elatione* qua ſe effert, uti ex Arabico نوف verti poteſt) quia illud obverſum monti Acrae quaſi in amphitheatri ſpeciem urbem ſitam oſtendebat. Latus enim auſtrale valle profunda atque inacceſſa cingebatur: βαθείαις φάραγξι ἔξωθεν οἱ δύο λόφοι περιείχοντο teſte Joſepho. Adde quod idem illud latus templum a Salomone aedificandum ſuſtinere deberet in extremitate orientem verſus. Audiamus Joſephum, cujus verba ſententiam noſtram luculenter confirmabunt. Ita ſcribit *lib.* VI. *de bell. Jud. cap.* 6. Αὕτη μὲν ὑπὲρ δύο λόφων ἀντιπρόσωπος ἔκτισο μέσῃ φάραγγι διῃρημένων, εἰς ἣν ἐπάλληλοι κατέληγον οἰκίαι. Τῶν δὲ λόφων ὁ μὲν τὴν ἄνω πόλιν ἔχων ὑψηλότερός τε πολλῷ καὶ τὸ μῆκος ἰθύτερος ἦν. Διὰ γοῦν τὴν ὀχυρότητα φρούριον μὲν Δαβίδου τοῦ βασιλέως ἐκαλεῖτο (Πατὴρ Σολομῶντος ἦν οὗτος τοῦ πρῶτον τὸν ναὸν κτίσαντος) ἡ δὲ ἄνω ἀγορὰ πρὸς ἡμῶν. Ἅτερος δὲ ὁ καλούμενος Ἄκρα καὶ τὴν κάτω πόλιν ὑφεστὼς ἀμφίκυρτος. *Et ipſa quidem urbs ſupra duos colles erat condita, contrariis frontibus ſe adſpicientes & interveniente valle diſcretos, in quam domus deſinebant. Collium vero alter, cui ſuperior urbs inſidet, multo eſt excelſior & in prolixitate directior: adeo ut, quoniam tutus erat, caſtellum a Davide quondam Rege (is pater Salomonis fuerat, qui primus templum aedificaverat) vocaretur, a nobis autem forum ſuperius. Alter autem qui appellatur Acra inferiorem ſuſtinet urbem & undique declivis eſt.* Haec ſi menti noſtrae obverſentur, & ירכתי alibi quoque in ſacris literis montibus tribui notemus uti *Jud.* 19. 1. & 18. ירכתי הר אפרים *latera montis Ephraim*, ירכתי לבנון *latera Libani* 2 *Reg.* 19. 23. facile intelligemus, cur etiam *Jeſ.* 14. 13. Rex Babylonius glorietur ſe poſſeſſurum הר מועד ירכתי צפון *montem conventus, ad latera aquilonis*, adeoque in media urbe moraturum. Sive enim ea accipiamus disjunctim, ut & monte conventus ſive Moria in quo templum erat & lateribus borealibus Sionis ſe potiturum dicat, ſive ita ut mons conventus id eſt Moria ad latus ſeptentrionale Sionis proprie dicti aliqua ratione ſitus intelligatur, ſive credamus nomen הר מועד dari univerſo monti Sion, quia in parte ſive colle orientali locus erat conventus populi, id eſt templum, ſenſum haud incommodum ex his verbis eliciemus.

Exiſti-

Digitized by Google

Exiſtimat porro Ligtfootus perſpicuum eſſe ex Joſepho montem Sion ad ſeptentrionem urbis ſitum fuiſſe, quum turres muri tertii deſcribit. Haec ſunt verba Ligtfooti. *Turres ab Herode conditas, Pſephinum, Hippicum &c. dicit plane fuiſſe ab aquilone*, Caſtrametatus eſt Titus, *inquit*, ſtadiis ab urbe duobus a parte muri angulari, juxta turrim Pſephinum, ubi circuitus muri ab arcto flectitur in occidentem, *& capite proxime ſequente* Ἀνεῖχε κατὰ γωνίαν βόρειός τε καὶ πρὸς δύσιν ὁ Ψήφινος πύργος, *& muri extimi ambitum eodem capite deſcribens* Ἀρχόμενον δὲ, inquit, κατὰ βορρᾶν ἀπὸ τοῦ Ἱππικοῦ καλουμένου πύργου καὶ διατεῖνον ἐπὶ τὸν Ξυστὸν &c. Incipit a Septentrione a turre Hippico & proceſſit ad Xyſtum. *Et cum turres iſtas deſcripſiſſet, haec addit*, Κειμένοις δὲ πρὸς ἄρκτον αὐτοῖς ἔνδοθεν ἡ τοῦ βασιλέως αὐλὴ προσέζευκτο. Sitis autem illis turribus ab aquilone, intus adjuncta erat regia. *Quid clarius? Regia erat in urbe ſuperiori vel Sione, at regia conjuncta erat muro extimo Septentrionali. Ergo Sion erat a Septentrione.* Hactenus Ligtfootum audivimus. Videamus quid ad haec reponi poſſit, eo ordine quo nobis praeit. Turres, ait, ab Herode conditas Pſephinum, Hippicum &c. dicit Joſephus fuiſſe ab aquilone. Non dicit hoc Joſephus. Pſephinam turrim dicit fuiſſe ad aquilonem urbis, in angulo muri tertii qui occidentem & ſeptentrionem verſus ſpectabat: ſed Hippicum & alias turres ab Herode conditas ibi non collocat: e contrario teſtatur turres Hippicum, Phaſaelum & Mariammen ab Herode conditas in muro antiquo, id eſt, primo qui Sionem ambit. Deinde ſcribit Ligtfootus murum extimum deſcribere Joſephum ducto initio a turri Hippico ad ſeptentrionem ut ita Xyſtum verſus feratur. Haec in Joſepho leguntur, ubi murum primum, id eſt, Sionis deſcribit: nec adverſantur mihi. Erat enim Hippicus ad ſeptentrionem Sionis & inde murus Sionis protenditur uſque ad Xyſtum. Inde autem non efficias, Hippicum ad ſeptentrionem urbis ſitum fuiſſe, ubi Pſephinus fuit. Urget denique ſcribere Joſephum illis turribus ad aquilonem ſitis intus regiam eſſe adjunctam. Regia autem erat in Sion. Fateor, regia fuit in Sion: at nego Joſephum ſcribere illis turribus, id eſt Pſephinae aeque

ac Hippico ac aliis regiam jungi. Tantum legitur illic regiam jungi tribus turribus in antiquo muro ab Herode conditis, id eſt, Hippico, Phaſaelo, & Mariamme, non Pſephinae. Verum, dicet aliquis, Joſephus tamen illas turres dicit ad ſeptentrionem ſitas. Non repugno. Ad ſeptentrionem regiae & Sionis erant ſitae: non ad ſeptentrionem muri tertii ſive extimi ubi Pſephinus erat.

Tertium eſt quod depromitur contra hanc ſententiam ex *Ezech.* XL. 2. ubi Propheta dicitur adductus in terram Iſraëliticam & poſitus ſuper montem excelſum ad quem erat aedificium urbis ad auſtrum. Si enim concedamus montem illum excelſum fuiſſe Moriam, inde non efficitur urbem eſſe montem Acram. Imo urbs potius Sion fuit, quum ea pars ejus praecipua antiquiſſima & urbs Davidis dicta fuerit 1 *Reg.* 8. 1. Hujus autem reſpectu mons Moria fuit ad ortum quidem, verum etiam ad ſeptentrionem. Et quamvis ſecundum noſtrum loquendi morem magis ad ortum fuerit quam ad ſeptentrionem, tamen ſecundum modum loquendi in Sacro Codice uſitatum, cui mare mediterraneum occidens, Aegyptus meridies, Babylonia ſeptentrio appellatur, aeque poterit dici eſſe ad ſeptentrionem urbs Davidis ſive Sionis, quam Babylonia ad ſeptentrionem terrae Iſraëliticae. Quumque haec videns ex Babylonia in terram Iſraëlitarum ductum ſe ſcribat, quid mirum ſi uti terra Iſraëlitica ad auſtrum Babyloniae ſita conſideretur, etiam Sion reſpectu Moriae ad auſtralem plagam collocata dicatur.

Montes urbis Hieroſolymitanae, tunc quum maxime fuit extenſa, fuere Sion, Acra, Moria, & Bezetha. Λόφους illos omnes appellat Joſephus, quamvis inter illos duo ſint praecipui Sion & Acra, quos propterea κατ' ἐξοχὴν nuncupat τοὺς τῆς πόλεως δύο λόφους, *colles duos urbis*, uti etiam Tacitus Hieroſolymam deſcribens *l. v. Hiſtoriar. c.* 11. *Duos colles immenſum editos claudebant muri per artem obliqui aut introrſus ſinuati.* Videamus de ſingulis aliqua.

Mons Sion dictus, Σιὼν Graecis, ציון *Tzion* Hebraeis, in parte urbis auſtrali erat ſitus, uti mox oſtendimus. Hic monti Acrae ita erat oppoſitus ut urbs ipſa utrique monti incumbens ἀντιπρόσω-

πος

πος eſſet, & pars una alteram reſpiceret, teſte Joſepho. Vox illa ab Joſepho, duce exercitus, eleganter adhibetur, quae proprie uſurpari ſolet de hoſtibus adverſam & oppoſitam ſibi frontem caſtrorum habentibus, quod etiam adumbratum fuit caduceo duobus ſerpentibus *ἀντιπροσώποις* ornato, uti ſcholiaſtes Thucydidis *ad lib.* 1. *pag.* 36. Κηρύκιον ἐςι ξύλον ὀρθὸν, ἔχον ἑκατέρωθεν δύο ὄφεις περιπεπλεγμένους, καὶ ἀντιπροσώπους πρὸς ἀλλήλους κειμένους, ὅπερ ἐιώθασιν φέρειν οἱ κήρυκες μετ' αὐτῶν. Καὶ ὐκ ἐξῆν αὐτοὺς ἀδικεῖν παρ' ὓς ἀπέρχονται. Σύμβολον δὲ ἦν τὸ μὲν ὀρθὸν ξύλον τῦ ὀρθῦ λόγυ· τὸ δὲ παρ' ἑκάτερον εἶδος τῶν ὄφεων, τὰ ἀντιτασσόμενα ςρατόπεδα· ὁ γὰρ ὀρθὸς λόγος δι' ἀμφοτέρων χωρεῖ. *Caduceus eſt lignum rectum, ab utroque latere angues duos habens ſibi implexos adverſis faciebus, quod legati vel caduceatores ſecum ferre conſueverunt: nec licet iis ad quos mittuntur injuria illos afficere. Lignum autem rectum notat rectum ſermonem, ſerpentes duo caſtra hoſtium ſibi mutuo adverſa; inter illa enim rectus ſermo medius procedit.* Confer cum hiſce verba Plinii *lib.* XXIX. 3. *Hic complexus anguium & efferatorum concordia cauſa videtur eſſe quare exterae gentes caduceum in pacis argumentis circundata effigie anguium fecerint: neque enim criſtatos eſſe in caduceo mos eſt.* Vallis ceterum inter Sionem & Acram media erat vallis τυροποιῶν ſive caſeariorum. Mons Sion erat horum excelſiſſimus & ſuſtinebat τὴν ἄνω πόλιν, *urbem ſuperiorem*, eratque in longitudinem directior quam Acra, quae τὴν κάτω πόλιν urbem inferiorem ſuſtinuit. Hinc eſt quod Sionem nuncupat Joſephus τὸν τῆς ἄνω πόλεως λόφον, & Acram τῆς κάτω. Cingebatur mons Sion ἔξωθεν, id eſt, qua urbem terminat ad auſtrum & occaſum, profunda valle, ſic ut ab illis partibus adiri non potuerit. Praeterea murum habuit quem ἀρχαῖον appellare ſolet, id eſt, veterem Joſephus, quippe a temporibus Davidis exſtructum, qui a parte ſeptentrionali conſpicuus erat tribus praecipue turribus, Hippico, Phaſaëlo & Mariamme, quae & ipſae altiſſimae erant, & ob altitudinem montis Sion, cui hic murus ſuperſtructus erat, altiores videbantur. Deſcribit has Joſephus accurate *lib.* VI. *de bell. Jud. cap.* 6. & Tacitus, *lib.* V. *Hiſt. cap.* 11. eas videtur ante oculos habuiſſe, ſcribens, *Duos colles immenſum editos claudebant muri per artem ob-*

Digitized by Google

liqui aut introrſus ſinuati; ut latera oppugnantium ad ictus pateſcerent: Extrema rupis abrupta, & turres, ubi mons juviſſet, in ſexaginta pedes inter devexa in centenos vicenoſque attollebantur: mira ſpecie ac procul intuentibus pares. Legendum reor *Phari* pro *pares*. Nam ipſe Joſephus *lib.* VI. *de bell. Judaico cap.* 6. de his turribus loquens, & ſigillatim de turri Phaſaelo, τὸ μὲν σχῆμα παρῄκει τῷ κατὰ τὴν Φάρον ἐκπυρσεύοντι τοῖς ἐπ' Ἀλεξανδρείας πλέουσι. *Specie quidem videbatur ſimilis Pharo, turri quae Alexandriam navigantibus ignem procul oſtendit.* Faciunt haec verba Joſephi ne dubitem de veritate emendationis verborum Taciti. In hoc monte erat Αὐλὴ Βασιλική. Joſeph. *lib.* II. *de bell. cap.* 39. & VII. 14. & ἡ ἄνω ἀγορὰ teſte eodem.

Acra nomen videtur accepiſſe ab Ἄκρα, ſive arce, quam Antiochus in hoc monte extruxit, ut Templum infeſtaret: quae arx a Simone capta & ſolo aequata fuit, teſte Joſepho *Antiq.* XIII. 11. Syri autem & Chaldaei arcem quoque חקרא Ἄκραν nuncupant. Erat mons ἀμφίκυρτος figura, teſte Joſepho. Eſt haec figura ligni quo operarii onera ſuſpenſa geſtant. Vide Suidam ad vocem ἀνάφερον. Idem ad vocem τετρακτὺς ſcribit eſſe τέσσαρας τῆς σελήνης μορφάς. Ἀρτίτοκος γὰρ, μηνοειδὴς, ἀμφίκυρτος καὶ πανσέληνος, *quatuor formas quibus Luna conſpicitur. Eſt enim nova* (vel novae proxima) *corniculata*, ἀμφίκυρτος, *& plena.* Eſt itaque forma ἀμφίκυρτος inter corniculatam & plenam. Ita quoqe Theophraſtus in *lib. de ſignis ſerenitatis* Lunae phaſes deſcribit. Martianus Capella *lib.* VI. *Primo* (*Luna*) *eſt corniculata quam μηνοειδῆ Graeci vocant. Medilunia, quam dicunt διάτομον, dehinc dimidiato major quae dicitur ἀμφίκυρτος. Mox plena, quae dicitur πανσέληνος.* Mons hic inferiorem urbem ſuſtinens non directus uti Sion erat ſed curvatus, natura quidem excelſior quam Moria, a quo lata valle erat diviſus, ſed Simon dux & Princeps Judaeorum Acrae altitudinem imminuit, valle repleta ut urbem Templo conjungeret, & Templum eo magis emineret, teſte Joſepho *lib.* VI. *de bell. cap.* 6. & *Antiquit.* XIII. 11. In hoc monte fuit Ἄκρα, arx, unde mons nomen tulit, ſita ἐν τῇ κάτω πόλει, & ab Antiocho condita teſte Joſeph. *lib.* XII. 7. immi-

mi-

minens Templo, ita ut inde excurrentes eos conficerent qui ſacrorum cauſa id adirent. Joſeph. XII. 14. Alibi docuimus nomen Ἄκρας datum etiam fuiſſe arci in monte Sion, uti & Chaldaeus חקרא דציון Ἄκραν Σιῶνος memorat. Erat praeterea hic Ἀρχεῖον quod milites Romani incenderunt, needum Sione potiti. *Joſ. de bell.* VII. 17. τότε Ἀρχεῖον καὶ τὴν Ἄκραν. Erat & Βουλευτήριον, incenſum a Romanis, quum nondum Sione potiti erant. *Joſ. de bell.* VII. 13. Videtur Βουλὴ dici *lib.* VI. *de bell. cap.* 6. ubi murus Sionis ab Hippico templum verſus ducitur ad Xyſtum, & dein, τῇ Βουλῇ συνάπτων, deſinit in porticum templi occidentalem. Porro meminit Joſephus τῆς Βασιλείας τῆς Ἑλένης in hoc monte ſitae. Regia haec erat *in media Acra*, κατὰ μέσην τὴν Ἄκραν. *Joſ. de bell.* VII. 13. Erat hic & regia Agrippae. Joſephus *l.* XX. 7. Inde liquet eam ad occidentem Templi fuiſſe: ne enim ex ea contemplaretur ſacra in Templo peragi ſolita murum exedrae Templi occidentalis altius extulerunt Judaei.

Mons Moria הר המוריה (2 *Chron.* 3. 1.) diſtingui omnino debet a regione Moria, ארץ המריה in qua Deus montem aliquem (erant enim plures in illa regione) ſe monſtraturum Abrahamo dicit, ubi filium ſuum offerat. Incerta linquimus quae in Schir Haſſchirin Rabba *fol.* 26. 2. diſputantur de etymo Moriae, quia inde venit מרה, al. אורה, al. מורה, al. ארירא, in mundum. Mons erat non admodum editus teſte Philone de Monarchia *pag.* 822. Magnitudo hujus montis inde fere colligitur quod ambitus ejus & adjectae turris Antoniae ſex ſtadiorum fuiſſe a Joſepho dicatur, *lib.* VI. *de bell. cap.* 6. & *Ant. lib.* 15. *cap.* 14. fuiſſe quadratam aream circa Templum quatuor ſtadiorum: ſicut ſtadium ab uno angulo ad alium fuerit. Tota autem urbs, eodem teſte habuit ambitum ſtadiorum trium & triginta, qua de re antea egimus.

Conjungebatur Sioni ponte & xyſto, uti Joſephus *lib.* VII. *cap.* 13. ſcribit. Erat etiam templum conjunctum urbi a parte Acrae: nam vallem inter Acram & Moriam repleverunt Chaſmonaei eum in finem, imminuta Acrae altitudine. *Joſ. de bell.* VI. 6. Habuit ad auſtrum vallem admodum profundam e qua

molem lapideam eduxit Salomon eo uſque quo ſolum Templi & atriorum ejus poſtulabat id fieri oportere ut omnia aequali ſolo inſiſterent. Λόφος erat πετρώδης, collis ſaxoſus, in orientali regione urbis ſitus, reſupinus verſus Acrae verticem, ὑπτιάμενος (ὑποτείμενος *Antiquit.* 15.14.) ἐπὶ τὴν κορυφὴν Ἄκρας teſte Joſepho *lib.* VI *de bell. cap.* 6. Hunc Salomon ἀπετείχιζεν, id eſt, *circumvallavit, muro cinxit.* Quod ideo noto ne quis putet ἀποτειχίζειν ſemper (ſit aliquando ἀποτείχησις τειχῶν ἀφαίρεσις teſte Suida) eſſe *diſcingere, moenia tollere*, uti Salmaſius, cujus emendationes in diſſertationes Epicteti ab Arriano digeſtas, nuper in lucem edidi, monet *pag.* 91. nam ita quoque apud Thucydidem legitur *lib.* VII. in initio, ὅτι οὐ παντελῶς πω ἀποτετειχισμέναι αἱ Συράκουσαι εἰσίν. Et apud eundem *lib.* III. Ἀκαρνᾶνες ἠξίουν Δημοσθένην τὸν στρατηγὸν τῶν Ἀθηναίων ἀποτειχίζειν αὐτούς. Scholiaſtes Thucydidis notat ad *lib.* I. *p.* 41. ἀποτειχίσαντες eſſe idem quod περιοικοδομήσαντες. Sic ἀποπυργίζειν apud Suidam in v. Πυργίσκοι, & voc ἀποπυργ. eſt *turrim exſtruere.* A radice, quam ad auſtrum profunda vallis cingebat, ductus hic murus erat ex ſaxis plumbo junctis, uſque ad altitudinem vertici Moriae aequalem.

Pars poteſt dici Sionis, uti *Jeſ.* 31.4. appellatur גבעה *collis montis Sion*, quamvis ab eo valle quadam ſecerneretur. Quemadmodum enim non repugnat montes eſſe bijuges, ὄρη δικόρυφα, vel δικόρυφα, & duos treſve colles uni monti attribui, uti mons oliviſer in tria culmina attollitur, & Ἰδομένη nomen eſt, quo appellantur δύο λόφω ὑψηλώ (teſte Thucydide *lib.* III. *p.* 247.) & apud Vibium Sequeſtrem *Parnaſſus Phocidis duobus verticibus ſurgens*, biceps inde dictus, ſic Moria conjunctus Sioni proprie dicto, licet non tam alte ſurgat, tanquam pars ejus conſiderari poteſt. Joſephus ipſe murum Sionis deſcripturus *lib.* VI. *de bell. c.* 6. ab una parte eum protendi ſcribit uſque ad porticum Templi occidentalem, quam certe mons Moria ſuſtinuit: ab altera ad porticum Templi orientalem. Sic ut dubium non ſit quin Moria, collis valle quadam a Sionis altiſſimo maximoque jugo diviſus, pars Sionis haberi queat. Certe in ſacris literis quum de Templo ſermo eſt, quod Moriae incubuiſſe nemo eſt qui neget, illud Sion

ſolet

Digitized by Google

ſolet tribui, quo ſpectant hi modi loquendi, Deum elegiſſe Sionem, habitare in Sione, & qui plures illic leguntur ſatis pervulgati.

Bezetha collis erat ſitus ἀντικρὺ τῆς Ἀντωνίας *e regione turris Antoniae*, & ὀρύγματι βαθεῖ *foſſa profunda* ab ea ſejunctus. *Joſ. l.* VI. *de bell.* 6. Nomen ejus καινόπολιν reddit Joſephus & vocat eam νεόκτιστον μέρος τῆς πόλεως. At *lib.* II. 24. videtur Bezetham & Καινόπολιν diſtinguere, niſi forte legendum ſit τὴν καὶ καινόπολιν, & unum καὶ ob viciniam alterius exciderit. Hunc munire coepit Agrippa, quod avaritiae Claudianorum temporum tribuit Tacitus.

Ophel pro monte vulgo haberi ſolet: dubito an ſufficienti ratione. Quod enim עפל collem, locum altum, notet, haud certum eſt: & ſi haec vis illi voci ſubjecta eſſet, necdum inde ſequeretur, hoc nomen non niſi monti dari oportere, quum ejuſdem vocis plures ſaepe ſint ſignificationes, & plus una de cauſa iſtiuſmodi nomen loco cuidam dari poſſit. Joſephus certe quum hujus loci meminit non appellat ὄρος aut λόφον. *lib.* VI. *de bell. cap.* 6. μέχρι χώρου τινὸς ἐν καλοῦσιν Ὀφλᾶς. Qua phraſi paulo ante uſus dixerat διὰ τοῦ Βηθσῶ καλουμένου χώρου, *per locum Bethſo dictum*, quod etiam nomen montis non fuit. Et VII. 13. καὶ τὸ βουλευτήριον καὶ τὸν Ὀφλᾶν καλούμενον. Et *lib.* VI. *de bell. cap.* 7. *Templum Johannes tenuit, & quae circa ſunt haud pauca* τόν τε Ὀφλᾶν &c. At Sionem πρῶτον, Acram δεύτερον, Moriam τρίτον, & Bezetham τέταρτον λόφον appellat, non Ophlam. Liquet etiam ex locis Joſephi mox indicatis Ophlam ad auſtrum Templi fuiſſe.

Conjecturis fere nituntur quaecunque de portis Hieroſolymae earumque nominibus tradi ſolent, quare iis non immorabimur. Nehemiae ambitum urbis deſcribenti hae memorantur *c.* III. 1. Gregis. 2. Piſcium. 3. Vetus. 4. Vallis. 5. Sterquilinii. 6. Fontis. 7. Domus Eljaſib. 8. Aquarum. 9. Equorum. 10. Orientalis. 11. Judicii. Confer *Nehem.* 12. 31. 36. &c. In aliis codicibus Veteris Teſtamenti alia portarum Hieroſolymitanarum nomina leguntur. Sed incertum eſt fuerintne portae exteriores ipſius urbis, an vero in urbe exſtructae, quemadmodum in media

dia urbe noſtra Trajecto portae conſpiciuntur ab una platea ad aliam tranſitum praebentes. Incertum quoque eſt an non ad atria Templi & conclavia quaedam potius quam ad moenia urbis referri debeant. Incertum denique hoc eſt, an non unius portae duo vel plura nomina fuerint; quemadmodum Judaei tradunt ſeptem nominibus inſignitam fuiſſe portam Sur. Quod ſi ad aetatem Templi ſecundi & imperium Chaſmonaeorum nos convertamus, quum duobus tribuſve muris urbs cincta eſt, ſtatuendum eſt portas fuiſſe in media urbe, quibus ex Sione in Acram & inde ad novam urbem ultro citroque iter inſtitutum fuit; quum alias muri perpetui commercium plane neceſſarium prohibuiſſent. Ceterum de intervallo quo hae portae a ſe invicem abfuerunt etiam nihil fere conſtat. 2 *Reg.* 14. 13. a porta Ephraim uſque ad portam anguli cubiti quadringenti fuiſſe dicuntur. At ubi de reliquis aliquid memoriae proditum eſt?

Piſcinae plures fuere Hieroſolymis, quae κολυμβῆθραι dicuntur. Talis erat Betheſda, *Joh.* 5. 2. de cujus nominis origine variae, & incertum, veraene an falſae etymologiae extant. Euſebius in Onomaſtico. Βηζαθὰ, κολυμβήθρα ἐν Ἱερουσαλὴμ, ἥτις ἐστὶν ἡ προβατικὴ, τὸ παλαιὸν πέντε στοὰς ἔχουσα· καὶ νῦν δείκνυται ἐν ταῖς αὐτόθι λίμναις διδύμοις· ὧν ἑκατέρα μὲν ἐκ τῶν κατ᾽ ἔτος ὑετῶν πληροῦται· θατέρα δὲ παραδόξως πεφοινιγμένον δείκνυσι τὸ ὕδωρ, ἴχνος, ὥς φασι, φέρουσα τῶν πάλαι καθαιρομένων ἐν αὐτῇ ἱερείων, παρ᾽ ὃ καὶ προβατικὴ καλεῖται διὰ τὰ θύματα. Hieronymus. *Betheſda, piſcina in Hieruſalem quae vocabatur* προβατικὴ, *& a nobis interpretari poteſt pecualis: haec quinque quondam porticus habuit, oſtenduntur que gemini lacus, quorum unus hybernis pluviis adimpleri ſolet, alter mirum in modum rubens, quaſi cruentis aquis antiqui in ſe operis ſigna teſtatur. Nam hoſtias in eo lavari a ſacerdotibus ſolitas ferunt, unde & nomen accepit.* Poſſet aliquis ſuſpicari aquas, quae lavandis victimis inſervierunt in conclavi lavantium, collectas fuiſſe certo loco, & illas pro ſanctis habitas, adeoque ſalubribus. Hoc ſi verum eſſet a בית אשדא *loco effuſionis* dicta videretur. Στρουθίον Joſepho *de bell.* VI. 12. circa turrim Antoniam erat κολυμβήθρα, quam dicit τῆ στρουθίου καλουμένην. Meminit idem & piſcinae dictae Amygdali.

dali *ibid.* Κατὰ βόρειον κλίμα ἦν κολυμβήθρα ἀμύγδαλον προσαγορευομένη. Κολυμβήθρα Σιλωάμ *Joh.* 9.7. ברכת השלח *Neh.* 3.15. erat extra urbem. *Joſ.* VI. 28. *de bell.* videtur vocare Σολομῶνος κολυμβήθραν. Ortum quidem haec videtur habuiſſe a fonte Siloam, ſita ad angulum urbis auſtrooccidentalem. Plura de piſcinis non addimus, ne longius provehamur quam conſtituimus.

De locis ſuburbanis (quae Joſephus *lib.* VII. *de bello* omnia arboribus & hortis ornata fuiſſe ſcribit, remotis tamen ab urbe, ſi Judaeis credimus in Miſna Bava Bathra, II.7. cubitis 25, ſi eſſent arbores frugiferae, 50 ſi infrugiferae) aliqua addere viſum eſt quod in ſacris literis illa celebrentur. De monte olivifero actum quidem fuit antea *l.* I. *c.* LII. In illo ſita erat Gethſemane, quam crediderim potius ab oleo & torculari nomen tuliſſe quam a ſignis novilunii, סימנין, quae in ſummo hujus montis vertice edebantur accenſis facibus. Locum enim quem Chriſtus frequentabat ut lateret in apice montis fuiſſe non putem. Aedificii eo loco exſtructi a Chriſtianis meminit Theophanes in Chronico ad annum Chriſti 683. Ἀπέστελλεν Ἀβιμέλεχ οἰκοδομῆσαι τὸν τοῦ Μαχοῦ ναόν· καὶ ἠθέλησεν ἐπᾶραι τοὺς κίονας τῆς ἁγίας Γεθσημανῆς· καὶ παρεκάλεσεν αὐτὸν Σέργιος τις ἀνὴρ Χριστιανικώτατος ὁ τοῦ Μανσοῦρ γενικὸς Λογοθέτης, καὶ λίαν οἰκειωμένος τῷ αὐτῷ Ἀβιμέλεχ, καὶ Πατρίκιος ὁ τούτου ἰσάμιλλος τῶν κατὰ τὴν Παλαιστίνην Χριστιανῶν πρόχων, ὁ ἐπίκλην Κλαισὸς, αἰτούμενοι μὴ γενέσθαι τοῦτο, ἀλλὰ δι' ἱκεσίας αὐτῶν πεῖσαι Ἰουστινιανὸν ἄλλους ἀποστεῖλαι ἀντ' αὐτῶν ὃ καὶ γέγονεν. *Miſit Abimelech qui Templum Meccae conſtruerent: jamque Sanctae Gethſemanes columnas tollere paratum Sergius vir Chriſtianiſſimus Logotheta* (eſt hoc proprium nomen dignitatis in aula Conſtantinopolitana, uti liquet ex Codino & aliis) *generalis Manſuri & Abimelecho neceſſitudine conjunctus & Patricius quidam ejus collega cognomento Claeſus, Chriſtianorum Palaeſtinorum praeſtantiſſimus ambo deprecati ſunt ne id faceret, polliciti ſe rogaturos & perſuaſuros Juſtinianum ut alias tranſmitteret in earum locum: quod etiam factum eſt.*

Fons Siloam, productus a Deo in gratiam Jeſaiae, uti ſcribit Epiphanius de *vit. proph. p.* 248. videtur quaerendus extra urbis moenia

Qqqqq

nia non extra, eratque כבוך ליר' *prope Hieroſolymas*, ut Judaei ſcribant. Licet enim Hieroſolyma loco arido condita nulla re magis quam aqua indigeret, & mirum videatur eximium hunc fontem non fuiſſe intra moenia urbis receptum, ut & pacis & belli tempore incolis prodeſſet, praecipue quum ſe ſtante Templo ſecundo contra Romanos Judaei munirent, tamen haud inclulus fuit moenibus, quod in valle ſitus fuerit ubi non ita commode fieri id potuit, & aquae ex eo in urbem derivatae ſint; aditusque ex urbe licet obſeſſa ad eum vix prohiberi potuerit. Xenophon *lib.* VI. ἀναβ. Κύρ. *pag.* 380. de fonte Calpenſi κρήνη δὲ ἡδέος ὕδατος καὶ ἄφθονα, ῥέουσα ἐπ' αὐτῇ τῇ θαλάττῃ, ὑπὸ τῇ ἐπικρατείᾳ τοῦ χωρίου. *Fons ibi erat aquae dulcis ac jugis, fluens juxta mare, ita tamen ut ſub hujus loci poteſtate eſſet.* Tacitus quidem inter alia, quae hanc urbem adverſus longam obſidionem firmaverant, etiam fontem perennis aquae recenſet & cavatos ſub terra montes & piſcinas ciſternaſque ſervandis imbribus. Et Joſephus *lib.* V. *de bell.* Simonem ſcribit tenuiſſe τὴν πηγὴν καὶ τὴν Ἄκραν. Ex quibus hoc tantum liquet adeo vicinum fontem fuiſſe moenibus urbis, & eo loco ſitum, ut externi hoſtes eo potiri non poſſent, niſi occupata ea parte urbis cui erat proxima, uti Johannes *lib.* VI. 7. *de bell.* dicitur Templum & vallem Kedron habuiſſe, quae tamen extra moenia fuit. Sed conferamus alia quoque Joſephi teſtimonia de fonte Siloam, ut ſitus ejus clarius innoteſcat. *Joſ.* VII. 13. *de bell.* tradit Romanos Acram incendiſſe uſque ad Siloam. *Lib.* VI. *de bell. cap.* 6. vallem caſeariorum, quae inter montem Sion & Acram media fuit, protendi ſcribit uſque ad Siloam. *Lib.* II. *cap.* 16. rogant Judaei velit urbem totam perluſtrare Siloam uſque. At praecipue attendi merentur verba Joſephi *lib.* VI. *cap.* 7. *de bell.* ubi murus antiquus, id eſt Sionis, tendere dicitur a Siloam uſque ad ortum. Et poſtquam dixerat Simonem poſſediſſe urbem ſuperiorem, id eſt Sion, addit habuiſſe καὶ τὴν πηγὴν καὶ τὴν Ἄκραν. Sic ut & a Sione & ab Acra fons ille diſtinguatur. Idem *de bell.* VI. 6. de muro primo ſcribit eum πρὸς νότον ὑπὲρ τὴν Σιλωὰμ ἐπιστρέφειν πηγὴν *auſtrum verſus flecti ſupra fontem Siloam.* Ab Hippico cum duxerat ad locum Βηθσῶ,

inde

Digitized by Google

inde ad portam Eſſaeorum; tum pergit, ſcribens flecti eum inde verſus auſtrum. Quum autem tertius murus ab Hippico quoque ſeptentrionem verſus ab Joſepho ducatur, ſi Siloam intra moenia urbis fuit, dicendum eſſet, fuiſſe intra murum hunc tertium adeoque ad ſeptentrionem Hippici. Quod ſi ad ſeptentrionem Hippici fuit, non poteſt murus Sionis qui ab Hippico occidentem & auſtrum verſus procedit dici ſupra Siloam. Ex hoc fonte deducta fuit κολυμβήθρα τῦ Σιλωάμ *Joh.* IX. 7. (cujus mox meminimus) ſita illic ubi murus Sionis ab auſtro ortum verſus flectitur teſte Joſepho *lib.* VI. *de bell. cap* 6. Hieronymus ita ſcribit de fonte Siloam *comm. ad Jer* 32. *Subjacet Siloe, fontibus & amoenitate ſui, quia locus irriguus eſt, populum provocavit ad luxuriam.* Idem ad *Jerem.* 14. *Uno fonte Siloe, & hoc non perpetuo utitur civitas & uſque in praeſentem diem ſterilitas pluviarum non ſolum frugum ſed & bibendi inopiam facit.* Idem teſtatur (ſed ex his verbis colligas ab eo vocari non nomine Siloam illum fontem qui olim ita dicebatur ad occaſum urbis, at alium ad ortum fere, quem & hoc tempore Siloam vocant) fontem Siloe fluere ad radices montis Moria, *comm. ad Matth.* x. *pag.* 38. *Idolum Baal fuiſſe juxta Jeruſalem ad radices montis Moria in quibus Siloe fluit non ſemel legimus. Haec vallis & parvi campi planities irrigua erat & nemoroſa plenaque deliciis & lucus in ea idolo conſecratus.*

Fons Siloe etiam Gichon Chaldaeo dicitur 1 *Reg.* 1. 45. 2 *Chr.* 33. 14. quia Gichon Nilus eſt, & inſtar Nili ex obſcuris ſub terra meatibus prodit, vel per ironiam quia fons parvus eſt: ita ſcribit Theodoretus *Quaeſt.* 2. *in* III. *lib.* Regum Ἐπωνόμασαν δὲ καὶ τὴν Σιλοὰμ Γηὼν, ἢ ὡς ἄγαν μικρὸν εἰρωνικῶς ὕτω καλέσαντες· ἢ ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ἐξ ἀφανῶν ἔξεισιν ὑπονόμων ὥσπερ ὁ Νεῖλος. *Siloam appellarunt Geon, vel ironice quod parvus eſſet, vel quod uti Nilus ex locis obſcuris ortum traheret.* Ita in Miſna Peſachim. IV. 9. גיחון appellatur.

Aquas fontis Siloe aliquo modo ſalſas eſſe, nec boni ſaporis obſervat in Itinerario Monconiſius *part.* II. *pag.* 38. qui & maximam eſſe aquae penuriam Hieroſolymis ſcribit. Audiamus ipſum.

La diſette de l'eau eſt grande en cette ville : une oudre vaut 4 ſols a ceux qui n'ont point de ciſterne, car l'on n'en boit point d'autre : celle de Siloe eſt un peu ſalé: & n'eſt pas de bon gout. In Avoth R. Nathan *cap. 35.* dicitur, ſi ſacerdotes nimium carnis ſanctae comederant bibiſſe aquam Siloam, ut cibus eo melius concoqueretur.

Golgotham collem exiguum a forma cranii humani dictum, quam referebat, notum eſt. Eliſa eſt litera Lamed, uti קיקלתא dixere pro קלקלתא, & לולב pro לבלב. Collocatur ab Euſebio & Hieronymo in Onomaſtico ad ſeptentrionem montis Sion. Locum hunc aggeſta terra inconſpicuum redditum etiam liquet ex his quae leguntur apud Theophanem in Chronico *pag. 18.* Αὕτη (Ἑλένη) ὀπτασίαν ἑώρακε κελεύουσαν αὐτὴν καταλαβεῖν τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ τοὺς ὑπὸ τῶν ἀνόμων καταχωσθέντας θείους τόπους εἰς φῶς ἀγαγεῖν. *Vidit illa* (Helena) *aliquid quod juberet eam Hieroſolymas proficiſci & loca ſacra ſub terram ab impiis defoſſa in lucem educere.* Adamum primum hominem heic loci ſepultum multi veteres crediderunt. Ambroſius *in Luc. 23. Ipſe autem crucis locus vel in medio, ut conſpicuus omnibus, vel ſupra Adae, ut Hebraei diſputant ſepulturam. Congruebat quippe ut ibi vitae noſtrae primitiae locarentur, ubi fuerant mortis exordia.* Hieron. *in Epheſ.* v. 14. narrat *ſe audiviſſe quendam in eccleſia diſputantem, & illa verba, Surge Adam qui dormis & orietur tibi Chriſtus, explicantem de Adamo in loco Calvariae ſepulto ubi Crucifixus eſt Dominus, qui Calvariae idcirco appellatus eſt quod ibi antiqui hominis eſſet conditum caput. Illo enim tempore, dicebat is, quo crucifixus Dominus ſuper ejus pendebat ſepulcrum haec prophetia completa, eſt Surge Adam qui dormis &* ἐπιψαύσει*, i. e. continget te Chriſtus, non, ut legimus,* ἐπιφαύσει*, orietur, quia ſcilicet tactu ſanguinis ipſius & corporis dependentis vivificetur atque conſurgat.* His dictis ſubjungit *utrum vera ſint nec ne lectoris arbitrio relinquo.* Eadem fere in epiſtola Paulae & Euſtochii ad Marcellam leguntur ſed non uti incerta ſed vera ex opinione ſcribentium Paulae ſcil. & Euſtochii. *Unde & locus in quo crucifixus eſt Dominus noſter Calvaria appellatur : ſcilicet quod ibi ſit antiqui hominis Calvaria condita ut ſecundus Adam & ſanguis Chriſti de cruce ſtillans primi Adam & jacentis Protoplaſti pec-*

Digitized by Google

peccata dilueret: & tunc ſermo ille Apoſtoli compleretur, Eph. 5.14.

De valle filiorum Hinnom, de Kedrone, aliiſque in vicinia hujus urbis quaerendis actum eſt ſupra *lib.* 1. Nos ad alia pergimus.

JESCHANA.

יְשָׁנָה / Urbs, quam Abia Jeroboamo eripuit 2 *Chron.* 13.19. Hanc puto olim in Hieronymo lectam fuiſſe pro eo quod nunc legitur *Jethaba*, *urbs antiqua Judaeae*. Nam *Jeſchana* eſt *antiqua*. Apud Euſebium, ſuſpicor, haec ita extabant, nunc deperdita Ἰεσχανὰ, παλαιή. Πόλις τῆς Ἰουδαίας, aut A. παλαιή. i. e. Aquila reddit Παλαιή. Joſepho appellatur Ἰσανά. Graecis Interpretibus Ἰεσυνά.

Eſt & urbs non longe a Sippori, unde dicitur הישנה של צפורי *Jeſchana* τῆς *Sippori*. Miſna Kidduſchin. IV. 5. Ita ſcribunt commentatores ad illum locum. Ego tamen dubito, putoque nomen loci in ipſa urbe Sippori fuiſſe.

JESCHIMON.

יְשִׁימוֹן / In ſolitudine Maon ad dextram הישימון legitur 1 *Sam.* 23. 24. Euſebius collocat hunc locum ad vocem Βηθασιμὼθ 10 milliar. a Jerichunte verſus meridiem prope mare mortuum. Confer cum ad vocem Ἰσιμώθ.

* JESCHUA.

יֵשׁוּעַ / Urbs a filiis Judae inhabitata *Neh.* 11.26.

JETHIRA.

Ἰεθειρά. Vicus grandis, 20 miliaribus ab Eleutheropoli, cujus incolae omnes Chriſtiani ſunt, in Daroma. Euſebius ad vocem Ἰεθίρ.

JETTAN.

Ἰεττάν. Vicus praegrandis Judaeorum 18 miliaribus ab Eleutheropoli ad auſtrum in Daroma. Euſebius in Onomaſt.

JIBLEAM.

יִבְלְעָם / Urbs Menaſſitarum, non tamen in regione quae a tribu illa nomen ſortita eſt *Joſ.* 17.11. Nota hoc & alia nomina a Jod initium capientia pronunciari a multis more Syriaco Ibleam, ac ſi Jod eſſet Aleph, quum tamen omnino Jod ſit mobile & debeat audiri.

JIDALA.

יִדְאֲלָה / Urbs tribus Zabulon. *Joſ.* 19 15.

* JIPHTAH.

יִפְתָּח / Urbs tribus Judae. *Joſ.* 15.43.

* JIRON.

יִרְאוֹן / Urbs tribus Nephtali *Joſ.* 19. 38.

JIRPEEL.

יִרְפְּאֵל / Urbs in tribu Benjamin. *Joſ.* 18. 27.

* JITHLA.

יִתְלָה / Urbs tribus Dan. *Joſ.* 19. 42.

* JITHNAN.

יִתְנָן / Urbs in parte auſtrali tribus Judae. *Joſ.* 15. 23. Eſt in ſexto ab Eleutheropoli lapide pergentibus Chebronem. Euſebius ad vocem Ἰεθνάν.

IJIM. Vide *Baala*.

IJON.

עִיּוֹן / Urbs a rege Damaſci direpta, 1 *Reg.* 15. 20. 2 *Chron.* 16. 3. Joſephus eam vocat τὴν Ἰωάννα λεγομένην, *Ant.* VIII. 6. Nomen notius Ἰωάννα ſubſtitutum pro *Ijon*.

JIZ-

Digitized by Google

JIZREEL.

יִזְרְעֶאל / Urbs tribus Jiſſaſcar *Joſ.* 19. 18. ubi palatium Achabi regis 1 *Reg.* 21. 1. Vallis Jizreel memoratur *Jud.* 6. 33. *Hoſ.* 1. 5. Eſt in campo magno inter Scythopolin & Legionem, teſte Euſebio; non longe a Dothaim, *Judith.* 3. 11. A Graecis ſcriptoribus Euſebio & aliis Ἐσδραήλα poſtea fuit nuncupata, & vallis adſita μέγα Πεδίον Ἐσδραήλων. Vide ſupra *l.* 1. *capite* LV. Hieronym. in comm. ad *Hoſ.* 1. *diximus Jeſraëlem quae nunc juxta Maximianopolim eſt, fuiſſe metropolim regni Samariae, prope quam ſunt campi latiſſimi & vallis nimiae vaſtitatis, quae plus quam decem millium tenditur paſſibus.* In Itinerario Hieroſolymitano decem millia paſſuum interponuntur inter Stradela (haec eſt Jizreel) & Scytholin. Confer quae de hac urbe leguntur apud Joſephum cui dicitur Ἀζάρη, & Ἀζάρι πόλις, & Ἰεσραήλ. Vide ſupra *p.* 602. Poſtea haec urbs facta eſt vicus, abolitoque priſco nomine parvum Gerinum dictus. Gulielmus Tyrius *lib.* XXII. 26. *Pars quaedam circa fontem cui nomen Tubania, qui ad radices montis Gelboë oritur, ſecus urbem antiquitus nobilem quae dicta eſt Jezrahel, nunc autem vulgari appellatione dicitur parvum Gerinum caſtra locaverunt commoditatem aquarum ſecuti.* Et mox: *vicum parvum Gerinum.* Campus tamen magnus retinet vetus nomen Eſdrelon, uti idem ibidem notat: eſt autem Eſdrelon Hebraïce idem cum Jizreel יזרעל. Fontis autem illius aquae verſus Scythopolin labebantur: nam mox idem addit, *ex inſperato fontem deſerit inferiuſque verſus Bethſan fontis ejuſdem fluenta ſequens caſtrametatus eſt.* Rivus ille piſces habebat aut nullos aut rariſſimos, uti idem *cap.* 26. ejuſdem libri tradit, ſed eo tempore quo Saladinus ad eum caſtrametabatur tot piſces miniſtravit quot univerſo exercitui ſufficerent.

JOANNIS URBS.

Ἡ Ἰωάννου λεγομένη. Urbs ad regnum decem tribuum pertinens & a rege Damaſci direpta. Joſephus *Antiq.* VIII. 6. Corrupta vox eſt, uti liquet ex 1 *Reg.* 15. 20. ubi עיון *Ijon* appellatur.

JOG-

* JOCDEAM.

יָקְדְעָם / Urbs tribus Judae. *Joſ.* 15. 56.

JOCMEAM.

יָקְמְעָם / 1 *Reg.* 4. 12. 1 *Chron.* 6. 68. illam in Zabulon, hanc in Ephraim vulgo locant.

JOCNEAM.

יָקְנְעָם / Urbs tribus Zabulon. *Joſ.* 19. 11. ubi memoratur rivus ante eam על פני. Conſer *Joſ.* 21. 34. & 12. 22. ubi appellatur a vicino Carmelo יקנעם לכרמל. Ἰεκὲμ τῦ Χερμὲλ Graecis.

JOCTEEL.

יָקְתְאֵל / Urbs Judae. *Joſ.* 15. 38. Eſt & alia hoc nomine ab Amazia ita dicta 2 *Reg.* 14. 7. quam Euſebius putat eandem fuiſſe ac Petram urbem Arabiae. Vide eum ad vocem Πέτρα.

JOGBEHA.

יָגְבְּהָה / Urbs tribus Gad. *Num.* 32. 35.

JOPPE.

Urbs haec olim יפו *Japho* dicta, deinde Ἰόππη, & Ἰόπη in nummo Titi ΙΟΠΗΤΩΝ inſcripto, celeberrimus portus fuit Judaeorum ad mare magnum. Joppe nomen ſpeculum gaudii Hebraice ſignificat, ex mente Gregorii Nazianzeni, *Apologet. Orat* 1. *pag.* 42. καὶ τὴν κατασκοπὴν τῆς χαρᾶς ἀφεὶς (τῦτο γὰρ Ἑβραίοις ἡ Ἰόππη δύναται) *& ſpecula laetitiae relicta; id enim Joppe Hebraeis notat.* In Lexico Origeniano legitur Ἰώππη, καλλονὴ, κατασκοπή. *Joppe, pulcritudo, ſpecula.* Hieronymus in libro nomin. Hebr. *Joppe, pulcritudo.* Joppen etiam dictam fuiſſe Acen ſcribit Nicetas Choniates in vita Iſacii Angeli *lib.* 11. Ἰόππην ἡ νῦν λέγηται

γεται, qua re confudit duos portus diverſiſſimos. Τὸν Ἰάφα appellat Anna Comnena Alexiados *lib.* XI. *pag.* 328. πρὸς τὴν παλιεργίαν τοῦ Ἰάφα ἠπείγετο. Joppen ita dictam de nomine Japheti quod verſus Europam ab Japheti filiis inhabitatam portus ejus celeberrimus ſpectet, ſcribit Leunclavius in pandect. hiſt. Turc. *num.* 209.

Poſtea & nunc vulgo *Jaffa* dicitur: unde proverbium Belgicum de iis qui peregre abierunt ita ut de reditu deſperetur, aut de iis qui certo exitio ſe dant, *na Jaffa gaan*: quaſi dicas, *ire Joppen*. Origo videtur a temporibus expeditionis a Chriſtianis ſuſceptae ad recuperandam terram ſanctam repetenda, quum ad Joppen appellere ii ſoleant etiam hodie qui iter in Palaeſtinam ſuſcipiunt.

A Stephano ἐν Ἐθνικοῖς ita deſcribitur. Ἰόπη, πόλις Φοινίκης, πλησίον Ἰαμνίας ὡς Φίλων· ὡς δὲ Διονύσιος, Παλαιστίνης. Φοινίκη γὰρ καὶ ἡ Παλαιστίνη. Ἐκλήθη δὲ ἀπὸ Ἰόπης τῆς Αἰόλου θυγατρὸς τῆς γυναικὸς Κηφέως τοῦ κτίσαντος .... *Jope, urbs Phoenices prope Jamniam, uti Philo ſcribit: uti Dionyſius vero, Palaeſtinae. Palaeſtina enim quoque Phoenice dicitur. Vocatur de nomine Jopes filiae Aeoli, uxoris Cephei conditoris.* Ab Hieronymo ita. *Joppen portum eſſe Judaeae & in regnorum & Paralipomenon libris legimus ad quem Hiram quoque rex Tyri ligna de Libano ratibus transferebat quae Jeruſalem terreno itinere perveherentur. Hic locus eſt in quo uſque hodie ſaxa monſtrantur in litore in quibus Andromeda religata Perſei quondam ſit liberata praeſidio. Scit eruditus lector hiſtoriam. Sed & juxta regionis naturam de montanis & arduis ad Joppen & campeſtria veniens Propheta recte dicitur deſcendiſſe.* Sunt verba Hieronymi *ad cap.* I. *Jonae* ſummariam hujus urbis deſcriptionem continentia. Idem in Epitaphio Paulae ita eam deſcribit. *Joppen quoque fugientis portum Jonae & (ut aliquid perſtringam de fabulis poëtarum) religatae ad ſaxum Andromedes ſpectatricem.* Vide & infra ad vocem *Parta*. Huc quoque faciunt ea quae habet Plinius *l.* IX. 5. *Belluae, cui dicebatur expoſita fuiſſe Andromeda, oſſa Romae apportata ex oppido Judaeae Joppe oſtendit inter reliqua miracula in aedilitate ſua M. Scaurus longitudine pedum* XL. *altitudine coſtarum Indicos elephan-*

 phan-

phantos excedente, *ſpinae craſſitudine ſeſquipedali*. Fabulam de Andromeda ceto hic expoſita a Jona hinc fugiente natam ſuſpicor & forſitan Jonium mare a Jona dictum. Sed ea de re mox.

Quae Strabo habet de Joppe & flexu litoris Syriaci juxta illam, examinavimus ſupra *l.* II. Et Joſephus multa habet, unde haec urbs illuſtrari poteſt. Modo Ἰόπη, uti *Ant.* IX. II. & XI. 4. & XIII. 17. modo Ἰόππη uti *Ant.* XIII. 8. vocat. Urbs dicitur eſſe maritima inſtructa portu, *Ant.* IX. II. & XI. 4. Circa illam erat planities: id liquet ex eo quod cum Apollonius Jonatham provocaſſet dicens illum montanis tractibus fidere nec audere in planitie certamen inire, Jonathas Joppen profectus ſit ut cum Apollonio confligeret, quod Joſephus tradit *Ant.* XIII. 8. & ibidem inter Joppen & Azotum dicitur fuiſſe planities in qua conflixerunt: ubi etiam Jamnia erat *Antiquit.* XIII. 23. Liquet porro ex Joſepho *Ant.* XIII. 8. inter Joppen & Azotum fuiſſe torrentem, non longe, ut videtur, a Joppe. Et ex *Ant.* XIII. 23. Joppen ab Antipatride abfuiſſe 150 ſtadia. Denique ex *lib.* v. *de bell. cap.* 14. Joppen fuiſſe inter Jamniam & Caeſaream. Praeſidium illic fuit, teſte Joſepho *libro* XIV *Ant.* 17. Antiochus filius Antiochi ne noceret Judaeis &c. & ut liceret praeſidium Joppes expellere uti petierant, τὴν ἐν Ἰόππῃ φρουρὰν ἐκβαλεῖν καθὼς ἐδέησαν.

Fabulae quidem de Andromeda hic belluae ingenti marinae expoſita originem ſuam mihi videntur traxiſſe ex hiſtoria Jonae ab urbe Joppe fugientis & a bellua marina abſorpti, & nomine urbis Ἰόπη, uti Graeci id pronuntiabant. Nempe in mythica hiſtoria Perſei & Andromedae frequens mentio eſt *Jopolis*, urbis ad Orontem ſitae, ubi Perſeus templum ignis aeterni ſtruxit, & Numinis *Jo*, i. e. Lunae, quam ſingulari cultu Inachus conditor Jopolis proſequebatur, uti fuſius exponitur in Chronico Paſchali *pag.* 41. & Cedreni hiſtoriarum compendio *pag.* 23.

Sitam hanc fuiſſe in locis planis & campeſtribus liquet ex iis quae leguntur 1 *Macc.* 10. 75. Confer *comm.* 69. & 71. Portus Joppenſis mentio fit 1 *Macc.* 14. 5. Diſtantia Joppes ab Alexandria

xandria hinc aliquo modo colligitur quod Epiphanius illinc profectus tertio die Alexandriam navim appulerit. Vide ejus vitam.

In concilio Epheſino habito *anno* 431 commemoratur FIDUS Joppes epiſcopus, & ELIAS in concilio Hieroſolymitano *anno* 536 habito.

Abulfeda in geographia Arabica manu ſcripta Joppen ſcribit oppidulum eſſe arce & portu inſtructum, ſitum ſex miliarium intervallo ab urbe Rama vel Ramola verſus occaſum. Haec ſatis bene conveniunt cum iis quae mihi Henricus Lub Ramae incola narravit, Joppen & Ramam duarum horarum & quadrantis itinere ſejunctas eſſe. Deprehendi autem iter horae, uti id fere in Palaeſtina ſolet confici, par eſſe tribus miliaribus Romanis, & illa miliaria quibus Arabes utuntur non multum ab Romanis abeſſe. Adeoque inter ſex & ſeptem miliaria poteſt conſtitui intervallum quo Rama a Joppe abeſt. Idem mihi indicavit duos pagos inveniri inter Joppen & Ramam, Jazur & Serſend, hoc intervallo,

A Joppe abeſt Jazur circiter 3 horae quadrantes.
a Jazur ad Serſend eſt horae unius intervallum.
a Serſend uſque ad Ramam dimidium horae aut paullo plus.

Ea efficiunt 2 horas & quadrantem inter Joppen & Ramam.

JOTABE.

Ἰωτάβη. Urbs Palaeſtinae Epiſcopatu inſignis. Vide Excerpta ex Concilio Hieroſolymitano ſupra *pag.* 533. Vox affinis eſt Jotape, Ἰωτάπη, cujus Joſephus meminit in vita *pag.* 1024. Sed illa videtur eſſe Jotapata.

JOTAPATA.

Ἰωτάπατα. Urbs ſita in Galilaea. Joſephus *bell.* II. 25. remota

40 ſtadiis a Gabaris. In vita *pag.* 1017. Erat urbs Galilaeae omnium munitiſſima, *bell.* III. 4. fera tota rupes erat vallibus profundiſſimis cincta, nec niſi a plaga boreali adiri poteſt. Circa eam undique montes erant, ſic ut conſpici urbs non poſſet, niſi quis ad eam proxime acceſſiſſet *bell.* III. 7. fons nullus in ea urbe erat, & rara illic aeſtate pluvia, *bell.* III. 8. exſciſſa fuit a Veſpaſiano & munitiones ejus dirutae, *bell.* III. 13. Forſitan eſt eadem ac Ἰωτάπη, quo vinctos miſit auctores ſeditionis Tiberiadenſis Joſephus. Vide eum in vita. *pag.* 1024. Meminerunt & Talmudici loci יודפת in *Erachin.* IX. 6.

* JOTBA.

יָטְבָה / Urbs patria regis Amonis 1 *Reg.* 21. 19. Ἰαβάτη Joſepho.

IR HAMMELACH.

עִיר הַמֶּלַח / Urbs tribus Judae in ſolitudine. *Joſ.* 15. 62. unde quidam mare mortuum volunt dici ים המלח.

IR HATTEMARIM.

עִיר הַתְּמָרִים / Urbs palmarum. *Jud.* 1. 16. eſt Jericho *Deut.* 34. 3. quae aliquamdiu occupata fuit a Moabitis *Judic.* 3. 13.

* IR NACHASCH.

עִיר נָחָשׁ / Urbs in Juda. 1 *Chron.* 4. 12.

* IR SCHEMESCH.

עִיר שֶׁמֶשׁ / Urbs Danitarum. *Joſ.* 19. 41.

ISANAE.

Ἰσάνας. Nomen vici, in quo Pappus caſtra metabatur. Joſephus *Antiq.* XIV. 27. Eſt & Ἴσανα eidem *Ant.* VIII. 5. nomen urbis quam regi Iſraelis rex Juda eripuit. Ea ישנה Jeſchana appellatur 2 *Chron.* 13. 19.

Digitized by Google

ITABYRION. Vide *Atabyrion.*

JULIAS GAULANITIDIS.

Haec eſt quae Bethſaida olim vocata fuit & vicus erat antequam Philippus tetrarcha eam hoc novo nomine ornavit. Sita haec fuit in inferiore Gaulanitide. Quae omnia quum ex Joſepho conſtent, & ipſe Peraeam diſtinguat a Gaulanitide, & illa Julias olim Betharamphta, haec Bethſaida dicta fuerit, denique illa ab Herode Antipa, haec a Philippo novum nomen acceperit, quis non videt duas has Juliades diſtinctas fuiſſe? Sed videamus nonnulla Joſephi teſtimonia. *Antiq.* XVIII. 3. primum ejus meminit, ſcribitque Philippum Tetrarcham hoc nomine vicum Bethſaida nuncupaſſe. Ibi Ἰουλία ea dicitur, alibi Ἰουλιὰς, uti *Antiquit.* XVIII. 6. ubi Philippus legitur nunquam regionis ſuae terminos egreſſus fuiſſe & obiiſſe ἐν Ἰουλιάδι. Sitam hanc fuiſſe in inferiore Gaulanitide teſtatur *lib.* II. *de bell. c.* 8. Et *lib.* III. *de bell. cap.* 2. ſcribit regionem illam quae Gamaliticen, Gaulanitin, Batanaeam & Trachonitin continet, in latitudine i. e. ab ortu verſus occaſum ſe extendere a vico Arphas uſque ad Juliada. Capite 18 ejuſdem libri legitur Jordanem emenſum 120 ſtadia a lacu Samochonite hanc urbem tranſire & in lacum Tiberiadis effundi. Confer dicta ſupra ad vocem *Bethſaida.*

JULIAS PERAEAE.

De illa Hieronymus in comm. ad *Matt.* 16. *p.* 73. *Imitatus Herodem patrem qui in honorem Auguſti Caeſaris appellavit Caeſaream quae prius turris Stratonis vocabatur & ex nomine filiae ejus Juliadem, trans Jordanem exſtruxit.* Ad hunc locum notat Martianaeus pro Juliade exemplaria quaedam manuſcripta retinere Libiadem. Ammianus Marcellinus *lib.* XIV. hanc urbem Juliam vocat. Meminit Joſephus hujus Juliadis, tradiditque urbem hanc olim dictam Betharamphta ab Herode Antipa hoc novo nomine nuncupatam *Antiquit.* XVIII. 3. & ſitam in Peraea *bell.* II. 8. & hoc ſenſu Ἰουλιὰς κατὰ τὴν Περαίαν, i. e. Julias Peraeae nuncupatur *bell.*

 II.

11.12. Idem Juliada Peraeae & vicos 14 circa eam Herodi datos a Nerone narrat *Ant.* XX. 5. & *de bell.* V. 3. tradit Abila, Juliada, Bezemoth & reliqua Peraeae oppida Romanis ceſſiſſe. Haec ergo eadem quae eſt Livias, vicina Abilae & Bezimoth. Certe in Galilaea haec Julias collocari nequit, quod Cellarius contendit, invito Joſepho. Vide & infra vocem *Livias*.

JUTA.

יוטה/ Urbs tribus Judae *Joſ.* 15. 55. & 21. 16. dicitur & יטה. Eſt vicus praegrandis 18 mill. ab Eleutheropoli ad auſtrum teſte Euſebio.

Suſpicor hanc urbem commemorari *Luc.* 1. 39. ubi πόλις Ἰούδα appellatur, ט expreſſo per Δ. Patria haec eſt Johannis Baptiſtae, cujus parens quum ſacerdos fuerit, ubi convenientius quaeremus domum ejus & habitationem quam in urbe ſacerdotali, qualis erat Juta Ἰέττα *Joſ.* 21. 16. Situs etiam convenit ἐν ὀρεινῇ in regione montana: jungitur enim *Joſ.* 15. cum Chebrone aliiſque urbibus in montanis Judae: ne jam aliquid addam de Bethzacharia, quam vetus traditio patriam S. Johannis eſſe affirmat quaeque loco non multum diverſo ab eo quo Juta ab Euſebio ponitur ſita fuiſſe videtur. Probaturos hanc conjecturam omnes opinor qui verba Lucae accuratius examinabunt, videbuntque ſi πόλιν Ἰούδα *urbem Judae* interpretemur, uti vulgo fit, non exprimi certam urbem, quod quis jure expectaret, & vix quicquam in toto Lucae Euangelio eſſe obſcurius, quod Papebrochius faſſus eſt, de hoc loco & patria Sancti Johannis agens in actis Sanctorum Junii *tom.* 4. *pag.* 703.

* LACHMAS

לַחְמָס/ Urbs tribus Judae. *Joſ.* 15. 40.

LACHISCH.

לָכִישׁ/ Urbs tribus Juda. *Joſ.* 10. 3. & 15. 49. Adoraim, Lachiſch & Azeka 2 *Chron.* 11. 9. Euſebius ſcribit eſſe in ſeptimo lapi-

lapide ab Eleutheropoli verſus auſtrum in Daroma. Λαχεῖς Joſepho appellatur *Ant.* VIII. 3. Λαχεῖσα *Antiquit.* IX. 10. In libris Apocryphis, *Eccleſiaſt.* 48.21. legitur Sennacheribum miſiſſe Rabſacen ἐκ Λάχεις. Sed hae duae voces abſunt a nonnullis codicibus.

LACCUM.

לקום / Urbs tribus Nephtali. *Joſ.* 19. 33.

LAJISCH.

ליש / Urbs etiam Dan dicta. *Jud.* 18. 29. Vide hanc vocem.

* LASCHA.

לשע / Non longe a Sodoma. *Gen.* 10. 19. Hieronymus ſcribit fuiſſe *circa Sidonem*: ſed Sodomam illic ſubſtitui debere tum ex Euſebio tum Sacro Codice certum eſt, & ex ipſo Hieronymo ſcribente in quaeſtionibus ad *Gen.* 10. 19. *Liſa* (לשע) ipſa eſt *quae nunc Callirhoe dicitur, ubi aquae calidae prorumpentes in mare mortuum defluunt.* Bochartus geographiae ſacrae *lib.* IV. *cap.* 37. dubitat an non לשע ſit urbs Arabum Luſa, quae apud Ptolemaeum medio fere ſpatio ſita eſt inter mare mortuum & Erythraeum. Sed obſtat fines terrae Cananaeae auſtrales ab extremitate maris mortui verſus mare mediterraneum duci, a quibus Luſa illa longe abeſt.

* LASSCHARON.

לשרון / Cujus rex a Joſua devictus. *Joſ.* 12. 18.

* LEBAOTH.

לבאות / Urbs tribus Juda. *Joſ.* 15. 32.

LEBONA.

לבונה *Jud.* 21. 19. Schilo illic legitur eſſe ad ſeptentrionem Betheli

Digitized by Google

thelis & ad meridiem Lebonae. Maundrellus in itinere quod nuperrime anno MDCXCVII inſtituit conjicit eſſe locum dictum Can Leban, ad orientem exiguae ſed amoenae vallis 4 leucis vel itineris horarii ſpatiis a Neapoli verſus meridiem & duabus a Bethel vel loco qui pro Bethel habetur. Fuiſſet itaque Schilo in montanis ſita inter Can Leban & Bethel. Montana Judaeae a Can Leban incipiunt & Hieroſolymas uſque & ultra protenduntur. At ego Can leban potius crediderim eſſe idem ac Bethleban, quod a vitibus commendant Talmudici. Rupes illic erant vitibus aptiſſimae.

L E C H A.

לֵכָה / Urbs tribus Juda. 1 *Chron.* 4. 21.

L E C H I.

Locus hic nomen ductum habet a maxilla, quam ibidem Samſon abjecit, uti conſtat ex *Jud.* 15. 9. Aquila & Symmachus reddiderunt ἐν Σιαγόνι, uti obſervat Euſebius in onomaſt. ad h. v. & ad vocem Ἐνλεχὶ notat, Ἀκύλας. Σιαγών. Sed inde non ſequitur eos crediſiſſe id non eſſe nomen loci proprium, quum etiam Joſephus hunc locum Σιαγόνα appellat, uti Παρεμβολὰς nuncupat urbem מחנים & Σκοπὸν צופים. Ita Euſebius ipſe voce Σκηναὶ urbem *Succoth* סוכות appellat.

In annalibus Glycae legitur part. II. *pag.* 164. in ſuburbio Eleutheropolis eum fontem fuiſſe. Ἡ γὰρ Σιαγὼν παρ' αὐτοῦ ἐκβληθεῖσα, ὕδωρ ἔβλυσεν ἄφθονον. Ὅθεν ἡ τοιαύτη πηγὴ μέχρι καὶ τήμερον ἐν τοῖς προαστείοις Ἐλευθεροπόλεως φαίνεται σιαγόνος ἐπονομαζομένη πηγή. *Maxilla ab eo abjecta ingentem aquae copiam produxit. Et hic fons in hunc uſque diem in ſuburbio Eleutheropolis conſpicitur & fons maxillae nuncupatur.* Meminit etiam Antoninus Martyr in Itinerario, cujus verba vide ad vocem Eleutheropolis; & quum ſitus Eleutheropolis certus ſit ex teſtimonio veterum, etiam hinc colligere licet Lechi eodem circiter loco ſitam fuiſſe.

LEGIO.

L E G I O.

Urbs in ſcriptis Euſebii & Hieronymi potiſſimum memorata, ſita 15 miliaribus Romanis a Nazareth verſus occidentem. Inde nomen habet *μέγα Πεδίον Λεγεῶνος* quod non longe erat a Caeſarea, nam urbs Gabe 16 miliaria aberat a Caeſarea & illa adjacebat magno campo Legionis, teſte Euſebio ad vocem *Γαβαθών*, ſi recte ſe habent Graeca, nam Hieronymus aliter reddidit, quem vide. Aut ego multum fallor aut hic locus priſcum nomen retinet hodieque. Eſt enim vicus dictus *Legune* eo fere loco, ubi ex teſtimoniis veterum colligere licet Legionem urbem ſitam fuiſſe; & ante ipſam, ſive inter ipſam & Nazareth, Tabor, locaque vicina eſt ingens planities quae olim planities Eſdrael dicta fuit. Nomen hoc *Legio* irrepſit a temporibus Romanis in ſermonem & ſcripta Judaeorum. In Seder olam Rabba *cap.* 23. הלגיונות *Legiones* commemorantur, לגיונים in Midraſch Schir Haſſchirim *fol.* 23.3. & alibi. Hinc locus a *Legione* dictus, uti alius *Caſtra* קסטרא. Non memini tamen legere in ſcriptis Judaïcis nomen hoc urbis: nec obſervavit R. Nathan in Aruch.

L E S C H E M.

לֶשֶׁם / Urbs a Danitis occupata. *Joſ.* 19.47. Sita juxta Paneadem, teſte Euſebio ad vocem *Λεσέμ*. Vide ſupra vocem *Dan*.

L I B N A.

לִבְנָה / Urbs in Juda. *Joſ.* 15.42. Profectus eſt Macceda Libnam, legitur *Joſ.* 10.29. a Libna verſus Lachis, *Ibid commate* 31. Hunc eſſe vicum in regione Eleutheropolitana *Λοβανὰ* ſuo tempore dictum ſcribit Euſebius in Onomaſtico. *Λαβίνα* nomen hujus urbis ſcribitur in Joſepho. Caſaubonus in Athenaeum *lib.* 1. *cap.* 25. credidit *Πλινθίνην* Aegypti ab hac לבנה dictam, quia in Stephano legitur *Πλινθίνη ἀπὸ τῆς Σαμαρείας*. Sed *Μαρεία λίμνη* erat vicina Plinthinae, non Samaria: nec Libna urbs Samariae fuit.

LIVIAS.

Urbs fuit Palaeſtinae primae, in regione trans Jordanem ſita. Non longe erat a monte *Peor* ſive Φογὼρ. Nam Phogor mons erat ſupra Liviadem, teſte Euſebio ad vocem Φογώρ. Plinius Liviada vallem nuncupat, quemadmodum & Archelaida ac Phaſelida *lib.* 13. 4. Λυΐας male pro Λιβίας legitur apud Strabonem *lib.* XVI. nomen hujus urbis, ubi cum Machaerunte jungitur. Sunt qui damnent ſcriptionem hujus vocis per B, *Libias*. Scio equidem a Livia urbem dictam adeoque Liviada genuinum nomen eſſe, ſed & hoc ſcio apud Ptolemaeum & Joſephum Λιβιάδα appellari *Ant.* XIV. 2. & Liviam in Nummis ΛΙΒΙΑΝ nuncupari. Meminit Vaillantius in Numiſm. Imperat. & Caeſ. *pag.* 7. nummi qui ab una facie hanc Inſcriptionem praefert ΙΟΥΛΙΑΝ ΑΦΡΟΔΙΤΗΝ ab altera ΛΙΒΙΑΝ ΗΡΑΝ. Et *ibid. pag.* 6. ΘΕΑ ΛΙΒΙΑ in Nummo Liviae. Licet plerumque ΛΙΟΥΙΑ & in Nummis & codicibus appelletur. Et quis neſcit v Latinorum non tantum per ΟΥ verum etiam per Β ſaepe redditum? *Vandali* Βανδῆλοι & Βανδίλοι a Dexippo Athenienſi & Priſco Rhetore appellantur, Βαλήριος, *Valerius*, Βενετοὶ, *Veneti*, Βιμινάκιον, *Viminacium*, *veſtiarii* Βεστιαρίοι, βίγκας, *vincas*. Joſephus ſemel tantum (*Ant.* XIV. 2.) meminit Libiadis inter urbes quas Judaei Arabibus eripuere.

Mentio ejus fit, & ſitus aliquomodo inde colligitur, in vita S. Joannis Silentiarii, quae ex MS.to Vaticano edita eſt in Actis Sanctorum *Tom.* III. *Maji.* §. 18. Μετὰ τὴν κοίμησιν τοῦ ἐν ἁγίοις Σάβα ἀπέστειλεν ἡμᾶς ὁ γέρων εἰς ἀπόκρισιν ἐπὶ Λιβιάδα, καὶ ἐν τῇ ὁδῷ μετὰ τὸ περάσαι τὸν Ἰορδάνην συνήντησαν ἡμῖν τινες. *Poſt obitum Beati Sabae miſit nos Senex, ut curaremus reſponſa quaedam Liviadem. In via autem poſtquam trajeciſſemus Jordanem occurrerunt nobis quidam*, ad quae verba notat Celeberrimus Henſchenius, *Libias non tam regionem Libyae mihi ſignificare videtur quam unam Aegyptiarum ſolitudinum, de qua Palladius Helenopolitanus in vita S. Macarii*: hic ſanctus habebat diverſas cellas; unam quidem in Scete, quae eſt interior in ſolitudine, & unam in Liba & unam

Digitized by Google

unam in Celliis, & unam in monte Nitriae. Ego tamen exiſtimo per Libiada illic indicari urbem hanc Palaeſtinae ad quam a Laura S. Sabae iter erat trajecto Jordane: nec quum in vicinia fuerit Libias, videtur in Aegypto quaerenda: adde quod ſi a Laura S. Sabae in Aegyptum proficiſci vellent, Jordanem tranſire non deberent. Epiſcopus Λιβυάδος LETOIUS interfuit Concilio Epheſino. PANCRATIUS concilio Chalcedonenſi, qui in ejuſdem concilii actione 15 male *Enodenſis* & *Abiadenſis* in codd. quibuſdam ſcribitur. In Concilio Hieroſolymitano ἡ Λιβιάδων dicitur, cujus epiſcopus ZACHARIAS ei ſubſcripſit. Vide *tom*. v. concilior *pag*. 284.

LOBNA.

Vicus in regione Eleutheropolitana. Euſebius & Hieronymus in Onom. ad vocem Lebna & Λεβνά.

LOD. Vide LYDDA.

LODEBAR.

לראבר / Urbs in regione trans Jordanem 2 *Sam*. 9. 4 5. Vide an non poſſit eſſe eadem ac לדבר, urbs in regione trans Jordanem *Joſ*. 13. 26. licet aliae vocales ſint.

LOKIM.

לוקים / Nomen recentius urbis Nephtalicae לקום Laccum *Joſ*. 19. 33. Ita ſcribitur in Gemara Hieroſ. Megilla *fol*. 70. *col*. 1. Λωδάμ Graeci ſcribunt, ubi veſtigia ſoni in ſyllaba priore videmus. Δ irrepſit pro Λ. Id librariis imputamus. Λωκάμ videntur ſcripſiſſe.

LUSSA.

Λύσσα. Urbs a Judaeis erepta Arabibus. Joſephus *Ant*. XIV. 2.

Digitized by Google

LUZ.

לוז / Urbs poſtea dicta Bethel *Gen.* 28. 19. & לחה *Joſ.* 18. 13. uti & in Pentateucho HebraeoSamaritano. Hic clare dicitur Luzam & Bethel eſſe eandem urbem, ubi deſcribitur limes borealis tribus Benjamin. Cur ergo *Joſ.* 16. 2. ubi deſcribitur limes auſtralis tribus Ephraim, qui idem eſſe debet ac borealis terminus tribus Benjamin, crederemus illic Bethel & Luz eſſe urbes diſtinctas, licet ibi dicatur מביתאל לוזה? Unum ex altero debet explicari & *Joſ.* 18. 13. cum *Joſ.* 16. 2. conferri, quum utrobique de eodem limite agatur.

Multi putant non לוז ſed אולםלוז eſſe nomen hujus loci, & illud אולם cum eo conjungunt, quod alii divellunt *Gen.* 28. 19. Sed jam ab aliis obſervatum eſt אולם notare *prius*: nec obſtare quod addatur לראשנה quod idem ſignificat: in aliis enim linguis quoque *olim quondam* jungitur pleonaſtice. Exemplo ſit illud Eunuchi Terentianae *Act.* 11. ſc. 2.

Olim iſti fuit generi quondam quaeſtus apud ſaeclum prius.

Euſebius in illa ſententia fuit, quem vide ad vocem Οὐλαμμαῦς. Juſtinus quoque Martyr in dialogo cum Tryphone Judaeo ita hunc locum citat καὶ Οὐλαμμαοὺς ἦν τὸ ὄνομα τῇ πόλει τὸ πρότερον. *Et Ulammaus erat nomen urbi antea.* Sed non eſt quod quis porro credat iſtud אולם eſſe nomen aut partem nominis urbis, quoniam eadem phraſis *Geneſ.* 28. 19. uſurpatur quoque de urbe Lais *Jud.* 18. 19. ואולם ליש שם העיר לראשנה ubi & Οὐλαμαὶς habent Graeci.

LUZA.

Λουζά. Juxta Sichem, in tertio lapide a Neapoli. Hieronymus in Onomaſtico.

LYDDA.

LYDDA

לוד / Jungitur cum Ono & Chadid *1 Chron.* 8. 12. *Ezr.* 2. 33. inhabitata a Benjaminitis reducibus e Babylonia *Neh.* 11. 35. In N. T. Λύδδα dicitur, hodie لد *Loddo*, apud Scriptores medii aevi Διόσπολις. Hieron. in Epitaphio Paulae. *Lyddam verſam in Dioſpolin, Dorcadis atque Aeneae reſurrectione ac ſanitate inclytam.* Hieronymus quidem ad Zophon. 1. nomine Dioſpolis utitur, *portam piſcium eam vocabant, quae Dioſpolin ducit & Joppen.* Retinuit tamen vetus nomen ad *caput* 11. *Abacuc. Adivi Liddae quendam de Hebraeis qui ſapiens apud illos & δευτερώτης vocabatur.* Idem in Epiſt. ad Vitalem. *Noſtra aetate duplex Lyddae natus eſt homo duorum capitum, quatuor manuum, uno ventre & duobus pedibus.* In Anaſtaſii tamen bibliothecarii hiſtoria legitur circa annum Chriſti 374 (qui incidit in aetatem Hieronymi) illum puerum natum eſſe apud Palaeſtinam (ita reddit Graecum κατὰ Παλαιστίνην, rectius dediſſet *in Palaeſtina*) in caſtello Emaus. Nec enim crediderim duos iſtiuſmodi pueros in locis tam vicinis & eodem tempore natos. Ita etiam Theophanes in Chronico anno aerae Chriſtianae 378 narrat ἐν Παλαιστίνῃ Ἐμμαοῦς κώμῃ puerum illum natum eſſe. Simile quid legi in Romano Lacapeno incerti Continuatoris *pag.* 268. ex Armenia Conſtantinopolin eſſe advectum hominem iſtiuſmodi duplicem, ex uno ventre progreſſum ita ut ſuperiora verſus omnia eſſent duplicia & ipſi vultibus eſſent obverſis ſibi mutuo. Uno ex iis mortuo medici reſecuerant partem mortuam, ſed triduo poſt etiam alter obiit. Meminit eorundem Zonaras annalium *lib.* XVI. *pag.* 192. & Glycas Annal. *part.* IV. *pag.* 273. addens (quod & Theophanes in Chronico *pag.* 230. habet) λέγουσι δὲ μὴ προσημαίνειν ἀγαθὰ ταῖς πόλεσιν ἐν αἷς τὰ τοιαῦτα τίκτονται. Sane boni nihil portendunt, fateor, ſed nec mali. Dicitur & לודקיא in Talmude haec urbs aut regio ejus, quod pro *Laodicea* ſumſere quidam. At natum eſt ex ἡ Λυδδικὴ uti גרריקי ex Γεραριτικὸν & הנדקי in Midras Coheleth *fol.* 92. *col.* 4. pro Ἰνδικὴ & הנדקיא (quod idem eſt) in Targum Hieroſ. *Gen.* 25. 18.

Nomen hoc corruptum extat in Itinerario Benjamini, ubi legitur *pag.* 60. משם הצי יום לשר גורג והיא לח *Inde iter dimidii diei ad Sancti Georgii, quae eſt Lydda.* Corrige לוד & ſub iſto quod *Schargoreg* reddidit interpres, attende latere Sancti vel Ducis Georgii nomen. Templum ibi olim fuit S. Georgii, cujus pars quaedam adhuc ſupereſſe dicitur, niſi forſitan alterius templi ſit, nam & Mariae matris Chriſti illic templum fuit. Lyddae in hunc uſque diem, ſcribit Georg. Monachus (vide Scriptores rerum Byzantinarum poſt Theophanem *pag.* 505.) in Templo S. Genitricis Dei ſervatur ejus (Mariae) imago: & hanc aedem excitarunt Apoſtoli quum beata Maria adhuc ſuperſtes eſſet. Eſt ea columnae impreſſa, nec Graeci aut Judaei eam eradere potuerunt.

Λύδδα in plurali, vel Λύδδη in ſingulari aliquando Joſepho appellatur. Una fuit e tribus toparchiis quae a Samaritide ablatae Judaeae adjectae ſunt. Joſephus *Antiq.* XIV. 8. & 1 *Macc.* 11. 34. Ergo fuit in tribu Ephraim. *Antiquit.* XIV. 18. quatuor hae urbes junguntur, Gophna Emmaus Lydda & Thamna, quas Caſſius ἐξανδραποδίζεται. Conjunguntur etiam hae urbes *lib.* III. *de bello cap.* 3. Denique *Antiq.* XX. 5. dicitur eſſe vicus ſed magnitudine urbi par.

In Midraſch Schir Haſſchirim memoratur תיב עליית ערים בלוד ὑπερῷον *Arim in Lud*, ubi R. Tarphon & R. Akiba diſputabant. Memorant & Hebraei R. Samlai לודאה *Lyddenſem* & alios.

Epiſcopus hujus urbis AETIUS ſubſcripſit concilio Niceno 1, hoc modo

Aëtius Lyddenſis

Sed DIONYSIUS Dioſpolitanum ſe nuncupat. Ita ſubſcripſit concilio Conſtantinopolitano, *anno* 381. At PHOTINUS Λύδδης ſe epiſcopum eſſe ſcripſit in concilio Chalcedonenſi *anno* 451. In actione hujus concilii 15 legitur *Photinus Dioſpolitanus.* Vide acta concilior. *tom.* IV. *pag.* 787. Baluzius in nova collectione conciliorum *pag.* 1239. habet *Photinus Epiſcopus Lydae.* In Epiſtola Johannis Hieroſolymitani *tom.* V. Concil. *pag.* 192. memoratur Ἀπολλώνιος τῆς Διοσπολιτῶν.

Do-

Dorotheus, epiſcopus Tyri, qui tempore Licinii & Conſtantini Imperatorum martyrium paſſus eſt, in comm. de 70 diſcipulis, unum ex iis Zenam Dioſpoleos epiſcopum facit. Ζηνᾶς ὁ Νομικὸς, οὗ καὶ αὐτοῦ ὁ Ἀπόστολος μέμνηται, ὃς καὶ ἐπίσκοπος Διοσπόλεως γέγονεν. *Zenas, legis peritus, cujus meminit quoque Apoſtolus, qui & epiſcopus Dioſpolis fuit.* Nota eum nullos ex iis epiſcopos in Palaeſtina recenſere quam Eleutheropoli, Dioſpoli, & Gazae, niſi forte & Apollonias iis accenſeri debeat. Fuit enim Apollonia quaedam in Palaeſtina. Vide Joſephum. Sed fuere & aliae Apolloniae.

Extant nummi hujus urbis inſcripti Λ. CΕΠ. CΕΟΥ. ΔΙΟCΠΟΛΙC. ΕΡ. *Lucius Septimius Severus. Dioſpolis anno* 105. Vel ΘΡ, *anno* 190. Vide Noriſium in addendis ad epochas Syromacedonum, & Vaillant. Numiſm. Impp. & Caeſ. *pag.* 350. Aerae caput ducitur ab *anno* v. c. 846.

* MAACHATH.

מַעֲכָה / In Baſan. *Joſ* 13. 13. unde ἐθνικὸν מעכתי *Deut.* 3. 14. *Joſ.* 12. 5.

MAAPHA.

Μααφά. Urbs Gileaditidis. 1 *Macc.* 5. 35. Alii legunt *Mazpha.*

* MAARATH.

מַעֲרָת / Urbs tribus Judae ſita in montanis. *Joſ.* 15. 59. An forte hinc dictus eſt mons Mardes, qui excelſus admodum fuit & circa mare mortuum? In eo invenit S. Euthymius puteum & humi ſtrata aedificia (ſignum ibi olim homines habitaſſe) vide Acta Sanctorum *Tom.* 11. *pag.* 306.

MABARTHA.

Μαβαρθά. Ita Neapolis urbs Samaritidis ab indigenis appellabatur. Joſephus *de bell.* v. 4. Μαβορθὰ legit Rufinus. Alibi de hoc nomine diximus in diſſertat. miſcellan. parte 1.

MACBENA.

מכבנה/ Urbs in tribu Judae. 1 *Chron.* 2.49.

MAKED.

Μακέδ. Urbs magna Gileaditidis. 1 *Maccab.* 5.26. & 36.

MACHAERUS.

Μαχαιροῦς. Oppidum & arx valida, ad auſtralem terminum Peraeae, ſexaginta circiter ſtadiis a Jordane remota, proſpiciens montes Arabum. Fallitur Plinius *lib.* v.16. ſcribens eam ad meridiem lacus aſphaltitis eſſe ſitam, & errorem ejus jam notavit Salmaſius. Putat tamen Cellarius ipſum Salmaſium falli nec aſſecutum mentem Plinii: mens Plinii ſecundum Cellarium eſt *Machaerus proſpicit a meridie lacum Aſphaltiten*, id eſt a meridie ſubjacentem habet lacum Aſphaltiten. At ego cum Salmaſio facio: nam verba adjecta docent illud *a meridie* eſſe *a meridie lacus*, non a meridie Machaeruntis; nam ita ſcribit: *Proſpicit eum ab oriente Arabia Nomadum, a meridie Machaerus.* Uti τὸ *ab oriente*, ita quoque τὸ *a meridie* accipi debet. Et ſi *proſpicit a meridie* notet, ſitus eſt ad ſeptentrionem (quod Cellarius contendit) ergo *proſpicit ab oriente* idem erit quod ſitus eſt ad occidentem. Atque ita dixiſſet Plinius Arabiam Nomadum eſſe ad occidentem lacus Aſphaltitis: quod falſum eſt quum contra ad orientem fuerit, & ipſe Plinius *lib.* v. *cap.* 17. ſcribat ab occidente *litora Eſſenos incolere.* Quid? quod hoc ipſum non parum explicationem noſtram firmet: nam uti hic τὸ *ab occidente* intelligi debet de occidente lacus ipſius ita quoque praecedentia *ab oriente* & *a meridie.*

Stephanus ita deſcribit Machaerunta. Μαχαιροῦς, φρούριον τῆς Ἰουδαίας, ὡς Ἰώσηπος. Τὸ ἐθνικὸν ὤφειλεν Μαχαιρούντιος, ὡς Ἰεριχούντιος, αὐτὸς δὲ Μαχαιρίτας αὐτοὺς ϕησι. *Machaerus, arx Judaeae, uti Joſephus. Gentile debebat eſſe Machaeruntius, uti Jerichuntius, ſed hic eos appellat Machaeritas.*

In

In vicinia Machaeruntis, ſive in valle quae ad ſeptentrionem ejus urbis eſt, locus eſt Βαάρας nomine, cujus Joſephus meminit *lib.* VII. *de bell. cap.* 25. addens ibi naſci radicem ejuſdem nominis quae colore igni ſimilis eſt. Quapropter illud nomen a בער Βαὰρ *arſit* videtur eſſe ductum. Guiſius in notis ad Miſnam Kilaim. VIII. 5. ſcribit Βαάρας in valle cognomine ad ſeptentrionem Machaeruntis eſſe ſtirpem forma humana, & reſcribit Βάρνας ברנש. Sed haec mihi nimis longe petita & temere mutata videntur. Zonaras in Joſepho videtur legiſſe Βαάρ. Vide eum *l.* VI. *annal. pag.* 308. Glycas quoque in annalibus *parte* III. *p.* 278. ejus plantae meminit ſcribens, Ἐκεῖ (ἐν Παλαιςίνῃ) ἡ βαταρῖτις ῥίζα, ἡ φλογοειδής. *Illic (videlicet in Palaeſtina) eſt radix Bataritis, flammae ſimilis.* Lege Βααρῖτις. Apud Cedrenum *pag.* 305. legitur Βατταρῖτις diciturque ea herba creſcere in parte ſeptentrionali vallis juxta Caeſaream Philippi. Sed ex Joſepho, quem ſequitur, perſpicuum eſt, eum falli, & Caeſaream Philippi pro Machaerunte poſuiſſe. Apud Euſebium puto etiam hujus loci mentionem fieri in Onomaſtico ad vocem Καριαθὲμ ubi ſcribit eſſe vicum juxta Medebam ad occidentem ejus, decem inde millia diſtantem ἐπὶ τὸν Βάριν. Hieronymus, *vicinus ejus loci qui appellatur Bare.* Et Hieronymus ad vocem Beelmeon, urbem tribus Ruben, ſcribit; eſt vicus uſque nunc grandis juxta Baaru in Arabia ubi aquas calidas ſponte humus effert cognomento Beelmaus diſtans ab Eſbus millibus novem. Hinc diſcimus ſitum Machaeruntis aliquo modo & diſtantiam Eſbuntis a Machaerunte ſi conferamus haec intervalla.

Μαχαιροῦς hic locus Joſepho dicitur, & arx *Antiq.* XIII. 24. ſita πρὸς τοῖς Ἀραβίοις ὄρεσιν, ad montes Arabiae. Alii legerunt ὁρίοις *finibus*, & ſane *Antiq.* XVIII. 6. de hac arce extat μεθόριον δέ ἐςι τῆς τε Ἀρέτα καὶ Ἡρώδου ἀρχῆς, ſitam fuiſſe in confiniis imperii Aretae (erat autem ille rex Arabum) & Herodis. Sed quamvis ſenſus idem fere ſit, retineri tamen poſſe puto illud ὄρεσιν, quia *bell.* I. 6. eadem haec Machaerus ſita dicitur πρὸς τοῖς Ἀραβίοις ὄρεσι. Diruta fuit a Gabinio, teſte Joſepho *Antiq.* XIV. 10. munita denuo ab Ariſtobulo *Antiq.* XIV. 11. Sed ita ut

non ultra biduum oppugnationem Gabinii ſuſtinuerit, *ibid.* Terminus eſt auſtralis Peraeae, quae inde uſque ad Pellam extenditur *de bell.* III. 2. quo etiam hoc facit quod legitur *lib.* V. *de bell. cap.* 3. omnia oppida Peraeae uſque ad Machaeruntem capta fuiſſe a Romanis. Libro denique VII. *de bell. cap.* 25. deſcribit Machaerunta, uti cingitur ad occaſum valle quae per ſpatium 60 ſtadiorum uſque ad Jordanem diffunditur, & proſpicit fines Arabum.

MACALA.

Μακαλά. Urbis nomen ſed corruptum. III *Ezr.* 5. 40. ſed facile reſtituendum ex ſerie eadem quae *Neh.* 7. eſt, ubi *comm.* 31. legitur Michmas, οἱ ὁ, Μαχμάς.

* MACATZ.

מקץ / Urbs Danitarum. 1 *Reg.* 4. 9.

MACHANAIM.

מחנים / *Gen.* 23. 2. Baſan regio incipit ab hac urbe, *Joſ.* 13. 30. Erat in tribu Gad, *Joſ.* 21. 38. in confiniis Gad & dimidiae Manaſſis, *Joſ.* 13. 29. ad borealem plagam fluminis Jabbok, uti colligere licet ex itinere Jacobi *Gen.* 32. 2. qui relicta Machanaim tranſiit Jabbokum *ibid. commate* 22. Sic ut quum Jabbok dicitur terminus Gaditarum vel regni Sichonis quod ſe extendit ad Machanaim, videatur non pro ipſo flumine verum etiam parte orae trans illud accipi. Sita erat urbs haud procul a Jordane 2 *Sam.* 2. 29. in eadem fere latitudine (ut cum geographis & aſtronomis loquar) cum extremitate maris Kinnereth ſive Tiberiadis, qua videlicet Jordanes ex eo effluit; nam eo uſque tribus Gad ſe extendit *Joſ.* 13. 27. Ab hac urbe per planitiem (μέγα Πεδίον Joſephi, ערבה in Veteri Teſt.) tota nocte iter fecerunt Rechab & Bahana profecti Chebronem, 2 *Sam.* 4. 8. & inter hanc urbem & Jordanem erat regio Bitron בתרון. 2 *Sam.* 2. 29. quae eſt ex ἅπαξ λεγ. Haec ſunt quae ex ſacris literis ad ſitum hujus urbis colligi queunt. Joſepho haec urbs Παρεμβολαὶ dicitur.

Digitized by Google

dicitur, quod exprimit vim vocis Hebraeae, & Θεοῦ στρατόπεδον *Ant.* I. 19.

* MACHANE DAN.

מַחֲנֵה דָן / Locus prope Kirjathjearim. *Jud.* 18. 12.

MACHMAS.

Μαχμάς. Ubi Jonathan habitavit. 1 *Macc.* 9. 73. vide *Michmas.*

MACHPELA.

Σπήλαιον διπλοῦν Graecis. Nomen eſſe loci interpretes quidam exiſtimant. R. Salomo filius Meir (cujus in Pentateuchum notae ante quadriennium Berolini primum typis editae ſunt) id confirmat ex *Gen.* 23, 17. Marinus in Proclo *pag.* 75. memorat θήκην τοῦ μνήματος διπλοῦν ut cum Syriano ibi conderetur.

MACVAR.

מִכְוָר / Subſtitur pro nomine urbis יעזר in Targum Hieroſolymitano, *Num.* 32. 3. &c. Videtur innui *Machaerus.*

MADMANNA.

מַדְמַנָּה / Urbs in regione auſtrali tribus Judae. *Joſ.* 15. 31. Euſebius ad hanc vocem ſcribit eſſe juxta Gazam oppidulum cui nomen Μηνοΐς.

* MADMENA.

מַדְמֵנָה / Urbs in Benjamin. *Jeſ.* 10. 31.

MAESALOTH.

Μαισαλώθ. Sita ἐν Ἀρβήλοις 1 *Macc.* 9. 2. alii *Keſulloth* legunt.

MAGDALA.

Matth. 15. 39. alii Codd. Μαγεδάν. Et Euſebius in Onomaſti-

co

co ita ſcribit, notatque ſuo tempore regionem circa Geraſam Μαγαιδηνὴν appellatam fuiſſe: ſic viciſſim Megiddo adſcivit literam L, quum Μάγδωλις Herodoto dicitur quae Megiddo in ſacris tabulis. Joſephus meminit arcis Μάγδαλα non longe a Gamala: adeoque regio illa ab hac arce nomen tuliſſe videtur. Memoratur a ſcriptoribus Hebraeis quaedam מרים מגדלא uxor R. Papus Ben Jehudae. Fuit quidem hoc nomine celebris doctor inter Miſchnicos, aequalis R. Akibae, & cum illo conjectus in carcerem; ſed fuit & alius, qui creditur eſſe pater Ieſu Nazareni, הנכונה לאביו של הנוצרי, uti ſcribit auctor libri Juchaſin *fol.* 17. *fac.* 6. cujus uxor fuit Maria מגדלא *plicatrix* capillorum muliebrium: adeoque ab vitae genere, non urbe Magdala, dicta. Ligtfootus hanc eandem eſſe cenſet quae *Luc.* 8. 2. Μαρία Μαγδαληνὴ dicitur. מגדלא vaſtata eſt מפני הזנות propter ſcorta. Echa Rabbati 75. 4. ſed haec eſt *Migdal Tzebaia*, de qua vide infra ad hanc vocem.

MAGDALSENNA.

Μάγδαλ Σέννα (ita lege pro Μεγάλη Σέννα) vicus 7 miliaribus a Jerichunte verſus ſeptentrionem. Euſebius ad vocem Σέννα: eſtne מגדלא צבעייא? vide infra Migdal Tzebaia.

MAGDIEL.

Vicus exiguus in quinto miliario Dorae pergentibus Ptolemaïdem. Hieronymus in Onom. Euſebius ſcribit Μαδιήλ.

MAHALOL.

מהלול/ Urbs ante dicta נהלל Nahalal. *Joſ.* 19. 15. Ita ſcribitur in Gemara Hieroſolymitana Megilla *fol.* 70. *col.* 1. Vide ſupra vocem *Cheleph*.

MAJUMAS.

De Majuma Gazae ante egimus *pag.* 791. Erat & Majumas Aſcalonis, cujus epiſcopus ab epiſcopo Aſcalonitano diverſus erat uti videre eſt in actis concilii Conſtantinopolitani. Datum etiam

fuit

Digitized by Google

fuit hoc nomen ſolennitati anniverſariae de qua Suidas. Μαϊουμᾶς πανήγυρις ἐγένετο ἐν τῇ Ῥώμῃ κατὰ τὸν Μάϊον μῆνα. Τὴν παράλιον καταλαμβάνοντες πόλιν, τὴν λεγομένην Ὀςίαν, οἱ τὰ πρῶτα τῆς πόλεως τελοῦντες, ἡδυπαθεῖν ἐνείχοντο, ἐν τοῖς θαλαττίοις ὕδασιν ἀλλήλους ἐμβάλλοντες· ὅθεν καὶ Μαϊουμᾶς ὁ τῆς τοιαύτης ἑορτῆς καιρὸς ὠνομάζετο. *Majumas ſolennis erat conventus & feſtivus menſe Majo, quo principes civitatis Oſtiam urbem maritimam ſe conferebant voluptatibus & deliciis indulgentes, & alter alterum in aquam marinam injicientes. Unde & tempus feſti illius Majumas vocatum fuit.* Huc ſpectant & illa quae leguntur in Anaſtaſii bibliothecarii Hiſtor. Eccleſ. *pag.* 156. *Praeterea Imperator facta Majoma in Sophianis in-, ſedit in ſolio cum filio ſuo.* Ποιήσας Μαϊουμᾶν erat in Theophane quem convertit in ſermonem Latinum.

MAKKEDA.

מקדה/ Urbs tribus Judae. *Joſ.* 15. 41. Profectus eſt Makkeda Libnam, *Joſ.* 10. 29. Eſt in octavo miliario Eleutheropoleos verſus ortum, teſte Euſebio. Μακηδὰ ei, Joſepho Μακχιδὰ, hoc nomen ſcribitur *Antiquit.* v. 1.

MALATHA.

Μαλάθα. Joſephus arcem Idumaeae appellat *Ant.* XVIII. 8. Euſebius ſaepius hujus urbis meminit, uti ad vocem Ἐθέρ. Μεγίςη κώμη ἐν τῷ ἐσωτέρῳ Δαρωμᾶ παρακειμένη Μαλάθοις. *Ether, vicus maximus in interiore Daroma, vicinus Malathis.* Idem ad vocem Ἀσασὰν Θαμάρ. Θαμαρὰ κώμη διεςῶσα μάλις (legendum Μαλααθ uti in voce Ἄραμα, vel Μαλάθων, ut jam a viris eruditis qui eum illuſtrarunt obſervatum eſt) ἡμέρας ὁδὸν ἀπιόντων ἀπὸ Χεβρὼν εἰς Ἀιλάμ. *Thamara vicus abeſt Malathis iter diei, pergentibus Chebrone Ailam.* Et ad vocem Ἰεθέρ. Ἐν τῷ ἔσω Δαρωμᾷ πλησίον Μαλάθων. *Jether eſt interiore Daroma prope Malatha.* Et ad vocem Ἀραμά, Κώμη ἀπὸ τετάρτου σημείου Μαλααθὶ τῆς δὲ Χεβρῶν ἀπὸ εἴκοσι. *Aram vicus in quarto lapide a Malathis, Chebrone autem in vigeſimo.* Quae ſi conferantur ſimul liquebit urbem Ma-

latha ſitam fuiſſe in Daroma id eſt auſtrali portione tribus Judae, non longe a Jether magis tamen verſus boream, & viginti circiter miliaribus a Chebrone, circa fines terrae Iſraeliticae auſtrales. Quod ideo accuratius noto, quod amicus noſter Chriſtophorus Cellarius in geographia antiqua, in qua ſingulari ſtudio Palaeſtinam illuſtravit, *pag.* 360. teſtimonium Euſebii, quod modo ad verbum expreſſimus, citans de Arama vel Arad, quae fuit in quarto lapide a Malathis, addat: *quodnam oppidum ſint Malata illius loci nemo facile explicaverit.* Nec alibi in opere geographico ipſe hujus urbis meminit.

Mentio fit *Moleathiae*, vel *Moleahae* in Notitia Imperii. Non dubito eſſe urbem Malatha, vel *Molada* uti Hebraïce ſcribitur. Vide hanc vocem. Etiam apud Ptolemaeum Maliattha Eluſae proxima ſtatuitur.

MAMOPSORA.

Inter loca Palaeſtinae tertiae recenſetur in Notitiis veteribus Eccleſiaſticis. Vide quae ad illas notamus ſupra *pag.* 217. In quibuſdam legitur Μαμὼ, & dein Ψορὰ, ac ſi duae urbes eſſent. Sed ſiquidem Palaeſtinae tertiae tribui debent urbes epiſcopales 14, uti dicitur *pag.* 223. Μαμὼ & Ψορὰ unam vocem debent conſtituere, nam ſi divellantur erunt 15. Ita etiam Μαμίψορα legitur in Graeca notitia quam ſupra *pag.* 215. videre eſt, & illic etiam 14 urbes Palaeſtinae tertiae dantur. Sic & *Mamapſon* legitur ſupra *pag.* 226.

MAMRE.

מַמְרֵא / Non longe erat a Chebron. *Gen.* 35. 27. אלון ממרא *Gen.* 13. 18. & Μαμβρῆ δρῦς Joſepho & Epiphanio. Aliis terebinthus. Vide quae de hoc loco ſupra notavimus, ubi Chebronem deſcripſimus.

MANDRA.

Μάνδρα. Nomen loci. Joſephus *Antiq.* X. 10. qui *Jer.* 41. 17. dicitur

Digitized by Google

dicitur גרות כמהם Geruth Kimham prope Bethlechem. Videtur Joſephus, ut alibi, ſignificationem vocum attendiſſe.

MANGANAEA.

Patria S. Hadriani, ſita non longe a Caeſarea. Appellatur alias Βανέα, Vanea, Ganea. Euſebius de Martyribus Palaeſtinae *pag.* 341. Vide & Acta Sanctorum *Tomo* VI. *p.* 364. Eſtne Βαιτοαναία Euſebii, vicus 15 miliaribus a Caeſarea diſtans verſus ortum, cujus meminit in Onomaſtico ad vocem 'Ανεία.

MANIATHE.

Μανιάθη. Urbs Peraeae. Joſephus *Antiq.* V. 9. Minnith, *Jud.* XI. 34.

MANOCHO.

Μανοχώ. Urbs tribus Judae, quae recenſetur in ſerie urbium *Joſ.* 15. 60. in codicibus Graecis, non in Hebraeis.

MAON.

מעון / Urbs in tribu Judae. Memoratur & ſolitudo Maon: videtur non longe a Carmel & Ziph abfuiſſe, quia *Joſ.* 25. cum iis jungitur & 1 *Sam.* 25. 2. Euſebius ſcribit Maon eſſe in Daromae parte orientali.

MAPSES.

Μάψης. Inter urbes Palaeſtinae tertiae recenſetur in Notitia veteri Eccleſiaſtica. Μάψις alii, alii denique Νάψις legunt. Sed Ptolemaeus confirmat lectionem priorem: ibi enim Μάψη legitur, diciturque eſſe urbs Idumaeae ad occidentem Jordanis.

* MARALA.

מַרְעֲלָה / Urbs in finibus Zabulon *Joſ.* 19. 11. aut certe non longe ab iis, aut quo fines hujus tribus reſpexerunt: nam terminus

minus dicitur aſcendiſſe *verſus mare & Marala*: atqui ad mare ipſum non pertinuit regio Zabulon, quia ceteroquin Aſcher & dimidia Manaſſe non poſſent ſe mutuo attingere, quod tamen dicitur *Joſ.* 17. 10. Adeoque etiam Marala potuit locus aliquis fuiſſe, quo fines occidentales regionis Zabulon reſpexerint. Euſebius videtur crediſſe locum hunc in portione Menaſſis fuiſſe, ſcribens in Onomaſtico Μαραλὰ, φυλῆς Μανασσῆ. Hieronymus aut aliter illic legit, aut ipſe depravatus eſt, ſcribens ***Marala adſcenſus Zabulon.***

MARAPHIS.

Inter urbes Palaeſtinae recenſetur ab Johanne Tzetze in Chiliadibus, *Chil.* XII. *cap.* 452.

> Ὧν πόλεις Ἀντιόχεια, Γάζα, καὶ Ἔλαις δὲ
> Μάραφις καὶ Ἀσκάλων δὲ, Τρίπολις καὶ Ἰόπη.
> *Horum urbes ſunt Antiochia, Gaza & Elais,*
> *Maraphis, & Aſcalon, Tripolis & Jope.*

Antea monui Tzetzem in hoc carmine ante oculos habuiſſe verſus Dionyſii periegetae, *verſ.* 910. *& ſeqq.* Id evidens eſt ſi quis utrumque conferat. At apud Dionyſium Μάραθος legitur eodem verſu cum Tripoli commemorata. Haec eſt quae Tzetzae Μάραφις. Quae nihil ad Palaeſtinam. Poſſet quis credere Raphiam urbem ſub Μάραφι latere: ſed non crediderim de ea Tzetzen cogitaſſe.

MAREON.

Μαρεὼν. Urbs a Graecis Samaria dicta. Joſephus *Ant.* VIII. 7. Reſpicitne ad nomen Hebraeum *Schomron*, vel ad שכרן כרון *Joſ.* 12. 10. Sic ut Μαρεὼν exprimat כרון.

MARESCHA.

מָרֵשָׁה/ Mareſcha in verſione Alexandrina 2 *Chron.* XI. 8. Μαρισὰ dicitur: erat autem haec urbs in tribu Juda *Joſ.* 15. 44. 2 *Chron.* 14. 9. *Mich.* 1. 15. Vallis Sephatha prope Mareſcham.

2 *Chron.*

Digitized by Google

2 Chron. 14. 10. commemoratur Erat inter ſecundo lapide Eleutheropoleos & tempore Euſebii deſerta, ut teſtatur ad vocem Μαρηρά. Cellarius putat legendum ιβ' pro β' in Euſebio. Ego nil mutandum cenſeo, maxime quum jam Hieronymus ita legerit; nec obſtare puto, praelio hic loci commiſſo hoſtes fugientes Geraram uſque, licet longe hinc abeſſet, perſecutum fuiſſe exercitum victorem.

Non exiſtimo quenquam veterum ſaepius hujus urbis meminiſſe quam Joſephum. *Antiq.* VIII. 3. & 6. appellat eam urbem tribus Juda & Μαρησὰ illic ei ſcribitur, quod plane convenit cum nomine מרשה *Mareſcha* quod ei datur *2 Chron.* 11.;8. qui locus cum illo Joſephi conferendus eſt. *Antiq.* VIII. 6. tradit non procul ab urbe Mareſa vallem Saphatha fuiſſe ubi Aſae exercitus confligeret cum Aethiopibus; quod conferri debet cum *2 Chron.* 14. 10. *Antiq.* XII. 12. ſcribitur Μαρισσὰ & capta fertur a Juda Maccabaeo. Sed haec diverſitas ſcriptionis librariis tribuenda videtur. Ita *bell.* 1. 6. Μαρισὰ ſcribitur in editis, ubi tamen MS.tus codex Academiae Lipſienſis habet Μαρισσὰ. Et credibile eſt ubiquė eodem modo Joſephum nomen hujus urbis celeberrimae ſcripſiſſe, ſed idem quod aliae fatum experta vox haec eſt. Quid? quod in Σαμαρειὰ mutatum ſit 1 *Macc.* 5. 66. omnino enim mihi perſuadeo male illic vulgo legi Σαμάρεια pro Μαρίσσα. Confer Joſephum cum libris Chaſmonaeorum & res liquebit. Videlicet Judas proficiſcitur auſtrum verſus 1 *Macc.* 5. 65. Chebronem capit & loca vicina, dein conſilium capit invadendi γῆν ἀλλοφύλων, terram alienigenarum, per quam Philiſtaeorum regio vulgo intelligi ſolet, & hoc loco utique debet intelligi, quia *comm.* 68. Ἄζωτος in illa γῇ ἀλλοφύλων collocatur. Tum iter ſuum proſequens διεπορεύετο τὴν Σαμάρειαν. Hic lege Μάρισσαν, uti in Joſepho extat, qui prius eum ad Chebronem, dein Mariſſam, tum Azotum deducit. Et quid ei cum Samaria poſtquam Hebronem expugnaſſet, ad auſtrum Hieroſolymarum ſitam, quum animum haberet Azotum aliaſque urbes Philiſtaeis eripere? Haec mihi certa videntur. Inſcitia librariorum pro nomine ignotiori Μαρίσσα ſubſtituit inepte notius il-

lud Σαμαρείας. Hoc ſexcentis in locis contigit.

Porro, ut Joſephi teſtimonia de Mariſſa perſequamur, Ἄδωρα & Μαρίσσα urbes Idumaeae appellantur *Ant.* XIII. 17. quum nomen Idumaeae parti tribus Judae datum fuit. Mariſſeni, quando ab Hyrcano urbs eorum capiebatur, erant regi Syriae ſubditi, ἄποικοι Ἰουδαίων καὶ σύμμαχοι *Ant.* XIII. 18. Ἄδωρα & Μαρίσσα dicuntur urbes eſſe mediterraneae κατὰ τὴν Ἰδυμαίαν, id eſt, in Idumaea *Ant.* XIII. 23. Nec enim neceſſe eſt credere Joſephum voluiſſe dicere illam ſitam eſſe in Idumaea ſuperiore, κατὰ Ἰδυμαίαν, nempe illam aliam Idumaeam quae ἡ μεγάλη dicitur. Nam κατὰ Ἰδυμαίαν idem ei ſignificat quod ἐν Ἰδυμαίᾳ. Hoc alibi demonſtramus. *Ant.* XIV. 2. dicitur Mariſſa Arabibus eſſe erepta. Pompejus eam ſuis incolis reſtituit *Ant.* XIV. 8. Reſtauratur a Gabinio *Ant.* XIV. 10. Πόλις δυνατὴ appellatur quum a Parthis everteretur *Ant.* XIV. 27. Μαρισσαίων πόλις dicitur *bell.* I. 11.

Mareſcham eſſe eandem ac בית גברין ſcribit R. Benjamin in Itiner. ſed ejus auctoritas tanti non eſt. Vide ſupra *Bethagabris.*

MARISSA. Vide MARESCHA.

MARONAE.

אנשי מרונאי / Litem cum incolis גוש חלב habuere de ſepulcro R. Eleazaris filii Schimeonis. Vide Midras Coheleth *fol.* 118.4. Locum hunc כרון appellat auctor libri quem edidit Hottingerus, titulo Cipporum Hebraeorum, *pag.* 54. ubi ſepulcrum oſtenditur: nam אלעי *Elai* mutandum eſt in אלעזר *Eleazar.* Forſitan in exemplo Hottingeri per compendium אלע׳ ſcriptum fuit. Certe Eleazar ſcribi debet. Id patet ex eo quod filius Simeonis appelletur & ex loco citato Midraſch Coheleth.

MASADA.

Erat haud procul Aſphaltite, caſtellum in rupe, uti Plinius ſcribit *lib.* V. 17. qui ejus meminit poſt Engaddi: ſic ut ad occidentem lacus collocari debeat. Straboni *lib.* XVI. Μάσαδα ſcribitur,

bitur, qui ſaxa aſpera exuſta illic oſtendi tradit: hae erunt reliquiae ſubverſarum urbium Adamae, Gomorrhae &c.

Loci hujus aliquoties meminit Joſephus. *Antiq.* XIV. 20. eſſe munitiſſimum ſcribit: id etiam nomen מצדה notat. *Antiquit.* XIV. 26. Aquarum penuria laboraſſe, & *bell* VII. 28. nullum fontem ei propinquum eſſe. *De bell.* I. 11. Herodem capta Joppe feſtinaſſe Maſadam & inde Hieroſolymas. *De bello lib.* V. *cap.* 3. arcem eſſe munitiſſimam non longe ab Hieroſolymis, qua occupata ſicarii oppidum Engaddi invaſerunt. *De bell.* V. 8. Cerealem invaſiſſe ſuperiorem Idumaeam, cepiſſe Caphetram, Capharin & Chebronem. Reſtabant ſubjugandae Herodium, Maſſada, Machaerus & Hieroſolyma. *De bell.* VII. 28. Flavium Sylvam quum jam tota terra Judaïca ſubjugata eſſet & unica reſtaret arx Maſada, hanc oppugnaſſe. Eodem capite deſcribit hanc arcem Joſephus.

MASPHA.

Μασφά. In finibus Eleutheropolis contra ſeptentrionem pergentibus Aeliam. Euſebius in Onom. Μασσηφὰ 1 *Macc.* 3. 46. Vide *Mitzpa.*

MAXIMIANOPOLIS.

Ita legit Hieronymus & notitia vetus Eccleſiaſtica, aliique, non Maximinianopolis, quam ſcriptionem alii praeferunt Urbs olim dicta fuit Hadadrimmon, ſita juxta Jezraelem. Hieron. ad *c.* XII. Zachariae. *Adadremmon, pro quo* LXX *tranſtulerunt* Ῥοῶνος, *urbs eſt juxta Jezraëlem, quae hoc olim vocabulo nuncupata eſt & hodie vocatur Maximianopolis in campo Mageddon.* Sed quia hic dubium videtur an illa *quae hoc olim* &c. referri debeant ad Adadremmon an vero Jezraelem', addamus haec ejuſdem verba ex Comment. ad *Hoſ.* I. *diximus Jezraëlem, quae nunc juxta Maximianopolin eſt.* Ergo Jezrael non erat ipſa Maximianopolis. Errant illi omnino qui dicunt erraſſe Hieronymum quod urbem Aegypti Maximianopolin in Palaeſtina locaverit. Concilio Nicaeno interfuit Epiſcopus Maximianopolitanus, & Concilio Hieroſolymitano

Digitized by Google

anno 536. In Itinerario Hieroſolymitano Maximianopolis abeſſe dicitur millia paſſuum XVII a Caeſarea, a Jezrael (ea eſt Eſdraela) X. Recenſetur inter urbes Palaeſtinae ſecundae in notitiis veteribus: vide ſupra *lib.* I. *cap.* XXXVI.

MAZAENA.

Urbs Palaeſtinae. Ita legitur apud Stephanum. Μάζαινα, πόλις Παλαιςίνης ἀπὸ Μαζαίνε· οἱ πολῖται Μαζαινηνοί. *Mazena, urbs Palaeſtinae, a Mazaeno dicta. Incolae Mazaeneni.*

MEALLON.

מאלון / Urbs Nephtali. *Joſ.* 19. 33. Alii putant nomen eſſe אלון & mem praefixum. In Gemara Hieroſolymitana Megilla *fol.* 70. *col.* 1. nomen ejus recentius ſcribitur אילין Ajalin. Ἀιαλὶν legitur etiam apud Euſebium in Onomaſtico nomen urbis Zabuloniticae, quae *Jud.* 12. 11. אילון *Ajalon* ſcribitur, pro quo Ἐλεὶμ & Ἀιλὶμ in quibuſdam codicibus Graecis eſt.

* MEARA.

מְעָרָה / Urbs, uti videtur, non longe a Sidon. *Joſ.* 13. 4. unde Meara Sidoniorum nuncupatur. Alexandrini illic omiſerunt, reddentes οἱ Σιδώνιοι ἕως Ἀφὲκ.

MECHANUM.

Vicus aſcendentibus Eleutheropoli Aeliam in octavo lapide. Hieronymus in Onomaſt. ad vocem *Bethmacha.*

* MECHONA.

מְכֹנָה / Urbs tribus Judae. *Nehem.* 11. 28. Crediderim eſſe vicum Mechanum inter Eleutheropolin & Aeliam, cujus Hieronymus meminit. Vide hanc vocem.

Digitized by Google

M E D E B A.

מֵידְבָא / Urbs in portione tribus Ruben & quidem in regione ejus auſtrali, quia *Joſ.* 13. 16. ad Medebam ejus fines eſſe dicuntur. Campeſtria Medebae memorantur *Joſ.* 13. 9. 16. *Num.* 21. 30. Dicitur *Jeſ.* 16. 2. fuiſſe in Moab: occuparunt videlicet eam poſtea Moabitae, de qua re alias. Euſebius ſcribit eſſe prope Chesbon. Memoratur etiam Μηδαβᾶ 1 *Macc.* 9. 36. Πόλις Μηδάβων appellatur in Concilio Chalcedonenſi, & epiſcopatu erat inſignis. Μήδαβα, πόλις τῶν Ναβαταίων. ὁ πολίτης Μηδαβηνὸς, ὡς Οὐράνιος ἐν Ἀραβικῶν δευτέρῳ. *Medaba, urbs Nabataeorum. Incola Medabenus dicitur, ut Uranius ſcribit lib.* 11. *Arabicor.*

Appellatur a Joſepho Μεδάβη *de bell.* 1. 2. & alias Μηδάβα quod melius exprimit vocem Hebraeam מידבה quam Μεδάβη. Et ita quoque Suidas citat ex Joſepho: Μήδαβα, ὄνομα τόπυ παρὰ Ἰωσήπῳ. Urbis hujus incolae Johannem Gaddin, dum ad Nabataeos proficiſcitur, occidunt. Joſephus *Antiq.* XIII. 1. Capta fuit urbs ab Hyrcano *Ant.* XIII. 17. Urbs fuit Moabitica, ſed Judaeis tradita *Ant.* XIII. 23. Et *Ant.* XIV. 2. dicitur Arabibus eſſe erepta a Judaeis.

M E G I D D O.

מְגִדּו / Urbs Menaſſitarum, ſed extra regionem tribui illi adſignatam *Joſ.* 11. 17. *Jud.* 1. 27. Aquae Megiddo *Jud.* 5. 19. memorantur, vallis Megiddo 2 *Chr.* 35. 22. Πεδίον Μεγεδδαοῦς libro tertio Ezrae, *cap.* 1. 27. In Joſepho haec urbs Μαγεδδὼ ſcribitur *Antiq.* IX. 5. & Μαγεδὼν, *Antiq.* VIII. 2. Etiam Μένδη *Antiq.* X. 6. collato cum 2 *Chron.* 35. 22. Has autem varias ſcripturas ejuſdem urbis non Joſepho ſed librariis tribuendas exiſtimo, non hic tantum ſed alibi. Aequum eſt ita arbitrari. Herodotus *hiſtoriarum lib.* II. *cap.* 159. ἐν Μαγδόλῳ ſcribit commiſſum eſſe praelium quod ſacri ſcriptores in Megiddo initum dicunt.

Contra hunc ſitum, quem urbi Megiddo tribuimus, facere

Digitized by Google

videtur quod dici non poſſit, ſi illic collocetur Megiddo, Joſiam Aegyptiis *obviam*, לקראת, proceſſiſſe: nam jam pertranſiverant regnum Joſiae. Verum omnino exiſtimamus recte dici illum obviam proceſſiſſe ipſis. Aegyptios ſecutus non eſt qui per oram maritimam, uti credibile eſt, progreſſi ſunt: nolebant enim offendere Joſiam 2 *Chron.* 34. 21. Joſias autem per viam mediterraneam, nunc quoque tritam Hieroſolymis Sichemum, Samariam, atque ita porro: ut in campo Megiddo uterque exercitus ſibi occurrerit. Videlicet illud לקראת uſurpatur frequenter de exercitibus ſibi mutuo occurrentibus, uti *Gen.* 14. 17. Rex Sodomae ivit לקראת. *Num.* 20. 18. ne tranſi per regionem meam, ne prodeam cum gladio tibi obviam: Sic *Joſ.* 11. 20. 1 *Sam.* 4. 1. Nec videtur ea phraſis neceſſario denotare, hoſtilem exercitum necdum in fines regionis penetraſſe, aut non multam partem regionis tranſiviſſe. Quum enim Joſia videret properare exercitum Aegyptiacum per fines ſuos vix videtur tam cito ei occurrere potuiſſe, & in campo Megiddo, quem tranſire conſtituerat cum exercitu rex Aegyptius, ſe ei oppoſuit, non quo illos ab aditu in fines imperii ſui prohiberet, ſed ut tranſitum ulteriorem negaret: ſic ut vere ei occurrerit illic, loco ad praelium aptiſſimo.

Nec eſt quod quis urgeat, ſi in Megiddo illa quam nos collocamus in valle Jizreelis, adeoque in portione regni Iſraelis non Judae, praelium patratum ſit, inde ſequi exercitum Aegyptiacum jam tum pertranſiviſſe regnum Joſiae, ſive regionem Judaïcam: quum contra Joſias ſtuduerit tranſitum regis Aegyptii per regnum ſuum impedire. Nam ceſſabat imperante Joſia diſtinctio inter regnum Judae & Iſraelis, abductis x tribubus in Aſſyriam 2 *Reg.* 17. Quare etiam Joſias legitur non in Juda tantum ſed urbibus Samariae 2 *Reg.* 23. 17. in urbibus Menaſſis, & Ephraim, & Simeonis uſque ad Naphtali cultum veri Dei reſtituiſſe 2 *Chron.* 34. 6. Quamvis autem magnam partem terrae Judaïcae jam pertranſiviſſent Aegyptii, noluit eos Joſias ultra tendere, non tantum ne reliquae partes ab exercitu quidpiam paterentur; verum ne ſemel dato tranſitu, iterum exercitum

Digitized by Google

tum illum reducem, & interea bello fervente ſaepe homines ultro citroque commeantes ab exercitu Aegyptum & viceverſa, excipere cogeretur. Forſitan etiam metus erat ne Aegyptii, ex victoria Euphratenſi ferociores redditi, ſibi eſſent graves magiſque metuendi.

* MEHAIJARCON.

מי הירקון / Urbs tribus Dan. *Joſ.* 19.46.

MENOIS. Vide *Minois*.

* MEONENIM.

מעוננים / Quercus ſive אלון Meonenim i. e. hariolorum. *Jud.* 9. 37.

MEPHATH.

Μηφάθ. Trans Jordanem, ubi praeſidium erat militum Romanorum ob vicinam ſolitudinem. Euſebius in Onomaſtico.

MEROME.

Vulgatus habet pro nomine loci in cantico Deborae *Jud.* 5. ſed מרום eſt *Jeſ.* 37.24. & alibi ὕψος.

MERON.

מירון / Vide Guſch Chalab.

MERONOTH.

Videtur eſſe nomen loci, vici, urbiſve *Nehem.* III. 7. ידון מרונותי Jadon Meronothites cum Melatha Gibeonita commemoratur.

MEROTH.

Μηρώθ. Vicus qui Galilaeam ſuperiorem ab occaſu terminat *Ant.* III. 2. Rothala pro eo exhibet Hegeſippus. In Sanhedrin מי מערות *aquae Mearoth* dicuntur convertendae in ſanguinem

ſub

ſub adventum Meſſiae, & gloſſa notat eas eſſe ſcaturigines Jordanis. At hic locus ab hoc vico diverſus eſt, nam ad occaſum Galilaeae fuit, Jordanes autem ad ortum. Μηρὼ etiam dici videtur Joſepho *de bell.* 11. 25. vicus Galilaeae ſuperioris. Cellarius conjicit a lacu Samochonite ſive aquis Merom ita dictum. At ſi hic vicus idem eſt ac Μηρὼθ non potuit ab illo lacu appellari, qui erat ad orientem Galilaeae, Meroth autem erat ad occidentem. Forte מערה Sidoniorum ortum dedit vico huic Μηρὼθ.

* MEROZ.

מֵרוֹז / *Jud.* 5. 23. Videtur non longe abfuiſſe a torrente Kiſchon, & locus erat habitatus. Procopius Gazaeus ad hunc locum ſcribit ſe nihil de eo loco inveniſſe in Coloniis aut Hebraïcis interpretationibus aut Commentario de locorum nominibus.

MERRUS.

Vicus, 12 miliaribus a Sebaſte, juxta Dothaim. Euſebius ad vocem Μεῤῥάν.

METOPA.

Vicus in eremo civitatis ſanctae appellatur in Actis Sanctorum *Tom.* 11. *pag.* 305.

METROCOMIA.

Recenſetur uti nomen proprium loci in Notitiis Veteribus Eccleſiaſticis inter loca Palaeſtinae tertiae.

MEZONECHA.

מזוניחה / Celebratur apud Talmudicos in Menachoth. VIII. 1. uti quae optimum triticum producit & jungitur cum Michmas.

MIA.

Digitized by Google

M I A.

Μία. Vicus in finibus Peraeae orientem verſus, ubi regio Philadelphiae urbis eſt. Nam Judaei in Peraea cum Philadelphienſibus de eo litigabant. Joſephus *Ant.* XX. I. Forſitan legendum eſt Ζία. Hoc enim nomen vici fuit non longe a Philadelphia verſus occidentem. Euſebius in voce Ζιὴμ. Ἔϛι νῦν Ζιὰ κώμη ὡς ἀπὸ ιέ σημείων Φιλαδελφίας ἐπὶ δυσμάς. Hieronymus. *Hodieque villa Zia oſtenditur in quinto decimo lapide Philadelphiae contra occidentem.*

M I C H M A S C H.

מִכְמָשׂ / Urbs ad ortum Bethaven I *Sam.* 13.5. Philiſtaei leguntur caeſi a Michmaſch ad Aſcalon I *Sam.* 14.31. Eſt vicus grandis 9 mill. ab Aelia prope Rama, teſte Euſebio. Μαχμὰς nuncupatur I *Macc.* 9.73. Μαχμὰ Joſepho cui urbs appellatur *Ant.* VI. 6. & *Ant.* XIII. 2. Μακαλὰ male III *Ezr.* 5.40. Μαχημὰς Graecis. *Nehem.* 7.31.

Celebratur apud Talmudicos ager hujus loci a fertilitate. Menachot *cap.* VIII. I. איזהו מובחר · מכמס ומזוניחה אלפא לסולת *Unde petebatur optima farina? Michmas & Mezonecha ſunt praecipua loca.* Alii legunt מכנס, & מכנים.

M I C H M E T A T H.

מִכְמְתָת / In confiniis Ephraim & Manaſſe. *Joſ.* 15.6. Erat in conſpectu Sichem *Joſ.* 17.7. Limes auſtralis Menaſſis ita ducitur ab ortu verſus occaſum, *ab Aſcher Hammichmetath*, *Tappuach* &c. Confer dicta ſupra ad vocem *Aſcher.*

* M I D D I N.

מִדִּין / Urbs tribus Judae. *Joſ.* 15.61.

* M I G D A L' E D E R.

מִגְדַּל עֵדֶר / *Gen.* 35. 21. non longe uti videtur a Bethlechem.

Xxxxx Puto

Puto huc facere ea quae Hieronymus habet in Onomaſtico ad vocem Bethlechem: mille circiter paſſibus procul turris Ader, quae interpretatur turris gregis quodam vaticinio paſtores Dominicae nativitatis conſcios ante ſignificans. Meminit & hujus Πύργυ Γαδὲρ Euſebius ad vocem Γαδὲρ.

Fit & mentio loci Migdal Eder in vita R. Simeonis Ben Chalaphta: quamvis ille locus videatur prope mare Tiberiadis ſitus fuiſſe ubi מגדל גדר Μάγδαλα Γαδάρων Ligtfootus conſtituit, a Gadaris dicta.

MIGDAL EL.

מִגְדַּל אֵל / Urbs in Naphtali *Joſ.* 19. 38. Euſebius ſcribit eſſe vicum grandem Magdiel 9 (Hieron. 5.) miliaribus disjunctum a Doris pergentibus Ptolemaidem.

* MIGDAL GAD.

מִגְדַּל גָּד / Urbs in Juda. *Joſ.* 15. 37.

MIGDAL TZEBAIA.

מגדל צבעייא / Quaſi turrim tinctorum dicas. Urbs terrae Iſraeliticae vaſtata propter ſcortationem, uti traditur in Echa Rabbati *fol.* 75. 4. & mox dicitur שלוש מאות הנוית של מוכרי טהרות היו בכגדלא דצבעייא 300 *tentoria vel domus erant vendentium turtures & columbas ad purificationem puerperarum in Magdala Tzebaia.* In Midraſch Schir Haſſchirim *fol.* 12. ubi diſputatur unde בריחים *tranſtilla* ad compingendos aſſeres tabernaculi habuerint tantae longitudinis, 31 nempe cubitorum, dicit R. Levi Bar Chaia בכגדל צבעייא קצצום והורידום עכם לכצרים ולא נמצא בהן קשר ופקע *in Migdal Tzebaia ea exciderunt & ſecum tulerunt Aegyptum verſus: nec in lignis illis fuit fiſſura aut nodus.* Eadem mox *Magdala* ἁπλῶς dicitur אעין דשטים הוו בכגדלא *ligna Schittim erant in Magdala.* Ex iis quae illo folio antea leguntur, Iſraelem iviſſe Beerſchebam ut caederet arbores

bores ab Abrahamo ibi plantatas, & a tempore Jacobi illa ligna apud Iſraelitas latuiſſe (quare dictum ſit אשר נמצא אתו עצי non אשר נמצא עצי) videretur colligendum hunc locum non procul a Berſeba quaerendum eſſe: & ex ſententia R. Levi Barchaiae, quia Jacobo ſepulto in Chebron illa ligna eos ſecum putat tuliſſe in Aegyptum, poſſet etiam dici eum locum circa Chebron vel Berſeba fuiſſe. Vide an non poſſit eſſe idem ac מצביה *Mezobaia* 1 *Chron.* 11.47. per compendium.

MIGRON.

מִגְרוֹן, / In Benjamin. 1 *Sam.* 14.2. *Jeſ.* 10.28.

MINNITH.

מִנִּית / In regione trans Jordanem. *Ezech.* 27. 17. *Jud.* 11.33. quae Judaeis ſuberat, ut alii vero quae Ammonitis: quod dependet ab itinere Jephtae, progreſſusne ſit a borea ad auſtrum an vice verſa, & fuerintne duae *Aroer*: quae quidem conjecturis conſtant magna ex parte. Oſtenditur in quarto lapide Esbus pergentibus Philadelphiam, teſte Euſebio in Onomaſtico. Μανιάθη appellatur Joſepho, urbs Peraeae. Cellarius putat nomen hujus urbis non eſſe Minnith, ſed *Minnith viginti urbium*, quia legitur *Jud.* 11.33. מנית עשרים עיר, ut quum dicimus *Philadelphia Decapoleos.*

MINOIS.

Μινωΐς. Urbs Palaeſtinae epiſcopatu inſignis, cujus epiſcopus Zoſimus interfuit Concilio Chalcedonenſi *anno* 451. Μινοΐς dicitur in actis Concilii Conſtantinopolitani. Videtur eſſe eadem ac vicus Μηνωΐς (nam & Μηνωῒς ſcribitur in actione ſecunda Concilii Chalcedonenſis) prope Gazam, cujus meminit Euſebius in Onomaſtico ad vocem Μηνεβηνά. In notitia dignitatum Imperii Romani memorantur *Equites promoti Illyriciani Menoïdae.* Cellarius in *Geograph. Antiq. lib.* III. *cap.* 13. putat hoc eſſe *Menoenum caſtrum* quod *l.* 30. *Cod. Theod. de erog. milit. annon.* commemora-

Xxxxx 2 tur

tur cum caſtro Verſabini i.e. Beerſabe. An hinc appellatur epiſcopus Μηνυτῶν, quae urbs Palaeſtinae fuit, epiſcopatu inſignis; in Concilio Hieroſolymitano *anno* 536 habito?

M I S C H A L.

מִשְׁאָל / Urbs tribus Aſcher. *Joſ.* 21.30. Adjacet Carmelo monti juxta mare, teſte Euſebio ad vocem Μασάν.

M I T Z P A.

מִצְפָּה / Ubi Laban & Jacob foedus iniverunt *Gen* 31.49. Eſt etiam urbs in Benjamin *Jud.* 10. 17. & 21. 5. 1 *Sam.* 7.16. Confer *Joſ.* 18.26. Non longe erat a Ramathone diſtante 40 ſtadia Hieroſolymis. Joſephus *Ant.* VIII. 6. Inter Sichem, Silo, Samariam ac Hieroſolymas *Jerem.* 41. 5. Μασφατὶς Joſepho *Ant.* V. 1. Μασφάκη *Ant.* V. 9. Μασφαθὰ *Ant.* VI. 5. & X. 10. Confer *Jerem.* 40. 6. Μασφὰ *Ant.* VIII. 6. Μασσηφὰ dicitur & urbs κατέναντι Ἱερουσαλὴμ *e regione Jeruſalem*, qui olim locus precum Iſraeliticis fuerat 1 *Macc.* 3. 46. Haec eſt quae *Mitzpe* dicitur *Joſ.* 18. 26. Chivvaei habitabant תחת חרמון בארץ המצפה *ſub Chermone* (*monte*) *in terra Mitzpa Joſ.* 11. 3. Chermon autem erat prope Paneada.

M I T Z P E.

מִצְפֶּה vel הַמִּצְפֶּה / Urbs tribus Judae. *Joſ.* 15. 38. Eſſe in finibus Eleutheropolis verſus boream vicum hoc nomine teſtatur Euſebius. Urbs etiam trans Jordanem fuit quae tribui Gad videtur data quia termini Gaditarum erant מחשבן עד רמת המצפה *a Cheſchbon ad Ramath Mitzpae.* Unde colligitur ex oppoſitō Cheſchbonis ad ſeptentrionem regionis Gaditicae ſita fuiſſe. Et eadem videtur eſſe quae מצפה גלעד *Mitzpe Gileaditidis* dicitur *Jud.* 11. 29. unde ad Ammonitas Jephta profectus eſt. Eſt etiam urbs clariſſima in Benjamin, locus conventus populi. *Joſ.* 18. 26. 1 *Reg.* 15. 22. 2 *Chr.* 16. 6. *Neh.* 3. 7. aliaque in Moabitide 1 *Sam.* 22. 3.

Eſt quoque nomen vallis in finibus borealibus terrae. Nam Joſua ad aquas Merom confligens hoſtes perſecutus eſt uſque ad Sidonem urbem. (*Joſ.* 11. 8.) & בקעת מצפה.

MO-

MODIITH.

המודיעית / Urbs eſt quae 15 miliaria aberat Hieroſolymis, uti Bartenora tradit ad Chagiga 111. 5. Maimonides dicit locum eſſe circa Hieroſolymas.

MODIN.

Μωδεὶν vel Μωδεεὶμ. Urbs eſt in qua Mattathias habitavit: 1 *Macc.* 2. 1. 15. & 9. 19. Non videtur longe a mari abfuiſſe, aut certe in loco alto ſita, quia monumentum illic erectum conſpicere potuerunt navigantes in mari magno 1 *Macc.* 13. 30. Vicum hunc Judaeae eſſe ſcribit Joſephus appellatque Μωδιεὶμ *Antiq.* XII. 8. 9. & 19. & Μωδεεὶν. *bell.* 1. 1. Sed haec quum dico, librariis potius quam Joſepho diverſitatem ſcriptionis tribuo. Suidas in Joſepho legit Μωδαεὶμ, ita ſcribens, Μωδαεὶμ, ὄνομα πόλεως παρὰ Ἰωσήπῳ. Euſebius in Onomaſtico ſcribit non longe a Dioſpoli vicum hunc ſitum fuiſſe, & ſepulcra Maccabaeorum ibi monſtrari. Hieron. in Comm. ad *Jeſ.* 30. viculum Modim appellat. Hinc forſan origo eſt nominis Μακκαβαῖος a מקב quia in tribu Dan erat patria eorum, quae in vexillis has literas ultimas nominum Abrahami, Iſaaci, & Jacobi habuiſſe ſcriptas dicitur.

MOHAILA.

Legitur in Notitia dignitatum Imperii Romani. Vide excerpta ex ea ſupra *lib.* 1.

MOLADA.

מוֹלָדָה / Urbs in tribus Judae parte auſtrali. *Joſ.* 15. 26. & 19. 2. Videtur eſſe eadem ac Malatha.

MOLEATHA.

In Notitia Imperii memoratur. Credo eſſe Moladam, quae μαλαθὰ appellatur. At forſitan eſt *Maledomim* inter Aeliam &

Hic-

Hierichuntem, ubi caſtellum militum eſſe ſitum Euſebius & Hieronymus monent ad vocem Ἀδαμμὶν & *Addomim*.

MORE. Vide *Sichem*.

* MORESCHETH.

Quidam exiſtimant Moreſcheth & Mareſcha eſſe urbes eaſdem, ſed alii verius putant diverſas eſſe urbes, quod patet ex *Mich.* 1. 14. ubi Moreſcheth, & *commate* 15. ubi Mareſcha, diſtincte recenſentur. A Moreſchet fit gentile Moraſchti *Mich.* 1. 1. *Jer.* 26. 18. Hieronymus hanc patriam Michae in prologo ad hunc Prophetam appellat Moraſthi, quod proprie eſt nomen gentile ductum a Moreſchet, dicitque *uſque hodie juxta Eleutheropolim urbem Palaeſtinae haud grandis eſt viculus*, & ita Euſebius in Onomaſtico Μωρασθεὶ, ὅθεν ἦν Μιχαίας ὁ προφήτης πρὸς ἀνατολὰς Ἐλευθεροπόλεως. Theophylactus habet Μοραθί. Epiphanius (vel quicunque ejus nomine prodiit) de vit. Proph. *pag.* 245. Ἐγεννήθη ἐν Μωραθεὶ ἐκ φυλῆς Ἐφραίμ. *Natus eſt in Morathi ex tribu Ephraim.* Addit illum ἐν Μωραθεὶ ſepultum συνεγγὺς τοῦ πολυανδρίου Ἐνακεὶμ, *prope coemiterium Enacim.* In Chronico Paſchali legitur *pag.* 245. Ἐν Ἀκεὶμ, *in Akim*, ſed quum dictum fuerit eum in Morathi eſſe ſepultum, nec de Acco, quae Ἀκεὶμ dicta fuit, hic cogitari debeat, reſtat ut dicamus corrigendum eſſe Chronicon Paſchale ex Epiphanio, & auctore vitarum Propheticarum ab Hoeſchelio edito ex codice Auguſtano, ubi etiam Ἐνακεὶμ legitur; maxime cum Philiſtaeos notare poſſit, & Moreſchet in Sacro Codice appelletur Moreſchet Gath ab urbe Philiſtaea. Quare etiam videtur Moreſchet vicina urbi Gath debere ſtatui, non ad ortum Eleutheropolis, quod Euſebio placet, qui Mareſcham videtur cum Moreſchet confudiſſe.

Locum hunc, in quo ſepultus eſt Michas, in dioeceſi Eleutheropolitana quaerendum eſſe tum alia tum hoc quoque evincit, quod apud Theophanem legitur in Chronico ad annum aerae Chriſtianae 385. Τῷ δ' αὐτῷ ἔτει τὰ τῶν προφητῶν Ἀμβακοὺμ

καὶ

Digitized by Google

καὶ Μιχαίȣ λείψανα θεόθεν ἑυρέθη, Βεζένῳ τῷ ἐπισκόπῳ Ἐλευθεροπόλεως τῆς Παλαιςίνης χρηματισθέντα ἐν δυσὶ χωρίοις τῆς περιοικίδος Ἐλευθεροπόλεως. *Hoc anno Prophetarum Abacuc & Michae reliquiae Bezeno Eleutheropoleos in Palaeſtina epiſcopo a Deo revelatae inventae ſunt in duobus pagis agri Eleutheropolitani.* Hic in Actis Concilii Dioſpolitani habiti *anno* 415 Zebaenus nuncupatur.

* MOTZA.

מֹצָה / Urbs tribus Benjamin. Erat & hoc nomine locus *infra Hieroſolymas* למטה ירושלים quo deſcendebant, ut ſalices הנחל peterent in feſto Tabernaculorum. *Succa.* IV. 5.

* NAAMA.

נַעֲמָה / Urbs tribus Judae. *Joſ.* 15. 41.

* NAARAN.

נַעֲרָן / Urbs in regione tribus Ephraim. 1 *Chr.* 7. 28. legitur, ad orientem Naaran, ad occidentem Gezer.

* NAARATHA.

נַעֲרָתָה / Urbs in finibus Ephraim *Joſ.* 16. 7. Euſebius tradit vicum Νοοραθ 5 miliaria abeſſe a Jerichunte. Haec eſt quae Νίαρα Joſepho dicitur. Vide hanc vocem.

NABALLO.

Ναϐαλλώ. Urbs Arabibus erepta a Judaeis. Joſeph. *Ant.* XIV. 2.

NABARA.

Ναϐαρά. Vicus grandis in Batanaea Euſebius ad vocem Νεϐρά. Male ibi legitur ἐςὶν Ἀϐαρά pro ἐςὶ Ναϐαρά.

NABAU.

NABAU.

Ναβαύ. Vicus olim, nunc locus deſertus, diſtans a Cheſchbone millibus octo contra meridiem. Euſebius & Hieronymus in Onomaſtico.

NAEPAPHA.

Ναιπαφά. Vicus Galilaeae. Joſephus in vita *pag.* 1013. Videtur legendum καὶ Ἰαφα, de qua re egimus, *lib.* 1. *cap.* XXXI.

NAHALAL.

נַהֲלָל & נַהֲלֹל / *Jud.* 1.30. Urbs in Zabulon *Joſ.* 19. 15. Euſebius ad vocem hanc notat Νειλὰ eſſe vicum in Batanaea: ſed ea extra regionem tribus Zabulon fuit.

NAÏN.

Ναΐν. Urbs non longe a Capernaum, uti videtur. *Luc.* 7. 11. Euſebius ad vocem Ἠνδὼρ ſcribit, *Endor eſt juxta oppidum* Ναϊμ, *in quo Chriſtus filium viduae ſuſcitavit, eſtque circa Scythopolin.* Idem ad vocem Ναϊμ ſcribit, eam eſſe *in ſecundo miliario a Thabor meridiem verſus juxta Endor.* Johannes Phocas autem in deſcriptione Palaeſtinae ſcribit Naim eſſe ad ſeptentrionem montis Tabor quaſi 12 inde ſtadiis, & in orientali urbis parte eſſe Endor, inter Thabor autem & Naim & Endor fluere torrentem Kiſon.

Meminit etiam Joſephus vici Ναΐν, quem Simon filius Giorae muro cinxit. *De bell. lib.* v. 7.

NAIOTH. Vide *Nota* & *Rama.*

NAÏS.

Ναΐς. Vicus Samaritidis, ſitus in magno campo. Joſephus *Ant.* xx. 5. idem Γημὰν appellatur *lib.* 11. *de bell. c.* 11.

Κώμη

Κώμη Ναΐς inter urbes Palaeſtinae ſecundae recenſetur in notitia veteri Eccleſiaſtica.

NAPHAT DOR.

נפת דור & נפות/ Ad mare magnum. *Joſ.* 11.2. & 12.23. Euſebius notavit eſſe urbem Dora, 9 miliaribus a Caeſarea.

NARBATA.

Νάρβατα. Locus diſtans 60 ſtadiis a Caeſarea, unde toparchia Narbatene nomen accepit. Joſephus *de bell.* 11.14. Rufinus legit *Nabata*, vel certe nunc in eo ita legitur. Narbatene toparchia ὅμορος τῆς Καισαρείας eſſe dicitur *lib.* 11. *de bell. cap.* 22. Rufinus aliis, ut videtur, uſus codicibus reddit *finitimam Samariae* (pro *Caeſareae*) *Nabartenem* toparchiam. Meminit & Cedrenus, qui Joſephum deſcribere ſolet, *pag.* 189. Καὶ Νάρβαθον καὶ τὴν Περαίαν.

NASIB.

Νασίβ. Aberat Eleutheropoli ſeptem miliaria Chebronem verſus. Euſebius in Onomaſtico ad vocem Νεσίβ.

NAZARETH.

Ναζαρέθ. Urbs Galilaeae *Marc.* 1.9. aedificata ſuper rupem unde Chriſtum praecipitare conati ſunt *Luc.* 4. 29. Urbs in qua Chriſtus educatus eſt, & cujus ſynagogam frequentare ſolebat *Luc.* 4. 16. unde Ναζαρηνὸς *Marc.* 1. 24. & 14. 67. &c. Ναζωραῖος *Matth.* 26.71. dictus eſt. Haec fere ſunt quae ex Novo Teſtamento de hac urbe colligi queunt.

Euſebius in Onomaſtico notat vicum hunc eſſe *e regione Legionis*, 15 *miliaribus inde remotum orientem verſus, prope montem Thabor.*

Ναζαρὲτ, ſcribit Epiphanius, olim oppidum erat, nunc vicus, κώμη, *lib.* 1. adverſus haereſes *pag.* 122. notatque *pag.* 136.

ante tempora Joſephi (uſque ad imperium Conſtantini ſenioris) nullis praeter Judaeos illic habitare licuiſſe.

Scriptor ſaeculi ſexti, Antoninus martyr, haec habet de Nazareth. *De Tiro venimus in civitatem Nazareth, in qua ſunt multa admiranda; ibi pendet thomus in quo Dominus J. C. nomen beatum cum corona habuit impoſitum. Ibi eſt etiam Synagoga in qua poſita eſt trabs, ubi Dominus Jeſus cum aliis ſedit infantibus, quae trabs cum a Chriſtianis agitatur ſublevatur.* Dein narrat baſilicam magnam illic eſſe, & mulieres pulcherrimas, quod a Sancta Maria ipſis conceſſum dicunt. Regionem circumjacentem ait *Paradiſo ſimilem, tritico & frugibus ſimilem Aegypto, vinum, oleum, mel illic optima eſſe & milium altum nimis & paleam groſſam.*

Quomodo ſe habuerit ſaeculo ſeptimo ex Adamnano diſcimus *l.* II. *de locis Sanctis*: ubi haec legas. Civitas Nazareth, ut Arculfus qui in ea hoſpitatus eſt narrat, & ipſa ut Capharnaum murorum ambitum non habet, ſupra montem poſita; grandia tamen lapidea habet aedificia, ibidemque duae praegrandes habentur conſtructae eccleſiae: una in medio civitatis loco ſuper duos fundata cancros, ubi quondam illa fuerat aedificata domus in qua noſter nutritus eſt Salvator. Haec itaque eadem eccleſia duobus, ut ſuperius dictum eſt, tumulis & interpoſitis arcubus ſubfulta habet inferius inter eoſdem tumulos lucidiſſimum fontem conlocatum, quem totus civium frequentat populus de illo exhauriens aquam, & de latice eodem ſurſum in eccleſiam ſuperaedificatam aqua in vaſculis per trocleas ſubregitur: altera vero eccleſia in eo fabricata habetur loco, ubi illa fuerat domus conſtructa, in qua Gabriel Archangelus ad beatam Mariam ingreſſus ibidem eadem hora ſolam eſt locutus.

Status hujus urbis ſaeculo octavo ex itinerario S. Willibaldi epiſcopi, inſerto Actis Sanctorum ordinis S. Benedicti *Tom.* IV. *pag.* 374. liquet. *Ambulabant in illum locum ubi Gabriel primum venit ad S. Mariam, Ave gratia plena, & reliqua. Ibi eſt nunc Eccleſia, & ille vicus in quo eſt Eccleſia eſt Nazareth. Illam Eccleſiam Chriſtiani homines ſaepe comparabant a paganis, quando illi volebant eam deſtruere.*

Scri-

Digitized by Google

Scriptor ſaeculi duodecimi Phocas ita eam deſcribit. Μέσον διαφέρων βουνῶν ἐπὶ τῷ βάθει τῆς ἐξ αὐτῶν φάραγγος ἡ Ναζαρὲτ πόλις τεθεμελίωται. *Inter varios colles media ad ima vallis ab iis formatae urbs Nazareth ſtructa eſt.* Poſtea appellat eam κωμόπολιν, ſic ut κώμης & πόλεως *vici* & *urbis* certo reſpectu nomen mereatur: additque ſtatim ac portam urbis ingreſſus es, offendi templum Gabrielis, & in eo in parva ſpelunca eſſe fontem, e quo Maria aquas haurire ſolebat, & ubi Gabrielem ad ſe primum loquentem audivit. Praeterea domum Joſephi eſſe mutatam in pulcherrimum templum.

Guilielmus Tyrius *lib.* XXII. 26. *Tranſcurſis montibus in quibus ſita eſt Nazareth, Domini civitas, deſcenderunt in campum magnum, cui nomen vetus Eſdrelon.* Et mox: *adſcenderunt in eum montem ſuper quem Nazarena ſita eſt civitas : ita ut de prominentibus collibus univerſam infra ſe poſitam reſpicerent civitatem.*

* NEA.

נֵעָה / Urbs in finibus tribus Zabulon *Joſ.* 19. 13. Haec Ἀνὰ Euſebio dicitur.

NEAPOLIS. Vide *Sichem.*

NEARA.

Νεαρά. Vicus unde aquae ductae ſunt ad palmetum Jerichuntinum teſte Joſepho *Antiq.* XVII. 15. Exiſtimo hunc vicum eſſe eundem qui ab Euſebio deſcribitur abeſſe 5 miliaribus Jerichunte in Onomaſtico. Νααραθά· φυλῆς Ἐφραίμ· καὶ νῦν ἐςὶ Νοοραὰθ κώμη Ἰουδαίων ἀπὸ ε σημείων Ἱεριχοῦς. Ita videtur mihi legendum καὶ pro κώμη. Mox enim ſequitur κώμη, nec olim ea fuit κώμη ſed πόλις Ἐφραίμ. Praeterea ἐςὶ Νοοραὰθ pro ἐςὶν Ὀοραὰθ, quod liquet ex re ipſa & verſione Hieronymi. Memoratur etiam hic locus in Vaijikra Rabba *Sect.* 23. & *Nooran* נוערן appellatur, vicinaque dicitur ירוחו לנוערן *Jericho Noorae.* Videtur & נייר Νεαρὰ nomen eſſe loci (certe Judaei ita tradunt) in Miſna *Kelim.* 11. 5.

חביות ניירות, uti ante חביות לודיות a Lydda dicta memorantur. Sed non crediderim eſſe id נייר idem ac Nearam; & ſcriptura codicum ſibi non conſtat: alii והניירות legunt.

* NEBALLAT.

נְבַלָּט / Urbs tribus Benjamin. *Neh.* 11. 34.

NEBO.

נבו / Urbs in tribu Ruben. *Num.* 32. 38. Videtur & alia fuiſſe in tribu Juda *Ezr.* 2. 29. *Neh.* 7. 33.

* NEIEL.

נְעִיאֵל / Urbs in finibus Aſcher. *Joſ.* 19. 27.

NEILA.

Νειλά. Vicus in Batanaea. Euſebius in Onom.

NEPHIS.

Νηφίς. 1 1 1 *Ezr.* 5. 42. Eadem ſeries urbium extat *Neh.* 7. & illic memorantur אנשי נבו ſic ut hic Νηφὶ *Nebo* indicet.

NEPHTOACH.

נֶפְתּוֹחַ / Urbs in finibus Judae. *Joſ.* 15. 9. aquae fontanae Nephtoach. *ibid.*

NERONIAS.

Νερωνιάς. Joſephus *Ant.* xx. 8. hoc nomine dicta fuit Paneas urbs ab Agrippa Juniore fortaſſe etiam aliqua ratione indicare volente ſcaturiginem aquarum Jordanis hic eſſe: nam νηρὸν eſt humidum, unde Nereus, & Nereides & hodie *Nero* Daphne Antiochiae ab aquarum abundantia dicitur. Vide Salmaſium ad Trebellium Pollionem *pag.* 311.

NETOPHA.

נְטֹפָה / Urbs memorata inter Bethlechem & Anathoth *Ezr.* 2. 22. *Neh.* 7. 26. Νετωφὰ III *Ezr.* 5. 32. Nomen affine eſt Natupha quae dicitur eſſe ſolitudo in Palaeſtina in actis Sanctorum *Tom.* II. *pag.* 309. Memoratur & oleum הנטופה in Miſna Pea. VII. ubi Obadias de Bartenora id a ſtillando ducit.

* NETZIB.

נְצִיב / Urbs tribus Judae. *Joſ.* 15. 43. abeſt Eleutheropoli 9 (Hieronymus legit 7) miliaria verſus Chebronem, teſte Euſebio.

NEVE.

Meminit itinerarium Antonini, in quo abſuiſſe legitur a Capitoliade XXXVI & haec a Gadaris XVI millia paſſuum. Νεύη recenſetur etiam inter urbes Arabiae, in Notitia veteri eccleſ. & forte haec eſt πόλις Νέβη, cujus epiſcopus memoratur in Concilio Chalcedonenſi.

Euſebius in Onomaſtico ſcribit eſſe urbem Judaeorum Nineven circa angulum Arabiae. Ita enim lege Γωνίαν pro ἀγωνίαν. Hieronymus addit, *quam nunc correpte Neneven vocant.* Id eſt, vocali I in E mutato. Sic ſolet Hieronymus loqui. Alii legunt *corrupte*, ſed vere corrupte, noſtro judicio. Ita ad Sophoniam *c.* I. *Pila quae Hebraice dicitur Machthes* (מכתש) *& ab Aquila verſa eſt* εἰς τὸν ὅλμον *non per brevem ſyllabam prima legenda eſt, ne* σφαῖραν *putemus, ſed productam ut de pila ſciamus dici in qua frumenta tunduntur.* Et in Onomaſtico ad vocem *Ar. Locus vel oppidum Arnonis, quod a ſeptuaginta per extenſum vocalem* Ἠρ *dicitur.* Solebant eo tempore aliter loqui quam nunc ſolemus de vocalibus correptis & productis. Aelius Donatus, Hieronymi praeceptor, ita *in arte prima*, *pag.* 18. *editionis Rob. Stephani*, 1539. *Monoſyllabas quae correptam vocalem habebunt acuto accentu pronuntiabimus, ut pix, nix, nux, quae productam vocalem habebunt circumflexo accentu pronuntiabimus, ut res, dos, ſpes.* Idem *pag.* 8. *cor-*

Digitized by Google

correpta vocalis in duas deſinit conſonantes ut arma, arcus. Conſer Martianum Capellam *lib.* III. de nuptiis Philologiae.

Ipſi Hebraei in Echa Rabbati *fol.* 72. *col.* 2. hanc urbem commemorant una cum vicina Chalami: quae ita junctae dicuntur, ut urbs una aliam ſibi inimicam propinquam habeat חלמיש לנווה *Chalamis ita τῇ Neve vicina* eſt. In gloſſa notatur in *Chalamis habitaſſe hoſtes Judaeorum, in Neve quae ei propinqua Judaeos* בחלמיש היו יושבים צוררי ישראל ובנוה שהיה סמוך לה היו יושבים יהודים. Hoc confirmat verba Euſebii Neven eſſe *vicum Judaeorum.* Praeter hunc locum extat etiam memoria urbis hujus in Midraſch Coheleth *fol.* 88. *col.* 1. רבי שמואל בשם ר׳ פלטיא דנוה *R. Samuel in nomine R. Pelatja ex Neve.* In gloſſa דנוה מעיר נוה *ex Neve, id eſt, ex urbe Neve.* Videtur eſſe ipſiſſima vox Hebraea נוה *Nave*, vel *Neve*, uti in ſtatu conſtructo pronunciatur: & notum eſt opinari quoſdam urbem Niniven inde dictam quaſi נין נוה *Nini habitationem*, ubi etiam *Neve* non *Nave* eſt. נוה τόπον reddiderunt Graeci *Pſal.* 79. 7. & πόλιν, uti *Jeſ.* 32. 18. בנוה שלום ἐν πόλει εἰρήνης. Alibi ἔπαυλιν, πεδίον, κατάλυμα. In Midraſch Ruth *fol.* 49. *col.* 3. fit mentio cujuſdam רבי שילה דנווה *R. Schila ex Neue.* Commentator notat eundem commemorari in Vaijikra Rabba, *Sectione* 34.

* NIBSCHAN.

נִבְשָׁן / Urbs tribus Judae. *Joſ.* 15. 52.

NICOPOLIS. Vide *Emmaus.*

* NIMRA.

נִמְרָה / Urbs tribus Gad. *Num.* 32. 3. putatur eadem ac Bethnimra. Euſebius ad vocem Νεβρὰ ſcribit eſſe vicum grandem in Batanea dictum Ναβαρά.

NINEVE. Vide *Neve.*

NOB.

נֹב / Urbs ſacerdotalis, quae & נבה dicitur jungiturque cum Ana-

Anathoth & Ananja 2 *Sam.* 22. 19. 1 *Sam.* 22. 9. Verum in ſerie urbium ſacerdotalium non recenſetur. Vide ſupra *p.* 164. Νωϐᾶ Joſepho. Aliis Νομβᾶ uti Euſebio. Et ita quoque Suidas citat ex Joſepho. Νομϐὲ urbs in Juda Graecis poſt Berſabe memoratur 1 *Sam.* 30. 30. Vide *Nomba* mox.

Hanc urbem Hieronymus non longe a Dioſpoli collocat in epitaphio Paulae. *Lyddam verſam in Dioſpolin Dorcadis atque Aeneae reſurrectione ac ſanitate inclytam. Haud procul ab ea Arimathiam viculum Joſeph qui Dominum ſepelivit & Nobe urbem quondam ſacerdotum nunc tumulum occiſorum. Joppen quoque* &c.

N O B A C H.

נֹבַח / Urbs trans Jordanem, ita dicta a Nobacho *Num.* 32. 42. ad ortum τῆς Nobach & Jogbeha legitur *Jud.* 8. 11. Eſt locus deſertus, diſtans Esbunte 8 miliaria verſus meridiem, teſte Euſebio in Onomaſtico.

N O M B A.

Stephanus in Ethnicis. Νόμβα, πόλις τῆς Ἰυδαίας. Ἰώσηπος ἕκτῳ τῆς Ἰυδαικῆς Ἀρχαιολογίας. *Nomba, urbs Judaeae. Joſephus libro ſexto Antiquitatum Judaïcarum.* Suidas etiam notat ex Joſepho hanc vocem Νομϐᾶ eſſe nomen urbis. Ego autem Νομϐᾶ in Joſepho non inveni. Sed puto urbem ſacerdotum Nob, quae Joſepho *lib.* VI. *Antiquit.* Νωϐᾶ appellatur, intelligendam eſſe, quia ex *libro* V Νόμϐα profert Stephanus, & ipſa illa Nob Νόμϐα in codicibus quibuſdam Graecis appellatur, & in Stephani editionibus aliis Νάμϐα & Νωϐᾶ legitur. In Euſebii quoque Onomaſtico Νέμβα legitur, Νόμβα ἔνθα ἀνέβη Γεδεὼν, ἡ δὲ πόλις ἱερέων ἣν κατέκοψε Σαύλ. Hieronymus ita haec vertit. *Nabbe ſive Noba, ad quam aſcendit Gedeon, urbs ſacerdotibus ſeparata, quam poſtea legimus furore Saulis ſubverſam.* Quia Hieronymus videtur duplex Βῆτα legiſſe apud Euſebium, hinc eſt probabile Νοββᾶ tum in Joſepho tum Euſebio ſcriptum fuiſſe, quorum alterum pro Μ ceperunt, quoniam exigua in ſcriptis veteribus eſt differentia inter μ & β.

NOTA.

NOTA.

אבימי נותאה / *Abimi Notenſis* commemoratur in *cap.* 2. Avoda Zara. Putat auctor libri Juchaſin indicari *Naioth* ניות vel נוית uti Ketif habet 1 *Sam.* 19. 18. legitque ניותאה. Graeci habent ἐν Ναυὰθ ἐν Ῥαμᾶ. Videtur nomen loci fuiſſe in ipſa Rama aut certe non longe ab ea.

OCINA.

Ὀκινά. Locus inter Tyrum & Jamniam in litore maris. *Judith.* 3. 1. Interpres Latinus vidit eſſe urbem Acco poſtea dictam Ptolemaida. Affinis ſcriptio eſt Ἀκεὶμ, qua uſi ſunt Graeci ad hanc urbem deſignandam *Mich.* 1. 10. ubi in Hebraeo eſt בכו contractum ex בעכו *in Acco*, de quo nos alibi. Suſpicor autem in libro Judithae olim vel Ἀκεὶμ vel vocem aliam magis ad Acco accedentem lectam fuiſſe, quia ceteroquin interpres illam Ocina vertiſſet, non Acco. Sed non hoc ſolo indicio mihi conſtat interpretem Latinum uſum fuiſſe codicibus correctioribus, ac noſtri vulgo ſunt.

ODOLLAM.

Ὀδολλάμ. Vicus praegrandis in duodecimo lapide ab Eleutheropoli verſus ortum. Euſebius ad vocem Ἐγλώμ. Joſepho Ὀδολλάμ dicitur urbs in tribu Juda *Antiquit.* VIII. 3. Ex collatione 2 *Chron.* XI. 7. liquet eſſe עדלם *Adullam.* Ὀδολλάμ 2 *Macc.* 12. 38.

OLURUS.

Ὄλουρος. Vicus in quo exercitus Idumaeorum caſtra metabatur. Joſephus *de bell.* V. 7.

ONO.

Urbs condita a Benjaminitis. 1 *Chron.* 8. 12. Ὠνω III *Ezr.* 5. 43. Videtur eſſe Ὀνοῦς Palaeſtinae primae. Vide Notitias eccleſiaſticas

Digitized by Google

ſiaſticas *lib.* 1. A Lydda ad Ono ſunt tria milliaria. In Talmude legitur R. Jacobum Ben Doſthai ante diluculum aliquando eo profectum ad talos uſque in melle ficuum ambulaſſe.

* OPHNI.

עָפְנִי / Urbs tribus Benjamin *Joſ.* 18. 24.

OPHRA.

עָפְרָה / Urbs in Benjamin *Joſ.* 18. 23. 1 *Sam.* 13. 17. Euſebius vicum hoc nomine fuiſſe ſcribit remotum 5 miliaribus Bethele verſus orientem. Eſt & alia in Menaſſe *Jud.* 6. 11. & 8. 27. cujus nomen Ἐφραθὰ legit Hieronymus, & ideo in Onomaſtico ad vocem *Drys* ſcribit *quaeritur quomodo Ephrata in tribu Menaſſe eſſe dicatur.* At non eſt Ephrata ſed Ophra. Joſephus tamen etiam hanc vocem ſcribit Ἐφρὰ, ſic ut in prioribus ſyllabis cum Hieronymo conveniat.

ORBO.

ערבו / Dicitur fuiſſe urbs בתחום ביתשאן *in limitibus Bethſchean*, in Bereſchith Rabba *Sect.* 33. *fol.* 207. 1. & inde dictos eſſe ערבים, qui Eliam aluerint. Sed ab ערבו non fit nomen gentile ערבי ſed ערבני, uti a שילו *Schilo* שילני, & a Gilo גילני 1 *Reg.* 11. 29. 2 *Sam.* 15. 12.

OREB.

Rupes Oreb commemoratur *Jud.* 7. 25. *Jeſ.* 10. 26. Exiſtimat quidem vir clariſſimus, Hermannus vander Hardt, incolas hujus urbis Eliam aluiſſe, non corvos, quum lateret ad torrentem Crith, cui ego non aſſentio; & quamvis copioſiſſime de illa re dicere non conſtituerim, quia tamen in geographia ſacra verſor, atque ea eſt mihi ſubjecta materies, quae inde contra viri ingenioſi ſententiam depromi poſſe exiſtimo, ab hoc loco non ſunt aliena. Hoc videlicet eſt quod rupem Oreb, cujus mentio eſt *Jud.* 7. 25. eandem faciat ac Aora-

bi Hieronymi, & urbem Sippori, quum tamen haec tria loca diverſa fuerint. Haec ejus verba ſunt. *Erat in regione Bethſanis urbs exigua, nomine Oreb (ſita ad rupem celebrem* Jud. 7. 25.) *vel Aorabi, uti S. Hieronymus & auctores tabularum geographicarum eam appellant, vel Harabin, uti Bertius: diu poſt appellata Zipporis, Sephorin, Sapphura, Sephoris, Sephet, quae nomina in hiſtoriis recentieribus magis nota.* Videndum itaque prius eſt ubi ſita fuerit Oreb *Jud.* 7. 25. memorata. Nihil liquet ex ſacro codice niſi Oreb & Zeeb duces Midianitarum caeſos fuiſſe ab Iſraëlitis, Orebum quidem בצור עורב *in* vel *ad rupem Orebi* (id eſt ad rupem ita dictam deinceps ab Orebi nece) & Zeeb ביקב זאב: capita autem Orebi & Zeeb delata fuiſſe ad Gideonem מעבר לירדן *ex regione trans Jordanem*, qui ipſe poſtea Jordanem tranſiit *Jud.* 8. 4. Hinc colligitur illam rupem Orebi fuiſſe in regione trans Jordanem, & quum *rupis Orebi* tantum, non urbis, fiat mentio, non videtur mihi ſatis certum eſſe Oreb urbem fuiſſe; At fuerit urbs, fuit trans Jordanem. Atqui locus Aorabi Hieronymo memoratus erat cis Jordanem. Videamus ipſa verba Euſebii & interpretis ejus Hieronymi de ſitu hujus loci, ut eadem opera planum fiat quomodo factum ſit virum doctum confudiſſe hunc locum cum Sippori. Haec Euſebius. Ἀραβὰ πεδιὰς καλεῖται καὶ ἀνωτέρω. Ἔϛι δὲ καὶ κώμη καλυμένη Ἀραβὰ ἐν ὁρίοις Διοκαισαρείας καὶ ἀπὸ τριῶν σημείων Σκυθοπόλεως ἄλλη πρὸς δυσμάς. Hieronymus ita. *Araba. Aquila planam, Symmachus campeſtrem, interpretatur. Porro eſt & alia villa Araba nomine in finibus Diocaeſareae quae olim Saphorine dicebatur & alia tribus millibus a Scythopoli contra occidentem.* Illa itaque Araba quae eſt in finibus Diocaeſareae eſt cis Jordanem, non trans. Diocaeſarea enim urbs erat Galilaeae, nec unquam regio ejus ſe extendit ultra Jordanem. Praeterea non dicitur vicum Araba ſed Diocaeſaream eſſe dictam Saphorinen. Nihil eſt certius quam Sipporin, urbem in media Galilaea ſitam, & aliquando ejus metropolin, dictam eſſe poſtea Diocaeſaream. Et ne quis dicat certum quidem id eſſe, ſed Hieronymum fortaſſis credidiſſe Araba & Diocaeſaream eſſe urbes eaſdem, haec ejus verba ſunt in proem. ad Jonam

Digitized by Google

nam. *Porro Geth in ſecundo Saphorim miliario, quae hodie appellatur Diocaeſarea, euntibus Tiberiadem haud grandis eſt viculus.* Adde quod Hieronymus ſecundum mentem Cl. vander Hardt debuiſſet ſcripſiſſe *quae olim* Araba *dicebatur*, non *quae olim Diocaeſarea dicebatur*: nam utique Araba nomen eſſe antiquum debuit & recens Sapphorine, non vice verſa, ſi Oreb *Jud.* 7. 25. idem fuit. Sed huic rei non immorabor quum mihi videatur certiſſimum eſſe haec tria loca eſſe diſtincta. Quod ſi quis de Sippori dubitet an non forte eadem fuerit ac Arava, quamvis nullum ejus opinionis fundamentum ſit, conferat inter ſe quae de Araba ab Hieronymo dicuntur, vicum fuiſſe in finibus Diocaeſareae: atqui Diocaeſarea erat ipſa Sipporis. Praeterea Sipporis erat urbs celebris, non vicus. Quod ſi vel maxime tempore Euſebii & Hieronymi fuerit vicus aliquis Araba dictus non longe a Scythopoli, quum tot ſaecula effluxerint inter Eliam & Euſebium, & tot mutationes regio paſſa ſit ab Aſſyriis, Babyloniis & Romanis, quomodo certi erimus illum vicum Arava tempore Eliae illic fuiſſe? Finge tamen fuiſſe; necdum demonſtratum eſt a voce ערבה Ἀραυὰ formari gentile עַרְבִ vel עַרְבִים. E contrario quum Deus eidem huic prophetae per miniſterium angeli, ubi quoque latebat, cibum praebuerit 1 *Reg.* 19. 6. & ערבים corvos ſignificare ſoleat in ſacro codice, non video cur a ſenſu ſimplici & literali recedendum ſit, & cur ſacer ſcriptor, ſi incolas Arabae indicare voluit, uſus ſit voce ambigua, imo tali quae ſemper corvos ſignificat in ſacro codice, quum aliis iiſdemque clarioribus vocibus uti potuerit. Quid, quod ſi עורבים qui ei apportarunt panem & carnem homines fuere, quidni quum exſiccatus erat fluvius Crith, aquam ei quoque apportarunt? Hoc enim facile praeſtare potuiſſent. Sed exſiccato fluvio, quum non haberet Elias quod biberet, locum mutare debuit. Nec eſt quod quis dicat, etiam per corvos aquam ei ſuppeditari potuiſſe. Fateor: ſed & Deus Eliam ſine ope ulla in vita conſervare potuit: verum hoc ei non placuiſſe patet ex eventu. Qui autem homines fuiſſe putant, qui bis quotidie panem & carnem Eliae attulerint, non video quid fingere poſſint, cur non & iidem aquam ei apportare po-

Digitized by Google

potuerint. Ego quidem uti opera prodigioſa fingi temere non debere confiteor, ita illa, ubi clare deſcripta exſtant, neganda aut labefactanda eſſe non exiſtimo. Sed antequam me alio conferam, notandum hoc quoque eſt Cl. vander Hardt ſcribere Hieronymum ſtatuere hanc urbem eſſe terminum Judaeae orientem verſus. Illud quidem Hieronymus ſcribere non potuit, quum ipſe noverit Judaeam ſe non extendere uſque ad alterutrum ex his vicis Araba dictis, quorum ille in finibus Diocaeſareae erat, adeoque in Galilaea non Judaea, a qua per intermediam Samaritin ſeparatus erat; hic vicinus Scythopoli, adeoque non in Judaea, & ne in confiniis quidem Judaeae, uti cuilibet patebit qui totam terram Iſraeliticam cis Jordanem in Judaeam, Samariam, & Galilaeam diſpeſci conſueviſſe animadvertet. Sed nec Hieronymus id ſcripſit, hanc urbem Aorabi eſſe terminum Judaeae. Scripſit illud de Adorabi. Eſt autem ea vox mendoſa, quod patet tum ex iis quae de ea voce ipſe porro ſcribit, & quae Euſebius habet, cujus veſtigia ſequitur. Legendum eſt Acrabbim, עקרבים, non *Adorabi*. Inſpiciat modo aliquis Euſebium ad vocem Ἀκραββεὶμ & Hieronymum ad *Adorabi*, videbit omnia eadem eſſe quae & hic & ille de eo loco prodiderunt. Et quomodo vicus aliquis qui ad occidentem Scythopolis erat, terminus orientalis Judaeae dici poteſt? Jordanes & lacus Aſphaltites fuere termini Judaeae orientales. Inter Judaeam & Scythopolin regio tribus Ephraim & Menaſſe, i. e. Samaritis regio, erat interjecta, quo minus Judaeam poſſet attingere, licet ipſa Scythopolis ad Menaſſen pertinuerit in Jiſſaſcar tamen ſita. *Joſ.* 17. 11.

ORNITHON.

Ita Plinius *lib.* v. 19. *Sarepta & Ornithon oppidum*, ac ſi in caſu recto eſſet, & non *ὀρνίθων πόλις*, *urbs avium*. Erat urbs ſita inter Tyrum & Sidonem, teſte Strabone. Forſan eſt eadem ac תרנגולא עילאה דלאה מן קיסרין *Tarnegola ſuperior*, *quae ſupra Caeſaream*: nam ſolent Gallum תרנגולא vocare Graeci *ὄρνιθα*. Ligtfootus

ſoctus *Centur. Chorograph. cap.* 85. conjicit eſſe חרנגולא urbem Γάϐαρα Joſephi, quod גבר notet gallum. Meminit & Scylax Vide ſupra *lib.* 11.

ORMIZA.

Ὀρμίζα. Vicus, quo fugit exercitus Herodis poſtquam cum Arabibus conflixiſſet. Joſephus *bell.* 1. 14.

ORONAE.

Ὀρῶναι. Nomen urbis Arabibus ereptae a Judaeis. Joſephus *Ant.* XIV. 2. eadem Ὀρῶνα appellatur *Ant.* XIII. 23. ubi urbs Moabitica dicitur a Judaeis occupata. Videtur eſſe חרנים Choronaim, urbs Moabitica *Jeſ.* 15. 5.

ORTON.

Chryſococcas in ſyntaxi Perſarum Palaeſtinam ita deſcribit per has urbes tres

ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ.		PALAESTINA.	
Ἀσκαλὼν	νέ. κ' λγ'	*Aſcalon*	55. 20. 33. 0.
Ἱερουσαλὴμ	νϛ' λγ'	*Jeruſalem*	56. 0. 33. 0.
Ὀρτὸν	νζ' λβ'	*Orton*	57. 0. 32. 0.

Neſcio ſane quam urbem Palaeſtinae deſignare voluerit per *Orton*.

ORUBA.

Ὄρυϐα. Urbs quam Judaei Arabibus eripuerunt. Joſephus *Antiquit.* XIV. 2.

OULATHA.

Οὐλαθά. Urbs quae uti Paneas inter Galilaeam & Trachonitin ſita eſt. Joſephus *Ant.* XV. 13.

Digitized by Google

PALAETYRUS.

Παλαίτυρος & Τύρος duae urbes fuere vicinae. Sic Byblos & Palaebyblos, Paphos & Palaepaphos Plinio v. 31. Scamander flumen & Palaeſcamander, Plinio v. 30. Anapus & Anapus παλαιὸς Vibio Sequeſtri, Σκῆψις urbs & Παλαίσκηψις Straboni *lib.* XIII. Γάμβριον & Παλαιγάμβριον Xenophonti *lib.* III. *hiſtoriae Graecae pag.* 481. Μαγνησία & Παλαιμαγνησία memorantur.

Aberat a Tyro 30 ſtadia verſus auſtrum, teſte Strabone. Joſephus *Antiq.* IX. 14. ſcribit illam a Tyriis ad Aſſyrios defeciſſe. Stephanus illam & Tyrum eandem facit. Τύρος· νῆσος ἐν Φοινίκῃ.... ἐκλήθη δὲ καὶ Παλαίτυρος. *Tyros... inſula Phoenices. Appellatur quoque Palaetyrus.* Sed de hiſce infra diſquiremus ad vocem *Tyrus.*

PALANDRESIN.

פלנדרסין / Locus vel portus unde navem ſolverunt R. Gamaliel & alii. Forſitan פרנדסין, quod alii codices habent, eſt melius. Eruvin. IV. 1.

PANEAS.

Eadem quae Caeſarea Philippi. Sozomenus *Hiſt.* V. 21. ἐν Καισαρείᾳ τῆς Φιλίππου, Φοίνισσα δὲ αὕτη πόλις ἣν Πανεάδα ὀνομάζουσιν. *Caeſarea Philippi, quae Phoenices urbs eſt, quam Paneada appellant.* Paneas autem nomen eſt, quo Phoenices eam nuncupant. Euſebius *Hiſtor.* VII. 16. ἐπὶ τῆς Φιλίππου Καισαρείας, ἣν Πανεάδα Φοίνικες προσαγορεύουσι, *Caeſareae Philippi quam Phoenices Paneada vocant.* פמיים Rabbinis & קיסרין *Caeſarea* quoque, ni fallor, in Miſna Oholoth, *cap.* XVIII. *m.* 9. ר׳ הלפתא קיסרייה in Midras Schir Haſſchirim *fol.* 28. 2. commemoratur, & ר׳ חנינא דקסרין in Midras Schir Haſſchirim. 6. 4. Nomen habet urbs quod Gentes Panis ſimulacrum ibi poſuerint, ſi credimus Philoſtorgio *Hiſt.* VII. 3. Ἡ μὲν τοί γε Πανεὰς Δὰν ἐπωνομάζετο τὸ παλαίτατον, τὴν προσηγορίαν ἀπὸ τοῦ παιδὸς τοῦ Ἰακὼβ Δὰν ἑλκυσαμένη, τοῦ φυλάρχου τῶν ταύτῃ οἰκούντων τότε· εἶτα δὲ Καισάρεια ἡ Φι-

Φιλίππȣ ἐπεκέκλητο· Τῶν δὲ Ἑλληνιςῶν Πανὸς ξόανον αὐτῇ καθιδρυσάντων, εἰς τὴν τῆς Πανεάδος ἐπωνυμίαν μετέβαλεν. *Paneas quidem olim Dan nuncupabatur de nomine Dan filii Jacobi, qui princeps fuit tribus, quae tunc in hac regione ſedes habuit. Deinde Caeſarea Philippi nominata eſt: ſed quum gentes Panis ſimulacrum ibi conſtituiſſent, nomen Paneadis ſortita eſt.* Falſum eſt inde urbem dictam Paneada, uti liquet ex Joſepho, quum a monte Paneo nomen acceperit; nec id nomen recentius eſt nomine Caeſareae, uti ex verbis Philoſtorgii poſſet colligi, ſed antiquius, quod etiam ex Joſepho perſpicuum eſt: quamvis poſtea quoque Paneas dicta fuerit uti apud Theodoretum *quaeſt.* 110. in Geneſ. τὴν Λαίσαν τὴν Πανεάδα καλȣμένην. Ita quoque *quaeſt.* 26. *in lib. Judicum* & apud Epiphanium *lib.* 1. *adv. haereſes pag.* 142. Paneade oriri unum e fontibus Jordanis idem Philoſtorgius tradit, & alterum 160 inde ſtadiis eſſe remotum. Vide fragmenta *pag* 541.

In expoſitione Andronici ſenioris, ſubjuncta editioni regiae Codini Curopalatae, dicitur eo tempore haec urbs appellata Tonopyrgos. Καισάρεια Φιλίππȣ ἡ Τονόπυργος· ἡ αὐτη καὶ Πανααὰς ἀπὸ τȣ̃ ἐκεῖ ὄρȣς Πανίȣ. *Caeſarea Philippi nunc Tonopyrgos, eadem quae Paneas a monte Paneo dicta eſt.* Videtur Τονοπύργος conflatum ex antiquo nomine Δὰν & Πύργος. Poſtquam enim Turcae Palaeſtina potiti ſunt plura nomina urbium antiqua iis reddita ſunt, ut Acco, Lydda &c. Sed non erat Dan eadem ac Caeſarea, verum ei vicina ſi Hieronymum audimus. Πανααὰς autem eſt idem quod Πανεὰς, nam Graeci recentiores αἰ ut ε pronunciant. Sic καὶ, κε &c. Ipſe audivi plus ſemel Graecos & Aegyptos Graeca lingua utentes, ita loquentes quum mecum confabulabantur.

Vulgari appellatione *Belinas* dicitur. Gulielmus Tyrius *Hiſt.* xv. 9. Unde emenda Eugeſippum ſcribentem *Paneas id eſt Helymas.* Lege *Belinas.* In itinerario Benjaminis legitur בלינוס היא דן *Belinos haec eſt Dan.* Idem Gulielmus ſcribit ad orientem ejus ſylvam fuiſſe: & inter urbem & ſylvam locum Cohagar, ubi Ainardus eam urbem obſidens caſtra metabatur. Ad occidentem erant campeſtria.

Nomen illud urbis *Belinas* videtur ortum ex affinitate ductuum lite-

literarum Arabicarum in بانياس & بلبناس i.e. *Baneas* (P enim literam Arabes non habent) & *Belinas.* Scherif Ibn Idris etiam ſcripſiſſe videtur *Belinas*, nam Romae ubi typis Mediceis prodiit, hoc modo ſine punctis diacriticis nomen urbis inter alias urbes Palaeſtinae & Phoenices editum eſt بلىىاس quod Sionita reddit *Banias*, id eſt *Paneas.* Ne quid tamen diſſimulemus, videtur potius urbs alia latere ſub hac voce quam Paneas. Interponitur enim a Scherif Ibn Idris haec urbs inter *Antaradum* انطرطوس & *Laodiceam* اللاذقية. Conſtat autem inter Antaradum & Laodiceam ſitam fuiſſe urbem Balaneam, Βαλαναίαν. Quumque in ſerie urbium maritimarum Joppes, Caeſareae, Acconis, Tyri, Beryti, Gabalae, Tripolis aliarumque legatur, non poſſumus non arbitrari urbem Balaneam, non Paneada, eo nomine indicari. Quamvis ignaro vulgo locus quidam *Baneas* etiam hodie appelletur, ubi olim fuit Balanea. Vide Maundrellum in itinerario.

بانياس *Banias* dicitur Abulfedae in geographia manuſcripta, qui notat illam iter diei unius & dimidii abeſſe Damaſco; & ex ſcriptore العزيزي ſitum ejus ita deſcribit, quibus confirmantur quae de Chermone, ſive monte nivis, ei imminente ſupra notavimus ومدينة بانياس في لحف جبل الثلج وهو مطل عليه والثلج على راسه كالعمامة لا يعدم منه صيفا ولا شتا *Sita eſt Banias ad radicem montis nivis, & hic urbi ipſi imminet. Nives verticem illius montis circumdant inſtar cidaris, eaeque nec aeſtate nec hyeme minuuntur.*

Perſuaſum fuit quibuſdam nomen hujus urbis Φάνεα in Nummis ſcribi in quibus legitur ΦΑΝΕΑΣ ΠΟΛΕΩΣ. ΣΥΡ. ΠΑΛ. quibus recte ſe opponit Cellarius, addens tamen: *adhuc vero reperire non potuimus ubi Phanea Palaeſtinae ſita fuerit.* Sed neceſſe non eſt ut Phanea quaedam in Palaeſtina quaeratur: illi nummi agunt non de Phanea quadam, ſed Flavia Neapoli, quae Sichem eſt, & legendae ſunt ΦΛ. ΝΕΑΣ. ΠΟΛΕΩΣ ΣΥΡ. ΠΑΛ. i.e. *Flaviae Neapolis Syriae Palaeſtinae.* Id liquet ex collatione aliorum nummorum Flaviae Neapolis, de quibus vide infra.

Sa-

Digitized by Google

Samaritanus Pentateuchi interpres vocem Dan *Gen* 14. 14. alibi reddit per פניאס *Paneas*, uti & Arabs بـانياس *Banias*; non enim P literam Arabes habent. Sed hic non tantae eſt antiquitatis vel auctoritatis. Verum Dan & Paneada diſtinguit Euſebius, uti loca vicina in Onomaſtico ad vocem Βηθσαμαιέ· ἐπὶ τὴν Δὰν τὴν πλησίον Πανεάδος, & ad vocem Δὰν ſcribit eam eſſe vicum in quarto a Paneade miliario Tyrum verſus. Atque ita etiam Hebraei Dan & Caeſaream diſtinguunt, Dan nuncupantes דן דקיסרין. Vide ſupra ad vocem *Dan*. Stephanus diſtinguit male Paneadem & Caeſaream: eſt enim eadem. Sic ille, Καισάρεια, μητρόπολις τῆς Καππαδοκίας ἡ πρὶν Εὐσέβεια, καὶ Μάζακα, ὡς Στράβων. Ἔςι καὶ Παλαιςίνης, καὶ τρίτη πρὸς τῇ Πανεάδι. *Caeſarea metropolis Cappadociae, ante Euſebia & Mazaca nuncupata, ut Strabo. Eſt & Palaeſtinae altera, & tertia ad Paneadem.* Idem ad vocem *Paneas.* Πανεὰς, πολίχνιον Φοινίκης. *Paneas oppidulum Phoenices.* Et Πανία .... ἔςι δὲ Πάνιον σπήλαιον Παλαιςίνης ἀφ' ὗ ἐκρεῖ ὁ ποταμὸς Ἰορδάνης. *Pania .... Eſt autem Panion ſpecus Palaeſtinae, e qua effluit Jordanes fluvius.*

Hieronymus in Onomaſtico ad vocem Aermon ſcribit *Hebraeum, quo praelegente ſcripturas didicit, affirmare montem Aermon* (חרמון) *Paneadi imminere, quem quondam tenuere Hevaei & Amorrhaei: de quo nunc aeſtivae nives Tyrum ob delicias feruntur.* Et mox pergit ex Euſebio vertens: *dicitur eſſe in vertice ejus* (*montis*) *inſigne templum* (Euſebius autem non dixit ibi eſſe ἱερὸν Templum, ſed montem ὡς ἱερὸν τιμᾶσθαι uti ſacrum in honore eſſe Gentibus) *quod ab Ethnicis cultui habetur e regione Paneadis & Libani.* Hoc eſt ὄρος Πάνειον.

Joſephus *Ant.* v. 2. tradit a Sidone Paneada abfuiſſe iter unius diei. *Ant.* xv. 13. ſcribit urbem Paneada inter Galilaeam & Trachonitin ſitam fuiſſe. Videtur ergo Gaulonitidi, non Galilaeae, tribuenda quoniam *Antiquit.* xviii. 3. dicitur a Philippo dicta eſſe Caeſarea: verum Philippus tetrarcha fuit Gaulonitidis, non Galilaeae quae Antipae paruit. Vide *Antiquit.* xvii. 13. Poſtea fuit appellata Neronias, uti Joſephus narrat *Antiq.* xx. 8. Idem meminit Πανὶς, quae ſpelunca eſt in monte, ſub

Aaaaaa qua

qua ſpelunca oriuntur fontes Jordanis ἀνατέλλουσιν αἱ πηγαὶ τοῦ Ἰορδάνου, *Ant.* XV. 13. Ita tamen loquitur ex opinione vulgi non ſua, niſi illud ἀνατέλλουσιν de conſpicua fluvii origine malis interpretari: nam *lib.* 1. *de bell. c.* 16. oſtendit verum fontem Jordanis eſſe lacum Phialam, 120 ſtadiis hinc remotum.

Videtur apud Joſephum alicubi Πανεὰς non pro nomine urbis ſed regionis accipi. Et ita apud Epiphanium *l.* 1. *adv. haer. p.* 40. Ναβατέας καὶ Πανεάδος τὸ πλεῖστον Μωαβιτιδός τε καὶ Κωχάβων. Poteſt tamen pro urbe etiam accipi.

Statuam Chriſti a muliere ſanguinis profluvium paſſa & ſanata collocatam fuiſſe Paneade multi narrant. Julianus Imperator eam fregit. Glycas annal. *part.* IV. *pag.* 253. appellat eam τὸν τοῦ Χριστοῦ χαλκοῦν ἀνδριάντα τὸν ἐν Καισαρείᾳ τῆς Φιλίππου τῇ νῦν Πανεάδι ὃν ἡ αἱμοῤῥοοῦσα ἤγειρεν. Hiſtoriam ſtatuae hujus a Juliano dirutae ita narrat Theophanes in Chronographia *pag.* 41. Ἐν Καισαρείᾳ τῇ Φιλίππου, τῇ νῦν Πανεάδι, ὅθεν κατήγετο ἡ αἱμοῤῥοοῦς, ἀνδριὰς ἵστατο πρὸ τοῦ οἴκου αὐτῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ Θεοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὃν ἐθνικῷ ἔθει εὐχαριστήριον ἀνέστησεν. Τοῦτον κατενεχθῆναι προσέταξεν ὁ δυσσεβὴς Ἰουλιανὸς, ὃ καὶ γέγονεν. Κατ' ἐμπαιγμὸν δῆθεν συράντων τῶν Ἑλλήνων τὸν ἀνδριάντα, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ξόανον ὀνόματι Ἰουλιανοῦ στησάντων. Τοῦτο δὲ λαβόντες Χριστιανοὶ τὸν ἀνδριάντα εἰς ἐκκλησίαν ἀπέθεντο· τὸ δὲ τοῦ παραβάτου ξόανον κατελθὸν πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατέφλεξεν. Βοτάνη δὲ ἐφύετο ὑπὸ τὴν βάσιν τοῦ ἀνδριάντος πάσης νόσου ἀλεξητήριος, ἥτις καὶ πρὸς Φθόνον ἐκίνησε τὸν ἀποστάτην Ἰουλιανὸν καταστρέψαι τοῦ κυρίου ἀνδριάντα. *Caeſareae Philippi, quae nunc Paneas dicitur, unde erat mulier fluxu ſanguinis laborans, ſtatuam Domini & Dei noſtri Jeſu Chriſti ante aedes ſuas erexerat, gentium mores ſecuta, in memoriam accepti beneficii. Illam dejici impius Julianus juſſit, quod factum eſt: gentibus cum ludibrio illam imaginem trahentibus & ſimulacro Juliani in ejus locum collocato. Chriſtiani vero illam imaginem Chriſti in Eccleſia repoſuerunt, & nefarii hominis ſtatuam ignis coelo miſſus conſumſit. Infra imaginis baſin herba quaedam enata erat morborum omnium praeſentiſſimum remedium quae ad evertendam Domini noſtri ſtatuam Julianum Apoſtatam incitavit.*

PAPH-

PAPHTA.

פפתא, urbs, vicuſve, diſtans ab urbe Tzippori מהלך תלתא מ׳ל׳ין *trium miliarium iter*, uti in Gemara Hier. Beraçoth legitur, ubi ſonus veſtium laceratarum a Tzipporienſibus, audita morte R. Judae, eo uſque dicitur propagatus fuiſſe. Dubitari tamen poteſt an haec ſit vera hujus nominis ſcriptio quia in Midraſch Coheleth *fol.* 108. *col.* 1. ubi eadem hiſtoria narratur legitur עד גופתתא *uſque ad Gopatata*, & Judaei certe iſtud גו vel לגו non habent pro voce ſingulari ſed initio vocis quae nomen loci continet, גופפתא. Vide quae ad vocem *Gopatata*.

* PARA.

פָּרָה/ Urbs in tribu Benjamin. *Joſ.* 18. 23.

PARIA.

Oppidum eſt & inſula prope Joppen in mari magno ſita. Meminit Plinius *lib.* V. *cap.* 31. *In Phoenicie deinde mari eſt ante Joppen Paria, tota oppidum, in qua objectam belluae Andromedam ferunt.* Idem *lib.* VI. *c.* 29. huc reſpicit. *Syriae imperitaſſe Aethiopiam utroque litore aetate regis Cephei patet Andromedae fabulis.* Vide plura ad vocem *Joppe*. Non extat hodie, quod ſciam, haec inſula; ſed tamen rupes quaedam eminent in mari haud longe a Joppe, e quibus vulgo Petrum fuiſſe piſcatum narrant. Has ego Pariae inſulae partes fuiſſe crediderim. Forſitan fuerunt olim plures inſulae ad litora Palaeſtinae. Tyrus certe fuit, poſtea continenti juncta, uti notum eſt. In Targum Hieroſolymitano reſpectus videtur fieri ad has inſulas *Num.* 34. 6. ותחום ימא רבא הוא אוקינוס ניסוי *& terminus mare magnum eſt, Oceanus nempe, & inſulae ejus.*

PAREMBOLAE.

Hoc nomine appellat urbem מחנים in regione trans Jorda-

Digitized by Google

nem Joſephus *Antiq.* VII. 9. Confer 2 *Sam.* 17. 24. Interfuit Concilio Epheſino Πέτρος ἐπίσκοπος Παρεμβολῆς, vel Παρεμβολῶν, utroque enim nomine ibi appellatur. Vox Παρεμβολή pro στρατόπεδον ex uſu Macedonum profluxit. Ita Phrynichus *in eclog. p.* 68.

PAS DAMMIM.

פַּס דַּמִּים / 1 *Chron.* 11. 13. Conjectura ducimur ad ſuſpicandum idem eſſe ac Ephes Dammim 1 *Sam.* 17. 1. In Midraſch Ruth *fol.* 48. *col.* 2. ita dictum locum ferunt שמשם פסקו דמים.

PELLA.

Pellam urbem Decapolis, & aquis divitem eſſe ſcribit Plinius *l.* V. *cap.* 18. Stephanus ἐν Ἐθνικοῖς. Πέλλα .... πόλις κοίλης Συρίας. *Pella .... urbs Cavae Syriae.* Meminit inter alios hujus urbis Polybius *lib.* V. *Hiſtor.* ubi narrat Antiochum capta Philoteria ad lacum quem Jordanes influit (i. e. Tiberiadis) cepiſſe Πέλλαν, Καμοῦν καὶ Γεφροῦν. Deinde Abila, Gadara & Rabbathammana. Sita fuit in Decapoli prope Batanaeam & Baſanitin, uti ſcribit Epiphanius *lib.* I. adverſus haereſes *pag.* 126.

Pella terminus erat Peraeae ad ſeptentrionem, uti regio Moabitis terminus ejus erat ad meridiem. Joſephus *de bell.* III. 2. Ergo neceſſe eſt ut alia plane ſit Πέλλα, urbs Moabitica cujus Joſephus meminit *Ant.* XIII. 23. Diruta eſt a Judaeis quod incolae recuſarent ritus Judaïcos recipere, *Ant.* XIII. 23. *Lib.* II. *de bell. cap.* 19. jungit Geraſa, Pellam & Scythopolin. Eſt etiam Πέλλη *lib.* III. *de bell. c.* 2. una ex toparchiis Judaeae, *Lydda*, *Emmaus*, *Pella*, *Idumaea*, *Engaddi.*

Inter Pellam & Geraſam erat Jabes, teſte Euſebio ad vocem Ἀρισώθ, 6 miliar. a Pella. Erat & Arbela quaedam in ditione Pellae, teſte eodem.

Chriſtiani omnes divinitus moniti eo fugerant ex urbe Hieroſolymitana, paulo ante obſidionem urbis. Rem narrat Euſebius hiſtoriarum *libro* III. *c.* 5. vocatque πόλιν Περαίας. Epiphanius quoque in libro de menſuris & ponderibus *pag.* 171. hujus rei mo-

meminit, tradens diſcipulos qui Hieroſolymis erant ab Angelo monitos paulo ante urbis excidium confugiſſe Pellam, urbem in Decapoli ſitam πέραν τȣ̃ Ἰορδάνȣ, & poſt excidium urbis rediiſſe Hieroſolymas.

PENTACOMIA.

Πεντακωμία. Inter urbes vicoſve Palaeſtinae tertiae recenſetur in Notitiis veteribus Eccleſiaſticis. Extat etiam Πεντακωμία quaedam inter ſedes epiſcopales Arabiae. Vide ſupra *pag.* 218. Affinia nomina ſunt Ἑξακωμία, & Τρικωμία, quae ibidem leguntur.

PENUEL.

פנואל / Locus trans Jordanem, ubi poſtea urbs condita eſt a tribu Gad *Jud.* 8.8. Confer Peniel. *Gen.* 32.30.

PERECHO.

Περεχώ. Sita in Galilaea. Joſephus *lib.* 11. *de bell. cap.* 25. Quum hunc locum confero cum eo qui extat in vita Joſephi *p.* 1013. videtur hoc nomen corruptum & natum ex vocibus

ΚΑΠΕΡΑΚΧΩ i. e. כפרעכו vel
ΚΑΦΑΡΑΘ ΚΩΜΩϹΩΓΑΝΑ
Hinc illud.
ΚΑΙΠΕΡΕΚ ΧΩ....

Eodem modo in Chronico quod Alexandrinum vel Paſchale nuncupant ad annum V.C. 742 legitur

ΚΑΙ ΠΕΡϹΑΒΙΝΗΝ
pro
ΚΑΠΕΡϹΑΒΙΝΗΝ.

Joſephus enim eum locum Καφαρσάβαν vocat. Nempe Καπὶρ, uti in voce Καπερναὺμ, eſt idem quod כפר Καφὰρ *vicus.* Verba quae loco citato *lib.* 11. de bello Judaico leguntur, ita exhibet

codex Joſephi Latinus (unde liquet quomodo ille in Graeco contextu legerit) qui manu exaratus eſt in bibliotheca noſtra publica, *Jotapata & Berſabee & Seloim, nec non & Capherecho & Jafac & Sicophet & montem cui nomen eſt Itaberio & Tharice & Tyberiada.* Moxque .... *Achabaron & petram quae ſic dicitur & Jamne & Mero.* Ita quoque legitur in antiquiſſima editione Joſephi ejuſdem bibliothecae, niſi quod *Sicophec* ibi ſcriptum ſit pro *Sicophet*, proclivi mutatione **c** in **t**, in ſcriptura illius aetatis. Nota illic *Capherecho* clare legi, quod eſt כפר עכו.

PETRA.

Notum eſt urbem hanc olim Arabiae tributam fuiſſe & ipſam inde nomen tuliſſe partem illius regionis Petraeam dictam. Quod niſi Palaeſtinae poſtea fuiſſet addita, indictam illam in hoc opere praeteriiſſemus: ſed quum Palaeſtinae tertiae metropolis fuerit, omnino hic locum habere debet. Appellatur etiam urbs Palaeſtinae in notitiis veteribus eccleſiaſticis, quas vide ſupra *lib.* I. *cap.* XXXVI. Ita & Stephanus. Πέτρα, πόλις νῦν τῆς τρίτης Παλαιςίνης. *Petra, urbs nunc Palaeſtinae tertiae.* Suidas. Πέτρα, πόλις τῆς Παλαιςίνης. *Petra, urbs Palaeſtinae.* Atque ita in Onomaſtico Euſebii ad voces Κάδδης βαρνὴ legitur Πέτρα πόλει τῆς Παλαιςίνης, quod quidem mutandum eſſe in Ἀραβίας exiſtimat in notis ſuis ad hunc locum ſcribens vir clariſſimus, Johannes Clericus, *conſtat Petram fuiſſe non Palaeſtinae ſed Arabiae urbem. Vide vocem Petra ſuo loco. Itaque hoc fuerit mendum oſcitantis librarii, notior enim fuit haec urbs quam ut ſitus ejus Euſebio ignotus eſſet. Scripſerit ergo* Ἀραβίας, *ut legiſſe videtur Hieronymus.* Confer cum hiſce quae idem commentatur ad vocem Αἰλὰμ ubi Aila ſita ad ſinum Arabicum deſcribitur. Ἐν ἐσχάτοις, *hoc eſt in extremitate terrarum, ad mare; non* in finibus Palaeſtinae, *ut habet Hieronymus, nam Palaeſtina nunquam eo uſque porrecta fuit. Peccatum eſt, ut videtur,* ἀπροσεξίας. Ita quoque fere Bonfrerius: *illud mirum quomodo Ailam Hieronymus ponat in extremis finibus Palaeſtinae: ſatis enim conſtat eam ad Palaeſtinam nihil pertinuiſſe & ab ea ſatis procul abfuiſſe deſerto in-*

Digitized by Google

interjecto. Crediderim ab Hieronymo ſcriptum in extremis finibus Idumaeae. Ego autem in Euſebio aut Hieronymo nihil eſſe mutandum cenſeo, & recte eos ſcripſiſſe Petram & Ailam fuiſſe urbes Palaeſtinae. Palaeſtina aetate Euſebii & Hieronymi uſque ad ſinum Arabicum fuit porrecta. In ipſo concilio Niceno primo, cui interfuit Euſebius, Aila inter urbes Palaeſtinae recenſetur. Petra urbs Palaeſtinae nuncupatur ab Euſebio etiam alibi in Onomaſtico ad vocem Ἀρκὲμ, ubi legitur Πέτρα πόλις ἐπίσημος τῆς Παλαιςίνης, *Petra urbs clara Palaeſtinae.* Fateor, ipſe Euſebius Petram vocat urbem Arabiae ad vocem Πέτρα. Verum ita & Suidas ad vocem Θεὺς Ἄρης, ἐν Πέτρᾳ τῆς Ἀραβίας cultum fuiſſe Martis ſimulacrum tradit, quum ipſe alibi, ut vidimus, urbem illam Palaeſtinae nuncupet. Quumque Gentes & Chriſtiani ipſi vetus nomen Arabiae tribuerent nonnunquam illi regioni in qua Petra fuit, etiam poſtquam Palaeſtinae tertiae facta eſt metropolis in diviſione eccleſiaſtica, quidni liberum fuit Euſebio & Hieronymo eam modo Arabiae, modo Palaeſtinae, urbem appellare? Ita ſcribunt Euſebius & Hieronymus in Onomaſtico, Jordanem dividere Judaeam ab Arabia, & alibi tamen urbes non in Judaea ſed ab altera ripa Jordanis ſitas nequaquam Arabiae ſed Palaeſtinae urbes nuncupant aut Peraeae, ſic ut eandem regionem modo Peraeam modo Arabiam nuncupent. Sic Euſebius Geraſam urbem vocat Peraeae ad vocem Ἀργὸβ, idem eandem urbem Arabiae ad vocem Ἡγαννί. Praeterea ex Hieronymo nil certi colligas, quid ille in Euſebio legerit, (tantum abeſt Graecum contextum Euſebii ob illum corrigi oportere) adeo multa mutat, aut addit de ſuo, ut paraphraſten ſaepe magis quam interpretem agat.

Petram eſſe Palaeſtinae diſtinctam a Petra Arabiae vel Nabataeorum quorum teſte Strabone fuit metropolis (quae tamen poſtea Palaeſtinae tertiae metropolis fuit) perſuaſum eſt nonnullis, propter verba Athanaſii qui in epiſtola ad ſolitariam vitam agentes *pag.* 635. haec habet. Καὶ Ἄρειον μὲν καὶ Ἀςέριον τὸν μὲν ἀπὸ Πετρῶν τῆς Παλαιςίνης τὸν δὲ ἀπὸ τῆς Ἀραβίας ἐπισκόπυς τὺς ἀποπηδήσαντας ἀπ' ἀυτῶν. *Et Arium quidem & Aſterium, illum Petra-*

trarum Palaeſtinae, hunc ex Arabia, epiſcopos qui ab ipſis deſciverant. Fateor in hoc loco non memorari duas Petras, ſed aliunde liquet Aſterium epiſcopum fuiſſe Petrae urbis Arabiae: nam in epiſtola ad Antiochenſes Athanaſio appellatur Ἀστέριος Πετρῶν τῆς Ἀραβίας, *Aſterius Petrarum Arabiae epiſcopus.* Alibi uti in apologia ſecunda horum meminit hoc modo Μακαρίου ἀπὸ Παλαιστίνης καὶ Ἀστερίου ἀπὸ Ἀραβίας, *Macarii ex Palaeſtina & Aſterii ex Arabia.* Ubi nota Macarium dici, qui ante Arius dicebatur: adeoque quum hoc nomen corruptum ſit, etiam in voce Πετρῶν mendum ſuſpicari licet. Certe mirum eſſet, ſi in Palaeſtina urbs Petra fuiſſet epiſcopatu inſignis & diſtincta a Petra Arabiae, nullam plane ejus mentionem in tot ſubſcriptionibus conciliorum fieri, aut in notitiis veteribus eccleſiaſticis, ſcriptiſve Euſebii, Hieronymi, aliorumque qui Athanaſii temporibus proximi fuere. Adeoque unicum hunc locum Athanaſii non arbitror ſufficere ut ſtatuamus Petram aliquam ab illa notiſſima urbe Arabiae, vel metropoli Palaeſtinae tertiae (quae eadem eſt) diſtinctam. Crediderim illud Πετρῶν loco ſuo motum, & legendum τὸν μὲν ἀπὸ τῆς Παλαιστίνης, τὸν δὲ ἀπὸ Πετρῶν τῆς Ἀραβίας vel τὸν μὲν ἀπὸ τῆς Παλαιστίνης, τὸν δὲ ἀπὸ τῆς Ἀραβίας, (uti in *Apolog.* II. *p.* 595.) omiſſa mentione urbis: quorſum enim unum ab urbe denominaſſet, & alterum non; maxime quum alibi ſcripſerat Aſterium eſſe Πετρῶν τῆς Ἀραβίας; Utique hoc loco debuiſſet, vitandae confuſionis gratia, addidiſſe, Aſterium alterius Petrae in Arabia ſitae epiſcopum fuiſſe. Sed opinor aliquem ad marginem appoſuiſſe Πετρῶν, quum legiſſet apud Athanaſium Aſterium epiſcopum fuiſſe Πετρῶν, ut jungeretur cum τῆς Ἀραβίας, & alium id junxiſſe cum τῆς Παλαιστίνης: quod eo facilius fieri potuit quod Petra ſequentibus ſaeculis Palaeſtinae tertiae metropolis fuerit. Adde apud Hilarium in fragmento operis hiſtor. *pag.* 188. appellari eoſdem *Arium ex Palaeſtina & Stephanum de Arabia.* Pro Stephanum legi debere *Aſterium* certum eſt. Sic ibidem *pag.* 1293. *Arius a Palaeſtina, Aſturus ab Arabia.* Petrae nulla illic mentio, nedum duarum.

Petrae

Digitized by Google

Petrae ſitus ut diſtinctius cognoſcatur, notandum ab Aila, vel Elath, portu ſinus Arabici, abfuiſſe tantum decem miliaria Romana, ſi credimus Euſebio. Vicinam certe Petram Ailae fuiſſe etiam ex eo colligimus quod Hieronymus (verba ejus ſupra *pag.* 72. dedimus) Idumaeorum regionem ab una parte Eleutheropoli, ab altera Petra & Aila, terminet. Unde in mappis noſtris ſpatium terrae inter ſinum Arabicum & lacum Aſphaltiten multo eſt anguſtius quam in aliis mappis geographicis. A lacu autem Aſphaltite remota fuit Petra ſtadiis 300, uti liquet ex Diodoro Siculo, *Lib.* XIX. 108. Sed tamen incertum manet an ad orientem an vero ad auſtrum lacus ſita fuerit. Videtur ad orientem, vel certe inter orientem & auſtrum, collocanda, quia Joſephus *lib.* V. *cap.* 4. *de bello Jud.* ſcribit montem, cingentem τὸ μέγα Πεδίον ab oriente, protendi a Juliade uſque ad Somorram in finibus Petrae. Praeterea ducimur huc a Strabone *lib.* XVI. tradente a Petra, metropoli Nabataeorum (ita hanc appellat) uſque ad Jerichuntem breviſſimum iter eſſe trium dierum aut quatuor. Quia ad ſitum Petrae declarandum urbem Jerichunta eligit Strabo, videtur illa inter urbes Judaeae celebres proxima Petrae fuiſſe. Quod ſi verſus occidentem lacus Aſphaltitis aut etiam recto ductu ad auſtrum lacus ſita fuiſſet, dixiſſet eam ab Hieroſolymis, vel Gaza, aliiſve urbibus vicinis disjunctam fuiſſe per tot vel tot ſtadia. Sed quum a Jerichunte ejus ſitum ſuſpendat, tuto creditur illam inter urbes celebres Judaïcas Petrae proximam fuiſſe. Praeterea non plane negligenda ſunt quae Strabo addit de itineris trium aut 4 dierum intervallo quod intercedit inter Hierichuntem & Petram; hinc enim patet non ad orientem recta via Petram remotam fuiſſe a lacu Aſphaltite, ſed ita ut ad auſtrum quoque ejus lacus fuerit, id eſt plagam euroauſtralem. Nam extremitas auſtralis lacus Aſphaltitis aberat Jerichunte praeter propter ſexcenta ſtadia. Trium vero dierum iter eſt ſtadiorum ſexcentorum & quadraginta, quatuor autem dierum ſtadiorum octingentorum & quinquaginta, ſi ſequamur rationes Procopii Caeſareenſis, qui iter unius diei tradit eſſe ſtadiorum ducentorum & decem. Atque adeo colligimus Petram

Digitized by Google

ab Hierichunte remotiorem fuiſſe extremitate auſtrali lacus aſphaltitis.

Faciunt etiam ad ſitum Petrae nomina haec & ſitus locorum vicinorum, ex Euſebio omnia collecta excepto nomine ultimo Somòrrae. *Theman* ϛ millibus abeſt a Petra, & illic praeſidium erat Romanorum. Ita Euſebius ad vocem Θαιμάν. Mons *Hor* in quo mortuus eſt Aharon erat juxta urbem Petram. Euſebius ad vocem Ὢρ. *Carcaria*, arx unius diei iter a Petra abeſt. Euſeb. ad vocem Κάρκα. Decem miliaribus a Petra oſtenditur *Beeroth bene Jaacan* manſio Iſraelitarum in ſolitudine. Vide Euſebium in Onom. ad vocem Βηρώθ. Quod ſi vere ibi haec manſio fuerit, aliquid certi in eremo circa has manſiones haberemus. *Gai* (עיי) Gaia, urbs eſt juxta urbem Petram. Euſebius ad vocem Γαί. Idem ad vocem Ἠλάθ (haec eſt Aila) ſcribit eſſe regionem Principum Edom & urbem Eſau, in decimo miliario a Petra contra orientem. Regio circa urbem hanc, ἡ ἀμφὶ τὴν Πέτραν, *Gebalene* appellata fuit, & antea Idumaea. Vide Euſebii Onomaſticon ad vocem Ἰδουμαία. Μάβσαρα fuit etiam vicus grandis ad urbem Petram pertinens. Euſebius ad vocem Μάσαρις. Eſt & Σομόῤῥα nomen loci in finibus Petrae, quo uſque a Juliade mons longus protenditur ad cujus occaſum eſt μέγα Πεδίον. Joſephus *de bell.* V. 4. Βάκρα legit Rufinus pro Σομόῤῥα, ſic ut incerta ſit lectio.

Dioſcorides urbem hanc τὴν κατὰ Ἰουδαίαν Πέτραν vocat, & illic myrobalanum naſci ſcribit. Strabo *lib.* XVI. eam deſcribit, ſitam in regione plana, & hortis fontibuſque inſtructam, cinctam tamen rupibus undequaque. Ultra quas deſerta ſunt maximam partem praecipue Judaeam verſus, ad cujus urbem Jerichunta trium quatuorve dierum iter eſt, ad φοινικῶνα vero ſive palmetum quinque. Id palmetum ſinui Arabico adjacet & diſtinguendum eſt a Phoenicone ſive palmeto Jerichuntino cujus ante Strabo meminerat. Idem ante meminit inſulae phocarum in Sinu Arabico ſitae & ita pergit πλησίον δ' αὐτῆς ἀκρωτήριον ὃ διατείνει πρὸς τὴν Πέτραν τὴν τῶν Ναβαταίων καλουμένων Ἀράβων καὶ τὴν Παλαιστίνην χώραν, εἰς ἣν Μειναῖοι τε καὶ Γεῤῥαῖοι καὶ πάν-

πάντες οἱ πλησιόχωροι τῶν ἀρωμάτων φορτία κομίζειν Prope illam promontorium eſt quod protenditur verſus Petram , Nabataeorum Arabum , & regionem Palaeſtinam , ad quam Minaei , Gerraei , & omnes vicini aromata convehunt. Id promontorium videtur non longe eſſe ab Aelana , nam eodem libro tradit ex Eratoſthene Elanis Minaeam uſque eſſe 70 dierum iter, ut pateat Minaeos ad portum hunc appellere ſolere. Et non longe etiam hoc ab iſto palmeto eſt, a quo Petram 5 dierum itinere removet Strabo, nam Diodorus Siculus *lib.* III. *cap.* 42. horum ita meminit, primo palmeti ad litus ſiti: dein, ait, palmetum hoc praetervectus inſulam phocarum offendit: & praetentum huic inſulae promontorium reſpicit Petram Arabiae & Palaeſtinam, in quam thus aliaque aromata Minnaei & Gerraei deferunt. Ulterius progreſſos ſinus Elanites excipit, multis Arabum Nabataeorum pagis frequentatus.

Petra erat Arabiae metropolis, quo ſpectant Nummi, in quibus ΑΔΡΙΑΝΗ ΠΕΤΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ legitur: nam & Hadriana dicta eſt, imperante Trajano a Palma praefecto Syriae Romanis ſubjecta, teſte Dione *l.* 68. His ſi aera inſcripta ſit, caput ejus ducitur ab anno Chriſti 105. Ita Chronicon Alexandrinum. Teſte Joſepho olim Ἄρκη dicta eſt *Ant.* IV. 4. ſed *Ant.* IV. 7. legitur eam Ἀρεκέμη appellatam de nomine Ῥεκέμου. Adeoque illud Ἄρκη videtur male ſcribi pro Ἀρεκέμη. Euſebius legit hanc vocem apud Joſephum Ἀρκὲμ, ita enim ſcribit in Onomaſtico locorum, Ἀρκὲμ κατὰ Ἰώσηππον αὕτη ἐστὶ Πέτρα πόλις ἐπίσημος τῆς Παλαιστίνης. Hieronymus. *Arcem. Refert Joſephus hanc eſſe Petram urbem nobilem Palaeſtinae.* Joſephus, quia pars regionis olim Arabia dicebatur, Petram Arabiae tribuit, uti *Antiq.* XIV. 2. ubi regiam Aretae qui rex Arabum erat Petrae fuiſſe tradit, (quod & Procopius *lib.* I. de bello Perſico *cap.* 19. narrat) & *l.* I. *de bell. c.* II. ubi ἡ Ἀραβικὴ Πέτρα audit. *Lib.* V. *de bell. cap.* 4. ſcribit in finibus Petrae eſſe Somorra , quo uſque mons longus a Juliade & lacu Tiberiadis protenditur. Ceterum illud nomen priſcum Petrae Ἀρκέμη eſt ex רקם quo nomine multi Hebraeorum exiſtimant Petram notari.

Audiamus & alios inter veteres de Petra ſcribentes. Uſque

ad Petram ſe extendunt ſolitudines Palmyrenae, teſte Plinio v. 24. *Ita fertur (Euphrates) uſque ad Uram locum, in quo converſus ad orientem relinquit Syriae Palmyrenas ſolitudines quae uſque ad Petram urbem & regionem Arabiae felicis appellatae pertinent.* De illis *cap.* 26. *Infra Palmyrae ſolitudines Stelendena regio eſt, dictaeq; e jam Hierapolis ac Beroea & Chalcis. Ultra Palmyram quoque ex ſolitudinibus iis aliquid obtinet Hemeſa, item Elatium, dimidio propior Petrae, quam Damaſcus.* De ipſa Palmyra idem *cap.* 25. *Palmyra abeſt a proximo Syriae litore ducentis quinquaginta duobus millibus & a Damaſco viginti ſeptem propius.* Idem VI. 28. *Nabataei oppidum incolunt Petram nomine in convalle, paulo minus* II. *mill. paſſ. amplitudinis circumdatum montibus inacceſſis, amne interfluente: abeſt a Gaza oppido litoris noſtri* DC *mill. a ſinu Perſico* CXXXV *mill. Huc convenit utrunque bivium, eorum qui Syriae Palmyram petiere & eorum qui ab Gaza venerunt.* Numeros eſſe corruptos clarum eſt, quum Petra multo propior fuerit Gazae quam ſinui Perſico. Videtur permutatio numerorum inſtituenda, quod recte obſervavit Cellarius *pag.* 418. Atque ita melius convenit cum iis quae de Gazae & ſinus Elanitici diſtantia CL. M. P. dixerat. Videtur itaque a ſinu Elanite abfuiſſe XV miliaria. Hieronymus dicit Elath regionem & civitatem a Petra 10 miliaribus abfuiſſe.

Ab Eleutheropoli uſque ad Petram & Ailam, quae eſt Elath in litore ſinus Arabici, Hieronymus regionem Idumaeorum extendit, his verbis ad *cap.* I. *Obad. Omnis auſtralis regio Idumaeorum de Eleutheropoli uſque Petram & Ailam (haec eſt enim poſſeſſio Eſau) in ſpecubus habitatiunculas habet.* Hieronymus ad *c.* 48. *Ezech. Cadesbarne in deſerto eſt quod extenditur uſque ad urbem Petram.*

Cyrillus in Comm. ad Jeſaiam *lib.* IV. *orat.* I. *pag.* 545. Ὁμόρȣ τοίνυν ȣ̓́σης τῇ τῶν Ἰȣδαίων γῇ τῆς πλατέας ἐρήμȣ τῆς κατὰ Νότου κειμένης ἣν δὴ κατενέμοντο τὰ Σαρακηνῶν καὶ Ἀρράβων ἔθνη τȣ̀ς οἰκȣ̃ντας ἐν αὐτῇ τεύξεσθαι φασὶ κατὰ καιρȣ̀ς τῆς διὰ Χριςȣ̃ χάριτος καὶ σωτηρίας ὀνόματα δὲ ταῖς κώμαις ἤτοι ταῖς πολίχναις ταῖς κατά γε φημὶ τὴν ἔρημον ἐπαύλεις Κηδὰρ καὶ Πέτρα κατὰ τὴν Ἀρράβων γῆν καὶ εἰς δεῦρο κειμένη, ȣ̓́τω τε ὠνομασμένη. *Quum itaque finitima eſſet terrae*

Ju-

Judaicae ad auſtrum ſolitudo lata, quam occuparunt gentes Saracenorum & Arabum; dicit eos qui illa habitant gratiam & ſalutem aliquando per Chriſtum conſecuturos. Nomina etiam ſunt vicis ſive oppidis in eremo illa ſitis, villae, & Kedar, & Petra in Arabum regione hodieque ſita & ita appellata.

Petrae epiſcopi in actis conciliorum memorantur *Germanus* qui conciliabulo Seleucienſi interfuit anno 359. & THEODORUS, qui interfuit Concilio Hieroſolymitano, anno 536. Uterque ſcribit ſe epiſcopum Πετρῶν, nam & Πέτραι & Πέτρα ſcribitur nomen hujus urbis. Ita & Suidas, ad vocem Γενέθλιος, Γενεθλίου, Παλαιςῖνος ἐκ Πετρῶν, σοφιςὴς &c. *Genethlii filius, Palaeſtinus ex urbe Petris, Sophiſta.* Meurſius ad Heſychium Mileſium, qui, nulla facta mentione Πετρῶν, eum modo Παλαιςῖνον fuiſſe ſcribit, putat Πατρῶν ſcribendum. Sed fallitur; nam & alii hanc urbem Πέτρας ſcribunt, uti auctores notitiarum veterum eccleſiaſticarum. Ita & Malala in Chronico *pag.* 116. ἐξωρίσθη εἰς Πέτρας, πόλιν οὕτω καλυμένην, οὖσαν τῆς τρίτης Παλαιςίνης. *Relegatus eſt Petras*, &c. Sic Πίλλα & Πέλλαι, Ἄρχη & Ἄρχαι, dicitur, Ῥαφανέα & Ῥαφανέαι &c.

Nomen hodiernum hujus urbis حجر, & vetus Ἄγρα, unde Ἀγραεῖς & Ἀγραῖοι dicuntur, teſte Stephano ad vocem Ἀγραῖοι, atque unde nomen Hagarenorum dimanavit, facit ut praetermittere hoc loco nequeam mentionem rariſſimi numiſmatis, in quo ab una parte ΖΕΥϹ ΚΑϹΙΟϹ, ab altera ΑΓΡΕΥϹ legitur. Acceptum id refero humanitati Sereniſſimi Electoris Palatini, cujus amor in literas ſingularis, & quae hinc nata ſunt bibliotheca & inſtructiſſimum cimeliarchium, cognitiſſima ſunt omnibus & ſupra laudes noſtras poſita. Non ingratum fore lectori arbitror ſi Nobiliſſimum virum, Jacobum de Bary, illo ſermone quo epiſtola ad me data eſt, differentem introducam. Non Agrae modo, de qua agimus, ſed aliis argumentis viri acumen ſolers & peritia rei numiſmaticae lucem adferent. Hoc epiſtolae exemplum eſt.

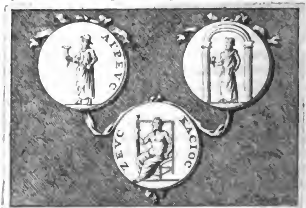
Monſieur,

„ Son Alteſſe Sereniſſime, Monſeigneur l'Electeur Palatin,

 a-

Digitized by Google

„ aiant bien voulu me permettre de vous fournir les deſſins
„ de deux Medailles de ſon Cabinet, vous les voulez, Mon-
„ ſieur, accompagnées de remarques que par ordre de S. A.
„ S. j'ai ramaſſées : mais au moins ſouvenez vous que ce ne ſont
„ que de ſimples conjectures; formées en paſſant, ou fort re-
„ cherchées, il n'importe, pourvû qu'elles ſoient vraiſemblables.
„ C'eſt de quoi vous jugerez, & ſerez le maitre d'en retrancher
„ ou d'y ajoûter tout ce qu'il vous plaira: en voici le deſſin.

„ N°. 1. ΖΕΥϹ ΚΑϹΙΟϹ. Jupiter Caſius aſſis avec un haſte ou
„ ſceptre dans ſa droite.

„ R℣. La figure d'un homme ſous une voute à deux piliers,
„ tenant dans ſa main droite une pomme dont la queuë ſort ſous
„ la main.

„ 2. Le même Jupiter comme ſur la precedente.

„ R℣. ΑΓΡΕΥϹ. A peu près la même figure du revers de la
„ premiere, mais qui au lieu d'une pomme tient une corne dans
„ la main.

„ En vous montrant ces deux medailles je vous ai fait remar-
„ quer qu'elles étoient frappées dans quelque province voiſine de
„ la Paleſtine, puis que la fabrique & le bronze étoit ſemblable à
„ celles frappées en Aſcalon & autres villes confinantes à l'Egy-
„ pte. Vous ſcavez que j'ai un peu de routine dans ces ſortes de
cru-

„ curioſités, & vous eutes la bonté de vous y fier. C'eſt
„ pourquoi nous ne pouvons l'attribuer au Jupiter Caſius dont
„ le temple étoit près de Seleucie ſur cette haute montagne
„ * d'où on voioit le Soleil pendant que cet aſtre rendoit viſi-
„ te aux antipodes. Je remarquerai ſeulement que ſur les me-
„ dailles de Seleucie ce Dieu eſt repreſenté ſous la forme d'u-
„ ne pierre ou rocher. Patin nous en donne le deſſin ſur une
„ medaille de Anton. Pius, mais il y en a une de Trajan dans
„ le Cabinet Palatin parfaitement belle, où ce Jupiter Pierre ſe
„ trouve orné de differents bijoux qui repreſentent peut-être les
„ preſents magnifiques que Trajen fit au temple de ce Dieu.
„ Saumaiſe dans ſes notes ſur Spartien en fait mention. Au reſte
„ ce Jupiter Lapis faiſoit une aſſez belle figure chez les Romains
„ dont le plus ſolemnel ſerment étoit en jurant par ce Dieu.
„ Lucien s'en moque; les autres Anciens en parlent avec gran-
„ de veneration: mais pour ne vous ennuyer par l'allegation de
„ differents paſſages de Ciceron, Aule Gelle, & d'autres, ſi
„ vous ſouhaitez de rafraichir vôtre memoire ſur ce point,
„ voiéz Alexander ab Alexandro liv. 5. C. 10.

„ Deux Medailles de Corcyre, l'une de Marc Aurele & l'autre
„ de Commode rapportées par Vaillant, m'auroient perſuadé que
„ la premiere des nôtres avoit été frappée en cette Iſle, mais
„ le peu de raport (eu egard a la fabrique) qu'elle a avec les me-
„ dailles de Corcyre dont j'en poſſede un bon nombre, & la gran-
„ de reſſemblance avec l'autre que je ne ſaurois attribuer a Cor-
„ cyre, étant plus naturel de la laiſſer à ceux dont le nom ſe
„ trouve ſur la medaille, m'a fait chercher des *Agrei*. Il eſt
„ vrai qu'on trouve des revers ſemblables ſur les medailles de
„ Corcyre, mais cela prouve ſeulement que le culte de Jupiter
„ Caſius leur étoit venu d'Egypte, comme en effet on n'en ſau-
„ roit douter, quoi que en quelques uns de ces revers ils ont auſſi
„ imité les Epirotes qui en mettoient de ſemblables avec peu de
„ difference, car les Corcyriens adoroient le même Jupiter qu'eux.
Ce

* Pline *lib.* 5. *cap.* 22. Spartien, en Hadrien: & Amm. Marcellin en parlant de Julien.

Digitized by Google

„ Ce qui parôit par une medaille de mon Cabinet dont que je
„ ſache aucun antiquaire a fait mention.

„ La tête de Jupiter fort barbue & couronnée de laurier ni
„ plus ni moins comme on la voit ſur les medailles des Epirotes
„ dans Goltſius &c.

Rev. ΚΟΡΚΥΡΑΙΩΝ. ΦΙΛΟΝΙΔΑC. un navire.

„ Je ne me ſouviens pas avoir trouvé aucune medaille qu'on
„ pouvoit attribuer à Corcyre ſans que ce nom y fût marqué,
„ ni même où celui de Jupiter Caſius ſe trouve, ſi non une ſeu-
„ le que le Pere Hardouin a tirée de *And. Mamorra hiſt. Corcyr.*
„ Ce livre étant peu commun, & aiant cette medaille dans mon
„ Cabinet, la voici jointe à la precedente.

„ Le temple de ce Dieu en Corcyre étoit bien peu frequen-
„ té, puis que de tous les Anciens * il n'y a que Pline qui en faſſe
„ mention (que je ſache) mais quand même je me ſerois trompé en
„ ce qui regarde le lieu où ces medailles ont été frappées, ce ſcru-
„ pule n'a dû m'empecher de vous obeir, proteſtant de nouveau
„ que je ne debite mes remarques que pour de ſimples conje-
„ ctures, prêt à changer de ſentiment auſſi-tôt qu'on en pro-
„ duira de plus vraiſemblables. Et ainſi après vous avoir fait reſ-
„ ſouvenir des deux rariſſimes medailles de Corcyre que vous avez
„ vûës chez moi, où du côté des têtes de Caracalla & de Geta
„ partie de la legende eſt en Grec & partie en Latin, retour-
„ nons à nos medailles, commençant par la premiere, parce qu'elle
„ facilite l'explication de la ſeconde.

„ Le Jupiter aſſis eſt, ſelon mon opinion, ſur ces deux me-
dail-

* *Liv. 4, Ch. 12.*

„ dailles dans la même poſture qu'on le voioit dans ſon temple „ ſur le mont Caſius, aux confins d'Egypte & d'Arabie, lieu „ fameux par le tombeau du grand Pompée : & Achilles Tatius *Liv.* 3 explique le revers de la premiere, en diſant que „ dans Peluſe port d'Egypte (ſitué près du mont Caſius) il y „ avoit un ſimulacre de Jupiter Caſius portant une pomme de „ grenade dans ſa main, dont la raiſon étoit tout à fait myſterieuſe. Nous pouvons croire cet auteur puis qu'il étoit Egyptien, & vous conviendrez facilement avec moy, ſi je ne me „ trompe, que la ville de Peluſe a fait frapper cette medaille en „ repreſentant d'un côté ce Dieu tel qu'on l'adoroit ſur le mont „ Caſius, & de l'autre côté dans la poſture, qu'il ſe trouvoit ſur „ l'autel erigé par ceux de Peluſe.

„ Je pourrois faire des conjectures à perte de vûe ſur la raiſon „ myſterieuſe de la grenade dans la main de Jupiter. Le ſang „ coulant des teſticules coupées du pauvre Atis me fourniroit l'origine de ce fruit, dont parlent (1) Arnobe, Pauſanias in Cor. „ *c.* 17. & Euſebe Praep. IV. *l.* 3. Clement Alexandrin & les autres anciens me fourniroient auſſi des materiaux en abondance. Les modernes, comme l'Ill. Monſieur (2) Spanheim, Gurtler (3) & d'autres ne m'en laiſſeroient pas manquer; mais quand „ nous aurions examiné à fonds les raiſons pour quoi dans les „ fêtes de Ceres Eleuſine il étoit defendu aux femmes de manger „ de grenades, & le chagrin de Ceres par ce que ſa fille Proſerpine en avoit taté chez Pluton, & quand on feroit entrer „ dans cette ſcene nôtre commune mere Eva avec ſa pomme, „ en ſerions nous plus éclairé pour expliquer nôtre medaille? „ Pour moy je ne le croy pas: au contraire je ſuis perſuadé que la „ plus ſimple explication de ces enigmes eſt la plus ſeure, & „ que ceux qui ont frappé ces medailles n'y entendoient pas tant „ de fineſſe. Ainſi j'aime mieux haſarder quelques conjectures „ de ma façon.

„ La figure qui tient la pomme de grenade dans ſa main eſt

(1) Voſſius Idol. *l.* 1. *c.* 20.
(2) De uſu & praeſt. num. *pag.* 276. (3) Orig. Mundi *c.* 16, 73.

„ le Jupiter Egyptien, a ſavoir Oſiris ou le Nil, car c'eſt la
„ même divinité. Parmenon de Byzance dans * Athenée dit poſi-
„ tivement *Nil Jupiter Aegyptien*, & une medaille de Tite en
„ Triſtan, tome 1 *p*. 307, nous en donne l'effigie. La choſe eſt
„ trop connue pour avoir beſoin d'être ſoutenue par d'autres
„ paſſages. La grenade repreſente la baſſe Egypte & peut-être
„ la queuë qui ſort deſſous la main une partie de la haute ſituée ſur
„ le bord du Nil. Tout le ſecret, que ceux de Peluſe ont enten-
„ du en mettant la grenade dans la main de leur Supreme Di-
„ vinité, ne contient a mon avis pas plus de myſtere, que s'il nous
„ diſoient ſimplement, le Jupiter adoré ſous le nom de Ca-
„ ſius eſt le Genie du Nil, qui par ſes arronſements rend l'E-
„ gypte feconde, & la ſoutient, comme la figure, que vous voiéz,
„ ſur la medaille ſoutient la grenade, ſymbole de la baſſe Egy-
„ pte, dont la forme reſſemble fort a celle d'une grenade. En effet,
„ Monſieur, vous n'avez qu'a regarder la troiſieme carte d'Afri-
„ que en Ptolomée ou celle de la baſſe Egypte dans Cellarius,
„ & cette reſſemblance vous ſautera aux jeux. La côte maritime
„ entre le *Phatnicum Oſtium* & le *Pineptimi Pſeudoſtoma* repreſente
„ très bien la tête & la couronne de la grenade, comme le cours
„ & les bords du Nil depuis le *Heracleoticus Nomos* juſques où
„ ſe ſeparant en deux fleuves il embraſſe toute la baſſe Egypte
„ la queuë. Les provinces ſituées entre le *Buſiriticus fluvius* &
„ le *Thermuticus* en repreſentent le corps, & le reſte des deux cô-
„ tés les pieces, qui, quand la grenade eſt bien meure, ſe ſepa-
„ rent par enhaut de ce corps. Dans toutes les figures hierogly-
„ phiques des Egyptiens vous n'en trouveréz aucune plus claire, ni
„ peut-être ailleurs une comparaiſon plus juſte, que celle des cre-
„ vaſſes de la grenade avec les embouchures du Nil, celle des
„ pellicules, qui la diviſent en pluſiers loges, avec les differen-
„ tes coupures & canaux faits pour arroſer la baſſe Egypte,
„ ou, ſi vous voulez, avec les divers *Nomos* ou gouvernements:
„ & ſauroit on mieux comparer l'innombrable quantité de vil-
„ les & villages, dont cette province étoit couverte, qu'aux
grains

* *Liv. 5. pag. 203.*

Digitized by Google

„ grains d'une grenade ? Quand je vous communiquai en paſ-
„ ſant cette penſée, vous avez eû la bonté, Monſieur, de me dire
„ que je ferois bien de conſulter Bochart ſur le mot de *Athribis*.
„ Je vous en ſuis très obligé, & je croi y avoir trouvé le neceſ-
„ ſaire pour appuyer ma conjecture. Ce ſavant dans ſon *Pha-*
„ *leg pag. 66.* dit, que les Egyptiens & les Hebreux donnoient
„ le nom de poire a la baſſe Égypte, parce quelle en a la forme,
„ de même que le Grecs la nommerent *Delta* pour la reſſem-
„ blance avec cette lettre, & que *Athribis*, qui ſignifie le cœur
„ de la poire, a recû ce nom a cauſe que cette ville & ſa juriſdi-
„ ction étoient ſituées au cœur de ce païs, *& pag. 294.* il le
„ confirme par divers paſſages. Permettez moi de copier ce qu'il
„ dit, car quoi que je n'aime pas de tirer des longs extraits des
„ livres qui ſont entre les mains de tout le monde, je croy le
„ devoir faire dans cette occaſion. Voici ſes paroles. *Pag. 66.*
„ *Exempli gratia quaeritur, cur Aegyptus vel Aegypti pars in Pſal-*
„ *mis & in Eſaia Raab vocetur: atque hic interpretes multa commini-*
„ *ſcuntur, ignari Hebraeum Raab idem eſſe quod Aegyptium* Rib
„ *vel* Riph, *quo nomine hodieque* Deltà *ſeu pars Aegypti triquetra*
„ *Nili oſtiis comprehenſa vocatur a Pyri forma. Id enim proprie erat*
„ *Rib, unde eſt quod in ipſo corde τῦ* ΔΕΛΤΑ *nomus medius* A-
„ thribis *appellatur, id eſt* Cor pyri, *Etymol. in* ΑΘΡΙΒΗϹ, *ex*
„ *Orione.* Et p. 293. *&* 294. *Inferiorem a Graecis Delta vocari pro-*
„ *pter formam triangularem nemo eſt qui neſciat. At eandem quo-*
„ *modo Aegyptii & Hebraei appellaverint nondum eſt a quoquam ob-*
„ *ſervatum. Quod tamen ex Scriptura cum Graecorum atque Arabum*
„ *monumentis collata poteſt non difficulter erui. Ptolemaei tabulas*
„ *inſpicienti ſtatim apparet Athribitis nomi metropolim Athribin prae-*
„ *ciſe eſſe in medio τῦ* ΔΕΛΤΑ. *Inde dicta eſt* ΑΘΡΙΒΙϹ, *id eſt* cor
„ pyri, *ut ex veteri grammatico Aegyptio Orione docet author magni*
„ *etymologici.* Athribin *appellarunt, quod ſi quis Graece vellet effari,*
„ *non poteſt aliter dicere quam* Cor pyri : *ita Orion. Nempe Aegy-*
„ *tiis* ⲁϩ, *vel* ⲏϩ, *eſt* cor, *ut ſcribit Horus hieroglyphicôn* Lib.
„ 1. cap. 7. *&* ϩⲓⲃ *vel* ϩⲓⲃⲓ Pyrum. *Inde Athribis Cor pyri, quia in*
„ *medio pyri, id eſt, Aegypti partis quam a pyri forma Aegyptii*

„ *Rib*, *id eſt pyrum vocabant*, *quod nomen hodieque ſervat poſt tot*
„ *ſaecula incorruptum. Errif ſcribit Leo Africanus*, &c. Enſuite Bochart allegue differents paſſages de la S. écriture qui apelle l'Egypte *Rahab*, ſçavoir *Pſal.* 87. 4. & 89. 11. *Eſai.* 51. 9. & *Job.* 26. 12.

„ Vous, Monſieur, ne ſauriez vous me dire ſi les Egyptiens & Hebreux contoient la grenade entre les poires ou entre les pommes? Pour moi, ſans ſavoir ni Hebreu ni Arabe, je ſuis pourtant très perſuadé que le fruit que nous nommons proprement poire & pomme n'étoit guere connu dans la baſſe Egypte du temps de David, & bien moins du temps de Job; & je doute fort que juſqu'à preſent on ait guere vû de pommiers ni poiriers dans ce païs. En effet ces arbres ni par nature ni par culture ſcauroient bien croitre dans un pays ſi plat & brulant, & même dans les plaines de la baſſe Andaluzie, qui comparée à la baſſe Egypte eſt un pays fort temperé, on ne les a jamais pû cultiver, & on eſt obligé de les planter ſur les montagnes. Au contraire la grenade, l'orange, le citron, la cidre & des fruits ſemblables aiment ce ſorte de climat, & on en voit les campagnes couvertes. Ces ſont la les pommes & les poires d'Egypte & d'Afrique.

„ *Heſce legunt fructus, propior quos Phoebus amavit.*
„ *Vilia fert noſtrum nil niſi poma ſolum.*

„ Notre commun ami, le treſſavant Monſieur le Clerc, fit ces deux vers, il y a plus de huit ans, au ſujet d'une medaille de mon cabinet, frappée par les Pheniciens habitans de la ville de Serpa en Portugal, ſur laquelle on voit un homme ceuillant des oranges. C'eſt de ces ſortes de fruits que les anciens ſe ventoient que leur pays abondoit. La fameuſe ville de Utique en Afrique s'en glorifie de même ſur une medaille que je poſſede, où deux hommes cueillent des cidres d'un arbre & on en voit deux des plus groſſes tombés par terre. J'ai lû dans quelque auteur ancien, dont je ne me reſſouviens pas à preſent, qu'à Rome & ailleurs on eſtimoit beaucoup les cidres d'Utique comme les meilleures du monde, & que cette ville profitoit

„ ſitoit conſiderablement du trafic qu'elle en faiſoit. Je vous ay „ fait voir les medailles, & puis que vous le ſouhaitez je vous „ envoye les eſtampes.

„ Je croy avoir ſujet de douter que Orion ait bien attrapé „ le veritable ſens du mot Rib, en le traduiſant par celui de poi- „ re, à moins qu'il n'ait compris dans le mot *Pyrus* les fruits, que „ je viens de nommer : car ſans cette ſuppoſition la comparai- „ ſon de la forme de la baſſe Egypte à celle d'une poire, qui or- „ dinairement eſt pyramidale, ſeroit fort defectueuſe ; celle d'une „ pomme ſeroit incomparablement meilleure. Mais prenéz tel „ fruit que vous voudrez, il n'y en a aucun dont la forme appro- „ che plus à celle de la baſſe Egypte que la grenade. Le même „ Monſieur le Clerc m'a fait comprendre, il y a longtemps, „ qu'il ne faut pas trop chicaner ſur la ſignification de certains „ mots qui ſe trouvent dans le Vieux Teſtament, & dans les de- „ bris des autres langues orientales, comme ſont par exemple „ les noms de certains fruits, animaux, plantes, ou pierreries. Il „ me vient encore une penſée, c'eſt qu'actuellement en Eſpagne „ on donne le même nom à la pomme qu'à la poire, nommant „ la derniere Pera & le premier Pero, principalement la ſorte „ la plus belle, comme celle que nos jardiniers nomment le

Cccccc 3 Hon-

Digitized by Google

,, Hendertmark d'Eſpagne, & quelques uns le grand Mogol,
,, le Wynappel, le Jufferappel ou la belle garce, & d'autres
,, pommes ſemblables. Leur grammairiens pretendent que ce mot
,, leur vient des Grecs qui anciennement s'etoient établi ſur la
,, côte mediterranée d'eſpagne. Sebaſtien Covarruvias, neveu du
,, fameux Juriſconſulte de ce nom, dans ſon Theſoro de la len-
,, gua Caſtillana dit, *pero eſpecie de Mançana tomo el nombre*
,, *de Pyrus*. Et en effect les plus anciens Grecs en faiſoient de
,, même, & nommoient les pommes de quelle eſpece qu'elles ſuſ-
,, ſent, grenades, oranges, ou autres, ΠΥΡΟϹ. L'etymologi-
,, ſte, qui a traduit par ce mot le Rib des Egyptiens, confirme-
,, roit ma conjecture, mais c'eſt de quoi vous jugerez mille fois
,, mieux que moy, dont tout le Grec eſt borné par la legende
,, de quelques medailles.

,, Par celle, que j'ai taché d'expliquer, vous avez vû que ceux
,, de Peluſe ont crû que leur ſupreme divinité, a ſçavoir Oſiris,
,, Jupiter Aegyptius, ou tel qu'on le voudra nommer, étoit le
,, même Dieu, connû, tant en Egypte qu'ailleurs, ſous le nom
,, de Jupiter Caſius. C'eſt ce que ceux qui ont frappé l'autre
,, medaille ſemblent avoir voulu marquer auſſi, ſoit de leur pro-
,, pre motif, ou en imitant les Peluſiens. Il ne nous reſte donc
,, qu'a rechercher en premier lieu quel peuple a fait frapper
,, cette medaille, & en ſecond quelle divinite ils ont confondu
,, avec Jupiter Caſius. La fabrique de cette medaille nous aſſure
,, qu'elle eſt frappée dans quelque province voiſine d'Egypte, &
,, ſans traverſer le ſinus Perſicus pour aller a Agris ville de Car-
,, manie, il ſuffira d'en chercher une dans l'Arabie, confinante
,, à Peluſe. Strabon, Ptolemée, Pline, & Etienne de Byzance
,, nous tireront d'affaire. Le dernier en ſuivant le premier dit,
,, *Agraei populi Arabiae, ut Strabo lib.16.* Ptolemee fait mention
,, du même peuple, & Pline *Liv.6.* aſſure que leur ville capita-
,, le ſe nommoit Agra. Etienne la nomme *Agra vel Agrae*:
,, n'importe, ce ſont ſans doute nos gens qui ont fait frapper
,, cette medaille, laquelle eſt peut-être l'unique monument an-
,, cien où leur nom ſe trouve: non que ce ſoit quelque peuple
ob-

Digitized by Google

„ obſcur, au contraire il a l'avantage dont (que je ſache) aucun „ autre peuple ne ſe peut vanter, c'eſt de n'avoir jamais juſ-„ ques à preſent été ſoumis a aucune domination étrangere, mais „ d'avoir conſervé ſa liberté, malgré l'effort de tous les conque-„ rans. Avec quel plaiſir ne doivent ils pas s'être mocqué des „ ſuperbes legendes que Trajan & Severe ont affecté de faire „ briller ſur leur medailles & inſcriptions, comme *Arabia ad-„ quiſita*, *Capta*, *Auguſta Provincia* &c. la où au contraire ces „ deux empereurs ont rendu graces au ciel d'être echappé en „ perſonne bagues ſauves, ou a peu pres, des mains de nos Agrei. „ Le premier en mourut peut être de depit, & l'autre s'en retour-„ na avec ſa courte honte. Permettez moi quelque extraits de „ Dion Caſſius, ou de Xiphilin ſon abbreviateur, & que je me „ ſerve du vieux Gaulois d'Antoine de Bandole, ſon traducteur, „ qui *page* 275, aiant conté que Trajan donna Parthamaſpates „ pour roi aux Parthes, dit, *Apres cela il tira vers l'Arabie & fit „ guerre aux Agareniens.* Un peu plus bas aiant marqué la ſituation „ de la ville des Agreiens il pourſuit, *Auſſi Trajan pour lors*, *ni „ Severus du depuis*, *ne purent oncques prendre cette place*, *com-„ bien qu'ils euſſent jetté & abbattu par terre une partie de murail-„ les: & ſi Trajan pour lors aiant envoyé quelques compagnies de „ gens de cheval reconoitre la breche de la muraille*, *y receut une „ groſſe perte & dommage*, *ſi bien que le plus court fut a ces gens „ de cheval s'en retournera la haſte a leur camp*, *& ſi s'en falût bien „ peu que lui même qui chevauchoit a l'entour du mur ne fut bleſſé*, *bien „ que pour n'être reconnu des ennemis il eût depouillé ſa robe Royale*, „ *car nonobſtant ce*, *les barbares*, *a voir ſeulement ſa tête chauve*, *& ſon „ marche plein de Majeſté venerable conjecturoient aiſement que c'é-„ toit lui*, *comme vrayement c'étoit il*, *& pour ce t. choient l'aſſener „ a force de coups de traits*, *qu'ils lancoient*, *& tuerent un homme de „ cheval*, *qui étoit joignant lui* &c.

„ Apres, pour ſauver l'honneur de Trajan echoué devant Agra, „ Dion fait intervenir le ciel, qui par des tonnerres & orages „ rechaſſe les troupes toutes les fois qu'ils alloient aſſaillir la vil-„ le, & au lieu d'harpies envoye des mouches pour deſoler la

table

„ table des Phinées Romains, & enfin il conclut par ces mots: „ *Tellement que Trajan fut contraint de lever le ſiege & de ſe reti-* „ *rer: quelque temps apres il commença ſe mal porter*, &c. Si vous „ ſouhaitez de ſavoir les avantures de Severe avec nos Agreiens, „ vous n'avez qu'a repaſſer ſa vie dans le meme auteur: car „ quoi que Dion ou Bandole nomme alors cette ville Atra, a „ moins que Severus n'aye eu le meme ſort devant deux villes, „ ſavoir Atra & Agra, le paſſage que je viens de copier in- „ dique que c'eſt la meme dont il parle dans la vie de Trajan. „ Mais ce n'eſt pas le ſeul avantage dont les Agreiens ſe puiſ- „ ſent vanter. Ces ſont eux qui ſous le nom de Agareniens & „ Sarraſins, non contents de la conquéte de l'Aſie, de l'Egy- „ pte, & de l'Afrique, dompterent l'Eſpagne & la Sicile, & „ penetrerent juſques au cœur de la France. l'Empire Ot- „ toman même leur eſt redevable d'une partie de ſa grandeur.

„ Sur le ſecond point, a ſavoir quel Dieu nos Agreiens ont „ placé ſur leur medaille & confondu avec le Jupiter Caſius, „ il ſuffiroit de dire que c'eſt Bacchus, ſupreme & quaſi uni- „ que Dieu des Arabes, non ce jeune folaſtre, fils de Seme- „ le, mais le barbon, l'Egyptien, & le même que Oſiris „ & le Nil. Qui en ſouhaite plus de nouvelles n'a qu'a re- „ paſſer l'explication d'un vaſe antique par Triſtan de St. A- „ mant *tom.* 2. *pag.* 603. & ſuivants, & la 5 diſſertation *de uſu* „ & *praeſt. num.* de l'Illuſtre Monſieur Spanheym, & comme „ vous ne voulez pas que je vous fatigue par cinquante autres „ paſſages, je me contenteray de celles qui conviennent plus „ directement a la medaille. Le mot de ΑΓΡΕΤC nous en four- „ nira l'occaſion.

„ *Sanchoniathon* chez Euſebe *Praeparat. Euangelic. Liv.* 1. „ apres avoir conté a ſa guiſe la creation du monde, & apres „ avoir marqué que la race d'Aeon & Protogenus engendra des „ fils, qui ſurpaſſoient en grandeur de corps l'ordinaire des hom- „ mes, & que c'eſt d'eux, que les monts *Caſius* & le Liban ont pris „ leur nom, parce qu'ils y avoient habité, & enſuite aiant mar- „ qué les avantures de Hypſuranius & de ſon frere Uſous, & le

culte

,, culte religieux qui leur fut rendu par leur deſcendants, il ajou-
,, te; de la race de Hypſuranius nacquirent Agreus & Alieus,
,, qui ſignifie le chaſſeur & le peſcheur, & furent les patriarches
,, des chaſſeurs & des peſcheurs, *qui venationis & piſcationis artem*
,, *invenere ac toti piſcatorum venatorumque nationi ſuum poſtea nomen*
,, *indidere*. Voici donc l'origine du nom de nos *Agrei*, a ſavoir de la
,, chaſſe ou des chaſſeurs, ni plus ni moins que la ville d'Agra dans
,, l'Attique reçût ce nom par ce que * Diane y fit la premiere
,, chaſſe, & cette Deeſſe le nom de Agrotera, comme ſon frere A-
,, pollon celui de Agreus, encore de la chaſſe. Si vous voulez, Mon-
,, ſieur, que nous appliquions le nom de ΑΓΡΕΥϹ non ſeulement au
,, peuple qui a fait frapper la medaille, mais auſſi au Dieu qui y eſt
,, repreſenté, nous devions ſuppoſer que les Agrei croioient que
,, Bacchus le Chaſſeur, inventeur de la chaſſe, avoit donné ce nom a
,, leur ville & a la nation. Je ſçai que la pluſpart des ſavants font de-
,, river le nom d'Agrei ou Agariens de Agar mere de Iſmaël: mais
,, ſont ils bien aſſurés que les Agriens, qui vivoient il y a 16 ou 20
,, ſiecles, en avoient jamais oui parler ni ſceu qu'il y eût eu un A-
,, braham ou une Hagar au monde? Pour moy j'en doute fort: car
,, quoi que les Arabes modernes ſe vantent d'être deſcendus d'Iſ-
,, maël, ils ne ſemblent pourtant pas trop perſuadés que les A-
,, rabes en general tirent leur origine de ce Patriarche: car ſi
,, on peut croire ce que Marmol nous dit dans ſa deſcription ge-
,, nerale d'Afrique *Liv.* 1. *Ch.* 28. ces mêmes Arabes font auteur
,, de leur langue un certain petit fils de Cham, qu'ils nomment
,, *Almaarub Ibni Cahtan*, & ſoutiennent que Iſmaël n'eſt ve-
,, nu chèz eux que bien de ſiecles après cet Almaarub. Voici
,, un beau champ pour transformer nôtre Bacchus, inventeur de
,, la chaſſe, aſſez connu par le nom de ΖΑΓΡΕΥϹ, en Nimrod,
,, ce puiſſant chaſſeur devant l'Eternel, & celuici en Almaarub
,, fils de Chus & petit fils de Cham, pour étaler par une infinité
,, d'exemples la gloire que les anciens heros ſe ſont acquiſe par ce
,, noble exercice, l'utilité que le genre humain en a tirée, &
,, l'obligation qu'elle a eue à l'inventeur: mais comme je ne croy

D ddddd pas

* Pauſanias *lib.* 1.

Digitized by Google

„ pas que les premiers habitans de la terre aient eu beſoin de mai-
„ ſtre pour leur enſeigner la defenſe naturelle & autres fon-
„ ctions requiſes pour leur conſervation perſonnelle, je laiſſe
„ l'honneur de l'invention de la chaſſe à Dame neceſſité, qui l'a
„ enſeigné aux Iroquois & autres ſauvages de l'Amerique, &
„ ſi bien qu'ils en pourroient donner des leçons au même Nim-
„ rod; à qui, ni à Hercule ni à Theſée, exterminateurs de mon-
„ ſtres, je ne pretends pourtant pas derober l'avantage acquis pour
„ avoir été bons chaſſeurs, auſſi peu que je voudrois ôter à
„ Alcathous fils de Pelops le royaume & la belle qu'il merita
„ pour avoir tué à la chaſſe le lion Citheronien. * Je ne puis
„ pourtant pas m'empecher de copier encore un paſſage de Bo-
„ chart en ſon Phaleg *pag.* 13. où aiant taché de prouver que
„ nôtre ancien Bacchus étoit le même que Nimrod, il dit, *Quid*
„ *quod in fabulis Bacchi nomen antiquiſſimum eſt* ΖΑΓΡΕΥΣ, *id*
„ *eſt fortis venator*, &c.

„ Pour la corne, ſi à la maniere des Orientaux on la veut pren-
„ dre pour marque de puiſſance, j'y conſens; ſi pour inſtrument de
„ chaſſe, d'accord; ſi dans le même ſens que les Egyptiens l'attri-
„ buoient au *Jupiter Nilus*, bon; on n'a qu'a choiſir de toutes les
„ remarques, que Monſieur Spanheym nous a laiſſées dans ſa cin-
„ quieme diſſertation, celle qui plaira le plus. Pour moy je la
„ prends pour la coupe de Bacchus, que Nonnus nous depeint dans
„ ſes Dioniſiaques *Liv.* 12. ** diſant qu'il mit le vin dans un pot
„ qu'il fit d'une corne & en but: & *Liv.* 14. ſon pourpoint (diſons
„ robbe) étoit raié & de diverſes couleurs, tenant de la main
„ gauche une corne cavée en forme de pot rempli de bon vin.

„ Voila en ſubſtance les conjectures que j'ai eû l'honneur
„ d'envoyer à S. A. S. dont le Cabinet peut donner de l'e-
„ xercice non ſeulement à des curieux comme moy, mais à
„ bien des ſavants & du premier ordre: les uns & les autres
„ y trouvent leur fait. Eſt on amateur d'une excellente ſuite
„ des Empereurs & Imperatrices, ſoit en argent ſoit en bronze, il
„ n'y en a point de plus belle en Europe. Les Roys de Syrie,
d'E-

* Pauſan. *loc. cit.* ** Traduction de Boivet *pag.* 208. & 242.

Digitized by Google

„ d'Egypte, & d'autres peuples Orientaux, joints à une infinité „ de medailles Grecques contenteront les Chronologiſtes: & les „ Geographes, ſans ſortir de ce Cabinet, peuvent faire un voya- „ ge depuis Rome à Naples & Sicile, traverſer en Illirie & co- „ ſtoier toute la mer mediterranée juſques aux colonnes d'Her- „ cule, paſſer le detroit, & s'en retourner par l'Eſpagne & la „ France au port d'Oſtie. Souhaite-t-on des medailles qu'on peut „ dire uniques, la Paulina en or, & la Cornelia Supera en ar- „ gent, le ſont ſans contredit. Le jeune Druſus, le Peſcennius, la „ Didia Clara, ſurpaſſent en beauté tout ce qu'on verra ailleurs, „ comme en bronze l'Othon, le Peſcennius, les Julies, les Ne- „ ron & Druſus, leur ſœur Druſilla & une infinité d'autres „ qu'on eſtime le plus. Les medaillons n'y manquent pas, & „ les graveures, urnes & utenſiles antiques y ſont en abon- „ dance. J'ay été bien aiſe de vous faire ce detail, afin que vos „ étudians, ou ceux à qui vous trouverez à propos de commu- „ niquer mes remarques, s'en puiſſent prevaloir dans leurs vo- „ yages. Le Cabinet eſt ouvert pour tous les curieux, & ce grand „ Prince les en laiſſe profiter avec une bonté peu commune. „ Vous me croiez aſſez prudent pour ne pas entreprendre ſon e- „ loge: les Graevius mêmes auroient bien de la peine a le faire „ dignement: confeſſons pourtant que c'eſt aux Princes de ce „ caractere que l'Europe eſt redevable de la reſtauration des „ beaux arts & des ſciences, & d'être ſortie du barbariſme où „ depuis tant de ſiecles elle avoit été enſevelie, & où elle re- „ tomberoit bientôt ſans des tels Mecenas.

„ Après une ſi longue lettre n'attendez pas, Monſieur, que je „ vous diſe grand choſe ſur les autres medailles que vous ſou- „ haitez de mon Cabinet, dont vous trouverez partie dans les *E-* „ *poch. Syr. Mac.* du Cardinal Noris, dans les medailles de „ moyen bronze de Spon & dans d'autres antiquaires. Je vous „ envoyerai, ſi vous voulez, un bon nombre de Tyr, Sidon, By- „ blus, Ceſarée, Neapolis, Sebaſte, Orthoſia, & autres vil- „ les de Phenicie & ſon voiſinage, connuës & anecdotes, deſ- „ quelles vous pourrez choiſir celles qui ſerviront à votre deſ-

Dddddd 2 ſein.

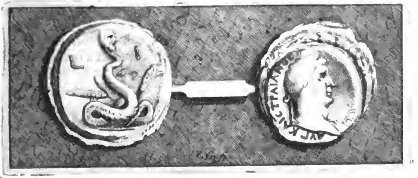
„ ſein. Il faut pourtant vous dire quatre mots ſur une aſſez ex-
„ traordinaire: en voici le deſſin & la legende.

„ ΑΥ. Κ. ΤΡΑΙ. ΑΔΡΙΑΝΟΣ. La tête d'Hadrien, entre
„ le cou & le menton ΡΕ.

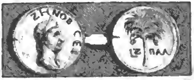
„ R. L. ΙΔ. Un ſerpent, la queuë entortillée, d'où ſort la
„ tige de quelque plante, ſur la tête du ſerpent la fleur du lotus.
„ Les lettres L. ΙΔ. marquent que cette medaille a été frappée la
„ 14. année du regne d'Hadrien, & ainſi on ne ſauroit prendre
„ le ΡΕ. pour une epoque, étant plus apparent quelles marquent
„ la ville où elle a été frappée. La fabrique ne permet pas de nous
„ trop eloigner des provinces voiſines de la Paleſtine ou Syrie:
„ & ſi dans dans l'Egypte je trouvois quelque ville dont le nom
„ commencât par ΡΕ, je ne balancerois pas à la lui attribuer.
„ Rekem d'Arabie, plus connuë ſous le nom de Petra, ne me
„ deplairoit pas, d'autant plus que Hadrien paſſa la 13 ou 14
„ année de ſon regne dans le voiſinage; mais il ſeroit irregulier
„ que, aiant dès le temps de Strabon porté le nom de Petra, &
„ Hadrien l'aiant honorée de celui de Hadriana, que ſur la me-
„ daille frappée à l'honneur de leur bienfaicteur ils ſe fuſſent ſer-
„ vis de ce nom Syrien. Reſaina en Oſroëne, ou Meſopotamie,
„ viendroit en conſideration, ſi le Cardinal Noris dans ſa 3 diſ-
„ ſertation *de epochis Syromacedonum* n'avoit demontré que l'epo-
„ que de cette ville n'a commencé que la 15 année du regne
„ de cet Empereur. Recem en Judée, Regias, Reob, Re-
„ cepha & autres lieux ſemblables ſont trop peu connus pour
„ leur attribuer ma medaille. Voulez vous, Monſieur, que nous
„ en faſſions preſent a Remmat, la capitale du païs de Gilead,
&

„ & que nous ſuppoſions que, quand Hadrien fit du bien à Jeru-
„ ſalem, cette ville eût part à ſes bontés, & en reconnoiſſan-
„ ce y mit pour revers l'Agothodæmon, à peu près comme on
„ le voit ſur une medaille dans Seguin *p.* 299. marquant par cet
„ embleme que ce bon Genie étoit l'Empereur même, qui par
„ ſa venuë avoit retabli leur felicité, & rempli le païs d'abon-
„ dance. Les Egyptiens ont bien pouſſé plus loin cette flat-
„ terie, en mettant ſur le corps du ſerpent, entouré des marques
„ de fertilité, & repreſentant leur Agathodaemon, la tête d'A-
„ drien même couronnée de lauriers, pour revers de ſa me-
„ daille, qui en vaut mille, & dont Monſieur de Roy, Se-
„ cretaire de l'Electeur Palatin, vient d'enrichir le Cabinet E-
„ lectoral: ci joint le deſſin qu'il a eu la bonté de m'envoier.
„

„ C'eſt ce que j'avois à vous dire ſur ma medaille, qui pour-
„ tant pourroit bien être frappée à Reſapha, ville de Palmyrene.
„ La fabrique a aſſez de raport aux medailles de ce païs. Mais a
„ propos: vous nous direz peut-etre quelque choſe de la ville de
„ Palmyre, puiſque les Juifs ſe vantent que Salomon en eſt le fon-
„ dateur: je m'en vais vous regaler du deſſin de l'unique medaille
„ (que je ſache) où le nom de cette ville eſt marqué, elle eſt de
„ Zenobie & des plus rares de mon cabinet. La legende ΖΕΠ.

„ ZHNOBIA CEB. La tête de Zenobia. Revers, un Palmier.
„ Et L.Z. ΠΑΛ. frappée la 7 année.

„ En voulant finir ma lettre l'envie me prit de conſulter „ mon Calepin, pour voir le nom que les Hebreux donnoient à „ la grenade, & ſi Rib ſignifie une poire, comme Orion l'aſ- „ ſure. Il eſt conſtant que les Egyptiens comptoient la grenade „ entre les poires, & la nommoient *Ribmon*, ou *Rib Am-* „ *mon*, poire de Ammon, parce que ce fruit étoit conſacré à „ cette divinité, qui étoit le même Jupiter Aegyptius. Et de „ ce Ribammon les Hebreux ont fait leur Rimmon (Grena- „ de) Je n'examinerai pas ſi ce fruit a été conſacré à la ſuprême di- „ vinité des Egyptiens, parce qu'il reſſemble à la figure de la „ baſſe Egypte, ou ſi leur province a été nommée Rib, (poi- „ re) pour ſa reſſemblance à la grenade, que par excellence on „ peut avoir nommer la poire: il ſe peut encore que la grena- „ de a pris ce nom de la ville de Thebes, qui eſt le Ammon no „ des Hebreux, & le Dioſpolis des Grecs, ſignifiant la même „ choſe, ſavoir ville Dieu. Ce nom lui etoit dû avec quelque ju- „ ſtice, puis que ſelon Plutarque dans ſon traité *de Iſide & O-* „ *ſiride*, là où tous les Egyptiens contribuoient la quote qui leur „ etoit impoſée pour faire les images des animaux qu'on y ado- „ re, ceux de la Thebaide ſeuls n'y contribuoient rien, eſti- „ mant que rien de mortel ne peut être Dieu, mais celui ſeul „ qu'ils appellent Cnef, qui jamais ne naquit, ni jamais ne mour- „ ra. Ce ſentiment s'accordoit avec celuy du peuple Juif: & ne „ pourroit-on pas ſuppoſer que la conformité, qu'on remarque „ entre les habillements ſacerdotaux des Juifs & des Egyptiens, „ vient, que Dieu a permis à Moiſe de ſuivre en bien des cho-

ſes

Digitized by Google

„ ſes (qui en ſoi même ſont indifferentes) l'uſage des preſtres
„ Thebains, & qu'en les ſuivant il a fait orner la veſte du
„ grand Sacrificateur de tant de grenades, fruit conſacré à l'u-
„ nique & veritable Divinité? mais ſi vous aimez mieux que les
„ grenades, ſimbole de la baſſe Egypte, etoient au bas de la veſte
„ pour marquer la ſortie des enfants d'Iſraël de ce païs, j'y con-
„ ſens. J'aurois bien des choſes à dire ſur le culte des The-
„ bains, qui a paſſé juſqu'en Eſpagne: je vous en dirai des nou-
„ velles, en ayant occaſion de vous entretenir ſur l'ancienne re-
„ ligion des Eſpagnols, & les Dieux du païs; mais il eſt temps
„ de finir cette lettre, laquelle auroit été moins longue, ſi avant
„ que de la commencer j'avois conſulté Calepin. Je ſuis de tout
„ mon cœur,

Monſieur,

A Endelhoef, ce 15 Avril 1713.

Votre très humble & très obeiſſant Serviteur,

Jacques de Bary.

Hactenus vir doctus. Quae quidem longe abeunt a ſententia Sporii, qui nummos huic noſtro ſimiles Corcyrae tribuendos, Jovique Caſio qui illic colebatur, exiſtimat, & ΑΓΡΕΤC nomen eſſe Panis. Vide ejus *Miſcellanea eruditae antiquitatis*, *pag.* 75.

PHAENO.

Φαινώ. Olim urbs Idumaea, poſtea vicus in ſolitudine inter urbem Petram & Zoaram, teſte Euſebio ad vocem Φινῶν. Exiſtimatur eſſe פונן *Num.* 33. 34. & hinc lux accederet locis manſionum Iſraeliticarum in ſolitudine. Ceteroquin, ſi originis Graecae vox eſſet, poſſet credi aliquid commune habere cum Γεωφάνιον, quo nomine Graeci locum nuncupant e quo metalla effodiuntur (vide Harpocrationem & Heſychium) aut cum Φαύνῳ. Faunus enim Pici filius primus fodinas auri & argenti vel metalla auraria & argentaria, (ut Plinii verbis utar *lib.* XXXIV. 18.) invenit. Vide Suidam ad vocem Μεταλλεῖς. Heſychius Προσφανῆ, Θεόφραςος ἐν μεταλλικῷ (vide de hoc Meurſ. in comm. ad Apollonium Dyſcolum *pag.* 147.) χρυσίȣ εὐῤῥοάς.

Me-

Meminit hujus Athanaſius, epiſt. ad ſolitar. vit. agentes *pag.* 658 ἠξίωσαν εἰς μέταλλον ἀποςαλῆναι καὶ μέταλλον ὐχ᾽ ἁπλῶς ἀλλ᾽ εἰς τὸ τῆς Φαινῶ ἔνθα καὶ φονεὺς καταδικαζόμενος ὀλίγας ἡμέρας μόγις δύναται ζῆσαι *In metalli fodinam eum mitti curaverunt, nec in metalli fodinam ſolum, ſed illam ſpeciatim quae Phaeno nuncupatur, in qua homicida damnatus nonniſi ad paucos dies ſupereſſe poteſt.* Dedan eſſe in quarto miliario a metallo Phoeno contra Aquilonem, Euſebius notat voce Δαιδάν. Φαινήσια μέταλλα vocat Epiphanius *l.* II. *adv. haer. pag.* 719.

Epiſcopus Φαίνυς τῆς Σαλυταρίας Παλαιςίνης interfuit Concilio Epheſino. In actis Epheſi inſertis Concilio Chalcedonenſi legitur epiſcopus Φαινῶς. Eſt tamen haec Phaeno eadem urbs. In Notitia veteri eccleſiaſtica nulla urbs hoc nomine inter urbes Palaeſtinarum legitur, ſed Φενύτος poſt Ἔσβυς inter urbes Arabiae, quam non dubito eſſe eandem.

PHANUEL.

Φανυήλ. Nomen loci a Jacobo ita appellati. Joſephus *Antiq.* I. 19. urbs poſtea facta, in qua palatium exſtruxit Jeroboam *Ant.* VIII. 3. quem locum Suidas deſcripſit ex Joſepho ad vocem Ἱεροβοάμ. Vide Penuel.

PHAORA.

Hoc nomine vicus quidam haud procul a Bethlechem appellabatur tempore Hieronymi, uti ſcribit in Onomaſt. ad vocem Fogor. Tempore Euſebii Φογώρ vocabatur, vide Onomaſticon, & confer dicenda ad vocem Φογόρ.

PHARATHO.

Φαραθώ. Urbs munita a Bacchide. Joſephus *Antiquit.* XIII. I. I *Macc.* 9. 50. inter urbes Judaeae recenſetur, ſcribiturque Φαραθών, Latino interpreti *Pirhathon.*

PHARATHOS.

Φαραθός. Urbs Ephraimitarum. Joſephus *Ant.* V. 9. vide Pirathon.

Ste-

Digitized by Google

Stephanus ἐν Ἐθνικοῖς vocat urbem Galilaeae. Ante obſervavimus eum plures urbes Judaeorum Galilaeae tribuere, etiamſi in ea ſitae non eſſent. Ita ille, Φάραθος· πόλις τῆς Γαλιλαίας. Ἰώσηπος πέμπτῳ Ἰουδαικῆς ἀρχαιολογίας. *Pharathus urbs Galilaeae. Joſephus lib.* V. *Antiquit. Jud.*

PHASAËLIS.

Φασαηλίς. Urbs circa vallem Jerichuntis, ad plagam borealem hujus urbis condita ab Herode. Joſephus *Antiquit.* XVI. 9. Meminit & anonymus geographus Ravennas, *Jericho*, *Copna*, *Faſſelide*. Stephanus. Φασαηλίς, πόλις τῆς Ἰουδαίας, ἀπὸ Ἡρώδου κτισθεῖσα, τοῦ πρώτου βασιλέως τῆς χώρας, τῷ ὀνόματι τοῦ ἀδελφοῦ, ὡς Ἰώσηπος ἐν α΄ τοῦ πρὸς Ῥωμαίους πολέμου. Τὸ ἐθνικὸν Φασαηλίτης, ὡς αὐτὸς ἐν τῇ αὐτῇ. *Phaſaelis, urbs Judaeae, ab Herode condita primo illius terrae rege, de nomine fratris, uti Joſephus ſcribit lib.* I. *bell. adv. Romanos. Gentile eſt Phaſaelites, quo ipſe ibidem utitur.*

Φασηλὶς appellatur Ptolemaeo, quem vide. Joſephus autem nomen Φασηλὶς dat urbi ſitae in confinio Lyciae & Pamphyliae *lib.* I. *de bell.* 16. ſed hanc Φασαήλον aut Φασαηλίδα ſemper nuncupat. Phaſelidis convallis meminit Plinius, uti & Archelaidis & Liviadis, quas convalles vocat *lib.* XIII. 4. At conſtat aliunde urbium haec eſſe nomina: potuere tamen etiam vallibus vicinis dari. Joſephus commemorat quoque Φοινικῶνας ἐν Φασαηλίδι, palmeta in Phaſaelide. Archelaida non longe abfuiſſe a Phaſaelide tradit *Ant.* XVIII. 3. Praeterea meminit *Ant.* XVI. 9. ubi Φασαηλὸν vocat (quod etiam nomen erat turris ab Herode Hieroſolymis conditae, *Ant.* XVI. 9.) & urbem circa vallem Jerichuntis conditam ab Herode. *Lib.* I. *de bell. cap.* 16. ſcribit eam ſitam ad boream Jerichuntis & Φασαηλίδα vocat, uti & *Antiquit.* XVII. 9. & alibi. Salome hanc urbem tributam cum Jamnia & Azoto narrat, *Antiq.* XVII. 9. & 13. & Salomen morientem ea Juliae reliquiſſe *Antiq.* XVIII. 3.

Videtur locus hujus urbis monſtratus peregrinantibus paucis abhinc ſaeculis: nam Sanutus in ſecretis fidelium crucis *p.* 247.

Eeeeee ſcribit

Digitized by Google

ſcribit eam diſtare tribus leucis a Jordane, & ſitam in campeſtribus, ubi torrens Crith deſcendit.

PHATHURA.

Φαθυρά. Vicus juxta Eleutheropolim in via ducente Gazam. Euſebius in Onomaſtico.

PHILOTERIA.

Narrat Polybius, commiſſo praelio inter exercitum Antiochi & Ptolemaei ad plagam ſeptentrionalem Sidonis, Antiochum victorem ad Sidonem ſigna conſtituiſſe, nec tamen urbem ipſam obſediſſe quod rerum neceſſariarum copia abundaret & hominibus eſſet refertiſſima; duxiſſe itaque legiones Philoteriam, cujus ſitum ex his intelliges quae habet *lib. v. hiſtoriarum pag.* 413. Ἀναλαβὼν δὲ τὴν δύναμιν, αὐτὸς μὲν ἐποιεῖτο τὴν πορείαν ὡς ἐπὶ Φιλοτερίας. Διογνήτῳ δὲ συνέταξε τῷ ναυάρχῳ πάλιν ἔχοντι τὰς ναῦς ἀποπλεῖν εἰς Τύρον. Ἡ δὲ Φιλοτερία κεῖται παρ' αὐτὴν τὴν λίμνην, εἰς ἣν ὁ καλούμενος Ἰορδάνης ποταμὸς εἰσβάλλων ἐξίησι πάλιν εἰς τὰ πέδια τὰ περὶ τὴν Σκυθῶν πόλιν προσαγορευομένην. Γενόμενος δὲ καθ' ὁμολογίαν ἐγκρατὴς ἀμφοτέρων τῶν προειρημένων πόλεων, εὐθαρσῶς ἔσχε πρὸς τὰς μελλούσας ἐπιβολὰς, διὰ τὸ τὴν ὑποτεταγμένην χώραν ταῖς πόλεσι ταύταις, ῥαδίως δύνασθαι παντὶ τῷ στρατοπέδῳ χορηγεῖν, καὶ δαψιλῆ παρασκευάζειν τὰ κατεπείγοντα πρὸς τὴν χρείαν. *Aſſumtis igitur legionibus Philoteriam proficiſcitur. Diogneto autem nauarcho negotium dat, ut claſſem Tyrum appellat. Philoteria ſita eſt ad lacum quem Jordanes fluvius influens & inde egrediens per planitiem urbis Scythopolis labitur. Potitus autem duabus urbibus ſupra memoratis rex ad reliqua incepta, bonae ſpei plenus, ſe comparabat, quia ſubjecti illis agri alendo exercitui abunde ſuppeditabant, & quaecunque uſui eſſent ſubminiſtrabant largiter.* Videtur itaque ad lacum Tiberiadis ſita fuiſſe, quod etiam ex eo firmari poteſt quod mox addat poſt captam Philoteriam ſuperatis montibus Atabyrium (Thabor) ab Antiocho occupatum, qui ad orientem ſpectabat illum lacum uti hodierna experientia docet.

Si conjecturis locus ſit, crediderim nomen huic urbi impoſitum

Digitized by Google

tum eſſe a Philotera, uti & urbs alia Philotera dicta eſt de nomine ſororis Ptolemaei ſecundi, cujus meminit Strabo *lib.* XVI. *pag.* 529. Ἀπὸ Ἡρώων πόλεως πλέουσι κατὰ τὴν Τρωγλοδυτικὴν πόλιν εἶναι Φιλωτέραν ἀπὸ τῆς ἀδελφῆς τοῦ δευτέρου Πτολεμαίου προσαγορευθεῖσαν. *Ab Heroum urbe naviganti juxta Trogloditicam eſſe urbem Philoteram dictam de nomine ſororis Ptolemaei ſecundi.*

Ceterum Charax videtur hujus urbis quoque meminiſſe quum in Coeleſyria aliquam Philoteram commemorat. Audiamus Stephanum in Ἐθνικοῖς. Φιλωτέρα, πόλις περὶ τὴν Τρωγλοδυτικὴν, Σατύρου κτίσμα (haec eſt cujus Strabo meminit loco mox citato) Ἀπολλόδωρος δὲ Φιλωτερίδα καλεῖ. Ἔστι καὶ κοίλης Συρίας Φιλωτέρα ὡς Χάραξ ἐν ὀγδόῳ χρονικῶν. Τὸ ἐθνικὸν ταύτης Φιλωτέριος διὰ τὸ τινὰς καὶ Φιλωτερίαν αὐτὴν εἰρηκέναι· τῆς δ' Αἰγυπτίας Φιλωτερίτης διὰ τὸ συνηθὲς τοῦ ἐπιχωρίου τύπου. *Philotera, urbs eſt circa Troglodyticam regionem, opus Satyri. Apollodorus eam nuncupat Philoterida. Eſt etiam urbs Cavae Syriae Philotera uti Charax teſtatur libro octavo Chronicorum. Hujus gentile eſt Philoterius, propterea quod aliqui hanc Philoteriam appellant. Sed Philoteriae Aegyptiae gentile eſt Philoterites: quia haec uſitata eſt in illa regione nominum gentilium forma.* Vide & Melam *l.* III 8.

PHOGOR.

Φογόρ. Urbs tribus Judae, cujus mentio fit in codicibus Graecis, non in Hebraeis, *Joſ.* 15. 60. In quibuſdam codicibus Φαγὼρ legitur. Credibile eſt hujus urbis memoriam permanſiſſe in Φογὼρ, quod nomen erat vici in tribu Judae non longe a Bethlechem (nota autem in hoc ipſo commate Graeco cum Phogor & aliis Bethlehem quoque recenſeri, ut vicinas has fuiſſe ſuſpicar vel hinc liceat) teſte Euſebio in onomaſtico Ἔστι Φογὼρ κώμη πλησίον Βηθλεέμ. *Eſt Phogor vicus prope Bethleem.* Fuit itaque in portione tribus Judae. Hieronymus addit, *quae nunc Phaora nuncupatur.* Emollita eſt pronuntiatio, & abjectum gamma, uti Σώαρα dixere pro Σεγὼρ &c.

PIRA.

Πίρα. Urbs. Οἱ ἐκ Πίρας. III *Ezr.* 5. 37. Notandum tamen

Digitized by Google

hoc comma abeſſe a quibuſdam codicibus. Capite ſeptimo Nehemiae, ubi eadem ſeries recenſetur, etiam non extat, nec in Hebraeo codice nec Graeco. Videtur natum ex male repetito praecedenti οἱ ἐκ Καφίρας.

* PIRATHON.

פרעתון / In Ephraim. *Jud.* 12. 15. Φαραθὼν in libris Apocryphis, Φαραθὰ Joſepho & Φάραθος, unde gentile פרעתוני 1 *Chr.* 11. 27. Graecis ὁ Φαραθονίτης, quod in Lexico Origenis male ἐν ϛοιχείῳ O legitur junctum ὀΦαραθονίτης.

PLATANE.

Vicus Sidoniorum, urbi vicinus. Joſephus *Ant.* XVI. *ultimo.*

PORPHYREON.

Stephanus in Ethnicis. Πορφυρεὼν, πόλις Φοινίκης, *Porphyreon, urbs Phoenices.* Inde uſque ad Scalam Tyriorum erat captura purpurae. Ita *Gem. Schabbath.*26. 1. quod haud leve decus addit laudibus Palaeſtinae. Pollux *l.* 1. *c.*4. *ſegm.* 45. modum capiendi purpuram in Phoenice uſitatam deſcribit prolixe, docetque ὄϛρακον & σάρκα ſimul contundi ut purpureus inde color eliciatur, & quae ibi plura videri poſſunt. Fatendum tamen eſt veteres videri purpurae capturam non a Tyro uſque ad ſcalam Tyriorum, ſed Sidona uſque extendere, unde & murex, concha, oſtrumque Sidonium aeque ac Tyrium dici ſolet. Ovidius *Metam. lib.* X. 8.

Collocat hanc ſtratis concha Sidonide tinctis.

Tibullus *lib.* III. *eleg.* 3.

Tinctaque Sidonio murice lana juvat.

Horatius *Epiſt.* 1. 10.

Non qui Sidonio contendere callidus oſtro.

& quae plura ſunt in veterum ſcriptis obvia. Verum haud inde colligas eo uſque extenſum fuiſſe litus in quo purpurae capiebantur

Digitized by Google

bantur, quoniam poëtae nomina Tyrii & Sidonii, ob locorum viciniam, ſaepe permutare ſolent; quare & Sidonia Dido pro Tyria videtur a Virgilio eſſe nuncupata. Ceterum quia purpura ad Carmeli erat litus, poſſet eſſe dictum *Cant.7.5. caput tuum ut Carmel, & cincinnus capitis tui ut purpura*: nata nempe ad Carmeli litus in aequore, ut aequor frontis (loquor cum poëtis Latinis) a capillis ornabatur.

Mentio fit hujus loci in actis Concilii Conſtantinopolitani habiti *anno 536*, ubi dicitur Πορφυρεῶν ἐπαρχίας Φοινίκης παράλυ, eſſe urbs provinciae Phoenices maritimae, cujus epiſcopus tunc erat Theodorus. Erat eadem ac Caipha vel Epha, uti Gulielmus Tyrius exiſtimat. Videtur eruditiſſimo le Moyne *in Variis Sacris pag.* 829. חלזון eſſe dicta a piſcatione purpurae: quamvis Willebrandus Oldenborg in itinerario ſuo Caipham & Halzon diſtinguat. Ibidem multa leguntur ad illuſtrationem hujus loci facientia, quae non vacat deſcribere.

RABBA.

Vel הָרַבָּה/ Urbs tribus Judae *Joſ.15.60.*

RABBATH MOBA.

Eadem eſt ac Areopolis, & urbs Palaeſtinae tertiae. Stephanus ἐν Ἐθνικοῖς. Ῥαβάθμωμα, πόλις τρίτης Παλαιςίνης, ἡ νῦν Ἀρεόπολις. *Rabathmoma, urbs Palaeſtinae tertiae, nunc Areopolis dicta.* Videretur μώμα pro μώβα ſcriptum, verum & in nummis ſcribitur ΡΑΒΒΑΘΜΩΜΗΝΩΝΩΝ ΒΜΡ (aerae caput eſt *a.v.c.*811.) & ΡΑΒΒΑΘΜΩΜΑ. Idem. Μώβα, μοῖρα τῆς Ἀραβίας. Οὐράνιος ἐν Ἀραβικῶν δευτέρῳ. οἱ οἰκῦντες Μωβηνοί καὶ θηλυκῶς Μωβηνή. Ἔοικε δ' ἐνδεῖν τὸ α. Ἦν γὰρ Μώαβα· καὶ τὸ ἐθνικὸν Μωαβίτης, τὸ θηλυκὸν Μωαβῖτις. *Moba, pars Arabiae. Uranius* l.II. Arab. *Incolae Mobeni, faemininum Mobene. Videtur deeſſe A. Eſt enim Moaba, & gentile Moabites, faemin. Moabitis.*

Diverſa eſt ab hac Rabbathammana, cujus idem meminit his verbis. Ῥαββατάμμανα, πόλις τῆς ὀρεινῆς Ἀραβίας. Λέγεται δὲ ὕδετέρως.

τέρως. *Rabbathammana, urbs Arabiae montanae. Gen. neutr.* Polybius *lib.* v. hiſtoriarum *p.* 414. edit. Caſaub. ita ejus meminit. Μετὰ δὲ ταῦτα πυνθανόμενος εἰς τὰ Ῥαβαθάμανα τῆς Ἀραβίας πλείους ἠθροισμένους τῶν πολεμίων πορθεῖν καὶ κατατρέχειν τὴν τῶν προσκεχωρηκότων Ἀράβων αὐτῷ χώραν. *Poſtea factus certior in urbem Arabiae Rabatamana magnum hoſtium numerum conveniſſe & agros illorum Arabum qui ſe illi adjunxerant populari atque incurſionibus infeſtare &c.* Joſephus Ῥαβαθὰ & Ἀραμαθὰ ſcribit nomen hujus urbis. Eſt eadem ac Philadelphia ad ortum Peraeae. In actis S. Zenonis & Zenae editis ex MS. Vaticano in actis Sanctorum Junii, *tom.* IV. *p.* 476. dicitur Φιλαδελφία τῆς Ἀραβίας ἥτις ἐν τῷ νόμῳ Ἐμμὰν κέκληται. *Philadelphia Arabiae quae in Lege (Moſaica) Emman dicitur.*

* RABBITH.

Vel הָרַבִּית / Urbs tribus Jiſſaſcar *Joſ.* 19. 20. Hieronymus in Onomaſtico ad h. v. notat villam Rebbo eſſe in finibus Eleutheropolis ad ortum ſolis: ſed illa huc non facit.

RACCATH.

רַקַּת / Urbs in Nephtali. *Joſ.* 19. 35.

* RACCON.

Vel הָרַקּוֹן / Urbs tribus Dan. *Joſ.* 16. 46.

* RACHAL.

רָכָל / Urbs tribus Judae. 1 *Sam.* 30. 29.

RAGAB.

Locus, ubi praeſtans oleum colligebatur trans Jordanem. Miſna Menachot. VIII. 3. תקועה אלפא לשמן אבא שאול אומר שניה לה רגב בעבר הירדן *Thekoa primas tenet in oleo. Abba Saul dicit, ſecundas Ragab in regione trans Jordanem.* Meminit

minit ejuſdem loci Joſephus dicens Ῥαγαβᾶ eſſe arcem trans Jordanem ſitam in regione Geraſenorum *Ant.* XIII. 23. Et, ni fallor, idem locus eſt cujus mentionem facit Euſebius in Onomaſtico ad vocem Ἄργοβ, ſcribens eſſe vicum πρὸς Γέρεσαν πόλιν, circa Geraſam urbem Arabiae, 15 miliaribus inde verſus occaſum, cui nomen Ἔργα, quod videtur legendum Ἔργαβα. Nota obiter regionem Geraſenorum longiſſime occaſum verſus extendi. Uſum id habebit in N. T. Crediderim in hoc nomine Ῥαγαβὰ eſſe veſtigium nominis ארגב *Argob* in Baſan, uti Sacer Codex loqui ſolet. Confirmat me verſio Samaritana Pentateuchi, quae pro *Argob* ubique, ſaltem ſaepius (nec enim nunc vacat omnes illos locos inſpicere) *Rigoba* ſubſtituit.

RAMA, quae & RAMOLA.

Scriptorem antiquiorem qui hujus Ramae mentionem facit non novi Bernardo Monacho, qui ſaeculo nono vixit & iter inſtituit in loca ſancta *anno* 870. & in *lib. de locis ſanctis* ita ejus meminit. *Deinde venerunt Alarixa, de Alarixa in Ramula juxta quam eſt monaſterium beati Georgii martyris, ubi ipſe requieſcit. De Ramula ad Emmaus caſtellum, de Emmaus ad ſanctam civitatem Hieruſalem.*

Abulhaſen Perſa in geographia ſua MS.ta vocat رملة قصبة فلسطين *Ramolam caput Palaeſtinae.* Liceat enim vocem قصبة ita reddere, quae metropolin ſignificat, uti jam obſervavit Golius in notis ad Alferganum *pag.* 279.

Quamvis autem nomen hujus urbis *Rama* vulgo, & *Ramola* vel *Ramula* dicatur, vult tamen Abulfeda in geographia ſua manu ſcripta, qui ſingulis literis nominum urbium vocales & puncta quae tribuenda ſint adnotavit, ſcribi *Al Ramla* بسكون الميم *mem nulla vocali addita.* Urbem hanc idem non antiquam ſed conditam eſſe ſcribit ab Solimanno filio Abdolmelic, vaſtata urbe Lydda (*hanc civitatem aedificaverunt Arabes prope Lyddam, quum peregrini primo iverunt ad partes illas poſt tempora Mahumeti,* ſcribit Sanutus in ſecret. fidel. crucis *pag.* 152.) & aquae ductu, ci-

ciſterna, aliiſque rebus ornatam, abeſſe ab urbe Hieroſolymitana iter unius diei, Lyddam inde abeſſe tres paraſangas (فراسخ) verſus ortum (في ناحية الشرق) at etiam verſus ſeptentrionem, ut alii referunt.

Ni fallor, etiam Ramolae hujus nomen ſcriptum fuit a Johanne Cantacuzeno *lib.* IV. *hiſtoriar. cap.* XIV. *pag.* 757. pro quo nunc Ῥωμαίων legitur, vox notior a librariis ſubſtituta pro ignotiori. Sed lector ipſe judicet. Recenſetur illic epiſtola Sultani ad Imperatorem, in qua haec ſcribit. Πάλιν ἐζήτησεν ὁ ἀποκρισιάριος, ὅτι χάλαγμα ἦν παλαιᾶς ἐκκλησίας εἰς τὴν γειτονίαν τῶν Ῥωμαίων ὁ ἅγιος Γεώργιος, νὰ ὁρίσωμεν νὰ κτισθῇ καὶ ἠκούσαμεν τὸν λόγον του καὶ ἐπληρώσαμέν τον. Πάλιν ἐζήτησαν οὗτος τὸν ὁρισμὸν μας τὸν ἅγιον νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν ἁγίαν ἀνάστασιν, νὰ προσκυνήσῃ καὶ ἐκεῖνος καὶ οἱ εὑρισκόμενοι μετ' ἐκείνου. *Poſtea petiit legatus veſter ut quoddam ruinoſum aedificium veteris templi, Sancti Georgii dicti, vicinum Ramenſibus* (i. e. incolis Ramae: puto enim Ῥαμαίων ſcriptum fuiſſe, aut Ῥαμελαίων) *renovaretur, quod etiam conceſſimus. Inſuper ſacram a nobis facultatem petebat, ut ipſi & ſociis ſuis ad Templum, Sanctam Anaſtaſin dictum, Hieroſolymas proficiſci liceret.* Erat autem templum Sancti Georgii non longe a Rama, ubi olim Lydda fuit, cujus templi pars adhuc ſupereſt. Patet, ſi quis epiſtolam illam perlegat, agi potiſſimum de rebus Palaeſtinis & locis in eo ſanctis ac cultu ſacro. Huc faciunt quoque illa quae leguntur in Alexiade Annae Comnenae *lib.* XI. *pag.* 328. Καὶ κατελθόντες εἰς τὸν Ἰάφα τὴν ἐκείνων περιέμενον ἔφοδον· εἶτα ἐκεῖθεν κατέλαβον τὸ Ῥάμελ, ἐν ᾧ καὶ ὁ μεγαλομάρτυς Γεώργιος μεμαρτύρηκε. *Et convenientes Japham* (haec Joppe eſt) *illic eorum impetum exſpectant. Poſtea tamen in Ramel* (haec Rama eſt) *tranſeunt, ubi magnus martyr Georgius martyrium ſubiit.*

Vir doctiſſimus Carolus du Freſne in notis ad Annae Comnenae Alexiadem *pag.* 372. ſcribit Ramam hanc olim miliariam cognominatam, & huc refert veterem inſcriptionem Trevirenſem apud Brouerium in Proparaſceue Annal. Trevir. *cap.* 16. e qua, quod mendis conſpicuis laboret, haud multum certi elicias.

FL.

Digitized by Google

FL. GORDIO. RUFINO. ƎLIB. H.
HORTIS. RAMAE. MILIARIAE.
IN. SYRIA. GENITUS. IN. ASIA.
TRALLIS. DEFUNCTUS. AUG. TR. LUCIA.
AFRANIA. VALENTINA. CONIUGI.
KARISSIMO. VIVA. FECIT.

Videretur nomen *Miliariae*, tributum Ramae, ortum traxiſſe ab ala vel cohorte miliaria, quae olim illic fuit. Ne ex Palaeſtina noſtra excedamus, mentio fit in Notitia dignitatum Imperii Romani *alae primae miliariae* ſub diſpoſitione Ducis Palaeſtinae, & *cohortis primae miliariae Thracum* ſub diſpoſitione ducis Arabiae. Vide ſupra *lib.* 1. *cap.* 36. Suſpicatus ſum olim primae hujus cohortis miliariae Thracum mentionem fieri in lapide veteri Praeneſtino, quem Gruterus corpori inſcriptionum ſuarum inſeruit *pag.* 565. *num.* 2.

C. VALERIO. L. F.
QVIR. FLORINO.
PRAEF. COH. I I. THRAC.
SYRIACAE.
TRIB. MIL. LEG. VII
CLAUD. PIAE. FID.
FRATRI. OPT.
B. M.
PROCVLVS.

Quamvis enim non ignorem ſaepe in veteribus marmoribus notas numerorum alteras alteris eſſe majores, uti quum VII & $\overline{\mathrm{IIII}}$ legitur aut $\overline{\mathrm{IIIII}}$, pro VII $\overline{\mathrm{III}}$ & $\overline{\mathrm{IIIII}}$ (quod & hic factum eſſe non negem, licet certe numerum LEG. $\overline{\mathrm{VII}}$, non ut alii VII, ſed notis magnitudine paribus expreſſerint) ad iſtam tamen ſuſpicionem me deduxit uſus quorundam, qui $\overline{\mathrm{I}}$ adhibebant pro $\overline{\mathrm{M}}$ ut mille indicarent. Videri de hac nota poſſunt quae Johannes Mabillonius in egregio opere de re diplomatica obſervavit *pag.* 215. cujus viri obitus acerbiori nos dolore commoveret, niſi Bernardum Montfauconium, merentem indies optime de interioribus literis, & per medias laudes quaſi quadrigis vehentem, ſuperſtitem reliquiſſet.

Ceterum, ut animi mei ſententiam de lapide Trevirenſi expromam, nihil ei commune eſt cum Rama Palaeſtinae. Crediderim in eo legendum eſſe militem, aut tribunum, *cohortis primae miliariae in Syria*, ſic ut, detritis aut fugientibus literis, nunc legatur *hortis Ramae miliariae*: totamque inſcriptionem ita libenter conſtituerim.

FL. GORDIO. RVFINO. TRIB. CO
HORTIS. PRIMAE. MILIARIAE.
IN. SYRIA. GENITO. IN. ASIA.
TRALLIS. DEFVNCTO. AVG. TR. LVCIA.
AFRANIA. VALENTINA. CONIVGI.
KARISSIMO. VIVA. FECIT.

Phocas in deſcriptione locorum ſanctorum ita ejus meminit, ut eam 36 aut 37 millibus paſſuum ab urbe Hieroſolymitana collocet; quod intervallum vix differt ab eo quod ſecundum itinerarium vetus ei dari debet. Ita ille. Ἀπὸ τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ ὡσεὶ μίλια ϛ΄ ἐστιν ἡ Ἀρμαθὲμ πόλις, ἐν ᾗ Σαμουὴλ ὁ μέγας ἐκεῖ-

νος

νος προφήτης γεγέννηται, καὶ μετ' ἐκεῖνον ὡσεὶ μεθ' ἑτέρων μιλίων ἑπτὰ, ἢ καὶ πλεῖον διάστημα, ἐστὶν ἡ Ἐμμαοὺς πόλις μεγάλη, κοίλαδος μέσον κειμένη, ἐν ὑπερανεστηκότι ῥαχίῳ· οὕτως ὡσεὶ μίλια εἴκοσι καὶ τέσσαρα ἡ τοῦ Ῥαμπλέα χώρα ὑφήπλωται, καὶ ναὸς πάμμεγας ἐν ταύτῃ ὁρᾶται τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου. *Ab urbe ſancta Jeruſalem circiter 6 millia paſſuum ſunt uſque ad Armathem* (הרמתים) *ubi magnus Propheta Samuel natus eſt. Inde poſt alia 7 millia aut amplius eſt Emmaus urbs magna in media valle, ſed eminenti dorſo inſita. Sic ad paſſuum fere quatuor & viginti regio Ramplea* (haec eſt Ramola) *diffunditur, & templum ingens in illa conſpicitur Sancti & magni martyris Georgii qui illic natus eſt.* Lyddam ſive Dioſpolin intelligit, quae patria eſt S. Georgii non longe a Ramola.

RAMA.

רָמָה/ Urbs in Benjamin *Joſ.* 18. 25. *Inter Rama & Bethel in montanis Ephraim. Jud.* 4. 5. Legitur *Jud.* 19. 13. *Perge ut Gibeae vel Ramae pernoctemus*, unde ſitus Ramae illuſtratur. Erat in via qua Judaei ad Iſraëlitas proficiſci ſolebant, nam rex Iſraëlis ideo eam munivit, ne rex Judae ad eum veniret. Aberat 6 miliaria ab Aelia ſive Jeruſalem ad ſeptentrionem contra Bethel, teſte Euſebio in Onomaſtico. Cellarius putat *Bethel* male illic legi, quia longe hinc ſita erat, & forte *Bethlechem* ſcripſiſſe Euſebium. Ego nil muto. Nec enim hinc adeo longe aberat Bethel: vide ſupra *Bethel. Rama quae eſt juxta Gabaa, in ſeptimo lapide a Jeroſolymis ſita,* ſcribit Hieron. ad *cap.* 5. Hoſ. qui ad Sophon. *cap.* 1. teſtatur parvum modo viculum ſua aetate fuiſſe, *Rama & Bethoron & reliquae urbes nobiles a Salomone conſtructae parvi viculi demonſtrantur.*

Eſt etiam urbs Rama, vel הרמה, in Naphtali *Joſ.* 19. 36. in finibus Aſcher. *Joſ.* 19. 29. quam verſio vulgata legit Horma, licet apud interpretes Graecos & Euſebium atque Hieronymum Rama extet. Cyrillus tamen commentario in Zachariam *pag.* 805. putat aliam eſſe Ramam in Aſcher, aliam in Nephtali. Ῥάμα, πολίχνη τις ἐστὶν ἤτοι κώμη, κλῆρος δὲ τοῖς ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ, καὶ ἑτέρα πρὸς ταύτῃ τῶν ἐκ φυλῆς Νεφθαλείμ. *Rama oppidu-*

pidulum vel vicus eſt in ſorte tribus Aſcher, & alia in tribu Nephtali. Apud Euſebium quoque diſtinčte recenſentur in onomaſtico Rama in tribu Aſcher, & Rama in tribu Nephtali.

Eſt porro Rama in Ephraim, ubi Samuel habitavit, & ſepultus eſt. Quae creditur eadem eſſe ac Ramathaim Tzophim. 1 *Sam.* 1. 19. Hanc vulgatus Ramatham vocat: ſed verum nomen eſt הרמה *Rama* vel *Harama*, non *Ramatha*. Illud *tha* natum eſt ex adjecto ה locali 1 *Sam.* 1. 19.

Meminit etiam Euſebius Ramae περὶ τὴν Βηθλεὲμ, de qua dictum ſit (*Matth.* 2. 18. *Jerem.* 31. 11.) *vox in Rama audita eſt.* Sed quum vicum aut urbem eam non appellet, nec aliquid addat, videtur ex illo tantum loco Sacri Codicis hoc elicuiſſe; quum tamen inde non liqueat Ramam aliquam a Rama Benjaminitica diverſam ibi intelligi debere. Quid? quod non deſint qui per *Rama*, ὑψηλὴν, regionem montanam intelligendam exiſtiment. In Echa Rabbati, *fol.* 59. 1. refertur hoc Jeremiae dictum ad planctum Iſraëlitarum in exilio Babylonico, & *fol.* 66. *col.* 2. diſtinguuntur Babel & Rama uti duo loca diverſa, אחד ברמה ואחד בבבל, *unus (fletus) in Rama, alter in Babylonia.* Denique eſt Rama in tribu Gad. 2 *Reg.* 8. 29.

Meminit etiam Ῥαμᾶ τῆς κώμης, *Rama vici in Syria*, Theodoretus in hiſtoria religioſa, *pag.* 871. ſed ubi ſit, non addit: ſcribit tantum modo editum collem, ὑψηλὴν κορυφὴν, ei vico imminere: & Ῥαμᾶ per ὑψηλὴν reddunt Graeci *Jer.* 31. 15.

* RAMATH.

רָמַת / Cum adjuncto נגב *auſtri.* Urbs in Simeon, quae & Baalath Beer dicitur *Joſ.* 19. 8. ut quibuſdam videtur, quia conjunguntur hoc modo עד בעלת באר רמת נגב. Ea eſt רמות נגב, quia Simeon partes auſtrales terrae poſſedit. 1 *Sam.* 30. 27.

* RAMATHAIM TZOPHIM.

רָמָתַיִם צוֹפִים / In montanis Ephraim 1 *Sam.* 1. 1. Erat in regione Thamnitica juxta Dioſpolim, & eadem quae in Novo In-

Inſtrumento Arimathaea dicitur, ſi credimus Euſebio in Onom. ad vocem Ἀρμαθέμ. Ῥαμαθὶμ appellatur 1 *Macc.* 11. 34. ex Samaritide attributa Judaeae. *ibid.* & Ῥαμαθὰ Joſepho. Vide omnino quae nos ſupra de ſitu hujus loci notavimus ad vocem *Arimathaea.* Inde patet fruſtra eſſe qui putant Ramam, nobile Palaeſtinae hoc tempore emporium, eſſe Ramathaim Tzophim. רמתא patria Samuelis appellatur in Targum Hoſeae *cap.* 5. 8. Crediturque ibidem ſepultus fuiſſe: vide 1 *Sam.* 25. 1. ubi Rama nuncupatur. Poſtea hinc tranſlata oſſa Samuelis narrat Hieronymus adverſus Vigilantium *pag.* 283. *Auguſtus Arcadius qui oſſa beati Samuelis longo poſt tempore de Judaea tranſtulit in Thraciam..... Et tanta laetitia, quaſi praeſentem viventemque Prophetam cernerent, ſuſceperunt ut de Palaeſtina uſque Chalcedonem jungerentur populorum examina & in Chriſti laudes una voce reſonarent.*

RAMATHA.

Extant nummi veteres inſcripti ΡΑΜΑΘΗΝΩΝ ΒΙΡ, id eſt *Ramathenorum, anno* 112. Aerae caput ducitur ab anno urbis conditae 640. Nummi hi ſunt Imperatoris Auguſti. Vide Vaillant *numiſmata Impp. Augg. & Caeſ. pag.* 367.

רמתא Talmudicis dicitur in Gem. Schabbath *fol.* 26. 1. ubi ſcribunt balſamum proveniſſe מעין גדי ועד רמתא *ab Engeddi ad Ramatha.* Videtur Ramatha terminus hujus campi balſamiferi ſeptentrionalis fuiſſe, ut Engeddi auſtralis.

Appellatur & hoc nomine patria Samuelis. Vide *Ramathaim Tzophim.* Eſt haec Ῥαμαθὰ urbs tribus Ephraim Joſepho dicta *Ant.* v. 11. Suidas in hoc loco Joſephi, unde Elcanae hiſtoriam deſcripſit, legiſſe videtur Ἀρμαθέμ. Ita enim ſcribit ad vocem Ἀλκάνης. Ἀνὴρ τῶν ἐν μέσῳ πολιτῶν τῆς Ἐφρὲμ κληρουχίας Ἀρμαθὶμ πόλιν κατοικῶν γαμεῖ (in Joſepho ἐγάμει) δύο γυναῖκας &c. Clarum eſt hanc Armathem & Ramatham eſſe הרמתים *Haramathaim* 1 *Sam.* 1. 1. Eadem Ῥαμαθὰ & Ῥαμαθὲμ videtur dici apud eundem Joſephum & ſcriptorem librorum Chaſmonaeorum. Joſephus quidem *Ant.* XIII 8. ſcribit unam eſſe toparchiam, quae

Ῥαμαθὰ ei audit e tribus quae a Samaritide ablatae ſunt & Judaeae adjectae. Eademque Ῥαμαθὶμ nuncupatur 1 *Macc.* 2. 34.

* RAMATH HAMMITZPE.

רָמַת הַמִּצְפֶּה / Urbs Gaditarum. *Joſ.* 13. 26. ubi regio eorum dicitur extendi a Cheſchbon ad Ramath Hammitzpe.

RAMATHON.

Ῥαμαθών. Urbs ſub imperio Aſae, diſtans 40 ſtadia Hieroſolymis, quam Baëza Rex Iſraëlis munivit. Joſephus *Antiquit.* VIII. 6. Ea eſt quae הרמה *Harama* appellatur 2 *Chron.* 16. 1. & 1 *Reg.* 15. 17. Rama Benjaminis vel Saulis dicitur. Colligitur praeterea illam in Benjamin fuiſſe quia ἐν αὐτῷ τόπῳ, in eodem loco, Rex Judae Gabam munivit, uti Joſephus ibidem tradit, quae Geba Benjaminis nuncupatur 1 *Reg.* 15. 22. Alterius urbis hoc nomine meminit Joſephus, quum *Ant.* VIII. 10. ſcribit Achabum Ramathone (Ῥαμαθῶνι) mortuum eſſe. Haec Ῥαμαθὼν eſt Ramoth in Gilead, quam Joſephus Ἀρἀμαθα ſolet nuncupare. Liquet id eſt eo quod mortuus a Joſepho dicatur Ramathone ſecundum Michae vaticinium. Atqui Micha praedixerat eum ad Ramoth in Gilead moriturum. 1 *Reg.* 22. 20. Ῥεμμὰθ habet Zonaras *lib.* 11.

RAMOTH.

רָאמוֹת / In Gilead, quae etiam Ramoth ἁπλῶς. Urbs tribus Gad *Deut.* 4. 43. *Joſ.* 20. 8. Vicus fuit 15 miliaribus a Philadelphia verſus occidentem. Euſebius in Onom. Apud Hieronymum male legitur Orientem. Fuiſſet enim extra fines terrae Iſraëliticae, quae ultra Philadelphiam orientem verſus non protenditur. Idem mox ſcribit Ramoth Gileaditidis eſſe in Peraea juxta flumen Jaboc. Eſt etiam urbs in Jiſſaſcar. 1 *Chron.* 6. 73.

Eſt & רמות Ramoth memorata 1 *Sam.* 30. 27. ubi Ramoth auſtri appellatur, ſita in Δαρώμα, ſive auſtrali parte tribus

Digitized by Google

bus Judae, eadem atque *Ramath negeb.* Aliquid de ſitu ejus licet colligere ex eo quod inter duas urbes refugii trans Jordanem media fuerit ut tertia, inter Boſor nempe & Golan *Deut.* 4. 43. quodque Syris Damaſcenis eam eripere tentarint reges Samariae 1 *Reg.* 4. 22. adeoque probabiliter inter Damaſcum & Samariam ſita.

Ab hoc nomine non multum recedit Ῥάμιθα quod antiquiſſimum nomen Laodiceae fuiſſe Stephanus tradit in Ethnicis.

RAPHIA.

Ῥαφία. Urbs inter Aegyptum & Judaeam. 3 *Macc.* 1. 2. Hieronymus ad *Dan.* XI. *Imio certamine juxta oppidum Raphiae, quod in foribus Aegypti eſt, omnem Antiochus amiſit exercitum.* Sita erat haec urbs in tractu maritimo, inter Anthedona & Rhinocolura, vel inter Gazam & Rhinocolura, vide Strabonem: Μετὰ Γάζαν Ῥαφία... εἶτα Ῥινοκόλουρα, & Itinerarium Antonini, *Gaza, Rapa, Rhinocolura.* Polybius eam primam Coeleſyriae urbem facit ſi quis Aegypto in Syriam iter faciat; *hiſtoriarum lib.* V. Πεντήκοντα σαδίυς ἀποσχὼν Ῥαφίας· ἣ κεῖται μετὰ Ῥινοκόρυρα, πρώτη τῶν κατὰ Κοίλην Συρίαν πόλεων ὡς πρὸς τὴν Αἴγυπτον. *Quum abeſſet* 50 *ſtadia a Raphia. Sita eſt haec poſt Rhinocorura (boream verſus) & prima exiſtit urbium Coeleſyriae, ab Aegypto ducto itinere:* & ita quoque Joſephus *Ant.* XIII. 21. ſcribit urbem eſſe in tractu maritimo captam ab Alexandro Jannaeo, & *Ant.* XIII. 23. eo ordine recenſet ut inter Anthedona & Rhinocolura ſita videatur. *Ant.* XIV. 10. dicit a Gabinio eſſe reſtauratam, & *lib.* I *de bell. cap.* 3. & *lib.* V. 14. Ῥάφειαν non ut alias Ῥαφίαν vocat. Et Suidas illam ſcriptionem ex eo ut videtur hauſtam lexico ſuo inſeruit, in quo legitur Ῥάφεια, ὄνομα πόλεως. Denique *l.* V. *c.* 14. ſcribit eſſe primam Syriae urbem quae ex Aegypto tendentibus verſus Judaeam occurrit, inter Rhinocolura & Gazam.

Extant nummi veteres hujus urbis ΡΑΦΙΑ ΖΛC, *Raphia anno* 273. Hic nummus eſt Commodi, & typum ejus exhibuit Noriſius in Epochis Syromacedonum. Vide & Vaillantii *nummos*

Digitized by Google

mos Graecos Impp. pag. 367. Idem *pag.* 368. meminit nummi Imperatoris M. Aurelii Antonini, qui vulgo Caracalla audit, inſcripti ΡΑΦΙΑ ϚΞC, *anno* 266. Aerae caput ducitur ab *a. v. c.* 697.

Euſebius vicum Βηθταφοῦ, 14 miliaribus diſtantem a Raphia verſus Aegyptum dicit eſſe terminum Palaeſtinae in Onomaſtico ad vocem *Bethtaphu*.

Epiſcopus Ῥαφίας interfuit Concilio Epheſino, in cujus actis legitur Ῥωμανοῦ Ῥαφίας. Vide *tom.* III. *conciliorum generalium p.* 448. Ῥαφείας ſcribitur *ibidem pag.* 470. & 498. Et in actis concilii Conſtantinopolitani, habiti *anno* 553. legitur Stephanus epiſcopus Raphiae. Vide Baluzii *novam collectionem conciliorum pag.* 1497. In actis autem concilii Conſtantinopolitani habiti, *anno* 536. commemoratur Ἐπιφάνιος Ῥαφείας. Vide *tom.* V. *conciliorum pag.* 284. Urbs fuit Palaeſtinae primae. Vide Notitias Eccleſiaſticas ſupra *lib.* I.

R A P H O N.

Ῥαφών. Nomen loci, non longe a Carnaim, ad torrentem 1 *Macc.* 5. 37. 43. Ῥαφὰ Joſepho, urbs trans Jordanem ſita. *Antiq.* XII. 12.

R E B B O.

Vicus in finibus Eleutheropolis ad ſolis ortum. Hieronymus in Onomaſtico ad vocem Rabboth.

R E C H O B.

רְחֹב Urbs tribus Aſcher *Jud.* 1. 31. *Joſ.* 19. 28. Verum praeter hanc in eadem ſerie urbium Aſcheriticarum Rechob ultimo loco memoratur: ſicut duplex fuerit urbs hoc nomine in Aſcher, forte cognoſcenda ex vicinia illius urbis quacum proxime memoratur. Euſebius ad hanc vocem notat eſſe vicum Ῥοὼβ 4 miliaribus a Scythopoli. Sed ille huc nil facit.

R E M M O D.

Euſebius Ῥεμμὼθ Γαλαάδ. Eſt *Ramoth*. Vide ſupra.

REM-

REMMON.

Ῥεμμών. Vicus prope Aeliam ad ſeptentrionem, in quinto decimo ejus miliario. Euſebius in Onom.

REMMUS.

Ῥεμμοῦς. Vicus in Daroma. Euſebius ad vocem Remma.

RENGA.

Ῥέγγα. Nomen loci ubi Palaeſtini praeliaturi cum Hebraeis convenerunt. Joſephus. At confer hiſtoriam ſacram: inde liquet nomen eſſe corruptum.

REMPHTIS.

Ita vulgo dicebatur tempore Euſebii Ruma quae in finibus Dioſpolis ſita fuit. Vide eum ad vocem Ῥοῦμα.

RESSA.

Ῥῆσσα. Arx, quam capta urbe Maſada cepit Herodes, deinde Hieroſolymas pergens. Joſephus *Ant.* XIV. 27. Alii Θρῆσσα legunt. Vide hanc vocem.

RHINOCOLURA.

Rhinocolura inter urbes terrae Iſraeliticae recenſeo, quia terminus terrae Iſraeliticae in Sacro Codice dicitur ad auſtrum fuiſſe fluvius Aegypti, id eſt, fluvius urbi Rhinocolurorum proximus. Erat autem is fluvius, teſte Hieronymo, inter Peluſium & Rhinocolura; adeoque Rhinocolura in ſolo Iſraelitis aſſignato fuit. Nec obſtat eam Aegypto poſtea attributam fuiſſe, nam & Chesbon & Medaba fuere Arabiae attributae, non Palaeſtinarum ulli, quum tamen eae urbes Iſraelitarum olim fuerint.

Rhinocorura & Rhinocolura ſcribitur nomen hujus urbis. Quod ſi, uti veteres tradunt, ab reſectis civium naribus nomen

Digitized by Google

adepta eſt, videtur Rhinocolura eſſe dicenda, ut ducatur nomen a ῥῖνες & κόλουροι. Sunt qui a ῥῖνες & κείρεσθαι nomen dictum putent: nam & κείρειν eſt τέμνειν, teſte Heſychio, & ῥινότμητοι appellantur, quibus naſus praeciſus eſt: at geminatio literae P non eſt in compoſitis a κείρω. Mirum ni forte alius quiſpiam a ῥινοτόμοις id eſt, *coriorum ſectoribus*, ſive σκυτοτόμοις, nomen id ducat: nam ῥινὸς eſt δέρμα. vide Suidam v. ῥινόν. Ῥινοκορουρητῶν πόλις dicitur Cyrillo comm. in *Jeſ. p.* 281. & *ibid. pag.* 382. πόλις τήν τε τῶν Αἰγυπτίων ὁρίζουσα καὶ μὲν τοι τὴν Παλαιστινῶν *urbs regionem Aegyptiorum & Palaeſtinorum terminans.*

Erat ea urbs in confiniis Aegypti & Palaeſtinae, aut in confiniis Palaeſtinae & ſolitudinis quae Aegyptum inter & Palaeſtinam eſt. Ita Epiphanius Ancorato (uti legit Anaſtaſius Sinaita in quaeſtionibus *pag.* 286.) Κεῖται δὲ αὕτη ἡ Ῥινοκουροῦρα ἀνὰ μέσον Αἰγύπτου καὶ Παλαιστίνης ἀντικρὺ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης. *Sita eſt haec Rhinocorura inter Aegyptum & Palaeſtinam, contra mare rubrum.* Ibidem diviſio univerſi orbis terrarum inſtituta dicitur a Noe inter tres ejus filios, quod & alii narrant. Chronic. Paſchal. *pag.* 26. Τῷ μὲν Ἰαφὲθ τρίτῳ υἱῷ τοῦ Νῶε κατακληροῦται ἀπὸ Μηδίας ἕως Γαδαρείνων καὶ ἀπὸ Ῥινοκουρούρων τὰ πρὸς Βορρᾶν. *Japheto, tertio Noe filio, obvenit quicquid a Media uſque ad Gadarinos* (Gaditanos, incolas Γαδείρων) *pertinet, & a Rhinocoruris quae inde recedunt ſeptentrionem:* atque ita, ubi Semi & Chami haereditatem deſcribit, a Rhinocoruris quoque capit exordium, additque *p.* 30. Κεῖται δὲ αὕτη ἡ Ῥινοκουρούρων ἀνὰ μέσον Αἰγύπτου καὶ Παλαιστίνης τῆς ἀντικρὺ κειμένης τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. *Sita eſt regio Rhinocoruro- rum media inter Aegyptum & Palaeſtinam quae eſt obverſa mari rubro.* Credo legendum καὶ τῆς ἀντικρὺ, ut ſenſus ſit, regionem illam eſſe inter Aegyptum & Palaeſtinam, & mare rubrum, cujus ſinui obvertitur. Nam *pag.* 31. ita fere ſcribit Rhinocorura ὁρίζειν Συρίαν καὶ Αἴγυπτον, καὶ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν. Fluvius haud longe ab illa fluens (qui non alluebat urbem ipſam, ſiquidem Diodoro Siculo credimus, illic aquam potabilem non fuiſſe niſi in puteis ſcribenti) dicitur נחל מצרים *fluvius Aegyptiacus*, de qua re vide omnino quae *libro* 1. *cap.* 45. notavimus. Hieronymus in com-

Digitized by Google

commentario ad *Jeſ.* 19. eam urbibus Aegypti adnumerat (uti etiam in notitiis veteribus eccleſiaſticis adnumeratur urbibus Aegypti ſub metropoli Peluſio) his verbis. *Alii Ares, id eſt ὄστρακον, hoc eſt teſtam urbem Oſtracinen intelligi volunt & caeteras juxta Rhinocoruram & Caſium civitates, quas uſque hodie in Aegypto lingua Chananitide hoc eſt Syra loqui manifeſtum eſt: & putant e vicino Syros atque Arabes a Nabuchodonoſor in illam terram fuiſſe tranſlatos.* Et idem in Comm. ad *Jeſ.* 27. *Pro torrente Aegypti* LXX *Rhinocoruram tranſtulerunt, quod eſt oppidum in Aegypti Palaeſtinaeque confinio, non tam verba ſcripturarum quam ſenſum verborum exprimentes.* Ita & *in vita S. Hilarionis* memorat *vicum Flacidiam*, appellatque *viculum Rhinocorurae urbis Aegypti.* Polybius quoque *lib.* V. *hiſtoriarum* eam adnumerare videtur urbibus Aegypti, nam Raphiam dicit eſſe primam urbem Syriae ſi quis Aegypto verſus eam tendat, eamque ſitam poſt Rhinocorura, id eſt magis verſus boream. Stephanus quoque ἐν Ἐθνικοῖς. Ῥινοκόρουρα, πόλις Αἰγύπτου ἀπὸ τῶν εἰσῳκισμένων ἐκεῖ τὸ παλαιὸν ἀνθρώπων τὰς ῥῖνας ἠκρωτηριασμένων οὕτω καλουμένη. *Rhinocurura, urbs Aegypti ita dicta ab hominibus eo olim ad habitandum miſſis, quibus nares erant praeſectae.* Syriae autem illam Seneca attribuit *lib.* III. *de ira cap.* 20. *Sicut Rex Perſarum totius populi nares recidit in Syria. Inde Rhinocolura loci nomen eſt.* Atque ita eadem haec urbs apte dici poteſt urbs Aegypti, Arabiae, & Palaeſtinae. Diſtinguantur modo tempora, nihil ſupererit difficultatis. Baronius in notis ad Martyrolog. Rom. duas urbes hoc nomine ſtatuit, unam in Aegypto, alteram in Syria: ſed male. Eadem illa modo Syriae modo Aegypto tribuitur, pro varia aetate ſcriptorum qui ejus meminerunt. Verum altera erat urbs hoc nomine, cujus meminit notitia Graeca epiſcopatuum, Codino Curopalatae ſubjuncta in editione Regia *p.* 353. collocaturque ea in Provincia Mauritaniae, hoc modo

ΕΠΑΡΧΙΑ ΜΑΥΡΙΤΑΝΙΑΣ
ΡΙΝΟΚΟΡΟΥΡΩΝ.

Rhinocura, Ῥινοκοῦρα (ita & ἐπίσκοπος Ῥινοκουρέων legitur in actis concilii Epheſini, apud Baluzium *p.* 507.) legitur apud Joſephum nomen

men hujus urbis *Ant.* XIII. 23. diciturque oppidum eſſe maritimum ad auſtrum urbis Raphiae. Et *l.* v. *de bell. c.* 14. ſita eſſe traditur inter Oſtracinem & Raphiam quae prima Syriae urbs eſt tendentibus ex Aegypto in Judaeam. *Lib.* I. *de bell. cap.* 11. Ῥινοκουρούρα legitur, ubi tamen Rufinus reddit *Rhinocolura*, uti & *de bell.* v. 14. ubi codices Graeci editi habent Ῥινοκορούρα.

Urbs haec condita eſt ab rege Aethiopum Actiſane, qui hominibus maleferiatis hanc ſedem tribuit. Rem narrat Diodorus Siculus bibliothecae hiſtoricae *lib.* I. *c.* 60. Συνετέλεσεν ἴδιόν τι περὶ τοὺς λῃστὰς, οὔτε θανατώσας τοὺς ἐνόχους, οὔτε ὁλοσχερῶς ἀφεὶς ἀτιμωρήτους. Συναγαγὼν γὰρ ἐξ ἁπάσης τῆς χώρας τοὺς ἐν ἐγκλήμασιν ὄντας καὶ τὴν διάγνωσιν αὐτῶν δικαιοτάτην ποιησάμενος, ἤθροισεν ἅπαντας τοὺς καταδεδικασμένους. Ἀποτεμὼν δ' αὐτῶν τοὺς μυκτῆρας κατῴκισεν ἐν τοῖς ἐσχάτοις τῆς ἐρήμου χώρας, κτίσας πόλιν τὴν ἀπὸ τοῦ συμπτώματος τῶν οἰκητόρων Ῥινοκόρουραν προσαγορευθεῖσαν· αὕτη δὲ κειμένη πρὸς τοῖς μεθορίοις τῆς Αἰγύπτου καὶ Συρίας, οὐ μακρὰν τοῦ παρήκοντος αἰγιαλοῦ, πάντων σχεδὸν τῶν πρὸς ἀνθρωπίνην δίαιταν ἀνηκόντων ἐστέρηται· περιέχει μὲν γὰρ αὐτὴν χώρα πλήρης (in aliis codicibus eſt αὕτη χώραν πλήρη) ἁλμυρίδα, ἐντὸς δὲ τοῦ τείχους ὀλίγον ἐστὶν ὕδωρ ἐν φρέασι, καὶ τοῦτο διεφθαρμένον, καὶ παντελῶς τῇ γεύσει πικρόν. Κατῴκισε δ' αὐτοὺς εἰς ταύτην τὴν χώραν, ὅπως μήτε τοὺς ἐξ ἀρχῆς ἐπιτηδευθέντας βίους διατηροῦντες λυμαίνωνται τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας, μήτε κατὰ τὰς πρὸς τοὺς ἄλλους ἐπιμιξίας ἀγνοούμενοι λανθάνωσιν· ἀλλ' ὅμως ἐκριφέντες εἰς χώραν ἔρημον καὶ πάντων σχεδὸν τῶν χρησίμων ἄπορον ἐπενόησαν βίον οἰκεῖον τῆς περὶ αὐτοὺς ἐνδείας· ἀναγκαζούσης τῆς φύσεως πρὸς τὴν ἀπορίαν πάντα μηχανᾶσθαι· καλάμην μὲν γὰρ κείροντες ἐκ τῆς ὁμόρου χώρας, καὶ ταύτην σχίζοντες λίνα παραμήκη κατεσκεύαζον· ταῦτα δὲ παρὰ τὸν αἰγιαλὸν ἐπὶ πολλοὺς σταδίους ἱστάντες τὰς θήρας τῶν ὀρτύγων ἐποιοῦντο (φέρονται γὰρ οὗτοι κατ' ἀγέλας μείζους ἐκ τοῦ πελάγους) οὓς θηρεύοντες ἤθροιζον πλῆθος ἱκανὸν εἰς διατροφὴν ἑαυτοῖς. *Singulari modo ſe geſſit (Actiſanes) adverſum praedones. Nec enim poena capitali in nocentes animadvertit nec impunitos dimiſit. Ex tota enim regione reos undique conquiſivit, & inſtituta cognitione, univerſos qui damnati erant, reſectis naribus in ultimas oras ſolitudinis curavit deportari. His quidem in confiniis Aegypti & Syriae haud*

procul

procul a vicino litore urbem conſtituit (Rhinocolura illa nuncupata eſt ab hac calamitate civium) quae omnibus fere rebus ad victum neceſſariis deſtituitur. Circa illam enim ſalſugo eſt, & putei intra moenia paullum aquae at corruptae & guſtu perquam amarae praebent. Huc eos relegavit, ne homines innocentes laederent veluti antea, & ne ignoti laterent aliis permixti. Veruntamen relegati in hanc oram deſertam & omnium commodorum indigam, natura eos impellente ad artes levandae penuriae idoneas, victum indigentiae ſuae congruum excogitarunt. Stipulas enim ex agris vicinis detonſas ſiſſaſque in longa retia aptarunt, quibus per multa ſtadia in litore expanſis coturnices, quarum magna copia ex mari gregatim advolat, aucupabantur & ſufficiens ſibi alimentum acquirebant. Nota etiam coturnicibus paſtos fuiſſe in vicina ſolitudine Hebraeos. *Exod.* 16. 13.

Meminit Sozomenus *hiſt.* VI. *c.* 31. multorum virorum piorum qui illic habitarunt, & illic memorabile exemplum eſt modeſtiae Antiſtitis Rhinocorurenſis.

R I M M O N.

רמון / Urbs in tribu Simeon. *Joſ.* 19. 7. Euſebius ad vocem Ἐρεμβὼν notat vicum eſſe 16 milliaribus ab Eleutheropoli. Hieronymus addit, *contra meridiem in Daroma.* Et ad vocem Ῥεμμὰ (quam ponit pro רמון *Rimmon*, uti liquet ex eo quod dicat Aquilam id reddidiſſe ἐν Ῥεμμωνᾶ) Euſebius ſcribit eſſe vicum Ῥεμμοῦς in Daroma. Sine dubio loquitur de eodem vico. Et ad vocem Ῥεμμὼν tradit eſſe vicum Ῥεμμὼν prope Aeliam verſus aquilonem intervallo 15 miliarium. Sed hic vicus alius eſt. At quis non videt haec omnia adeo diverſa ab eodem auctore Euſebio proficiſci non potuiſſe, ſi honori ejus aliquo modo conſulere volumus, ſed ab aliis quaedam inſerta fuiſſe?

Mentio etiam fit loci Rimmon dicti *Zach.* 14. 10. ubi praedicitur regionem omnem, כל הארץ, fore uti ערבה planitiem, a Geba uſque ad Rimmon. Videntur haec loca in terminis oppoſitis ſita fuiſſe: & alibi Geba commemoratur hoc modo, *a Geba uſque ad Beerſcheba.* Videtur ergo Rimmon eſſe poſſe eadem

ac urbs Simeonitica Rimmon: nam & Beerſcheba urbs fuit Simeonitarum, quae Gebae opponitur *Joſ.* 21. 17.

RIMMONO.

רִמּוֹנוֹ/ Urbs in Zabulon, 1 *Chron.* 6. 77. Putatur eadem eſſe ac *Dimna.*

ROGELIM.

רֹגְלִים/ Ubi habitabat Barzillai Gileadites 2 *Sam.* 17. 27.

ROOB.

Ῥοώβ. Vicus in quarto lapide Scythopoleos. Euſebius in onom.

* RUMA.

רוּמָה/ 2 *Reg.* 23. 36. Joſepho haec Ἀβούμα vocatur. Memoratur tamen ei alibi Ῥουμά vicus Galilaeae *lib.* III. *de bell.* 9.

RYDDA.

Ῥύδδα. Urbs quam Judaei Arabibus eripuerunt. Joſephus *Ant.* XIV. 2.

SAAB.

Σαάβ. In Galilaea; patria Eleazari filii Samaei. Joſephus *de bell.* III. 9.

SAARA.

Vicus in finibus Eleutheropolis contra ſeptentrionem, pergentibus Nicopolin quaſi in decimo miliario. Hieronymus in onomaſtico. Apud Euſebium legitur Σαάρδα: errore nato ex ſimilitudine literarum Α & Δ. Scripſiſſe enim videtur Saraa, uti Hieronymus quoque Sarea infra ſcribit, non Saara. Reponendum & hic videtur Saraa.

SABAIA.

In Notitia dignitatum Imperii Romani legitur. Vide Excerpta ex ea ſupra *lib.* I. *cap.* 36.

SA-

SABURA.

Saburae ſive Veterocariae legitur in Notitia Imperii. Non audeo mihi perſuadere legendum eſſe *Saburae ſive Diocaeſareae*, ut ſit utrumque nomen urbis Sepphoris: nec tamen alius locus mihi ſe offert, cui haec nomina aptem.

SALABA.

Σαλαβά. Vicus grandis in finibus Sebaſtes. Euſebius in onom. ad vocem Σελάβ. In Hieronymo legitur Selaba, & *in finibus Sebaſtenis* ibidem; quod mihi non videtur mutandum in *Sebaſtenes*, nam *fines Sebaſtens* ſunt ὅρια Σεβάϛης, & ſolet cum voce ὅρια nomina urbium jungere, non regionum; uti ὅρια Ἀιλίας, Διοσπόλεως, Ἐλευθεροπόλεως, Διοκαισαρείας &c. & illud ἐν ὁρίοις Σεβάϛης alibi (ad vocem *Sonam*) vertit *in finibus Sebaſtae*.

SALAMIN.

Σαλαμίν. Legitur in ſolis codicibus Graecis *Joſ.* 19. 47. (eo videlicet loco; nam in Codice Hebraeo haec leguntur *Jud.* 1. 35.) Καὶ ὁ Ἀμοῤῥαῖος ὑπέμεινε τȣ͂ κατοικεῖν ἐν Ἐλὼμ καὶ ἐν Σαλαμίν. Sed commate 42 reddiderant Σαλαμὶν quod in Hebraeo legitur שעלבין, & Ἐλὼν quod אילון commate 43. Sic ut non dubitem eadem loca ſub his nominibus latere. Loco citato ex *cap.* 1. *Judicum*, ubi הר חרס, אילון & שעלבים nomina locorum leguntur, pro iis habent Graeci, ac ſi appellativa eſſent, ὄρος ὀϛρακώδες, & ἐν ᾧ αἱ ἄρκτοι, & ἐν ᾧ αἱ ἀλώπεκες: & mox addunt (puto autem vel haec vel praecedentia tollenda, ne bis idem ponatur) ἐν Μυρσινῶνι (quod ex חרס & אילין natum eſt) & ἐν Θαλαβὶν, quod ex שעלבים ortum eſſe quilibet animadvertit.

SALAMINE.

Malala in Chronico *pag.* 296. meminit urbis Palaeſtinae Σαλαμίνης, quae ab Auguſto Διόσπολις dicta ſit. Fuere ergo duae Dio-

Dioſpoles in Palaeſtina, una olim Lydda vocata & altera haec. In Miſna Codice Kilaim *cap.* IV. *miſn.* 9. etiam memoratur urbs צלמין *Tzalamin* & in Codice Jevamoth. *cap.* XVI. *m.* 6.

SALCA.

סַלְכָה / In extrema parte Baſanitidis. *Deut.* 3. 10. habitabant, videlicet filii Gad, in Baſchan uſque ad Salcha.

SALEM.

Nomen fuit regiae Melchizedeci, *Gen.* 14. 18. at incertum eſt ubi quaerenda ſit. Hieroſolymam hoc nomine illic innui non putem, & rationes quaſdam in hanc rem adduxi ſupra, ubi de urbe Jeruſalem egi. Sunt & qui hanc Salem putarent eandem quae Salim, Σαλεὶμ, dicitur *Joh.* 3. 23. ubi & Σαλὴμ legitur in codicibus quibuſdam. Sed malim illud Σαλεὶμ credere terminationis eſſe pluralis, quum regiae Melchizedecianae nomen Σαλὴμ *pacem* ſignificare debeat, uti id in epiſtola ad Hebraeos explicatur. Quidam inter veteres crediderunt Salem nomen fuiſſe urbis Sichem, quod legatur Patriarcha Jacobus veniſſe שלם, *Schalem*, urbem Sichem: quod alii reddunt ſoſpitem & incolumem adveniſſe eum: de qua re plura notavimus in parte prima diſſertationum miſcellanearum. Legitur & nomen Σαλὴμ in verſione Alexandrina pro Σαλὼμ vel nomine urbis Schilo, *Jerem.* 48. 5. Καὶ ἔλθωσαν ἄνδρες ἀπὸ Συχὲμ καὶ ἀπὸ Σαλὴμ (alii codd. habent Συλὼμ & Σαλὼμ) καὶ ἀπὸ Σαμαρείας. *Schilo* legitur in contextu Hebraeo: vide *Jerem.* 41. 5. Verum praeterea nomen Salem urbi datur quae vicina fuit Scythopoli. Hieronymus epiſtola ad Euangelium. *Salem oppidum eſt juxta Scythopolim, quod uſque hodie appellatur Salem, & oſtenditur ibi palatium Melchiſedec, ex magnitudine ruinarum veteris operis oſtendens magnificentiam: de quo in poſteriore quoque parte Geneſeos ſcriptum eſt.* (Gen. 33. 17.) Venit Jacob in Succoth, id eſt, in tabernacula, & fecit ſibi domos ibi atque tentoria, & tranſivit in Salem civitatem regionis Sichem. Chronicon Paſchale,

pag.

pag. 50. Ἔϛιν ὖν ὁ Μελχισεδὲκ ἄνθρωπος ἐκ τῆς Φυλῆς τῦ Χὰμ, μετατεθεὶς ἐκ τῆς φυλῆς ἀυτῦ ἐκ τῆς χώρας τῶν Χαναναίων ἐις τὸ πέραν τῦ Ἰορδάνυ ἐις Σαλὴμ πόλιν ὖ καὶ τὴν κώμην ἐθεασάμην. *Eſt ergo Melchiſedec homo ex gente Cham, tranſlatus ex gente ſua ex terra Cananaeorum in terram trans Jordanem in Salem urbem, ubi & vicum illum conſpexi.* Suidas ad v. Μελχισεδὲκ ſcribit eum ex ſtirpe Σίδυ, filii Aegypti, regis Libyae fuiſſe, qui in Sion Salem condidit, id eſt ἱερηνόπολιν.

Eſt Σαλὴμ vicus juxta Aeliam ad occidentem & Σαλυμιὰς vicus in Campo, 8 miliaribus a Scythopoli, teſte Hieronymo in Onomaſtico ad hanc vocem & Ἀινῶν. Loci hujus Epiphanius quoque meminit, ſcribens *l.* II. *adv. haereſes, pag.* 469. Σαλὴμ eſſe ἐν τῷ πεδίῳ, Σικίμων κατ' ἀντικρὺς, τῆς νυνὶ καλυμένης Νεαπόλεως. *In campo, e regione urbis Sicimorum quae nunc Neapolis dicitur*: nec enim videntur debere verti, *in planitie Sicimorum*, quum alibi idem Σίκιμα appellet ipſam Neapolin, uti ἐν Σικίμοις, τυτ' ἔϛιν ἐν τῇ νυνὶ Νεαπόλει *lib.* III. *adv. haer. pag.* 1055. & ἐν Σικίμοις, ἐν τῇ νυνὶ καλυμένῃ Νεαπόλει, *lib.* III. *adv. haereſ. pag.* 1068.

Eadem Σαλὴμ, puto, indicatur *Judith.* 4. 4. ubi Judaei dicuntur miſiſſe ad Jericho, Choba, Eſora, καὶ τὸν ἀυλῶνα Σαλήμ. Quis eſt ἀυλὼν Σαλήμ; Puto ita haec eſſe intelligenda: *miſerunt in* Ἀυλῶνα, id eſt, Campum magnum, qui & Μέγα Πεδίον dicitur, & quidem *ad Salem*, id eſt, ad vicum Salem. Anſam, opinor, errori dedit quod Hebraei ſcripſerint שלחו .... למישור לשלם, ἀπέϛειλαν ἐις ἀυλῶνα ἐις Σαλὴμ, quod etiam verti poteſt ἀυλῶνα Σαλήμ. Alio loco jam notavi videri librum Judithae Hebraico ſermone primum conſcriptum, & in Graecam linguam fuiſſe verſum.

SALIM.

Σαλείμ. Locus aquis abundans, ubi Johannes baptizabat prope Aenon *Joh.* 3. 23. Σαλὴμ ibi Suidas legit ad vocem Ἀινὼν ſcribens, Ἀινὼν, ἀπὸ τῦ ἐυαγγελίυ. Ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Ἀινὼν ἐγγὺς τῦ Σαλήμ. *Aenon. Ex Euangelio: ubi ſcriptum eſt, erat autem Joannes*

nes baptizans Aenone prope Salem. Σαλὴμ etiam legitur in codice Graeco octavi aut noni ſaeculi, cujus ſpecimen Montfauconius *pag.* 233. Palaeographiae Graecae exhibet.

Simon Zelotes, unus ex 12 diſcipulis, dicitur ex Salim oriundus in recenſione patriarum 12 Apoſtolorum ex codice regio edita poſt Chronicon Paſchale, *pag.* 438. Σίμων ὁ καλούμενος Ζηλωτὴς ἀπὸ Σαλεὶμ ἐκ πατρὸς Ζήνωνος. *Simon, dictus Zelotes erat ex Saleim, patre Zenone.* Ibidem emenda nomen patriae Petri, ἀπὸ Θηϐαΐδας τῆς κώμης, & lege Βηθσαΐδας.

S A L L I S.

Σαλλίς. Oppidum Idumaeae quo Judaei in campo Aſcalonitico caeſi a Romanis fugerunt. Joſephus *lib.* III. *de bell. c.* I. Οἱ λοιποὶ δὲ τραυματίαι τὸ πλέον σὺν τῷ περιλειπομένῳ τῶν ἡγεμόνων Νίγερι τῆς Ἰδουμαίας εἰς πολίχνην τινὰ, Σάλλις καλεῖται, συνέφυγον. *Ceteri vero plerique ſaucii cum Nigro, qui unus reſtabat ex ducibus, in oppidum Idumaeae, quod Salis dicitur, confugere.*

S A L M A I D A.

Itinerarium Antonini Martyris meminit hujus urbis his verbis. *Prope ipſam ripam Jordanis quaſi miliario ſecundo eſt fons ubi baptizabat Joannes. In ipſo loco eſt vallis ubi inventus eſt Helias quando ei corvus deferebat panem & carnes. In circuitu autem vallis ipſius multitudo eſt habitantium ibi heremitarum, & ibi prope eſt civitas quae vocatur Salmaida, ubi remanſerunt duae & ſemis tribus filiorum Iſraël priuſquam tranſirent Jordanem, in quo loco termae ſunt quae vocantur Moyſi, ubi etiam lepraſi mundantur, & ibi eſt dulciſſimus aquae fons qui bibitur & multos ſanat languores non longe a mari ſalinarum.*

S A L U M I A S.

Vicus in Campo, diſtans a Scythopoli 18 miliaribus. Hieron. in Onom. ad v. *Salem.* Meminit & anonymus Ravennas. *Philadel-*

Digitized by Google

delphia, *Salomiada*, *Scythopolis*, *Neapolis*. Euſebius ad vocem Ἀινὼν hunc vicum *Salem* dicit, uti apparet ſi illa conferas cum iis quae ad vocem *Salem* ſcribit.

SAMARIA.

De regione cui haec urbs nomen dedit, quae & ipſa Samaria dicitur, ſupra diximus *libro* I. De urbis hujus ſitu aliqua etiam notavimus *libro* II, *capite ultimo*.

שֹׁמְרוֹן dicitur & שָׁמְרָיִן *Ezr*. 4. 10. quod prius nomen erat montis 1 *Reg*. 16. 24. deinde urbis, *ibid*. denique regionis circumjacentis, 2 *Reg*. 23. 19. Samariam ita dictam a Samaraeo filio Chanaan ſcribit Procopius Gazaeus *comm. in Gen. cap*. X. ſed refragante Sacro codice: at rectius in *comm. ad* III. *lib. Regum cap*. 16. *a Schemer dictus eſt mons Schomron, & a monte Samaria, quae nunc Sebaſte appellatur*. Ἀπὸ τοῦ Σεμὴρ τὸ ὄρος ἐκλήθη Σομόρων, ἀπὸ δὲ τοῦ ὄρους ἡ πόλις Σαμάρεια, ἡ νῦν Σεβάστη προσηγορευομένη. Nempe Sebaſte dicta eſt, Σεβάστη ἡ Παλαιστίνης Epiphanio *l*. III. *adv. haereſ. p*. 874. & Σεβαστόπολις, quam urbem idem in Samaria collocat, adeoque non videtur diverſa ab hac ipſa, *in libro de vitis Prophetarum pag*. 238. Sebaſtena civitas Ulpiano *l*. 1. *tit*. 15. *ff. de cenſ*. ubi legitur: *in Palaeſtina duae fuere coloniae Caeſareenſis & Aelia Capitolina, ſed neutra jus Italicum habet. Divus quoque Severus Sebaſtenam civitatem coloniam deduxit*.

In Joſepho varia ad Samariam ſpectantia leguntur. Urbem olim dictam fuiſſe nomine Μαρεὼν (quod ex שמרון מרון originem trahere alibi conjecimus) poſtea de nomine Σαμάρου, a quo Omri (Amarinus Joſepho) montem in quo urbs ſita eſt, emerat, ita appellatam, *Ant*. VIII. 7. denique Sebaſten nuncupatam, urbemque fuiſſe munitiſſimam *Antiq*. XIII. 18. & XV. 11. deinde ita vaſtatam ab Hyrcano, inductis eo torrentibus, ut ne veſtigium quidem urbis remanſerit, *Ant*. XIII. 18. a Gabinio inſtauratam, *Antiq*. XIV. 10. Herodi redditam ab Auguſto *Antiq*. XV. 11. abeſſe ab Hieroſolymis iter unius diei, *Antiq*. XV. 11. munitam eam fuiſſe ab Herode *Antiq*. XV. 11. non longe a Caeſarea ſitam fuiſſe *lib*. I. *de bell*. 17.

Digitized by Google

Stephanus ἐν Ἐθνικοῖς. Σαμάρεια, πόλις Ἰουδαίας, ἡ μετονομασθεῖσα Νεάπολις. *Samaria, urbs Judaeae, poſtea dicta Neapolis.* Error eſt. Samaria fuit dicta Sebaſte, verum altera urbs regionis Samaritanorum Sichem dicta fuit Neapolis. Idem Σεβάστη ..... ἐστι ἐν τῇ Σαμαρείτιδι πολίχνιον. *Sebaſte ..... eſt oppidulum in Samaritide.* Nomen oppidi non addidit: erat Samaria. Sed male putavit Samariae nomen Neapolis datum eſſe. Strabo *lib.* XVI. Σαμάρειαν ἣν Ἡρώδης Σεβαστὴν ἐπωνόμασεν. *Samaria quam Herodes Sebaſten appellavit.* Cedrenus in compend. hiſt. *pag.* 184. Τὴν τῶν Γαβινίων πόλιν, τὴν ποτὲ Σαμάρειαν ἐπικτίσας Σεβαστὴν αὐτὴν προσηγόρευσε. *Gabinii urbem* (lege τοῦ Γαβινίου) *olim Samariam dictam inſtauravit & nomen Sebaſtes dedit.* Theodoretus, *quaeſt.* 48. *in lib.* III. *Reg.* Σαμάρεια δέ ἐστιν ἡ νῦν Σεβαστὴ προσαγορευομένη. *Samaria eſt quae nunc Sebaſte dicitur* & ita quoque in comm. ad *Jeſ. pag.* 33. Iiſdemque fere verbis Anaſtaſius Sinaita, *quaeſt.* 45. Σαμάρεια δέ ἐστιν ἡ νῦν Σεβάστεια προσαγορευομένη. *Samaria eſt quae nunc Sebaſtia nuncupatur.* Chronicon Paſchale, *pag.* 181. Ἰωνάθης ὁ Μακκαβαῖος Ἰουδαίων ἀρχιερεὺς τὴν Σαμάρειαν, τὴν καθ' ἡμᾶς Σεβαστὴν καλουμένην, Σαμαρέων οὖσαν πολιορκήσας εἰς ἔδαφος καθεῖλεν· ἣν ὕστερον Ἡρώδης ἀλλόφυλος βασιλεύσας Ἰουδαίων ἀναστήσας Σεβαστὴν ὠνόμασεν. *Jonathas Maccabaeus* (ita ſcribit; quum tamen Maccabaeus fuerit ſolius Judae cognomen nec cum fratribus communicandum) *Judaeorum Pontifex Samariam, quam nunc Sebaſten appellamus, urbem Samaritanorum expugnatam ſolo aequavit. Herodes autem alienigena Rex Judaeorum factus eam inſtauravit & Sebaſten nuncupavit.* Idem fere tradit *pag.* 193.

Hieronymus meminit hujus urbis aliquoties. *Erat in montibus ſita, ubi nunc Sebaſte eſt, in qua & Sancti Joannis Baptiſtae oſſa ſunt condita*, ſcribit ad *Mich.* I. & mox: *Samaria in pulcherrimo Judaeae & uberrimo ſita loco nunc quoque oſtenditur.* Paula & Euſtochium in epiſt. ad Marcellam: *Samariam pergere & Johannis Baptiſtae, Eliſaei quoque & Abdiae, pariter cineres adorare.* Idem in Onomaſtico, ad vocem *Semeron*, & in commentario ad *Hoſ.* I. oſſium S. Johannis baptiſtae illic conditorum meminit his verbis, *Samaria quae & ipſa altera urbs fuit metropolis decem tribuum quae poſtea ab Auguſto*

Cae-

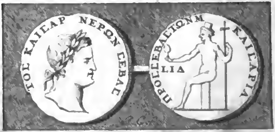
Caeſare appellata eſt Auguſta, *id eſt* Σεβαςὴ, *in qua oſſa Joannis Baptiſtae condita ſunt.* In comm. ad Obadiam *cap.* I. etiam Obadiam illic conditum aſſerit. *Sepulcrum ejus uſque hodie cum Mauſoleo Eliſaei Prophetae & Baptiſtae Johannis in Sebaſte venerationi habetur*, *quae olim Samaria dicebatur. Hanc Herodes rex Judaeae Antipatri filius in honorem Auguſti Caeſaris Graeco ſermone vocavit Auguſtam.* Ceterum oſſium S. Johannis baptiſtae & alii meminerunt. Theodoritus hiſt. eccleſ. *lib.* III. *cap.* 7. Ἐν Σεβαςῆ δὲ ἡ καὶ αὕτη εἰς τὸ προειρήμενον ἔθνος τελεῖ, Ἰωάννȣ τȣ͂ βαπτιςȣ͂ τὴν θήκην ἀνέωξαν, πυρίτε παρέδοσαν τὰ ὀςᾶ καὶ τὴν κόνιν ἐσκέδασαν. *In Sebaſte autem*, *quae urbs ejuſdem gentis eſt* (*cum Gaza & Aſcalone*, *modo memoratis*) *Joaanis baptiſtae arcam aperuerunt & oſſibus igne conſumtis cineres diſperſerunt quaquaverſum.* Meminit etiam hujus ſceleris Philoſtorgius *hiſtor. lib.* VII. 4. ſed Sebaſten non nominat. Chronicon Paſchale *ad annum* 361. Ἐν Παλαιςίνῃ τȣ͂ ἁγίȣ Ἰωάννȣ τȣ͂ Βαπτιςȣ͂ λείψανα ἐν Σεβαςῆ τῆ πόλει κείμενα ἀνορύξαντες διεσκόρπισαν. *In Palaeſtina Sancti Johannis Baptiſtae reliquias in urbe Sebaſte depoſitas effoderunt & diſperſerunt.* Julianus ipſe in Miſopogone ea re gloriatur Syros atheorum monumenta ſigno a ſe dato evertiſſe. De his reliquiis quae Alexandriam, Conſtantinopolin, & Ravennam delatae dicuntur quid factum ſit, vide multa in *Actis Sanctorum tom.* II. *Junii pag.* 784.

Nummi hujus urbis plurimi commemorantur ab iis qui hanc partem literaturae ornandam ſumſerunt. In illis Sebaſte aut Sebaſte Syriae nuncupatur, & aera adſcripta legitur. Vaillantius in numiſmatibus Imperatorum, Auguſtorum & Caeſarum *pag.* 370. exhibet nummum Neronis inſcriptum ΣΕΒΑΣΤΗΝΩΝ ΣΥΡΙΑΣ ϘΑ, in quo Aſtarte conſpici dicitur ſtans, dextra caput Oſiridis, ſiniſtra haſtam, tenens, pede fluvium calcans. Fluvios ipſi Samariae inductos commemorantem mox Joſephum audivimus. Epochae caput ducitur ab A. V. C. 729. Eminentiſſimus Noriſius typum exhibet in eximio opere *de Epochis Syromacedonum diſſ.* V. nummi inſcripti CEBACTHNΩN L. ΘP. (A. 106.) & alius CEBACTHNΩN CYP. L. CIϚ. *Sebaſtenorum*, *anno* 215. &, ni fallor, eundem exhibere voluit (deeſt

enim L. C.) Patinus *in nummis aereis Impp. pag.* 213. Sunt & alii, annorum CIE, 215, & CK, 220.

Meminit idem Noriſius *pag.* 525. nummi Neronis, quem in hac urbe cuſum ſuſpicatur, & typum ejus exhibuit. Uti illic conſpicitur, legitur in eo Θ. ΣΕΒΑCΤΩΝ Μ.... ΑΡΙΑ ΗΠΡ, & in area nummi L. I Δ. ubi, inquit, *annus* 188 (ΗΠΡ) epochae conjungitur cum *anno decimo quarto* imperii Neronis: reſtituitque per conjecturam hac ratione inſcriptionem nummi Θ. ΣΕΒΑCΤΩΝ ΜΕΓαλων ΣΑΜΑΡΙΑ. ΗΠΡ. L. IΔ. *Deorum Auguſtorum magnorum. Samaria. Anno* CLXXXVIII. *imperii* vero *Neronis* XIV. Ad quae illuſtranda quum plura ſubjunxiſſet, tandem ita ſcribit: *haec mihi laudati nummi interpretatio in mentem venit, qua tamen longe meliorem viri doctiores invenient, quo uſque integer nummus quandoque repertus veram epigraphen prodat.*

Incidit in ejuſmodi nummum integerrimum, ſic ut dubitari non poſſit literas ita revera in nummo extare ac hic exhibentur, ejuſque ἔκτυπον communicavit mecum, Joannes Maſſon, vir monumentis vetuſtatis illuſtrandis natus, quem in theſauro bibliothecae Bodlejanae invenit, in quo ΚΑΙCΑΡΙΑ Η ΠΡΟC CΕΒΑCΤΩΝ Μ. legitur, quod ipſe interpretabatur *Caeſarea prope Auguſtorum templum, metropolis.* L. IΔ. eſt *anno* XIV.

Unde

Unde liquet nummum hunc Caeſareae, non Samariae, tribuendum eſſe, & epocham non latere in literis Η Π Ρ, quae partem faciunt vocum Η ΠΡΟϹ, & Ο in voce ΠΡΟϹ male lectum pro Θ, nec eo Θεῦς indicari, & quae ſunt alia. Plura non addo, quod ipſe Maſſonus hunc nummum & plurimos alios ſcriptis illuſtrare conſtituerit.

Epiſcopos Sebaſtes hos invenio in actis conciliorum memoratos.

MARIUM. Hic quidem ita ſubſcripſit concilio Niceno primo

Marius Sebaſtenus.

Alii legunt *Marinus.*

PRISCIANUM. Subſcripſit Conſtantinopolitano primo, inter oecumenica ſecundo, habito anno aerae Chriſtianae 381. Vide *tomum* II. conciliorum generalium *pag.* 956.

CONSTANTINUM. In actis Epheſi, quae inſerta ſunt actis concilii Chalcedonenſis, *tomo* IV. conciliorum *pag.* 118. legitur

Κωνςαντίνυ Σεβαςῆς.

PELAGIUM. In actis concilii Hieroſolymitani, habiti *anno* 536. Vide *tom.* V. conciliorum, *pag.* 284.

SAMEGA.

Σαμεγά. Urbs capta ab Hyrcano. Joſephus *Ant.* XIII. 17. *Σαμαία* appellatur *lib.* I. *de bell.* I. 2.

SAMPHO.

Σαμφώ. Vicus Samaritidis, *Ant.* XVII. 12. Appellatur Σαπφὼ *lib.* I. *de bell. c.* 3. *κώμη ἐρυμνή.*

SANIM.

Σανίμ. Vicus in finibus Sebaſtes in regione Acrabattine. Euſebius ad vocem Σωνάμ.

* SANSANNA.

סַנְסַנָּה / Urbs in regione auſtrali tribus Judae *Joſ.* 15. 32.

SA-

SAPHEC.

Σαφέκ. Urbs memorata in codicibus Graecis, 1 *Sam.* 30.29. In Hebraeis de illa nihil. Vide ſupra ad vocem *Atach.*

SAPHIR. Vide *Schaphir.*

SARAA.

Σαραά. Vicus 10. mill. ab Eleutheropoli verſus Nicopolin. Euſebius in onom. Erat juxta Eſtaol, teſte Hieronymo ad vocem Sarea: & non longe a Caphar Sorech; vide Euſebium ad Σωρήκ.

SARABATHA.

Patria Sophoniae Prophetae. Epiphanius *de vitis Prophetarum p.* 248. ἀπὸ ὄρους Σαραβαθά. Ubi al. codd. Βαραθά. Chronicon Paſchale *pag.* 151. ἐξ ἀγροῦ Σαβαρβαθά. Logotheta, ἀπὸ ὄρους Ἐνβαραθά. Heſychius Presbyter ab Hoeſchelio editus habet ἐκ φυλῆς Συμεὼν ἀγροῦ Σαβαρώθ.

SARAIM.

Σαραίμ. Urbs tribus Judae. Joſephus *Ant.* VIII. 3. צרעה Zoraa nuncupatur 2 *Chron.* XI. 10. uti liquet ex ſerie urbium recenſitarum eodem ordine a Joſepho & auctore ſacro.

SARAFA.

Meminit anonymus geographus in expoſitione totius mundi. *Sarafa*, *Caeſarea*, *Neapolis* &c. vide *Sariphaea.*

SARASA.

Σαρασά. Oppidum in quo ſepultus eſt Samſon. Joſephus *Ant.* V. 10. *Jud.* 16.31. צרעה Σοραὰ appellatur. Ita ſcribendum fuerat. Sed videtur legiſſe צרצה unde Σαρασὰ natum eſt.

SARE-

Digitized by Google

SAREPHTHA.

Σαρεφθὰ (צרפת) media inter Tyrum & Sidonem eſt, teſte Joſepho & Plinio qui illam Saraptam vocat. Stephanus. Σάρεπτα, πόλις Φοινίκης. *Sarapta, urbs Phoenices.* Joſepho urbs haec Σαρεφθὰ dicitur *Antiq.* VIII. 7. Nunc appellatur صرفند, uti & a geographo Arabe Scherif Ibn Idris. Ita ille ومنه الي صرفند عشرون ميلا وهو حصن حسن ومنه الي صيدا عشرة اميال وبين صور وصرفند يقع نهر لنطة ومنبعه من الجبال ويقع هناك في البحر *Et ab illa (Tyro) uſque ad Tzarphand ſunt 20 miliaria. Eſt autem Tzarphand arx pulcherrima. Et ab illa uſque ad Tzaida (Sidonem) ſunt decem miliaria. Inter Tyrum vero & Tzarphand labitur flumen Lante, e montibus ortum trahens, & hic in mare ſe volvens.*

Meminit & Hieronymus *in Epitaphio Paulae. Sidone derelicta in Sareptae litore Eliae eſt ingreſſa turriculam, in qua adorato Domino Salvatore per arenas Tyri, in quibus genua Paulus fixit, pervenit Acco.* Itinerarium Antonini Martyris. *Deinde venimus Sareptam quae civitas modica eſt, & homines in ea Chriſtianiſſimi, in qua civitate eſt coenaculum illud quod fuit Heliae & lectus ubi requievit, & alveus marmoreus ubi vidua fermentavit, in quo loco multa offeruntur & virtutes multae ſunt. Exeuntes de Sarepta venimus in civitatem Tyrum a Sarepta miliario ſexto.* Phocas in deſcript. Sanctor. locor. Μετὰ τὴν Σιδόνα τὸ Σαραφθὰ κάστρον περὶ τὸ κλίσμα τῆς θαλάσσης τεθεμελίωται καὶ ναὸς τοῦ προφήτου Ἡλίου ἐπὶ τῇ οἰκίᾳ τῆς ξενισάσης αὐτὸν χήρας μέσον τοῦ πολίσματος ἵδρυται. *Poſt Sidonem Sarephtha caſtrum in alluvione ipſa maris fundatur & templum Prophetae Eliae in aede viduae quae eum hoſpitio excepit, media in urbe aſſurgit.*

Celebre eſt vinum Sarephthinum quod Tyrium videtur Plinius appellare *lib.* XIV. 7. a loco vicino magis noto. Commendatur id ab Alexandro Tralliano *lib.* I. *cap.* 13. καὶ ὀλίγον οἶνον ..... καὶ μάλιστα τὸν ὑδατώδη, οἷός ἐστιν ὁ Κνίδιος καὶ ὁ Σάμιος καὶ ὁ Σερεφθῖνος (ita vetus codex MS.tus habet cum meo collatus) *Et vinum exiguarum virium (parum vini* aliis) *& potiſſimum aquoſum, quale eſt Cnidium, Samium, & Serephtinum.* Contra

tra Fulgentius *lib.* II. Mythologicôn de illo vino haec habet. *Liber ergo pater dictus eſt, quod vini paſſio liberas mentes faciat. Indos vero viciſſe, quod haec gens valde ſit vino dedita, duobus ſcilicet modis, ſive quod fervor ſolis eos faciat potatores, ſive quod ibi ſit Seraptenum vinum vel Meroitanum, cujus vini tanta virtus eſt, quo vix licet ebrioſus ſextarium toto menſe bibat.* At nec Meröen nec Sareptam apud Indos quaeri oportuit: certe non Sareptam; nam Meröe dici poſſet eſſe Indorum, quod & Aethiopes, gentes Africanae, Indi quibuſdam ex veteribus dicantur. Sic Nilus Virgilio dicitur,

Uſque coloratis amnis devexus ab Indis.

Ita Axumitae Indi dicuntur, & Frumentius apoſtolus Indorum. Nec defuere qui & Homeritas, ſocios Axumitarum in Arabia ſitos, nuncupaverint Indos: ſed urbes Phoenicias, qualis erat Sarepta, Indicas appellatas fuiſſe a veteribus non ſcio. Corippus, *lib.* III. vini Sarephthini meminit,

—— *Et dulcia Bacchi*
Munera, quae Sarepta ferax, quae Gaza, crearat.

Fortunatus, de vita S. Martini.

—— *Falerna,*
Gazaque, Creta, Samos, Cypros, Colophona, Sarepta,
Lucida perſpicuis certantia vina lapillis.

Martinus Dumienſis,

Vina mihi non ſunt Gazetica, Chia, Falerna,
Quaeque Sarepteno palmite miſſa bibas.

Trebellius Pollio in vita Claudii epiſtolam Gallieni exhibet, in qua inter alia munera miſſa leguntur *oraria Sarabadena* vel *Sarabdena.* Vir maximus, Claudius Salmaſius, ad Sareptam noſtram ea refert. Orarium eſt ſegmentum vel faſcia quae ad oram veſtis adſuitur.

SARERA.

Ἐκ γῆς Σαρηρὰ erat Ezechiel. Epiphanius de vitis Prophet. & Po-

Polychronius in *Ezech.* 24. ſed in Chronico Paſchali legitur ἐξ Ἀρειρά. Affine voci priori eſt *Sarara*, uti legit Hieronymus, vel Σερωρὰ quae Euſebio in onomaſtico eſt πόλις ἀπιόντων εἰς Ἐδώμ.

SARID.

שׂריד/ Urbs in finibus Zabulon. *Joſ.* 19. 12. Affine nomen eſt שרידים *Joël* 2. 32. quod Theodotion reddit Σαριδεὶν, habetque pro nomine proprio quemadmodum & Judaei, teſte Hieronymo.

SARIPHAEA.

Σαριφαία. Urbs Palaeſtinae epiſcopatu inſignis. Mentio fit ejus in Concilio Hieroſolymitano habito *anno* 536. ubi legitur Στέφανος Σαριφαίας. In Latin. *Scarphienſis* & *Sariphaeenſis*. Mentio fit illius urbis in hiſtoria martyrii 20 patrum laurae S. Sabae, quam conſcripſit ipſarum aequalis Stephanus monachus, & ex codice MS.to typis deſcribi curaverunt, eruditiſſimi editores vaſti illius operis quod *Acta Sanctorum* inſcribitur, & quia multa eximia λείψανα veteris & medii aevi continet multum mihi profuit. Illic legitur de Saracenis *anno* Chriſti 797 in Palaeſtinam irruentibus, Διαφόρους γὰρ πολυανθρώπους πόλεις ἠρήμωσαν· καὶ γὰρ Ἐλευθερόπολιν παντελῶς ἀεὶ ἀοίκητον ἔθηκαν, πᾶσαν ἐκπορθήσαντες· ἀλλὰ καὶ Ἀσκάλωνα καὶ Γάζαν καὶ Σαρεφαίαν (nota ita ſcribi illic per ἐ ψιλὸν) καὶ ἑτέρας πόλεις δεινῶς ἐιλκύσαντο. *Diverſas urbes, easque incolis refertas, depopulati ſunt. Eleutheropolin enim plane deſertam & inhabitatam reddiderunt, & praeterea Aſcalona, Gazam & Sarephaeam, nec non alias urbes diripuerunt.* Hinc diſcimus in vicina Gazae & Aſcalonis Sariphaeam ſitam fuiſſe. Memorari quoque eam exiſtimo nomine Sarafa, in expoſitione totius mundi auctore anonymo, nam Sareptae jam ante meminerat. Forſitan eſt צריפין cujus in Talmude mentio, unde tradunt manipulum hordeaceum aliquando fuiſſe petitum, quum in locis urbi Hieroſolymitanae proximis hordeum non proveniſſet.

Ceterum nunc eſt vicus *Serphend*, quod nomen haud multum abit ab illo Σαριφαίας, inter Joppen & Ramam. Inter Joppen & Ra-

Ramam nulli vici ſunt praeter Jazur & Serfend. Jazur abeſt 3 quadrantes horae itineris a Joppe. Serfend unam horam a Jazur & dimidiam horam a Rama. Haec mihi ſignificavit vir integerrimus Henricus Lub, qui Ramae diu habitavit & cujus jam antea memini.

In notitiis veteribus de Sariphaea nihil. Quare videtur eo tempore quum illae conſcriptae ſunt, nondum habuiſſe epiſcopum.

SARIS.

Σάρις. Oppidum tribus Judae. Joſephus *Antiquit.* VI. 14. ubi pro πάλιν lege πόλιν. Eſtne *Sores* in Graecis Joſuae? vide ſupra ad vocem *Betlechem*.

SARON.

In portione tribus Gad vulgo collocatur, & ſunt qui urbem putent fuiſſe, quia כנרשי ejus a Gaditis inhabitata commemorantur 1 *Chron.* 5. 16. Nos cum iis non facimus. Vide quae ſcripſimus ſupra *lib.* 1. *cap.* 55. *pag.* 370.

* SCHAALABBIN.

שַׁעַלַבִּין / Urbs Danitarum. *Joſ.* 19. 42. Eſt vicus quidam Σαλαβὰ dictus in finibus Sebaſtes. Euſebius in Onomaſt. Meminit illius loci quoque Hieronymus in comm. ad *Ezech.* 48. eum *Selebi* nuncupans. *Septima Dan uſque Joppem, ubi ſunt turres Ailon & Selebi & Emaus.* Junguntur etiam *Joſ.* 19. 42. שעלבין ואילון.

SCHAALBIM.

שַׁעַלְבִים / Jungitur cum Ajalon & Cheres *Jud.* 1. 35. & Bethſchemes ac Makatz 1 *Reg.* 4. 9. Videtur eadem ac praecedens.

SCHAARAIM.

שַׁעֲרַיִם / Urbs tribus Judae in planitie ſita. *Joſ.* 15. 36. Sunt qui putent hujus loci mentionem fieri 1 *Macc.* 5. 66. ubi nunc Σαμάρεια legitur. Sed nos Μάρισσαν ſubſtituimus: vid Mariſſa.

SCHAC-

Digitized by Google

* SCHACHATZIMA.

שַׁחֲצִומָה / Urbs in finibus Jiſſaſcar *Joſ.* 19. 22. Legendum eſſe שחצימה, & puncta in contextu ſcripta non eſſe puncta literarum illic ſcriptarum, ſed illius vocis quae in margine eſt exarata, monetur a Maſorethis.

SCHALEM. Vide *Salem.*

SCHAMIR.

שָׁמִיר / In montanis Ephraim, ubi habitavit Judex Tola ex tribu Jiſſaſcar *Jud.* 10. 1. quare nonnulli putant urbem ſitam fuiſſe in regione tribus Jiſſaſcar בהר *juxta montana* Ephraim. Eſt & in montanis Judae. *Joſ.* 15. 48. pro qua שפיר legerunt interpretes Alexandrini, qui Σαφεὶρ habent.

* SCHAPHIR.

שָׁפִיר / *Mich.* 1. 11. Eſt in regione montana, eſtque hoc nomine vicus inter Eleutheropolin & Aſcalonem. Ita Euſebius ad vocem Σαφείρ. Bonfrerius in commentario ad Euſebii Onomaſticon ſcribit, *hujus nulla uſquam in Scriptura mentio.* Sed omnino ejus loci mentio fit, nempe *Mich.* 1. 11. verum hinc natus eſt error quod in verſione vulgata & pluribus aliis nomina urbium Michae *c.* 1. memoratarum pro appellativis habita fuerint. Praeterea potuit Euſebius hanc vocem hauſiſſe ex *Joſ.* 15. 48. ubi Σαφεὶρ inter urbes Judae recenſetur in verſione Graeca, quamvis in codicibus Hebraeis שמיר legatur, non שפיר. Et crediderim potius ex hoc Joſuae loco vocem Σαφεὶρ hauſiſſe Euſebium quam ex loco Michae, quia dicit Σαφεὶρ ἐν γῇ ὀρεινῇ, quod etiam legitur *Joſ.* 15. 48. ubi inter urbes in montanis ſitas recenſetur.

Quaeri poteſt, quomodo Euſebius hunc vicum in montanis locet, eundemque inter Eleutheropolin & Aſcalona. Montes

enim non videntur fuiſſe inter Eleutheropolin & Aſcalona. Ad occaſum Eleutheropolis erat regio campeſtris, teſte Euſebio ad vocem Σεφηλά. Erat autem Aſcalon ad occaſum Eleutheropolis. Suſpicor id voluiſſe Euſebium, Σαφείρ eſſe nomen urbis quae *Joſ.* 15.48. in verſione Graeca recenſetur inter urbes tractus montani, & eſſe hoc nomine vicum aliquem ſitum inter Eleutheropolin & Aſcalona. Adeoque punctum videtur locandum poſt ὀρεινῇ. Sic ut ſcribat fuiſſe illum ἐν γῇ ὀρεινῇ. Κώμη ἐστὶ μεταξὺ Ἐλευθεροπόλεως καὶ Ἀσκάλωνος.

* SCHARUCHEN.

שָׁרוּחֶן / Urbs tribus Simeon. *Joſ.* 19. 6. ſed quum 13 numero fuerint urbes illic recenſitae, &, ſi Scharuchen urbs fuit ſingularis, ſint 14, una demi debet. Graeci hanc tollunt & οἱ ἀγροὶ αὐτῆς reddunt, ac ſi legiſſent שדיהן.

SCHAZUR.

שזור / Oppidum prope Zephat in ſuperiore Galilaea: unde Simeon שזורי. Ita R. Abraham Zacuth, auctor libri Juchaſin, *fol.* 68. 1.

* SCHEBA.

שֶׁבַע / Urbs in Simeon, *Joſ.* 19. 2. eadem ac Beerſcheba, ut Hillerus vult in Onomaſtico Sacro *pag.* 519. reddens ושבע *ea eſt Scheba*, uti *Joſ.* 19. 46. ומי הירקון והרקון *& Me Hajarcon: ea eſt Haraccon.* Ego tamen putarem eſſe urbem diſtinctam, & eandem שמע appellari *Joſ.* 15. 26. ubi etiam ante Molada recenſetur uti *Joſ.* 19. 2. Adde quod Simeon acceperit urbes e Juda, in quibus nulla Schema recenſita fuit. Sed facilis eſt literarum ב & מ permutatio: & Interpretes Graeci *Joſ.* 19. 2. Σαμαὰ habent.

* SCHEBAM.

שְׂבָם / Urbs tribus Ruben. *Num.* 32. 3.

SCHE-

Digitized by Google

SCHEBARIM.

שְׁבָרִים / Prope Ai. *Joſ.* 7. 5.

SCHEKEM. Vide *Sichem.*

* SCHEMA.

שְׁמַע / Urbs in parte auſtrali tribus Juda. *Joſ.* 15. 26. vide vocem *Scheba.*

SCHEPHAM.

שְׁפָם / Locus in finibus orientalibus terrae Iſraëliticae cis Jordanem *Num.* 34. 10. 11.

SCHICHIN.

שיחין / Urbs propter artes magicas, מפני כשפים, vaſtata. *Gem. Hier. Taanith*, & *Echa Rabbati fol.* 75. 3. Alibi memoratur כפר שיחין & jungitur cum Caphar Chananjae: unde colligere liceret locum hunc in Galilaea ſitum fuiſſe. Sed mittamus incerta.

* SCHILCHIM.

שִׁלְחִים / Urbs tribus Judae. *Joſ.* 15. 32. vide ſupra tabellam triplicem *p.* 153.

SCHILO. Vide *Silo.*

SCHIMRON.

שִׁמְרוֹן / Urbs tribus Zabulon. *Joſ.* 19. 15.

* SCHIMRON MERON.

שִׁמְרוֹן מְראוֹן / *Joſ.* 12. 20. Forſitan eſt eadem ac praecedens. Graeci duorum, non unius loci, nomen eſſe putant.

SCHION.

* SCHION.

שִׁיאֹן/ Urbs tribus Jiſſaſcar. *Joſ.* 19. 19. Sita eſt juxta montem Tabor, teſte Euſebio ad vocem Σηών.

* SCHIPHMOTH.

שִׁפְמוֹת/ Nihil de hoc loco conſtat niſi ex 1 *Sam.* 30. 28.

SCHUNEM.

שׁוּנֵם/ Urbs in Jiſſaſcar *Joſ.* 19. 18. 1 *Sam.* 28. 4. unde שׁוּנַמִּית. Euſebius ad hanc vocem notat eſſe vicum in finibus Sebaſtae in Acrabattene nomine Sanim. Et idem ad vocem Σουβήμ, eſſe vicum Sulem 5 miliaribus a monte Thabor verſus meridiem. Non longe aberat hic locus a Gilboa: nam Philiſtaei caſtrametabantur in vel circa Schunem, & Saul in Gilboa autem 6 miliaria circiter aberat a Scythopoli, teſte Euſebio ſi Γελβοὺς vicus eodem loco ſitus fuerit.

SCYTHOPOLIS.

Urbs ea olim dicta Bethſchean (vide ſupra ad vocem *Bethſchean*) poſtea nomen accepit Scythopolis. Interpretes Graeci, *Judic.* 1. 27. Βαιθσάν, ἥ ἐστι Σκυθῶν πόλις. Sed poſteriora videntur ex margine in contextum irrepſiſſe poſtquam ſibi gentes illam adſciverunt. Scythas nomen ei dediſſe vix crediderim. Nec enim ab antiqua illa Scytharum irruptione in Palaeſtinam, cujus meminit Herodotus *lib.* 1. illud nomen arceſſendum eſt, quae plane ficta multis videtur. Hieronymus in Quaeſtionibus Hebraicis ad *Gen.* 33. 17. aliqua ſcribit, lucem, uti opinor, huic rei datura. *In Hebraeo legitur* Sochoth (סכות) *eſt autem uſque hodie civitas trans Jordanem hoc vocabulo in parte Scythopoleos.* Hinc diſcimus in regione Scythopoleos locum illum Succoth, ita a Jacobo appellatum, fuiſſe, licet Scythopolis non trans ſed cis Jordanem fuerit. Quare conjici poſſet, ſtante Templo ſecundo regionem vi-

Digitized by Google

vicinam loco Succoth a loco hoc celeberrimo nomen traxiſſe, quumque cis Jordanem urbs Bethſan in eadem regione praecipua & metropolis cenſeretur, dictam illam eſſe Σκυθόπολιν vel Σοκοθόπολιν, quaſi urbem dicas primariam ejus regionis in qua Succoth eſt, unde poſtea nomen notius Σκυθόπολις formatum eſt. Georgius tamen Syncellus *pag.* 214. a Scytharum irruptione tempore regis Joſiae filii Amos in Palaeſtinam hoc nomen ducit. Ita ſcribit, Σκύθαι τὴν Παλαιςίνην κατέδραμον καὶ τὴν Βασὰν κατέσχον, τὴν ἐξ αὐτῶν κληθεῖσαν Σκυθόπολιν. *Scythae Palaeſtinam incurſionibus populantur & Baſan* (lege Bethſan) *occupant de eorum nomine dictam Scythopolim.* Ineptum eſt gloſſema margini adſcriptum, Τὶς ἦν ἡ Σκυθόπολις Σεβαςὴ πρὶν καλυμένη, natum ex ignotioris vocis Βεθσάνη ignorantia: nunquam enim ea Sebaſte nuncupata fuit. Bochartus nomen a שטה, ſpinae genere quod ibi creſcebat affatim, deductum ſcribit in Hierozoico *lib.* 11. *c.* 31. Suſpicor occaſionem huic opinioni dediſſe verba Hieronymi, & ſitum Scythopolis in Arabiae confiniis.

Tzetzi *Baſan* dicitur, Chiliade x. *verſ.* 306.

> Βασὰν κατὰ τινὰς Σκυθῶν λέγεται πόλις εἶναι.
> *Baſan ſecundum quoſdam dicitur eſſe Scythopolis.*

Quum toto illo capite Tzetzes loquatur de Baſan, quae regio eſt eo nomine nota in V. T. videtur confundere eam cum urbe Scythopoli; nam illa Bethſan dicitur, non Βασὰν, & quamvis certum ſit illud nomen Βαισὰν, Βαισὼν & aliis modis ſcribi, & ביישן, ביסן, *Beſan*, in Miſna Pea VII. 1. pro ביתסן, quum ſoleant בי pro בית dicere paſſim, debuiſſet noſter diſtinctius monuiſſe urbem Scythopolin non habere idem nomen ac regionem Baſan a qua diverſa eſt, ſed Bethſan. Cedrenus eodem modo *in Compendio hiſtor. pag.* 78. ſcribit ἡ Σκυθόπολις Βασὰν ἐλέγετο πρότερον, *Scythopolis olim Baſan dicebatur.* Corruptiſſime legitur nomen hujus urbis apud Zonaram annalium *lib.* 1. *pag.* 70. Μεθοράμ. Nempe B vocis *Bethſan* in M abiit. Hoc a librariis eſt: nam figura B & M apud veteres fere erat eadem, unde toties in MSS.tis una pro altera ponitur.

1 *Macc.* 5.52. Βαιθσὰν appellatur, & dicitur κατὰ πρόσωπον αὐτῆς ſitum eſſe μέγα Πεδίον. Κατὰ πρόσωπον eſt לפני, uti κατὰ πρόσωπον Πτολεμαΐδος commate 55. κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίου 1 *Macc.* 7. 36. Eadem eſt ac Scythopolis. Confer 1 *Macc.* 5. 52. cum 2 *Macc.* 12. 29. Diſtabat autem Hieroſolymis intervallo 600 ſtadiorum 2 *Macc.* 12. 29. de quo vide *lib.* II. In libro Judithae *cap.* 3. 11. Σκύθων πόλις appellatur: ibi leguntur caſtrametati inter Gaebam & Scythopolin non longe a Dothaim.

Joſephus & nonnunquam priſco nomine Βηθσάνην eam nuncupat, uti *Antiquit.* V. 1. ubi dicitur eſſe terminus regionis Manaſſis ad boream, & XIII. 10. & XII. 12. ubi dicit eam ſitam eſſe ante Campum magnum, μέγα Πεδίον οὗ κεῖται κατὰ πρόσωπον πόλις Βεθσάνη, καλουμένη πρὸς Ἑλλήνων Σκυθόπολις. Praeterea diverſis locis ejus urbis meminit. *Antiq.* XIII. 18. ſcribit Judaeis proditam fuiſſe ab Epicrate. *Ant.* XIV. 10. inſtauratam a Gabinio. *Lib.* III. *de bell. cap.* 2. terminum eſſe Galilaeae ad meridiem. Eodem libro *cap.* 16. appellat eam urbem maximam Decapoleos & vicinam Tiberiadi. Sed *Antiquit.* XIII. 21. eam urbem Coeleſyriae dixerat. *Lib.* V. *de bello cap.* 4. legitur montem, qui Campum magnum cingit ad occaſum, protendi ab Jerichunte uſque ad terram Scythopolitarum, μέχρι τῆς Σκυθοπολιτῶν γῆς, & illud μέγα Πεδίον dicitur ἔχειν λίμνας, Aſphaltiten nempe lacum & Tiberiadenſem. *In vita* ſcribit, in confiniis Tiberiadis & agri Scythopolitani ſitos fuiſſe vicos Hippenorum & Gadarenorum, quos Juſtus Tiberiade egreſſus incendit, τὰς Γαδαρηνῶν καὶ Ἱππηνῶν κώμας, αἳ δὴ μεθόριοι τῆς Τιβεριάδος καὶ τῆς τῶν Σκυθοπολιτῶν γῆς ἐτύγχανον κείμεναι. Porro ſcribit *in vita p.* 1025. Tiberiada abfuiſſe ab Hippo 30 ſtadia, a Gadaris 60, a Scythopoli 120 & ſitam ad lacum Genneſareth. Adeoque niſi Tiberias ad unum extremum lacus collocetur, quum is tantum habuerit longitudinem 100, aut ut alii 140 ſtadiorum, Scythopolis ad lacum hunc non poteſt collocari, uti a quibuſdam fit; & ita collocanda eſt, ut diſtantiae Tiberiadis ab Hippo & Gadaris conveniat.

Situm longe alium & a vero quam maxime diverſum urbi huic dedit,

Digitized by Google

dedit Bochartus, qui in mappa geographica Syriae & Aegypti non tantum ad ortum Jordanis eam collocat, ſed & in *cap.* 13. *lib.* III. Geographiae Sacrae hoc confirmat, ſcribens, *nunquid ea eſt Scythopolis urbs in Aulone ſeu Scythopolitana valle nobilis, ad orientem lacus Tiberiadis, quem Syri vocant mare Ginnoſar? Huic certe conjecturae plurimum favet Chaldaeus interpres, qui ſic habet verſ.* 11. Dabo לגוג, τοῖς Gog, locum commodum in valle tranſeuntium ad orientem maris Ginnoſar. *Et cum Scythopoleos vetus nomen fuerit Bethſan, ut ex Joſepho conſtat, non alia occurrit ratio cur priſco nomine antiquato novum iſtud ſit ſubſtitutum.* Non exiſtimo multis mihi laborandum eſſe ut hunc errorem refutem, quum ex Sacro Codice liqueat Bethſan ad occidentem Jordanis fuiſſe, & teſtimonia Joſephi aliorumque, quae hoc capite a me adnotata ſunt, hunc ſitum adeo confirment, ut nihil in univerſa geographia Palaeſtinae certum ſit, ſi hoc non ſit, Scythopolin ad occidentem Jordanis eſſe collocandam.

Epiphanius meminit hujus urbis aliquoties, ſcribens *lib.* I. adverſus haereſes *pag.* 128. Tiberiade profectum Joſephum eo ſe contuliſſe, & aedes quaſdam ſibi comparaviſſe, ſe quoque ipſum cum Joſepho ibidem fuiſſe, & omnes qui praeter Joſephum illic erant Arianae ſectae fuiſſe addictos. Vide *p.* 129. & 872.

Stephanus haec de illa notat. Σκυθόπολις, Παλαιστίνης πόλις, ἢ Νύσσης (lege Νύσση, nam dicta fuit Nyſa. Vide Plinium) κοίλης Συρίας, Σκυθῶν πόλις, πρότερον λεγομένων (lege λεγομένη) Βαίσων (hoc eſt a vero nomine *Bethſan*) ὑπὸ τῶν βαρβάρων. *Scythopolis, urbs Palaeſtinae, ſive Nyſſa Coeleſyriae, urbs Scytharum, prius Baeſon dicta a barbaris.* Meminit hujus urbis & ſitum ejus ita deſcribit Ammianus Marcellinus *lib.* XIV. *Civitas in Palaeſtina Scythopolis gemina ratione viſa magis omnibus opportuna quod ſecretior & inter Antiochiam Alexandreamque media.* Abulfeda Scythopolin locat علي الجانب العربي من الغور ad partem occidentalem campi major. Liceat enim vocem غور ita reddere. Supra de الغور egimus *lib.* I. *pag.* 365. Narrat idem fluvium illic eſſe exiguum.

Urbs fuit Palaeſtinae ſecundae & epiſcopatu inſignis ſaeculo quarto: homines tamen in ea magno numero habitaſſe qui ſu-

perſtitioni Gentium erant addicti (qui illic jam olim ſtante Templo ſecundo ſedes habuerunt) vel ex eo liquet quod una cum Aſcalonitis & Gazaeis praecipue Scythopolitani memorentur ſurentes erga Chriſtianos. Chronicon Paſchale ad annum Chriſti 361. Τȣ̃ ἁγίȣ Πατροφίλȣ ἐπισκόπȣ τῆς ἐν Σκυθοπόλει ἐκκλησίας γενομένȣ ἀνορύξαντες ἀπὸ τȣ̃ τάφȣ τὰ λείψανα τὰ μὲν ἄλλα διεσκόρπισαν, τὸ δὲ κράνιον ἐφυβρίσως κρεμάσαντες ὡς ἐν σχήματι κανδήλας ἐνέπηξαν. *Sancti Patrophili, epiſcopi Eccleſiae Scythopolitanae, aperto ejus tumulo, partes alias quidem diſperſerunt, & calvam contumelioſe ſuſpenderunt pro lychnucho.*

Epiſcopos hos invenio Scythopoleos in actis conciliorum.

PATROPHILUM. Hic interfuit concilio Palaeſtino, habito anno aerae Chriſtianae CCCXVIII. Vide Baluzium in nova collectione conciliorum *pag.* 23. Idem & ſubſcripſit concilio Niceno primo. Hic & Euſebius Caeſareenſis dicuntur ſoli ex epiſcopis Palaeſtinae a partibus Arii ſtetiſſe. Id narrat Nicetas in theſauro fidei orthodoxae V. T. ex Philoſtorgio. Socrates tamen negat Euſebium Arianum fuiſſe. Vide hiſtoriam ejus eccleſiaſticam *lib.* II. *cap.* 21.

SATURNINUM. Subſcripſit concilio Conſtantinopolitano primo. Vide *tom.* II. conciliorum generalium *pag.* 956.

SEVERIANUM. Inter epiſcopos Palaeſtinae ſecundae qui ſubſcripſerunt concilio Chalcedonenſi commemoratur, *tomo* IV. conciliorum generalium *pag.* 787.

THEODOSIUM. Hujus nomen legitur in epiſtola Johannis Hieroſolymitani inſerta actis concilii Conſtantinopolitani, *tom.* V. concilior. *pag.* 192. ubi legitur

Θεοδόσιος τῆς Σκυθȣπολιτῶν.

Idem interfuit concilio Hieroſolymitano *anno* 536. vide *tom.* V. concil. *pag.* 284.

Legitur & in concilio Conſtantinopolitano *anno* 536. ſubſcripſiſſe Στρατήγιος διάκονος καὶ μοναχὸς μονῆς τȣ̃ μακαρίȣ Ἰωάννȣ ὑπὲρ πάντων τῶν ὑπὸ Σκυθόπολιν μοναχῶν, *Strategius diaconus & monachus monaſterii S. Joannis (qui ſubſcripſit) nomine omnium monachorum, qui Scythopoli ſubſunt.*

Maxi-

Maximam illic copiam palmarum fuiſſe docent haec Sozomeni quae leguntur *hiſtor. lib.* VIII. *cap.* 13. Ἀνεχώρησαν εἰς Ἱεροσόλυμα. Κἀκεῖθεν εἰς Σκυθόπολιν ἧκον, ἐπιτηδείαν ἡγησάμενοι τὴν ἐνθάδε οἴκησιν διὰ τοὺς πολλοὺς φοίνικας, ὧν τοῖς φύλλοις ἐχρῶντο πρὸς τὰ εἰωθότα τοῖς μοναχοῖς ἔργα. *Hieroſolymam profecti ſunt. Et inde Scythopolim, commodum ſibi fore eo loco domicilium arbitrati propter multitudinem palmarum, quarum foliis ad conſueta monachorum opera utebantur.* Illa conſueta monachorum opera puto fuiſſe confectionem ſportarum, quas ex iis contexebant. Ita legitur apud Hieronymum praefat. in commentarios ad Jobum. *Si fiſcellas junco texerem aut palmarum folia complicarem, nullus me morderet.* In vita Joannis Damaſceni conſcripta a Joanne Patriarcha Hieroſolymitano §. 27. Σπυρίδας, ἃς εἶχον ἐργόχειρον, πολλὰς συναγηοχὼς πρόφασιν προβάλλεται τοιαυδὶ, εἰρηκὼς τῷ Ἰωάννῃ οὑτωσίν. Ὡς ἤκουσαί μοι τέκνον ἐν Δαμασκῷ πολλοῦ πωλεῖσθαι τὰς σπυρίδας εἴπερ ἐν τοῖς τῆς Παλαιστίνης μέρεσιν. *Sportas quas ſuis manibus contexere ſolebant (in laura S. Sabae) multas colligens, occaſione captata Johanni dixit: intellige, fili, ſportas Damaſci pluris vendi poſſe quam in Palaeſtina* &c. Theodoretus in hiſtor. relig. *pag.* 827. Πόνοις δὲ πόνους ἐπαύξων ἀεὶ καὶ τὴν τῶν χειρῶν ἐργασίαν μετῄει, νῦν μεν τὰς καλουμένας ῥιπίδας ὑφαίνων καὶ σπυρίδας, νῦν δὲ &c. *Labores laboribus ſemper augens manuum quoque opificia tractabat, nunc flabella quae vocant & ſportulas texens, nunc* &c. Hieronymus quoque in vita S. Pauli, primi eremitae, meminit *tunicae quam in ſportarum modum de palmae foliis ipſe ſibi contexuerat.* Sulpicius Sever. in dial. *caſu contigua cum panibus 5 palmicia ſportella pendebat.*

In Midraſch Coheleth memorantur *fol.* 92. 1. כלי פשתן הנסין הבאין מן ביתשאן *lina tenuia quae veniunt Bethſane.* Nota hoc nomen ab Hebraeis conſtanter uſurpari, non Scythopolis. De linificio Scythopolis vide codicem Theodoſianum *leg.* 8. *de murileg. tomo* III. *editionis Gothofredi, p.* 504. Meminit & linificii Scythopolitani auctor *expoſitionis totius mundi*, quae Graece extat & Latine.

Inter auditores Plotini fuit Paulinus Scythopolites. Porphyrius qui & ipſe auditor Plotini fuit, vita Plotini, Ἔσχε δὲ καὶ ἰα-

τρικόν τινα Σκυθοπολίτην Παυλῖνον, ὃν ὁ Ἀμέλιος Μίκκαλον προσηγόρευε. *Habuit & medicinae ſtudioſum Paulinum Scythopoliten, quem Amelius Miccalum appellabat.* Erat & Baſilides Scythopolitanus, memoratus Anaſtaſio in *quaeſt. pag.* 18. Cyrillus Scythopolitanus, & alii.

SEBASTE, vide *Samaria.*

SEBEI.

Σεβεεί. Urbs Galaaditidis. Joſephus *Antiq.* v. 9.

SEBUS.

Σεβοῦς. Inter urbes Judaeae Bactogabram & Emmaunta recenſetur a Ptolemaeo: vide ſupra, *lib.* 11. Videtur mihi eſſe nomen corruptum.

* SECHACHA.

סְכָכָה / Urbs tribus Judae in ſolitudine. *Joſ.* 15. 61.

* SECHU.

שֶׂכוּ / Urbs, ubi inſignis puteus erat, 1 *Sam.* 19. 22. Creditur vulgo eadem ac Socho.

SEGOR.

Σηγώρ. Urbs epiſcopatu inſignis, cujus epiſcopus interfuit Concilio Chalcedonenſi. Eſt Ζώαρα. Vide infra ad hanc vocem: & confer notitias veteres eccleſiaſticas ſupra *lib.* 1.

* SEIRATH.

שְׂעִירָה / Locus de cujus ſitu nihil conſtat niſi ex *Jud.* 3. 26.

SELAMIN.

Σελαμίν. In Galilaea. Joſephus *lib.* 11. *de bell.* 25. In loco parallelo, in vita *p.* 1013. Σελάμη & vicus Galilaeae appellatur.

SE-

SELEUCIA.

Σελεύκεια. Urbs Gaulanitidis, ſita ad lacum Samochoniten, uti liquet ex Joſepho, *Ant.* XIII.23. & XVIII.3. & *lib.* II. *de bello c.* 25. & *lib.* IV. *c.* I.

SENAA.

סְנָאָה / Urbs, cujus incolae maximo numero adſuerunt Hieroſolymis inſtaurandis. *Ezr.* 2.35.

SENNABRIS.

Σενναβρίς. Locus inter Scythopolin & Tiberiada: hinc remotus 30 ſtadia. Joſephus *de bell.* III.16. Scribitur Ἐναβρὶς quoque & Γενναβρίς. Eſſe Talmudicorum צינבריי (quae uti & בירת ירח dicuntur eſſe turres Kinnerethanorum) obſervavit Ligtfootus in *Centuria chorographica*, Matthaeo praemiſſa *cap.* 70.

SEPH.

Σέφ. Sita in Galilaea ſuperiore. Joſephus *lib.* II. *de bell. c.* 25.

SEPPHORIS.

Urbs, Σεπφωρὶς Joſepho, Suidae, & aliis nuncupata, fuit Galilaeae primaria & munitiſſima in medio illius regionis. Ἀπφυρεὶ appellatur a Ptolemaeo, vel potius ita legitur in libris ejus. ציפורין Judaeis dicitur. Poſtea dicta fuit Diocaeſarea. Hoc nomine fit ejus mentio apud Socratem *hiſt.* II.33. Οἱ ἐν Διοκαισαρείᾳ τῆς Παλαιςίνης Ἰουδαῖοι κατὰ Ῥωμαίων ὅπλα ἀντῆρων. *Judaei qui Diocaeſaream Palaeſtinae incolebant contra Judaeos arma ſumſerunt.* Sozomenus, *hiſtor. l.* IV. *c.* 7. eandem ſeditionem narrans addit Gallum Caeſarem qui tum Antiochiae morabatur, urbem Diocaeſaream evertiſſe, ἀνάςατον ἐποίησε, ita ſcribit. Epiphanius utriuſque nominis meminit, Σεπφυρὶν *lib.* I. *adv. haereſes p.* 136. & Διοκαισαρείας *lib.* I. *adv. haereſes p.* 128.

p. 128. ubi narrat Joſephum a Conſtantino impetraſſe licentiam extruendi illic eccleſiam.

Sepphoris aberat 10 miliaria Romana a monte Tabor, uti vidimus *lib.* II. Tiberiade illam abſuiſſe 18 miliaribus traditur in Echa Rabbati *fol.* 75. 2. כרם גדול היה לו לאדריאנוס שמנה עשר מיל על שמנה עשר מיל כמן טבריא לציפורה *Vineam habebat Hadrianus longam & latam 18 miliaria, quantum ſc. intervallum eſt inter Sepphorin & Tiberiada.*

In Joſepho varia extant ad Sepphorin ſpectantia, uti urbem fuiſſe Galilaeae *Antiq.* XIII. 21. & XVII. 12. Habuiſſe unum ex quinque ſynedriis totius terrae Judaïcae: reliqua erant Hieroſolymis, Jerichunte, Gadaris, & Amathunte, *Ant.* XIV. 10. ibi legitur ἐν Σαμφόροις pro nomine Sepphoris. Captam fuiſſe a Varo, qui deinde Samariam perrexit: caput Galilaeae conſtitutam fuiſſe & praecipuum munimentum ab Herode Antipa. *Ant.* XVIII. 3. Validiſſimam eſſe urbem Galilaeae contra quam jacet mons totius Galilaeae medius, nomine Aſamon, *lib.* II. *de bell. cap.* 23. urbem eſſe Galilaeae maximam & tutiſſimo loco conditam, *de bell.* III. I. Factam eſſe Galilaeae caput, quod antea Tiberias fuerat, quum Agrippae juniori a Nerone data eſt. *In vita.* Sitam in meditullio Galilaeae & habere juxta ſe vicos plurimos. *In vita p.* 1025.

Anno aerae Chriſtianae 339 deſtructa eſt urbs Sepphoris, ob ſeditionem civium. Ita rem narrat Theopha-nes *pag.* 33. Τούτῳ τῷ ἔτει οἱ κατὰ Παλαιστίνην Ἰουδαῖοι ἀντῆραν· καὶ πολλοὺς τῶν ἀλλοεθνῶν Ἑλλήνων τε καὶ Σαμαρειτῶν ἀνεῖλον· καὶ αὐτοὶ δὲ παγγενεὶ (παγγενῆ Cedrenus) ὑπὸ τοῦ στρατοῦ Ῥωμαίων ἀνῃρέθησαν καὶ ἡ πόλις αὐτῶν Διοκαισάρεια ἠφανίσθη. *Hoc anno* (XXV *Conſtantis*) *Judaei in Palaeſtina res novas moliti ſunt, excitata ſeditione; plurimiſque tum Graecorum tum Samaritanorum interemptis, ipſi tandem omnes ab exercitu Romani internecione deleti ſunt, & urbs eorum Diocaeſarea diruta.* Eadem habet Cedrenus in *comp. hiſtor.* 299. Idem fere fatum alteram urbem hoc nomine, Diocaeſaream Cappadociae, evertiſſet, pro qua Gregorius Nazianzenus interceſſit, ſcripta epiſtola ad Olympium quae extat inter ejus opera *tom.* I. *p.* 809. Su-

Digitized by Google

Suſpicor nomen hujus urbis exturbatum eſſe per errorem ex actis concilii Conſtantinopolitani, ubi inter epiſcopos Palaeſtinos legitur, *tomo* v. conciliorum *p.* 192.

Μαρκελλῖνος Νεοκαισαρείας.

Certe Diocaeſareae epiſcopus in illa ſerie, licet prolixa ſatis, nullus commemoratur, quum in alia, inſerta actis concilii Hieroſolymitani anno aerae Chriſtianae 536 habiti, epiſcopus Κυριακὸς Διοκαισαρείας legatur, ubi contra nulla Neocaeſarea. Nec etiam in notitiis veteribus Neocaeſarea extat inter urbes Palaeſtinas. Videlicet *Diocaeſareae* nomen mutatum eſt a librariis in *Neocaeſareae*. Eodem modo opinamur in itinerario Antonini martyris Neocaeſaream legi pro Diocaeſarea. Ita illic legere eſt: *de Tholomaïda maritima venimus in fines Galileae in civitatem Neocaeſaream, in qua adoravimus prae veneratione molam & caniſtellum Sanctae Mariae, in quo loco eſt cathedra in qua ſedebat, quando ad eam venit Gabriel Archangelus.* Atqui in Nazareth oſtendebatur ſaeculo VII locus, ubi Gabriel S. Mariam adiit. Sed & aliunde, & ex ratione itineris, clarum videtur Diocaeſaream ſive Sepphorin ab Antonino innui, nam illa prima urbs erat Galilaeae venientibus Ptolemaïde. Joh. Phocas in deſcript. Palaeſtinae §. x. Πρώτως ὖν κατὰ τὴν Πτολεμαΐδα ἐςὶν ἡ Σεμφωρὶ πόλις τῆς Γαλιλαίας, πάντη ἄοικος σχεδὸν μηδὲ λείψανον τῆς πρώην αὐτῆς ἐυδαιμονίας ἐμφαίνυσα. *Prima poſt Ptolemaida urbs Galilaeae Sempheri ſita eſt, nunc plane non habitata nec ullius priſtinae felicitatis reliquias oſtendens.*

In Midras Schir Haſſchirim *fol.* 35. 2. narratur haec hiſtoria de ſartore Sepphorienſi, nomine Juſto. יוסטא חייטא דציפורין סלק למלכותא ואיתקבל למלכא א׳ל׳מלכא שאל שאלה ואתן לך א׳ל׳ הב דוכסותא דגבן יהב ליה מלכא כר נסב דוכסותא נחת מינה הוו אילין דחכמין ליה אמרין הוא הוא ומנהון אמרין לית הוא הוא אמר לין חד כדון הוא עבר בשוק אן הוא מסתכל לההוא מסטובית דהוה נהיג ומהייט עלה הוא הוא ואין לא לית הוא עבר בשוקא ושרי מסתכל לההוא מסטוביתא

 דהוה

דהוה נהיג יתיב ומחייט עלה והכמוניה דהוא הוא אמר לון אתון תמהין עלי ואנא תמה עלי יותר כנכון וקרון עליה לא ידעתי נפשי שמתני וגו'. *Juſtus, ſartor Sepphorienſis , ad Romanos abiit , & eo uſque favorem Imperatoris impetravit , ut juberet eum petere quodcunque vellet. Petiit Juſtus ut praeficeretur ditioni patriae (Sepphoritanae) quod cum obtinuiſſet rediit Sepphorim. Populares ejus (qui vix ſibi perſuadere poterant ſartorem ad hanc dignitatem eſſe evectum) contendebant inter ſe , eſſetne hic Juſtus ipſe nec ne. Tandem alicui hoc venit in mentem : videamus , inquit , quum in publico procedit an tranſiens illum locum , ubi olim conſidens ſartorem egit , reſpiciat : ſi reſpiciat , ſignum erit hunc eundem eſſe. Quid fit? Eo tranſiens Juſtus reſpexit locum & pro eo agnitus eſt , & dixit illis : an vos miramini fortunam meam ? ego magis eam ipſam miror. Et de illo verba* Cantic. 6. 9. nondum ſcientem haec anima mea impoſuit curribus populi mei , *dixerunt.*

Graece ſcribitur nomen urbis hujus Σέπφωρις , & Hebraice צפור geminato P ; quod Latine unico P ſcribendum eſt , quoniam Latini poſt P non admittunt alterum P aſpiratum , ſi ſequamur ſententiam Johannis Joviani Pontani in dialogo , cui nomen *Actius* , *pag.* 109. ubi poſtquam reprehendiſſet quorundam Latinorum ſtudium in imitandis Graecis etiam contra quam genius linguae Latinae ferret , uti quod *Rhinocerotis* ſcriberent & *Didus* , *Clius* , pro *Rhinocerontis* , *Didos* , *Clios* , quod in vetuſtiſſimis codicibus poëtarum Latinorum invenitur (Soſipater tamen Chariſius de illis qui Sappho & Dido , uti & Antiphon , Graece declinant : *melius eſſet* , inquit , *ſecundum Latinam conſuetudinem hujus Sapphonis* , *Didonis* , *dicere* , idque Pacuvii & Accii exemplo probat) ſe ipſum maledictis inceſſitum narrat , quod Sapho uno P , ac non uti a Graecis ſcribitur , ipſe ſcripſiſſet , *quum non animadvertant* , inquit , *eruditulі viri Latinam linguam poſt* P *ſtatim alterum* P *non admittere cui tamen inſit aſpiratio.* Verum noſtra quidem ſententia rigidus nimis cenſor eſt Jovianus , & in emolliendis vocibus diligentior , qui & in libris de aſpiratione negat Sphaeram & Sphinga ſcribi oportere. *Sphaeram* , inquit , & *Sphinga*

nos

Digitized by Google

nos nunquam dicimus quod Latino non conveniat ponere S *ante* F *vel* P *aſpiratum*. Scribere ergo Latini *Sapho*, *Sephoris*, *Saphirus* deberent pro *Sappho*, *Sepphoris*, & *Sapphirus*. Nec tamen memini illam ſcriptionem obſervari in codicibus vetuſtis manuſcriptis, aut priſcos Grammaticos, ubi de Φ agunt aut adſpiratione, id unquam notaſſe. Extat liber Phocae de aſpiratione, & Eutychis quaedam de eodem argumento, in quibus nihil de eo. Quod ſi ipſas literas Z & Y, quibus antea caruerunt, Latini propter Graeca vocabula receperunt, ut teſtantur Marius Victorinus, Valerius Probus, Aelius Donatus, Diomedes & alii, quidni & Π, etſi duriuſculum, ſervarint in vocibus quas a Graecis acceperunt?

Nummi veteres extant in quibus legitur ΣΕΠΦΩΡΗΝΩΝ. Talem Domitiani commemorat Vaillantius in numiſmatibus Imperatorum, Auguſtorum & Caeſarum *pag*. 23. Idem *pag*. 31. alterum Trajani producit, ita inſcriptum, quem Patinus depictum dedit in nummis aereis Impp. *p*. 146.

S I A G O N.

Σιαγών. Nomen loci Joſepho *Ant*. V. 10. לחי in Sacris literis, quod notat *Σιαγόνα*. Dictus eſt locus a maxilla quam Samſon projecit.

S I B M A.

שִׂבְמָה / Urbs tribus Ruben. *Num*. 32. 38. *Joſ*. 13. 19. Vinea Sibmae *Jeſ*. 16. 8. deinde a Moabitis occupata. *Jerem*. 48. 32. Inter Eſebon (Chesbon) & hanc Sabama vix quingenti paſſus ſunt teſte Hieronymo ad *Jeſ*. 16.

S I C H A N I N.

סיכנין / Unde R. Joſua dicitur in Midras Koheleth. 95. 4. & Echa Rabbati *fol*. 56. *col*. 1. & 69. 4. in nomine R. Levi loquens, & in Midras Schir Haſſchirin. *fol*. 5. *col*. 2. 4. & 36. 4. Alia praeterea quum plura notare poſſem, quod frequentiſſima ſit in veteribus

 Mi-

Midraſchim ejus mentio: ſed nota hoc tamen סכינין ſcribi bis in Midras Schir haſſchirin *fol.* 34.4.

SIKELLA.

Σίκελλα. Urbs. Joſephus *Antiq.* VI. 14. vide Tziklag.

SICHEM.

Multa quidem de nomine & ſitu hujus urbis olim adnotavimus in parte prima diſſertationum miſcellanearum, quae hic inſerere idoneum viſum non fuit, & illic legi queunt.

שְׁכֶם / *Schechem* in Veteri Inſtrumento haec urbs nuncupatur. Sita fuit in montanis Ephraim. *Joſ.* 20.7. Quercus prope Schechem memoratur *Gen.* 35.4. Viam altam fuiſſe tendentem a Bethel verſus Schechem legitur *Jud.* 21.19. Michmetath urbs in conſpectu τῆς Schechem erat in limite auſtrali Menaſſis (oportet ergo urbem Schechem non longe a confiniis Ephraim & Menaſſis abſuiſſe) *Joſ.* 17.7. Σίκιμα, in Eccleſiaſtica Syracidis 50. 28. & ipſi ſe Sichemitae appellant τοὺς ἐν Σικίμοις Σιδωνίους apud Joſephum.

Dicta fuit ab indigenis Μάβαρθα, quae aliis vulgo Νεάπολις teſte Joſepho *lib.* V. *de bell.c.* 4. Id ex *More* ortum duxiſſe alibi obſervavimus.

Plerique Sichem & Neapolin pro eadem urbe habent, & modo Sichem, modo Neapolin, illam appellant. Epiphanius *l.* III. *adv. haereſes pag.* 1055. Ἐν Σικίμοις, τοῦτ᾽ ἔστιν, ἐν τῇ νυνὶ Νεαπόλει. *Sicimis, id eſt, Neapoli, uti nunc dicitur.* Idem *lib.* III. *adv. haereſ. p.* 1068. Ἐν Σικίμοις ἐν τῇ νυνὶ καλουμένῃ Νεαπόλει, *a Sicimis, quae urbs nunc appellatur Neapolis*, ſecundo miliario fuit locus proſeuchae theatro ſimilis, ſub Dio, ita a Samaritanis conſtitutus. Alii tamen diſtinguunt Sichem a Neapoli, uti Euſebius in Onomaſtico ad vocem Τερέβινθος ſcribit, illam eſſe ἐν Σικίμοις, πλησίον Νέας πόλεως, *Sicimis prope Neapolim.* Et in voce Συχέμ. Δείκνυται ὁ τόπος ἐν προαστείοις Νέας πόλεως. *Locus (urbis Sichem) monſtratur in ſuburbanis Neapolis.* Et in voce Λούζα. Παρα-

ϱακειμένη Συχὲμ ἀπὸ 'θ σημείῳ Νέας πόλεως, ubi Hieronymus rectius videtur legiſſe, *juxta Sichem in tertio lapide Neapoleos.* Videlicet lapſu temporis aliae partes urbis Sichem periiſſe potuerunt, ad alias nova acceſſio facta eſt, ut tandem ipſa urbs Neapolis ab loco antiquae Sichem aliquo intervallo diſtaret. Quod illuſtrari poſſet ex ipſo hujus urbis Trajecti ad Rhenum ſitu, quae olim propior fuiſſe vico, nunc *Vechten* dicto, creditur, ubi arcis Romanae veſtigia conſpiciuntur, & nummi veteres, gemmae, urnae, tegulae, annuli, fibulae aliaque antiquitatis Romanae monumenta quotidie eruuntur.

Nomen iſtud Neapolis diutiſſime huic urbi adhaeſit, ſic ut neglecto veteri nomine hoc uſurpatum fuerit ab Judaeis, a Chriſtianis, a Gentibus, & Mohammedanis ipſis, qui nunc Palaeſtina potiuntur, & Ναπλέζαν illam nuncupant. Abulfeda illam نابلس *Nabolos* vocat, narratque Jeroboamum templum exſtruxiſſe علي جبل نابلس *ſuper montem Neapolis*, & juſſiſſe ad iſtum montem fieri peregrinationes religioſas eorum, حجهم, aliaque. Nos certiora ex ſacris literis edocti ſumus. In nummis quoque veteribus Neapolis dicitur. Ita & Joſephus, uti mox videbimus. Spartianus quoque in Severo. *Neapolitanis etiam Palaeſtinenſibus jus civitatis tulit quod pro Nigro diu in armis fuerant.* Juſtinus Martyr, cujus haec urbs fuit patria, in apologia ſecunda pro Chriſtianis *p.* 41. ἀπὸ Φλαυΐας Νέας πόλεως τῆς Συρίας, *a Flavia Neapoli Syriae Palaeſtinae.* Leontius in libro *de ſectis p.*410. de Samaritanis, τὰ περὶ Νεάπολιν εἶχον, *loca circa Neapolin tenuerunt.* Suidas ad v. Σιρίκιος, Νεαπολίτης ἐκ Παλαιστίνης, σοφιστὴς, μαθητὴς Ἀνδρομάχου, σοφιστεύσας χρόνον τινὰ κατὰ τὰς Ἀθήνας. *Siricius Neapolitanus e Palaeſtina, ſophiſta, diſcipulus Andromachi, docuit per aliquod tempus Athenis.*

In nummis veteribus Flavia Neapolis appellari ſolet; & aera inſcripta ducitur ab *anno* v. *c.* 823. Depictos aliquot videre eſt in Noriſii opere de epochis Syromacedonum *diſſertat.* v. Tales ſunt inſcripti ΦΛ. ΝΕΑϹ ΠΟΛΕΩϹ ϹΥΡ. ΠΑΛ. ΕΤ. ΠΗ. In aliis epochae annus eſt q. Alii ΦΛ. ΝΕΑϹ ΠΟΛΕΩϹ ϹΥΡΙΑϹ ΠΑΛΕϹΤΙ. ΕΤ. ΠΗ. Sic hic legitur, non ΠΑΛΑΙϹ-

TI. Spanhemius *de uſu & praeſt. numiſm.* nummum Titi deſcribit, in quo legitur ΦΛΑΟΥΙ. ΝΕΑΠΟΛΙ. ΣΑΜΑΡΕΙΑΙ. Similis nummi meminit Vaillantius in numiſm. Impp. Augg. & Caeſarum *p.* 362. & Patinus in nummis aereis Imperatorum *p.* 113. qui *pag.* 261. 258. 319. 203. & alibi male in iis legit ΦΑΝΕΑC pro ΦΛ. ΝΕΑC. refertque ad Paneada. Hunc errorem jam alii obſervarunt. In nummis coloniarum Vaillantii nummos Philippi Senioris videre eſt in quibus legitur COL. NEAPOL. & alii in quibus COL. NEAPOLI. NEOKOPO. In his conſpicitur mons Garizim & templum in ejus vertice, Silenus etiam aut Cybele duobus leonibus cincta, lupa, aut aquila. Vide & *pag.* 188. ibidem.

In nummis his (uti & in nummis Sidonis, Tyri, Damaſci, Laodiceae, & aliarum urbium Syriae ac Phoenices Silenus Bacchi comes cum utre conſpicitur. Solebant enim ἀσκοφορεῖν ἐν ταῖς Διονυσιακαῖς πόμπαις, *in pompis Dionyſiacis utrem ferre.* Et ἐν ταῖς χοαῖς qui primus congium ebibiſſet, utrem praemii loco accipiebat. Suidas ad voces Ἀσκὸς Κτησιφῶντος. Apud eundem in voce Ἑρμῆν legitur aliquid quod alii forſitan magis huc facere arbitrabuntur. Οἱ Φοίνικες τὲς θεὲς αὐτῶν πλάττεσιν ἀποφέροντας βαλάντια, ὡς τῦ χρυσῦ συμβόλυ ὄντος δυναςείας. *Phoenices Deos ſuos effingunt ferentes ſacculos, quod aurum ſit imperii ſymbolum.* Sed ego exiſtimo hic de marſupiis & loculis exiguis agi in quibus aurum ſervatur, non de ſaccis majoribus aut utribus qui in nummis Flaviae Neapolis conſpiciuntur humero Sileni impoſiti. De Sileni ſepulcro in Palaeſtina vide infra ad vocem *Silo.*

Joſephus *lib.* V. *de bell.* 4. Νεάπολιν hanc urbem vocat, alibi Σίκιμον, uti *Antiq.* I. 19. ubi urbem eam Cananaeorum appellat, & *Ant.* IV. 7. ubi montes Garizim & Ebal ei adjacere tradit. Ita quoque *Ant.* V. I. ubi ſita eſſe in Ephraim legitur, & *Ant.* VIII. 3. ubi ſcribit palatium in ea exſtruxiſſe Jeroboamum. *Lib.* XI. *Ant. c.* 8. narrat Sicima tempore Alexandri caput fuiſſe Samaritanorum, urbem ſitam ad montem Garizim.

Locus quem haec urbs tenere debet in mappa geographica

&

& ſitus ejus colligitur a nobis inde, quod Euſebius & Hieronymus ſcribant Schilo abeſſe a Sichem ſive Neapoli 10 miliaribus, Schilo autem erat inter Bethel & Sichem: id liquet ex *Jud.* 21. 19. Porro diſtabat Sichem ab urbe Hieroſolymitana miliaribus quadraginta. In itinerario veteri Hieroſolymitano haec diſtantia ponitur. *Inde*, a puteo Samaritanae, *millia* XXVIII. *euntibus Hieruſalem: in ſiniſtra parte viae eſt Bethar*, (Bethel) & *inde* XII *mill. uſque ad Jeruſalem.* Ita quoque Euſebius & Hieronymus dicunt Bethel abeſſe a Jeruſalem milliaria XII.

Cyrillus in comm. ad Hoſeam *pag.* 102. Sichem juxta Galaad in regione trans Jordanem locat. Σίκιμα τοί νυν πολίχνη τίς ἐστιν ἐπέκεινα τῶν Ἰορδάνου ναμάτων τε καὶ ὅμορος τῇ Γαλαάδ. *Sicima eſt oppidulum trans fluenta Jordanis, confine Galaadi.* Idem in eodem comm. *pag.* 176. Galgala quoque trans Jordanem locat Γαλγὰλ δὲ πόλις ἐστὶ τῶν Ἰορδάνου πέραν. Verum, dicet aliquis, forſitan Cyrillus appellat Peraeam regionem cis Jordanem, & Judaeam Samariamque regionem trans Jordanem. Sed ita locutus fuiſſet contra morem omnium ſcriptorum. Deinde, non ita voluit intelligi; nam ipſe ibidem Galaad dicit eſſe trans Jordanem, & Phul regem Aſſyriorum primo occupaſſe regionem 2 tribuum trans Jordanem: quod non niſi de Peraea intelligi poteſt: ergo ipſe in Peraea credidit eſſe Galgal, qui inſignis error eſt. Et hinc liquet in geographia Palaeſtinae non multum eſſe fidendum Cyrillo.

Eccleſiae non longe hinc ſtructae circa puteum Jacobi meminit Hieronymus in epitaphio Paulae. *Tranſivit Sichem, non ut plerique errantes legunt Sichar, quae nunc Neapolis appellatur, & ex latere montis Garizim exſtructam circa puteum Jacob intravit Eccleſiam ſuper quo reſidens Dominus ſitienſque & eſuriens Samaritanae fide ſatiatus eſt.*

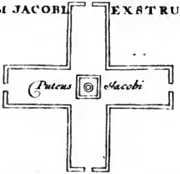
Saeculo ſexto Antoninus martyr hanc urbem vidit, & in itinerario ſuo his verbis deſcribit. *Civitatem quae nuper appellata eſt Samaria* (in eo fallitur; *Sichem* appellata fuit) *nunc vero Neapolis, in qua puteus eſt ubi Dominus a muliere Samaritana aquam petiit, ibique facta eſt baſilica in honorem Sancti Johannis & ipſe puteus ante*

can-

cancellos altaris eſt, & ſitula de qua dicitur quod de ea bibit, multique aegri veniunt & ſanantur. Ubi autem lapis fuerit, cui Chriſtus inſedit ſermonem faciens cum Samaritana, docet Codinus *de orig. Conſtantin.* illum tempore Juſtiniani allatum fuiſſe ex Samaria Conſtantinopolin.

Saeculo ſeptimo illic ſupererat eccleſia illa extra murum urbis, ſupra fontem Jacobi ſtructa, de qua lubet audire Adamnanum de locis Sanctis *libro* II. *Arculfus ſacerdos ſanctus regionem Samariae peragrans ad ejuſdem provinciae pervenit civitatem quae Hebraice dicitur Sichem, Graeca vero & Latina conſuetudine Sicima nominatur: quae quamlibet vitioſe Sichar vocitari ſolet. Itaque prope hanc eandem civitatem quamdam extra murum vidit conſtitutam eccleſiam, quae quadrifida in quatuor mundi cardines formata extenditur, quaſi in ſimilitudinem crucis, cujus figura inferius deſcribitur.*

ICHNOGRAPHIA ECCLESIAE SICHEMI SUPRA PUTEUM JACOBI EXSTRUCTAE.

Itinerarium S. Willibaldi, qui ſaeculo octavo iter per loca ſancta inſtituit, hujus eccleſiae etiam meminit. *Et ibi puteus ille prope caſtellum, ubi Dominus poſtulavit aquam bibere a Samaritana muliere, & ſuper illum puteum nunc eſt eccleſia, & ille mons eſt ibi in quo adorabant Samaritani.* Fortaſſe tamen legi debet *puteus ille prope cancellos*, non *caſtellum*: nam ita legitur in itinerario Antonini Martyris.

Saeculi duodecimi ſcriptor Phocas (vidit enim loca ſancta *anno* 1185.) ita ſitum hujus urbis deſcribit. Ἡ τῶν Σαμαρέων μη-

μητρόπολις Σιχὰρ, ἡ μετὰ ταῦτα κληθεῖσα Νεάπολις, κειμένη μέσον δύο βενῶν ἀμφοτέρων περιαπτομένη τῷ θεμελίῳ ἐπὶ μήκει τὰς πρόποδας. *Metropolis Samaritanorum Sichar, poſtea dicta Neapolis, ſita inter duos colles quorum pedibus ipſa fundamentis ſuis qua ſe longius extendit inhaeret* ..... Et mox: Ἐν δὲ τοῖς τῦ βενῦ προπόδοις ἐςὶ τὸ χωρίον ὃ δέδωκεν Ἰακὼβ Ἰωσὴφ τῷ υἱῷ ἀυτῦ ἐν ᾧ ἐςὶ τὸ τῦ ἀυτῦ Ἰακὼβ φρέαρ. *Ad radices montis (Gerizim) eſt ager quem Jacobus Joſepho filio ſuo dedit, in quo eſt puteus Jacobi.* Ibi nulla mentio Eccleſiae ſupra puteum.

Epiſcopi Neapoleos tres leguntur in actis conciliorum.

GERMANUS. Subſcripſit concilio Ancyrano habito anno epochae vulgaris 314. hoc modo,

Germanus Neapolis Palaeſtinae.

Vide tomum primum conciliorum generalium, *pag.* 1475. Idem eodem anno interfuit Concilio Neocaeſareenſi. Vide ibidem *pag.* 1488. ſubſcripſit & concilio Niceno primo. Vide *tom.* II. concil. *p.* 325.

PROCOPIUS. In epiſtola Johannis Hieroſolymitani inſerta actis concilii Conſtantinopolitani legitur

Προκόπιος τῆς Νεαπολιτῶν.

JOANNES. Ἰωάννης Νέας πόλεως. In actis concilii Hieroſolymitani habiti *anno* 536.

Juſtiniano multum debet haec Neapolis. Procopius *l.v. de aedificiis Juſtiniani, cap.* 7. narrat, imperante Zenone Neapolitanos impetum feciſſe in Chriſtianos Pentecoſten celebrantes, & epiſcopum Terebinthum ſacrae menſae adſtantem manuum digitis truncaſſe: qui ad Imperatorem confugiens ejus opem imploravit. Huic annuens Zeno Samaritanos monte Gerizim expulit & in culmine ejus Eccleſiam Sanctae Mariae condidit a Chriſtianis adeundam. Illi autem Templo murum ſpecie, ſed maceriam tantum revera, circumdedit. Infra autem in urbe praeſi-

Mmmmmm dium

Digitized by Google

dium validum, ad murum vero ſuperiorem non niſi decem milites collocavit. Poſtea Samaritani, imperante Anaſtaſio, montem vi occuparunt, per praerupta montis adſcendentes: quum enim via quae illuc ex urbe duceret ab altera parte praeſidio militum defenderetur non poterat adſcenſus ibi tentari. Hoc facinore patrato provinciae Praeſes ſontes comprehenſos morte mulctavit, & Juſtinianus Imperator muro eccleſiae Garizimitanae alterum addidit plane inexpugnabilem, & quinque templa Chriſtianorum in eadem urbe incenſa reſtituit.

SIDON.

Nomen habet urbs, צידון *Tzidon* Hebraeis, Σιδὼν Graecis, dicta, a Tzidone, primogenito Canaanis *Gen.* 10. 15. Profani ſcriptores fere a piſcatu nomen ducunt. Juſtinus XVIII. 3. *Phoenices terrae motu vexati relicto patrio ſolo Aſſyrium ſtagnum* (credo lacum aſphaltiten ſub hoc nomine latere. Id Syriae & Palaeſtinae ſtagnum veteres appellare ſolent. Vide ſupra *lib.* 1. *pag.* 248.) *primo, mox mari proximum litus, incoluerunt condita ibi urbe quam a piſcium ubertate Sidona appellaverunt: nam piſces Phoenices Sidon vocant.* Piſcatum vocant Syri צידא & hinc quoque nomen eſt urbis Bethzaidae ſitae ad mare Tiberiadis. Non deſunt qui a Sido Aegyptio, ex cujus ſtirpe Melchizedecus fuiſſe dicitur, nomen ducunt. Malala *lib.* III. Ἐν δὲ τοῖς χρόνοις τοῦ Ἀβραὰμ ἦν καὶ ὁ Μελχισεδὶκ, ἀνὴρ θεοσεβὴς, ἐθνικὸς, καταγόμενος ἐκ τοῦ γένους Σίδου υἱοῦ Αἰγύπτου, βασιλέως τῆς Λιβύης χώρας, ἐξ οὗ Αἰγύπτιοι κέκληνται. Ὅστις Σίδος ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἐπελθὼν παρέλαβε τὴν χώραν τῶν λεγομένων Χαναναίων ἐθνικῶν, τοῦτ᾽ ἔστι τὴν νῦν λεγομένην Παλαιστίνην. Καὶ ὑποτάξας αὐτὴν ᾤκησεν ἐκεῖ ἐν αὐτῇ· καὶ κτίζει πόλιν, ἣν ἐκάλεσε Σιδῶνα, εἰς ὄνομα ἴδιον· ἥτις νῦν ἐστὶν ὑπὸ τὴν Φοινίκην χώραν. *Abrahami aetate vixit Melchiſedec, vir pius ex Gentibus, ortum ducens e ſtirpe Sidi filii Aegypti, unde Aegyptii nomen adepti ſunt. Sidus hic ex Aegypto profectus regionem gentium Cananaearum, quae nunc Palaeſtina appellatur, ſubegit & incoluit, urbemque in illa Sidonem condidit de nomine ſuo nuncupatam, quae nunc Phoenices*

urbs

urbs eſt. Ita fere Glycas, Cedrenus & alii Corpori Byzantinae hiſtoriae inſerti, qui in tradendis chronologiis veteris aevi ita conveniunt ut qui unum legit omnes legiſſe poſſit videri.

Appellatur etiam צידן רבה *Sidon magna Joſ.* 11.8. & in verſione Graeca etiam legitur *Joſ.* 11.2. *βασιλεῖς τὲς κατὰ Σιδῶνα τὴν μεγάλην*, ubi in contextu Hebraeo longe aliter extat מלכים אשר מצפון, *reges qui ſunt a ſeptentrione.* Unde nonnulli crediderunt aliam fuiſſe Sidonem parvam, quos inter eſt Hieronymus in onomaſtico, ſive libro de ſitu & nominibus locorum ad vocem *Cana* ſcribens, *Cana uſque ad Sidonem majorem: eſt quippe & altera minor ad cujus diſtinctionem major haec dicitur.* Sed nil vetat quo minus credamus epitheton magnae ei datum ſine reſpectu ad aliam minorem. Altum enim apud veteres de Sidone minore ſilentium eſt. Hodieque Amſtelodamum הגדולה *magnam* ita nuncupare Judaei ſolent. Credidit tamen Origenes, ut ſenſui allegorico, cui nimis erat deditus, indulgeret, duas Sidones i. e. venatrices, latere ſub hac phraſi: ſe autem ſcribit, quamvis in locis Sidonis aliquoties commoratus ſit, nunquam comperiſſe duas eſſe Sidones, aliam magnam, aliam parvam. Verum & illi errant qui haec verba Hieronymi ita accipiunt ac ſi dixiſſet duplicem eſſe Canam, majorem & minorem. Loquitur enim plane de *Sidone majore*, & ſubdit *major haec dicitur* nempe Sidon.

Sorte diſtributa fuit tribui Aſcher, ſed nequiit expellere veteres incolas. *Joſ.* 19.28. *Jud.* 1.31. Euſebius eam ita deſcribit in Onomaſtico. Σιδών, πόλις ἐπίσημος Φοινίκης. Ὅριον δὲ ἦν τὸ παλαιὸν τῶν Χαναναίων βόρειον· ὕστερον δὲ τῆς Ἰουδαίας, ἐπεὶ καὶ αὐτὴ γέγονε τῆς κληρονομίας τοῦ Ἰσραήλ· φυλὴ γοῦν Ἀσὴρ ἐκληροῦτο· ἀλλ᾽ οὐκ ἐξῆρεν αὐτῆς τοὺς ἀλλοφύλους ἡ φυλὴ Ἀσὴρ, φησὶν ἡ γραφή. Hieronymus. *Sidon urbs Phoenices inſignis, olim Chananaeorum terminus ad aquilonem reſpiciens & poſtea regionis Judaeae. Cecidit autem in ſortem tribus Aſer, ſed eam non poſſedit, quia hoſtes nequaquam valuit expellere.*

Joſephus urbem hanc Phoenices eſſe ſcribit *Ant.* 1.7. (ita quoque Xenophon, in orat. de Ageſilao) & *Ant.* v. 1. negat eam pertinuiſſe ad terram Sanctam: qua in re fallitur omnino ſi no-

Digitized by Google

mine illo complectitur terram a Deo Iſraëlitis adſignatam, nam fuit tribui Aſcher data. Verùm tamen eſt a tribu Aſcher illam occupatam non fuiſſe. *Am.* IX. II. ſcribit eam a Tyriis defeciſſe ad regem Aſſyriorum Salmanaſſarem, & *Am.* V. 2. a Paneade ſive Dan abfuiſſe iter diei.

Situm urbis eleganter depingit Achilles Tatius, libro primo de amoribus Clitophontis & Leucippes. Σίδων ἐπὶ θαλάττῃ πόλις. Ἀσσυρίων ἡ θάλασσα, μήτηρ Φοινίκων ἡ πόλις, Θηβαίων ὁ δῆμος πατήρ. Δίδυμος λιμὴν ἐν κόλπῳ πλατὺς ἠρέμα κλείων τὸ πέλαγος· καὶ γὰρ ὁ κόλπος κατὰ πλευρὰν ἐπὶ δεξιᾷ κοιλαίνεται, στόμα δεύτερον ὀρώρυκται, καὶ τὸ ὕδωρ αὖθις εἰσρεῖ καὶ γίνεται τοῦ λιμένος ἄλλος λιμὴν, ὡς χειμάζειν ἐν ταύτῃ τὰς ὁλκάδας ἐν γαλήνῃ, θερίζειν δὲ τοῦ λιμένος εἰς τὸ προκόλπιον. *Sidon urbs eſt ad mare ſita. Mare Aſſyriorum eſt, urbs ipſa mater* (metropolis) *Phoenicum, parens ejus populus Thebanus. Duplex portus amplo ſinu aequor ſenſim accipit: ad dextrum enim latus ubi curvatur, alterum oſtium factum eſt, per quod aqua porro illabitur, ſic ut hic quaſi alter* (& interior) *portus ipſius portus ſit, ita quidem ut in hoc* (interiore) *portu naves hieme tutae ſint, in illo autem aeſtate.* Hinc puto illuſtrari verba Scylacis, qui de Sidone ſcribit (vide verba ejùs ſupra *lib.* II. *c.* 7.) eſſe illic λιμένα κλειστὸν portum clauſum, interiorem nempe illum qui erat λιμὴν τοῦ λιμένος. Strabo *l.* XVI. ita meminit duplicis portus Tyri, κλειστοῦ, *clauſi* unius, & alterius aperti, quem Aegyptium dicunt. Poſſet quis ſuſpicari haec tranſponenda eſſe & ad Sidonem, non Tyrum, referenda. Ceterum quod Achilles ſcribit Aſſyriorum eſſe mare illud quod Sidonem alluit non eſt mutandum in Syriorum. Solebant enim veteres nonnunquam Aſſyriae nomen pro Syriae uſurpare, & purpura ipſa, quae Sidonia & Tyria dici ſolet, Aſſyria appellatur, uti apud Virgilium *lib.* II. *Georg.* 465.

Alba nec Aſſyrio fucatur lana veneno.

Idem *in Ceir.*

Nec Libys Aſſyrio ſternetur lectulus oſtro.

Et in Eclog. IV. 25.

—— *Aſſyrium vulgo naſcetur amomum.*

Quod

Quod alibi dixerat Tyrium,

Non thalamus Tyrio fragrans accepit amomo.

Atque ita Syri & Aſſyrii odores apud poëtas memorantur, ut iisdem ſic unguentum Tyrium modo, modo Aſſyrium dicitur. Nonnus Dionyſiacôn *lib.* XVIII. *p.* 508.

> Ου πλόκαμοι προχυθέντες ἐπ' ἀργυφέων σέθεν ὤμων
> Ἀπλανέες Τυρίοιο μύρȣ πέμπȣσιν ἀϋτμήν.
> *Non capilli ſparſi ſuper candidos humeros tuos*
> *Minime confuſi odorem unguenti Tyrii emittunt.*

Confer cum his quae leguntur apud Tibullum, *lib.* III. *eleg.* 4. *verſ.* 28.

> *Intonſi crines longa cervice fluebant,*
> *Stillabat Tyrio myrrhea rore coma.*

Nec aliquid, puto, cauſae erit, quamobrem pro *Tyrio* ſubſtituendum ſit *Syrio*: quod tamen factum video in elegantiſſima illa editione, quam debemus Jano Broukhuſio, poëtae noſtra aetate nulli ſecundo. Nec in eodem libro, elegia VI, ubi legitur

Jam dudum Tyrio madefactus tempora nardo,

voluiſſem id mutatum in *Syrio*. Fateor, Horatius *nardum* vocat *Aſſyriam*, *lib.* II. *odar.* II. *verſ.* 16.

> —— *Aſſyriaque nardo*
> *Potamus uncti* ——

Sed Tyria nardus (ita dicta quod Tyro ad Romanos deferretur) etiam *Aſſyria* dici poteſt, quod *Syriae* & *Aſſyriae* nomina veteres confundant. Urbs Syriae Gadara, de qua ſupra egimus, Γάδαρα Ἀσσυρία appellatur in Anthologia veterum epigrammatum, *lib.* III. *cap.* 6. Libanus, mons Syriae, quod eſt cognitiſſimum, Aſſyrius veteribus nuncupatur. Ἀσσυρίῳ Λιβάνῳ apud Nonnum legitur Dionyſiacôn *lib.* II. *p.* 64. & XLI. *p.* 1053. Ἀσσυρίην Λιβανηίδα πέτρην *l.* XXXII. *p.* 801. & apud eundem Cadmus, quem Tyrium fuiſſe alibi teſtatur, Aſſyrius dicitur *l.* IV. *p.* 117.

'Ατρεκὲς 'Ασσυρίης ἀπὸ πατρίδος αἷμα κομίζει,
῏Ηχι ῥόος χαρίεντος 'Αδώνιδος.
Certum ex patria Aſſyria ortum ducit,
Ubi flumen eſt amabile Adonidis.

Epiſcopos Sidonis hos memorant acta conciliorum.

THEODORUM. Subſcripſit Concilio Niceno primo, *anno* 325.

PAULUM. Subſcripſit concilio Conſtantinopolitano primo, *anno* 381. Vide *tom.* II. conciliorum *p.* 956.

DAMIANUM. Concilio Chalcedonenſi interfuit *anno* 451.

MEGAM. Memoratur in actis & epiſtolis Concilio Chalcedonenſi ſubjectis *tom.* IV. conciliorum *p.* 889.

ANDREAM. In epiſtola Johannis Hieroſolymitani, *tom.* IV. conciliorum *p.* 192.

Nummi Sidonis plurimi circumferuntur. Non eſt animus recenſere omnes, (tanta eſt illorum copia) ſed quoſdam. Nummus eſt ex cimeliarchio D. Wren, Britanni, quem mecum communicavit Maſſonus noſter, in quo videtur nomen צידון literis Punicis legi.

Nummum hunc apud eundem Massonum vidi: uti hic delineari: ab altera parte insculptus erat hoc modo ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ *Similem habet D. de Boze. Pariſiis.*

Confer ad illustrationem horum nummorum alios duos quos a se conspectos communicavit mecum Massonus noster. Est Venetiis apud D. Tiepolo. inscriptus supra triremem ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΝΤΙΟΧΟΥ ΤΥΡΙΩΝ *infra* [illegible]. *Est in Gaza Medicea alter inscriptus* ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΤΥΡΙΩΝ. ΣΜΡ. *& infra triremem* [illegible]

Similem nummum deſcribit Montfauconius in Diario Italico *p.* 355. at characteres paullo aliter repraeſentat. Idem in Palaeographia Graeca *p.* 118. de hoc nummo agit, nec ut antea has literas צידון legit ſed לצדון. Verum de literis Punicis hic non agam, quod illa longius me ab argumento geographico ſeducerent.

In

In cimeliarchio Wildiano extant quatuor nummi Sidonis. Primus inſcriptus eſt ΣΙΔΩΝΟΣ ΝΑΥΑΡΧΙΔΟΣ L. ΕΚΣ. Annus hic 225 ducitur ab *anno* v. *c.* 643. Vide Noriſii epochas Syromacedonum, qui & hunc nummum delineavit *diſſ.* IV. & Patinum in nummis aereis Impp. *p.* 145. Alter eſt ΘΕΑΣ ΣΙΔΩΝΟΣ L. ΗΚΣ. Hunc depictum dedit Noriſius in eodem opere. Tertius ΣΙΔΩΝΟΣ ΘΕΑΣ ΖΚ ... quem in aes inciſum repraeſentavit Patinus in nummis aereis Impp. *p.* 145. Quartus eſt COL. AV. METRO. SID. quem depictum vide in Patini opere eodem *p.* 238. In tertio nummo conſpicitur Europe tauro vecta, ſecundum id quod Lucianus in libro de Dea Syria ſcriptum reliquit, τὸ νόμισμα τῷ Σιδώνιοι χρέονται τὴν Ἐυρώπην ἐφεζομένην ἔχει τῷ ταύρῳ. *Nummus quo utuntur Sidonii Europam habet tauro inſidentem.* Cum his nummis conferre oportet Achillem Tatium deſcribentem tabellam ſuſpenſam in templo Sidonio, & formam habitumque Europae tauro inſidentis.

Nunc quidem appellatur صيدا *Zaida*, & vix quicquam notavit de illa Abulfeda, Princeps Hamae in Syria, niſi eſſe oppidum exiguum, arce inſtructum in litore maris, & inter Damaſcum & Sidona eſſe intervallum miliarium 66, quae ita ſupputat,

a Sidone ad urbem Meſgaram مشغرا —— 24
ubi & fluvii illius meminit, cujus Maundrellus
Inde uſque ad urbem كاين —— —— 6
Inde uſque ad عين الجر —— —— 18
Inde uſque ad Damaſcum —— —— 18
66

Hoc iter confecit Maundrellus; & ſi quis conferat ſpatia horarum itineris, quae confeciſſe ſe narrat inter Sidona & Meſgaram, deprehendet illa omnino convenire cum Abulfeda, ſi tria miliaria conſtituamus pro una hora itineris.

Viros inſignes Sidone ortos Strabo tres memorat *l.* XVI. Moſchum,

ſchum, cujus erat dogma de atomis, teſte Poſidonio: Boëthum, quicum Strabo ait συνεφιλοσοφήσαμεν τὰ Ἀριστοτέλεια, & Diodotum fratrem ejus.

SIGO.

Σιγώ. Sita in Galilaea. Joſephus *de bell.* II. 25. Rufinus legit *Sigoph.*

In Heſychio legitur poſt vocem Σιγγενοὶ & quae eo faciunt .... πόλις μικρὰ τῆς Παλαιστίνης. Deeſt hic nomen urbis. Forſitan excidit Σιγώ. Hac de re conſuluiſſe me coram memini eruditiſſimum virum, Joh. Chriſtianum Bielium, qui Heſychium ſacrum edere parat.

* SILLA.

סִלָּא / In Bethmillo qua itur verſus Silla. 2 *Reg.* 12. 10.

SILO.

Corrupte in codice Graeco *Jerem.* 41. Σαλήμ legitur (& ita jam legit Cyrillus comm. in *Jeſ. lib.* 1. orat. 5. *p.* 127.) nam Hebraeus & Syrus habent Σιλώμ, ſive Schilo, uti notat Theodoretus ad h. l. Hebraïce *Schilo* שִׁלֹה & שִׁילוֹ & שִׁלוֹ nuncupatur, & inde formatur gentile שִׁלֹנִי. Eſt ab aquilone τῆς Bethel verſus ortum ſolis, ad viam quae aſcendit a Bethel verſus Sichem, & a meridie Lebonae. *Jud.* 21. 19. Tempore Hieronymi qualis fuerit ex his liquet quae leguntur in commentario ad Sophon. 1. *Vix ruinarum parva veſtigia in magnis quondam urbibus cernimus. Silo tabernaculum & arca Domini fuit: vix altaris fundamenta monſtrantur.* Idem in epitaphio Paulae. *Quid narrem Silo in qua altare dirutum hodieque monſtratur.* Euſebius ſcribit 12 (Hieron. 10.) miliaribus a Neapoli diſtare in regione Acrabattene.

Condita erat in regione montana, uti Joſephus ſcribit *Antiq.* V. 1. ubi Σιλοῦν nuncupatur. *Antiq.* V. 11. Σιλῶ legitur. Sed Suidas in hoc loco Joſephi quem deſcripſit videtur legiſſe Σηλώμ. Ita ille, Ἀφικομένου δὲ μετὰ τῶν γυναικῶν τοῦ Ἀλκάνου εἰς Σηλώμ πόλιν θῦσαι. Ita Zonaras quoque ex Joſepho πόλιν Σηλώμ.

Vi-

Videtur mihi ex hoc nomine Κιλὼ vel Σιλῦν ortum trahere fabula de Sileni ſepulcro quod in terra Hebraeorum extare ſcribit Pauſanias. Volebant enim videri veſtigia nominum Deorum ſuorum & cultus invenire Gentes in ſermone & ſacris Judaeorum. Sic Bacchum coli a Judaeis ſibi perſuadebant ob geſtationem thyrſorum in ſeſto tabernaculorum, & libationem vini frequentiſſimam in altari Hieroſolymitano, & nomen ſabbathi quaſi a Deo Sabazio ductum, & vitem auream in pronao templi ſuſpenſam, & vini uſum largiorem cui ſe dant Judaei in ſabbatho & alia. Idcirco Florus illam vitem nuncupat grande impiae gentis arcanum patens, ratus Pompejum conſpecta vite deprehendiſſe (quod Judaei ipſi negaverant hactenus) illos vere Bacchi cultui eſſe deditos. Sed a Baccho revertamur ad Silenum, cujus ſepulcrum apud Judaeos oſtendi ſibi eo perſuaſerunt facilius quod Siluntis nomen eo duceret, quod ſepulcra prophetarum vicina in honore haberent Judaei, & ſacra ſua celarent gentes, quodque hae exiſtimarent Bacchum ipſum ab iis coli. Verba Pauſaniae haec ſunt. Θνητὸν δὲ εἶναι τὸ γένος τῶν Σιληνῶν εἰκάσαι τὶς ἂν μάλιστα ἐπὶ τοῖς τάφοις ἀυτῶν. Ἐν γὰρ τῇ Ἑβραίων χώρᾳ Σιληνοῦ μνῆμα καὶ ἄλλου Σιληνοῦ Περγαμηνοῖς ἐστιν. *Mortale genus Silenos eſſe ex eo facile conjicias, quod in Hebraeorum regione unius & apud Pergamenos ſepulcrum alterius extet.* Huc ſpectare etiam puto Sileni imagines conſpicuas in nummis urbis Sichem, id eſt, Flaviae Neapolis, quae Silunti vicina fuit. Silunte tempore R. Benjaminis (cujus ὁδοιπορικὸν extat) Samuelis prophetae ſepulcrum oſtendebatur: ſed olim ibi non fuerat, ſi illi fides ſit: nec etiam Hieronymus ejus meminit.

SIMONIAS.

Σιμωνιάς. Vicus in finibus Galilaeae. Joſephus *in vita*. Meminerunt hujus Talmudici in Gemara Hieroſolymitana, codice Megilla *fol.* 70. *col.* I. שמרון סימונייה Schimron (*Joſ.* 19. 15.) *eſt Simonia.* Συμοὼν & Συμωὼν habent etiam codices quidam verſionis Alexandrinae *Joſ.* 19. 15.

SINDE.

Σίνδη. Vicus 20 ſtadiis a Tyro, 500 a Caeſarea maritima, diſjunctus. Euagrius hiſtoriarum *l.* V. *c.* 7. κώμην Σίνδην διέχουσαν τῆς τῶν Τυρίων ἔτι σαδίους κ'. *Vicum Sinden, qui a Tyro aberat* 20 *ſtadia.* Et τῆς Σινδήνων κώμης διεστώσης τῆς Καίσαρος (ita ſolet Euagrius Caeſaream Καίσαρος πόλιν appellare) σαδίους μάλιστα πεντακοσίους, *vici Sindenorum qui Caeſarea aberat* 500 *ſtadia.*

SION.

Uti nomen loci in regione Rubenitarum legitur in verſione Graeca *Joſ.* 13. 21. τοὺς κατοικοῦντας Σιών. יושבי הארץ eſt in Hebraeo: ſed quia סיחון nomen regis praecedit, videtur id repetitum ab interpretibus Graecis immerito.

SIOR.

Σιώρ. Vicus inter Aeliam & Eleutheropolin. Euſebius in Onomaſtico.

SOCHO.

שוכו & שוכה / Urbs in campeſtribus Judae. *Joſ.* 15. 35. 1 *Sam.* 17. 1. Eſt & urbs eodem nomine in montanis Judae *Joſ.* 15. 48. Euſebius dicit eſſe duos vicos in nono miliario viae ab Eleutheropoli Aeliam, unam ſuperiorum alium inferiorem, dictos Soccoth, ad vocem Σοκχώ.

Joſepho Σοχώ & Σωχώ ſcribitur: vide eum *Ant.* VI. 10. ubi urbem hanc in confiniis Judaeae & terrae Philiſtaeorum ſitam ſcribit, & *Ant.* VIII. 3. ubi urbs tribus Judae vocatur.

Cum hiſce conferamus illa quae leguntur *in vita* S. Gregorii Papae, a Paulo Bernriedenſi conſcripta, & inſerta *actis Sanctorum Maji tom.* VI. *p.* 116. Sic enim legitur in actionibus ſeptimi univerſalis concilii auctoritate primi Hadriani Papae collecti: *narravit nobis Dionyſius Presbyter Eccleſiae Aſcalonis de abbate Joanne Anachoreta dicens: quia hic magnus in praeſenti generatione fuit homo & ad*

ſtatum

ſtatum ſuum Deo placentem hoc de eo miraculum aſſerebat: in ſpecu, inquiens, ſenex ſedebat in partibus Sochus, poſſeſſionis ab Hieroſolymis miliaribus novem ferme diſtantis. Haec ſi vera ſint, & Socho abfuerit ab Eleutheropoli 9 miliaria verſus Aeliam, & ab Aelia ſive Hieroſolymis quoque novem miliaria, credenda eſt fuiſſe in medio viae: atque ita totum intervallum inter Aeliam & Eleutheropolin fuiſſet circiter XVIII mille paſſuum. In itinerario autem Antonini ab Aelia Eleutheropolin dicuntur fuiſſe XX mille paſſus: quod ſatis bene convenit cum ſpatio aſſignato, ſi credamus viam non ſemper eandem per omnes partes fuiſſe, ſed forſitan alicubi ad latus magis circumductam, vel ultra ſpatium 9 paſſuum, quae diſtantia τῇ Socho datur, aliqua parte ſe viam extendiſſe; quod facile credi poteſt, quia Euſebius & Hieronymus nunquam mille paſſus in duo dividunt, licet probabile non ſit omnes urbes diſtitiſſe a ſe invicem per mille paſſus continuos, vel bis aut ter mille paſſus, non mille & quingentos, aut trecentos: qui tamen quum non numerentur debet ex mille paſſibus memoratis ſaepe aliquid tolli, ſaepe aliquid iis addi. Idem de Antonini itinerario obſervandum eſt, in quo quum XX mille paſſus leguntur, id commode de XIX & mille quingentis intelligi poteſt, quot aeque XX mille quam XIX mille dici poſſunt, quia illi quingenti aeque ſuppleri per adjectos alios quingentos, quam tolli plane & omitti queunt, ut numerus τῶν mille paſſuum integer maneat.

SODOMA.

סדום / *Sedom.* Stephanus. *Σόδομα, μητρόπολις ἦν τῶν δέκα πόλεων τῶν ἐν τῇ Ἀσφαλτίτιδι λίμνῃ καταστραφεισῶν. Sodoma metropolis erat 10 urbium in lacu aſphaltite ſubverſarum.* Sacer codex non niſi 5 urbes recenſet, quarum haec praecipua videtur fuiſſe. Urbs a Deo everſa eſt una cum Gomorra, Adama, & Zeboim, ſita בככר *in planitie Gen.* 19. 29. quae & ככר הירדן *planities Jordanis* dici ſolet. Ante diximus (ubi de lacu aſphaltite actum eſt) nobis non videri illam aquis lacus aſphaltitis tectam eſſe, ſed everſam & re-

Digitized by Google

ta & hanc urbem fuiſſe Gaulanitidis) moenia addidiſſe. Videtur etiam in Galilaea vicus fuiſſe nomine Σωγάνη, non longe a Gabaris. Ita credo legendum eſſe in Joſepho, apud quem *in vita pag.* 1019. vulgo ita legitur, ſed male, uti exiſtimo. Ἐκέλευσα τοῖς πλήθεσι πρὸς Σωγάνην κώμην ἕπεσθαι Ἀράβων ἀπέχουσαν εἴκοσι στάδια. *Juſſi coetum ſequi uſque ad Soganen vicum Arabum diſtantem inde viginti ſtadiis.* Ita haec redduntur. Sed quum Joſephus haec jubens in urbe cui nomen Gabara fuerit, atque longius abeſſe Arabum vici debuerint, non dubitamus pro Ἀράβων ſubſtituendum eſſe Γαβάρων, & id conjungendum eſſe cum verbis ſequentibus, ut ſenſus ſit Soganen a Gabaris abfuiſſe ſtadia 20. Γαβάρων ἀπέχουσαν εἴκοσι στάδια.

S O L Y M E.

Σολύμη. Vicus Gaulonitidis. Huc uſque Gaulonitis regio defecit ad Agrippam. Joſephus *in vita, pag.* 1013.

S O N N A.

Σέννα. Urbs in planitie ſita. Joſephus *Ant.* VI. 15.

S O P H A.

Ἐν Σοφᾶ ἐν γῇ Ζαβουλὼν, in Sopha in tribu Zabulon natus eſt Malachias. Epiphanius de vit. Prophet. *pag.* 249. ubi alii codd. Σωχά. Chronicon Paſchale *pag.* 153. ἐν Σοφᾶ. Heſychius Presbyter Hieroſolymorum in vitis prophetarum, editus ab Hoeſchelio ex codice Auguſtano, Τίκτεται ἐν Σοφιρᾶ.

S O Z U S A.

Σωζοῦσα. Urbs Palaeſtinae primae epiſcopatu inſignis. Mentio fit illius in Concilio Chalcedonenſi & notitiis eccleſiaſticis veteribus. Stephanus. Σωζοῦσαι· πόλεις τρεῖς, Φοινίκης .... *Sozuſae. Urbes tres, Phoenices .....*

Epiſcopi Sozuſae hi fuere, uti ex actis conciliorum diſcimus.

BARACHIAS. Nomen ejus legitur in actis Epheſi, quae inſerta ſunt actis concilii Chalcedonenſis. In illis legitur.

Βαραχίου Σωζούσης Παλαιστίνης.

In Latinis codd. quib. *Oruxae civitatis Palaeſtinae.* In actis Epheſi Σωζούσης, at *Oruxae* quoque in contextu Latino. Ita quoque *pag.* 320.

LEONTIUS. Commemoratur in epiſtola Johannis Hieroſolymitani inſerta actis concilii Conſtantinopolitani: & in actis concilii Hieroſolymitani, *tomo* v. conciliorum *pag.* 284.

DAMIANUS. Legitur in actis concilii Conſtantinopolitani habiti anno 553. in nova collectione conciliorum Baluzii, *Damiano, epiſcopo Sozuzae vicem agente Euſtochii epiſcopi Hieroſolymitani.* Confer *tom.* v. conciliorum generalium *pag.* 416. ubi legitur *Damiano relig. ep. Sozuſae, vicem agente Euſtochii epiſcopi Hieroſolymitani.*

STRATONIS TURRIS. Vide *Caeſarea.*

STRADELA.

Urbs inter Maximianopolin & Scythopolin ſita. Memoratur in Itinerario veteri Hieroſolymitano. Vide Jizreel.

SUCCOTH.

סכת / Eſt nomen urbis in tribu Gad. *Joſ.* 13. 27. Inter Succoth & Tzarthan in planitie Jordanis 1 *Reg.* 7. 46. Hieronymus ad *Gen.* 33. 17. *Sochoth. Eſt uſque hodie civitas trans Jordanem hoc vocabulo in parte Scythopoleos.* Σκηναὶ Joſepho *Ant.* 1. 19.

SULEM.

Σουλήμ (ita legit Hieron.) vicus in quinto miliario a Tabor monte verſus auſtrum. Euſebius ad vocem Σουβήμ. Nomen hoc *Schu-*

Digitized by Google

Schunem vario modo corruptum extat in codicibus Graecis. Suidas Σωμανῖτις inde formavit, at alibi Σȣναμῖτις rectius.

SUR.

Σὺϱ. Locus hic inter Tyrum & Ptolemaida recenſetur in litore terrae Iſraëliticae, *Judith.* 3. 1. οἱ κατοικȣ̃ντες Σὺρ. Diverſus itaque eſt hic locus a Tyro quae צור *Tzor* dicitur. Vide an non ſit Σάρα Τυϱίων πόλις, memorata Scylaci.

SUSITHA.

סוסיתא / Locus Tiberiadi vicinus. Mentio fit in Vaijikra Rabba. Hippos eſſe creditur quia סוס ἵππος eſt.

SYCAMAZON.

Non invenio hujus urbis mentionem factam ante annum 431. quo concilio Epheſino interfuit & ſubſcripſit epiſcopus hujus urbis. Ibi legitur *tom.* III. conciliorum generalium, *pag.* 448.

Ἀιγνȣ̃ Συκαμαζίνος

Baluzius in nova collectione conciliorum hunc appellat *p.* 452. Johannem. In ſerie epiſcoporum, quae ex codice MS.to regio deſcripta eſt, quamque idem Baluzius inſeruit collectioni ſuae *pag.* 507. legitur

Ἀιάννις ἐπίσκοπος Συκαμηζῶνος.

In actis concilii Epheſini ſeſſione ſexta, quae Baluzius *p.* 528. recenſet Latine, legitur

Joanne Sycomazonis

Ita quoque *p.* 539. & in concilio Chalcedonenſi, *anno* 451 habito, ubi haec nomina relecta ſunt, nunc extat

Joanne Sycomazonenſi.

Sed quum illa nonniſi Latine extent facile potuit nomen notum *Joannes* uſurpari pro ignotiori. Memoratur & Dionyſius epiſcopus Sycamazonis in actis Epheſi quae inſerta ſunt actis concilii Chalcedonenſis. Vide *tom.* IV. conciliorum *p.* 118. ſed *p.* 268. male

Digitized by Google

male legitur Συσαμαζίνος. In epiſtola Johannis Hieroſolymitani, inſerta actis concilii Conſtantinopolitani, memoratur epiſcopus

Ἀλφειὸς Συκαμαζόνος,

& in concilio Hieroſolymitano habito *anno* 536.

Βασίλειος Συκαμαζόνος.

In notitiis veteribus eccleſiaſticis haec inter urbes Palaeſtinae primae memoratur. Errant qui Palaeſtinae ſecundae attribuunt. Supra *pag.* 212. jam notavi hanc aeque ac Sebaſten & Sozuzam urbes eſſe Palaeſtinae primae.

SYCAMINON.

Συκαμίνον, Hebraeis שקמונה appellatur, initio codicis Miſnici Demai *miſn.* 1. Stephanus. Συκαμίνον, πόλις Φοινίκων. *Sycaminum, urbs Phoenicum.* Non longe aberat a Ptolemaide, ubi rex Aegypti copias expoſuit oppugnaturus Ptolemaida. Joſephus *Ant.* XIII. 20. Euſebius in Onomaſt. ad vocem Ἰαφὲθ ſcribit vicum, cui nomen ἡ Συκάμινος, eſſe maritimum inter Caeſaream & Ptolemaidem propter montem Carmelum, & Ἡφὰ, *Epha*, dici ipſius aetate. Straboni appellatur Συκαμίνων πόλις diciturque ſita inter Ptolemaida & turrim Stratonis ſive Caeſaream.

In itinerario Antonini dicitur diſtare a Ptolemaide millia paſſuum XXIV, a Caeſarea XX. In itinerario Hieroſolymitano, a Ptolemaide XV, a Caeſarea XVI.

Theodoretus in comm. ad Jeſaiam *pag.* 45. Τὰς Συκαμίνους συκομόρους ἔφασαν οἱ λοιποὶ, καὶ λίαν εἰκότως. Τούτων γὰρ ἡ Παλαιστίνη πεπλήρωται, καὶ ἐκ τῶν ξύλων τῶν τοιούτων ὀροφοῦσι τὰς οἰκίας. *Pro ſycaminis (ſive moris) reliqui dixerunt Sycomoros, & valde probabiliter. His enim plena eſt Palaeſtina, & lignis iſtiuſmodi domos tegunt.* Plura de ſycomoris habet idem in commentario ad *Amos* 7. Nulla fere arbor in terra Iſraelitica frequentior fuit quam ſycaminos. Liquet ex Joſepho *Antiquit.* VIII. 2. ſcribente de Salomone τῶν κεδρίνων ξύλων οὐ πρότερον ὄντων ὥσπερ καὶ τῶν δένδρων τῶν συκαμίνων πλήθει τὰ τῆς Ἰουδαίας πέδια, quae Epiphanius, interpres

pres vetus, ita reddit, *Cedros arbores antehac nunquam in Judaea viſas in campis ejus adeo multiplicavit ut moros numero aequarent.*

SYCHAR.

Συχάρ. Urbs Samariae *Joh.* 4. 5. de quo nomine diximus parte prima diſſertationum miſcellanearum.

SYMBATHA.

Συμβαθά. Patria Azariae prophetae. Epiphanius de vitis prophetar. *pag.* 237. Sunt qui putent eſſe Saphatham vallem 2 *Chr.* 14. 10.

TAANACH.

תַּעְנָךְ / Urbs in tribu Menaſſe cis Jordanem. *Jud.* 1. 27. *Joſ.* 12. 21. & 21. 25. Eſſe in quarto miliario Legionis vicum hoc nomine ſcribit Euſebius ad vocem Thaanach (ſed hic ſitus noſtrae Taanach non convenit) & ad vocem Thanaach, abeſſe tria miliaria a Legione.

* TAANATH SCHILO.

תַּאֲנַת שִׁלֹה / In finibus Ephraim. *Joſ.* 16. 6. Euſebius dicit ad hanc vocem eſſe vicum Θανάθ, 10 milliar. a Neapoli contra orientem. Credo etiam Ptolemaeum hujus loci meminiſſe quem vocat Θῆνα. Vide Excerpta ex eo ſupra *lib.* 11.

* TABBATH.

טַבָּת / Urbs in Menaſſe. *Jud.* 7. 22.

TABOR.

תָּבוֹר / Non tantum montis, de quo ante egimus, *lib.* 1. ſed & urbis nomen eſt 1 *Chron.* 6. 77.

Digitized by Google

TACHOA.

Ταχόα. Urbs a Bacchide munita. Joſephus *Antiquit.* XIII. I. Τεφῶν I *Macc.* 9. 50. Latino Interpreti *Thopo.* Incertum quae lectio praeſtet.

TAPPUACH.

תַּפּוּחַ / Menaſſe habuit regionem urbis Tappuach, ſed ipſam Tappuach in finibus Menaſſis habebant Ephraimitae *Joſ.* 17. 8. Ceterum vide Beth Tappuach & En Tappuach.

Fuit & in planitie tribus Judae תפוח *Joſ.* 15. 33. cui cum proxime ſubjungatur והעינם poſſet videri de עין תפוח ſermo eſſe. Sed עין תפוח erat in finibus Menaſſis, non Judae.

* TARALA.

תַּרְאֲלָה / Urbs tribus Benjamin. *Joſ.* 18. 27.

TARBA.

In Notitia Imperii memoratur inter loca quae ſub diſpoſitione Ducis Palaeſtinae ſunt. Vide ſupra *lib.* I.

TARICHAEAE.

Ταριχαίαι, vel Ταριχέαι (utroque enim modo ſcribitur apud veteres) appellatur a Joſepho urbs Galilaeae *lib.* XX. *Antiquit.* *c.* 5. *lib.* II. *de bell. c.* 12. & 25. Urbs Judaeae & a Caſſio capta dicitur *Antiq.* XIV. 12. Urbem fuiſſe maritimam liquet ex *lib.* II. *de bell. c.* 26. ubi Taricheis navigaſſe Tiberiada Joſephus dicitur, & *lib.* III. *de bell. c.* 17. ubi urbs eſſe dicitur ad Lacum Genneſar ſita & ὑπέριος. Diſtabat autem haec urbs a Tiberiade ſtadia 30, uti tradit *in vita p.* 1010.

Plinius ſcribit Tarichaeam ſitam eſſe a meridie lacus, Tiberiada autem ad occidentem. Stephanus. Ταριχέαι ... Ἔςι Ταριχέα καὶ ἑνικῶς καὶ πληθυντικῶς λεγομένη πόλις τῆς Ἰεδαίας ὡς Ἰώσηπος. *Taricheae*

richaeae ... *Eſt Tarichea in numero ſingul. & plur. urbs Judaeae, uti ſcribit Joſephus.* Suetonius *in Tito*, *cap.* 4. *Tarichaeam & Gamalam, urbes Judaeae validiſſimas in poteſtatem redegit.* Videtur nomen accepiſſe a ſalſamentis. Piſces in lacu captos hic ſaliri conſueviſſe probabile eſt.

T A B A E.

Ταβαὶ .... πόλις τῆς Περαίας ἣν Ἀλέξανδρος ἐν τῷ περὶ Συρίας ἑρμηνεύει ἀγαθήν. Tabae ... urbs Peraeae quam Alexander in libro de Syria interpretatur bonam. Huc refer terram *Tob.* טוב ſignificat ἀγαθόν, uti hic quoque Alexander teſtatur. Holſtenius Περαίας mutat in Παραιτακήνης, ſed poteſt retineri Περαίας. Regio Gilead erat in Περαίᾳ, & hinc non longe aberat terra Tob, ubi Jephta commoratus fuiſſe legitur *Jud.* 11. 3. 5. 2 *Sam.* 10. 10.

T A T A M.

Ταταμ. Urbs in codicibus Graecis *Joſ.* 15. 60. legitur, non in Hebraeis. Alii legunt Ταταμὶ, Hieronymus in comm. ad *Mich.* 5. *Tami.* Apud Euſebium in onomaſtico legitur Τεσσὰμ, φυλῆς Ἰούδα: quo nomine quum urbs nulla tribus Judae in Hebraeis codicibus extet, quid prohibet credere illud ex Ταταμ eſſe depravatum, inprimis quum hoc ipſum Ταγὰμ, Ταταχ, & Ταμὶ & Ταταμὶ legatur? Variant enim exempla Graeca. Hieronymus apud Euſebium legit *Teſan.* Eſt tamen (ut quemadmodum ſentio loquar) ratio dubitandi de hac conjectura, quia non deprehendi alia nomina urbium quae iſto commate *Joſ.* 15. 60. leguntur in verſione Graeca, ab Euſebio inſerta fuiſſe onomaſtico ſuo. Quod ſi vel maxime ea inſerta fuiſſent ab Euſebio, Hieronymus addidiſſet, opinor, uti ad vocem *Rhinocorura*: *ſciendum autem quod hoc vocabulum in libris Hebraicis non habetur, ſed a ſeptuaginta interpretibus additum eſt.*

T E B E T Z.

תֵּבֵץ / *Jud.* 9. 50. Eſt vicus nomine Θήβης in finibus Nea-

polis abeuntibus Scythopolin in tertio & decimo lapide. Euſebius in onomaſtico.

T E C O A.

תְּקוֹעַ / Urbs in Juda. 2 *Chron.* 11. 6. unde vicina ſolitudo nomen accepit 2 *Chron* 20. 20. 1 *Macc.* 9. 33. Inter urbes Judae *Joſ.* 15. 60. non memoratur in codicibus Hebraeis. Sed Graeci Θεκὼ memorant *commate* 60 cum Bethlechem & aliis quae in Hebraeo non extant. Quodque omnino facit ut credamus voce Θεκὼ indicari illo loco urbem Tecoa, eſt quod uti *Joſ.* 15. 60. in codicibus Graecis eodem commate junguntur hae urbes tres, *Bethlechem*, *Tecoa & Etan*, ſic quoque 2 *Chron.* 11. 6. Euſebius ad vocem Ἐκθεκουὲ (natam, ut facile unus quiſque videt, ex male conjunctis verbis ἐκ Θεκουὲ) notat Θεκουὰ vicum diſtare 12 miliaribus ab Aelia ſive Hieroſolyma contra meridiem. Ita quoque Hieronymus ad *Jer.* 6. 1. Sed in onomaſtico ſcribit *Thecuam eſſe in nono ab Aelia miliario*, ubi legendum eſſe *duodecimo* tum ex Euſebio, tum ex Hieronymi aliis locis liquet. Euſebius ad vocem Θεκὼ addit eſſe *juxta deſertum civitatis Aeliae*. Epiphanius de vitis prophetarum *p.* 245. ſcribit Amoſum eſſe ortum ex Thecoa in terra Zabulon ἐν Θεκουὲ ἐν γῇ Ζαβουλών. Kimchi hanc Thecoa locat in tribu Aſcher. 1 *Macc.* 9. 33. memoratur quoque ſolitudo Θεκοέ.

Hieronymus in *c.* 6. Jeremiae. *Jeruſalem in tribu Benjamin ſitam nullus ignorat: Thecuam quoque viculum eſſe in monte ſitum & duodecim millibus ab Hieroſolymis ſeparatum quotidie oculis cernimus.* Pleniorem vero hujus loci deſcriptionem dat in prologo ad Amoſum. *Fuit de oppido Thecue, quod ſex millibus ad meridianam plagam abeſt a Sancta Bethlehem, quae mundi genuit Salvatorem: & ultra nullus eſt viculus, ne agreſtes quidem caſae & furnorum ſimiles, quas Afri appellant mapalia. Tanta eſt eremi vaſtitas, quae uſque ad mare rubrum Perſarumque & Aethiopum atque Indorum terminos dilatatur. Et quia humi arido atque arenoſo nihil omnino frugum gignitur, cuncta ſunt plena paſtoribus, ut ſterilitatem terrae compenſent pecorum multitudine.* Et mox, *Paſtor erat non in locis cultis & arboribus ac*

vineis

vineis conſitis, *aut certe inter ſylvas & prata virentia*, *ſed in lata eremi vaſtitate in qua verſatur leonum feritas & interfectio pecorum.* In Joſepho modo Θεκὼς *Ant.* VIII. 3. modo Θεκωὲ, *de bell.* V. 7. aliquando etiam Θεκόα *Ant.* IX. 1. & *in vita* appellatur: quae ſcriptionis diverſitas librariis potius quam Joſepho videtur tribuenda. Urbs tribus Judae eſſe dicitur *Ant.* VIII. 3. urbs infra quam ſolitudo eſt *Ant.* IX. 1. confer 2 *Chron.* 20. 20. vicus non longe ab Herodio Judaeae, *de bell.* V. 7. atque ita etiam vicus nuncupatur *in vita. p.* 1013.

Circa Tecoam praeſtantiſſimum oleum colligebatur. Miſna Menachot. VIII. 3. תקועה אלפא לשמן *Thekoa primas tenet in oleo.*

* T E L A I M.

טְלָאִים / Urbs in tribu Juda. 1 *Sam.* 15. 4. ἐν Γαλγάλοις, ibi reddunt Graeci. Legitur & Θηλὰμ, nomen loci 2 *Sam.* 3. 12. ubi Graeci habent Θηλὰμ ȣ̈ ἦν, quibus in Hebraeo nil reſpondet. Vide Euſebii onomaſticon ad vocem Θηλαμαυγή.

* T E L E M.

טֶלֶם / Urbs in tribus Judae portione auſtrali. *Joſ.* 15. 24. Creditur eſſe eadem ac *Telaim*, de qua mox actum fuit. Atque ita pronuntiatione differrent *Telem* & *Telaim*, veluti *Jeruſchelem* & *Jeruſchalaim.*

T E P H O N.

Τεφῶν. al. Τεφῶ. 1 *Macc.* 9. 50. Tappuach Latino interpreti.

T E T R A C O M I A.

Τετρακωμία. Urbs vel vicus Palaeſtinae ſecundae. Vide veteres notitias eccleſiaſticas.

THABATHA.

Vicus Palaeſtinae, cujus ſitum deſcribit Hieronymus in vita S. Hilarionis eremitae, his verbis. *Hilarion ortus vico Thabatha, qui circiter quinque millia a Gaza urbe Palaeſtinae ad auſtrum ſitus eſt, quum haberet parentes idolis deditos, roſa, ut dicitur de ſpinis floruit.* Sozomenus *lib.* III. 14. hujus meminit & Nicephorus Calliſtus hiſtoriae eccleſiaſticae *lib.* IX. *c.* 15. qui Θεβαϑὰ illum vocat & abeſſe ſcribit 15 ſtadiis a Gaza.

THAELAM.

2 *Sam.* 3. 12. Miſit Abner ad Davidem εἰς Θαιλὰμ, ȣ̃ ἦν. In Hebraeo non extat. Sed ex מלאכים nata vox eſt. Vide Telaim.

THALA.

Θαλά. Vicus grandis Judaeorum 16 miliaribus ab Eleutheropoli verſus auſtrum. Euſebius in onom. ad vocem Θαλχά. *Thella* appellatur Hieronymo.

THALCHA.

Θαλχά. Urbs tribus Simeon, quae *Joſ.* 19. 7. ab interpretibus Alexandrinis recenſetur hoc modo, Ἐρεμμὼν καὶ Θαλχὰ καὶ Ἰεϑὴρ καὶ Ἀσὰν pro eo quod in Hebraeis codicibus legitur עין ורמון ויתר ועשן. Agnovit hanc quoque Euſebius in onomaſtico, Θαλχὰ, φυλῆς Συμεών. Additque eſſe vicum Θαλὰ in ſexto decimo miliario Eleutheropolis in regione Judae auſtrali.

THALPIOTH.

Graeci *Cantic.* IV. 4. πύργος Δαβὶδ ὠκοδομημένος εἰς Θαλπιώϑ.

THAMANA.

In Notitia imperii Romani memoratur. Credo eſſe Thamara, ubi praeſidium Romanorum eſt.

THA-

THAMARA.

Θαμαρά. Vicus disjunctus unius diei ſpatio a Chebrone pergentibus Ailam, ubi praeſidium Romanum eſt. Euſebius ad Ἀσασὰν Θαμάν. Legitur illic, κώμη διεστῶσα μάλις ἡμέρας ὁδὸν ἀπιόντων ἀπὸ Χεβρῶν εἰς Ἀιλάμ. Illud μάλις mendoſum eſt. Quid ſi legatur μόνης ἡμέρας ὁδόν; *unius diei itinere*? Ita certe vertit Hieronymus, & Euſebius ſimili phraſi uſus eſt ad vocem Καρκὰ, ἀπέχον Πέτρας μόνην ἡμέραν. Sed quum Hieronymus ea verba Latine reddens habeat *unius diei itinere a Memphis oppido ſeparatum*, aſſentio Martianaeo, notanti latere hic nomen urbis Μαλάθων. Verum & μόνης hic legi velim, διεστῶσα Μαλάθων μόνης &c.

THAMARO.

Θαμαρώ. Inter urbes Judaeae recenſetur ultimo loco a Ptolemaeo. Poſſet eadem eſſe ac Thamara. Et in tabula veteri itineraria, quae Peutingeriana dicitur, *Thamaro* legitur.

THAMNASACHAR.

In codicibus Graecis *Joſ.* 21. poſt 39 comma inſeritur, quod in Hebraeo non extat, ubi mentio fit urbis Thamnaſachar: καὶ ἔλαβεν Ἰησοῦς τὰς μαχαίρας τὰς πετρίνας ἐν αἷς περιέτεμε τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ τοὺς γενομένους ἐν τῇ ὁδῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ἔθηκεν αὐτὰς ἐν Θαμνασαχάρ. *Et accepit Joſua cultros lapideos, quibus* (nota illud ἐν αἷς exprimere praefixum ב Hebraeorum, uti in Gloſſis μέλαν ἐν ᾧ γράφομεν & alibi ἐν ἐλαίῳ χρισθεὶς &c.) *circumcidit eos qui in itinere & ſolitudine nati erant, collocavitque in Thamnaſachar.* Poſſet quis ſuſpicari Σαχὰρ a זכר *mas* ductum, quod marium circumciſorum memoria in hoc loco abſconditis cultris permanſerit, niſi frequens mutatio σάραχ in σαχάρ & ſimilium nominum potius nos ad errorem librariorum duceret. Eſt Timnathſerach, quae Θαμνασαρὰχ ſcribitur *Joſ.* 19. 50. Dubium nullum eſt, quia commate 40 *Joſ.* 21. dicitur de eadem in codi-

dicibus Graecis, τὴν Θαμναϑαχὰρ ἔδωκαν αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Ἐφραΐμ, quod *Joſ.* 19. 50. de Timnatſerach legitur.

THAMNATHA.

Θαμναϑά. Urbs a Jonathane munita. 1 *Macc.* 9. 50. Euſebio Θαμνά, vicus, olim urbs. Sic quoque Ptolemaeo inter urbes Judaeae Θάμνα recenſetur. Vide vocem *Timnath*: & ſupra *l.* 1. ubi de regione Thamnitica.

THANACH.

Θανάχ. Vicus 4 miliaribus a Legione. Euſebius in onomaſt. ad vocem Θανάχ. Sed ad vocem Θανααχ ſcribit *tribus miliaribus*. Probabile eſt abfuiſſe Legione tria miliaria cum dimidio circiter, ut aeque poſſit dici abeſſe tria quam quatuor miliaria: non enim ea dividunt Euſebius aut Hieronymus. Erit Taanach *Joſ.* 12. 21.

THANATH.

Θανάϑ (*Thenath* Hieronymo) vicus 10 miliaribus a Neapoli verſus Jordanem. Euſebius in onom.

THAPSA.

Θαψά. Urbs apud quam Manaemus erat cum exercitu audita Zachariae regis Iſraëlitarum caede. Joſephus *Ant.* IX. 11. תפסח Tipſach. 2 *Reg.* 15. 16. Incolae Θαψιάται.

THARABASA.

Θαραβασά. Urbs quam Judaei Arabibus eripuerunt. Vide Joſephum *Antiquit.* XIV. 2.

THARSE.

Θάρση. Urbs in qua regia fuit Baëzae, regis Iſraelis. Joſephus *Ant.* VIII. 6. תרצה *Tirtza* in ſacris literis. Eadem mutatio quae in Θαμνά pro *Timna*, Θάψα pro *Tipſach*, Γαλαάδ pro *Gilead*,

lead, Μάσφα pro *Miſpha*, Μανιάθη pro *Minnith* &c. apud eundem Joſephum.

THARSILA.

Θαρσιλά. Vicus Samaritanorum in Batanaea. Euſebius in onomaſtico. Nil obſtat, uti Euſebius memorat in Palaeſtina κώμας Ἰουδαίων, κώμας Χριστιανῶν, quod ab iis potiſſimum aut ſolis incolerentur, ita quoque extra Samaritin fuiſſe vicos a Samaritanis inhabitatos. Diffuderunt enim illi poſt Hieroſolymae excidium ſe longius etiam extra Palaeſtinam.

THEBAE.

Θῆβαι. Urbs ab Abimelecho capta. Joſephus *Ant.* v. 8. Eſt ea Tebetz *Jud.* 9. 50. adeoque Θήβας fuerat dicendum in caſu recto, vel Θῆβες aut Τῆβες, ſed aliter Joſephus, quum Thebae Boeotiae & Aegyptiacae notiſſimae eſſent. Ita ille *Ant.* VII. 7. τὸν ἐν Θήβαις πύργον, ubi de eadem urbe quam Abimelechus cepit loquitur, & Zonaras ex Joſepho, Θήβας ἑτέραν πόλιν. Non poſſum quin hic adſcribam verba M. Varronis *lib.* II. *de re ruſtica cap.* I. de ſignificatione vocis Thebae, ut aliis campum meditandi aperiam. *Nec minus oppidi quoque nomen Thebae indicant antiquiorem eſſe agrum, quod ab agri genere, non a conditore, nomen ei eſt impoſitum. Nam lingua priſca & in Graecia Aeoleis Boeotii ſine afflatu vocant collis Tebas: & in Sabinis qui e Graecia venerunt Pelaſgi etiam nunc ita dicunt. Cujus veſtigium in agro Sabino via Salaria non longe a Reate milliarius clivus appellatur Tebae.* Hinc puto (ſi vere nomen id a Graecis ortum traxit) Aegyptiae Thebae in loco altiore ſitae ita dictae ſunt a Graecis. Plato in Phaedro *pag.* 356. *edit. Lugd. a.* 1590. Βασιλέως δ᾽ αὖ τότε ὄντος Αἰγύπτου ὅλης Θαμοῦ περὶ τὴν μεγάλην πόλιν τοῦ ἄνω τόπου ἣν οἱ Ἕλληνες Αἰγυπτίας Θήβας καλοῦσι, *rege exiſtente totius Aegypti Thamo circa magnam urbem tractus eminentioris, quem Graeci Thebas Aegyptiacas appellant.* Quod ſi ex lingua Aegyptiaca origo Thebarum arceſſenda eſt, poſſet credi ex ⲑⲃⲁⲕⲓ, quod Coptis urbem notat, factum nomen Thebarum. Urbis itaque illa nomen geſſit

κατ᾽ ἐξοχὴν, quod maxima eſſet, dicta veteribus propterea ἑκατόμπυλος, non quod centum numero portas haberet. Id jam animadvertit Diodorus Siculus *lib.* 1. *cap.* 45. & firmari poteſt aliunde. Roma etiam ἑκατόμπυλος appellatur in veteri inſcriptione, quam Sponius inſeruit Miſcellaneis eruditae antiquitatis *p.* 322.

—— Ῥώμης ἑκατοντοπύλοιο.

T H E B A S A.

Θηβασά. Vicus nobilis in regione Aeliae, 15 miliaribus inde remota. Euſebius in in onom. ad vocem Ἀσάν. Sed quum haec adferantur ad illuſtrandam vocem Ἀσάν, clarum eſt Βηθασά legi oportere.

T H E B E S.

Θήβης. Vicus diſtans Neapoli 13 miliaribus Scythopolin verſus. Euſebius in onomaſtico. Vide *Tebetz*.

T H E C O.

Θεκώ. Recenſentur inter urbes Judae *Joſ.* 15. 60. ſed non in Hebraeis codicibus verum in Graecis. Vide quae diximus ad vocem *Tecoa*.

T H E L A M.

2 *Sam.* 2. 12. in verſione Alexandrina Θηλάμ ὃ ἦν. Aquila παραχρῆμα habet, Symmachus ἀνθ᾽ ἑαυτοῦ pro תחתיו. vide *Telaim*.

T H E L L A.

Θελλά. Vicus eſt Jordani proximus, a quo longitudo Galilaeae ſuperioris pertingit uſque ad Meroth. Joſephus *de bell.* III. 2.

T H E N A.

Θῆνα, urbs Samariae. Ptolemaeus. Euſebius meminit vici nomine

mine Θῆνα, 10 miliaribus a Neapoli ortum verſus. Vide eum ad vocem Θανάθ. Sine dubio idem locus eſt.

THESBONE.

Θεσζώνη, urbs Gileaditidis, patria Eliae prophetae, uti ſcribit Joſephus *Ant.* VIII. 7. ἐκ πόλεως Θεσζώνης. Zonaras ex eo *lib.* II. *pag.* 90. ἐκ πόλεως Θεσζῆς. Vide *Thisbe.*

THISBE.

Θισζή. Urbs Galilaeae in regione tribus Nephtali, unde captivus abductus eſt Tobith a rege Aſſyriorum. *Tob.* 1. 2. ita deſcribitur, ἐκ Θισζῆς, ἥ ἐϛιν ἐκ δεξιῶν Κυδιος τῆς Νεφθαλείμ, ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ὑπεράνω Ἀσήρ. *Quae eſt a dextra, id eſt ad auſtrum, Kydios Nephtaliticae in Galilaea ſupra Aſer.* Pro Κυδίως vel Κύδιος (malo autem Κύδιος, uti Τράλλιος & Σάρδιος dicimus a Τράλλις & Σάρδις) alii legunt κυρίως, ut ſenſus ſit, a dextra Nephtalim proprie dictae. Sed praeterquam quod Nephtalim proprie & non proprie dicta non ſint hoc nomine notae regiones diverſae, videtur illa lectio κυρίως orta ex ignoratione vocis minus notae Κύδιος, uti mox *commate* 12 ἀγροῖς ſubſtitutum eſt pro urbe ignotiori Ῥάγοις. Ego quidem puto hic nomine Κύδιος intelligi urbem in extremis finibus terrae Iſraeliticae verſus ſeptentrionem ſitam, quae a Joſepho Κύδισσα, Euſebio Κύδισσος, ſcriptoribus ſacris קדש בנפתלי *Cadeſch in Naphtali* appellatur; plane uti hic Κύδις τῆς Νεφθαλείμ dicitur ut ab alia Cadesh diſtinguatur in finibus terrae auſtralibus. Ad hujus Cydios plagam auſtralem ſita fuit Thisbe, & ab hac Thisbe videtur Elias propheta התשבי *Tisbites* nuncupatus: verum, quia additur מתשבי גלעד *ex Toſchabe Gileaditidis*, alii putant ab urbe Toſchabe ita dictum. Illam urbem ignoro, uti nec quomodo a Toſchabe formetur ἐθνικὸν Tisbi. Scio autem Toſchabe תשבי inquilinos notare & ſenſum eſſe aptiſſimum, patria cum Thisbiten fuiſſe, Galilaeum, ſed diu habitaſſe in Gileaditide. Euſebius etiam meminit urbis Thesbae, patriae Eliae, in onomaſtico. Θεσζά, ὅθεν ἦν Ἠλίας ὁ

Digitized by Google

Θεσβίτης. Hieronymus. *Thesba, unde ortus eſt Elias propheta Thesbites.* Epiphanius *p.* 237. de vitis prophetarum ſcribit fuiſſe Eliam ἐκ Θεσβῶν ἐκ γῆς Ἀράβων, *e Thesbis e terra Arabum*, i. e. e regione trans Jordanem. Quamvis haec verba abſint a codice Epiphanii Auguſtano & a Chronico Alexandrino ſive Paſchali *p.* 161. Sed mox utrobique fit ejus mentio hoc modo, ἡ Θέσβις δῶμα ἦν τοῖς ἱερεῦσι. Credidit forſitan eſſe Chesbonem, urbem Leviticam: nam & apud Joſephum *Antiq.* VIII. 5. legitur ἐκ πόλεως Θεσβώνης. Eſt etiam urbs Boeotia Θίσβη, unde in Stephani Ἐθνικοῖς formatur Θισβαῖος.

THOBES.

Θωβής. Urbs memorata in ſerie urbium tribus Judae *Joſ.* 15. 60. ſed in codicibus Graecis, non Hebraeis. Hieron. in comm. ad *Mich.* 5. legit *Soris*. Sunt etiam Graeci codices qui Θωρὴς exhibent.

THRESSA.

Θρῆσσα. Vicus Idumaeae: quum videlicet hoc nomine magna pars Judaeae cenſeretur. Meminit ejus Joſephus *Ant.* XIV. 24. & *bell.* I. 11. alii Ῥῆσσα legunt. *Ant.* XIV. χωρίον τῆς Ἰουδαίας appellatur, ſed *bell.* I. Ἰδουμαίας, uti & in loco priore interpres legiſſe videtur, reddens *ad Reſſam, vicum Idumaeae.* Quare crediderim Idumaeae vicum fuiſſe. Frequenter in codicibus Joſephi permutantur Ἰουδαία & Ἰδουμαία, & capite proximo, ſive 12 *lib.* I. *de bell.* ubi in Graecis editis Ἰουδαία legitur, eſt in Ms.to Academiae Lipſienſis & aliis Ἰδουμαία, atque ita etiam legit Rufinus.

TIBERIAS.

Τιβεριὰς nomen fuit urbis & lacus. Lacus ipſe Τιβεριάδος nonnunquam dicitur, ſed & Τιβερὶς & Τιβεριάς. Vide ſupra *l.* I. ubi de lacu Tiberiadis egimus. Sunt qui illam olim Kinnereth dictam putent, aut Raccath, aut Chammath: ſed quum Raccath, Chammath, & Kinnereth urbes fuerint Naphtaliticae, & Capernaum urbs Tiberiade

Digitized by Google

beriade ſeptentrionalior (quod nullus negat) in confiniis Zebulonis & Naphtali ſita fuerit, teſte Matthaeo, Tiberias non potuit eſſe Chammath, Raccath, aut Kinnereth. Tiberiada eſſe urbem Kinnereth hinc puto creditum eſt, quia lacus, cui adjacet, dicebatur mare Tiberiadis & mare Kinnereth: unde ſibi perſuaſerunt Tiberiada & Kinnereth fuiſſe urbem eandem. Confer quae ſupra ſcripſimus *pag.* 161. & quae mox ex Joſepho notabimus.

Stephanus ἐν Ἐθνικοῖς. Τιβέριας, πόλις τῆς Ἰουδαίας, πρὸς τῇ Γεννησαρίτιδι λίμνῃ· κτίσθη δὲ ὑπὸ Ἡρώδου. *Tiberias, urbs Judaeae ad lacum Genneſiriten. Condita ab Herode.* At Tiberium ipſum hanc urbem condidiſſe tradit Joël in Chronographia *pag.* 162. Μετὰ δὲ Αὔγουστον ἐβασίλευσε Τιβέριος υἱὸς αὐτοῦ ἔτη κγ´ ὃς κτίσας πόλιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἐκάλεσεν αὐτὴν εἰς τὸ ἴδιον ὄνομα Τιβεριάδα. *Poſt Auguſtum imperavit Tiberius filius ejus annos 23. is urbem in Judaea condidit & de nomine ſuo appellavit Tiberiada.* Eadem haec leguntur apud Michaelem Glycam in Annal. *part.* III. *pag.* 233.

Ex Joſepho conſtat urbem Tiberiada in optimo agro Galilaeae ſitam, ad litus lacus Genneſaritici, a quo non longe abſunt aquae calidae Emmauntis, dictam de nomine Tiberii Imperatoris ab Herode Antipa. Vide *Antiquit.* XVIII. 3. & *de bell.* II. 8. Memorantur tamen & thermae ἐν Τιβεριάδι Joſepho *in vita.* Verum id capi poteſt de thermis Tiberiadi vicinis, uti ἐν πόλει Σολύμοις ſepulcrum eſſe Helenae ſcribit Pauſanias *l.* VIII. 16. & Joſephus *Ant.* XI. 5. Ezram ſepultum ſcribit ἐν Ἱεροσολύμοις. Ibidem *Ant.* XVIII. 3. dicitur aedificata eſſe in ſolo multis cadaveribus referto contra mores patrios Judaeorum. Unde colligere licet hanc urbem novam plane fuiſſe, & illo loco conditam ubi antea urbs non fuerat. Quod ſi antea Tiberias aliud nomen habuiſſet, extructa nempe & inſtaurata in loco urbis alterius, priſcum nomen notaſſet, puto, Joſephus, uti alias conſuevit. *Antiquit.* XIX. 7. legitur Agrippam illic excepiſſe reges Comagenae, Ponti &c. Vicinam eſſe Scythopoli Tiberiada ſcribitur *lib.* III. *de bell. c.* 16. quod clarius *in vita pag.* 1025. docetur, Tiberiada abeſſe ab Hippo 30 ſtadia, Gadaris 60, Scythopoli 120: & *pag.* 1010.

 di-

dixerat Tiberiada & Tarichaeas diſtare ſtadiis 30: & paulo ante ibidem, videlicet *in vita*, in confiniis Tiberiadis & agri Scythopolitani fuiſſe vicos Hippenorum & Gadarenorum; praeterea Juſtum docuiſſe Tiberiada ſemper urbem Galilaeae habitam fuiſſe & ejus regionis metropolim tempore Herodis tetrarchae, cui Sepphoris fuerit ſubjecta, & iſtum primatum amiſiſſe poſtquam Agrippae juniori a Nerone eſt donata, & id decus in Sepphorin tranſlatum. Idem ſcribit *in vita ſua*, *p.* 1023. ſtadiis quatuor a Tiberiade κώμην fuiſſe ὀρεινὴν vicum in monte ſitum. Hinc confirmatur id quod aliunde diſcimus non longe a Tiberiade montes fuiſſe.

Ex Epiphanio haec hauriri poſſunt ad illuſtrationem rerum Tiberienſium. Teſtatur ille *l.* 1. *adv. haer. p.* 127. illic in Judaeorum gazophylaciis ſervari euangelium Johannis Hebraice verſum, & acta Apoſtolorum. In illis gazophylaciis dicebatur Joſephus quoque inveniſſe nomen Dei (יהוה) γεγραμμένον τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ, quo lecto mira opera patravit. *Ibid. pag.* 134. Unde diſcimus deceptos fuiſſe viros illos doctos qui ſibi perſuaſerunt, quum euangelium Matthaei Hebraico ſermone in manibus Judaeorum eſſe viderent, illud idem eſſe ac Euangelium ab ipſo Matthaeo olim Hebraice aut Chaldaice conſcriptum. Nam uti Euangelium Johannis & acta Apoſtolorum ab iis Hebraice ſervata ſunt, ſine dubio ex Graeco verſa, ita etiam ſe res habere potuit cum Euangelio Matthaei. Non auſim negare, quod tot ſcriptores veteres uno ore affirmant, Matthaeum Ἑβραϊκοῖς γράμμασι & lingua Judaeis uſitata, Ἑβραΐδι διαλέκτῳ (quae phraſis non linguam puram Hebraeam, ſed talem qualis Judaeis tum uſitata fuit, in actis Apoſtolicis notat) Syriace, Chaldaice, aut quocunque tandem nomine dialectus illius ſaeculi appellanda eſt, conſcripſiſſe Euangelium ſuum: ſed quae hoc nomine edita ſunt, certe Matthaei non ſunt. Antea memini me obiter aliquid notaſſe quod huc faciat.

Idem Epiphanius tradit *l.* 1. *adv. haer. p.* 128. Tiberiade eccleſiam extruendi poteſtatem accepiſſe Joſephum a Conſtantino ſeniore, nec illic tantum ſed & Diocaeſareae & in Capernaum.

Tiberiade ante tempora Joſephi non licuit Chriſtiano, Samaritano

tano aut Ethnico habitare, uti nec in Nazareth, Diocaeſarea, aut Capharnaum. Ita ſcribit idem *lib.* I. *adv. haereſes pag.* 128. Adeoque mirum non eſt primum epiſcopum Tiberiadis qui conciliis oecumenicis interfuit fuiſſe Johannem qui anno aerae Chriſtianae 451 ſubſcripſit concilio Chalcedonenſi. Vide *tomum* IV. Conciliorum generalium *p.* 80. Interfuit deinde & Johannes epiſcopus Tiberiadis in concilio Hieroſolymitano anno aerae vulgaris 536. & & *Georgius religioſiſſimus epiſcopus Tiberiadis* memoratur in actis concilii Conſtantinopolitani ſecundi, habiti *anno* 553.

Joſephus ibi eccleſiam ſtructurus invenit molem imperfectam templi maximi, cui nomen erat Ἀδριάνειον, quodque oppidani in balneum publicum convertere ſtudebant, & conſtabat lapidibus quadratis quatuor cubitorum διὰ τετραπήχων λίθων τετραπέδων. Hanc molem templo ſuo deſtinavit, & caminos extra urbem ſeptem (Φούρνακας ἐπιχωρίως ταύτας καλοῦσιν, fornaces lingua vernacula illic appellant) calcarias fieri curavit, quarum ignem magicis artibus Judaei excantabant, donec Joſephus vas Καμψάκην (ſed qui illic habitant vocabant id Κακκάβιον) aqua plenum in nomine Jeſu ei immiſit. Sic tradit Epiphanius *l.* I. *adv. haer.* 136. 137. Huc faciunt, quae leguntur apud Lampridium in Alexandro Severo. *Chriſto templum facere voluit, eumque inter Deos recipere. Quod & Hadrianus cogitaſſe fertur qui templa in omnibus civitatibus ſine ſimulacris juſſerat fieri: quae hodie, idcirco quia non habent numina, dicuntur Hadriani.* Videtur, ſi Epiphanium conferam, legendum apud Lampridium *Hadrianìa* pro *Hadriani.*

Celebre nomen habet in ſcriptis Judaeorum (vide Miſnam Schabbath III. 4. & XXII. 5. &c.) Tiberias, quod illic plurimis annis poſt excidium urbis Hieroſolymitanae judices & doctores Hebraei permanſerint, uſque ad ſaeculum quartum aerae Chriſtianae adultum: quae etiam iis, quibus ad ſcripta Hebraeorum aditus praecluſus eſt, ex ſcriptis Buxtorfiorum, Ligtfooti, & aliorum cognitiſſima ſunt. Thermas Tiberiadis quis ignorat? & nos antea de iis aliqua notavimus *lib.* I. ubi de thermis Palaeſtinae. Salſas illas fuiſſe ſcribitur in itinerario Antonini martyris. מרים πικρὰς

eas

eas appellant Talmudici. Superfuiſſe uſque in dies hiſce proximos aquas illas calidas Tiberienſes fidem facit *αὐτόπτης* Monconiſius ita ſcribens : *au bord de la mer de Galilée du côté du couchant nous trouvames un bain d'une eau extremement chaude, d'un gout de ſouffre melée de nitre. Cette ſource entre incontinent dans la mer.*

אילוסיא דטבריא Iloſia Tiberiadis memoratur in Midras Ruth *fol* 40. 4. Commentator ait ſpeluncam eo ſignificari. אילוסיא מצאתי פי׳ מערה *Iloſia. Inveni interpretationem ejus eſſe ſpeluncam.* Memoratur & פילי שחוץ לטבריא in Bereſchit Rabba *fol.* 519.

Saeculo ſexto Juſtinianum moenia Tiberiadis, τὸ τεῖχος Τιβεριάδος, reſeciſſe Procopius narrat *lib.* v. *de aedific. Juſtinian. cap.* 9.

Saeculo ſeptimo poſt Chriſtum natum Heraclium excepit Imperatorem. Anaſtaſius bibliothecarius *in hiſtor. pag.* 101. *Cumque* (Heraclius anno Chriſti 620 tendens Hieroſolymas ut ligna vivifica a Siroe rege Perſarum remiſſa eo deferret) *Tiberiadem adiiſſet, accuſavere Chriſtiani Benjamin quendam nomine, quaſi mala ſibi facientem (erat enim admodum opulentus) qui ſuſcepit Imperatorem & exercitum ejus. Aſt imperator damnavit eum; quamobrem, inquiens, moleſtus es Chriſtianis? qui ait, ut inimicis fidei meae. Tunc Imperator admonitum hunc & ad credendum ſuaſum baptizavit in aedibus Euſtachii Neapolitani, qui & ipſe cum Chriſtianus eſſet, Imperatorem excepit.* Eadem habet in *Chron. p.* 273.

Saeculo octavo ita deſcribitur in itinerario S. Willibaldi ab ſanctimoniali conſcripto. *Pergebant ad urbem quae dicitur Tiberiadis. Illa ſtat in littore maris, ubi Dominus ſuperambulabat ſiccis pedibus & Petrus ambulans ſuper undas demerſus eſt. Ibi ſunt multae Eccleſiae & Synagoga Judaeorum ſed & magno honore Dominica.*

Scriptores qui res eodem ſaeculo geſtas memoriae prodiderunt hujus urbis mentionem facere ſolent, narrantes Judaeum Tiberienſem, πρεσβύτην Ἑβραίων, tempore Jezidi qui ſucceſſit Omari, primum auctorem fuiſſe iconomachiae, quae per tot ſaecula rem Chriſtianam turbavit. Vide *διηγ.* Johannis Hieroſol. & ſcriptores hiſtoriae Byzantinae poſt Theophanem *pag.* 312.

Zo-

Zonaras annalium *lib.* xv. *pag.* 103. auctores hujus rei fuiſſe Hebraeos duos ſcribit, ſed Tiberienſes fuiſſe non addit. Anaſtaſius autem bibliothecarius *p.* 133. & Theophanes in chronico *p.* 336. ſcribunt Judaeum illum fuiſſe ex Laodicea maritimae Phoenices, & id contigiſſe anno 715, imperii Leonis ſeptimo. Conſtantinus Manaſſes in compendio chronico *pag.* 86. ſcribit Leoni privato adhuc & iter agenti imperium praedictum fuiſſe ab Hebraeis, qui ab eo jam imperante petierint ſacrarum imaginum abolitionem. Sed jam ſaeculo quinto inter Chriſtianos fuerunt qui imagines Chriſti & ſanctorum amoliendas eſſe contendebant, qualis Xenaias de quo Theophanes in Chronico ad annum Chriſti 482. *Ξεναΐας δὲ ὁ δοῦλος τοῦ Σατανᾶ τὴν δεσποτικὴν εἰκόνα καὶ τῶν ἁγίων ἐδίδασκε μὴ δέχεσθαι. Xenaias autem ſervus Satanae imagines Chriſti & Sanctorum eſſe non debere docebat.*

Geographus, vulgo dictus Nubienſis, Tiberiadis ſitum ita definit, ut abſit a Ptolemaide ſive Accone bidui iter, ab Hieroſolymis nonaginta miliaria & totidem a Ramla, a *Sur* صور (Tyro) iter bidui exigui, a بيسان *Biſan* (Bethſan, ſive Scythopoli) fere iter unius diei, & idem intervallum ab عقبه ابلاق *adſcenſu Ablac.*

Abulfeda ſcribit Tiberiada ſitam في الغور, *in planitie*, additque طولها اثني عشر ميلا وعرضها ستة اميال *longitudo ejus* (planities) *eſt* 12 *miliarium*, *& latitudo ſex*, & mox montis meminit ad occaſum urbis والجبل من غرب المدينة. Hujus montis & nos ante meminimus: ſed الغور hoc loco pro campo magno accipi nequit, qui longior fuit: & haec verba referenda putem ad lacum Tiberiadis, cui longitudinem 12, latitudinem 6, miliarium Arabes tribuerunt. Vide Golii *notas ad Alferganum p.* 133. Adeoque ex exemplo meo Abulfedae aliqua excidiſſe ſuſpicor. Certe, quod غور nonnunquam pro campo majore quam hic eſſe deſcribitur capiatur, ex ipſo Abulfeda clarum eſt, qui urbem الصلت, ſitam in regione الاردن ei dicta, ſcribit eſſe في جبل الغور *in montibus* الغور, & remotum علي مرحلة *intervallo itineris diurni* ab urbe عجلون البعوثة *Azjeloun Al-*

baomſa, quae & ipſa erat من الاردن *ex* eadem *regione Jordanica*, & ſita في جبل الغور *in montibus* الغور ex adverſo urbis Beiſan, id eſt, Scythopolis verſus orientem. Idem & poſtea بطبرية, ἐν Τιβεριάδι, fontem collocat aquarum quibus homines ſe perluere ſolent: thermas innuit. Dicuntur ante haud ita multos annos iſtae thermae defeciſſe: ita ut fere nihil ſuperſit Tiberiadis praeter rudera, & aedem exiguam, quam Petri vocant. In hac urbe nimirum aedem magnificam, & ab illa quae hodie Petri dicitur plane diverſam, Helena Conſtantini mater Petro olim dedicavit, teſte Nicephoro Calliſto *hiſtor. eccl.* 11. 12. Hinc, puto, nomen aedis Petri huic aediculae adhaeſit.

Nummi extant varii hujus urbis, inſcripti ΚΛΑΥΔΙΟ-ΤΙΒΕΡΙΕΩΝ ΕΤ. ΑΠ. In his imago conſpicitur inſiſtens prorae & dextra temonem habens, ſiniſtra cornucopiae. Aerae caput ducitur ab *anno* V. C. 770. Vide Noriſium in epochis Syromacedonum *Differt.* V. Extant & apud eundem nummi ΤΙΒΕΡΙΕΩΝ cum aerae anno ΑΠ. in quibus Dea ſalus conſpicitur cum ſerpente monti inſidens, ex cujus radicibus fontes erumpunt, ad indicandas thermas Tiberiadis. Sunt & Λυκαβάντος ΓΡ. & ΑΡ. Vide Vaillantii Numiſmata Imperatorum, Augg. & Caeſ. *p.* 274. In Patini nummis aereis Impp. *pag.* 148. etiam nummus delineatur, in quo legit ΤΙΒΕΡΙΕΩΝ ΕΠΙ ΚΛΑΥΔΙΟΥ. ΕΤ. ΑΠ. At inſignis eſt nummus, de quo egit Noriſius in epiſtola ſubjuncta operi de epochis Syromacedonum, in quo ΤΙΒΕΡΙΑΣ legitur intra lauream, & ab altera facie ΗΡΩΔΟΥ ΤΕΤΡΑΡΧΟΥ L. ΛΔ. cum ramo palmae.

TIMNA.

תִּמְנָה / Urbs in finibus tribus Judae *Joſ.* 15. 10. 57. Oſtenditur in finibus Dioſpoleos euntibus Aeliam. Euſebius ad vocem Θάμνα.

TIMNATHA.

תִּמְנָתָה / Urbs Philiſtaeorum tempore Simſonis. *Jud.* 14. 1.

Dani-

Danitis tributa *Joſ.* 19.23. Vineae Timnath memorantur *Jud.* 14.5. Θάμνα κώμη, vicus, a quo regio Thamnitica nomen habet, memoratur Euſebio in onomaſtico. Θάμναθα nuncupatur 1 *Macc.* 9.50. Vicus fuit inter Aeliam & Dioſpolin, in finibus Dioſpolis, teſte Euſebio ad vocem Αἰνὰν & Θαμνά· & ad vocem Ἀρμαθὶμ (ea eſt Ramathaim Tzophim) ſcribit eſſe illam urbem in regione Thamnitica juxta Dioſpolin. Et ad vocem Βαιθσαρισὰθ notat eſſe vicum in regione Thamnitica 15 miliaribus a Dioſpoli. Longe itaque ſe illa regio extendit.

Joſephus aliquoties urbis nomine Θαμνᾶ meminit. *Antiquit.* v. 1. vocat oppidum tribus Ephraim, & *Ant.* v. 10. oppidum Palaeſtinorum: poſſidebant enim illud. Videtur autem Joſephus per Θαμνᾶ ibi intelligere non תמנה *Timna*, quod oppidum Judae, aut תמנתה *Timnatha*, quod Danitarum fuit, ſed תמנת חרס *Timnath cheres*, quod in Ephraimitide erat. De *bell.* III. 2. jungit Thamnam, Lyddam & Emmaunta; ſimiliterque *Antiq.* XIV. 18. Thamnam, Lyddam, Gophnam & Emmaunta. Videtur inter Antipatrida & Lyddam, vel certe non longe inde, fuiſſe; nam *lib.* v. *de bell.* c. 4. narrat Veſpaſianum Caeſarea profeſectum Antipatrida illic per biduum commoratum, & tertio die vaſtaſſe τὰ περὶ τὴν Θαμνᾶ τοπαρχίαν, deinde Lyddam verſus & Jamniam tetendiſſe. Meminit idem Θαμνάθης urbis a Bacchide munitae, *Ant.* XIII. 1. de qua vide 1 *Macc.* 9.50. Stephanus. Θάμνα πόλις Παλαιστίνης. Ἰώσηπος πέμπτῳ Ἰουδαικῆς ἱστορίας. *Thamna urbs Palaeſtinae. Joſephus lib.* v. *hiſt. Jud.*

Ab urbe Timna dictum eſſe Simeonem Timniten שמעון התימני nonnulli putant, uti *Jud.* xv. 6. התמני legitur: nam Jod mater lectionis eſt. Mentio ejus fit in Miſna Jadaim 1.4.

* TIMNATH CHERES.

תִּמְנַת חֶרֶס / *Jud.* 2. 19. urbs in tribu Ephraim: quod inde liquet quod eadem ſit ac Timnath ſerach, ſita in montanis Ephraim, uti dicitur *Joſ.* 19.50. & 24.30. ubi Joſua ſepultus eſſe illic dicitur, quod de Timnath cheres *Jud.* 2. 19. affirmatur.

TIMNATH SERACH.

תִּמְנַת סֶרַח / Urbs in montanis Ephraim. *Joſ.* 19.50.

TIRATHABA.

Τιραθαβᾶ. Vicus Samaritanorum prope montem Garizim. Joſephus *Antiquit.* XVIII. 5.

TIRTZA.

תִּרְצָה / Sedes priſca regum Iſraëliticorum. 1 *Reg.* 15.33. Ἀρσάνη corrupte legitur hoc nomen in Joſepho. Vide ſupra voces Ἀρσάνη & Θάρση.

* TOCHEN.

תֹּכֶן / Urbs in Juda. 1 *Chron.* 4. 32. Θοκκὰ Graeci.

* TOLAD.

תּוֹלָד / Urbs Simeonitarum. 1 *Chron.* 4. 29. vide tabellam triplicem ſupra *pag.* 153. Μωλαδὰ Graecis.

TOLOHA.

In Notitia dignitatum Imperii Romani recenſetur inter alia loca quae erant ſub diſpoſitione Ducis Palaeſtinae. Vide ſupra *lib.* 1.

TORNAGLA.

חורנגלא appellatur locus, urbs quibuſdam, prope Caeſaream ſive Paneada. Certe in Targum Hieroſolymitano *Num.* 34.15. dicitur חורנגלא דקיסרין *Tornagla Caeſareae*: ſed quum paulo ante eodem ſitu, nempe inter voces דקיסריון & לדיוקינוס legantur voces טור תלגא *mons nivis*, videtur utrobique idem legendum, & *Tornagla* natum ex *Tour talga*: vel vice verſa. Ligtfootus hinc *Gabara* quaedam formavit, quod תרנגול idem ſit quod

quod נגר, gallus videlicet: & ex דיוקינוס fecit διαυχένιον, quod tamen nil eſt niſi *Oceani* nomen cum ד praefixo. Frequens eſt id nomen in Targum. Adſcribam ipſa verba, ut examinari poſſint, deſcribentia fines terrae Iſraeliticae ſed confuſe admodum. ומכנרת כרך מלכותהון דאמוראי נפק להון תחומא לטור תלגא ולחומתא דלבנן / ומטור תלגא ולחומתא דלבנן נפק להון תחומא לחובא דמן צפון עינותא דדמשק / ומן חובא די מן צפון עינותא דדמשק נפק להון תחומא לדיוקינוס טור תלגא דקיסריון די מן מדנח מערב דן / ומן יוקינוס תורנגלא דקיסרין די מן מדנח מערב דן נפק להון תחומא טור תלגא לנהרא רבא נהרא פרת. Quamvis autem heic טור תלגא confundi male cum תורנגלא exiſtimem, nolim tamen contendere locum aliquem תורנגלא vel תרנגולא dictum, & diſtinctum a monte nivis, non fuiſſe. Nam in Gem. Hieroſ. Scheviith memoratur in confiniis terrae Iſraëliticae תרנגולא עילארה דלמעלה מן קיסרין *Tarnegola ſuperior ſupra Caeſaream*: & alibi in eadem Gemara. Quod ſi Tarnegola aliqua diſtincta fuit a monte nivis, fuit uterque locus vicinus & ſibi mutuo & Caeſareae ſive Paneadi.

TOXUS.

Τόξος. Urbs Palaeſtinae primae: vide Notitiam Graecam Patriarchatuum *pag.* 215. Interfuit concilio Sardicenſi *anno* 437 *Quintianus Epiſcopus a Taxe.* Vide opera Hilarii, editionis Pariſinae *anni* 1693. *pag.* 1297.

TRICOMIS.

Urbs Palaeſtinae, cujus meminit Cedrenus in compend. hiſtor. *pag.* 135. Τρίκωμιν τῆς Παλαιστίνης appellat. Et mox ἐπεὶ δὲ εἰς Τρίκωμιν ἐλθόντες ἔμαθον ἀποπλεῦσαι τοὺς διωκομένους ἐκεῖ ἔμειναν καὶ πόλιν τὴν λεγομένην Σκυθόπολιν οἰκοδομήσαντες οὐκ ἔτι ὑπέστρεψαν. *Poſtquam Tricomin perveniſſent (Scythae, qui Iphigeniam perſequebantur) & intellexiſſent eos quos inſequebantur jam inde abiiſſe, ibi* re-

remanſerunt, & urbe, cui Scythopolis nomen eſt, condita domum reverſi non ſunt.

TRICOMIAS.

Τρικωμιάς. Urbs Palaeſtinae primae, cujus mentio fit in notitiis veteribus Eccleſiaſticis. Si ex ordine, quo recenſetur, aliquid colligere liceat, videtur circa Gazam quaerenda. Memoratur etiam Tricomia in Notitia Imperii ſub diſpoſitione Ducis Arabiae.

TYRUS.

Priſcum nomen huic urbi fuit צר & צור, quod Punicis literis in nummis quibuſdam Tyriorum notatum creditur. Id quidem Σορ ſcribit Theodoretus in *Ezech.* 26. Τύρος Σὸρ τῇ ἐπιχωρίῳ προσαγορεύεται φωνῇ. *Tyrus lingua incolarum Sor appellatur.* Hinc eſt Sarra, quod licet haud adeo vulgare ſit ac Tyrus, invenitur in ſcriptis veterum. Gellius *lib.* XIV. 6. hujus nominis meminit, uti antiquioris quam Tyri, ſcribens, *quibus urbibus regionibuſque vocabula jam mutata ſint, quod Boeotia ante appellata fuerit Aonia, quod Aegyptus Aeria, quod Creta eodem quoque nomine Aëria dicta eſt, quod Attice* Ἀκτὴ, *quod Corinthus Ephyre, quod Macedonis* Ἠμαθία, *quod Theſſalia* Αἱμονία, *quod Tyrus Sarra, quod Thracia ante Sithon dicta ſit, quod Seſton* Ποσειδώνιον. Virgilium & Juvenalem voce Sarrani uſos pro Tyrio notiſſimum eſt. Ita etiam Silius Italicus *lib.* XV.

> —— *& Sarrano murice fulgens*
> *Inferias mittam fuſis inſignis Iberis.*

Paullo ante, libro eodem, Tyrium hunc muricem vocaverat.

> —— *non Tyrio vitiatas murice veſtes.*

Idem *lib.* I.

> *Sarrana priſci Barcae de gente vetuſtos*
> *A Belo numerabat avos.*

Et *lib.* III.

> —— *Tyrium vulgus, Sarranaque Leptis.*

Erat

Digitized by Google

Erat enim Leptis colonia Tyriorum, uti Plinius docet *lib.* v. Salluſtius de bello Jugurthino *cap.* 22. *Phoenices ... Hipponem, Hadrumetim, Leptim aliaſque urbes in ora maritima condidere.* Feſtus. *Sarra, Tyros inſula.* Ennius etiam Poenos Sarra oriundos dixit, teſte Valerio Probo. Plautus *Saram* nuncupat hanc urbem in Truculento *act.* II. *ſcen.* 6. *verſ.* 58.

Etiamnum me vilipendit? ad id purpuram ex Sara tibi
Attuli, & induvias Ponto amoenas.

Hinc nomen tuliſſe tibias Sarranas viri docti ſuſpicati ſunt. Vide Donati praefationem ante Adelphos Terentii. Sidonius Apollinaris etiam *Sarranis ſuccis* ſcripſit.

Inter illa quae plurima hanc urbem celebrem reddiderunt in ſcriptis veterum excellit vetuſtas originis & deductio coloniarum. Cum Sidone ipſa jam olim contendit de antiquitate; & quamvis ex ſcriptis profanis omnia congerere hoc loco non conſtituerimus quae ad urbis clariſſimae deſcriptionem, & hanc ipſam controverſiam, faciunt (poſſemus enim ad exemplum Teucri Cyziceni quinque libros de Tyro conſcribere) ex ſacris tamen literis notamus claram illic mentionem fieri Sidonis, urbis jam conſtitutae tempore Joſuae, quando Tyrum fuiſſe demonſtrari non poteſt. Quod ſi Tyrus lateret ſub מבצר צר, *Joſ.* 19. 29. urbe Aſcheritarum (quod quidam volunt) ſine dubio memorata fuiſſet inter illas urbes maritimas, e quibus Aſcheritae leguntur non potuiſſe expellere priſcos incolas *Jud.* 1. 31. Videntur Cananaei omnem oram maritimam occupaſſe, nec permiſiſſe ut Iſraëticae potirentur Sidone, Accone, Ecdippa (quae loca maritima illic recenſentur) & uti *commate* 34 legitur non permiſiſſe Emoraeos ut Iſraëlitae in vallem, id eſt tractum litoralem, deſcenderent, ſed eos compuliſſe in montana, ſic quoque Aſcheritae videntur ſubmoti a tractu litorali ad regionem montanam. Quis credat paſſos illos fuiſſe Tyro potiri Hebraeos, qui a Sidone, qui Accone, qui Ecdippa, eos arcere potuerant? Haec faciunt ut credamus ſub מבצר צור non latere urbem Tyrum, quam non minus ac Sidona & alias litor Calesananaei tenuiſſent. Adde quod nihil cogat מבצר

צור

צור de Tyro interpretari. Utrumque id nomen pluribus locis commune eſſe potuit: & Tyrus nonniſi צר dici ſolet.

Tyrum filiam Sidonis dici *Joſ.* 23. 12. multi autumant, quod a Sidone ortum ducat. Eſſe illam recentiorem Sidone non nego, ſed huc ſpectare illum loquendi modum mihi non perſuadeo. Quum enim illo capite plus ſemel de ipſa Sidone ſermo ſit, nil cogit hoc de Tyro intelligere. Quid? *Filia Babelis Pſal.* 137. 8. *Filia Tzionis*, *Jeſ.* 1. 8. & plurimis aliis locis, *Filia Tarſis*, *Jeſ.* 23. 10. *Filia Aegypti Jerem.* 46. 11. *Filia Dibon*, *Jer.* 48. 12. *Filia Hieroſolymae*, *Thren.* 2. 13. & quae ſunt plura, indicabuntne illic agi de coloniis quae a Babele &c. ortum habent, non de incolis Babelis ipſius? Non putem.

Alterum quod Tyrum claram reddit, eſt deductio coloniarum. Notum eſt Bochartum de coloniis hiſce egiſſe ſingulari volumine; nec mihi propoſitum eſt has ſigillatim recenſere. Solum notabo huc ſpectare quod Tyrus nobilis dicatur regionibus ab Ulpiano *l.* 1 *ff. de cenſibus*, ubi haec verba. *Sciendum eſt eſſe quaſdam colonias juris Italici: ut eſt in Syria Phoenice ſplendidiſſima Tyriorum colonia, unde mihi origo eſt, nobilis regionibus, ſerie ſaeculorum antiquiſſima, armipotens, foederis quod cum Romanis percuſſit tenaciſſima. Huic enim Divus Severus & Imperator noſter ob egregiam in rem publicam imperiumque Romanum inſignem fidem jus Italicum dedit.* *Nobilis* erat Tyrus *regionibus conditis*, ὡς ἔκτισε (liceat illa voce uti) quas incolis replevit, quas colonis, ut verba uſurpem Aquilae Romani, communiit. Sic Vellejus Paterculus *lib.* 1. de Tyriis ſcribit, eos *inſulam circumfuſam Oceano Gades condidiſſe.* Legitur quoque apud Suetonium *in Octaviano cap.* 99. *Ex dilectis unum Maſgabam nomine quaſi conditorem inſulae* κτίςην *vocare conſueverat.* Sic Imperatoribus ipſis poſtea titulus κτίςης τῆς οἰκυμένης, *propagator orbis terrarum*, datus fuit. Hieronymus in verſione Chronici Euſebiani, *Bithynia a Phoenice condita.* Coloniae videlicet, quibus litora maris mediterranei & inſulas ejus aliaſque oras inſtruxit, Tyrum praecipue nobilem fecerunt; & ſolet hoc ab omnibus qui Tyrum deſcribunt aut celebrant uti praecipuum notari; ſic ut credi non poſſit Ulpianum,

qui

Digitized by Google

qui patriam ſuam commendat ab antiquitate, virtute bellica & fide erga Romanos, hoc quod ad decus Tyri maxime faciebat omiſiſſe, urbes non modo ſed regiones plurimas eam matrem agnoſcere. Omiſiſſet autem, ſi illud *regionibus* mutes aut tollas. Confirmat me Plinius, qui plane agnoſcit *nobilitatem* (uſurpat eandem vocem) Tyri ſitam in urbibus quas genuit. Ita ille *lib.* V. *cap.* 19. *Tyrus ... olim partu clara, urbibus genitis, Lepti, Utica, & illa Romani imperii aemula, terrarum orbis avida, Carthagine, etiam Gadibus extra orbem conditis: nunc omnis ejus nobilitas conchylio atque purpura conſtat.* Illud *partu clara* omnino idem mihi eſſe videtur ac *nobilis regionibus*.

Qui de Tyro aget ante omnia videtur tria debere diſtinguere ſecundum ordinem temporum, Palaetyrum, Tyrum inſulam, & Tyrum adnexam continenti. Palaetyrus, quae & Tyrus vetus Latinis dicitur, 30 ſtadia aberat a Tyro inſula, teſte Strabone, verſus auſtrum. Fluvius eam alluebat, uti ſcribit Scylax: & hinc ſaxa petiiſſe Alexandrum, quum Tyrum oppugnaret, tradunt Diodorus Siculus, Curtius & alii. Haec Palaetyrus non longe ab illo loco ſita fuit, qui nunc راس العين *Ras Alain* dicitur, ubi fons (ille videlicet ad quem Alexander dormiit, teſte Plutarcho in Alexandro) & ciſternae capaces, atque veſtigia aquae ductus inde per iſthmum uſque ad Tyrum olim inſulam protenſi; quae, ut ſolet, accurate deſcripſit in itinerario Maundrellus. De nomine Παλαιτύρυ & nos aliqua ſupra notavimus ad vocem *Palaetyri.* Tyrus inſula, Φοινίσσα νᾶσος dicta Euripidi in Phoeniſſis, ambitum habuit XXII ſtadiorum, uti ex Plinio videtur colligendum, qui oppidum ipſum tot ſtadia obtinere ſcribit, ſed XIX mille paſſus intra Palaetyro incluſa. Ab Alexandro illam inſulam continenti adjunctam fuiſſe notum eſt, quum illam oppugnavit. Non diu antea Chaldaei illam everterant. Tyrus certe deſtruenda dicitur a Chaldaeis. *Jeſ.* 23. 13. & a Nebucadnezare *cap.* 26. 7. Joſephus factum eſſe demonſtrat ex annalibus Tyriorum *in lib. adv. Apionem*, Ἐπὶ Ἰθωβάλυ τῦ βασιλέως ἐπολιόρκησε Ναβυχοδονόσορος τὴν Τύρον. *Sub rege Ithobalo oppugnavit Nabuchodnoſor Tyrum.* In Annalibus Tyriis etiam legitur Tyrios

reges ſuos ἐκ τῆς Βαβυλῶνος accepiſſe. Ex Philoſtrato Joſephus rem confirmat & ex Diocle: vide *Ant. l.* x. In Seder olam, antiquo Judaeorum Chronico, *c.*26. legitur בשנת עשרים ושלש לנבוכדנצר נתנה צור בידו ושטף את כל יהודים שהיו בעמון ומואב *Anno tertio & vigeſimo Nebucadnezaris tradita eſt in manum ejus Tyrus, & cepit omnes Judaeos qui in Ammonitide & Moabitide erant.* Quare, quum Deus per prophetas Tyrum a Nebucadnezare capiendam praedixerit, & tum Tyrii ipſi tum Judaei id factum eſſe fateantur, quid cauſae eſt, quamobrem quidam ſubdubitare viſi ſint de impletione hujus prophetiae? Certe Chriſtianos id non decet. Deus praedixerat. Hoc ſufficit. Res ita evenit uti praedicta eſt, etiamſi nulli veterum literis id conſignaſſent.

Huic Palaetyro tribuenda eſſe quae de Tyro per Nebucadnezarem capienda in ſcriptis prophetarum leguntur, ſcribit in originibus Babylonicis, vir clariſſimus, Jacobus Perizonius, in quo plurimae quae ſunt literae, reconditae illae & exquiſitae, haud parum laudis noſtrae Bataviae adferunt. Tyrum ille quidem inſularem non ante aetatem Nebucadnezaris inhabitatam fuiſſe, & deſtructa demum per eum Palaetyro Tyrios in inſulam veluti in locum tutiorem ſe recepiſſe, opinatur: nec deſunt enimvero quae hanc ſententiam reddunt probabilem. Sed & ſcrupulos mihi quaedam injiciunt, quos niſi evelli ſenſero Tyro inſulari convenire potius quam Palaetyro illa quae in Veteri Teſtamento de Tyro praedicantur, exiſtimo. Nolim inficiari inſulam ipſam jam ante Nebucadnezaris tempora habitatam fuiſſe. Videntur enim mihi Tyrii, homines induſtrii & vel remotiſſimas oras navibus adeuntes, inſulam ſibi vicinam adeo & ſitu opportunam negligere non potuiſſe & incultam relinquere. Praeterea deſcriptiones Tyri in ſcriptis prophetarum non adeo conveniunt urbi tantum ad litus maris ſitae, vel, ut quidam putant, aliquot ſtadiis a mari remotae. Inſula, אי, dicitur plus ſemel. Scio a viris doctis notatum etiam oram maritimam hoc nomine dici. Id tamen hactenus demonſtratum eſſe non deprehendi: omnes enim locos in quibus אי legitur de *inſula* accipi poſſe exiſtimo. Quod niſi demonſtratum fuerit ab iis qui contra ſentiunt,

vel

Digitized by Google

vel hoc unum quod Tyrus אי, *inſula*, nuncupetur oſtendit non de ſola Palaetyro ſed & Tyro inſula prophetas loqui. Duo praecipue loci ſunt, in quibus אי non inſulam ſed tractum maritimum notare dicitur, *Jerem.* 47. 4. ubi Philiſtaei reliquiae אי Caphtor dicuntur; at ego hic inſulam inter brachia Nili interceptam intelligo, ex Aegypto Philiſtaeos deducens (vide ſupra *lib.* 1. *p.*74.) & *Jeſ.* 20. 6. eoſdem Philiſtaeos appellari יושב האי הזה *incolas* (veteres nempe) *inſulae illius* (Aegypti nimirum cujus fata praedicuntur toto illo capite) exiſtimo. Sed fingamus ita eſſe ut alii contendunt, & inſulae nomen locis maritimis tribui. Cur aliae urbes maritimae Palaeſtinae hoc nomine nunquam dicuntur? Cur ſola Tyrus? Cur adeo frequenter quaſi in mari medio, in corde maris, ſita, בלב ימים, deſcribitur. Scio & ad haec notari, *cor*, לב, non indicare rei medium. Sit ita. Indicat tamen rem de qua ſermo eſt, cingi undique illa re in cujus corde eſt. Praedicitur futura uti petra & משטח חרמים בתוך הים *expanſio retium in medio mari.* *Ezech.* 26. 5. confracta מימים *a mari Ezech.* 27. 34. Ita nunc ſe res habet. Aquae magnam partem non Palaetyri, ſed Tyri inſulae, occuparunt. Scopuli ejuſmodi & petrae piſcatoribus aptiſſimae nunc quoque illic conſpiciuntur.

Conſtat porro ex Tyriorum annalibus Salomonis aetate Tyrum inſulam jam habitatam fuiſſe. In literis ab rege Tyriorum Hiramo ad Salomonem datis legitur ὅπως παρασχῇς ἡμῖν ἀντὶ τούτων σῖτον, οὗ διὰ τὸ νῆσον οἰκεῖν δεόμεθα, φρόντισον, *cures eorum loco frumentum ad nos deferri, quo indigemus quod inſulam incolamus.* Ita Joſephus *Ant.* VIII. 2. Et ne quis dubitet an bona fide haec ex annalibus Tyriorum deſcripſerit, addit exempla harum literarum ſua aetate ſupereſſe in Tyriorum annalibus, & ſi quis velit poſſe illum Tyri cuſtodes publicarum tabularum adire & veniam inſpiciendi petere, reperturumque ita ut ipſe memoriae prodidit. Praeterea Joſephus (quem locum Cl. Perizonius jam notavit) tradit *lib.* IX. 14. tempore Salmanaſſaris Sidonem, Arcen, & Palaetyrum defeciſſe a Tyriis ad Aſſyrios. Inde liquet Tyrum aliquam a Palaetyro diſtinctam jam tum fuiſſe. Addit, quum ſoli Tyrii (inſulani illi) ei parere negarent, ſexaginta naves ipſis

 op-

Digitized by Google

oppoſuiſſe, deinde & prohibuiſſe ne aquas ex flumine (in objecta nimirum continente) peterent. Denique Joſephus *lib.* I. contra Apionem narrat ex Dio & Menandro regem Hiramum urbem Tyriam a parte orientali ampliaſſe, & templum Jovis Olympii quod in inſula ſingulari ſitum erat antea (τὸ ἱερὸν καθ' ἑαυτὸ ὂν ἐν νήσῳ· ergo illa inſularis Tyrus ex minoribus inſulis poſtea junctis videtur conflata) urbi conjunxiſſe, jacto aggere in loco intermedio. Illud etiam tradit idem *lib. Antiq.* VIII. 2. Praeterea Salmanaſſar, quum Tyrum capere conaretur, ſexaginta navibus Tyrios aggreſſus legitur apud eundem Joſephum *lib.* IX. 14. Haec omnia oſtendunt de inſula Tyro illic agi, non Palaetyro.

Praeterea ad confirmationem ſententiae noſtrae de Tyro inſula jam olim, diu ante Nebucadnezaris tempora, inhabitata hoc facit quod Alexander Tyrios, in inſula habitantes, rogaverit liceret ſibi Herculi ſacra facere & urbem intrare, παρελθὼν ἐς τὴν πόλιν θῦσαι τῷ Ἡρακλεῖ. Additque Arrianus *lib.* II. de expeditione Alexandri *cap.* XVI. Ἔστι γὰρ ἐν Τύρῳ ἱερὸν Ἡρακλέους παλαιότατον ὧν μνήμη ἀνθρωπίνη διασώζεται, *eſt enim Tyri templum Herculis vetuſtiſſimum omnium, quorum apud homines memoria eſt.* Hoccine dici poteſt de templo, quod poſt tempora Nebucadnezaris ſtructum erat: & qua veri ſpecie hoc jactare Tyrii aut ſcriptis conſignare auſus fuiſſet Arrianus? Deinde confirmat Arrianus dicta ſua ex Herodoto de antiquitate Herculis illius Tyrii. Herodotus *hiſt.* II. 44. Tyrum profectus eſt & conſpexit illud templum, quod ante duo millia annorum & trecentos conditum eſſe audivit a ſacerdotibus Herculis, ibique in templo vidit στήλην e zmaragdo. Plinius *lib.* XXXVII. *cap.* 5. hujus meminit: *Theophraſtus tradit ſe ſcribente eſſe in Tyro Herculis templo ſtantem pilam e zmaragdo.* Videturque haec ſententia de inſula Tyro jam vetuſtiſſimis temporibus inhabitata adeo recepta fuiſſe apud veteres, ut Tyri antiquitatem celebrantes nunquam adnotent ſe de Palaetyro loqui, ſed clara illa ac inſulari Tyro, & Cadmus ipſe Tyrius νησιώτης propterea dictus ſit. Vide Lucianum in dialogis.

Videamus porro duo quae huic ſententiae opponi poſſunt. Primo

mo equos, pulverem, equites & currus Nebucadnezaris intraturos portas & conculcaturos plateas Tyri (*Ezech.* 26. 10.) non convenire urbi in inſula exſtructae. Fateor, niſi & Palaetyrus uti pars Tyri haberi poſſet (ſicut & Plinius ambitum Tyri incluſa Palaetyro deſcribit) & inſula continenti jungi potuiſſet. Anguſtum erat id fretum, 4 ſtadiorum ut Curtius ſcribit & Diodorus Siculus, ut Plinius, 700 paſſuum, quod inſulam a continenti ſecernebat. Quis credat Nebucadnezarem, qui tres annos & dimidium urbem obſediſſe dicitur (quum ab Alexandro capta ſit menſe ſeptimo) non eodem aſtu uſum ut Tyrum expugnaret, quo Alexandrum? Non deſunt inter veteres qui id diſertis verbis ſcriptum reliquerint; quamvis id omittere potuerint, ut Joſephus *Ant.* XI. 8. & Juſtinus *l.* XVIII. captam ab Alexandro Tyrum ſcribentes nullam aggeris facti mentionem faciunt, quem tamen ab eo factum fuiſſe alii memoriae prodiderunt. Et ipſum illud tempus obſidionis videtur indicare de Tyro inſula agi. Palaetyrum non credo ei tantum negotii potuiſſe faceſſere.

Deinde Tyro inſulae non videtur convenire, quod ita dicatur eſſe deſtruenda ut non ſit aedificanda amplius, verum Palaetyro. Dubium hoc movit Hieron. ad *Ezech.* 26. *quam*, inquit, *hodie cernimus Phoenices nobiliſſimam & pulcherrimam civitatem*: & ad *cap.* 27. de eadem, *quod quidem uſque hodie perſeverat, ut omnium propemodum gentium in illa exerceantur commercia.* Et ſolvit hoc ita, *quod nequaquam ultra ſit regina populorum, nec proprium habeat imperium, uti habuit ſub Hiram & caeteris regibus, ſed vel Chaldaeis vel Macedonibus vel Ptolemaeis & ad poſtremum Romanis ſervitura ſit.* Adde, quod notavit in originibus Babylonicis *p.* 365. Cl. Perizonius, denunciationes iſtas propheticas ſaepiſſime aliquid hyperbolici habere ſecundum morem loquendi in Oriente uſitatum, uti & Babylon a Medis & Perſis capta ſubvertenda dicitur uti ſubverſa eſt Sodoma, nec habitaturum in ea filium hominis. Praeterea dici poſſet praedici a Prophetis Tyrum ita deſtruendam, ut non ſit habitanda amplius, non quidem a Nebucadnezare (nam obſtat quod dicatur *Jeſ.* 23. oblivioni tradenda per 70 annos & dein reditura ad quaeſtum ſuum) ſed ita ut Nebucadnezar pri-

muſ eſſet qui faſtum ejus contunderet & ſuperbiam puniret, quumque illa ſibi florem perpetuum polliceretur, fore tempus quo urbs deleretur plane & piſcatores ſoli retia ſua eo loci ſiccarent, uti hodie eſt. Obſervavit Abarbanel in libro cui titulum fecit משמיע ישועה morem hunc eſſe prophetarum ut in vaticiniis ſuis ad propinquum ſimul & remotum tempus reſpiciant, adeoque prophetias ad ſaecula longe remota ſpectantes inter alias quae tempora proxima tangunt inveniri. Et hoc quidem eo magis in argumento in quo verſamur fieri potuiſſe certum eſt, quod Deus Tyriis urbis exitium minetur, quod diverſis temporibus per gradus quaſi appropinquaret.

Epiſcopos Tyri hos invenio in actis conciliorum memoratos.

CASSIUM. Hic interfuit concilio Caeſarenſi habito circa annum aerae Chriſtianae CXCVIII. Vide Stephani Baluzii novam collectionem conciliorum *pag.* 13.

PAULINUM. Interfuit concilio Caeſareenſi, *anno* CCCXVIII. Vide ibidem *pag.* 23.

ZENONEM. Hic ſubſcripſit concilio Niceno, anno CCCXXV, inter epiſcopos Phoenices primus. Vide *tomum* II. conciliorum generalium *pag.* 51.

VITALEM. Subſcripſit concilio Sardicenſi ab iiſdem habito anno CCCXLVII. Vide opera Hilarii *pag.* 1323. editionis noviſſimae Pariſinae: & *tom.* II. conciliorum generalium *pag.* 710.

URANIUM. Subſcripſit concilio Seleucienſi a Semiarianis habito anno CCCLIX. Vide Epiphanium *haereſ.* 73. & Baluzium *pag.* 66. novae collectionis conciliorum. Vide & Socratem *hiſtor. eccleſ. lib.* II. *c.* 39. & Sozomenum *hiſtor.* IV. 12. & 22.

ZENONEM. Subſcripſit concilio Conſtantinopolitano, inter oecumeniea ſecundo, anno CCCLXXXI. Vide *tom.* II. concilior. *pag.* 956.

PHOTIUM. Legitur in actis concilii Chalcedonenſis, anno CCCCLI habiti, *tom.* IV. conciliorum *pag.* 80. & 787.

EU-

Digitized by Google

EUSEBIUM. In actis concilii Conſtantinopolitani habiti anno DLIII. Vide novam collectionem conciliorum Baluzii, *pag.* 1497. & *tom.* v. conciliorum generalium *p.* 416.

Nummi hujus urbis plurimi reperiuntur, inſcripti ΤΥΡΟΥ ΙΕΡΑC ΚΑΙ ΑCΥΛΟΥ aut ΤΥΡΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩC. Nam & Tyrus & Sidon ſe metropoles dixere, dubiumque erat, teſte Strabone *l.* XVI cui ex his duabus titulus μητροπόλεως potiori jure conveniret. Suidas ad vocem Παῦλος imperante Hadriano eam factam metropolin tradit, his verbis, Παῦλος, Τύριος, ῥήτωρ γεγονὼς κατὰ τὸν Φίλωνα τὸν Βύβλιον· ὃς ἐπὶ Ἀδριανοῦ τοῦ βασιλέως πρεσβεύσας μητρόπολιν τὴν Τύρον ἐποίησεν. *Paulus Tyrius, Rhetor, ſecundum Philonem Byblium, qui ad Imperatorem Hadrianum legatus miſſus Tyrum effecit metropolin.* In diviſione eccleſiaſtica Tyrus fuit metropolis Phoenices maritimae, cujus epiſcopus ut & Damaſci quare Πρωτόθρονος dictus ſit vide in Pagi Critica annalium Baronianorum *tom.* II. *pag.* 270. Extant Tyriorum nummi cum aerae indicio ΕΚ. ΗΛC. ΘΟC. ΘIC. ϚNC, cujus initium figitur in anno v. c. 865. Sunt & cum monogrammate Tyri, & tribus literis Punicis quae creduntur eſſe צור, nomen Tyri Hebraeum conſtituentes. Vide Noriſii epochas Syromacedonum Diſſert. IV. Extant & Latini nummi inſcripti SEPT. TYRVS MET. COLONI. In his concha purpurae fere conſpicitur & canis qui purpurae uſum hominibus primum oſtendit. Rem narrat Nonnus Dionyſiacôn *lib.* XL. Καὶ Τυρίῳ &c. Sunt & in quibus palma conſpicitur, balano utrimque dependente, uti in nummis veterum Hebraeorum. Sunt & in quibus legitur AMBROSIE PETRE. De his idem Nonnus videri poteſt eodem libro, Suidas ad vocem Ἡρακλῆς & alii. Fallitur Patinus qui *pag.* 257. *in nummis aereis Impp.* nummum SEPEYRO METRO COLON. ad neſcio quam Sepſyrum refert. Clarum eſt legendum eſſe SEP. TYRO, ut ſit noſtra colonia Septimia Tyrus. Video Vaillantium *in nummis coloniarum*, ubi nummos Juliae Domnae recenſet, *pag.* 23. jam notaſſe, male Triſtanum SEPHYRVS legiſſe in quodam nummo, quem & Spanhemius

diſſ.

Digitized by Google

diſſ. IX. *de uſu & praeſt. numiſm.* male ad Sepphorim Galilaeae retulerat. Plura in ſcriptis Spanhemii, Harduini, Vaillantii, & aliorum videre eſt.

* TZAANAIM.

צַעֲנַנִּים / *Jud.* 4. 11.

* TZAANAN.

צַאֲנָן / *Mich.* 1. 11. An eſt צנן *Joſ.* 15. 37? Sunt qui putent nomen hoc urbis uti & alia eodem capite primo Michae memorata eſſe ficta a propheta, tantum ut paronomaſiam inveniret, & iſtiuſmodi nomen locis daret, quod conveniret cum rebus quas de ipſis ſcribere propoſuerat. Verum hoc mihi non perſuadebitur; primo quidem, quia conſtat quaedam ex iis nominibus eſſe vera nomina locorum exiſtentium, uti Lachis, Schaphir, Achziph, Mareſcha, Moreſcheth Gath, Maroth, quibus inſerere nomina ficta urbium utopicarum non videtur congruum. Secundo, quia omnis elegantia paronomaſiae perit, ſi nomina locorum fingere liceat, & hoc unuſquiſque de re locove quolibet facere poteſt. v. g. pulcrumne eſt aut elegans ſi dicam, *dolebit Dolia, & ridebit Ridium*, quum & nomina haec non ſint locorum vera, ſed conficta. E contrario ſi loca illa vere exiſtant, apta ſit paranomaſia, uti, capiatur Capua, cremetur Cremona. Summa autem eſt elegantia paronomaſiarum quibus Michas utitur, quum nomini urbis גת Gath addit vocem תגידו, & urbi Acco (puto enim eo ſpectare בכו quaſi בעכו *in Aco*, de qua re ſupra) בכו & בית לעפרה vocem עפר. Praeterea *comm.* 11. inter יצאה & צאנן *comm.* 14. inter אכזיב & אכזב *comm.* 15. inter ירש & מרשה eſt alluſio. Sed in aliis obſcurior, uti לכיש & רכש, vel ad ſenſum reſpicitur. Ad hujus rei confirmationem facit in aliorumquoque prophetarum ſcriptis ſimiles paronomaſias inveniri, ita tamen ut urbium vere exiſtentium nomina exprimantur, uti *Zephan.* 2. 4. עזה עזובה *Gaza derelicta erit*, עקרון תעקר *Ecron eradicabitur.* *Jerem.* 6. 1. בתקוע תקעו *Jeſ.* 21. 2. עלי

מעלה *Jeſ.* 15.5. חשבו, & בחשבן *Jerem.* 48.2. עילם & עלי'
Jeſ. 16.2. & כי דימון מלאו דם & הלוחית בבכי יעלה וגו'
ערער לעררים.

* TZAANANNIM.

צַעֲנַנִּים / Urbs in finibus Nephtali *Joſ.* 19. 33. eadem videtur ac praecedens.

* TZAPHON.

צָפוֹן / Urbs tribus Gad. *Joſ.* 13. 27. alii pro aquilone accipiunt.

TZARPATH.

צָרְפַת / Prope Sidonem, אשר לצידון, 1 *Reg.* 17. 9. Unde *Luc.* 4. 26. Σάρεπτα Σιδῶνος nuncupatur. *Sarepta Sidoniae* pro eo habetur in verſione vulgata, quoniam Σιδονίας in quibuſdam codicibus legitur: quod ex Veteris Teſtamenti interpretatione Graeca videtur ortum, ubi 1 *Reg.* 17. 9. extat εἰς Σαρεπτὰ τῆς Σιδωνίας. Ita etiam Cyrillus ad Obadjam, ubi & *commate* 20 nomen hujus urbis (nec enim de alia urbe aut regione ibi videtur cogitandum) צרפת legitur, ſcribit ἕως Σαρεπτῶν, ἥτις ἐςὶ τῆς Σιδωνίας, *uſque ad Sarepta quae eſt (regionis) Sidoniae*. Quandoquidem autem Sarepta Sidonia dici ſolebat, hinc factum Europam, quae Sarepta fuit abducta a Tauro, ab aliis dici Sidone abductam fuiſſe. Vide Lycophronis Caſſandram *verſ.* 1300. & Tzetzis commentarium. Cautius locuti ſunt qui illam terra Sidonide raptam tradiderunt. Ita Ovidius Metamorph. *lib.* 11. *fab.* 13.

Quaeque tuam matrem tellus a parte ſiniſtra
Suſpicit (indigenae Sidonida nomine dicunt)
Hanc pete.

Confer & quae ſupra de hac urbe notavimus ad vocem *Sarephta.*

Digitized by Google

TZARTAN.

צרתן / Non longe a Jordane. *Joſ.* 3. 16. 1 *Reg.* 7. 46. Inter Succoth & Tzartan fuſae ſunt columnae Salomonicae.

* TZARTANA.

צרתנה / Prope Jizreel & Bethſchean. 1 *Reg.* 4. 12. idem videtur ac praecedens.

TZEBOIM.

צבעים / In tribu Benjamin. *Neh.* 11. 33. unde vallis Tzeboim 1 *Sam.* 13. 18. Fuit & urbs una e quatuor quas Deus ſubvertit, in planitie ſita, auſtralior Adama, ſi ex ordine quo recenſetur *Gen.* 10. 19. aliquid licet colligere.

* TZELA.

צלע / Urbs tribus Benjamin, *Joſ.* 18. 28. Videretur nomen eſſe צלע האלף ſed tum 14 urbes ex illa ſerie effici nequeunt, quas tamen eſſe ibidem dicitur. צלע etiam commemoratur 2 *Sam.* 21. 14. & ibi ſepultus dicitur Saul in צלע in terra Benjamin.

* TZELTZACH.

צלצח / Juxta ſepulcrum Rachelis ad fines Benjaminis 1 *Sam.* 10. 2. Confer *Gen.* 35. 19.

TZEMARAIM.

צמרים / Urbs tribus Benjamin, *Joſ.* 18. 22. unde videtur mons Tzemaraim dictus 2 *Chron.* 13. 4.

* TZENAN.

צנן / Urbs tribus Juda *Joſ.* 15. 37. forte eadem ac צאנן.

TZE-

* TZEPHATH.

צפת / Urbs poſtea dicta Chorma, cujus rex a tribu Juda & Simeon devictus eſt *Jud.* 1. 17. & tribui Simeon attributa.

* TZER.

צר / Urbs tribu Nephtali. *Joſ.* 19. 35. Puto hujus urbis nomen excidiſſe ex Euſebii onomaſtico, ubi legitur Tyrum fuiſſe in Nephtalim, quum tamen ex *Joſ.* 19. 29. liqueat fuiſſe in Aſcher. Lege itaque illic hoc modo

Σὸρ, Τύρος, Φοινίκης μητρόπολις.
Σὲρ, κλήρου Νεφθαλείμ.
Sor, Tyrus, metropolis Phoenices.
Ser, ſortis Nephtali.

* TZEREDATHA.

צְרֵדָתָה / 2 *Chron.* 4. 17. eadem Tzartan dicitur 1 *Reg.* 7. 46. an hinc fuit R. Joſe איש צרדה, doctor Miſnicus?

* TZERETH HASSCHACHAR.

צֶרֶת הַשַּׁחַר / Urbs tribus Ruben. *Joſ.* 13. 19.

TZERIPHIN.

צריפין / Locus longe ab Hieroſolymis remotus, e quo notatur in Talmude manipulum Paſchalem hordeaceum aliquando petitum fuiſſe, quum ceteroquin is e locis proximis urbi peteretur. Nomen fere cum Σαριφαία convenit, de qua ante.

TZIADATHA.

צײדתה / Nomen urbis ante dictae Hannekeb, in tribu Nephtali, *Joſ.* 19. 33. Ita ſcribitur in Gemara Hieroſolymitana Megilla *fol.* 70. *col.* 1.

Sſſſſ 2 TZIC-

TZICLAG.

צִקְלַג / Urbs Simeonitarum *Joſ.* 19. 5. Amalekitae eam invaſerunt 1 *Sam.* 30. 1. Euſebius ſcribit eſſe in Daroma, ad vocem Σικελάγ. Paruit illa urbs tempore Saulis regi Gath: quumque David ab eo peteret, daret ſibi unam ערי השדה ex urbibus campeſtribus, dedit rex Tziclag: & ab eo tempore illa Judaeis ſubjecta fuit, 1 *Sam.* 27. 5. Ibidem regio illa appellatur שדה פלשתים campeſtria Philiſtaeorum, *comm.* 7. Stephanus Σέκελα, πόλις Παλαιςίνης ὡς Ἰώσηπος. *Secela, urbs Palaeſtinae, ſecundum Joſephum.*

* TZIDDIM.

צִדִּים / Urbs in tribu Naphtali. *Joſ.* 19. 15.

TZIDON. Vide *Sidon.*

TZINNA.

צִנָּה / *Num.* 34. 4. *Joſ.* 15. 3. Locus in terminis Judae auſtralibus. Euſebius ejus meminit voce Σεννὰ & notat (ſed praeter nominis convenientiam nihil ei loco commune eſt cum hoc Zinna) eſſe in octavo lapide Jerichus verſus boream vicum Μιγδαλσέννα.

* TZIOR.

צִיעֹר / Urbs tribus Juda. *Joſ.* 15. 54.

TZOR. Vide *Tyrus.*

TZORA.

צָרְעָה / Urbs tribus Judae in planitie *Joſ.* 15. 33. non longe ab Eſtaol, *Jud.* 13. 25. & 16. 31. Danitis attributa *Joſ.* 19. 41. Eſt vicus in finibus Eleutheropolis verſus ſeptentrionem, pergentibus Nicopolin in decimo miliario. Euſebius ad vocem Σαρδά. Sic ibi legitur male pro Σαραά. Meminit etiam Hieronymus ad vocem

vocem *Sarea*, locatque juxta Eſtaol, & Euſebius ad vocem Σωρήκ.

* TZUR. Vide *Tyrus*.

* VETEROCARIA.

Hoc modo in Notitia dignitatum Imperii memoratur, *Equites primi felices ſagittarii indigenae Palaeſtinae Saburae ſive Veterocariae.*

ULAMAIS.

Eſt Ουλαμαΐς nomen urbis, poſtea Dan dictae: uti legitur in verſione Graeca *Judic.* 18, 29. καὶ ἦν Ουλαμαΐς ὄνομα τῆς πόλεως τὸ πρότερον. Sed natum hoc eſt ex Hebraeis vocibus ואולם ליש שם העיר לראשונה. *Et Oulam Lais erat nomen urbis antea.* Sed quum ליש *Lais* appelletur illa *cap.* 18. *commate* 7. 14. & 27. videtur אולם non ad ipſum nomen pertinere, ſed per *olim* vertendum. Notandum eandem phraſin de urbe Luz adhiberi, & illic ex verbis אולם לוז Ουλαμλούζ feciſſe interpretes Graecos.

ULAMMA.

Ουλαμμά. Vicus qui Diocaeſarea aberat 12 miliaria verſus ortum. Euſebius ad vocem Ουλαμμοῦς.

ULATHA.

Ουλάθα. Urbs inter Galilaeam & Trachonitin ſita, quemadmodum Paneas. Joſephus *Ant.* XV. 13.

* UMMA.

עֻמָּה / Urbs in Aſcher. *Joſ.* 19. 30.

USHA.

אושא / Urbs ſede Synedrii poſt exſciſſas Hieroſolymas nobilitata. Ubi fuerit, incertum eſt. Videtur tamen fuiſſe in Galilaea, quia in Schir Haſſchirim Rabba *fol.* 15. *col.* 4. recenſentur

tur aliquot doctores Hebraeorum, congregati hoc loco ut docerent, R. Juda, R. Nechemia, R. Meir, R. Joſe, R. Simeon Ben Jochai, R. Eliezer fil. R. Joſe Galilaei, & R. Eliezer Ben Jacob: & mox dicitur שלחו אצל זקני הגליל וכו' *miſerunt ad ſeniores Galilaeae, & dixerunt, quicunque vult diſcere veniat, diſcat* &c. Poſt appellatur עיר *urbs* & R. Juda בן עיר incola illius urbis: cui primas in diſſerendo propterea detulerunt. Diſſertationis illius compendium ibidem recenſetur, ut & quid alii poſt eum diſſeruerint. Uſcha jungitur etiam cum Tiberiade in Gemara Succa *fol.* 20. 2. כחלות של אושא מחלות של טבריא *Mattae ex Uſcha & Tiberiade.*

* USSEN SCHEERA.

אזן שארה / Urbs condita a filia Ephraim. 1 *Chron.* 7. 24.

XALOTH.

Ξαλώθ. Vicus ſitus in Campo magno, terminus latitudinis Galilaeae inferioris ad meridiem, uti Berſabee erat ad boream. Joſeph. *bell.* III. 2. Hegeſippus legit Ζαλὼθ *lib.* III. 6. Memoratur eidem Joſepho *in vita pag.* 1016. Ξαλλὼ, quo accerſebatur Joſephus a Jonatha & ſociis, qui miſſi erant Hieroſolymas ut eum caperent. Videtur eſſe idem & Θ ablatum, uti Μηρὼ pro Μηρώθ.

ZABULON.

Ζαβουλών. Urbs munita Galilaeae, quae Ptolemaidem dirimit a Gentium terris. Ζαβουλὼν ἣ καλεῖται ἀνδρῶν. Διορίζει δὲ ἀπὸ τοῦ ἔθνους τὴν Πτολεμαΐδα. Meminit ejuſdem Joſephus *de bell.* III. 2. uti ſcribit inferioris Galilaeae longitudinem eſſe a Tiberiade μέχρι Ζαβουλὼν, ἧς ἐν τοῖς παραλίοις Πτολεμαῒς γείτων τὸ μῆκος ἐκτείνεται *uſque ad Zabulon, cui in tractu maritimo vicina eſt Ptolemaïs, protenditur.* Ita quidem legendum cenſeo, quum in editis codicibus male legatur μέχρι Χαβουλώνης ἐν τοῖς παραλίοις. Videlicet pro Χαβουλώνης ſubſtituendum eſt Ζαβουλὼν, uti liquet ex loco Joſephi

mox

mox allato, & verſione Rufini, qui Zabulon legit. Nam Χαβυλώνη, ut pro regione כבול accipiatur, huc non pertinet: ſita in finibus Tyriorum, licet & Χαβαλὼν γῆ *in Antiq.* & Ζαβυλὼν *l.* 1. contra Apionem ab eo ſcribatur vel a librariis potius. Deinde vox Χαβυλώνης in duo dividenda eſt, & ἧς referendum ad ſequentia. Denique hinc obiter diſcimus Ptolemaïdis & Tiberiadis fere eandem latitudinem geographicam eſſe, quum illa ad occaſum, haec ad ortum, terminus fuerit Galilaeae inferioris. Concilio Nicaeno interfuit epiſcopus Zabulonites: quam puto eandem eſſe ac noſtram. Vaillantius in familiis Romanis putat in nummo gentis Soſiae hanc expreſſam literis ZA. ſed Begerus ad Zacynthum refert. At haec nimis incerta ſunt. Urbs Zebulun in Aſcher *Joſ.* 14. 27. poſſet eſſe eadem.

ZANOACH.

זנוח / Urbs in tribu Juda *Joſ.* 15. 56. *Nehem.* 3. 13. Eſt & alia in planitie ejuſdem regionis *Joſ.* 15. 34.

ZEBECE.

Stephanus ἐν Ἐθνικοῖς. Σεβέκη, πόλις τῆς Γαλιλαίας. Ἰώσηπος Ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας πέμπτῳ. Τὸ ἐθνικὸν Ζεβεκηνός, ὡς αὐτός. *Zebece, urbs Galilaeae. Joſephus lib.* v. *Ant. Jud. Gentile eſt Zebecenus. Sic idem.* At ego non inveni in Joſepho nomen Ζεβέκη ſed Βεζέκη, *Ant.* v. 1. nomen urbis ubi Cananaei Hebraeos exſpectabant inituri praelium. Ita ſolent tranſponi literae, ut Ἰαβάτη pro Ἰατάβη, יטבה, Joſephus, *Antiq.* x. 4. Καθιερεμῖται pro Καριεθεμῖται *Antiquit.* v. 1.

ZECA.

Ζηκά. Urbs tribus Judae. Joſephus *Ant.* VIII. 3. עזקה Azeca 2 *Chron.* 11. 9. Abeſt ע, quia & in pronuntiatione omitti illud ſolet, & in ſcriptione nonnunquam ut בכו pro בעכו *Mich.* 1. 7.

Digitized by Google

Z I A.

Ζία. Vicus qui Philadelphia 15 miliaria aberat verſus occidentem. Euſebius ad vocem Ζήμ.

Z I P H.

זִיף / Nomen urbis in tribus Judae parte auſtrali. *Joſ.* 15. 24. Eſt & alterius loci nomen in portione ejuſdem tribus, non longe a Carmel. *Joſ.* 15. 55. unde ſolitudo Ziph nomen accepit, in qua David delituit 1 *Sam.* 23. 14. 15. unde gentile ducitur זִפִי 1 *Sam.* 23. 19. Erat in octavo miliario a Chebron in Daroma, teſte Euſebio. Ζιφὰ appellatur Joſepho *Ant.* VIII. 3. cui & commemoratur Καινὴ, locus in agro Zipheno *Ant.* VI. 14. Stephanus Ξιφηναῖος videtur legiſſe in Joſepho. Ita ille, Ξιφήνη, (nunc Ζιφήνη legitur, & nuſquam Ζιφηναῖος) Χώρα Παλαιςίνης. Ἰώσηπος ἕκτῳ Ἰουδαικῆς ἱςορίας τὸ ἐθνικὸν Ξιφηναῖος φησί. *Xiphene. Regio Palaeſtinae. Joſephus* lib. VI. hiſtor. Jud. *gentile Xiphenaeus effert.*

* Z I P H R O N.

זִפְרֹן / Urbs in limite terrae Iſraeliticae boreali. *Num.* 34. 9. Hieronymus ad *Ezech.* 47 ſcribit, *Ibunt confinia uſque ad Zephrona, quam urbem hodie Zephyrium oppidum Ciliciae vocant.* Sed nimis longe abeſt haec urbs a terra Iſraelitica.

Z I Z I U N.

Vicus Palaeſtinae, tempore Imperatoris Maximiani. Commemoratur in actis S. Zenonis & Zenae editis ex MS. Vaticano & inſertis actis Sanctorum Junii *tom.* IV. *pag.* 476. κατά τινα κώμην Παλαιςίνης λεγομένην Ζιζιοῦν *in vico quodam Palaeſtinae dicto Ziziun.* Eſtne Ziza Arabiae Petraeae, Ptolemaeo memorata?

Z O A R A.

Nomen hujus urbis Ζώαρα Graecis ſcribitur, & Ζώορα, uti &

& Σεγὼρ vel Σηγὼρ, Hebraeis צער *Tzoar*, Arabibus زغر. Commemoratur *Deut.* 34. 3. & *Gen.* 13. 10. Olim nomen ei ſuit בלע Bela, *Gen.* 14. 2. Vide ſupra ad vocem Bela. A בלע, quod abſorbere notat, nata eſt traditio cujus meminit Hieronymus, *quaeſtion. Hebr. in Geneſin cap.* 14. 3. *Tradunt Hebraei hanc* (Bela quae & Segor) *eandem in alio Scripturarum loco* (1 *Sam.* 9.4.) *Saliſa nominari, dicique rurſum* μόσχον τριετίζουσαν, *i. e.* (*Jeſ.* 15. 5.) *vitulam conternantem, quod ſcilicet tertio terrae motu abſorpta ſit.* Idem fere ad *Gen.* 19. 30. *De Segor, quod frequenter terrae motu ſubruta, Bale primum* &c. Verum frivola eſt haec obſervatio: nec ſola urbs Zoar appellatur in ſacro codice vitula τριετίζουσα. Vide *Jer.* 48. 34. Theodoretus *quaeſt. in Geneſ. inter.* 70. Ἐκεῖναι δὲ παντάπασιν εἰσὶ κατηγορίας ἀθῶοι· θεασάμεναι γὰρ τὰς μὲν τέσσαρας πόλεις καὶ τὰς κώμας ἁπάσας ἐμπρησθείσας τῷ ὑετῷ τοῦ πυρὸς, τοὺς δὲ τὴν Σηγὼρ οἰκοῦντας καταποθέντας· τοῦτο γὰρ σημαίνει τοὔνομα· κατάποσις γὰρ ἡ Σηγὼρ ἑρμηνεύεται· ἐτόπασαν πᾶσαν ἄρδην ἀπολωλέναι τῶν ἀνθρώπων τὴν φύσιν. *Illae autem (filiae Lothi) a crimine omni immunes ſunt. Videntes enim urbes quatuor & vicos omnes pluvio igne concrematos, incolas autem Segor terrae hiatu abſorptos (nomen illud enim hoc ſignificat quia Segor vertitur abſorptio) putabant totum genus humanum interiiſſe.*

In verſione Latina Actorum concilii Chalcedonenſis quibus Muſonius Zoarorum epiſcopus ſubſcripſit legitur *tom.* IV. conciliorum *pag.* 80. *Zoara Palaeſtinae ſecundae*: at error eſt, uti liquet ex notitiis veteribus eccleſiaſticis ſupra exhibitis *lib.* 1. & ex ipſis hujus concilii actis, ubi in actione XV Muſonius Ζοώρων epiſcopus inter Palaeſtinae tertiae epiſcopos numeratur. Palaeſtinae etiam hanc urbem nuncupat Stephanus ἐν Ἐθνικοῖς. Ζόαρ ἐστὶ κώμη μεγάλη, ἢ φρούριον ἐν Παλαιστίνῃ, ἐπὶ τῇ Ἀσφαλτίδι καλουμένη Ζώαρα οὐδετέρως. Δηλοῖ δὲ τῇ Ἑβραίων φωνῇ τὸ μικρὸν, ὅποι Λὼτ ἔφυγε καὶ ἐσώθη ἀπὸ τῆς Σοδομιτικῆς ὀργῆς. *Zoar eſt vicus magnus vel arx in Palaeſtina ad lacum Aſphaltiten. Zoara dicitur genere neutro: ſignificat id Hebraice parvum. Lot eo fugit & evaſit iram Sodomiticam.*

Joſephus eam appellat Ζώορα χωρίον vicinum Sodomae *Ant.* I. 12. & Ζώαρα *Ant.* XIV. 2. ubi dicitur eſſe urbs, quam Judaei Arabibus eripuerunt. *Lib.* V. *de bell. cap.* 5. Ζώαρα τῆς Ἀραβίας dicitur,

Ttttt &

& eo uſque tradit ſe extendere lacum Aſphaltitem. Atque ita quoque Euſebius in onom. ad vocem Θαλάσσα ἡ ἁλυκὴ ſcribit mare mortuum eſſe inter Hiericho & Zoaram. Videtur ſita verſus latus orientale lacus Aſphaltitis magis quam occidentale, quia Euſebius ad vocem Αὐεὶθ ſcribit eam eſſe μεταξὺ Ἀρεοπόλεως καὶ Ζοορῶν, *inter Areopolin & Zoara.* Et ad vocem Νεμηρὶμ (ita enim pro Νεκρὶμ legendum eſt) vicum Moabitidis Βενναμαρὶμ eſſe ad ſeptentrionem Zoarae. Quum autem Moabitis fuerit ad ortum maris mortui etiam Zoara eo vergere cenſenda eſt, quod ad ſeptentrionem ejus loca Moabitica fuerint. Hieronymus ad *Jeſ.* 15. *Segor in finibus Moabitarum ſita eſt, dividens ab iis terram Philiſthiim.* Poſtea is locus Palmer dictus eſt, teſte Gulielmo Tyrio, *hiſt.l.*XXII. Idem Hieronymus ad vocem Φινὼν ſcribit eam inter Petram & Zoara fuiſſe: & ad vocem Βαάλ (Βαλλ) notat praeſidium Romanorum Zoarae fuiſſe. In notitia dignitatum imperii Romani etiam memorantur *equites ſagittarii indigenae Zoarae.* Vide ſupra.

Ad notitiam Zoarorum etiam hoc facit quod narrat Anaſtaſius Sinaita, *in quaeſtionibus pag.* 528. Καὶ γοῦν πρὸ ὀλίγων χρόνων παραγενόμενος εἰς τὴν νεκρὰν θάλασσαν εἰς τὰ μέρη Ζωορῶν καὶ τετραπυργίας (τετραπυργίας) ἔνθα χαλεποί τινες καὶ φθοροποιοὶ καὶ καυσώδεις καὶ σηπτικοὶ καθ᾽ ὁμοιότητα Κύπρου τυγχάνουσι οἱ ἀέρες, εὗρον πάντας τοὺς αἰχμαλώτους τῶν κατὰ σπορῶν τοῦ δημοσίου Κυπρίους τυγχάνοντας. Κἀμοῦ θαυμάσαντος καὶ τὴν αἰτίαν ἐρωτήσαντος οἱ τὰ αὐτόθι διοικήσαντες ταύτην πρός με τὴν ἀπόκρισιν δεδώκασιν· ὅτι οὐ προσδέχονται οἱ ἐνταῦθα ἀέρες ἕτερα σώματα, εἰ μὴ τὰ ἀπὸ Κύπρου. Καὶ γὰρ πολλάκις φασὶ πεμφθέντες ὧδε ἐκ διαφόρων χωρῶν αἰχμάλωτοι ἐντὸς ὀλίγου χρόνου ἐφθάρησαν καὶ ἀπέθανον. *Quum non ita pridem ad mare mortuum & quidem ad partes Zoarorum & Tetrapyrgiae eſſem profectus, ubi aer eſt exitioſus, aeſtuoſus, & ad putrefactionem generandam idoneus, inſtar ejus qui eſt in Cypro, illic inveni omnes captivos ſervos eorum qui publicis agris colendis praeſunt Cyprios eſſe. Quod quum mirarer & cauſam rei intelligere cuperem, ii qui illic habitant hoc mihi reſponſum dederunt, aërem hujus loci non ferre alia corpora quam ex Cypro: ſaepe miſſos fuiſſe ex aliis regionibus captivos ſed qui brevi ſpatio vitam cum morte commutaverint.*

F I N I S.

Digitized by Google

SYLLABUS MUTANDORUM

Pag. 58. verſu 16.
Lege *Aegyptii* pro *Phoenices*.
61. 11. lege *καλυμένης*, & verſu ſequente *vicinias*.
— 33. lege *a Cyclade inſula aut Caſo*.
66. 1. lege *Hebraeos*.
82. ult. *Pſalm*. 83.
105. ult. *Ituraeae*.
129. 1. *at illa* & ſequentia uſque ad *inhabilis* transferenda ſunt ad *pag*. 130. lin. 10. ante *Peraeae* &c.
155. 2. lege *Δώροις* (*Γαδάροις* potius) quae aliquando permutantur inter ſe, uti & apud Joſephum *lib*. 1. *de bell*. *cap*. 6.
166. 11. infra שכם lege גזר.
170. 4. dele Bethſchemeſch.
178. 15. lege *extendiſſe*. *Verum ſi Samariae nomine portio tribuum Ephraim & Menaſſe intelligitur, omnino ad mare pertigit: ſed videntur Judaei Samaritanos ab ora litorali compuliſſe ad mediterranea illo tempore.*
193. 1. lege *Videtur regio Genneſaritis* &c.
205. 25. lege 30.
212. 4. lege *tres poſt Scythopolin ſequentes*.
241. 34. lege *in lacum*.
247. 14. lege *addens halitum*.
248. 16. lege *fumant fontibus*.
— 18. lege *prodiit*.
— 27. lege *lib*. 111. *cap*. 25.
255. 29. lege *eodem modo*.
258. 14. dele *ducunt*.
260. 22 lege *Palaeſtinae formam & faciem*.
268. 8. lege *vadi Aphar*.
276. 28. lege *quia non*.
278. 4. lege *comminiſcendi*.
300. 23. lege *fons Rogel*. *Joſ*. 15. 7. *quamvis & de hoc & aliis incertum ſit, ſintne locorum an fontium nomina. Poſſet tamen fons Rogel ille eſſe qui hodieque juxta viam ducentem Hieroſolymis Jerichuntem conſpicitur. Fons Jacobi* &c.
304. 4. lege *latae* 54.
305. 18. lege *tractum eſſe colligi poſſet* (*de qua re vide infra lib*. 111. *ad vocem Saphir*) *ex Euſebio* &c.
310. 6. lege *occaſu aeſtivo verſus ortum brumalem*.
— 17. lege *in aes*.
323. 6. lege הר בעל.
367. 12. lege *c*. 11.
420. in notis, dele omnia quae ad n. 10. notata ſunt.
426. 30. lege *ſpatio*.
431. 37. lege *a continente*. *Sed alii interpungunt*, *καὶ ἀπέχει ςάδια ἀπὸ θαλάττης γ´ Παλαιτύρος*.
451. 33. lege 24 *ſtadia*.
470. ult. lege *ita fere*.
471. 16 dele *Ad vocem* & ſequentia uſque ad *queunt*.
480. 1. lege *ſubjicimus*.
484. 16. dele *Legendum* &c. uſque ad *lapide*.
489. 21. lege *Euſebius ad vocem Ἀρχὼ ſcribit 22 miliaria Chebronem abeſſe Hieroſolymis. Et ad vocem Χεβρὼν* &c.
494. ult. dele & 4.
501. 21. dele *rectius*.
518. 6. lege *argumento*.
524. penult. lege *ubi tria*.
531. 1. in notis, forte Ἀδάρων & ſtatim verſ. 4. lege *ob mox legenda nam ſequitur Δώρων epiſcopus*.
532. dele *notam ad n*. 3.

549. 28. dele *mihi tamen* &c. uſque ad *campi.*

570. 28. lege *diſſito.*

631. poſt verſus 9. inſere.

B E T H A N I M.

Βηθανίν. Vicus qui a Chebrone aberat 4 miliaria, 2 a terebintho. Euſebius ad vocem 'Αγί.

*. B E T H A N O T H.

בית ענות, *urbi tribus Judae. Joſ.* 15. 39.

B E T H A R I M.

Vicus juxta Dioſpolin. Euſebius ad vocem 'Αρήμ.

B E T H A S A.

Vicus nobilis in regione Aeliae, 15 inde miliaribus. Euſebius ad vocem 'Ατάν.

687. ante *Cabharcotia* inſere.

C A P H A R C H O B R A.

Vicus Gazaeorum. Sozomenus hiſt. VI. 32.

719. 19. lege *nec ultra.*

767. ante *Ether* inſere.

E T A M. Vide *Aitam.*

858. 1. lege *non intra.*

813. ante *Maeſaloth* inſere.

M A D O N.

כרון *Joſ.* 11. 1. *jungitur cum Acſchaph & Schimron: & Joſ.* 12. 19.

919. 24. lege *ſi Euſebium audimus.*

999. ante *Sepphoris* inſere.

S E P H A R A M.

Ubi Synedrium magnum conſedit poſt excidium Hieroſolymitanum.

1017. 1. lege Σιλὼ *vel.*

A R-

Digitized by Google

ARGUMENTA CAPITUM

LIBRI PRIMI.

CAP. I.

DE nomine terrae Canaan. Pag. 3

CAP. II.

De nomine terrae Iſraëliticae. 8

CAP. III.

De nomine terrae Dei, & promiſſionis. 16

CAP. IV.

De nomine terrae ſanctae. 21

CAP. V.

De nomine terrae, alia voce non adjecta. 28

CAP. VI.

De nomine Judaeae. 31

CAP. VII.

De nomine Palaeſtinae. 37

CAP. VIII.

De nomine Syriae Palaeſtinae, Syriae, & Coeleſyriae. 42

CAP. IX.

De nomine Idumaeae & Phoenices. 48

CAP. X.

De ſitu Palaeſtinae reſpectu univerſi orbis terrarum. 51

CAP. XI.

De ſitu Palaeſtinae reſpectu gentium vicinarum, in quo ſpeciatim de Aegypto agitur. 57

CAP. XII.

De regione Edom. 66

CAP. XIII.

De ſedibus Philiſtaeorum. 73

CAP. XIV.

De Amalekitide. 78

CAP. XV.

De Gebalene. 82

CAP. XVI.

De Arabia. 84

CAP. XVII.

De Nabataeis. 90

CAP. XVIII.

De Kedarenis. 95

CAP. XIX.

De Midianitis. 97

CAP. XX.

De Moabitis. 100

CAP. XXI.

De Ammonitis. 103

CAP. XXII.

De Ituraea ſive Auranitide. 105

CAP. XXIII.

De Trachonitide. 108

CAP. XXIV.

De Phoenice & Syria. 110

Digitized by Google

CAP. XXV.
De terminis quibus Palaeſtina definitur in ſacro Codice. 113

CAP. XXVI.
De terminis quibus Palaeſtina deſcribitur ab aliis ſcriptoribus. 124

CAP. XXVII.
De partitione terrae Iſraeliticae facta inter poſteros Canaan, ante adventum Iſraëlitarum. 135

CAP. XXVIII.
De partitione terrae Iſraeliticae facta inter tribus duodecim. 142

CAP. XXIX.
De partitione terrae Iſraëliticae Salomonaea. 169

CAP. XXX.
De partitione terrae Iſraëliticae in tetrarchias & toparchias. 172

CAP. XXXI.
De partibus majoribus terrae cis Jordanem, Judaea, Samaria, & Galilaea. 177

CAP. XXXII.
De partibus minoribus in quas diviſa fuit terra cis Jordanem, Daroma, Geraritica, Sephela, Sarona, aliiſque. 185

CAP. XXXIII.
De partibus terrae transjordanicae, Gileaditide, Peraea, Gaulonitide, Batanaea & Decapoli. 193

CAP. XXXIV.
De partitione Palaeſtinae in primam, ſecundam, & tertiam. 204

CAP. XXXV.
Continens excerpta ex notitiis veteribus eccleſiaſticis de urbibus Palaeſtinarum trium. 214

CAP. XXXVI.
Continens excerpta ex notitia veteri dignitatum imperii Romani. 229

CAP. XXXVII.
De mari magno quod Palaeſtinam alluit. 234

CAP. XXXVIII.
De lacu Aſphaltite. 238

CAP. XXXIX.
De lacu Tiberiadis. 258

CAP. XL.
De lacu Samochonite. 261

CAP. XLI.
De lacu Phiala. 264

Digitized by Google

ARGUMENTA CAPITUM.

CAP. XLII.
De palude Cendevia, lacu Aſphar, aliiſque minoribus. 267

CAP. XLIII.
De Jordane. 270

CAP. XLIV.
De fluminibus terrae transjordanicae. 279

CAP. XLV.
De fluminibus terrae cisjordanicae. 283

CAP. XLVI.
De fontibus, thermis, & ciſternis. 298

CAP. XLVII.
De montibus Palaeſtinae. 304

CAP. XLVIII.
De Libano. 311

CAP. XLIX.
De Chermone. 322

CAP. L.
De Carmelo. 327

CAP. LI.
De Tabore. 331

CAP. LII.
De monte Olivifero. 337

CAP. LIII.
De reliquis montibus Palaeſtinae. 341

CAP. LIV.
De vallibus Palaeſtinae. 347

CAP. LV.
De campis Palaeſtinae. 359

CAP. LVI.
De locis incultis & ſylvis Palaeſtinae. 373

CAP. LVII.
De fertilitate Palaeſtinae. 379

ARGUMENTA CAPITUM

LIBRI SECUNDI.

CAP. I.
De menſuris quibus intervalla locorum veteres metiuntur. 395

CAP. II.
De ſignis intervallorum, ſive lapidibus miliaribus in viis Palaeſtinae collocatis. 401

CAP. III.
De viis publicis Palaeſtinae. 404

CAP. IV.
De intervallis locorum per quae viae publicae tendunt, uti in tribus antiquiſſimis itinerariis Romanis notata ſunt.

Digitized by Google

ſunt. 414

CAP. V.

De longitudine & latitudine Palaeſtinae univerſae. 421

CAP. VI.

De intervallis locorum in ſacro Codice notatis, ſitu Emmauntis, Bethaniae, aliiſque. 425

CAP. VII.

De intervallis locorum in ora maritima Palaeſtinae a Scylace & Strabone traditis. 430

CAP. VIII.

De intervallis locorum a Plinio & Solino memoratis. 438

CAP. IX.

De intervallis locorum Palaeſtinae quae in ſcriptis Joſephi commemorantur. 441

CAP. X.

De intervallis locorum Palaeſtinae a Ptolemaeo notatis. 456

CAP. XI.

De utilitate ſcriptorum geographicorum Euſebii ac Hieronymi, & quae in illis deficiunt. 466

CAP. XII.

De intervallis locorum quorum Euſebius & Hieronymus meminerunt. 479

CAP. XIII.

De ntervallis a Procopio Gazaeo notatis. 500

CAP. XIV.

De intervallis locorum memoratis ab Arriano, Diodoro Siculo, Theophraſto, Juſtino martyre, Origene, & aliis. 506

TERTIUS LIBER,

Index ipſe urbium & vicorum Palaeſtinae, per capita digeſtus non eſt, ſed ſecundum ordinem elementorum.

IN

INDEX

LOCORUM S. CODICIS,

qui aut citantur aut illuſtrantur.

GENESIS.

Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.
10.		64		8.	553		10.	357
		65	13.	2.	139		13.	138
		74		3.	255		14.	734
		75		3.	553		14.	921
		137		7.	139		17.	354
	3.	66		10.	361		17.	356
	6.	62		10.	763		17.	357
	13.	66		10.	1065		17.	894
	15.	136		15.	18		18.	976
	15.	137		18.	425	15.		140
	15.	1010		18.	709			141
	16.	138		18.	886		13.	90
	16.	832	14.	2.	622		16.	138
	18.	141		2.	1065		19. & ſeqq.	136
	19.	5		3.	187		19.	140
	19.	118		3.	236		20.	141
	19.	121		3.	254		21.	138
	19.	123		5.	79	19.	15.	1020
	19.	136		5.	102		25.	545
	19.	545		5.	141		29.	1019
	19.	787		5. *bis.*	598		37.	100
	19.	815		7.	115	20.		805
	19.	871		7.	138		1.	804
	19.	1058		7.	708		1. 2.	805
12.	5.	346		7.	764	23.	2.	709
	5.	636		8.	354		2.	724
	6.	354		8.	622		2.	882
	8.	552		10.	349		6.	356

Digitized by Google

Cap.	Comm.	Pag.	Cap	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.
	7.	137		35.	98	5.	3.	99
	17.	883		39.	67	6.	4.	4
	20.	137	37.	14.	357	12.	25.	25
25.	2.	98		14.	709	13.	5.	136
	12.	99		17.	741		17.18.	77
	13.	96		25.27.28.	99	16.		352
	18.	80	38.	5.	701		13.	973
	18.	755		5.	706		22.	755
	18.	877		21.	761		31.	755
26.	1.	804	39.	19.	765		35.	4
	1.	805	41.	2.	535	17.	8.	79
	27.	804	46.		62		13.	79
28.	19.*ter*	876		16.	584	18.	5.	99
29.	24.28.	255		21.	62	20.	24.	17
31.	13.	636	48.	7.*bis*.	643	23.	23.	136
	47.	133		7.	704		31.	20
	49.	900		7.	765		31.	77
32.	2.	882		22.	138	25.	2.	17
	3.	67	49.	8.	34		8.	17
	22.	882		10.	35	29.	1.	17
	23.	282		11.	388	30.	31.	17
	30.	925		13.	539	32.	31.	234
33.	17.	976	50.	10.	601	LEVITIC.		
34.	30.	139		11.	520			
35.	4.	1004		11.*bis*.	522	11.	9.	350
	16.	704	EXODUS.			23.	17.	25
	19.	1058				25.	3.	17
	21.	897					23.	16
	27.	886	3.	1.	98		23.	17
36.	12.	78		1.	99		38.	4
	20.	68		8.	136		55.	17
	32.	67		8.	388	NUMER.		
	33.	65		12.18.	99			
	35.	67	4.		352	2.	3.	34

Cap.

Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.
3.	13.*bis.*	17		14.	282		33.	194
7.	12.	34		23.	825		33.	601
10.	14.	*ibid.*		24.	104		34.*bis.*	163
	31.	99		24.	583		34.	195
11.	16.	17		24.	138		34.	582
12.	23.	350		26.	101		34.	735
13.	3.	114		26.	102		35.	602
	3.	117		30.	893		35.	864
	21.	116	22.	3.4.	98		36.	641
	21.	119		5.	105		36.	650
	22.	117	24.	20.	80		37.	162
	22.	120		21.	80		37.	632
	22.	709		21.	140		37.	720
	26.	114	25.	1.	98		37.	724
	28.	388		6.	*ibid.*		37.	749
	29.	137	27.	14.	115		38.*bis.*	611
	29.	138		14.	117		38.	908
	29.*bis.*	139	28.	2.	17		38.	1003
	30.	79	31.	16.	98		39.	138
	30.	305	32		194		40.*bis.*	195
14.	25.	80			624		40.	196
	30.	4			825		42.	698
20.	1.*bis.*	117		3.	650		42.	911
	12.	4		3.	735	33.		117
	13.	18		3	883		13.	755
	16.	115		3.	901		34.	781
	16.	116		3.	990		34.	951
	16.*bis.*	117		4.	201		36.*quater*	116
	18.	79		8.	114		39.	119
	18.	894		11.	5		40.	574
21.	1.3.	574		11.*bis.*	18		48.	102
	3.	721		29.	194		49.	102
	13.	102		29.	195		49.	521
	13.	138		32.	198			

Digitized by Google

Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	pag.	Cap.	Comm.	pag.
	49.	642		2.	116		4.	201
	50.	102		2.	668		8.	324
	51.	4		4.	163		9.	117
34.		125		7.	125		9.	324
	3.	66		19.	115		10.	976
	3.*bis.*	117		19.	138		12.	24
	3.	124		19.	668		12.	582
	3.	236		24.	138		13.	141
	4.	114		43.	115		13.	194
	4.	125		44. 45.	80		13.	201
	4.	706		46.	116		14.	77
	4.	1060	2.	1.	67		14.	108
	5.	605		5.	67		14.	112
	6.	118		9.	102		14.	201
	6.	923		9.	577		14.	879
	7. 8.	118		10.	100		16.	104
	8.	323		10.	102		17.	240
	9.	118		12.	68		17.	377
	9.	1064		14.	115		29.	354
	10.	991		19.	103	4.	4.	50
	11.	258		19.	104		43.	377
	11.	263		23.	74		43.	661
	11.	554		23.	140		43.	815
	11.	991		23.	787		43.	966
	15.	1044		27.	67		43.	967
	20.	709		29.	5		46.	652
35.	3.	371		31.	19		48.	323
	13.	6		31.	24		48.*bis.*	324
				32.	825		48.*bis.*	582
	DEUTER.			36.	194		49.	240
				36.	582		49.	361
1.	2.	67		37.	104		49.	724
	2.	99		37.	282	7.	1.	135
	2.	114	3.		104	8.	7.	299

Cap.

Cap.	Comm.	Pag.
	7.	388
	8.	50
	8.	381
	15.	436
11.	11.	350
	24.	20
	24.*bis.*	235
	29.	504
	30.	811
	33.	545
13.	5.	5
	37.	5
14.	48. 49.	118
20.	17.	138
22.	10.	388
29.	1.	101
	8.	5
	22.	255
31.	2.	18
	2.	19
32.	43.	28
	49.	5
	49.	101
	49.	342
	49.	829
	52.	5
33.	2.	83
	6.	353
	12.	840
	22.	201
	23.	540
34.		734
	1.	19
	1.	194

Cap.	Comm.	Pag.
	2. 3.	19
	3.	186
	3.	358
	3.	360
	3.	829
	3.	868
	3.	1065
	4.	5
	4.	18

LIBER JOSUAE.

Cap.	Comm.	Pag.
1.	4.	137
	4.*bis.*	234
	13.	24
3.	10.	135
	13.*bis.*	277
	15.	273
	15.	275
	16.	240
	16.	277
	16.	544
	16.	1058
4.	19.	811
5.	1.	7
	11.	4
7.	2.	425
	2.	426
	2.	552
	2.*bis.*	631
	2.	738
	5.	991
8.	9.	552
	11.	354
	11.	552
	24.	376
9.	1.	187
	7.	140
	10.	138
	10.	187
	10.	598
	17.	618
	17.	699
	17.	811
10.	2.	811
	3.	870
	3. 5.	827
	10.	346
	10.*bis.*	603
	12.	357
	12.	553
	23.	827
	29.	873
	29.	885
	39.	734
	41.	114
11.		262
	1.	146
	1.	543
	1.	708
	1.	1068
	2.	360
	2.*bis.*	724
	2.	905
	2.	1011
	3.	123

Digitized by Google

Cap.	Comm.	Pag.	Pag.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.
	3.*bis.*	139		5.	77		5.	610
	3.*ter.*	140		5.	324		8.	194
	3.*bis.*	324		5.	610		9.	735
	3.	900		5.	611		9.	893
	5.7.	262		7.	66		10.11.	201
	8.	123		7.	198		11.*bis.*	324
	8.	358		8.	187		13.	77
	8.	1011		9.	552		13.	112
	10.	708		10.	888		13.	520
	16.	187		13.	802		13.	879
	17.	66		14.	721		16.	162
	17.	68		18.	871		16.	583
	17.	324		19.	1068		16.*bis.*	893
	17.	350		20.	543		17.	163
	17.	358		20.	991		17.	615
	17.	610		21.	1025		17.	632
	17.	893		21.	1032		17.	720
	19.*bis.*	140		22.	540		17.	735
	20.	894		22.	864		18.	697
	21.	560		23.	812		18.	825
	22.	785		23.	905		19.	724
	22.	814	13.		162		19.	1003
12.		180		2.*bis.*	180		19.	1059
	1.	118		3.	77		20.*bis.*	642
	1.	610		3.	140		20.	652
	2.	104		3.	286		21.	1018
	2.	118		3.	377		23.	105
	2.	582		3.	409		24.	825
	3.	258		3.	586		25.	194
	3.	360		3.*bis.*	746		25.	583
	3.	642		3.	787		26.	162
	3.	724		4.	572		26.	163
	4.	112		4.	892		26.	200

Digitized by Google

Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.
	26.	661			870		10.	1042
	26.	667		1.	66		11.	610
	26.	720		1.	114		11.*bis.*	746
	26.	734		1.	142		11.	824
	26.	875		2.	114		13.	143
	26.	966		2.	252		13.	709
	27.	162		3.	114		15.	726
	27.	641		3.*bis*	117		15.	734
	27.*bis.*	650		3.	146		16.	803
	27.	882		3.	346		19.	300
	27.	1022		3.	694		21.	66
	27.	1057		3.	720		21.*bis.*	143
	29.	882		3.	1060		21.	668
	30.	162		4.	114		21.	708
	30.	163		4.	142		21.	746
	30.	200		4.	285		21.	755
	30.	201		4.	286		21.	825
	30.	882		4.	605		22.*bis.*	143
	31.	598		6.	632		22.	544
	31.	746		6.	641		22.	583
	31.	875		6.	897		22.	707
	32.	829		7.	298		22.	722
	32.	201		7.*bis.*	764		22.	736
14.	4.	371		7.	812		23.	143
	7.	114		7.	1067		23.	668
	11.	331		8.*bis.*	346		23.	697
	13.	709		8.*ter.*	353		23.	708
	27.	1063		8.*bis.*	355		23.	709
	34.	331		8.	839		23.	862
15*ter*	.	152		8.	841		24.	143
		374		8.	844		24.	145
		586		9.	609		24.	617
		643		9.	908		24.	1029
		656						

Cap.

Digitized by Google

Cap. Comm.	Pag.	Cap. Comm.	Pag.	Cap. Comm.	Pag.
24.	1064	32.	764	38.	900
25.	143	32.	871	39.	208
25.	700	32.	983	39.	604
25.	701	32.	991	39.	667
25.	708	33.	549	39.	746
26.	143	33.	597	39.	1068
26.	151	33.*bis.*	604	40.	667
26.	153	33.	767	40.	726
26.	559	33.	1026	40.	870
26.	658	33.	1060	41.	635
26.	901	34 *bis.*	761	41.	636
26.	990	34.	762	41.	885
26.	991	34.	827	41.	903
27.	143	35.	827	42.	148
27.	652	34.	1063	42.	873
27.	707	35.	148	43.	597
27.	780	35.	549	43.	862
28.	144	35.*bis.*	603	43.	909
28.*bis.*	609	35.*bis.*	604	44.	148
28 *bis.*	620	35.	802	44.	604
28.	665	35.	826	44.	698
28.	707	35.	827	44.	888
29.	144	35.	1018	45.	148
29.	146	36.	148	45.	745
29.	609	36.	546	45.	782
30.	144	36.	988	45.	787
30.	700	37.	148	45.	823
30.	721	37.	898	47.	606
30.	755	37.	701	47.	746
30.	609	37.	1056	48.*ter.*	305
31.	144	37.	1058	48.	375
31.	883	38.	735	48.	604
32.	144	38.	864	48.	827
32.	554			48.	989

Cap.

INDEX.

Cap.	Comm.	Pag.	Pag.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.
	48.	990		60.	558		2.	636
	48.	1018		60.	609		2.	841
	49.	566		60.	614		2.*bis.*	876
	49.	726		60.	643		3.	633
	49.*bis.*	734		60.	644		3.	809
	49.	870		60.	694		3.	826
	50.	767		60.	725		5.	602
	51.	721		60.	731		5.*bis.*	633
	51.	812		60.	781		6.	826
	52.	149		60.	887		6.	1025
	52.	573		60.	955		7.	601
	52.	766		60.	957		7.	829
	52.	910		60.*bis.*	1027		7.	903
	53.	572		60.*bis.*	1028		8.	156
	53.	658		60.	1034		9.	157
	54.	149		60.	1036		10.	809
	54.	723		61.*bis.*	375		46.	958
	54.	1060		61.	641	17.		840
	55.	375		61.	897		1.	201
	55.	695		61.	998		1.	765
	55.	870		62.	353		3.	779
	55.	1064		62.	763		5.	201
	56.	864		62.	868		7.	156
	56.	1063		63.	832		7.	157
	57.	149		63.*bis.*	840		7.	596
	57.	678		63.	844		7.	764
	57.	810		63.	845		7.	897
	57.	1042	16.		657		7.	1004
	58.	150			840		8.	157
	58.	658		1.	157		8.	289
	58.	703		1.	376		8.	1026
	58.	803		1.	636		10.	156
	59.	643		1.	829		10.*bis.*	157
	59.	755		2.	601		10.*bis.*	158
	59.	879						

Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.
	10.	159		19.	632		2.	151
	10.*ter.*	539		21.	155		2.	620
	10.	888		21.	632		2.	901
	11.	157		21.	829		2.*ter.*	990
	11.	172		22.	641		3.	145
	11.	522		22.	841		3.	605
	11.	539		22.	1058		3.	614
	11.	657		23.	913		3.	768
	11.	738		23.	923		4.	658
	11.	762		24.	699		4.	755
	11.*bis.*	842		24.	768		5.	641
	11.	862		24.	913		5.	707
	11.	916		25.	963		5.	1060
	15.	141		26.	699		6.	144
	16.	349		26.*ter.*	900		6.	145
	16.	357		27.	839		6.	151
	18.	190		27.	844		6.	642
18.		840		27.	862		6.	990
	8.9.	511		27.	1026		7.	145
	11.	155		28.	724		7.	152
	12.	376		28.	810		7.	764
	12.	632		28.	832		7.	767
	12.*bis*	829		28.	844		7.	973
	13.	602		28.	1058		7.	1030
	13.	633	19.*bis.*		145		8.	186
	13.	636			152		8.	610
	13.	841		*bis.*	656		8.	963
	13.*bis.*	876			657		11.	160
	14.	725		1.	151		11.*bis.*	298
	15.	*ibid.*		1.	153		11.	733
	16.	353		1.	157		11.	864
	16.*bis.*	355		1.	609		11.	887
	17.	346		1.	842		12.	159
	17.	812		1.	844		12.	726
	18.	573		19.	252			

Cap.

Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.
	12.	737		21.	518		29.	1047
	12.	826		21.	651		29.	1059
	12.	987		21.	761		30.	534
	13.	768		21.	762		30.	1061
	13.	786		22.	331		31.	572
	13.	907		22.	657		33.*bis.*	160
	14.	298		22.	989		33.	545
	14.	354		23.	1043		33.	558
	14.	703		24.	158		33.	663
	15.	159		25.	534		33.	688
	15.*bis.*	642		25.	543		33.*bis.*	716
	15.	697		25.	626		33.	733
	15.	717		25.	703		33.	817
	15.	719		26.	159		33.	824
	15.	862		26.	327		33.	871
	15.	884		26.	543		33.	875
	15.	904		26.	558		33.	892
	15.	991		26.	559		33.	1057
	15.*bis.*	1017		27.	160		33.	1059
	15.	1060		27.	354		34.	158
	17.	158		27.	635		34.	159
	17.	326		27.	639		34.*bis.*	162
	18.	489		27.	908		34.	723
	18.	700		28.	118		35.	33
	18.	863		28.	119		35.	161
	18.	992		28.*bis.*	123		35.	687
	19.	561		28.	518		35.	703
	19.	704		28.	703		35.	717
	19.	992		28.	745		35.	724
	20.	524		28.	968		35.	958
	20.	726		28.	1011		35.	1059
	20.	733		29.*bis.*	543		36.	545
	20.	826		29.	722		36.	746
	20.	958		29.	963		36.	963

Cap.	Comm.	Pag.	Cap	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.
	37.	697		50.	426		22.	158
	37.	762		50.	1031		22.	633
	38.	160		50.	1032		22.	723
	38.	629		50.	1043		23.	154
	38.	656		50.	1044		23.	656
	38.	721	20.	7.	180		23.	697
	38.	862		7.	305		23.	755
	38.	898		7.	426		24.	553
	41.	154		7.	697		25.	157
	41.	553		7.	709		25.	1025
	41.	767		7.	724		27. *bis.*	621
	41.	868		7.	1004		27.	662
	41.	1060		8.	167		27.	815
	42.	168		8.	194		28. *ter.*	158
	42. *ter.*	553		8.	377		28.	726
	42.	862		8.	966		28.	737
	42.	975	21.		167		29.	565
	42. *bis.*	988			656		29.	762
	43.	553		6.	200		29.	826
	43.	746		11.	156		30.	159
	43.	755		13.	165		30. *bis.*	518
	43.	975		14.	734		30.	903
	44.	610		14.	767		31.	716
	44.	755		16.	626		32.	160
	44.	810		16.	656		32.	696
	45.	623		16. *bis.*	870		32.	703
	45.	787		17.	156		33.	161
	45.	828		17.	801		34.	160
	46.	826		17.	810		34.	696
	46.	895		17.	974		34.	864
	46.	990		18.	558		35.	735
	47.	734		18.	561		37.	720
	47.	873		20.	158		38.	163
	47.	975		21.	*ibid.*		38.	579
	48.	155						

Cap.

I N D E X.

Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	pag.	Cap.	Comm.	pag.
	38.	882		17.	1059	-	38.	544
	39.	825		18.	586		38.	738
	40.	167		21.	119	2.		126
	40.	1031		21.	839		9.	345
22.	7.	200		21.	844		19. *bis.*	1043
	9.	4		21. *bis.*	845	3.	2.	586
	9.	24		22.	841		3.	41
	9.	194		26.	137		3.	140
	10.	4		27.	657		3.	323
	10.	274		27.	841		3.	324
	10.	279		27.	842		13.	80
	10.	803		27.	893		13.	868
	11.	4		27.	992		26.	998
	19.	24		27.	1025		28.	279
	32.	4		29.	809		30.	388
23.	12.	1048		29.	841	4.	5.	426
	32.	426		30.	726		5.	581
24.	8.	135		30.	904		5.	636
	11.	*ibid.*		31.	119		5.	963
	11.	138		31.	518		11.	1056
	12.	136		31.	534		13.	289
	30.	345		31.	539	5.		895
	30.	1043		31.	543		17.	540
JUDIC.				31.	716		19.	893
1.	4.	139		31.	968		21.	289
	4.	663		31.	1011		23.	896
	5.	139		31.	1047	6.		100
	5.	663		33.	629		4.	80
	8. *bis.*	840		33.	656		4.	99
	8.	843		34.	155		11.	913
	8.	845		34.	1047		33.	357
	16.	375		35.	975		33.	863
	16.	573		35.	988	7.	1.	300
	16.	868		36.	346		1.	705

Digitized by Google

Cap.	Comm.	Pag.
	12.	99
	22.	522
	22.	1025
	23.	642
	24.	99
	24.	632
	25.	99
	25. *bis.*	913
	25. *bis.*	914
	25.	915
8.	4.	914
	8.	925
	10.	694
	11.	911
	27.	913
9.		503
	13.	619
	21.	617
	31.	585
	36. *bis.*	332
	37.	*ibid.*
	37.	895
	41.	580
	41.	585
	48.	344
	50.	1027
	50.	1033
10.	1.	989
	5.	679
	9.	103
	17.	900
11.	3.5.	1027
	15.	102
	15.	103

Cap.	Comm.	Pag.
	20.	102
	24.	102
	26.	582
	29.	583
	29.	900
	33.	583
	33. *bis.*	899
	34.	887
	35.	521
12.	11.	558
	11.	892
	12.	553
	15.	346
	15.	956
13.	25.	767
	25.	1060
14.	1.	1042
	5.	1043
15.	6.	1043
	8.	296
	9.	872
	19.	300
	27.	720
16.	3.	346
	4.	288
	4.	692
	5.	41
	26.	785
	31.	984
	31.	1060
17.	7.	642
	7.	643
	7.	644
	11.	740

Cap.	Comm.	Pag.
18.	7.	1061
	12.	725
	12.	883
	14.	1061
	17.	803
	19.	876
	27.	1061
	28.	357
	29.	871
	29.	1061
19.		832
	1.	848
	13.	810
	13.	963
	18.	848
20.	1.	194
	10.	801
	33.	611
	47.	845
21.	5.	900
	9.	822
	19.	871
	19.	1004
	19.	1007
	19.	1016

R U T H.

1.	1.	28
	2.	643

I SAMUEL.

1.	1.	580

Cap.

INDEX.

Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.
	1.	581	15.	4.	1029		6.	670
	1.	964		6.	80		6.	785
	1.	965	16.	1.	17		7.	1060
	19 *bis.*	964	17.	1.	603		8.	77
4.	1.	894		1.	733		8.	81
	2.	572		1.	924	28.	4.	992
5.	6.	593		1.	1018	29.	1.	300
	8.	814		12.	643		1.	572
6.	12.	656		52.	604	30.	1.	80
	15.	787	19.	18.	912		1.	186
	17.	606		22.	998		1.	1060
	17.	745	21.	9.	357		10.	288
	18.	523	22.	3.	900		14.	678
	19.	802		5.	378		27.	186
	21.	725		9.	911		27.	600
7.	11.	632	23.		745		27.	964
	16.	811		2.	723		27.	966
	16.	900		14.	375		28.	600
9.	4.	611		14.	1064		28.	992
	4.	1065		15.	378		29.	81
10.	2.	1058		19.	698		29.	600
11.	4.	810		19.	1064		29. *bis.*	723
12.		303		24.	861		29.	958
13.	2.	636		25.	375		29.	984
	2.	810	24.	2.	*ibid.*		30.	583
	5.	631		2.	763		30.	600
	5.	897	25.	1.	965		30.	729
	7.	194		2.	887		30.	734
	9.	8		5.	695		30.	911
	15.	811		44.	784		31.	601
	17.	913	27.		80	31.	1.	76
	18.	1058		5.	670		11.	822
14.	2.	899		5.	785	II SAMUEL.		
	31.	897		5.	1060	1.	21.	344

Cap.

Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.
	20.	535	12.	31.	103	4.	7.& ſeqq.	169
2.	8.	77	13.	23.	623		7.	657
	8.	596	14.	37.	78		9.	617
	9.11.	840	15.	8.	*ibid.*		9.	656
	12.	1034		12.	913		9.*bis.*	664
	16.	716		20.	346		9.	755
	24.	376	16.	5.*bis.*	614		9.	882
	24.	809	17.	11.	620		9.	988
	29.*bis.*	882		18.	614		10.	585
3.	3.	78		24.	924		10.	719
	12.	1029		27.	974		12.	522
	12.	1030	18.	6.9.	378		12.*bis.*	544
	16.	614		18.	356		12.	864
	26.	625	20.	14.	519		12.	1058
4.	2.	618		19.	*ibid.*		13.	199
	2.3.	814	21.	2.	138		13.	201
	8.	882		9.	811		16.	328
	13.	709		14.	1058		16.	576
5.	5.	840		18.19.	814		16.	617
	18.	355	22.	19.	911		17.	182
	20.	611	23.	20.	146		17.	332
	25.	780		13.	696		22.	967
	25.	801		16.	268	5.	11.*bis.*	381
	25.	802		25.	564	7.	2.	379
	25.	809		30.	298		46.	544
	25.	811		30.	345		46.	1022
6.	2.	610	24.	5.	582		46.	1058
8.	6.	111		5.	825		46.	1059
	13.	353		6.	194	8.	1.	850
	14.	555		7.	140	9.	11.	180
9.	4.5.	875		9.	721		15.	597
10.	10.	1027					15.	780
	14.	706		I REG.			17.	625
	16.	716	1.	45.	859		18.	610

Digitized by Google

Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.
	18.	615		40.43.	327	10.	12.14.	636
	20.	137		46.	121		33.	196
10.	12.	32	19.	3.	620	12.	10.	1016
	27.	306		3.	668		20.	649
	29.	137		6.	915	14.	7.	83
11.	7.	337		8.	668		7.	864
	13.	845		16.	522		9.	379
	18.	99	20.	1.	112		11.	656
	29.	913		23.	310		13.	856
	32.	845		26.	572		22.	555
	39.	151	21.	1.	602		25.	9
12.		783		1.	863		25.	768
	12.	701		19.	868	15.	16.	1032
	21.	845	22.	3.	574		29.	180
15.	17.	966		20.	966		29.	597
	20.	519					29.	708
	20.	520		2 REG.			29.	732
	20.	862				16.	6.	554
	20.	863	2.	2.	811		6.	555
	22.	536		21.	300	17.		894
	22.	801		24.	378	18.	32.	381
	22.	900	3.	8.	67		32.	388
	22.	966		8.	69	19.	23.	848
	27.	810		9.	67	21.	19.	822
	33.	1044		16.	298	22.	1.	667
16.	6.	584		16.	350	23.	8.	801
	24.	979	4.	42.	611		10.	353
	34.	829	6.	2.	275		13.	337
17.	3.5.	293		23.	8		17.	894
	7.	29	7.	6.	137		19.	979
	9.	425	8.	29.	603		33.	120
	9.*bis.*	1057		29.	964		36.	535
18.	32.	239	9.	13.*bis.*	694		36.	974

Cap.	Comm.	Pag.
1 CHRON.		
1.	31.	106
	32.	98
	36.	78
	46.	98
2.	23.	78
	45.	65
	49.	880
	55.	140
	55.	824
4.	3.	658
	12.	868
	21.	872
	21.	730
	28.	145
	28.	153
	28.	610
	29.	146
	29.	664
	29.	768
	29.	1044
	31.	632
	31.	708
	32.	558
	32.	764
	32.	1044
	33.	610
	39.	803
	43.	80
5.	8.	611
	12.	602
	16.	370
	16.	988
	19. *bis.*	106
	23.	194
	23.	200
	23.	610
6.		164
	20.	566
	55.	663
	56.	621
	56.	737
	58.	720
	59.	640
	59.	656
	59.	660
	68.	864
	71.	598
	72.	697
	73.	566
	73.	966
	74. *bis.*	518
	76.	180
	76.	703
	77.	974
	77.	1025
7.	15.	62
	24.	633
	24.	1062
	28.	903
	29.	657
	37.	65
8.	8.	62
	9.	65
	12.	877
	12.	912
9.	3.	34
11.	13.	765
	13.	924
	22.	146
	22. *bis.*	578
	27.	565
	27.	956
	32.	345
	47.	899
12.	2.	810
	4.	802
13.	2.	9
	5.	119
	5.	200
	6.	609
	6.	725
14.	6.	809
	16.	801
	16.	811
18.	11.	78
19.	6.	11
	6. *bis.*	112
20.	4.18.19.20.	814
24.	8.	62
25.	4.	65
26.	31.	825
27.	4.	565
	10.	565
	11.	*ibid.*
	12.	*ibid.*
	13.	*ibid.*
	14.	*ibid.*
	15.	*ibid.*
	27.	381

Cap.

Cap.	Comm.	Pag.
	28.	370
	28.	381
	28.	802
	29.	370
2 CHRON.		
2.	6.	558
	16.	826
3.	1.	853
4.	17.	361
	17.	1059
6.	5.	834
	80.	720
8.	3.	111
	17.	67
	17.	555
9.	11.	32
11.	6.	643
	6.	747
	6.	755
	6. *bis.*	1028
	7.	912
	8.	888
	8.	889
	9.	547
	9.	870
	9.	1063
	10.	984
13.	4.	344
	4.	1058
	19.	636
	19. *bis.*	765
	19.	861

Cap.	Comm.	Pag.
	19.	868
14.	1.	1025
	9.	888
	10.	354
	10.	425
	10. *bis.*	889
	13.	805
15.	9.	151
16.	1.	966
	3.	862
	4.	520
	6.	900
19.	4.	581
	14.	620
20.		65
		355
	1.	685
	2.	708
	2.	763
	2.	764
	10.	102
	16.	298
	20.	*ibid.*
	20.	356
	20.	375
	20.	1028
	20.	1029
	26.	356
	26.	685
21.	1.	356
25.	11.	83
	11.	354
	13.	633
	13.	657

Cap.	Comm.	Pag.
	14.	83
26.	6.	785
	6.	823
	10.	187
	10.	268
28.	5.	112
	18. *bis.*	553
	18.	636
	18.	656
	18.	803
	18.	812
32.	3.	299
33.	14.	859
34.	6.	894
	21.	*ibid.*
35.	22.	350
	22.	370
	22. *bis.*	893
EZRA.		
1.	3.5.	34
2.	22.	909
	24.	605
	25.	725
	26.	768
	29.	908
	33.	702
	33.	877
	35.	999
4.	10.	979
	11.	50
6.	16.	34
9.	1.	14

Digitized by Google

Cap.	Comm.	Pag.
10.	29.	65
11.	3.	562
	3.	728
	23.	562
27.	21.	96

NEHEM.

Cap.	Comm.	Pag.
3.		855
	7.	895
	7.	900
	12.	641
	13.	1063
	14.	641
	15.	*ibid.*
	15.	857
	16.	641
	18.	*ibid.*
6.	2.	350
7. *bis.*		702
		908
	7.	562
	26.	646
	26.	909
	27.	562
	28 *bis.*	605
	28.	656
	29.	618
	29.	725
	30.	724
	30.	769
	30.	773
	31.	882
	31.	897

Cap.	Comm.	Pag.
	32.	636
	33.	908
	52.	62.
10.	15.	562
	15.	564
	19.	562
11.	25.	668
	25.	724
	25.	735
	25.	827
	26.	147
	26.	652
	26.	861
	27.	707
	28.	892
	29.	764
	29.	827
	31.	554
	32.	561
	33.	636
	33.	709
	33.	814
	33.	1058
	34.	702
	34.	908
	35.	355
	35.	877
12.	29.	605
	31.36.	855

JOB.

Cap.	Comm.	Pag.
1.	3.	72
26.	12.	940

PSALM.

Cap.	Comm.	Pag.
29.	6.	323
39.	3.	268
42.	7.	326
48.	3.	847
	12.	840
58.	10.	522
60.	2.	11
	2.	353
	8.	357
68.	15.	344
	16.	342
69.	36.	840
72.	16.	352
74.	15.	296
75.	5.6.7.8.	375
76.	3.	833
78.		501
78.	67.68.	840
	68.	845
79.	7.	910
82.	9.	289
83.	7.	91
	11.	762
84.	12.	647
85.	2.	16
	8.	82
87.	4.	940
89.	11.	*ibid.*
	13.	324
104.	8.	350
105.	11.	4

Cap.

INDEX.

Cap.	Comm.	Pag.
108.	8.	357
116.	9.	27
120.	5.	96
126.	4.	186
	4.	285
132.	6.	190
133.	3:	325
137.	8.	1048

PROVERB.

Cap.	Comm.	Pag.
8.	22.	679

ECCLES.

Cap.	Comm.	Pag.
7.	26. *bis.*	689

CANTIC.

Cap.	Comm.	Pag.
1.	5.	96
	14.	763
2.	1. 3.	190
	17.	345
4.	2.	282
	4.	1030
	8.	324
6.	9.	1002
7.	5.	957

JESAIA.

Cap.	Comm.	Pag.
1.		313
	8.	1048
7.	2.	190

Cap.	Comm.	Pag.
8.		180
	8.	16
9.	11.	77
10.	15.	743
	26.	913
	28.	899
	30.	781
	30.	784
	31.	802
	31.	883
13.	9.	374
14.	13.	848
15.		578
	2. 5.	550
	5.	917
	5.	1057
	5.	1065
	6.	354
	7.	287
	8.	550
16.	2.	893
	2.	1057
	8.	1003
17.	5.	355
20.	6.	1051
21.	2.	1056
	17.	96
22.	1	354
23.		1053
	10.	1048
	13.	1049
26.	7.	*ibid.*
28.	21.	357

Cap.	Comm.	Pag.
	21.	811
30.	24.	388
31.	4.	854
32.	13.	9
	15.	190
	19.	*ibid.*
	18.	910
33.	9.	203
35.		188
	2.	361
	2.	378
36.	17.	388
37.	24.	190
	24.	895
40.	4.	350
42.	5.	27
44.	23.	190.
49.	12.	234
51.	9.	940
53.		644
60.	5.	98
	7. *bis.*	90
	7.	96

JEREM.

Cap.	Comm.	Pag.
2.	6.	27
4.	20.	28
6.	1.	641
	1.	1056
7.	14.15.17.	845
9.	12.13.	392
12.	11.	28
16.	18.	16

Cap.	Comm.	Pag.
18.	9.	126
	14.	312
20.	6.	27
22.	20.	203
	20.	342
	29.	28
25.	20.21.	72
26.	18.	902
29.	27.	561
31.	11.	964
	15.	*ibid.*
37.	12.	841
40.	6.	900
41.		1016
	5.	900
	5.	976
	12.	710
	12.	811
	17.	723
	17.	886
45.		719
46.	11.	1048
47.	4.	1051
48.		102
	2.	720
	2.	1057
	5.	976
	12.	1048
	21.	825
	23.	649
	24.	146
	24.	666
	32.	825
	32.	1003

Cap.	Comm.	Pag.
	34.	650
	34.	1065
49.	1.	103
	3.	553
	13.	666
	18.	156
	19.	275
	23.	119
	28.	96
50.	34.	28
	38.	156

THREN.

1.	17.	702
	17.	703
2.	13.	1048
4.	21.	72

EZECHIEL.

3.	23.	365
5.	5.	52
7.	2.	9
8.	4.	187
	4.	365
20.	6.	388
	42.	18
21.	1.	185
25.	4.	103
	9.	611
	9.	642
	9.	724
	10.	103
	16.	77
26.	5.	1051

Cap.	Comm.	Pag.
	10.	1053
27.	17.	899
	21.	96
	34.	1051
34.	25.	378
36.	5.	16
37.	13.	27
	25.	17
38.	6.	16
	12.	52
39.	11.15.	355
40.	2.	850
47.		5
	8.	360
	10.	762
	16.*bis.*	107
	18.	*ibid.*

DANIEL.

11.	45.	571

HOSEA.

1.	5.	863
2.	13.	376
4.		783
5.	8.	632
	8.	965
9.	3.	16
	15.	783
10.	2.	*ibid.*
	14.	575
12.	10.	376
	12.	783

Cap.

Cap.	Comm.	Pag.
	JOEL.	
1.	6.	16
	20.	300
2.	3.	388
	10.	235
	32.	987
3.	2.	355
	12.*bis.*	*ibid.*
	18.	349
	18.	351
	18.	352
4.	2.	16
	AMOS.	
1.	7.	786
4.	11.	256
6.	1.	786
	2.	119
	14.	287
9.	7.	74
	JONA.	
1.	3.	826
	MICH.	
1.		989
	1.	902
	7.	1063
	10.	534
	10.	912
	11.*bis.*	989
	11.	1056
	14.	902
	14.	1056
	15.	888
	15.	902
	15.	1056
5.	1.	643
	1.*bis.*	644
6.		337
	5.	351
	5.	521
7.	14.	190
	HABAKUK.	
3.		648
	17.	525
	ZEPHAN.	
2.	4.	786
	4.	1056
	9.	255
11.	5.	7
	HAGG.	
2.	8.	17
	10.	644
	ZACHAR.	
7.	7.	188
	14.	338
9.	9.	352
12.	11.	350
14.	6.	235
	10.	377
	10.	772
	10.	973
	MATTH.	
2.	18.	964
	22.	9
3.	4.	382
	5.	361
4.	13.	159
	13.	160
	13.	161
	13.	259
	13.	540
	13.*bis.*	682
	18.	259
	18.	260
	25.	198
	25.	203
8.	28.	774
9.	1.	682
	26.31.	30
11.	20.	652
	20.	722
	21.	652
	21.	722
	23.	682
	23.	683
	25.	15
	25.	16
14.	34.	336

Cap.

Cap.	Comm.	Pag.
15.	21.	336
	22.	7
	22.	50
	29.	336
	39.	883
	39.	336
16.	13.*bis.*	335
	13.	336
17.	1.	335
	1.	336
	22.	*ibid.*
	24.	*ibid.*
19.	1.	32
	1.	336
20.	29.	*ibid.*
	29.	407
21.	1.	336
	1.	652
	5.	352
	21.	407
26.	71.	905
27.	9.25.	716
	29.	523
	45.	29
28	16.	338

MARC.

Cap.	Comm.	Pag.
1.	9.	905
	24.	*ibid.*
2.	1.	682
3.	5.	50
	7.	198
	8.	50

Cap.	Comm.	Pag.
5.	1.	774
	20.	203
6.	45.	654
7.	3.	203
	26.	7
	26.	50
8.	10.	733
	22.	653
	22.	654
	27.	335
9.	2.*bis.*	335
	14.	*ibid.*
	30.	336
10.	1.	32
	32.33.	407
11.	1.	629
13.	3.	337
14.	67.	905
15.	33.	29

LUC.

Cap.	Comm.	Pag.
1.	39.	870
2.	4.	654
3.	1.	106
	1.	174
	1.	528
	1.	655
4.	16.	905
	23.	182
	25.	29
	25.*bis.*	30
	26.	1057
	29.	905

Cap.	Comm.	Pag.
	31.*bis.*	682
7.	11.	904
8.	2.	884
	26.	181
	26.	655
	26.	774
9.	10.	653
	36.	335
10.	13.	722
	21.	16
	30.	831
13.	34.	65
15.	4.	13
	16.	379
17.		256
19.	29.	629
	29.37.	652
21.	35.	29
23.	34.	29
	51.	579
24.	13.	309
	13.	426
	13.	447
	13.	760
	50.*bis.*	630

JOHANN.

Cap.	Comm.	Pag.
1.	28.	626
	45.	653
2.	12.	682
3.	16.	353
	23.	550
	23.	976
	23.	977

Cap.

Digitized by Google

Cap.	Comm.	pag.
4.	4.	180
	5.	1025
	6.	259
	14.	352
	43.	182
	46.	679
	46.	682
	48.	679
5.	2.	856
6.	1.	259
	17.	682
	19.	426
	49.	352
	59.	682
7.	42.	654
	49.	15
9.	7.	857
	7.	859
10.	40.	627
11.	18.	426
	18.	629
	54.	377
	54.	765
12.	9. 20.	77
	21.	654

ACT.

Cap.	Comm.	pag.
1.		338
	12.	341
	12.	400
	12.	426
	12.	449

Cap.	Comm.	Pag.
	12.	630
2.	7.	184
5.	37.	181
7.	5.	18
	11.	30
8.	26. *bis.*	407
	26.	660
	26.	787
	26.	788
9.	23.	406
	30.	671
12.	19.	*ibid.*
	19.	673
13.	16.	135
18.	22.	671
21.	2.	50
	2.	111
	3.	50
	7.	537
	8.	671
	8. 10.	673
	15.	671
23.	21.	409
	31.	568
	31.	671
25.	13.	175
26.	7.	34
	11.	14

ROM.

Cap.	Comm.	Pag.
9.	17.	30
10.	18.	*ibid.*

Cap.	Comm.	pag.
	1 CORINTH.	
10.	4.	618
	28.	16
	GALAT.	
4.	25.	98
	EPHES.	
2.	12.	28
5.	14.	861
	EPIST. JACOB.	
5.	17.	29
	2 PETR.	
1.	18.	334
2.	6.	256
	EPIST. JUDAE.	
1.	7.	256
	APOCAL.	
3.	12.	834
5.	6.	30
7.	5.	34
11.	11.	353
13.	3.	30

Cap.	Comm.	Pag.

II. EZR.

Cap.	Comm.	Pag.
3.		641
5.	34.	605

III. EZR.

Cap.	Comm.	Pag.
1.	27.	370
	27.	893
2.	17.	50
5.	9.	564
	31.	646
	32.	909
	33.	561
	34.	656
	36.	618
	37.	955
	38.	701
	39.	724
	39.	769
	39.	773
	40.	882
	40.	897
	41.	636
	42.	908
	43.	912
	44.	702
	44.	831

TOB.

Cap.	Comm.	Pag.
1.	2.	668
	2.	732
	2.	1035
1.	4.	9

IUDITH.

Cap.	Comm.	Pag.
1.		370
	1.	328
	8.	198
	8.	369
	8.	554
	8.	625
	8.	668
	8.	717
3.	1.	535
	1.	824
	1.	912
	1.	1023
	2.	606
	2.	608
	11.	511
	11. *bis.*	742
	11.	781
	11.	863
	11.	994
4.	4.	622
	4.	721
	4.	767
	4.	831
	4.	977
	5.	368
	5.	369
	5.	658
	5.	661
	5. *ter.*	742
5.	12.	866
	13.	719
	26.	77
6.	1.	77
	13.16.	658
7.	3. *ter.*	622
	3.	623
	3.	658
	3.	679
	3.	732
	3.	741
	16.	745
8.		370
	3.	615
	3.	622
	3.	742
15.	3.	628
	3.	661
	3. 4.	721
	3.	729

LIBER SAPIENT. SALAMON.

Cap.	Comm.	Pag.
12.	3.	23

JES. SIRAH.

Cap.	Comm.	Pag.
7.	26.	691
24.	14.	763
	15.	831
	29.	273
46.	21.	74

Cap.

Cap.	Comm.	Pag
48.	21.	871
50.	28.	1004

I. MACCAB.

Cap.	Comm.	Pag
2.	1.15.	901
	34.	966
3.	16.	633
	24.	74
	24.	633
	40.	371
	40.	426
	40.	430
	40.	758
	46.	891
	46.	900
	57.	430
	57.	759
4.	3.	430
	3.	759
	14.	779
	15.	68
	15.	371
	15.	598
	15.	606
	15.	759
	15.	824
	29.	68
	29. *bis.*	659
	38.	190
	61.	430
	61.	659
5.	3.	192

Cap.	Comm.	Pag.
	8.	827
	9.	196
	9.	734
	15.	184
	15.	541
	20.	196
	21.	541
	24.	91
	25.	90
	26.	196
	26. *quater*	665
	26. *bis.*	696
	26.	706
	26.	719
	26.	880
	28.	665
	35.	879
	36.	665
	36.	719
	36.	880
	37.	968
	43.	601
	43.	696
	43.	968
	46. 52.	766
	52. *bis.*	994
	53.	363
	55.	994
	56.	709
	60.	824
	65.	68
	65.	186
	65.	889

Cap.	Comm.	Pag.
	66.	*ibid.*
	66.	988
	68.	606
	68.	889
	75.	824
6.	7.	659
	23.	660
	26.	659
	33.	660
	33.	753
	40.	660
7.	19.	624
	19.	662
	19. *bis.*	663
	31.	691
	36.	994
	39.	545
	39.	633
	39.	634
	40.	545
	40.	633
	40.	749
	45.	545
	45.	633
	45.	779
9.	2.	782
	2.	811
	2.	883
	4.	624
	4.	663
	5.	749
	15.	346
	19.	901

Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.
	33.	267		75.	824		34. *bis.*	779
	33. *bis.*	1028		75.	866		34.	780
	35.	96		77.	606	15.	11.	738
	36.	893	11.	34.	178		28. 35.	779
	37.	771		34.	179		39.	698
	42.	273		34.	572	16.	9.	*ibid.*
	45.	190		34.	878		15.	830
	50.	429		34.	965			
	50.	606		57. *bis.*	179	II. MACCAB.		
	50.	633		60.	586	1.	7	23
	50.	634		61.	788	4.	26.	103
	50.	636		63.	668		40.	107
	50.	758		63.	697	10.	32.	779
	50.	759		67.	258	11.	5.	430
	50.	952		67.	372		5.	659
	50.	1026	12.	25.	559	12.	9.	430
	50.	1029		31.	90		9. *bis.*	824
	50.	1032		31.	91		17.	134
	50. *bis.*	1043		38.	187		21.	601
	52.	779		38.	546		21.	696
	62.	614		47. 49.	369		26.	601
	62.	629	13.	13.	371		27.	766
	62.	632		13.	546		29.	430
	63.	614		20.	547		29. *bis.*	994
	64.	632		20.	739		36.	767
	73.	883		23. *bis.*	616		38.	912
	73.	897		23.	667	13.	19.	659
10.	29.	269		30.	901		24.	805
	30. *bis.*	178		43.	788	14.	16.	735
	30. *bis.*	179		54.	779			
	38. *bis.*	178	14.	5.	866	III. MACCAB.		
	69.	824		7.	543			
	69.	866		33.	659	1.	2.	967
	71.	866		34.	607	7.	15.	541

IN-

1101

INDEX
NOMINUM PROPRIORUM
& rerum praecipuarum.

A.

ABarim, mons. pag. 342. 496
Abdon, urbs, deſcribitur. 518
Abel, quid notet. 525
Abel, inter Paneada & Damaſcum. 519
Abel, quae & Abel beth maacha, deſcribitur. ibid.
Abel, vicus 6 miliaribus a Philadelphia. 519. 521
Abel, urbs 12 miliaribus a Gadaris ortum verſus. 480. 519. Abela Batanaeae dicta.
Abela οἰνοφόρος, eadem ac Abela Batanaeae nobis dicta. 519. 523. 525
Abel haſſchittim, deſcribitur. 520
Abel Keramim quae. 521
Ἀβιλλάνη, quae. 520
Ἀβελμαχέα, quae. ibid.
Abel maim eadem ac Abel beth maacha. ibid.
Abelmea quae. 522
Abelmechola quae. ibid.
Abel mitzraim. 520. 522
Abeſaros, patria primae conjugis Davidis. 523
Abetz, urbs tribus Jiſſaſcar. 524
Abida, pro Abila. 459
Abila inter Damaſcum & Heliopolin. 317. 527. eadem quae Abila ad Libanum nuncupatur.
Abila, ſedes epiſcopalis in Palaeſtina. 529
Abila Peraeae deſcribitur. 524
Abila Lyſaniae. 458. quae & Abila ad Libanum. 527
Abila Batanaeae. 525
Abila Coeleſyriae. 459
Abila Decapoleos. 525. eadem ac Abila Batanaeae.
Abilene, tetrarchia. 526
Ἀβιληνῶν non male in nummis legi dicitur. 528
Abilla, Phoeniees. 227
Abrahamium, dicta urbs Chebron. 709
Abſinthium in Ponto & Arabia. 89
Abſus, num flumen Palaeſtinae. 297
Abulfedae Iſmaelis, Principis Hamae in Syria, geographia manu ſcripta. 595
Abuma, urbs. 534
Abydos, in medio orbis habitati. 55
Accaron, vide *Ecron*. 519
Acco, ſinus ejus qualis. 328. 539
—— urbs Ἄκη dicta. 432
—— non recenſetur inter urbes Aſcheriticas. 518
—— deſcribitur 534. & ſeq.
Achabara, quae. 542. 705
Achalab. Vide *Achlab*.
Achlab, non recenſetur inter urbes Aſcheriticas in libro Joſuae. 518. 543
Ἄχυρα quid? 264
Acra, nomen Acconi datum. 538
—— nomen urbis, quam Ecronem

Digitized by Google

nem fuiſſe ſunt qui putent. 543
Acra, mons Hieroſolymitanus, deſcribitur. 846. & *ſeqq.*
Acrabattene, toparchia. 176
—— deſcribitur. 191
Acrabbim, vicus. 543
Acſchaph, in tribu Aſcher. *ibid.*
Acta apoſtolica Hebraice jam olim verſa. 1038
Actipus, urbs. 542
Aczib, urbs tribus Aſcher. 543
Adada. 544. 583
Adadremmon, ubi. 500
Adam, ſepultus juxta Chebronem. 709
—— ſepultus in Golgotha. 860
Adam, urbs. 544
Adama, urbs a Deo everſa. 545
—— urbs Nephtali. *ibid.*
Adami, urbs Nephtali. *ibid.*
Adana, urbs. 8
Adara, vicus Palaeſtinae tertiae. 545
—— ita legitur aliquando pro *Adraa.* 547
Adaſa, urbs Judaeae. 545
—— vicina Bethchoroni. 633
Adatha, vicus. 546
Addara, vicus. *ibid.*
Adida, urbs, ubi campi. 371. 546
Aditha, vicus. 546
Aditthaim, urbs Judae. *ibid.*
Admatha. 546. 230
Adollam ubi ſita. 480. vide Adullam.
Adonis, flumen cujus aquae rubrae, & unde. 269
Adonidis ſimulacrum Bethlehemi. 647
Adora, urbs. 546
—— aliquando latet ſub nomine *Dorae.* 739
Adora pro Chatzor. 597
Adoraim, urbs. 547
Adra Coeleſyriae. 459
Adra, urbs Arabiae Petraeae. 464
Adraa. Inter ea & Boſtra ſpeluncae. 110
Adraa, urbs. 547. 666
Adrama, urbs Batanaeae. 459
Adraſos, urbs Arabiae. 547
Adri, urbs Arabiae Petraeae. 463
Adullam, urbs. 546. 549
Aegyptus, una ex quatuor regionibus quae nec terrae Iſraeliticae nec regionibus extra illam per omnia ſunt ſimiles. 10
—— incipit a lacu Sirbonide ſecundum Herodotum. 43
—— an dicta ſit Mitzraim de nomine hominis, an vero ab anguſtiis. Probatur prius. 64
—— an confinis ſit terrae Iſraeliticae. 58. 286.
—— ab illa in Palaeſtinam per quae loca iter confici ſoleat. 59
—— flumen Aegyptiacum qua ratione dicatur fluvius vicinus Rhinocoluris. 286.
—— aetate Joſuae ſe non extendit uſque ad terram Iſraëliticam. *ibid.*
—— caret aqua pluvia. 380
—— oleas quaſdam habet ſed non adeo praeſtantes ac Palaeſtina. *ibid.*
—— vites non habuit, ſed zytho uſa fuit. 381
Aelia Capitolina. 693
Aelia, non fuit diſtincta ab Hieroſolymis. 207. 230
Aelon, nomen urbis Ajalon. 553
Aenon, ubi Johannes baptizabat. 550
Aenon, ubi ſita. 480

Aër

Aër inſalubris ob calorem in campo magno. 363
—— purus in Palaeſtina, contra in Aegypto. 385
—— frigidior Hieroſolymis quam Jerichunte. 387
Aerae in nummis veteribus notatae, Aſcalonitarum. 594
—— Boſtrenorum. 665
—— Caeſareenſium. 675
—— Dorenſium. 741
—— Gadarenorum. 776
—— Gazaeorum, & ſententia Ill. Spanhemii de illa. 798
—— Raphienſium. 967
—— Sebaſtenorum. 981
—— Neapolitanorum. 1005
—— Tyriorum. 1055
—— Sidoniorum. 1015
—— Tiberienſium. 1042
Aeſculapii nemus inter Sidona & Berytum. 433
Africa. In eam fugerant Amalecitae. 82
Afro. 230
Agalla, urbs. 550
Agallim. 579
Agathopolis, urbis nomen ex errore ortum. 550
Ἀγείρας quid. 95
Agla, ubi ſita. 480
Agnus caſtus ad ripam Jordanis. 274
Ἄγρα, nomen urbis Petrae. 933
—— an inde ſit nomen Ἀγρεὺς in nummis. 934. & *ſeqq.*
Ἀγρεὺς in Nummis quid. *ibid.* & *ſeqq.*
Agricultura Nabataeorum. 94
—— in Palaeſtina cum fructu exerceri poteſt. 385
—— quomodo inſtituatur in Palaeſtina. 388
—— Syrorum deliciae. 607
Agrippa uterque. Horum genus & regnum deſcribitur. 174. 175
—— unde hoc nomen ortum ſit. 552
Agrippias, urbis Anthedonis nomen. 552. 567
Ahila. vide Elath.
Ai, urbs, deſcribitur. 552. 566
Ajalin, urbs. 558
Ajalon, vallis. 357
—— urbs. 154. 166. 170
—— deſcribitur. 553
—— duplex locus eſt hoc nomine. 953
Aigaleim, ubi ſita. 481
Aija, urbs tribus Benjamin. 554
Ajin, urbs tribus Judae. *ibid.*
Aila. Vide Elath.
Ain, urbs Simeonitica, forſitan eadem quae Bethanin poſtea dicta. 626
Aitam, urbs Judae. 558
Ἄκη, nomen urbis. 536
Ἀκὼμ nomen urbis in codicibus Graecis V. T. 534
Alammelech. 558
Alaphionis patria. 585
Alexander conditor Pellae. 737
Alexandria. Palus Alexandrina coracinos nutrit. 301
Alexandrini cepas appellant Ἀσκαλώνια. 587
Alexandrium, arx. 730
Alexandroſchoene inter Tyrum & Ecdippam. 415
Algaur, الغور, nomen campi magni. 365
Alinternae in Palaeſtina. 379
Ἀλλόφυλοι, qui dicti. 41. 75. 76
Allud. 717
Allus. *ibid.*
Almon Diblathaim unde dicta. 257
Almon, urbs. 585
Al-

Alpes, unde dictae.
'Αλσάλαμος mons, unde dictus. 343. 458. 459
558
553. 558
Alula, vicus. 559
Alus, vicus. 69. 83
Amad, urbs in Aſcher. 78. & ſeqq.
Amalecitis. 346
— deſcribitur. 559
— mons Amalecitarum. 673
Amiam, urbs Judae.
Amantius in Palaeſtinam miſſus, ut Samaritanos coerceret. 125. 320
Amanus, mons. 320
— diverſus ab Amano Ciliciae. 320
Amatha in Libano eadem ac Emeſa. 317
— an ſit Epiphania. 317
Amatha, vicus vicinus Gadaris. 559. 302
— eſt & nomen oppidi Arabici. 559
ibid.
Amatha, ubi aquae calidae. 119
'Αμάθη, quae. 308
Amathus, olim Tzaphon. 559
Amathus, urbs Peraeae. 1055
Ambroſiae Petrae. 560
Ameruthа, vicus Galilaeae. 571
Amida.
Ammaus, prope Tiberiadem. 302. 560. 758
Ammaus, vicina Jamniae. 362. 758
— dicta olim videtur Ir Schemeſch, & ex Σαμμαὺς natum nomen Ammaus. 428
— non eſt eadem ac Emmaus, vicus, in euangeliis memoratus. 426
Ammonitis, qua in re ſimilis terrae Iſraeliticae. 10
— ubi ſita & unde dicta. 103
— an urbs ejus Abel Keramim. 521
Amora. 815. Vide Gomorra.

Ampelas, nomen corruptum ex Abdallas. 757
'Αμφίκυρτος quid. 852
Amphipolis Thraces olim Αρεος πόλις. 578
Anab, urbs Judae. 560
Anablatha, vicus propinquus Betheli. 561
Anacharath urbs. ibid.
Anania, urbs. ibid.
Anapus vetus. 272
Anathoth abfuit Hieroſolymis 20 ſtadia. 450
— deſcribitur. 561
Ἄβιλλα vide *Abila ad Libanum*.
Andromeda circa Joppen ceto expoſita. 436. 439. 865
Anea, ubi ſita. 481. 566
Anem, urbs. ibid.
Aner, urbs. ibid.
Angaris mons. 345. 439
Angulus Arabiae. 203
Anguriae in Palaeſtina. 379
Animotha. 231
Anitha, urbs Arabiae Petraeae. 464
Anua, urbs. 552, 566
Annus. Quarti anni fructus in Syria. 13
Annus Sabbathicus an obſervatus in regione trans Jordanem. 5
— etiam in Syria obſervatus. 12, 13
— non obſervatus in Aegypto, Babylonia, Ammonitide & Moabitide. 14
Antaradus, 216. 318
Antediluviana, quae dici ſolent, piſces, conchae aliaque intra montium viſcera reperta. 321
Anthedon, ubi. 439. 460
— dicta & Agrippias. 552
— deſcribitur. 566
quae

Antibius, Aſcalonita. 594
Antilibanus ubi, & quomodo Libanus appellari poſſit. 311
Antiochia ita olim dicta eſt urbs Gadara. 774
Antiochia urbs Coeleſyriae. 8. 119. 205
Antiochi pharanx. 568
Antiochus philoſophus, Aſcalonita. 436
—— Cycnus, Aſcalonita. 594
Antipatris deſcribitur. 568
—— ubi ſita. 461
—— olim dicta Capharſaba. 455
—— urbs, male ſcripta Antipatros. 215
—— ſita in campeſtribus, non longe a montibus. 371
—— arboribus cincta. 378
—— via inter hanc & Jamniam. 408
—— via inde Hieroſolymas. 409
—— quantum abfuerit a Joppe. 455
—— ab Antipatride ad Gebam latitudo terrae a Judaeis habitatae 802
Antoninus Imperator nomen non dedit itinerario de ejus nomine dicto. 415
Anua, ubi ſita. 481. 571
Apadna. 571
Apadno. *ibid.*
Apathos, regio, ſedes epiſcopalis. 215
Apathos, in Palaeſtina prima. 571
Aphaca, inter Heliopolin & Byblum. 315
Aphaerema. 572
Aphar lacus ubi. 267. 579
Aphec, in tribu Aſcher, altera in tribu Judae, tertia prope Jizreel. 572
Aphra, vicus. *ibid.*
Aphtha. 573
Aphraim, ubi ſita. 481. 573
Apis, filius Lunae. 631
Apollonia. 439. 460. 570
—— deſcribitur. 573
Apollonius Aſcalonites. 594
Ἀποτειχίζειν aliquando eſt moenia extruere. 854
Apſines Gadarenus. 775
Aqua multa Gibeone. 710
—— Palaeſtinae ex fontibus, pluviis &c. 380
—— Lacus Aſphaltitis ſalſiſſima & amara. 241
—— ejuſdem lacus gravior & ſpiſſior aliis, ſic ut res injectas magis ſuſtineat & extollat. 241
—— ejuſdem lacus hyeme amarior quam aeſtate. 242
—— lacus Tiberiadis frigida inſtar nivis. 260
—— Gadarena lacuſtris. 773
—— lacus Samochonitis coenoſa. 262
—— Dienſis peſſima. 737
—— coloris ſanguinei in lacu Hieroſolymitano. 269
—— rubra fluvii Adonidis. 269
—— rubra fontis circa Joppen. 270
—— dulcis in mari prope Gazam. 287
—— fontis Eliſaei ſalubris. 294. 300
—— magna olim ejus copia in Palaeſtina. 299
—— dulcis in Judaea & Galilaea. 300
—— per aquae ductum Hieroſolymas delata a fonte Ethan. *ibid.*
—— calida. Vide *Thermae.*
—— nulla in campo magno excepto Jordane. 363

Digitized by Google

Aquae ductus a piſcinis Salomonaeis Hieroſolymas uſque. 304
Aquila, interpres contextui Hebraeo maxime adhaerens. 361. 377
Ar, urbs Moabitica. 577
Arab, urbs. 573
Araba, ubi ſita. 481. 573
Arabes. Iis ereptae urbes ab Alexandro rege. 550
Arabia. Ita regio trans Jordanica nuncupatur. 36.197.681.727
—— ſingulari cura a Ptolemaeo deſcripta. 705
—— vicina Palaeſtinae deſcribitur. 85
—— nomen hoc Idumaeae tributum tempore Origenis. 756
—— nomen hoc late patet. *ibid.* 484
—— ex montibus ejus oritur flumen Arnon. 101
—— Philadelphienſis quae. 105. 612
—— *γωνία* ejus quae. 203. 483
—— pars ejus Palaeſtina tertia dicta eſt. 212
—— in verſione Graeca legitur pro ערבה, *campo.* 360
—— an vera patria balſami. 383
—— Petraeae Arabiae urbes. 463
—— eadem ex parte quae Palaeſtina tertia. 613
—— poſtea Geraſa dicta. 806
Arabus, vox proba, ut Arabs. 88
Arad, ubi. 481. 501. 573
Aradus, urbs Phoenices. 216. 318. 431. 459
Aram. vide Syria.
Arama. 574
Arandi modus in Palaeſtina. 388
Arapalunarcon mons. 458
Arath. 574
Arath, ad occidentem Aeliae. 378
Aratrum duobus bubus trahitur in Palaeſtina. 388
—— in Syria ſolet eſſe exiguum. *ibid.*
Araxes, unde nomen habeat. 271
Arbel, vallis. 358
Arbela pro monte Bala. 610
Arbela in campo magno. 367. 575
Arbores cypri in ſolo Aſcalonitico. 589
—— ramos incidere licet ubique ſurculi inſerendi cauſa. 261
—— Palaeſtinae recenſentur. 379
—— in Palaeſtina. 385
—— Schittim quae. 520
Arbuti in Palaeſtina. 379
Arca, urbs regni Agrippae, inter quam & Raphanaeam fluit amnis Sabbation. 292. 317. 576
Arce, urbs Armeniae ſecundae. 529
Arce in tribu Aſcher. 171
—— deſcribitur. 575
Arce, nomen urbis Petrae. 86. 576
Arce, Phoenices maritimae urbs, recenſetur poſt Tripolin. 216 576
—— inter Antaradum & Tripolin ſita. 122. 316
Archelais, urbs Judaeae. 462
—— ubi palmae optimae. 383
—— deſcribitur. 576
Ἀρχὼβ nomen urbis in codicibus Graecis V.T. 534
Arci an Arcitae ad Libanum. 137
Arda. 574
Ardom, male pro Abdon. 518
Area atad, ubi ſita. 481. 501. 522. 523. 601
Areceme, nomen urbis Petrae. 100. 105. 576
Areopolis. 231. 217. 530
—— vallis ad ſeptentrionem ejus.

jus. 358. 495
— iter inde Arnonem. 408
— deſcribitur. 577. 957
Arethuſa, urbs. 579
Argob, vicus. 808. 959
Argob, regio quae. 201
Aribdela. 533
Aribela. 581
Arieldela. 231. 581
Arieles, vicus. 584
Ariel, idolum Moabitarum. 577
Arielitis, regio. *ibid.*
Arimanon. 579
Arimathaea, urbs, deſcribitur. 579
Arimi & Arami Syri. 46. 111
Arindela. 533. 581
Ariſtobulias. 356. 685. 582
Armathem. Vide *Ramathaim.*
Arnon, terminus Moabitidis. 101. 281
— unde oriatur. *ibid.*
— medium ejus quid 118
— praeſidium apud Arnona. 232. 268. 578.
— deſcribitur. 281
— diverſus ab Arnona, tractu. 495
Arnonas, tractus ab Arnone fluvio diverſus. *ibid.*
Aroel pro Adada. 583
Aroër. 102
— ubi. 118. 583
— deſcribitur. 582. & *ſeqq.*
Aroiles. 584
Aror. *ibid.*
Arpad. 119
Arpha, vicus. 584
Arſine. *ibid.*
Arſinoë & Peluſium diſtant cxxv. miliaribus. 440
Arſuf, nomen loci. 569. 570. 596
Artemidorus Aſcalonites. 594
Artha. 584
Arvad, an incolae Aradi. 137
Arubboth. 585
Aruei, urbs. 544
Aruir, vicus. 585
Aruma. 580. 585
Arus, vicus. *ibid.*
Aſalea, vicus. *ibid.*
Aſamon, nomen montis. 343
Aſan, ubi. 482
Aſcalon, deſcribitur. 586. & *ſeqq.*
— Majumas ejus epiſcopum habuit ab epiſcopo Aſcalonis diverſum. 530
— ſeptentrionalior Gaza. 59. 460. 509
— vinum ejus. 288
— Deus Aſcalonitarum. 794
— circa illam flumen. 288
— iter eo ab Hieroſolymis quale. 407
— urbs Tyriorum. 432
— pro Gerar ſubſtituta. 805
— cepas optimas profert. 436 588
— oppidum liberum. 439
— quanto intervallo abfuerit ab Hieroſolymis. 443
Aſcalonitica, genus ceparum. 436. 588
Aſchan, urbs. 596
Aſchdod, vide Azotus.
Aſcher, tribus; urbes ejus & termini. 158
— ejus fuit Carmelus & Dora. 539
— contigit tribum Menaſſe, ſic ut nullius tribus portio fuerit intermedia. 539
— eſt & nomen urbis. 596
Aſcheritarum urbes quae. 158
— in Joſuae libro non omnes recen-

cenſentur. 518
Aſchtta, urbs Judae. 597
Afer, ubi 482. 596. 597
Aſini ad agriculturam quare adhibiti in Palaeſtina. 388
Aſophon. 597
Aſor campus. 372
—— eſt & vicus hoc nomine. 597
Aſor nova. 709
Aſoros, urbs. 597
Aſphaltites. Vide Lacus.
Aſſaremoth. 598
Aſſur, nomen corruptum loci. 569. 596
Aſſyrium veteribus ſaepe idem erat quod Syrium. 1012. 1013
Aſtracan. Loca ei vicina ſal habent. 60
Aſtaroth, urbs in Baſchan, deſcribitur. 598. 727
Aſtarte, numen Syrorum, cujus templum in urbe Beeſtera. 621
Aſteroth carnaim ubi. 79. 598. 141
Aſuada. 230. 598
Aſuganrina. 599
Atabyrius Jupiter. 332
—— mons. vide Tabor.
Atabyrium oppidum. 599
Atach, urbs. 600
Atad, vide *Area Atad.*
Atargation. 601
Ataroth, nomen urbium. *ibid.*
Atharus ubi. 482. 602
Athenae in medio orbis habitabilis. 53
Athone, urbs. 602
Atroth Addar. *ibid.*
Atroth Scophan. *ibid.*
Atzem. 153. 605
Atzmon. 605
Avara, urbs Arabiae Petraeae. 463
Aves volantes ſupra lacum aſphaltiten num moriantur, & unde nata ſit fabula. 244
—— in diluvio Noachico etiam perierunt. 321
Auguſtopolis, urbs Palaeſtinae tertiae, 217. 602.
Avith, urbs Edomitica. 67
Aulon Cilicius. 101
'Αυλὼς vallis. 365
'Αυλων quomodo nomen Hebraeum. 364
—— dicitur campus magnus. 364. 365
—— dicitur vallis inter Libanum & Antilibanum. 372
—— dicitur & vallis inter Libanum & alium montem parvum, non Antilibanum. 508
Avoth Jair ubi. 483
Auranitis. Eadem ac Ituraea. 106
—— metropolis Auranitidis Boſtra conſtituitur a Mohammedanis. 666
Auraſius mons. 346
Aureliopolitanus. 530
Auſter. Regio auſtralis quae. 186
Aza, mons. 346
—— fuit & nomen urbis Azoti. 789. & Gazae. *ibid.*
Azanoth. 602
Azare. *ibid.*
Azazel, mons. 347
Azeca. 603
Aznoth. 372
Azochis. 605
Azotopolis. 550. Vide *Azotus.*
Azotus olim Aza dicta. 789.
—— In regione ejus torrentes. 287
—— deſcribitur. 606. & *ſeqq.*
—— mons ejus. 346
—— via inter illam & Jamniam. 409
—— ubi. 439. 507. 509

por-

—— portus. 460
—— urbs Graecorum ad mare. 694
Azza. Vide *Gaza.*

B.

Baala, urbs. 609. 725
Baalath, urbs. 610. 615
Baalath beer. 610
Baalbec, urbs. 794
Baal chermon, ubi. 323. 610
Baal Gad. 610
Baale Jehuda. *ibid.*
Baal maim. 615. 622
Baal meon, urbs Rubenitarum. 611
Baal peratzim. 611
Baal ſchaliſcha. *ibid.*
Baal thamar. *ibid.*
Baaras, locus. 303. 487. 611. 881
Babylon. Campus magnus ejus. 360
Babylonia, una ex quatuor regionibus quae nec per omnia terrae Iſraëliticae ſunt ſimiles, nec regionibus extra eam. 10
—— in illa eſt lacus dictus aſphaltites. 244
Baca, vicus. 611
Βακά urbs ab Hunnuguris conſtituta. 613
Bacatha, ubi. 531. 532
Bacatha, vicus Arabiae. 105
—— deſcribitur. 612. 613
Bacchium a Judaeis coli putabant Gentes. 1017
Bachurim. 614
Bactra, male legitur pro Bacatha. 612
Baculus S. Ethelredae e quo fraxinus crevit. 712
Baetarthus, vicus. 614
Baether, urbs Judae. *ibid.*
Baetis quare Guadalkebir dicatur. 271
Baetoanaea, ubi balnea ſalubria. 303
Baetogabra. Vide *Betogabra.*
בית redditum per *τόπος.* 636
Baitoanaea, ubi ſita. 483. 616. 660
Bala, urbs. 609. 614
Balamo. 615. 622
Balanea, urbs. 920
Baleth, eadem ac Baalath. 615
Balnea Tiberiadenſia &c. 302. 303
—— Baetoaneae. 483
Balſamum in convalle vicina Nabataeis. 93
—— in Engaddi. 356. 449
—— an in ſola Judaea olim crevérit. 383
—— in regione Jerichuntina. 830
Bamoth baal. 308. 615
בר an pro incola loci ſumi poſſit. 728
Barathſatia. 615. 698
Barce, urbs Libyae dicta Ptolemais. 536
Barcochab, pſeudomeſſias, unde dictus. 728
Barcea, vicus. 615
Barica. 356
Bartuta. 615
Baru, loci nomen. 303. 487. 881
Baſan, male dicitur eſſe regio terrae Canaan. 6
—— deſcribitur. 200
—— montes ejus. 342
—— pro Bethſan poſitum. 993
Baſara. 616
Baſca. *ibid.*
Baſcama. *ibid.*
Baſchan. Vide *Baſan.*
Baſilides, Scythopolites. 995
Batanaea male legitur pro Nabataea in Epiphanio. 93
—— ubi collocanda. 108
—— quas urbes ei adſcribat Euſebius.

ſebius. 197
—— quae appelletur Joſepho. 202
—— num attigerit Jordanem. 317
—— urbs ejus Gaulon quomodo Joſepho dicatur. 317
—— urbes ei quas aſſignet Ptolemaeus. 459
—— angulus ejus. 483
—— non eſt quae Βετάνη dicitur. 625
Bathanea. 616
Bather (montes) 345
Bathſama. 616
Bathura, vicus. *ibid.*
Batnae in tribu Aſcher. 483
Batthora Arabiae. 232
Bealoth. 617
Bebeten, ubi ſita. 482. 617
Bedora. *ibid.*
Bedora, urbs Judaeae. 462
Beelmaus. 488. 611. 617
Beelſephon, urbs. 623
Beer. 617
Beeroth, deſcribitur. 618. 501
Beeroth bene Jacan. 930
Beerſcheba. Fuit in regione Geraritica. 187
—— ſaltus Berſabe etiam dicitur ſaltus Gerariticus. 215. 620
—— ipſa erat in Palaeſtina tertia, ſed ſaltus ejus in prima. *ibid.*
—— Beroſaba dicitur. 229
—— ubi ſita fuerit. 484
—— deſcribitur. 620
Beeſteras, urbs poſtea Boſtra dicta. 621. 662
Begabar, trans Jordanem. 621
Begabris. 628
Begabriſin. *ibid.*
Beigeber, nomen loci inter Jaſnen & Bekiin, Lyddam. 621
Bela, nomen urbis Zoarorum. 622
Belemoth, patria Hoſeae. 615. 622
Belinas, nomen Paneados. 919
Belmen. 622
Belſephon. 623
Belthem. *ibid.*
Belus: herba in eo creſcens, qua vulnus Herculis curatum eſt. 537
—— amnis oritur ex palude Cendevia. 267
—— deſcribitur. 289
Bemeſelis. 623. 651
Bene berac, urbs Danitarum. 623
Benjamin, tribus. Urbes ejus. 155
—— regio tribus illius non pertigit uſque ad mare. 540. 725
—— an in portione ejus fuerit Jeruſalem. 839. & ſeqq.
Bennamarem. 623
Beon. 624
Bera, ubi ſita. 484. 615. 624
Berdan. 624
Berea. 624
Beroſaba. 620
Berotha. 624
Berſabe. Vide Beerſcheba.
—— eſt & nomen vici in Galilaea. 624
Berſetho. *ibid.*
Berytus. 216. 431. 509
—— 400 ſtadiis a Sidone. 433
Berzamma. 625
—— urbs Idumaeae. 462
Beſan, pro Bethſan. 365
Beſimoth. 625
Beſira. *ibid.*
Beſor flumen, ubi. 288
Betachora. 625
Betagabaeorum vicus. 628
Betane. 625
Betaris. 345. 626
Betarus. 626
Beten, urbs tribus Aſcher. *ibid.*

Betha-

Digitized by Google

1111

Bethabara ad ripam Jordanis. 509. 626. 627. 631
—— non erat vicina Hieroſolymis 635
Bethacad. 627
Bethachamar. ibid.
Bethagabra, eadem quae Betogabra: ibid.
Bethagathon, vicus. 628
Bethagla, ubi. 481. 628
Bethai. 628
Bethalagon. ibid.
Bethamar. 629
Bethanaim. ibid.
Bethania, ubi ſita. 509. 426
—— deſcribitur. 629
Bethanin, ubi. 485. 626. 1068
Bethanoth. 1068
Bethar pro Bethel. 637
Betharamatha, eadem ac Amatha. 560. 640
Betharamphta, poſtea Livias dicta. 497
Betharim. 1068
Bethaſa. ibid.
Bethaſimuth, ubi. 485
Bethaſora. 417
Beth aven deſcribitur. 631
Bethbaal meon in Peraeae campeſtribus. 308. 611. 632
Bethbara. 632
Bethbaſi. ibid.
Bethbiri. ibid.
Bethcar. ibid.
Bethchaila. 553
Bethchogla. 632
Bethchoron. Inde uſque ad mare erat regio ſingularis. 306
—— inde uſque ad Emmaunta ſunt montana. 309
—— ſita in via ducente Aelia Dioſpolin. 406. 486
—— quot ſtadia abſuerit ab Hieroſolymis. 447
—— deſcribitur. 633
Bethdagon. 635
Beth diblathaim. 102
Bethcked. 636
Bethel deſcribitur. ibid.
—— urbs diverſa a Bethaven. 631
—— urbs tribus Benjamin, attamen Cananaeis erepta a domo Joſephi. 841
—— inde uſque ad campum magnum eſt regio Ephraim. 367
—— ubi ſita. 485. 501. 506
—— ad ortum ejus montes. 346
—— locus ſanctus, ubi collecta inſtituebatur. 561
Bethelia, vicus Gazaeorum. 638. 800
Bethemec. 639
Bethenim. ibid.
Bethennabris. ibid.
Bether, urbs ab Hadriano capta. ibid.
Bethere. 640
Betheſda, piſcina. 856
Bethezoba. 640
Bethgabril, creditur a quibuſdam eſſe Berſabe, at forſan eſt Bethagabris. 621
Beth gamul. 102
Bethgubrin. 640
Beth haarava. ibid.
Beth hakkerem. ibid.
Beth hammarkevoth. ibid.
Beth hammeganaim. 629
Beth haram. Vide *Beth haran.*
Bethharamphta, nomen recentius urbis Bethharan. 308. 869
Beth haran, in vallibus Peraeae. 308
—— nomen ejus recentius Beththamtha. 308

eadem

— eadem quae Bethharam, deſcribitur. 641
Beth haſſchitta. 642
Beth Jeſchimoth. ibid.
Beth lebaoth. ibid.
Bethleem. Vide Bethlechem.
Bethlechem. Puteus in porta ejus. 268
— non longe ab illa aquae Hieroſolymas per aquaeductum ferebantur. 300
— deſcribitur. 416. 642. & ſeqq.
— quantum abſuerit ab Hieroſolymis. 424. 445. 486. 508
— quantum abſuerit a Joppe. 486
— a Joppe uſque ad Bethlechem eſt latitudo terrae Judaicae. Succedit vaſtiſſima ſolitudo. 486
Bethleptepha. Quae, & toparchia ejus. 176. 637. 638. 648
Bethmaaca. 649
Bethmaela. ibid.
Bethmarkevoth. ibid.
Bethmaus. ibid.
Bethmeon. 649. 102
Bethmillo. 649.
Bethnabaris, ubi. 487. 649
Bethnamar. 650
Bethnetopha. ibid.
Bethnimra in vallibus Peraeae. 308
— poſtea dicta Bethnimrim. 308
— deſcribitur. 650
Betholene toparchia quae. 637
Bethom, patria Joëlis. 651
Bethora. ibid.
Bethoron. Vide Bethchoron.
Bethparzzetz. 651
Bethpeleth. 652
Bethpeor. 497
Bethphage deſcribitur. 652
Bethrima. 653
Bethſaida deſcribitur. 653. 869
Bethſaliſa, ubi. 487. 655
Bethſames. Vide Bethſchemeſch.
Bethſamos. 656
Bethſchean, urbs. 272. 363. 657. Vide *Scythopolis*.
— fluvii ejus. ibid.
Bethſchearin. 657
Bethſchemeſch, ubi ſita. 656
Bethſemera. 657
Bethſoron ubi. 487
Bethſur, quantum abfuerit Hieroſolymis. 430
— poſitum pro Bethel. 600
Beth tappuach. 658
Bethtzur. ibid.
Bethuel. ibid.
Bethul. ibid.
Bethulia. ibid.
Bethzaanim. 663
Bethzacharia. 660. 753. 281. 870
Bethzetho. 662
Betoanea. 660
Betoannaba. 661
Betogabra. 461, 627
Betomeſthem, ubi. 369. 661
Betonim. 661
Betthar. 626
Betulia, vicus Gazaeorum. 59. 638. 639
Betzer, urbs, non eſt eadem quae Boſtra. 621
— deſcribitur. 661
Bezanduce, vicus. 752
Bezara. 663
Bezec. 663. 487
Bezedel. 663
Bezeth. ibid.
Bezetha, collis. 555
Bibliotheca Caeſareenſis. 677
Bileam. 663
Bilha, eadem ac Bala. 610. 664
Biram. Thermae ejus. 302

Bi-

Digitized by Google

Birath arba, loci nomen. 644
Bitelios. 215
Bithjemes. 664
Bitſama. 230
Bither, urbs Judaeorum ab Hadriano capta, non eſt eadem quae Bethchoron. 634
—— videtur eſſe Bether. 639
Bitherebin. 664
Bitulion. ibid.
Bitumen lacus aſphaltitis. 240. 440
—— non appellatur in ſacro codice מלח, *Sal.* 243
—— circa Sidonem. 440
Bizjotcja. 665
—— an nomen urbis. 143
Boëthus, Sidonius. 1016
Bos aureus Gilgale conſtitutus vocem edidit. 783
Boſor. 665
Boſora. Ita Graeci nuncupant urbem Beeſtera. 166
Boſorra. 665
Boſtra, legio. 464
—— urbs, olim dicta Beeſtera. 621
—— deſcribitur. 665
Boſtrenus, nomen fluvii ad quem ſita eſt Sidon. 437
Bothnia. 667
Botolion. 800
Botrys. 216. 529
Botzcath non eſt Bacatha. 613
—— deſcribitur. 667
Botzra. 102. 662
—— urbs Arabiae. 109. 133. 232
Boves in Palaeſtina. 381
—— & aſini agriculturae admoti in Palaeſtina. 388
Briazus, mons & Deus. 328
Bucolon, urbs inter Ptolemaida & turrim Stratonis. 425. 667
Byblus. 216. 269. 509
Byrthum, oppidum. 571

C.

Cabbon. 667
Cabtzeel. 668
Cabul, regio. 700
Cabul. 668
Cadeſch, id eſt, En miſchpath. 79. 115
—— barnea quae. 114. 668
—— una in Naphtali, altera in Zebulun, locatur a Graecis. 167
—— in Naphtali, juxta Paneadem. 457. 668
Cadmonaei, qui. 141. 94
Cadmus. Comites ejus Gephyraei qui. 141
Caduceus cur ſerpente gemino cinctus. 851
Cadytas, herba. 670
Cadytis, urbs. 43. 668. 669
Caeſarea maritima. Vicinus ei eſt lacus a crocodilis nomen habens. 270
—— videtur in nummo veteri nuncupari ἡ πρὸς Σεβαστῷ. 912
—— deſcribitur. 679. & ſeqq.
—— flumen ei vicinum. 281. 460. 538
—— via inde Ptolemaida. 409
—— via inde Tyrum, Sebaſten, Dioſpolim, Scythopolim. 409. 410
—— colonia deducta a Veſpaſiano. 439
—— quot ſtadia abfuerit ab Hieroſolymis. 443
Caeſarea Philippi. Vide *Paneas.*
Cajin, urbs. 678
Caipha, urbs ad radicem Carmeli. 330. Vide *Hepha.*
Caipla, urbs Aſcheritica. 159
Calamona. 230. 678

Calamus odoratus in Syria. 264
Calamus odoratus circa lacum Samochoniten. 507
Caleb, nomen loci. 678
Calgyia, urbs Arabiae Petraeae. 463
Callirhoë, fons, deſcribitur. 301. 302. 303. 678. 679
— urbs ad ortum Jordanis. 462. 678
Calor & ſiccitas aëris circa Lauram S. Sabae. 295
Calytis, urbs Syriae. 669
Cameli. Illis conficiendum eſt iter inter Peluſium & Heroopolin. 436
Cammona in campo magno. 368. 487. 679. 732
Camon. 679. 732.
Campus. Moabitarum campeſtria extra Moabitin. 101. 308
— urbes ſitae in campeſtribus Judae. 147
— dictus الغور quis. 1041
— magnus, in quo Megiddo. 170. 742
— magnus quem Jordanes perluit nomen dedit lacui aſphaltiti. 240. 852. 977
— quem fontis Eliſaei aquae perlabuntur 70 ſtadia longus eſt & latus viginti. 294. 830
— campi Judaeae, Galilaeae, & Peraeae ubi. 306. & ſeqq.
— Jerichuntis. 358. 383
— Campi Palaeſtinae recenſentur. 359
— magnus duplex in Palaeſtina. 359
— magnus quem perlabitur Jordanes convallium nomine venit apud Plinium. 440
— magnus Jordanis quam longus. 453
Cana flumen. 289
Cana Galilaeae deſcribitur. 679. & ſeqq.
Canaan, quis ſecundum Mohammedanos. 7
— poſteri ejus qui. 135. 136
Canaan (terra) non complectitur omnem regionem quae tribubus duodecim fuit adſignata, ſed illam tantum quae fuit ad ad occaſum Jordanis. 4. 5. 6
— aliquando notat regionem Philiſtaeorum. 7
Cananaei, Phoenices dicti. *ibid.*
— gens una ex poſteris Canaan ita dicta. 135. 139
Canatha, urbs. 133. 135. 459. 682
— deſcribitur. 681
Candavia. 267
Can leban. 309
Cannae, ad ripam Jordanis. 274
Canoha. 135. 682
Cantin, ſedes Samaritanorum. 599
Canutis, urbs. 669
Caparcotia. 461
Caparorſa, urbs Idumaeae. 462. 684. 690
Capernaum, fons. 361. 683
— urbs, deſcribitur. 682. & ſeqq.
— videtur Capharnachum dici. 689
— ſita in confiniis Zebulun & Naphtali. 259
— ibi olim ſoli Judaei habitabant. 1039
Caperſana, vicus. 682
Capetoliſſa. 694
Caphar, כפר, non indicat vicum eſſe locum cui praeponitur. 516. 683

Ca-

Capharabis. 684
Caphar Acco. 182. 926. Vide *Acco*, & *Capharath.*
Capharachim. 684
Caphararia. *ibid.*
Capharath. *ibid.*
Capharaziz. 685
Capharbarcaë. *ibid.*
Capharbaricha. 685. 752
Capharbaruca. 356. 685
—— 3 miliaria aberat Chebrone. 356
Capharbiſch. 686
Capharchanan. 687
Capharchananja. *ibid.* 306
Capharchittaia. 687
Capharchobra. 1068. 800
Capharcotia. 687
Caphardago. *ibid.*
Caphardeorn. 688
Caphardicriu. 686
Capharetaca. 688
Caphargamala. *ibid.*
Caphariama. *ibid.*
Capharlakitia. *ibid.*
Capharnachum. 689
Capharneboria. *ibid.*
Capharnimra. *ibid.*
Capharnome. *ibid.*
Capharorſa. 690
Capharſaba. *ibid.*
Capharſalama. *ibid.*
Capharſamai. 691
Capharſarama. *ibid.*
Capharſchichalin. 686. 691
Capharſecanja. 691
Capharſemelia. *ibid.*
Capharſigna. *ibid.*
Capharſorech. 692
Caphartanchumin. *ibid.*
Caphartebi. *ibid.*
Caphareruba. *ibid.*
Caphartoba. *ibid.*
Caphartzemach. *ibid.*
Capharutnai. 693
Caphethramis. *ibid.*
Caphra. 553
Capitolias urbs Coeleſyriae. 459. 220
—— deſcribitur. 693
—— id nomen etiam Hieroſolymae datur. 462
Καπιτώλιοι & Καπιτώλειοι qua ratione differant. 820
Cappadoces Syri dicti. 46
Cappares ſpinoſae circa Hieroſolymam. 523
Carcaa. 694
Carcaria. 930
Carem. 694
Cariada. *ibid.*
Carianthedon, urbs. 567
Cariatha, ubi ſita. 487
Cariathamaum. 694
Carmel, vicus ad ortum Chebronis. 476. 488. 501
—— olim urbs, deſcribitur. 695
Carmelus, mons. Intra radices ejus palus Cendevia. 290
—— unicus fere mons ad litora Palaeſtinae. 305
—— deſcribitur. 327. *& ſeqq.*
—— mons, & templum ibi Jovis. 432
—— terminus Phoenices Hieronymo. 488
—— juxta Dora. 509. 740
—— mons fuit in portione tribus Aſcher. 539
—— ad radices ejus purpura naſcebatur. 957
Carnain. 696. 727
Carnea. *ibid.*

Digitized by Google

Carta. ibid.
Cartan. ibid.
Cartha. 231
Caſius mons, terminus auſtralis Syriae. 47
—— templum Jovis Caſii ubi. 59. 61
—— duplex mons hoc nomine. ibid.
—— flumina monti Caſio vicina. 285
—— Peluſio proximus. 436
—— vicinus lacui Sirboni. 439
—— ubi. 458. 509
Caſon. 696
Caſtra. 697
Caſtrum boni latronis, ubi. 429
—— clyſmatis. 556
Catonith. 697
Cattath. ibid.
Cedri a Salomone plantatae. 294. 1024. 1025
—— num inde dictus ſit torrens Kedron. ibid.
—— Libani. 320
—— in Palaeſtina. 379
Cedron. Vide *Kedron*.
Cendevia palus, e qua Belus amnis oritur. 267. 290
Cepae Aſcaloniticae optimae. 436. 731
Cephei uxor Jope. 865
Ceratoniae in Palaeſtina. 379
Cereviſia ex hordeo apud Aegyptios. 381
Certa. 700
Chabolo, vicus. 701
Chadaſcha, urbs. ibid.
Chadatta. ibid. 708
Chadia. 701
Chadid, urbs. 546. 702
Chalamis. 702
Chalchul. 703
Chalcis duplex, una prope Berocam, altera ſub Libano. 315. 316
Chali, urbs Aſcheritica. 703
Chalotten, genus ceparum ab Aſcalone dictum. 589
Chalutza. 717
Chamatha, ubi. 119
—— an Epiphania. 468
Chammath nomen thermarum. 302
—— eſt & nomen urbis Nephtaliticae. 703
Chammon, urbs Aſcheritica. ibid.
Chammoth Dor. ibid.
Chamoar, vicus. 723
Channaton. 703
Chapharaim, urbs in regione tribus Jiſſaſchcar. 704
Chaphratha. ibid.
Charabe, vicus Galilaea. 704. 542
Characmoba, urbs Arabiae Petraeae. 463. 705. 217
Chareth ſylva. 378
Charod, fons. 300
Charod. 705
Charran. ibid.
Charri. 706
Chaſalus, vicus ad radices montis Tabor. 489. 706
Chasbi. 706
Chasbin. 134
Chaſlon. 706
Chaſmonaei, num nomen habeant a monte Aſamon. 343
Chaſphoma. 706
Chatzar Addar. ibid.
Chatzar Enan ubi. 123. 706
Chatzar gadda. 707
Chatzar ſchual. ibid.
Chatzar ſuſa. ibid.
Chatzar ſuſim. ibid.

Chat-

Chatzatzon tamar. 708
Chatzor, regia Jabini. 262. 597. 708
Chatzor jitnan, an una urbs. 146. 709
Chavila Amalecitarum. 80
Chavran prope Damaſcum. 107. 346
—— eſt Auranitis, Havrân hodie Mohammedanis dicta. 666
Chebron, urbs Idumaeae dicta Joſepho. 6
—— deſcribitur. 709. & ſeqq.
—— ibi agni optimi. 91
—— ex montanis ejus flumina ortum habent. 272
—— non eſt eadem quae Eleutheropolis. 752
—— mons in conſpectu ejus. 346
—— vallis ejus. 357
—— via inter hanc urbem & Hieroſolymas. 408
—— ibi ſepulcra Abrahami, Iſaaci &c. 417
—— quondam Arbe dicta. 489
—— ubi ſita. 591
Χείμαῤῥος quid 284
Chelam. 716
Chelba. ibid.
Cheleath. ibid.
Cheleath hattzurim. ibid.
Cheleph. ibid.
Chellus. 717
Chepha. 718
Chephar. ibid.
Chepher. 719
Chepher, regio. 170
Cheria. 719
Chermon, mons deſcribitur. 323. & ſeqq.
—— ad radices ejus ſita urbs quae cis Jordanem fuit. 610
—— fuit limes regionis transjordanieae. 610
—— idem ac mons nivis. 920. 324
Chermula quae. 230
Cheſchbon, in campeſtribus Peraeae. 308
—— ab Euſebio locatur in regione montana. 308
—— in Arabia Petraea, Ἐσβῶτα Ptolemaeo. 464
—— ubi ſita. 491
—— deſcribitur. 719
Cheſchmon. 720
Chetzron. ibid.
Chilen. ibid.
Chilzon. ibid.
—— diſtincta ab Hepha. 957
Chittaei qui. 135. 137
Chivvaei ubi. 139
Chua, quis. 7. 49
Choba. 721
Chodſchi. ibid.
Cholon. ibid. 102
Choraba poſitum pro Bachura. 614
Chorazin. 721
Choreb mons XI dierum itinere aberat a Cadeſchbarne. 99
Chorem. 721
Chorim, in montibus Seir. 97
—— num ab iis nomen habeat Eleutheropolis. 749
Chorma. 721
Choron. ibid.
Choronaim, urbs. 102
Chorraei. 490
Choſa. 722
Chriſtiani gravia perpeſſi a Samaritanis. 674
—— exulabant olim ex Tiberiade. 1038
Chriſtus, & apoſtoli quare contemtui habiti a Judaeis. 15
—— ubi baptizatus in Jordane. 278. 416
—— corona ejus ſpinea ex quo ge-

Digitized by Google

genere ſpinarum confecta. 523
—— in ſpelunca natus. 547
—— maximam partem aetatis in locis ignobilioribus egit. 682
—— imago ejus Paneade erecta. 922
Chryſorrhoas, amnis. 203
—— juxta Caeſaream Palaeſtinae, qui & Corſeus. 457. 460. 289
Chuccoc. 723
Chumta. *ibid.*
Cinnereth. Vide *Kinnereth.*
Ciſchon, vide *Kiſchon.*
Ciſterna Lyddenſis. 960
Ciſternae in Palaeſtina variae. 50[illegible]. 3[illegible]
Ciſius in Palaeſtina. 3[illegible]9
Clima Jambrudon in Phoenice. 217
—— Magludon. *ibid.*
—— Orientale. *ibid.*
—— Gaulames. 215
Clitumnus, mons & Deus. 328
Clyſma, nomen ſinus quem ſicco pede pertranſierunt Iſraelitae. 472
—— eſt & nomen arcis. 556
Coabis. 721. 726
Cobe. 727
Cochaba. 547. 202
—— deſcribitur. 727
Coeleſyria quae. 47. 50
—— nomen id late nonnunquam patet. 103. 774
—— urbes ejus a Ptolemaeo recenſitae. 458
—— & Phoenice ſaepe omnem Syriam complectuntur. 607
Cohors prima miliaria. 961
Cola. 729
Colocaſia in flumine Belo. 537
Colonia Ptolemais. 538
—— Caeſarea deducta a Veſpaſiano. 671
—— non erat Capitolias ſed urbs αὐτόνομος. 673. 693
—— Aelia Capitolina. 979
—— Sebaſtena. *ibid.*
Coloniae Tyriorum plurimae. 1047
Columbae cur ſacrae Aſcalonitis. 590
Columnae Caryſtiae in eccleſia Gazae. 793
—— Gethſemanes parum aberat quin a Sergio fuiſſent ablatae 857
Comoſogana. 729
Conchylia in lacu Aſphaltite. 244
—— in montibus inventa. 322
Condere inſulam recte dicitur. 1048
Conſtantia, nomen portus Gazaeorum. 791
—— urbs Cypri. 792
Conſtantinus Baſilicam condidit Bethlechemi. 416
—— condidit baſilicam ad terebinthum Chebroni vicinam. 417. 713
—— de nomine filii Conſtantiam nuncupavit Majumam. 791
—— templa gentium clauſit, non evertit. 793
Convalles Archelaidis, Liviadis &c. 953
Copti urbem quomodo vocent. 1033
Coptus, urbs Aegypti. 59
Coraee, urbs Arabiae Petraeae. 464
Coracinus, piſcis Nili. 274
—— invenitur & in fonte Capernaum piſcis ei ſimilis. 301
Coraſchan. 729
Coreae. 730
Corſeus flumen vicinum Caeſareae. 289
Corvi aluerunt Eliam, non homines. 914. & *ſeqq.*

Coſmus

Coſmus, urbs. 462. 730
Cotyledon in Palaeſtina creſcit 379
Cozeba. 730
Crith, flumen. 280. 281. 954
— deſcribitur. 293
Crocodili aquae, nomen lacus vicini Caeſareae. 270
— ubi inveniantur. 731
Crocodilon oppidum. 289 435. 730
Crommyon, urbs. 731
Cruſtula Pontificis maximi quae. 652
Cubiti Hebraeorum &c. 397
Culon, urbs. 731
Cunilae ſpecies. 89
Cuſila, nomen loci ad occaſum lacus Aſphaltitis. 731
Cyamon. 732
Cyclaminus, herba Palaeſtinae. 379
Cydida. 732
Cydis. *ibid.* 1035
Cydiſſos eſt Cadeſch. 81. 487. 732. 1035
Cydoeſſa. 732
Cymba Jordanes trajici conſuevit. 279
Cypreſſi in Libano. 321
Cypri creverunt in campo Jerichuntino. 386. 830
— optimae in regione Aſcalonitica. 589
Cypros, nomen arcis. 830
Cyriacopolis. 220
Cyrillus Scythopolites. 998

D.

DAbaritta, vicus. 732
— non eſt eadem quae Dobrath. 737
Dablaſchet. 733
Δαβαι urbs. 518
Dabira. 733. 737
Dagon, nomen arcis. 830
— Saturnus. 635
Dalmanutha. 733
Damaſcus. 8. 14
— urbs Phoenices Libaneſiae. 528
— eo uſque non pertigit portio Nephtalitarum. 161
— urbs Phoenices Libaneſiae. 217
— non ultra 400 ſtadia a mari. 314
— duo montes, Τράχωνες, civicini. 313. 334
— inde via ducebat Paneadem. 413
— flumen ejus Chryſorrhoas. 457
— montes ejus. 458
Damin, nomen recentius urbis Adami. 545. 733
Dammim. 733
Damnaba. *ibid.*
Dan urbs, in finibus Nephtali. 162
Dan, urbs, num nomini Jordanis originem dederit. 271
— ſita 4 milliaribus a Paneade. 489. 502
— deſcribitur. 734
— confunditur a quibuſdam cum Paneade, cui vicina fuit. 919. 921
Dan, tribus. Urbes ejus quae. 154
— incoluit regionem campeſtrem. 371
Danna, urbs Judae. 734
Daphne prope lacum Samochoniten. 263
— prope Antiochiam. *ibid.*
Daphnis fons. 263
Darabitta, vicus. 367. 734
Darala: nomen recentius urbis Succoth 308
Daromas, regio, deſcribitur. 185. uſque ad 191
— campeſtria ejus ſunt uti campi

Digitized by Google

pi Lyddae. 306
— campeſtria ejus ſunt campi Judaeae dicti. 307
Dathema. 734
Debir. Urbs tribus Gad, pro qua Graeci *Dibon* legunt. 162
— eſt & urbs in Juda. 734
Decapolis, ubi. 198. 526
— deſcribitur. 203
Decimae, etiam in Syria ſolvendae. 12
— ſecundae non ſolvebantur in Syria. 13
Delphi. In medio telluris ſiti. 53
Dephela. 735
Derceto, colitur in urbe Joppe. 439
— Templum ejus vicinum Aſcaloni. 588
— Syrorum Venus in piſcem mutata. 591
Deſerta. Vide *Solitudo.*
Deſſau. 735
Deus. Terra Dei quare dicta Palaeſtina. 16
— tredecim res ſingulari ratione dictae eſſe Dei. *ibid.*
— promiſit poſſeſſionem terrae Iſraelitis ſub conditione. 125
Δευτερώσεις Judaicae. 339
Δευτερώτης & ſapiens inter Judaeos. 877
Dia, urbs Arabiae. 217
Διαβαίνειν quid. 252
Dibon, urbs. 102
— Δαιβὰν Graecis, pro Hebraeo דביר legitur. 162
— campeſtria ejus. 308
— deſcribitur. 735
Dies: iter diei quid. 400
— hebdomadis ſecundus & quintus quare dicti dies congregationis. 516
Dilan. Urbs Iudae. 735
Diluvium. Num illud piſces Libano monti intulerit. 321
— an fuerit univerſale. 321
Dimna. 735
Dimona. 736
Dinhaba, urbs Edomitica. 67
Diocaeſarea. 220. vide *Sepphoris.*
Diocletianopolis. 736
Diodotus Sidonius. 1016
Dioſpolis. Iter eo ab Aelia. 405
— via inde Iamniam. 410
— vicina Emmaunti. 428
— deſcribitur. 877
— ubi fanum S. Georgii. 960
— dicitur eſſe & nomen urbis Palaeſtinae Selaminees. 976
Dium urbs Coeleſyriae. 459
— deſcribitur. 736
Divortii libellus e Syria allatus cujus auctoritatis. 12
Doara, urbs Cappadociae ſecundae. 532
Dobrath. 737
Δῶκος, munimentum Ierichunte. 830
Domae. 738
Dor, vide *Dora.*
Dora, urbs quantum abfuerit ab Idumaea. 70
— deſcribitur. 738. & *ſeq.*
— regio ejus. 170
— ob ὑπόπετρον ſoli electa fuit in ſedem a Phoenicibus. 391
— via inde erat Ptolemaidem. 410
— in nono miliario a Caeſarea ſita verſus Ptolemaidem. 490
— ubi. 509
— epiſcopus ejus. 533
— urbs fuit Aſcheritarum. 539
— pro Ἄδωρα legitur apud Joſephum. 547. 739

pro

—— pro Γάδαρα legitur aliquando. 738
Dorotheus Aſcalonites. 594
Dothaim. Campus ante eam. 369
—— deſcribitur. 741
Dothan. *ibid.*
Draco, amat puellam. 48
Dracunculus, herba. 537
Δρυμὸς quae regio & quare ita dicta. 188. 379. 436
Δρυμῶν ſaltus. 216. 378
Δρῦς, ſuburbium Chalcedonis. 714
Druſias, in Iudaea. 461. 743
Dualis terminatio vocum apud Hebraeos non docet ubique rem ipſam fuiſſe duplicem. 835
Duma. 744
Dura, urbs. *ibid.*

E.

EBal, mons. 344. 503
Ebetz. 524
Ebionitae orti ex Nabatea & Paneade. 93. 547. 727
Eboda, Arabiae Petraeae. 463
Ebron, urbs Aſcheritica. 518. 123. 745
Ecbatana, legitur male. 616
—— oppidum in Carmelo. 745
Ecdippa. 543. Vide *Aczib.* 457. 490
Echela., vicus. 745
Eccleſia Anablathae, in qua lucerna ardens, & velum in quo depicta hominis imago. 561
—— Nazarethae 906
—— Sichemi. 1007. 1008
—— extructa Tiberiade, Diocaeſareae & Capernaumi. 1038
—— Chriſtiana Gazae ad modum crucis ſtructa. 793
Eclipſis moriente Chriſto quam late viſa. 29
Ecrebel. 745
Ecron, ubi 509
—— deſcribitur. 745
Eder, urbs Judae. 746
Edera, urbs Batanaeae. 459
Edeſa, metropolis Phoenices Libaneſiae. 528. 217
Edom. Regio unde dicta, & ubi quaerenda. 66. 67
—— nulla ejus portio a Deo Iſraëlitis fuit tributa. 69
—— ſolitudo Edom quae. *ibid.*
Edomia. 746
—— vicus Acrabattenes. 490
Edrei, urbs. 547 746
Eglaim, urbs. 550. 762
Eglon, urbs Judae. 746
Eipan. 747
Elaea. *ibid.*
Elaeomeli in Syria. 382
Elais, urbs Phoenices. 747
Elaniticus ſinus. 91. 554
—— quantum abſit a Gaza. 436. 555. 556
Elas. 748
Elath, urbs, quae & Aila, deſcribitur. 554. & *ſeqq.*
—— urbs Palaeſtinae dicta. 473
—— quantum abſit a Gaza. 436. 555. 556
—— urbs Edomitica. 67. 230
—— uſque ad Petram & Elath (Ailan) ab Eleutheropoli erat regio Idumaeorum. 72
—— inter Elath & Petram collocat Euſebius Amalecitin. 81
—— ſinus ab hac urbe dictus. vide *Elaniticus.*
—— via inde Chebronem. 410
Elceſi. 748
Eleagnaein Palaeſtina. 379

Elealc, urbs. 102. 749
Eleaſa. 749
Eleazar ben Charſum. 345
Elcutheropolis. Ab ea Petram uſque extendit regionem Idumaeorum Hieronymus. 72. 305
—— inde ſe extendit Daromas ad 16 miliaria. 186
—— ſedes epiſcopalis Palaeſtinae primae. 215
—— ad occaſum & ſeptentrionem ejus ſunt campeſtria. 307. 372
—— iter eo ab Hieroſolymis. 408
—— via inde Gazam. 410
—— via inde Nicopolin, Chebronem, Dioſpolin, Aſcalonem. 410. 411
—— deſcribitur. 749. *& ſeqq.*
Eleutherus, flumen ubi. 291. 318
Elia. Vide *Aelia.*
Elias, ubi nutritus a corvis. 287. 293
—— ei conſecrata eccleſia in monte Tabor. 334
—— ſpelunca ejus in Carmelo. 330
—— unde Thisbites appelletur. 1035
—— an a corvis nutritus an ab incolis loci Oreb dicti. 914. 915
Eliſaei fons. 294. 300
—— irriſio a pueris ubi contigerit. 378
Elom. 755
Elon urbs tribus Dan. *ibid.*
—— pro Ajalon. 170
Elon Bethchanan. 755
Elon mamre. 710. 713
Elon more. 713
Elteke. 755
Eltekon. *ibid.*
Eltolad. *ibid.*
Eluſa, urbs Idumaeae. 462
—— deſcribitur. 755
—— pro Gerar male poſita. 805
Emath. Vide *Chamath.*
Emeſa in Libano. 317
Emeſſa. 8
—— olim Soba dicta. 112
—— & Emath, vel Chamath. 120
Emim, ubi. 79
—— Moabitin primi incoluerunt. 100. 102
Emma. 758
Emmatha. *ibid.*
Emmaus, vicus in Euangeliis memoratus, non eſt idem ac urbs Emmaus, quae poſtea dicta eſt Nicopolis. 426
—— abfuit 60 ſtadia Hieroſolymis. 447
—— deſcribitur. 760
Emmaus, dicta Nicopolis. 168. 363
—— olim dicta Ir ſchemeſch. 656
—— inde nomen habet toparchia. 176
—— inde uſque Bethchoronem ſunt montana. 309
—— inde uſque ad Lyddam ſunt campeſtria. 309. 371. 372
—— ubi ſita. 309. 461
—— diverſa ab Emmaunte vico, in Euangeliis memorato. 426. 427
—— rudera ejus videntur eſſe in caſtro boni latronis. 429
—— ibi monſtrum natum. 877
—— deſcribitur. 758. *& ſeqq.*
—— tribus locis nomen hoc datur
Emoraei qui & ubi. 138
Ἐν poſitum pro *cum.* 1031
Ἐν Ἱεριχοῖ pro *circa* aut *prope Jerichuntem.* 830. ſic ἐν Τιβεριάδι. 1037

Ena-

Enabris. 761
Ἐνακεὶμ, unde nata vox. 535
Enadda, ubi. 490. 760
Enaim. 761
Enam. *ibid.*
En chadda. *ibid.*
En chatzor. 762
Endor, ubi ſita. 490
—— deſcribitur. 762
Eneglaim. *ibid.*
Engaddi capta ab Amalecitis. 80
—— deſcribitur. 763
—— inde Jerichuntem uſque ſunt campeſtria. 307
—— vallis ejus quomodo a Samaritano interprete nuncupetur. 708
—— montes Engaddeni. 345
—— balſami ferax. 356
—— quantum abfuerit Hieroſolymis. 449
—— ubi ſita. 462
—— num lateat ſub nomine Gadda. 707
En gallim. 763
Engannim. 566. 762
Engedi. Vide *Engaddi.*
En miſchpath. 764
En rimmon. *ibid.*
En rogel. *ibid.*
En ſchemeſch. *ibid.*
En tappuach. *ibid.*
En teena. *ibid.*
Ephes dammim. 765
Ephra. *ibid.*
Ephraim, tribus, urbes ejus & termini. 156. 829
—— montana ejus. 169
—— regio ejus a Bethel uſque ad campum magnum. 367
Ephraim, urbs in ſolitudine. 377. 490. 491. 636. 765.
Ephratha. 642. 765
Ephron, urbs ubi. 490. 765
Epicaeros ubi. 112. 113. 462. 766
Epiphania juxta Emeſam. 120
—— an ſit Emath, חמת, 468. 469
—— an Amatha. 317
Epiphanius dicitur Eleutheropolitanus. 751
Epiſcopi non urbibus tantum ſed & vicis praepoſiti. 613
Epiſcopales ſedes in Palaeſtinis tribus deſcribuntur. 207. & *ſeqq.*
—— ſtatus earum hodiernus. 213
—— ſedes in Phoenice. 216. 217
Erebinthon oecos. 766
Erembon. *ibid.*
Eremintha. *ibid.*
Eremmon, vicus, ubi. 491
Ἔρημος quid. 374. 377
—— notat urbem moenibus nudatam. 788
Eremus urbis ſanctae ubi. 294. 375
—— Johannis Baptiſtae ubi. 374. *ibid.*
Ericus. Vide *Jericho.*
Eridanus aeſtate aquis maxime abundat. 273
Eroge, nomen loci. 339
Ἐρυθρὰ Θάλασσα male dicitur lacus Aſphaltites. 240
Eſau. Ab illo dicta non ſunt montana Seir. 168
Eſbus. 217. Vide *Cheſchbon.*
Eſchan. 766
Eſcol. 658
Eſdraela, vicus. 367. Vide *Jizreel.*
Eſdrelon campus. 358
—— deſcribitur. 366
—— an ſe extendat uſque Ptolemaidem. 372
Eſdrin. 767
Eſdud, vicus inter Ramam & Sebnam

Digitized by Google

nam non eſt Azotus, ſed vicus ſimili nomine, uti *Aſto* inter Azotum & Aſcalonem & alii. 608
Eſora. 767
Eſſa. *ibid.*
Eſſeni, ubi. 880
Eſtaol, ubi. 491. 767
Eſtemo. *ibid.*
Eſtemoa. *ibid.*
Etam, manſio in ſolitudine. 295
—— eſt & nomen loci, unde aquae ductus Hieroſolymas uſque ferebatur. 300. 304. 558. 1068
Etham, ſpelunca. 296
Eth catzin. 768
Ethan, fluvii qui. 296
Ether, ubi 494. 767
Ettan. Vide *Etam.*
Etzem. 768
Etzion geber, urbs Edomitica. 67
Euangelium Matthaei ſcriptum lingua Hebraeorum. 677
—— Johannis Hebraice verſum. 1038
Euarius, ſive Juſtinianopolis, urbs Phoenices. 217. 233
Eubius Aſcalonites. 594
Eucomazon. 215
Euhydra. 768
Eunuchus a Philippo ubi baptizatus. 646. 659
Euphrates, quomodo fuerit terminus terrae promiſſae. 20
—— ſupra alveum fertur aliquando. 273
—— in illum Venus inſiliit. 591
Europa abvecta a litore Sarepteno. 1057
—— inſcripta numinis Sidoniorum. 1015
Euſebius, Pamphili cur dictus. 467
—— quid contulerit ad geographiam ſacram, & quid in eo deſideretur. 467. & ſeqq.
Eutochius Aſcalonites. 594
Eutocius Thrax. 754
Exalus. 534. 700. 768
Extra terram, quid notet Judaeis. 9

F.

FAbrorum vallis. 354
Fabula & fabulari quid. 250
Faunus, Pici filius. 951
Fertilitas Palaeſtinae oſtenditur. 380. 673. 674. 763. 830
Ficus in Palaeſtina. 379
Filii nomen ſaepe incolam notat. 65. 728. 729
Foeniculum in Palaeſtina. 379
Fons. Recens exortus incolis urbis cedit. 261
—— Daphnis. 263
—— Jordanis eſt lacus Phiala. 263
—— Siloam. 857. 858
—— prope Tyrum. 265
—— Jerichuntinus. 830
—— Eliſaei. 294
—— Gichon. 859
—— terrae Iſraeliticae fontes aliqui enumerantur & deſcribuntur. 269. & ſeqq.
—— Rogel. 1068
—— in quo baptizatus eunuchus. 658
—— maxillae Samſonaeae. 752
—— Emmauntis. 759
—— Gadaris. 780
—— Geraſenus. 807
Flumen. Ad fontes adſcendere quomodo poſſit. 275
—— varia flumina terrae Iſraeliticae

Digitized by Google

ticae recenſentur. 280
— Aegypti, illud quod vicinum eſt Rhinocoluris. 285. at non alluebat ipſam urbem. 270
— Ramae quid. 289
— Beſor. 288
— Schorec. *ibid.*
— Cana. 289
— Kiſchon. *ibid.*
— Belus. *ibid.*
— a Jizreel labens Scythopolim. 863. 995
— circa Caeſaream maritimam. 675
— Lante. 290
— ad quem Alexander dormiit prope Tyrum. 1049
— Eleutherus. 291
— Sabbathion. *ibid.*
— Crith. 293
— Thabathae. 799
— Gad. 582
— juxta Gerar. 805
— terrae Ammoniticae quid. 105
— terrae Iſraeliticae flumina deſcribuntur. 271 & *ſeqq.*
— Jarmoch. 272
— Had. *ibid.*
— Scythopolis. *ibid.* 280
— Jordanes. 271
Francorum mons, unde dictus. 287
Fraxini in Palaeſtinae montanis. 306. 379
Frumentum creſcit in monte olivifero. 339
— plurimum in Palaeſtina. 381

G.

Gaas, mons. 344
Gaba, juxta Rama. 498. eſt Gibea.
Gaba (גבע) urbs Benjaminitica. 768. 801
Gaba vicina Ptolemaidi. 129. 769
Gabaa eadem ac Gaba juxta Ramam. 769
Gabala. 220. 458
— vide & *Gamala.*
Gabalene. Vide Gebalene.
Gabaon, mons altiſſimus. 339, 345 811
Gabaon, metropolis Gibeonitarum. 619. 810. 811. 710. 811
— vicus 40 ſtadiis ab Hieroſolymis. 446
— vicus juxta Ramam. 491. 502. 618. qui diverſus eſt a Gabaone vel Gibeone metropoli Gibeonitarum. 619
Gabaoth, nomen loci 20 ſtadiis ab Hieroſolymis. 770
Gabaøpolis, pro Gabaon polis. *ibid.*
Gabara, urbs inſignis Galilaeae. *ibid.*
— pro eo Gadara legitur aliquando. 774
Gabaroth, vicus Galilaeae. 771
Gabath. *ibid.*
Gabatha. *ibid.*
Gabe, aberat 16 miliaria a Caeſarea, non erat in campo magno Legionis ſita, nam id de Gabatha dicitur, quae vox ex Euſebio excidit. 368. 772
Gabbe. 773
Gad, tribus. Urbes ejus & termini. 162
— pavit pecudes ſuas in Sarona. 370
— non habuit omnes urbes ſuas ad ſeptentrionem tribus Ruben. 582. 650. 735
Gadae. 773

Gadara, metropolis Peraeae. 203
—— thermae ejus deſcribuntur. 302. 807
—— Aſſyria dicitur. 1013
—— aqua paluſtris foetida illic. 302
—— ubi ſita. 454. 459. 502
—— in monte ſita, e regione Tiberiadis & Scythopolis. 491. 502
—— & Δῶρα permutantur ſaepe a librariis. 738
—— deſcribitur. 773. & ſeqq.
Gadara Palaeſtinae primae. 215. 434. 436
—— deſcribitur. 778
Γαδαρηνὸς de qua urbe Gadarorum uſurpetur. 778
Γαδαρὶς regio. 773. 779
Gadda Arabiae. 232
—— an nomen urbis in Palaeſtina. 707. 780
Γάδειρα confunditur ſaepe cum Γάδαρα. 777
Gades unde dictae. ibid.
Gadora, urbs Coeleſyriae diverſa a Gadaris urbe ejuſdem tractus. 459
—— vicus circa terebinthum. 781
Gadvad. ibid.
Gaeba. ibid.
Gaia. ibid.
Galaadene. 84. Vide *Gilead.*
Galatis pro Galaaditis. 525
Galbaath. 781
Galem, urbs. ibid.
Galgala. Vide *Gilgal.*
Galgulis, ubi ſita. 493. 784
Galilaea, quomodo deſcripta a Joſepho. 127
—— uſque ad Sidonem. 171
—— tres urbes praecipuas habuit Sepphorin, Tiberiada & Gabara. 770. 771
—— deſcribitur. 180. 184
—— male dicitur nullum produxiſſe prophetam. 787
—— num trans Jordanem aliqua pars ejus ſe extenderit. 181
—— num pro ſola Galilaea ſuperiore aliquando ſumatur. 182
—— diviſa a Judaeis in ſuperiorem & inferiorem. 306
—— ſuperior erat montuoſa. 307
—— montana, campeſtris & valles ejus. 307. 308. 368
—— nomen loci in monte olivifero. 338. 340. 341
—— urbes ejus a Ptolemaeo recenſitae Sepphoris, Caparcotia, Julias & Tiberias. 461
—— a Joſepho collocatur ad ortum Ptolemaidis, ſic ut Ptolemais extra Galilaeam fuerit. 540. 541
Galilaei. Ita dicti Chriſtiani. 184
Gallim. 784
Gamala, urbs, ad quam via duxit Juliade. 411
—— ubi. 439
—— deſcribitur. 784. 785
—— poſitum pro Gabala & Gaba. ibid.
Gamala, in Benjamin, pro עלכון. 166
Gamalitica continetur aliquando ſub Gaulonitide. 109
Garem. 694
Gargara, unum ex 4. jugis montis Idae. 68
Gariſme. 785
Garizim. Vide *Gerizim.*
Garob. 785
Garſis. ibid.
Gath, non recenſetur inter urbes Phi-

Digitized by Google

Philiſtaeorum Joſ. 15. uti nec Aſcalon. 586
—— poſſet eſſe eadem quae Cadytis Herodoto dicitur. 668
—— deſcribitur. 785
Gath hachepher. 719. 786
Gath rimmon. 787. 809
Gaulademan. 787
Gaulame, clima. 211
Gauli, naves Punicae. 329
Gaulon. Vide *Golan*.
Gaulonitis ſe extendit a mari Tiberiadis uſque ad Libanum. 108. 171
—— diſtincta a Galilaea. 181
—— deſcribitur. 199
—— quomodo illud nomen a Joſepho uſurpetur. 318
Gaza deſcribitur. 787
—— nova & vetus. 509
—— in qua parte Syriae ſita ſecundum partitionem Mohammedanorum. 8
—— inter Raphiam & Aſcalonem. 59
—— terminus Palaeſtinae quomodo. 113
—— in regione ejus torrentes. 287
—— in mari Gazae vicino aquae dulces unde. 287
—— iter eo ab Hieroſolymis quomodo inſtitutum. 407. 646. 659
—— via inde ducebat Eleutheropolin. 410
—— ſitus ejus. 436. 461. 507. 509
—— quantum abſit ab ſinu Arabico. 436. 932
—— portus ejus 460 507. 509
Γαζαῖος non notat ſemper hominem Gaza oriundum. 792
Gazara. Urbs Levitica in Ephraim. 166. 434 801. 809
—— ubi ſita. 492. 633
—— eadem quae Gadara Palaeſtinae primae dicitur & deſcribitur. *pag.* 778. *& ſeqq.*
Γαζίρα. 598
Gazorus, urbs ad ortum Jordanis. 462. 801
Geba, urbs Benjaminitica. 801
Gebalene. 69. 71
—— deſcribitur. 82. *& ſeqq.*
Gebaih, urbs oppoſita Antipatridi in contrario limite terrae Judaicae. 801
Gebim. 802
Gebonitis, regio. 199
Geder. 802
Gedera. *ibid.*
Gederoth, an nomen urbis ſingulare. 636. 803
Gederothaim. 803
Gedor, in Peraea. 308
—— circa Jamniam. 698. 803
Gedrus, vicus inter Dioſpolin & Eleutheropolin, forſitan *Gedera* dicta. 492. 698. 803
Gegarta, vicus Phoenices. 216
Gehenna. 353
Gelbus. 803
Geliloth. *ibid.*
Gelman. *ibid.*
Geman. *ibid.*
Gemmaruris. 804. 462
Genealogia poſterorum Noachi illuſtratur. 62. 63
—— familiae Herodum. 176
Geneſus, flumen Palaeſtinae. 297
Gennabris, vicus, ubi ſitus. 422. 812
Genneſaritis regio deſcribitur. 193
—— כנרת dicitur. 358
—— lacus longus XVI. miliaria latus VI. 440. Vide *Lacus Tiberiadis.*

Gen-

Gentes. In Syria licuit agros locare gentibus. 13
—— Hippon, Gadara & Gazam incolebant. 773
—— quomodo nuncupentur a Judaeis. 14
—— Gazam incoluerunt. 789
—— templum habuerunt in monte Panio. 323
—— Aſcalone habitarunt ſtante Templo ſecundo. 587
—— Caeſaream habitarunt ante Judaeos, & dein cum Judaeis. 672
—— Azotum habitarunt. 694
—— coluerunt terebinthum Chebronenſem. 712
—— Jamniam incoluere tempore Philonis una cum Judaeis. 823
Georgii (S.) martyris fanum Lydae. 878. 960
Gephrus. 804
Gephyraei qui. 141
Gerar. Regio Geraritica quae. 187
—— deſcribitur. 804. *& ſeqq.*
—— ſaltus Gerariticus. 215. 804. 877
—— vallis. 351. 804
—— ubi. 492. 502. 804
Geraſa, urbs Arabiae. 217. 459
—— via inde Pellam. 413
—— quantum abſit a Jabes. 505
—— deſcribitur. 806
Geraſſa, urbs Arabiae Petraeae. 463
Gergeſaei prope ſtagnum Tiberiadis. 502. 806
Gergeſenorum regio. 774. 806. 807
Gerizim, mons. 344
—— deſcribitur. 503
Gerophna, mons. 346
Gerra in Batanaea. 459
Gerreni. 805
Gerrum prope Peluſium. 805
Geſchur. 78
Geſchuraei qui. 77
Getea, ſpecies ceparum. 588
Geth urbs Judae in codd. Graecis. 620
Gethla. 808
Gethremmon. 809
—— ubi ſita. 493
Gethſemane. 857
Gezer, urbs. 434
—— eadem quae Gadara Palaeſtinae primae dicitur, & deſcribitur. 778. *& ſeqq.*
—— deſcribitur. 809
Giach. *ibid.*
Gibea. Saulis dicta, prope quam eſt αὐλὼν ἀκανθῶν. 372
—— illa Γαβαὼν Euſebio dicitur. 619
—— deſcribitur 810
Gibeath. *ibid.*
Gibeon. Vide *Gabaon.*
Gibeonitarum urbes quatuor ubi ſitae. 618. 619
Gibbethon. 810. 801
Gichon flumen 273
Gidom. 811
Gilboë montes quare Philiſtaeorum dicantur. 77
—— deſcribuntur. 344
—— ubi ſiti. 803
—— ad radices ejus fons, ſecus urbem Jizreel. 863
Gilead (terra) opponitur terrae Canaan, & notat regionem terrae Iſraëliticae ad ortum Jordanis. 4
—— appellatur Geraſa Arabibus. 194
—— an diverſa a regione Baſan. 201
—— montes ejus. 342
جرس

Digitized by Google

—— جرس Arabibus 806
Gilgal, ubi. 492. 504
—— deſcribitur. 782. 811
Gilo, urbs tribus Judae. 812
Gimzo, urbs Judae. *ibid.*
Ginaea, ;cus. *ibid.*
Ginnabris. *ibid.*
Girgaſchaei, qui & ubi. 138
Giſcala, urbs Galilaeae, unde Paulus Apoſtolus. 812
Γίττα. 785. 813
Gittaim, urbs Benjaminis. 814
Glanis, flumen Campaniae ad fontem retroceſſit. 276
Gob. 814
Gobolitis. 68
Golan an in Batanaea. 201. 317
—— deſcribitur. 815
Golgotha. 860
Gomorra. 815
Gonaticus ſaltus. 216
Γωνία Ἀσκάλωνος. 193
—— Ἀραβίας. 203
Gopatata. 816
Gophna. Inde toparchia nuncupatur Gophnitica. 176
—— toparchia ejus deſcribitur. 191
—— unde dicta. 351
—— ubi. 461. 493
—— deſcribitur. 817
Gophnith, urbs. *ibid.*
Gramen. Copia ejus in Palaeſtina. 386
Gubba, urbs Arabiae Petraeae. 463
Guphna. Vide *Gophna.*
Guſch chalab. 817
Gypſaria, urbs Arabiae Petraeae. 463

H.

Habaccuci ſepulcrum. 772
Hachila, collis. 698
Had, flumen, influit in Jordanem. 272
Hadadrimmon. 817
Hadrianae nundinae quae. 715
Hadriania templa ſunt quae ſine ſimulacris exſtrui fecit Hadrianus. 1039
Hadrianus Judaeos vendidit. 715
Hadriaticum mare unde dictum. 239
Haluchit. Urbs. 102
Hanneeb eſt nomen urbis ſingulare. 545. 817
Harabbith, urbs. 518
Haramathaim, vide *Ramathaim.* 580
Haſchem, natus Gazae. 792
Haſta. 230. 818
Havana. *ibid.*
Havran, Auranitis. 666
Hebraea lingua aliquando notat linguam Judaeis uſitatam, Syriacam, Chaldaicamve. 1038
Hebraei, ſupra Palaeſtinam habitantes dicuntur Pauſaniae. 15
—— terra Hebraeorum nomen Palaeſtinae. *ibid.*
Hebron. Vide *Chebron.*
Helena, mater Conſtantini, Petro aedem Tiberiade dedicavit. 1042
—— de nomine ejus dicta Helenopolis. 211. 220
Helenae regia in monte Acra. 853
Helenopolis quae. 211. 220
—— deſcribitur. 818
Heliopolis urbs Phoenices Libaneſiae. 217. 528
—— templum ibi τοῦ Βαλανίτα. 794
Hepha, urbs ad Carmelum ſita. 699
—— videtur olim Γάβα dicta. 769
—— deſcribitur. 819
—— an ſit eadem quae Kepha. 699
Ἧρα circa Gazam. 800
Heraclea, inter Tanin & Peluſium. 59
Herbae Palaeſtinae quae. 379
Hercules Ptolemaide ſanatus. 536

Herion, templum, Ἡραῖον vel Ἡρῷον. 793
Hermon. Vide *Chermon.*
Hermonim. 326
Herodes, tetrarcha prius, dein rex Judaeorum. 173
—— genealogia ejus deſcribitur. 174. 175. 176
—— conditor Caeſareae. 439
—— condidit Herodium. 448
Herodium. Toparchia. 176
—— arx duplex. 448
—— deſcribitur. 820
Heroopolis in receſſu altero ſinus Arabici. 436
—— inde dicitur ſinus Heroopolitanus. 440
Heſchbon. Vide *Cheſchbon.*
Hieramax. Vide *Jarmoch.*
Hieronymus quantum contulerit ad geographiam ſacram & quid in eo deſideretur. 467. *& ſeqq.*
Hinnom, vallis. 353
Hipha. Vide *Hepha.*
Hippos, an Suſitha. 134
—— ubi. 203. 454. 459
—— ad ortum lacus Tiberiadis. 440
—— mons. 458
—— deſcribitur. 821
Hominum frequentia circa Jamniam 436
Homonoea, nomen loci. 822
Hor mons quid. 119
Hora itineris, quantum ſpatium. 397
Hordeum, creſcit in monte oliviferо. 339
—— ex eo potum conficiunt Aegyptii. 381
Horraei. Vide *Chorraei.*
Hungarorum nomen priſcum Hunnuguri, gens conflata ex Hunnis & Oguris. 613
Hyperbolae uſitatae in Oriente. 1053. 345
Hyſſopus, in Palaeſtina. 379

J.

JAazer, urbs. 102. 825
—— ita legunt Graeci pro [illegible]. 104.
—— ita legunt iidem pro Jahtza. 167
Jabate. 822
Jabeſch ubi ſita. 504. 493
—— deſcribitur. 823
Jabboc fluvius. 101
—— quomodo dicitur terminus Ammonitarum. 104
—— influit in Jordanem. 280
—— deſcribitur. 282
Jabne. Vide *Jamnia.*
Jabneel. 824
Jachatz. *ibid.*
Jachtza, urbs Rubenitarum. 102. 825
Jaebetz. 824
Jaëzer. Flumen ejus. 281
—— ubi ſita. 474
—— deſcribitur. 825
Jaffa, nomen recentius Joppes. 865
Jagur, urbs Judae. 825
Jair, villae ejus ubi. 483. 60. 201
Jambis delectatus plurimum Marianus. 754
Jambrudon clima, in Phoenice. 217
Jamnes duae. 439
Jamnes, nomen magi. 823
Jamnia. Frequentia incolarum illic & in locis vicinis. 436
—— diſtantia ejus ab Aſcalone. *ibid.*
—— ſeptentrionalior Azoto. *ibid.*
—— duplex. 439
—— portus ejus. 460. 823
—— ubi ſita. 461

nunc

— nunc Jebna dicitur, & quantum abſit a Ramla. 608
— deſcribitur. 822. & ſeqq.
— vicina urbi Joppe. 176
— regio circa illam apta paſcendis gregibus. 370
— via inde Azotum. 409
— via inde Antipatrida. 408
Jamnia, vicus Galilaeae. 182. 825
Jamnitarum portus plura quam CCXL ſtadia abſuit Hieroſolymis. 430
Ἰαμνεῖ, unde dicatur Jamnia. 823
Jano. 825
Janoach. 826
Janua, vicus, ubi. 493. 826
Japha. 827
Japhia. ibid.
Japhleti. ibid.
Japho. 826. 865
Jarmoch, flumen, influit in Jordanem. 272. 775
— deſcribitur. 283
— praeterlabitur Gadara. 773
Jarmuth. 826
Jattir. 827. 861
Jazer. 827
Jazur, vicus inter Joppen & Ramam. 867
Idumaea, nomen vici in Palaeſtina. 490
— nomen id ſaepe terrae Iſraeliticae datur. 48. 49. 749
— ita dicitur regio Edom, quae deſcribitur. 66. 67
— magna quae. 69
— urbs Idumaeae Chebron Joſepho dicitur. ibid.
— ſuperior. 70
— ſtante Templo II complectebatur partem Judaeae auſtralem. 154. 305
— toparchiae nomen. 176
— ab Eleutheropoli ad Petram & Ailam ſpecubus referta. 305. 932
— ubi incipiat. 439. 493
— tota ad occidentem Jordanis, aetate Ptolemaei. 462
Idumaei. Permixti Judaeis. 48
— diverſae fuere illorum ſedes pro ratione temporum. 67
— in ſpecubus habitabant. 305
— pulſi urbe Aila. 555
— perierant tempore Origenis. 756
Jebatha. Urbs Menaſſitica cis Jordanem. 166
Jebba. 827
Jebus. ibid. 830
Jebuſaei qui. 140
Jecabtzeel. 827
Jedna, vicus, ubi. 493. 827
Jehud, urbs Danitarum. 828
Jehybum. 231. 828
Jenyſus, urbs Syriae. 43. 828. 829
Jephta quomodo Ἴεφθος a Joſepho nuncupetur. 700
Jephtach el (vallis) 354
Jerachmeelitae. 81
Jericho. Vallis ejus. 358
— αὐλὼν ejus, in quo palmae. 358
— campus ejus extenditur uſque ad Zoara. 360
— in campo ſita, ad occaſum montes habet, ad ortum vallem. 363
— a Jerichunte ad regionem Scythopolitanam eſt mons longus & ſterilis. ibid.
— uni ex decem toparchiis Judaicis nomen dedit. 176
— Ῥεγιὼν, ſedes epiſcopalis Palaeſtinae primae. 215
— fons ejus ab Eliſa ſalubris redditus. 300
— inter Jerichuntem & Scythopolin ſunt montana. 305

— inter Jerichuntem & Engedi ſunt campeſtria. 307
— e regione ejus campus magnus. 363
— ſita ἐν αὐλῶνι, convalle vel campo. 372. 383
— ſolitudo eſt ἐν αὐλῶνι ipſius. 375
— palmis abundat ejus regio. 383
— campus ejus divinus tractus dicitur. 386
— aer illic calidus, & meſſis maturior quam alibi. 387
— iter inde Hieroſolymas quomodo inſtitutum. 407
— quantum abfuerit ab Hieroſolymis. 443
— Ericus dicitur Ptolemaeo. 462
— deſcribitur. 829. & ſeqq.
Jerimuth, ubi. 505. 827
— in codicibus Graecis legitur pro Chorma. 600
Jermucha, ubi ſita. 493. 505. 831
— vicina fuit Eſtaol. 493. 505
Jerudim. 832
Jeruſalem. Aquaeductus a fonte Etam eo uſque ferebatur. 304
— montana ejus, ὀρεινὴ περὶ Ἱεροσόλυμα quae. 309. 345. 363
— ſolum ejus ὑπόπετρον circumquaque. 390
— quantum abfuerit Jerichunte, Aſcalone, Caeſarea, Bethlechemo, aliiſque locis plurimis quibus cingebatur. pag. 442. & ſeqq.
— ad ſeptentrionem conſpicitur primum loco qui Σκόπος dicitur. 450
— Capitolias dicta. 462
— vetus & nova non ſunt conditae loco multum diverſo, nec olim propior fuit Bethlechemo quam poſt. 646
— non eſt eadem quae Cadytus Herodoto dicitur. 669
— deſcribitur. 832-860
Jeſchana, urbs. 861
Jeſchimon. ibid.
Jeſchua. ibid.
Jeſus juſtus dicitur fuiſſe epiſcopus Eleutheropoli. 751
Jether, ubi ſita. 494
Jethira. 861
Jettan. ibid. 494
Jezrael. Vide Jizreel.
Jibleam. 862
Jidala. ibid.
Ijim. ibid.
Ijon. 133. 862. 863
Iphtah. 862
Jiron. ibid.
Jirpeel. ibid.
Jiſſaſcar, tribus. Urbes ejus & termini. 158
Jithla. 862
Jithnan. ibid.
Jizreel, non eſt Maximianopolis. 891.
— fons ibi. 300
— deſcribitur. 863
— vallis. 357. 500
— campus ejus deſcribitur. 366. 500
— ſita inter Legionem & Scythopolin. 367
Ilices in Palaeſtina. 379
Imago Chriſti Paneade. 922
— hominis, in eccleſia Chriſti depicta contra auctoritatem ſcripturarum, ſciſſa ab Epiphanio. 561
— quando earum uſus invectus ſit in eccleſias Chriſtianas. 1040. 1041
— S. Mariae impreſſa columnae & indelebilis. 878

Fanis

Digitized by Google

— Panis a Gentibus conſtituta Paneade. 919
Ina, urbs Coeleſyriae. 459
Inculta loca Palaeſtinae deſcribuntur. 374
Indi etiam in Africa, & Arabia. 986
Inſcriptiones lapidum veterum. 45. 401. 402. 403. 404. 516. 961. 962
Inſulae ad litus Palaeſtinae, Paria, Tyros &c. 923. 1051
Inſulae ſolae nomine אי dicuntur. 1051
Interpretes, Lxx. dicti, nomina Hebraea flectunt more Graeco. 333
Jo nomen dedit urbi Jone. 789. & Jopoli. 867
Johannes baptiſta, num in ſolitudine trans Jordanem vixerit. 375
— natus in urbe ſacerdotali Juta. 870
— ſepultus Samariae. 981
Johannis urbs. 863
Jobacchus. Vide *Jabboc.*
Jobi regio, Auſitis. 71. 266
— villa Aſer. 416
— oppidum Saba ſupra Batanaeam. 630
Jocdeam. 864
Jocmeam. *ibid.*
Jocneam. Prope illam flumen. 298. 864
Joctecl. 864
Joëlis patria. 650
Jogbeha. 864
Jonae patria. 694
— ſepulcrum. 786
Jone, nomen Gazae. 789
Jonium mare dictum ab Jo. *ibid.*
— eſt inter Gazam & Aegyptum. *ibid.*
Jopolis ad Orontem. 867
Joppe. Inde dicta toparchia Joppica 176. confer 516
— in mari ei vicino Petrus dicitur fuiſſe piſcatus. 699
— aqua fontis illic rubra. 270
— inter illam & Jamniam erat torrens. 288
— non longe ab ea flumen. *ibid.*
— colles illic. 370
— & λιμὴν. 780
— ab illa uſque Antipatrida erat planities. 371
— inde via Hieroſolymas tritiſſima. 406
— inde via Caeſaream & Jamniam. 411
— deſcribitur. 864. & *ſeq.*
— num circa illam litus flecti incipiat ſeptentrionem verſus. 435
— inde conſpici potuit olim Hieroſolyma. 436
— antiquior terrarum inundatione. 439
— Phoenicum dicta. *ibid.*
— quantum abſuerit Antipatride. 455
— inde uſque ad Bethlechemum eſt latitudo terrae a Judaeis inhabitatae. 486
— ubi ſita. 509
— vici & urbeculae circa eam. 516
Jordanes, quomodo Judaeam dicitur ab Arabia dividere. 86
— regio trans illum. Vide *Transjordanica.*
— epiſcopalis ſedes inde dicta. 220
— fons ejus in lacu Phiala. 265
— deſcribitur. 271. 440
— minor & major unus idemque fluvius dicitur. 272
— in ripa ejus ubique planities. 305
— planities ejus quae. 361
— per *ἰσϑμίων* labitur. 361. 377. 378

— unicum flumen campi magni. 363
— ad ripam ejus palmeta fertilia. *ibid.*
— labitur per campum magnum ubi aër inſalubris eſt ob ardorem. *ibid.*
— quantum abſit a Jerichunte. 481
— quantum abſit ab Hieroſolymis. 508
Jos, inſula, ubi ſepultus Homerus. 51
Joſaphati vallis. 355
Joſephus (Flavius) num dubitaverit de ſciſſione ſinus Arabici facta virtute Dei 277
— quae intervalla locorum Palaeſtinae memoret. 442. & *ſeqq.*
Joſua. Ejus liber ab eo conſcriptus non eſt. 34
— conſtitutiones ejus decem. 260. 370
Jotabe, inſula ſinus Arabici. 555
— urbs Palaeſtinae. 867
Jotapata. 181. 816
— deſcribitur. 867
Jotba. 868
Jovis ſimulacrum Hieroſolymis ab Hadriano conſtitutum. 647
Iphigeniam inſequebantur Scythae. 1045
Irene, nomen loci in urbe Gaza. 794
Irenion, epiſcopus Gazae. *ibid.* 796
Ir hammelach. 868
Ir hattemarim. *ibid.*
Ir nachaſch. *ibid.*
Ir ſchameſch, Emmaus dicta. 168. 868
— diverſa a Beth ſchemeſch. 656
Iſanac. 868
Iſcarioth, unde ductum videatur nomen. 700
Iſidorus Gazaeus. 793
Iſraelitica terra, quid hoc nomen notet. 8. 9
Itabyrion. Vide *Tabor.*
Italia. Praeſtantia ſoli ejus. 385
Iter licet per agros facere & quando. 261
— Sabbathi quantum. Vide *Sabbathicum.*
— horae in Palaeſtina fere tria efficit miliaria Romana. 397. 424. 451
— unius diei quantum cenſeatur. 400. 442
Itineraria vetera quae. 415
Ituraea, deſcribitur. 106
— verſus eam montes ſunt invii. 109
Juda. Quomodo Naphtali regio dici poſſit impingere in Juda ad ortum. 33
— primaria inter tribus. 34
— urbes ejus. 143
— in hujus tribus portione fuit lacus Aſphaltites. 251
— an Jeruſalem in portione ejus fuerit. 839
Judaea. Saepe totam terram Iſraeliticam notat. 31. & *ſeqq.* 806. 807
— regio ab Antilibano Gazam uſque, Straboni. 47
— ſuperior. 70
— ita dicitur pars terrae Iſraeliticae auſtralis. 177
— montana ejus, ὀρεινὴ Ἰούδα, ubi. 305. num haec ſit eadem ac ἔρημος τῆς Ἰουδαίας. 375
Judaei terram ſuam ſanctam cur vocent. 21
— ſoli olim in Capernaum habitarunt. 683
— & Spartani cognati. 36

omnes

—— omnes vocantur qui ſecundum leges eorum vivunt. 39
—— habuerunt olim Euangelium Johannis & acta apoſtolica Hebraice verſa. 1038
—— quare non acceperint omnem terram a Deo promiſſam. 125
—— non permiſerunt olim Chriſtianos habitare Tiberiade, Nazarethae, Diocaeſareae, & Capernaumi. 1039
—— terminos terrae ſuae quomodo in Talmude deſcribant. 132
—— δευτερώσεις eorum. 339
—— incolunt Jotaben inſulam. 555
—— num corruperint ſacrum codicem. 643
—— Hieroſolymis & Bethlechemo expulſi. 647
—— publice venditi juſſu imperatoris Hadriani. 715
Judas, unde dictus Iſcarioth. 700
Judas Galilaeus quomodo Gaulonites dicatur. 181
Judicium univerſale habendum in valle Joſaphati. 355
Jugerum, tertia pars ſtadii. 398
Julianus Aſcalonites. 594
Julias Gaulanitidis. Inde uſque ad fines Petrae porrigitur tractus montanus. 363
—— via inde ducens ad Gamala. 411
—— ad ortum lacus Tiberiadis. 440
—— Galilaeae tribuitur a Ptolemaeo. 461
—— olim dicta Bethſaida. 654
—— deſcribitur. 869
Julias Peraeae, deſcribitur. 869
Jupiter. Mons ſacer ei. 322
—— Atabyrius. 332
—— Aldemius. 793
—— Cretigena. ibid.
Juſtinianopolis, urbs Phoeniees. 217
Juta, urbs ſacerdotalis, patria Johannis baptiſtae. 870

K.

Karaat, Belgicum, unde. 379
Κατά quomodo Joſephus uſurpet. 303
Katoen, Belgicum, unde. 384
Kedar, regio, deſcribitur. 96. *& ſeqq.*
—— medio aevo ita dicta fuit regio Gadarena, voce detorta ex Gadara. 778
Kedaſa. 697
Kedeſch. 697. 732. Vide & *Cadeſch.*
Kedron, nomen loci. 698
Kedron, torrens, num ἀπὸ τῶν κέδρων dictus. 289
—— deſcribitur. 294
—— vallis. 351
Kedummim, flumen, quid. 289
Keila, ubi ſita. 488. 745. 772
—— deſcribitur. 698
Kenaei habitarunt inter Amalecitas. 80
—— qui. 94. 140
Kenath, urbs Menaſſitarum. 698
Kenizzaei qui. 141
Kennaſrin. Urbs Syriae. 8. 111
Kepha, urbs. 699
—— unde dicta. 819
Kephar haammonai. 699
Kephira, urbs. ibid.
Κεράτια, fructus ſiliquae. 379
Kerioth, urbs Moabitarum. 102
—— eſt & nomen urbis in tribu Iudae. 700
Kerotim. ibid.
Keſil. ibid.
Keſulloth. ibid.
Kezera Sepphorienſium. 134

—— fatentur Bethlechemum fore patriam Meſſiae. 644
Kezib. 701
Kibtzaim. 723
Killa. *ibid.*
Kimath. *ibid.*
Kimath, urbs Judae, in codd. Graecis. 600
Kimham. 723
Kina. *ibid.*
Kinaei. Vide *Kenaei.*
Kinnereth. 724
Kinnereth & Tiberias an eadem. 161
—— ad auſtrum ejus campus ingens. 361
Kirama. 724
Kir chereſch, urbs. 102
Kirjath. 724
Kirjathaim. Ubi Emim habitabant. 102. 724
Kirjath arbe. 709. 724
Kirjatharim. 725
Kirjathbaal. *ibid.*
Kirjathjearim. 406
—— ubi ſita. 502. 488
—— deſcribitur. 725
—— eadem ac Baala, & Baale Jehuda. 610
—— nomen illud variis modis corruptum. 694. 695
Kirjathſanna. 726
Kirjathſepher. *ibid.*
Kirmion, flumen. 290
Kiſchjon. 726
Kiſchon, flumen. 289
Kiſloth Tabor. 726
Kitliſch. *ibid.*
Kitron. *ibid.*
Κῶμαι, quid Graecis. 516
Κωμοπόλεις quae. *ibid.* & 907
Κτιστὴς τῆς οἰκουμένης, titulus Imperatorum. 1048

L.

LAccum. 870
Lachis, ubi ſita. 494. 505. 870
Lachmas. 870
Lacus Aſphaltites: num ſolus mare ſalſum dicatur. 236
—— etiam mare dicitur Hebraeis & aliis. 239
—— deſcribitur, deque ejus nominibus, natura &c. agitur. 240. *& ſeqq.*
—— Tiberiadis recte dicitur mare 239.
—— Aſphaltites eſt etiam in Babylonia. 244
—— Avernus, ἄορνις, plus uno loco. 246
—— Aſcanius. 250
—— Tiberiadis, deſcribitur. 258. *& ſeqq.*
—— Samochonites deſcribitur. 262. *& ſeqq.* 507. plus quam 150 ſtadia aberat a mari. *ibid.*
—— Phiala deſcribitur. 265. *& ſeqq.*
—— Cendevia, Aſphar & alii deſcribuntur. 267. *& ſeqq.*
—— nomen id multis rebus tribuitur. 268
—— Aſphaltites quare nuncupetur mare planitiei. 361
—— Aſphaltites & Tiberiadis ambo ſiti in campo magno natura ſunt contraria. 363
—— Aſphaltites deſcribitur in veteri itinerario. 416. a Plinio. 440
—— Samochonites num a Paneade abfuerit per 120 ſtadia 422.
—— Tiberiadis quam longus. 422. 440. 452. 509
quan-

Digitized by Google

—— quantum abſuerit Hieroſolymis. 449
—— Aſphaltitis longitudo & latitudo. 451. 509
—— Phiala ubi. 453
—— prope Aſcalonem, in quem Venus ſe merſit mutata in piſcem. 590
Ladon, in Palaeſtina. 379
Lajiſch. 871
—— an Paneas dicta poſtea. 919
Lana in Palaeſtina unde. 384
Lante, flumen, ubi. 290. 985
Laodicea maritima, ſeptentrionalior Gabala, urbs Phoenices maritimae. 122
Laodicea Phoenices Libaneſiae. 122. 217. 528
—— ad Libanum. 314. 122
—— diverſa a Laodicea maritima. 122
—— male lecta pro Lyddica. 877
Lapides miliares in viis Palaeſtinae collocati. 401
Laſſcha. 871
Laſſcharon. *ibid.*
Latitudo Palaeſtinae a Joppe uſque ad Bethlechem ab Hieronymo extenditur, quod reliqua ortum verſus eſſent deſerta. 420
—— ab Antipatride ad Geba extenditur a Judaeis. 802
Laudationis vallis. 356
Laura S. Sabae ubi. 294. 874. 875
—— Calamonis. 678
—— Turrium. *ibid.*
—— Pharan. *ibid.*
Lebaoth. 871
Lebona. *ibid.*
Lecha. 872
Lechi. *ibid.*
Lecton, vertex Idae. 68
Legio, campus ejus. 359
—— deſcribitur campus Legionis. 366
—— inter Legionem & Scythopolin eſt Eſdrela. 367
—— via inde Ptolemaidem. 411
—— deſcribitur. 873
Lemba, urbs Moabitica. 101
Lentiſci in Palaeſtina. 379
Leones Decius ab Africa traductos immiſit in Aſiam. 97
—— circa ripam Jordanis plurimi. 274
—— Moabitici. 578
Leontes, flumen. 290. 457
Leonum urbs in Phoenice. 432
Leſchem. 873
Leuca. Vide *Iter horae*. Aliis 1500 paſſus complectitur.
Levitae. Urbes eorum quae. 164. *& ſeqq.*
Libanotis, in Palaeſtina. 379
Libanus, inhabitatus a Chivvaeis. 140
—— ab eo oritur Jordanes. 272
—— deſcribitur. 311. *& ſeqq.*
—— nomen Libani datur templo Hieroſolymitano & cur. 313
—— vallis ejus. 358
—— ſylva ejus. 379
—— πεδίον ejus, in quo ad radices Chermonis ſita fuit Baal Gad. 610
—— באלה in Talmude dicitur. 615
—— Aſſyrius mons. 1013
Libna. 873
Libyas. Vide *Livias*.
Ligna in agris colligere licet ubique. 261
—— ad ripam Jordanis quaeſita. 275
—— rara circa Hieroſolymas. 313
—— Schittim quae. 521

Lina Arbelitica. 358
—— in Palaeſtina unde. 384
—— tenuia Scythopolitana. 977
Lingua Palmyrena quae. 525
—— Perrhoeborum. 50
—— Syriaca plurimae gentes utebantur. 756
Litoris Palaeſtinae deſcriptio. 431. & ſeqq.
—— flexus num circa Joppen inchoetur ſeptentrionem verſus. 435
Livias, urbs Palaeſtinae primae. 215
—— inde via ducebat Esbuntem. 412. 496
—— olim Bethramphtha dicta. 497
—— deſcribitur. 874
Lobna. 875
Locuſtae ut herbas cito conſumant. 389
Lod. Vide *Lydda.*
Lodebar. 875
Lokim. *ibid.*
Longitudo & latitudo Palaeſtinae univerſae. 420
Lothi uxor verſa in ſtatuam ſalis, cui quod demitur accreſcit. 61
—— filii Ben amini & Moab. 103
Lunae phaſes quae. 852
Luſſa. 875
Luz. 876
Luza. *ibid.*
Lychnuchi ſacri ſitus. 56
—— vicem praeſtitit calva S. Patrophili. 976
Lycus, flumen. 318
Lydda. Toparchia ejus. 176
—— campeſtria ejus. 306
—— inde uſque ad Emmauntem ſunt campeſtria. 309
—— inde uſque ad mare eſt vallis. *ibid.*
—— montana ejus. *ibid.*
—— ubi. 461. 509
—— deſcribitur. 877
Λυδδικὴ regio circa Lyddam quam Laodiceam alii putarunt. 877
Lydia, urbs Arabiae Petraeae. 464
Lyſa, urbs Arabiae Petraeae. 463

M.

Maacha. 520
Maachath. 112. 879
Maachataei qui. 77. 112. 520
Maapha. 879
Maarath. *ibid.*
Mabartha. *ibid.*
Mabſara, vicus. 930
Macala. 882
Macatz. *ibid.*
—— pro eo Graeci Michmas. 169
883
Macbena. 880
Maccabaei. Vide *Chaſmonaei.*
—— conjectura de ortu hujus nominis. 901
Maceda. Vide *Makkeda.*
Machaerus terminus Peraeae. 130
—— montes ejus. 308
—— ſecunda quondam arx Judaeae ab Hieroſolymis. 440
—— deſcribitur. 880. & ſeqq.
Machanaim. 882
Machmas. Vide *Michmas.*
Machpela, regio. 883
Macvar. *ibid.*
Madmanna. *ibid.*
Madmen, urbs Moabitica. 102
Madmena, urbs tribus Judae. 883
Madon, urbs. 1068
Magdiel, ubi ſita. 494. 884
Maeſaloth. 883
Magdala. 785. 883

Μάγδωλος eſt Megiddo. 893
Mageddo. Vide *Megiddo*
Magludôn clima in Phoenice. 217
Magoras, fluvius. 318
Maguza, urbs Arabiae Petraeae. 464
Mahalol. 884
Majumas Aſcalonis. 530. 589
—— Gazae &c. 884. 885
Maked. 880
Makkeda, ubi ſita. 494. 505. 885
Malatha ubi ſita. 477
—— deſcribitur. 885
Maleph. 716
Maliattha, urbs Arabiae Petraeae. 463
Mamopſora, ſedes epiſcopalis. 217. 886
Mamortha, priſcum nomen Neapolis. 439
Mamre. 886
Mandra. *ibid.*
Manganaea. 881
Maniathe. 887
Manipulus hordeaceus ex Tzeriphin petitus. 986
—— ex ſola terra ſancta petendus. 25
Manocho. 886
Maon. 887
Mappae geographicae Palaeſtinae. De his vide praefationem, & *pag.* 395. 396. 510. 518. 519. 578
Mapſe, urbs Idumaeae. 462
—— urbs Palaeſtinae tertiae. 887. 217
Marala. 887
Maraphis. 888
Mardaitae, qui in Libano ſedes habuerunt. 322
Mare Suph quomodo appelletur terminus terrae promiſſae. 21
—— poſterius & occidentale idem. 20. 235
—— magnum ſive mediterraneum Palaeſtinam alluens quot nominibus nuncupetur. 235
—— Judaicum dicitur. 290
—— ſalſum non ſemper notat lacum Aſphaltiten. 236
—— Aegyptium illud quod Cyprum alluit. 235
—— ſeptem maria terrae Iſraeliticae quae. 237
—— id nomen etiam lacubus datur. 239
—— mortuum quare dicatur lacus Aſphaltites. 243
—— planitiei cur appelletur lacus Aſphaltites. 361
—— Syriacum id quod Caeſaream alluit. 675
Marcon. 888
Μαρεών ubi. 979
Mareſa. Vide *Mareſcha.*
Mareſcha, ubi ſita. 495
—— deſcribitur. 888. & *ſeqq.*
—— diſtincta a Moreſcheth. 902
Maria Magdalene unde dicta. 884
Mariſſa. Vide *Mareſcha.*
Marnas, numen Gazaeorum. 793
Maron, herba in Palaeſtina. 379
Maronae. 890
Maſada. Flumina prope illam. 297. 464
—— deſcribitur. 890
Maſpha. 891
Maſſepha. Vide *Mitzpa.*
Matthaei euangelium olim conſcriptum Hebraicis literis, ſed ſermone Chaldaico, Syrove. 677
—— non ſunt illa quae ſermone Hebraeo puro conſtantia nunc uti euangelia Matthaei venditan-

tantur. ibid.
- Matthane ubi ſita. 495
Maxillae animantium profanorum portio ſacerdotum. 653
Maximianopolis ubi. 500
—— deſcribitur. 891
Mazaena, urbs Palaeſtinae. 892
Meallon. ibid.
Meara. ibid.
Mechanum ubi. 496. 892
Mechona. 892
Medaba. Judaei illam occuparunt imperante Jannaeo. 101
—— urbs Arabiae. 217. 464
—— ubi ſita. 487. 496
—— intra Petram & Boſtra media. 667
—— deſcribitur. 893
Medan, quid. 265
Meduna, vel Medana, urbs Arabiae Petraeae. 464
Μέγα Πεδίον ab Euſebio ἀυλὼν dicitur. 364
—— vide *campus magnus.* 453
Megiddo in campo magno. 170
—— campus ab ea dictus. 370
—— deſcribitur. 893
Me haijarcon. 895
Mel in Palaeſtina unde. 310. 382
—— ex palmis. 386
—— in regione Jerichuntina. 813
Melchizedeci urbs Salem num fuerit eadem quae Hieroſolyma. 833. 976
—— regia. 505
—— genus ex Aegypto. 976. 1010
Meleager, Gadarenus. 436
Me marom, מי מרום, quid. 262
Membra, urbs in verſione Graeca. 148
Menaſſe tribus. Dimidia cis Jordanem, qui ejus termini & urbes. 156
—— trans Jordanem, quae ejus urbes. 163
Me nimrim, urbs. 102
Menippus ὁ σπουδογέλοιος 436
Menocnum caſtrum. 899
Menois, vicus. 229. Vide *Minois.*
Menſae panum propoſitionis ſitus. 56
Menſurae, quibus intervalla locorum veteres metiuntur. 395
Meonenim. 895
Mephaath. 202
—— ibi erat praeſidium Romanorum. 895
Mero, vicus. 560. 896
Merom, vicus Sebaſtes. 505. Vide *Merrus.*
Merome. 895
Meron. ibid.
Meroth, vicus. 560. 895
Meroz. 896
Merrus. ibid.
Meſa. 231
Meſada, urbs Arabiae Petraeae. 464
Meſgara, urbs. 1015
Meſopotamia, num ſubacta a David. 11
Meſſias mannam coelo demittet &c. 352
—— convenientia inter ipſum & Moſen. 353
—— latere debuit aliquot annos & tum revelari. ibid.
Metalli fodinae Phaenunte. 952
Metere non licebat ante diem 16 Niſan, ſed Jerichuntinis id fuit conceſſum, & quare. 387
Methlem. 716
Metopa. 896
Metrocomia. 896
Metropolis Palaeſtinae primae Caeſarea

ſarea. 676
—— ſecundae Scythopolis. 215
—— tertiae Petra. *ibid.*
—— Phoenices maritimae Tyrus. 216
—— nomen dubium Tyrone an Sidoni conveniat. 1055
—— Palaeſtinae hodie Rama. 959
—— Samaritanorum Sichem. 1009
—— Galilaeae Sepphoris, at antea Tiberias. 1000
Mezonecha. 896
Mia. 897
Mibtzar Tzur non eſt Tyrus. 1047
Michas, patria ejus. 495. 902
—— delectatur paronomaſiis. 535
—— ſepulcrum ejus ubi. 698. 902
Michmas, pro Macatz. 169. 882
—— urbs, deſcribitur. 897
Michmas, ubi ſita. 498
Michmetath. 897
מדברים quae loca. 374
Middin. 897
Midian, urbs. 100
Midianitae. Eorum regio deſcribitur. 97. & *ſeqq.*
Migdal eder. 897
Migdal el. 898
Migdal Gad. *ibid.*
Migdal ſenna, ubi. 496. 884
Migdal tzebaia. 898
Migron. 899
Miliare Romanum quot paſſus contineat, quot ſtadia. 396. 398. 341. &c.
Miliares lapides in viis publicis locati. 401
מילין Hebraeorum quae 396
Minnith. 899
Minois, deſcribitur. *ibid.*
Miracula, Aſcalone. 587
Miſchal. 900
Mitzpa. 502
—— deſcribitur. 900
Mitzpe ad radices Chermonis. 123
—— urbs Judae. 900
Mitzpe, vallis. 358
Mitzraim, eſſe nomen viri oſtenditur. 62. 63
Moabitae. Urbes Emorraeorum occuparunt olim. 101
—— campeſtria eorum extra Moabitin erant. *ibid.* 279
—— occuparunt urbes Rubeniticas & Gaditicas. 611
Moabitis, qua in re ſimilis terrae Iſraeliticae. 10
—— optimos aluit arietes. 91
—— ubi quaerenda. 100
—— eo uſque ſe extendit mons ferreus. 343
Moba, regio. 100
Mobocharax. 705
Moca, urbs Arabiae Petraeae. 464
Modiith. 901
Modin, urbs. *ibid.*
Mohaila. 230. 901
Mohammedani, quid ſcribant de Canaane. 7
—— nomen Palaeſtinae uſurpant. 41
—— quomodo genus Amaleci deſcribant. 81
—— nomen Hagarenorum non mutarunt in Saracenos. 87
Molada, urbs. 901
Moleaha. 886
Moleatha. 231. 901
Molendina fluviis circumacta in Palaeſtina. 288. 294
Mons Seir ubi. 67
—— Choreb, 11 dierum intervallo a Cadeſch barnea. *ibid.*
—— glaber quis. 68
—— Chor, in quo Aaron mortuus. 930

 Gil-

Digitized by Google

—— Gilboe montes dicti Philiſtaeorum. 76
—— Arabiae Sinai. 98
—— Nebo quomodo in terra Moab. 101
—— Jovis. 233
—— Engedi. 763
—— Tabor. 220. 304
—— Sinai. 220
—— Lacum Aſphaltiten montes circumdant. 243
—— Francorum. 287
—— Palaeſtinae montes recenſentur & deſcribuntur, Libanus, Carmel, Tabor &c. 305. & *ſeqq.*
—— regius quis. 307
—— Palaeſtinae montes nunc nudi quidam, olim terra tecti fuerunt & frugiferi. 310
—— Caſtrevan. 320
—— piſces & conchylia in montibus inventa. 322
—— nivis, quis. 324. 920
—— facer, nomen pluribus montibus commune. 328
—— Oliveti. Vide *Oliviſer mons.*
—— corruptoris, vel Hammaſchith. 337
—— trium luminum quis. 338
—— quivis in tres partes diviſus. 338
—— a Libano uſque ad Pharan montes porriguntur ferie continenti. 342
—— ferreus, quis. 343
—— regius ubi. 345
—— Gabaon. *ibid.*
—— Gerizim, Ebal. 344
—— Angaris. 345
—— Sodomenus. *ibid.*
—— Amalekitarum. 346
—— Aza. *ibid.*
—— a Ierichunte uſque ad regionem Scythopolitanam longus & ſterilis. 363
—— nullus in Palaeſtino litore a Carmelo auſtrum verſus. 370
—— Alſalamus, Hippos, Piara, Caſius, Libanus. 458
Montes circa Hieroſolymas. 838
—— in urbe, Sion, Acra, &c. 846. & *ſeqq.*
Monſtrum hominis, duplici capite. 877
More. Vide *Sichem.*
Moreſchet, urbs, deſcribitur. 902
Mori albae in Palaeſtina. 379
Moria, mons. 853
Mors ſecunda quae Iudaeis. 353
Moſchus Sidonius. 1016
Moſes mortuus in regione tribus Ruben. 342
—— diſtinxit terram Canaan & terram transIordanicam. 5
—— non deduxit Iſraelitas ad urbem Jeruſalem. 391
Motza. 903
Myridis lacus erat in Aegypto. 592
Myrobalani, in Palaeſtina. 386. 930 830
Myrum, ſedes epiſcopalis. 220
Μυθολογεῖν quid. 250

N.

Naama. 903
Naaran. *ibid.*
Naaratha. *ibid.*
Nabaioth, filius Iſmaelis. 90
Naballo. 903
Nabara. *ibid.*
Nabataei. Eorum regio deſcribitur. 90. & *ſeqq.*
—— eorum urbs Medaba. 893

—— urbs illorum Petra. 931
Nabau. 904
Nabo. Vide *Nebo*.
Nachal, נחל, nomen commune vallibus & fluminibus. 283
—— plerumque pro flumine capiendum eſt. 298
—— quid proprie. 348. 350
Naepapha. 904
Nahalal. *ibid.*
Naim, ubi ſita. 497
Nain. 904
Naioth. *ibid.*
Nais. *ibid.*
Naphath Dor. 905
Naphtali, tribus. Urbes ejus & termini. 160
—— num lacus Tiberiadis totus fuerit in ejus portione. 259
Naplouza. 1005
Narbata. 905
Nardus. Indica & Syriaca. 287
—— in Palaeſtina. 379
Naſib. 905
Navigari an poſſit in lacu Aſphaltite. 252
Nazara, vicus trans Jordanem. 728
Nazareth, ubi ſita. 497
—— deſcribitur. 905
—— ibi olim ſoli Judaei habitabant. 1039
Nea. 907
Neapolis, olim Sichem dicta. 220. 506
—— in montanis ſita ortum dat aquis fluminеis. 272
—— inde viae ferebantur Aeliam, Scythopolin, Jerichuntem, Nicopolin. 408. 412
—— ubi. 461
—— diverſa ab Arabia. 504
—— aberat Jerichunte 52 miliaria. 504
—— turbata ſeditione Samaritanorum. 674
—— deſcribitur. 1004. & *ſeqq.*
—— non eſt Phanea dicta ſed Flavia Nea &c. 920
Neapolis, urbs Arabiae. 217
Neara. 907
Neballat. 908
Nebo, mons, quis. 342
—— ubi. 496. 497
—— urbs. 908
Nebucadnezar Tyrum cepit. 1040
Neiel. 908
Neila. *ibid.*
Nelaxa, urbs Batanaeae. 459
Neocaeſarea, pro Diocaeſarea. 1001
Nephis. 908
Nephſancemana, nomen loci ubi ſepultus Michas. 698
Nephtoach. 908
—— aquae ejus. 300
Neronias. 908
Netopha. 909
Netzib. *ibid.*
Neve, urbs Arabiae. 217
—— deſcribitur. 909
Nezib, ubi ſita. 498
Nibſchan. 910
Nicopolis, urbs olim Emmaus dicta, quae. 426. 758. 759
Nilus. Unde dictus. 271
—— media aeſtate, maximus. 274
—— & Jordanes crediti per meatus ſubterraneos aquas ſuas miſcere. *ibid.*
—— piſcis ejus coracinus. *ibid.*
—— non eſt qui fluvius Aegyptiacus dicitur in ſacris literis & terminus eſt tribus Judae ad auſtrum. 286
—— oſtia quaedam ejus num a

aquam maris Gazae vicini dulcem reddant 287
—— vena ejus eſſe credita in fonte Capernaum, quod coracinos piſces alat. 301
—— ab Indis Africanis ortus. 986
—— ripa ejus arbores cypros optimas producit. 589
Nimra. 910
Ninive. *ibid.*
Nitriae mons. 875
Nives in Libano perpetuae. 312. 320
—— ex monte Chermone deferuntur Tyrum. 323
—— mons nivis quis. 324
Nob, urbs ſacerdotalis. 911
Nobach. *ibid.*
Nomba. *ibid.*
Nombe, urbs Judae, in codicibus Graecis legitur. 601. 911
Noora. 907
Noorath. *ibid.*
Nota. 911
Notitiae veteres eccleſiaſticae. 214 *& ſeqq.*
Νότος pro orientali plaga. 293
Nubienſis geographus male ita appellatur. Unde natus error. 41

O.

Oaſis, an inſula fuerit. 322
Oboda, urbs Nabataeorum. 91
Odollam 912
Oenomaus Gadarenus. 775
Ὀκτίνα, nomen loci. 535. 912
Olam, nomen loci. 81
Oleae. Privilegium earum prae reliquis arboribus. 261
—— ubi proveniant. 310. 370. 379
—— in monte olivifero. 339
—— Palaeſtinae praeſtantiores Aegyptiis. 380
Oleum ex Ephraimitide miſſum in Aegyptum. 381
—— optimum Tekoae. 381
Oliveti mons. Vide *Olivifer.*
Olivifer mons deſcribitur. 337. *& ſeqq.*
—— quantum abfuerit Hieroſolymis. 449
Olurus. 912
On eſt Sol. 631
Onitis in Palaeſtina. 379
Ono, urbs. 912
Ophni, urbs Benjaminis. 913
Opobalſamum. Vide *Balſamum.*
Orarium Sarabadenum. 986
Orbis terrae, dividitur a Judaeis reſpectu ſanctitatis in tres partes. 9
—— medium ejus creditum eſſe Delphis & alibi. 52
—— totus non eſt promiſſus Judaeis. 125
Orbo, urbs. 913
Oreb, rupes. *ibid.*
Origanum heracleoticum in Palaeſtina. 379
Origenes Jordanem non vidit. 509
Orine, toparchia quae 176
Ὅριον, non terminum ſemper ſed & regionem omnem notat. 186 753
Ormiza. 917
Ornithon urbs. 431. 433. 916
Oronae. 917. 101
Orontes, amnis, oritur inter Libanum atque Antilibanum. 315
—— ad eum ſita Jopolis. 866
Orthoſias, urbs Phoenices. 216. 433. 457. 529
Orton, urbs. 917
Oruba, urbs. *ibid.*
Oſtracine, deſcribitur. 59. 60

pro

—— pro Kedar collocatur. 97
—— Arabia finitur. 439
—— ibi ſepultus Simon Judas. 751
—— urbs Aegypti. 971
Oſtrea in montibus inventa. 322
Ουλαμμαοὺς num nomen loci. 876
Oulatha. 917

P.

Pagida, nomen amnis Beli. 267. 290
Palaeobyblus, urbs Phoenices. 458
Palaeſte ubi. 297. 298
Palaeſtina. Primae, ſecundae & tertiae urbes aliquot. 557
—— longitudo & latitudo ejus. 421
—— quomodo arctur ſolum ejus. 388
—— Ita appellatur nunc una ex quinque partibus Syriae. 8
—— Nomen illud terrae Iſraeliticae datur a Judaeis, Gentibus, Chriſtianis & Mohammedanis. 38
—— aliquando notat regionem Philiſtaeorum. 41
—— ſalutaris quae dicta ſit, & quando. 621
—— prima, ſecunda & tertia quae. 205. & ſeqq.
—— urbes modo Palaeſtinae modo Arabiae eſſe dicuntur, quod Palaeſtina tertia partem Arabiae occupaverit. 212. 926. 927
—— facies ejus horrida longe diverſa eſt ab ea quam olim habuit. 310
—— fertilitas ejus oſtenditur. 380.
—— varietas ſoli in illa. 385
Palaetyrus. 918. 1049
—— fueritne illa Tyrus quam cepit Nebucadnezar. 1050
—— ubi. 433
Palandreſin. 918
Palmae. Inde nomen Phoenices. 50
—— in Nabateorum regione. 93
—— in vallibus plerumque creſcunt. 306
—— in campo Jerichuntino. 358. 382. 387. 831
—— Engaddenae optimae. 763
—— ad ripam Jordanis bene creſcunt. 363
—— in Palaeſtina frequentes. 379. 382
—— unde mel elicitur. 386
—— amant calorem & ſalſuginem. 387
—— optimae circa Engaddi. 449
—— paucae Gazae. 792
—— plurimae circa Scythopolin. 977
Palmetum ad ſinum Arabicum. 930
Palmyra. Urbs Phoenices Libaneſiac. 217. 233
Palmyrena lingua qualis. 525
—— Inſcriptio lapidis. *ibid.*
—— ſolitudo ad Petram ſe extendit. 932
Pamphilus, martyr. 677
Paneas, urbs, deſcribitur. 918
—— nomen regionis in qua ſita Caeſarea. 526
—— diverſa fuit ab urbe Dan. 489
—— aliis Dan. 168. 458. 489
—— mons ei imminens Panius dicitur & Chermon. 323
—— via inde ducebat Damaſcum. 413
—— via inde Tyrum. *ibid.*
—— ubi ſita 465
Panes duo, שתי הלחם, eſt nomen panum Pentecoſtalium. 652
Panius mons, Chermon, deſcri-

Ffffff bitur

bitur. 323
— in vertice ejus templum. *ibid.* 919
— ipſe ut ſacer colitur a gentibus. 323
Paphra. 923
Para, urbs Benjaminitarum. *ibid.*
Paran. 556
Paraſangae, quanta intervalla. 400
Parembolae, urbs. 923
Paria, inſula ante Joppen. *ibid.*
Parnaſus, in medio telluris habitabilis. 55
Parochmochu. 705
פרכה Hebraeorum quae. 397
Paſcere pecudes parvas in Syria licet ubique, ſed in terra Iſraelitica tantum in ſylvis & locis deſertis. 13. 374
— gregem licet ubique in ſylvis, non habita ratione tribuum. 261
— licuit Gaditis pecudes in Sarona. 370
— ſolebant in ſuburbiis. 371
Paſcha. Manipulus paſchalis ex ſola terra Iſraëlitica petendus. 25
Pas dammim. 924
Paſſus quot pedes complectatur. 396
Patres populi alicujus qui dicantur. 65
Patriarchae Hieroſolymitani tituli. 681
Pau. Urbs Edomitica. 67
Paulinus Scythopolites. 977
Paulus apoſtolus parentes habuit Giſcalis, urbe Galilaeae, oriundos. 813
Pedes Graeci majores Romanis. 396
— 5000 efficiunt miliare Romanum. *ibid.*
Pella, diverſa a Dio. 737
— 21 miliaria aberat Amathunte. 559
— 20 miliaribus a Jabes. 504
— urbs Decapoleos. 203 Coeleſyriae. 459
— deſcribitur. 924
— ſedes epiſcopalis. 211
— dicitur & in plurali Πέλλαι, uti Πέτραι, Ἄρκαι &c. 215
— terminus Peraeae. 130
— via inde Geraſam. 413. 505
Pella, urbs Moabitica. 101
Pella, toparchia, quae. 176
Πέλτης, piſcis. 274
Peluſium. Inde uſque ad fines Palaeſtinae quae loca ſint. 59
— ejus incolae Caſium colebant. 61
— nomen videtur dediſſe Philiſtaeis. 74
— a Peluſio uſque ad mare rubrum extendit Amalekitin Joſephus. 81
— in extremitate Arabiae ſitum. 87
— inde breviſſimum iter eſt ad ſinum Arabicum, via ducente Heroopolin. 436
— diſtat ab Arſinöe rubri maris oppido 125 miliaria. 441
Pentacomia, ſedes epiſcopalis Palaeſtinae. 215. 925
— nomen loci ad Euphratem. 215
Pentecoſtales panes non niſi ex terra Iſraelitica petendi. 25
Penuel. 925
Peor, mons, qui & Phogor. 343
Peraea. Deſcribitur a Joſepho. 130
— quae regio. 197
— montes ejus, campi & valles quae. 308
— magna ex parte ἔρημος. 386
Perca, piſcis Rheni. 274

Pe-

Pereccho. 925
Pergamum, unus ex 4 verticibus montis Idae. 68
Περὶ & ὑπὲρ aliquando idem eſt. 560
Perizzaei qui. 139
Perraeborum lingua. 50
Perſae quomodo Jordanem nuncupent. 271
— Ptolemaide uſi tanquam porm. 433
— reges illorum ubi ſepulti. 635
Perſepolis rudera num ſint illa quae Iſtachrae ſuperſunt. 635
Perſeus circa Joppen liberavit Andromeden. 270
Peſtis non affligit regionem Turcarum. 613
Petra. Urbs Arabiae in terra Edom. 70. 71. 81. 84. 86. 93. 463
— ab Eleutheropoli uſque ad Petram & Ailam eſt terra Idumaeorum. 72
— urbs Palaeſtinae dicitur. 115
— quantum a Medaba abfuerit. 667
— deſcribitur. 926. & ſeqq.
Petrus num piſcatus circa Hepham. 699
PH an admittant Latini poſt P, 1002
Phaenon, ubi metalli fodinae. 71. 951
Phalacrae, vertex montis Idae. 68
Phanuel. 952
Phaora. *ibid.* 955
Pharan, vallis. 359. 556. 72
— ſolitudo. 99
Pharatho. 952
Pharathos. *ibid.*
Phaſaëlis. 280. 293
— ubi palmae praeſtantiſſimae. 383
— nomen urbis Ptolemaeo. 462
— deſcribitur. 953
Phaſelis, urbs Judaeae. Vide *Phaſaëlis.*
Phaſga, mons, ubi. 496
Phathura. 954
Phiala, lacus. 264. 453
— nomen receptaculi aquarum. 265
— Memphi in Nilo. *ibid.*
Philadelphia, non poſſeſſa a tribu Gad. 103
— urbs Arabiae. 105. 217. Coeleſyriae. 459
— ubi ſita. 130. 203. 501
— quantum abfuerit a Jordane. 424
— ſitus ejus. 474
— olim Rabbath ammon. 521
— inde regio Philadelphene dicta eſt, in qua ſita Bacatha. 612
Philemon, epiſcopus Gazae, ad quem extat Pauli epiſtola. 797
Philippus ubi baptizaverit eunuchum. 646. 659
Philiſtaei. Regio eorum ubi. 73
Philodemus Gadarenus. 436
Philoteria, deſcribitur. 954
Phoenice. Quomodo Herodotus eam vocem uſurpet. 43
— & Coeleſyria aliquando complectuntur omnem Syriam. 607
— regio maritima ab Orthoſia Peluſium. 47
— & Palaeſtina idem eſt. 865
— id nomen datur terrae Iſraeliticae. 50
— cui regioni id nomen veteres dederint. 111
— urbes ejus epiſcopales. 216
— maritima & Libaneſia. 217. 528
— regio acclinis Libano monti. 318

—— termini ejus ad Carmelum. 488
Phoeniceſ uſurpant nomen Paneadis. 918
—— quomodo Saturnum nuncupent. 635
—— nuncupantur Cananaei. 7
—— Deos ſuos pingunt ferentes ſacculos. 1006
—— Tyrii & Sidonii, ſed Azotii Syri. 43
—— Amalekitae dicuntur. 82
—— literes intulere in Graeciam. 141
—— & Poeni diverſi. 329
Phoenicia. Nomen barbarum: ſcribendum Phoenice. 39. 51
Phoenix, quis. 7
—— nomen fluvii. 51
Phogor, mons. 343. 496
—— eſt & nomen urbis in tribu Judae. 955
Piara, mons. 458
Piceae, arbores, in Palaeſtina. 379
Piga, flumen. 290
Pilatus (Pontius) quis. 174
Pinetum prope Chebronem. 716
Pinus, in Libano. 321
Pira. 955
Pirathon. 956
Piſces aquas nimis ſalſas fugiunt. 243
—— capere hamo licet in lacu Tiberiadis. 261
—— capere & venari eadem voce Hebraei dicunt. 653
—— ex flumine vicino Joppe. 289
—— indurati in Libano inveniuntur. 321
—— in Palaeſtina. 381. 382
—— cum cepis Aſcaloniticis parati ad eſum. 589
—— non comedunt Syri, & quare. 592
—— an ex mari magno capere Petrus fuerit ſolitus. 699
Piſcinae tres Salomonis. 300. 304
—— una fuit piſcina Chebronc. 709
—— Betheſda & aliae Hieroſolymis. 856
Piſga, mons. 496
Piſtaciae, arbores, in Palaeſtina. 379
Placenta, non una, ſed duae ſeparandae in Syria. 13
Planities. Vide *Campus*.
Planta quadriennis. Ejus jura nulla in Syria. 13
Platane. 956
Plebs illiterata, Judaeis contemta. 14
Πλίνθιον quid. 398
Plinii compendium ſcripſit Robertus Cricceladienſis. 439
Pluvia. Uſque ad pluviae ſecundae tempus licet per agros compendii cauſa iter facere. 261
—— aqua in ciſternis colligi ſolita. 303
—— ſtata tempora pluviarum in Palaeſtina. *ibid.*
—— in Aegypto nulla. 380
Politiana, κώμη. 216
Pollućtura, cujus reſpećtu terra Iſraelitica in tria dividitur. 306
Porcis expoſita corpora Chriſtianorum hordeo repleta. 588
Porphyreon, urbs. 431. 531. 720. 819
—— deſcribitur. 956
Porta piſcium Hieroſolymis quae. 877
Portae Hieroſolymitanae. 855
—— centum Thebis & Romae tribuuntur. 1034
Portus Gazaeorum, ubi. 507. 460
—— Joppes 406
—— Jamnitarum. 460. 823
—— Caeſareae, dićtus λιμὴν Σεβαστός

βαρίς. 672
—— Ptolemaidis. Vide *Acco.*
—— Tyri. 1012
—— Sidonis. *ibid.*
—— Azoti. 215. 460. 606
—— Aſcalonis. 530. 590
—— Tiberiadis reſpectu maris magni eſt Hepha ad Carmelum. 819
Poſidon, ſedes epiſcopi hodie in Palaeſtina. 214
Praeſidium. 230. 231
Primitiae, תרומות, etiam ex agris Syriae ſolvebantur. 12
—— Syriacae in ipſa Syria debuere conſumi. *ibid.*
Primitiva, בכורים, an afferenda ex regione transjordanica. 5
—— etiam ex Syria afferebantur. 12
—— Aegypti, Babyloniae, Ammonitidis & Moabitidis non afferebantur Hieroſolymas. 13
Πρίων τῆς Ἰουδαίας quis locus. 742
—— nomen pluribus locis commune. *ibid.*
Privilegia terrae Iſraeliticae. 24
Procopius Gazaeus. 792
Promiſſionis terra, quale nomen. 18
—— non omnis poſſeſſa ab Iſraëlitis, & quare. 125
Ptolemaeus. Intervalla locorum Palaeſtinae ex eo notata. 456
—— codex ejus MStus olim apud Picum, Comitem Mirandolanum. 464
—— Aſcalonites, diſcipulus Ariſtarchi. 594
—— Arabiam ſingulari cura deſcripſit 705
Ptolemais *ῥοδοφόρος*, urbs Aegypti. 541
Ptolemais, urbs ſita ad campum magnum. 366. 372
—— olim Ace dicta, ubi ſita. 433. 455. 509
—— deſcribitur. 534. & *ſeqq.*
—— non eſt eadem quae Joppe. 865
Pulvis terrarum Ethnicarum immundus. 12. 25
Punicae literae. 1014
Punicus & Phoenicius differunt. 329
Purpura, an in mari ſalſo inveniri recte dicatur. 236
—— circa urbem Chilzon. 720
—— circa Dora. 740
—— capitur a Scala Tyriorum ad Hephan. 819. 956
Putei mirandi circa Aſcalonem. 589
—— circa Gerar. 805
Puteus Jacobi. 1007. 1008
Pythagoras in monte Carmelo commoratus. 329
Pytho, urbs Delphi. 54

Q.

QUercus in Palaeſtina. 379
—— nomen loci. 714

R.

RAbba, quae & quotuplex trans Jordanem. 583
—— eſt nomen urbis Judae. 957
Rabbath Ammon, Philadelphia. 103. 521. 525. 583. 957
Rabbath moba, deſcribitur. 957. Vide & *Areopolis.*
Rabbith. 958
Rabmathom, urbs Arabiae Petraeae. 464
Ῥαβὼθ urbs. 518
Raccath. 958
—— non eſt Tiberias. 1036
Raccon. 958

Rachal. ibid.
Ragaba trans Jordanem. 181. 959
Raitho, nomen ſolitudinis prope montem Sina. 831
Rama, vel Ramola, videtur eſſe eadem ac Arimathaea. 580
— deſcribitur. 959
— Alramla dicitur Abulfedae. Vide tabulam inſertam *pag.* 511
— urbs inter praecipuas Palaeſtinae. 8. 288. 595
— circa eam ſuperſtes vetus piſcina. 303
— decem inde miliaribus Romanis ortum verſus montana incipiunt. 426
Rama Benjaminis, Ramathon dicta. 448
— ubi ſita. 498
— deſcribitur. 963
Rama Ephraimitica. 964
Rama miliaria, commentum. 962
Rama Nephtalitica. 963
Ramath, urbs Simeonitarum. 964
Ramath & Ramoth Gileaditica, urbs eadem, urbs tribus Gad. 163. 474. 967
— forſitan eadem eſt ac Amathus. 560
— eadem ac Arimanon. 579
Ramatha. 965
Ramathaim Tzophim non eſt Arimathaea. 581
— deſcribitur. 964. 965
Ramathem. 179. 965
Ramath hammitzpe. 966
Ramathon, 40 ſtadiis ab Hieroſolymis. 447. 966
Ῥάμιθα, nomen priſcum Laodiceae. 967
Ῥάμιος & ἀκάνθαι differunt. 523
Ramoth in Gilead. Vide *Ramath.*
Raphanaea. 317
Raphia, initium Syriae. 46
— inter Rhinocolura & Gazam. 59. 286. 435. 439
— inde via ducens Aegyptum. 415
— ubi. 461
— deſcribitur. 967
Raphon. 968
Ras alain prope Tyrum. 1049
Rebbo. 968
Rechob, ubi. 119. 123
— vallis regionis ejus. 357
— urbs tribus Aſcher. 968
Ῥεγιὼν quid. 215. 776
Rekem, urbs Petra. 133. 931. Vide & *Areceme.*
Reliquiae martyrum Neapoli combuſtae a Samaritanis. 674
— S. Johannis Baptiſtae Samariae. 980
— Obadiae & Eliſaei. 981
Remmon, vicus, ubi. 498. 969. 973
— ubi Salomon ſacris operatus. 502
Remmus. 969
Remphis. 580. 969
Renga. 969
Rephaim, qui. 141. 79
— vallis. 355
Reſſa, arx. 969
Reſurrectio mortuorum ubi futura. 26
Rhenus, unde dictus. 271
— vetus. 272
— piſcis Rheni perca. 274
Rhinocolura ubi. 59. 387. 435. 439. 509
— fluvii ejus qui & unde originem trahant. 285
— deſcribitur. 969
— fluvius non alluebat hanc urbem. 970

Rimmon, urbs Simeonitarum. 973
Rimmono. 974
רים Judaeorum, ſtadium. 400
Robatha, Rooboth. 231
Robertus Cricladienſis ſcripſit compendium Plinii. 439
Rogelim. 974
Roma quomodo ἑκατόμπυλος dicatur. 1034
Romanorum praeſidia, Ailae. 554
—— apud Arnona. 232. 579
—— Chermulae. 695
—— Mephathae. 895
—— Thamanae. 930
Roob. 974
Ros Chermonis. 325
—— copioſiſſimus in campo Eſdrelôn. 326
Roſae Jerichuntinae. 831
Ruba, ſolitudo. 295
Ruben, tribus, Gad & dimidia Menaſſe habitarunt extra terram Canaan. 6
—— quas urbes & terminos habuerit. 163
—— non habuit omnes urbes ſuas ad auſtrum tribus Gad. 582. 650. 735
Rubrum mare. Vide *Sinus Arabicus.*
Ruma, urbs. 34 974. 580
Rupes Palaeſtinae olim terra tectae & frugiferae. 310. 389
Ruta ſylveſtris in Palaeſtina. 379
Rydda. 974

S.

Saab. 974
Saana, urbs Coeleſyriae. 459
Saara. 974
Sabaia. 230. 974
Sabba, faemina fatidica apud Hebraeos. 15
Sabbathicum iter. 338. 341. 397. 398. 400. 450
Sabbation, flumen, deſcribitur. 291 317
Sabura. 975
Saccaea. 459. 110
Sacerdotes. Urbes eorum quae. 164 & *ſeqq.*
—— lavabant victimas in lacu. 269
—— maxillas nanciſcebantur ex animantibus profanis quae mactabantur. 653
—— aquam fontis Siloam bibebant, ut carnes comeſtas melius concoquerent. 860
Sal, cujus uſus in ſacrificiis Judaicis, num ab Aſtracan petitum ſit. 60
—— id male creditur fuiſſe bitumen. 243
—— ſiccatur aeſtivis ſolibus in lacu Tarentino. *ibid.*
—— optimum in lacu Aſphaltite. *ibid.* 381
—— τιμαὶ ἁλὸς Judaeis conceſſae, quae. 269
—— vallis ſalis quae. 353
Salaba, vicus. 975
Salamias, Phoenices Libaneſiae. 217
Salamin. 975
Salem nomen pluribus locis Palaeſtinae datum. 976. 977
—— prope Scythopolim. 505
—— regia Melchizedeci ubi fuerit. 833. 976
—— eſt & nomen urbis Jeruſalem. 833
Salim. 977
Salix ad ripam Jordanis. 274
—— ſalicum torrens quis. 287
—— torrentis. 348

Sallis. 978
Salmaida. ibid.
Salmon, mons. Vide *Tzalmon.*
Salomon quomodo regionem Iſraeliticam diviſerit. 169
— ubi cedros plantaverit. 294
— piſcinae ejus ubi. 300
— horti ejus & vivaria ubi. 304
— ubi falſa Numma coluerit. 337
Salſedo aquarum lacus Aſphaltitis fecit ut maris ſalſi nomen ei datum ſit. 240
Salſum mare ſaepe notat mare mediterraneum. 235
Saltus Hieraticus. Sedes epiſcopalis. 213. 215
— Toxos. 215
— Geraiticus. ibid.
— Gonaticus. 216. 217
— Gonaſitius. 216
Saltus. Vide *Sylva.*
Salumias. 978
Samaraci, qui. 141
Samaria quae & Sebaſte, urbs inaedificata monti Schomron. 344. 461
— malcilli tribuitur nummus qui Caeſareae cuſus eſt. 982
— via inde Caeſaream maritimam. 409
— deſcribitur. 979
— male in codicibus Plinii ante mentionem Aſcalonis legitur. 439
— in monte altiore. ibid.
— ubi ſita. 498. 510
— poſita pro Mariſſa aliquando. 889
Samaritani quomodo terram Canaan vocent. 7
— an in Batanaea vicum habuerint. 483. 1033
— vicum Aſuganrinam ad radices Carmeli incoluerunt. 599
— Caeſareae habitarunt. 673
— tumultuantur in Palaeſtina. ib.
— a Judaeis occiſi. 1000
— olim iis non licuit Tiberiade habitare aut Nazarethae, Diocaeſareae aut Capernaumi. 1039
Samaritanus Pentateuchus differt ab Hebraeo. 19. 138. 323
Samaritis, deſcribitur. 131. & 179. 180. 386
— num tota montuoſa. 307
— olei ferax. 381
— regio fertiliſſima. 673
Σαμαρεῶν ὄρος quid. 344
Samega. 983
Samochonites lacus. Deſcribitur. 261
— cum perfluit Jordanes. 273
— quantum abfuerit a Paneade. 412
Sampho. 983
Sampſaci, ubi. 282
Samuelis patria. 963
Samulis, urbs Coeleſyriae. 459
Sancta terra. Unde id nomen. 21
— varii gradus illius ſanctitatis. 24
Sanim. 983
Sanſanna. ibid.
Saphec. 984
— urbs Judae in codd. Graecis. 600
Saphir. Vide *Scaphir.*
Saraa, ubi. 288. 984
Sarabatha. 984
Saraceni qui. 86. 96
— iidem ac Midianitae. 98
Saraim. 984
Saraſa. ibid.
Saraſa. ibid.
Sarda, ubi. 498. Vide *Tzora.*
Sardonius riſus unde dictus. 191

Sa-

Sarephta. 290
—— deſcribitur. 985. 1057
Sarera. 987
Sarid, urbs Zebulunitarum. ibid.
Saripha in vicinia Aſcalonis. 588
Sariphaea, urbs, deſcribitur. 987
Saris. 986
Sarona. Ibi vituli optimi. 91
—— regio, deſcribitur. 188. 370
—— an inde dicta regio Genneſaritis. 193
—— non videtur trans Jordanem fuiſſe. 370. 989
Saron. Vide *Saronas*.
Sarra, vetus nomen Tyri. 1046
Sartaba, mons. 346
Saturni nomen Βηταγὼν apud Phoenices. 635
—— inde uſque ad Hepham eſt piſcatio purpurae. 819
Schaalabbin. 988
Schaalbim. ibid.
Schaaraim. ibid.
Schachatzima. 989
Schalem. Vide *Salem*.
Schalmaci, qui. 140
Schamir. 989
Schaphir. ibid.
Scharuchen. 990
Schave kirjathaim, ubi Emim habitabant. 79. quos Moabitae expulerunt. 100
Schazur. 990
Scheba. ibid.
—— nomen urbis. 151
Schebam. 990
Schebarim. 991
Schekem. Vide *Sichem*.
Schekinae migrationes decem. 337
Schema. 991
Schenir, nomen Chermonis. 325
Schepham. 991
Schichin. ibid.
Schichor, non eſt nomen Nilo proprium. 286
—— Libnath, ubi. 289. 730
Schiddim, vallis. 354
Schilo, ubi ſita. 498
—— pro eo Σαλὴμ ſcribitur. 976
—— deſcribitur. 1016
Schimron poſtea dicta Simonias. 1017
—— urbs Zebulun. 991
Schimron meron. ibid.
Σχῖνος pro Σχοῖνος legendum. 351
Schion. 992
Schiphmoth. ibid.
Schirjon, nomen Sidonium montis Chermonis. 325
Schittim, vallis. 351
Schittim arbores quae. 520. 993
Schoenus, intervallum. 400
Schomron, mons. 344. 979
Schoree, flumen. 288
Schouf, nomen Libani prope Berytum. 320
Schunem. 992
Schur, terminus Amalekitidis. 81
Scylax Caryandenſis quando vixerit. 431
Scythae irruperunt in Palaeſtinam. 991. 1046
Scythopolis. Fluvii illic. 281. 272
—— dicta Bethſan olim. 363. 365
—— via inde Caeſaream maritimam. 410
—— num 600 ſtadia abfuerit Hieroſolymis. 430
—— deſcribitur. 992. & ſeqq.
Sebaſte. Vide *Samaria*.
Sebei. 998
Sebus, urbs Judaeae Ptolemaeo. 461. 998
Sechacha 998

Digitized by Google

Sechu. *ibid.*
Segor. Vide *Zoara.* *ibid*
Seir, quis. 67
—— montana ejus ubi. 68. 79
—— mons Gabla dicitur. 83
Seirath. 998
Selamin. *ibid.*
Seleucia, nomen fuit urbis Gadarorum. 774
—— nomen urbis ſitae ad lacum Samochoniten. 999
Selna. Urbs ſacerdotalis. 164
Sem & Scham, nomen Syriae, quod ſint affinia errori anſam praebuere. 8
Semiramis, filia Dercetus, quando nata. 590. 592
Senaa. 999
Sennabris, vicus, ubi. 454. 999
Sepeliri etiam eo loco ubi invenitur cadaver inhumatum poteſt. 261
Sepes. Eam perrumpere quando licitum. 261
Seph. 999
Sepharam. 1068
Sephela, regio deſcribitur. 187. 372
—— unde dicta. 349
—— redditur κοιλὰς, πεδιάς. 350
Sepphoris, non longe a campo magno. 366
—— non legitur in nummis *Septyro.* 1055
—— Ἀπφυρεῖ Ptolemaeo. 460
—— deſcribitur. 999
—— ibi olim ſoli Judaei habitabant, & arcebant inde Chriſtianos. 1039
Sepulcra regum Perſiae ubi. 635
—— Sileni. 15
—— familiae Davidicae. 770
—— Chabaecuci. 772
—— Michae. 698
—— Obadiae. 981
—— Eliſaei. *ibid.*
—— Johannis Baptiſtae. *ibid.*
—— Helenae reginae Adiabenorum Hieroſolymis. 1037
—— Ezrae Hieroſolymis. *ibid.*
Sepulti in terra Iſraelitica privilegium. 28
Serapium Alexandriae. 774
Seres, populi. 343
Serias terra, in qua columnae Sethi. *ibid.*
Serpentes inter Peluſium & Heroopolin. 436
—— circa Jerichuntem. 830
Serphend, vicus inter Joppen & Ramam. 867. 986
Servus in Syria venditus qualis. 12
Sethi columnae diu ſuperſtites & ubi. 343
Siagon. 1003
Sibma, urbs. 102. 1003
Sicamenos. 415
Sichanin. 1003
Sichem. Vide *Neapolis.*
Siddim. Vide *Schiddim.*
Sidon & Gaza termini Palaeſtinae. 113
—— duplex credita, major & minor. 680
—— deſcribitur. 1010. & *ſeqq.*
—— auſtralior Eleuthero flumine. 291
—— campus magnus ejus. 300
—— ubi ſita. 433. 509
—— abeſt 200 ſtadiis a Tyro. 510
—— filia ejus num appelletur Tyrus. 1048
Sidonium & Tyrium ſaepe permutantur apud veteres. 956
Sidonios ſe appellant Neapolitani. 1004
Sigo. 182. 1016
Sihon,

Sihon, flumen. 271
Sikella. 1004
Silbonitis, regio quae. 130. 199
Sileni ſepulcrum apud Hebraeos. 15
1017
—— imago in nummis. 1006
Siliquae, in Palaeſtina. 379
Silla. 1016
Silo. Vide *Schilo.*
Siloam, fons. 299. 300
—— deſcribitur. 857
—— piſcina ex fonte deducta. *ibid.*
Simeon tribus expulit Amalekitas. 8c
—— urbes ejus quae. 151. 609
Simonias, vicus. 367. 1017
Simyra, urbs. 318
Sin, ſolitudo, ubi. 117
Sinai mons Arabiae. 98. 220
Sinde, vicus Tyriorum. 1018
Sinus Elaniticus quantum abſit a Gaza. 436
—— Arabicus duos habet receſſus, Elaniticum & alterum. 436. 555
—— Arabicus: ex eo terra utrinque poteſt conſpici in parte ejus borealiore. 555
—— Ptolemaidis. 539
Sion, urbs Jiſſaſcar. 326
Sion, montis Chermonis nomen. 324
Sion, mons Hieroſolymitanus, an rorem Chermonis excipere poſſit. 325
—— ubi ſitus. 845. 846. & ſeqq. 60. 592. 668
Sion, transJordanem. 1018
Sipporis. Vide *Sepphoris.*
Sirbonis lacus. 237. 436. 439
—— inter montem Caſium & Rhinocolura. 509
Siricius Neapolitanus. 1005
Smilax aſpera, in Palaeſtina. 379
Socho, ubi. 498. 1018. 1019
Sodoma. Male refertur inter ſedes epiſcopales Palaeſtinae. 213. 1019
—— Sal Sodomiticum commendatur a Galeno. 243
—— & 3 urbes vicinae num ex ſacro codice demonſtrari poſſint: in lacu Aſphaltite eſſe ſubmerſae. 254
—— rupes exuſtae, veſtigia ejus. 297
—— montes ejus. 345
—— uſque ad regionem Sodomenam & terminos Aſphaltitidis extenditur campus magnus. 363. 453
—— ſita in campis olim uberibus. 372
—— regio Sodomitis vicina eſt lacui Aſphaltiti. 451. 453
—— non erat vicina Engedi. 763
Sogane, vicus. 1020
Solis ortus in templo Hieroſolymitano quomodo obſervari ſolitus. 711
Solitudo inter Aegyptum & Palaeſtinam deſcribitur. 59. in cujus initio ſita eſt Gaza. 790
—— Edom quae. 67. 69
—— Moab quae. 67
—— Arabiae in qua Iſraelitae oberrarunt, varia loca habet nota circa Petram. 930
—— auſtrina, reſpectu terrae Iſraeliticae. 70
—— Saracenorum. 98. 96
—— per quam labitur flumen Arnon. 101
—— juxta Boſtra Arabiae. 109
—— in qua Auran, oppidum Damaſci. 107
—— Tzin, ubi. 115
—— Sin, ubi. 117
—— in Daroma. 187

—— Tekoae. 267. 298
—— Ruba circa mare mortuum. 295
—— urbis ſanctae. 294
—— Jeruel. 298
—— Ziph. 356
—— ad utramque ripam Jordanis. 361
—— כרבר quid proprie. 374
—— recenſentur ſolitudines Palaeſtinae. 375
—— Judae quae. 375
—— Judae ſex urbes habuit. 375
—— Judae non eſt quaerenda trans Jordanem. 375
—— Judae non eſt eadem atque ἐρήμη Ἰούδα 375
—— Tekoae quae. 375
—— Ziph, ubi. 375. 378
—— Maon. 375
—— Sichonis & Ogi quae. 376
—— Gibeon. *ibid.*
—— Bethaven. 377
—— erat inter Hieroſolymas & & Jerichuntem. 378. 829
—— juxta Jordanem. 378
—— vaſtiſſima ad ortum Bethlechemi & auſtrum. 486
—— Cutilae ad lacum Aſphaltiten. 731
—— Engedi. 763
—— Palmyrena. 932
—— lata ad auſtrum Judaeae. 932. 933
Solum Palaeſtinae fertile. 380. &c.
—— ὑπέπετρον non omnino ineptum. 391
—— olim aliter ſe habuit in Palaeſtina ac nunc. 389
Σόλυμα, Jeruſalem. 1037
Solyme, vicus Gaulanitidis. 1021
Somorra, in finibus Petrae. 930
Sonna, urbs. 1021
Sopha. *ibid.*
Soſus, Aſcalonita. 594
Sozuſa. 1021
Spartani & Judaei cognati unde. 36
Speluncae, nomen loci in Arabia. 231
—— Gadarenae. 775
—— fere omnia loca ſacra ſunt, quae in Palaeſtina oſtenduntur. 658
Spina alba, arbor. 521
—— variae ejus ſpecies. 523. 993
—— e qua corona Chriſti. 523
Σπουδογέλοιος unde dictus Menippus. 434
Sportulas texere, conſuetum monachorum opus. 977
Stachys, in Palaeſtina. 379
Stadia, deſcribuntur. 398. & *ſeqq.*
—— complectuntur pedes 600 ſui generis. 398
—— octo faciunt miliare Romanum. 399
Stagnum dicitur lacus Tiberiadis. 333
—— Aſſyrium eſt lacus Aſphaltites. 1010
Stradela. 1022
Strato conditor turris Stratonis. 670
Stratonis turris. Vide *Caeſarea.*
Suburbia inſerviebant paſtui pecorum. 370
Succoth, urbs Peraeae, poſtea nuncupata Darala. 308. 992. 1022
Suite, regio, ubi. 267
Sulem, ubi ſita. 498. 1022
Sur. 1023
Surattha urbs Arabiae Petraeae. 464
Sulitha. 1023
Sycamazon. *ibid.*
Sycaminos, urbs inter Ptolemaida & turrim Stratonis. 435. 1025
Sycomori non creſcunt in Galilaea ſu-

ſuperiore 306. 368
— plurimae in Palaeſtina. 1024
— in locis campeſtribus plerumque creſcunt. 306. 370. 379
Sychar. 1025
Syene ſtadia 2000 abeſt a Peluſio. 59
Sylvae Palaeſtinae deſcribuntur. 374. 378
Symbatha. 1025
Συμοὼν, urbs. 1017
Syna, mons prope Caeſaream. 416
Synagogae in quibus urbibus & vicis eſſent. 516
— Nazarethae. 906
— Tiberiade. 1040
Synedria quinque terrae Iſraeliticae. 738
Syria, in quinque regiones nunc diſtributa. 8
— olim in duo diviſa a quibuſdam, Coeleſyriam & Phoenicen. 607
— quid hoc nomine intelligant Judaei. 10
— quae a Davide ſubacta. 11. 111
— in tribus rebus par terrae Iſraeliticae, in tribus diſpar. 11
— Palaeſtina quae. 42
— ſaepe terram Iſraëliticam notat. 45
— aliquando perlate patet. 46
— Coele quae. 47. 313. 314. 365
— vicina Palaeſtinae quae & quotuplex. 111. 112
— Maacha quae. 112
— Ciliciae male legitur pro Coele. 205
— male pro Συρία lectum. 343
— cava an dicatur الغور. 365
— in hortis operoſa. 607
Syrophoenices qui. 50
Syrorum multa olera, proverbium. 607

T.

TAanach, 3 milliaribus a Legione. 506. 1025
Taanath Schilo. 1025
Tabac. 1027
Tabbath. 1025
Tabor, ſitus in campo. 372. 506
— quantum abfuerit a Diocaeſarea. 499. 506
— oppidum in eo ſitum. 599. 1025
— ad radicem ejus Dabira. 737
— mons Galilaeae. 168. 220
— inde flumen oritur. 280
— ciſterna illic. 304
— & Chermon quomodo opponantur. 324
— deſcribitur. 331. & ſeqq.
— quomodo dicatur eſſe medius inter Scythopolim & campum magnum. 366
Tachoa. 1026
Tagabaeorum vicus idem qui Betagabaeorum. 628
Tamariſci ad ripam Jordanis. 274
Tamyras, flumen. 291
— inter Berytum & Sidona. 432
Tanis, urbs Aegypti. 59
Tantali frater nomen dedit Aſcaloni. 587
Tanu. Urbs. 166
Tappuach. 1016
Tarala. ibid.
Tarba. 231. 1026
Taricheа, ubi. 440
— deſcribitur. 1026
Tarnegola ſupra Caeſaream. 133
— alia. 133
Tarquinius cotem novacula fidit. 276
Tatam. 1027
Tauri fluitant in lacu Aſphaltite, id eſt, glebae bituminis. 249

Digitized by Google

Taurus, nomen arcis. 830
Tebetz, urbs. 1027
Tecoë, ſolitudo. 267. 375
—— oleum ejus praeſtans. 381
—— ubi ſita. 499
—— urbs deſcribitur. 1028
Telaim. 1029
Telem. *ibid.*
Telitho urbs Moabitica. 101
Templa octo Gazae. 793
—— quinque Sichemi. 1010
Templum an fuerit in Carmelo. 329
—— Carnii. 601
—— Veneris Aphacitidis in Libano. 315
—— Dagonis. 635
—— in monte Panio. 323. 921
—— τῦ Βαλανίυ Heliopoli. 794
—— Jovis Atabyrii. 332
—— montis oliviferi, cui crucis ſignum ſuper impoſitum. 339
—— montis Gerizim. 503. 1005
—— Zeripha quod erat Aſcalone unum ex quinque celeberrimis templis Gentium. 588
—— Aſiartes. 621
—— Serapium, Alexandriae. 794
—— Gazae a Simſone dirutum quomodo duabus columnis inniti potuerit. 795
—— Pantheon Bethcliae, ubi & alia plura. 800
—— ignis aeterni a Perſeo ſtructum Jopoli ad Orontem. 866
—— S. Georgii Lyddae. 878
—— S. Mariae ibidem. *ibid.*
—— prophetae Eliae Sarephthae. 985
—— Herculis vetuſtiſſimum Tyri. 1052
Tephon. 1029
Terebinthus. Vallis ejus. 357
—— arbor Palaeſtina. 379
—— prope Chebronem. 417. 710. 711. & *ſeqq.*
—— 2 miliaribus a Bethanin. 485
Termini terrae Iſraeliticae Euphrates & mare Suph quomodo. 20
—— quibus in ſacro codice haec terra definitur. 113
—— quibus in ſcriptis profanis deſcribitur. 124
Terra. Notat ſaepe ſolam terram Iſraeliticam. 28
—— medium terrae univerſae creditum eſſe Delphis. 53
—— diviſa olim in 3. partes. 53
Terrae motus. 578
—— tranſpoſuit partem montis oliviferi. 339
—— infrequentes in regione Turcarum. 613
Teſtudines in amnem Eleutherum illabuntur. 291
Tetracomia. 1029
Tetrapyrgia prope Zoara. 1066
Tetrarchiae & tetrarchae Palaeſtinae. 173. & *ſeqq.*
Thabatha, ubi ſita. 499. 799. 1030
Thabor. Vide *Tabor.*
Thaelam. 1030
Thala. *ibid.*
Thalcha, urbs Simeonitica. *ibid.*
Thalpioth. *ibid.*
Thamana. 231. 1030
Thamaro, urbs Judaeae. 462. 1031
Thamna. Inde dicta toparchia. 176. 462. 1032
—— toparchia illa deſcribitur. 191
—— ſita in via ducente Aeliа Dioſpolin. 406
Thamnaſachar. 1031
Thamnatha, urbs. 1032
Thana, urbs Arabiae Petraeae. 463

Tha-

Thanath. 499. 1032
Thapſa. *ibid.*
Thapſacus, flumen Phoenices. 431 457
Tharabaſa. 1032
Tharſe. *ibid.*
Tharſila. 1033
Thebae, urbs.
—— notat Graecis editum locum: & hinc eſt nomen Thebarum Boeotiarum atque Aegyptiarum. 1033
Thebaſa. 1034
Thebes, ubi. 499. 1027
Theco. 1034
Thelam. *ibid.*
Thella. *ibid.*
Theman, 5 milliaribus a Petra. 930
Themath, urbs Judae in codd. Graecis. 600
Themmon. Urbs Nephtalitica. 167
Thena Samaritidis. 461. 499. 506. 1034
Thenath, ubi. 499
Theodorus, ſophiſta Gadarenus. 775. 436
Thermae Palaeſtinae deſcribuntur. 301. & *ſeqq.*
—— Tiberiadis. 440. 703. erant extra urbem. 1037
—— Callirhoes. 441
—— Gadarenae quae ſolis Bajanis cedunt. 755
Thesbone. 1035
Thimanaei in Arabia. 86
Thisbe. 1035
Thmuis, urbs Aegypti. 59
Thobes. 1036
Thonitis lacus. 243
Thora pro Dora. 738
Thrax, nomen arcis. 830
Threſſa. 1036
Thus, num in Libano creſcat. 312 320
Thymbra, in Palaeſtina. 379
Thymus in Palaeſtina. *ibid.*
Tiberias, an olim Kinnereth. 168 161. 469
—— thermae ejus deſcribuntur. 302
—— thermae ejus defecerunt. 703
—— regio ejus vallis dicitur. 306
—— monti vicina. 346
—— lacus ejus deſcribitur. 258
—— lacus ejus dulcis ac fertilis. 363
—— via inde Tarichaeas. 414
—— ſitus ejus. 454
—— portus ejus reſpectu maris magni eſt Hepha. 819
—— 18 miliaria aberat a Sepphori. 1000
—— deſcribitur. 1036
Τιβερὶς λίμνη & Τιβεριάς. 259 461
Tiberis ad fontem retroceſſit. 276
Timna. 1042
Timnatha. *ibid.*
Timnath cheres. 1043
Timnath ſerach. 1031. 1032. 1044
Tirathaba. 1044
Tirtza. *ibid.*
Titanes, qui. 355
Tochen. 1044
Tolad. *ibid.*
Toloha. *ibid.* 230
Τοιχοπύργος, nomen Pancadis. 919
Toparchiae terrae Iſraeliticae. 176
—— tres adjectae Judaeae, Aphaerema, Lydda & Ramathem. 178
Tornagla. 1044
Torrens. Vide *Flumen.*

Digitized by Google

Toxos ſaltus, ſedes epiſcopalis. 215. 1045
Trachonitae Arabes. 343. 459
Trachonitis deſcribitur. 108. & ſeqq.
—— in Talmude commemorata. 133
—— montes Trachonitarum 313. 334
Tragoriganum, in Palaeſtina. 379
Transjordanica regio, non fuit terra Canaan. 4. 5. 6.
—— non dicitur terra promiſſa. 18. 19
—— non adeo ſancta credita ac regio cisJordanem. 24
—— quos terminos habuerit. 117
—— deſcribitur. 194
—— num in ea fuerit ſolitudo Johannis Baptiſtae. 375
Tribus Iſraeliticae quomodo Palaeſtinam inter ſe partitae ſint. 142
Tricomias. 1046
Tricomis. 1045. 215. 231
Trieris, vicus Phoenices. 216
—— urbs Phoenices olim. 431
Tripolis, urbs Phoenices. 313. 431
Triticum in Palaeſtina. 381
Turcae Nomen veteribus ignotum. 94
—— quibus rebus glorientur. 613
Turcois, nomen unde. 95
Turris Stratonis. Vide *Caeſarea*.
—— Hieroſolymis, a Stratone nomen habens. 672
Tyriorum ſcala, nomen montis. 343
Τύρος, in confiniis Peracae & Arabiae. 134
Tyrus, urbs Phoenices. 43. 431. 459. 465. 509
—— deſcribitur. 1046. & ſeqq.
Tzaanaim. 1056
Tzaanan. *ibid.*
Tzaanannim. 1057
Tzalamin. 976
Tzalmon, mons. 344
Tzaphon, nomen loci poſtea dicti Amathus. 308. 1057
Tzarpath. 1057
Tzarphand. 985
Tzartan. 1058
Tzartana. *ibid.*
Tzeboim. *ibid.*
Tzedad, ubi. 123
Tzela. 1058
Tzeltzach. *ibid.*
Tzemaraim, mons. 344. 1058
Tzenan. 1058
Tzephath. 1059
Tzephata, vallis. 354
Tzer, 1059
Tzeredatha. *ibid.*
Tzereth haſſchachar. *ibid.*
Tzeriphae templum Aſcalone. 588
Tzeriphin. 1059
Tzetzes, (Johannes) ſcripſit etiam commentarium in Lycophronem, qui vulgo Iſacio tribuitur. 567
Tziadatha, nomen recentius urbis Hannekeb. 545. 1059
Tziclag, combuſta ab Amalekitis. 80. 1060
Tziddim. 1060
Tzidon. Vide *Sidon*.
Tzin, ſolitudo, ubi. 114
Tzinna. 1060
Tzior. *ibid.*
Tzippori. Vide *Sepphoris*.
Tzor. Vide *Tyrus*.
Tzora. 1060
Tzur. Vide *Tyrus*.

Ula.

U.

Ulamais. 1061
Ulamluz nam nomen urbis. 469
Ulamma. 1061. 500
Ulatha. 1061
Ulpianus Gazaeus. 793
Ulva, unde dicta. 348
Umbilicus, herba. 597
Umma. 1061
Unio ruſticis dicitur ſpecies ceparum. 589
Urbes refugii, ubi. 6
—— ſingulis tribubus adſignatae recenſentur. 143
—— Leviticae & ſacerdotales recenſentur. 164
—— epiſcopales Palaeſtinarum enumerantur. 207
—— dictae ab urvo. 349
—— diſtinguuntur a Judaeis in majores & minores. 516
—— αὐτονόμοι & coloniae. 693
—— Ἑλληνίδες. 789. 773
—— non fuerunt ſemper expugnatae ab illis tribubus, quibus erant a Deo aſſignatae. 841
—— ſitae aliquando fuerunt extra regionem illarum tribuum, quibus erant adſignatae. 842
Urſi in Palaeſtina. 378
Urvum quid. 348
Usha. 1061
Uſſen ſcheera. 1062
Utz, regio Jobi. 71. 72. 266
—— non fuit in terra Edom. 72

V.

Vallis Diocletiana. 234
—— alba. *ibid.*
—— ſpinarum ubi. 499
—— Siddim eſt mare ſalſum. Num in ea ſitae fuerint Sodoma, Gomorra & urbes viciniae. 254
—— Kedron. 294
—— Palaeſtinae valles deſcribuntur. 347
—— nomina diverſa. 348
Vechta vetus, nomen fluvii. 273
Velorum textores Capharnomitae 689.
Velum pendens in foribus eccleſiae. 561
Venidius Rufus, quis. 403
Venus Aphacitis. 315
Venus mutata in piſcem. 592
—— ſtatua ejus poſita ab Hadriano in rupe crucis. 647
—— templum ejus Gazae. 793
—— ſtatua ejus marmorea Gazae in quadrivio. 794
Veſpaſianus nomen Caeſareae non dedit. 671
Veſuvius. 246
Veterocaria 230. 1061
Via Egnatia. 398
—— viae publicae in Palaeſtina deſcribuntur. 405. & *ſeqq.*
Viatorum vallis. 354
Vici & villae quae. 516
Vinum Tyrium. 589. 985
—— Sarephtinum. 985
—— Saroniticum. 188
—— quomodo aqua miſcendum. *ibid.*
—— Aſcaloniticum. 288. 589
—— ex hordeo apud Aegyptios. 381
—— Aſcaloniticum, Sareptanum, Gazeticum. 381. 792
Viſionis vallis. 354
Vites. Frangere eas & perrumpere quan-

quando liceat. 261
— Inde dicta urbs Abel. 521
— plurimae in Palaeſtina. 381
— in Engedi. 743
— creverunt olim in rupibus: 310. 389
— in monte olivifero. 339
— nullae in Aegypto. 381
— plurimae Gazae. 782
Vitis aurea in templo Hieroſolymitano. 1017
Vitrum ex arenis Beli. 267. 290
— ex litore Tyrio. 33
Vocales correptae & productae. 909
Vulturnus, flumen Campaniae, ad fontem retroceſſit. 276

X.

XAloth, vicus, terminus Galilaeae auſtralis. 367. 1062

Z.

ZAbulon, urbs vicina Ptolemaidi. 129. 159. 701. 1062
Zeca. 1063
Zacchar, nomen Jordanis. 272
Zanatha, urbs Arabiae Petraeae. 463
Zanoach. 1063
Zara. Urbs Moabitica. 101
— pro Γαζαρα ſcriptum. 780
Zared. 133
Zebece. 663. 1063
Zebulun, tribus. Urbes ejus & termini. 159
— in confiniis ejus & Naphtali ſita urbs Capernaum. 259
— portio tribus hujus non pertigit ad mare magnum. 539
— quomodo dicatur ſedere ad litus marium, ſi non niſi ad unum mare pertigit. 539. 540
Zenas, cujus apoſtolus meminit (Tit. 3. 13.) epiſcopus Dioſpoleos. 879
Zenith, male dicitur. 55
Zenodoti regio. 109
Zenopolis, urbs Pamphyliae. 531
Zephyrium, urbs. 123. 125
Zia. 464. 1064
Ziph, ubi. 500. 1064
Ziphron, ubi. 123. 1064
Ziza, urbs Arabiae Petraeae. 464
Zmaragdus Pila ex ea in templo Herculis Tyrii. 1052
Zoara. 71. 102. 230
— urbs Palaeſtinae tertiae. 217
— mare Zoarorum, ſive Segor. 272
— eo uſque ſe extendit campus a Jerichunte. 360
— ſita ad litus auſtrale lacus Aſphaltitis. 451
— urbs Arabiae Petraeae. 463
— deſcribitur. 1064. & ſeqq.
Zodocatha. 230
Zoſimus Aſcalonites. 594
Zoſimus Gazaeus. 792
Zozoyma, urbs Arabiae. 1020
Zuzim, ubi. 79
Zygis, in Palaeſtina. 379
Zythus, potus Aegyptiorum. 381

F I N I S.

2
2.3.250

Digitized by Google

1163

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google